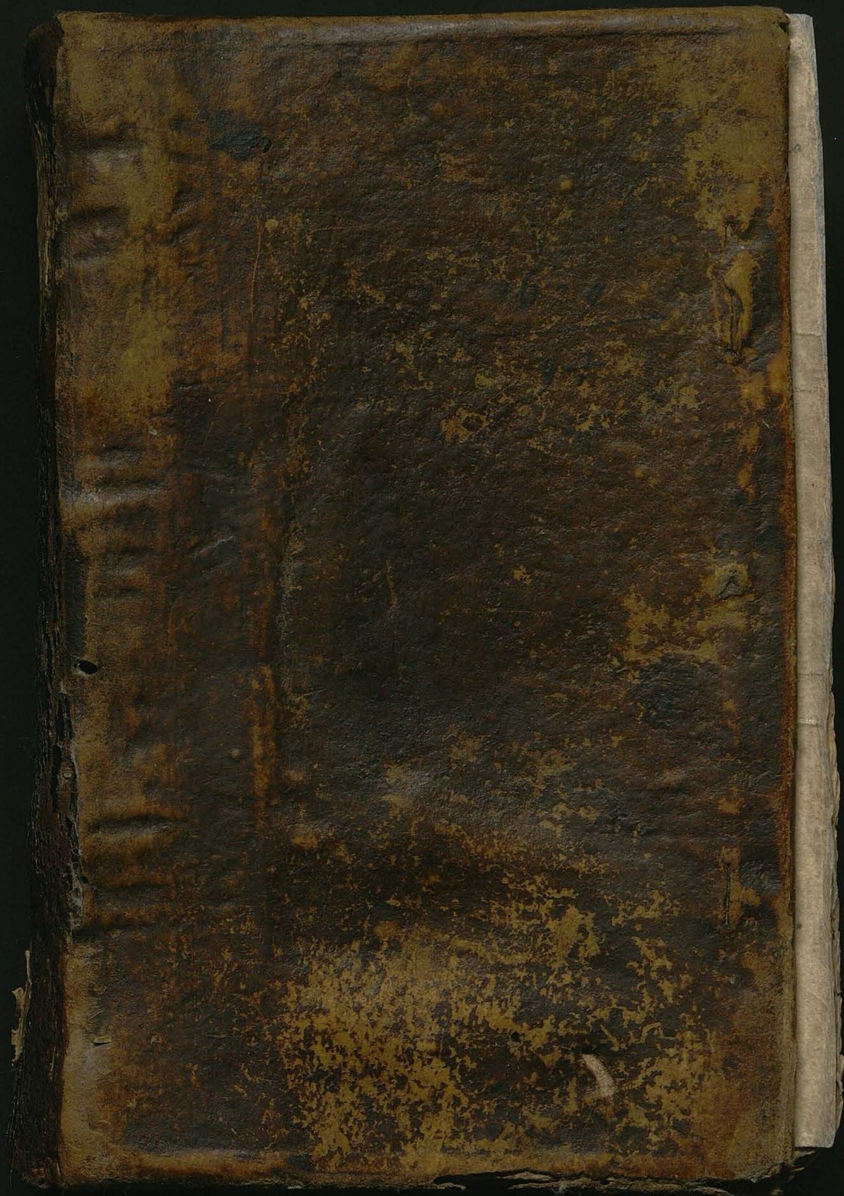

COMPENDIVM
seu
BREVIARIVM ABSOLVTISSIMVM OMNIVM MEDITATIONVM

R. P. LVDOVICI DE PONTE Societatis IESV; *Vallis-oletani.*

IV. Pars Meditationum.

De Passione D.N. Iesu Christi.

Med.

V. Pars Meditationum.

De Resurrectione & sequentibus mysterijs.

7. Eun-

VI. Pars Meditationum,

De Perfectionibus diuinis.

30. De

INTRODVCTIO AD MEDITANDVM.

CAPVT I.

Quid sit oratio mentalis?

ORATIO mentalis est exercitatio internarum animæ rationalis potentiarum, nempe: Memoriæ, Intellectus, & Voluntatis, circa Deum, & mysteria potissimùm fidei, cum collocutione interna & familiari ad Deum. Vnde quatuor habet partes. Quid sit?

Prima est, exercitatio memoriæ: qua Dei præsentia adducitur ante oculos; & mysterium illud, circa quod meditandum est, per puncta distinctum memoratur; & intellectui proponitur, cum fide viua ac feruenti ipsius mysterij: sine qua languebit meditatio, nec intelligetur, quod frigidè creditur, iuxta illud: *Nisi credideritis non intelligetis.* Partes Meditat. I. *Isa.7.9.*

Secunda est ratiocinatio Intellectus circa propositam materiam: tum, vt eam intimè per-

cipiat ; tum vt eliciat documenta virtutum: quæ voluntati amplectenda proponat.

3 Tertia est concitatio voluntatis, vt res fert considerata, eliciendo varios actus & affectus: vel erga Deum, amoris, fiduciæ, gratitudinis; vel erga seipsum, odij, compunctionis, desiderij meliorum, & similes. Qui est finis meditationis.

4 Quarta est petitio eorum, quæ meditando intelleximus nobis expedire, cum fiduciali, colloquio, vel ad vnam speciatim ex diuinis personis, pro re nata, & affectu; vel vniuersè ad omnes. In petendo autem proferemus rationes, cur exaudiendi simus: quæ potissimùm

1. Ratio. sunt tres. 1. Ex parte Dei, quia bonus; quia ipse amat nos; quia vult à se peti; quia sic glorificabitur; & tandem per singulas ipsius perfectiones nominatim expressas, potest fieri ob-

2: secratio. 2. Ex parte Christi, obtendendo illius merita vniuersè: tum sigillatim singula eius mysteria, & actiones, passionesque: denique per ipsius virtutes, quibus placuit Patri, eundem Patrem obsecrando. Modò ipsum filium rogando per amorem, quo nos amplexus est; per officium, quod gerit Mediatoris; per magnitudinem pretij quo

3 nos redemit. Et ipsum quoque Spiritum sanctum compellando, pro eo amore, quo Christum prosequitur, eiusque merita in quem sine mensura effusus est. 3. Ex parte nostra, prætensa necessitate & miseria maxima. In iniquitatibus concepti sumus: intus vrgemur

à con-

à concupiſcentijs: foris impetimur à dæmonibus, & à mundi illecebris prouocamur. Perſequitur diabolus in nobis imaginem Dei: vt vel eo nomine debeat nos Deus ab iniuria vindicare. Licebit hic particulares neceſsitates, ac proprias ſigillatim commemorare, ad diuinam miſericordiam magis permouendam. Aliquando etiam viri perfecti obtendere poſſunt obſequia, vt Ezechias; *Memento Domine quod ambulauerim coram te in veritate.* Et Chriſtus: *Ego te clarificaui ſuper terram, & nunc clarifica me tu Pater.* 4. Reg. 20. 3. Ioan. 17. 4.

Atque modus iſte orandi traditur ab Apoſtolo: *In omni oratione & obſecratione cum gratiarum actione petitiones veſtræ innoteſcāt apud Deum.* Nec iſtæ obſecrationes tam adhibentur ad perſuadendum Deo, qui ipſe vrget & præcipit, vt petamus; quàm ad excitandum in nobis feruorem deuotionis, & impetrandi fiduciam: quò mereamur exaudiri. Conſentit prædictis illa Auguſtini ſententia: *Meditatio parit ſcientiā; ſcientia compunctionem; cōpunctio deuotionem; deuotio verò perficit orationem.* Etenim per meditationem homo in Dei, & ſui ipſius cognitionem venit; Hinc compungitur, & erubeſcit de propria vilitate; Compunctus, in Dei miſericordia & bonitate conquieſcit dulciter. Huc prouectus, miſcet colloquia cum Deo; neceſsitates exponens ſuas, fidenterque poſtulans auxilium opportunum. Philip. 4. 6. Lib. Spiritu & Anima. c. 70.

CAPVT II.

De modo colloquiorum.

Finis colloquii duplex.

IN colloquijs potissimùm consistit oratio: quorum finis est duplex: alter confessio laudis diuinæ; alter imploratio gratiæ. Ad Priorem pertinent quatuor affectus à Paulo recensiti. *Implemini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in Psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus: cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino, gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.*

Primus finis
Eph. 5. 19.

Primus affectus: *In Psalmis.* Hic est amor in Deum cũ deliberata voluntate non discedendi minimùm ab illius mandatis. Hoc est psalterium decem chordarum: quod in oratione pulsatur, quando anima concipit alia atque alia desideria perficiendæ diuinæ voluntatis. Secundus affectus, *in hymnis.* Hic est admiratio & prædicatio diuinarum perfectionum in se, & operum mirabilium extra se: propter quæ Seraphim atque Cherubim incessabili voce proclamant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*: Adde tu: Bonus misericors, sapiens, omnipotens; & si quid aliud voles. Dicito illi cum senioribus: *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem & Diuinitatem, & sapientiam & fortitudinem, & honorem & gloriam & benedictionem in secula seculorum, Amen.*

Isa. 6. 3.

Apoc. 5. 12.

Et quia maior est omni laude: inuita omnes etiam inanimes creaturas, ad eum laudandum, vt fecerunt tres pueri in fornace; & totus ipse in laudes effundere cum Dauide dicens *Benedic anima mea Dominum, & omnia quæ intra me sunt nomini sancto eius.* Psal. 102. 1.

Tertius affectus *in canticis spiritualibus.* Hic est gaudium & exultatio de diuino bono in se; & quod glorificatur à sanctis in cœlo & in terra; illic per possessionem plenam, istic per spem. Vnde dicunt: *Alleluia, quoniam regnauit Dominus Deus noster omnipotens, gaudeamus & exultemus, & demus gloriam ei.* Apoc. 19. 6.

Quartus affectus gratitudinis, *agendo gratias* pro beneficijs acceptis: nec non pro collatis in alios etiam, siue homines siue Angelos; quin in ipsa inanimata: quæ per se nequeunt gratias agere, & in ipsos dæmones, qui nolunt; quia sunt obstinati in malo.

Alter finis colloquiorum est, *petitio gratiæ.* Secundus finis. In petendo autem variè affici possumus: vel spiritu filiali erga Patrem: qua ratione iussit nos orare; *Pater noster qui es in cœlis*, vel, vt mendicus à prædiuite subsidium petit: nam *Diues est in omnes, qui inuocant illum*: vel vt Rom. 10. 12. æger medico infirmitatem suam exponit: vel vt discipulus à Magistro edoceri cupit: vel, si eò fiducia surgat, tanquam sponsa cum dilecto suo colloquatur. Sed, in his omnibus Spiritus sanctus est præcipuus director; qui & *postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*

suum affectum inspirans, qui est maximè opportunus; quare Bernardus rectè dicit: *deuotionem esse linguam animæ; & qui illam tenent, optimè loqui & conuersari posse cum Verbo æterno.* Licet etiam colloqui nobiscum ipsis arguendo, increpando, excitando, vt sæpe in psalmis: *Quare tristis es anima mea? spera in Deo. Nonne Deo subiecta erit anima mea?* Surgam, & ibo ad Patrem meum. Sanctos etiam alloquemur, tum gratulando ipsis bona sua, tum nobis similia postulando.

Rom. 8.26. *Serm. 45. in cant.* *Psal. 41.6.* *Psal. 61.2.*

CAPVT III.

De excellentia Orationis.

Virtutes Orat.

PRæstantia apparet; quod in ea exerceantur tam sublimes actus, vt in præcedentibus capitibus ostensum est. Quare Chrysostomus eam comparat Reginæ cum amplissimo comitatu. Aliæ enim virtutes præcedunt, quibus præparatur anima orationi: Fides humilitas, reuerentia, intentio pura; aliæ comitantur; Charitas, Religio, deuotio, intellectus, sapientia, aliaque dona Spiritus sancti; aliæ sequuntur: ardentia desideria & exercitia, virtutum, obedientiæ, patientiæ, temporantiæ, & reliquarum.

Oratio facit similes Angelis Seraphinis, per ardentem amorem; Cherubinis, per scientiæ plenitudinem; Thronis per altissimam in Deo quietem; Dominationibus, per dominium appetitus proprij; Potestatibus, per im-

perium in dæmones; Virtutibus, per admirabilium operationem; Archangelis, per fortitudinem in arduis; Angelis, per obedientiæ próptitudinem; denique, omnibus Spiritibus cœlestibus, per sanctitatem & sapientiam.

In oratione non ipse homo tantùm cũ Deo loquitur: sed vicissim Deus cum homine; *Locutio* autem *Verbi* (vt ait Bernardus) *est infusio doni*. Inde *lætitia spiritus inenarrabilis; pax exuperans omnem sensum*; Quare *audiam, quid loquatur in me Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam, & super Sanctos suos, & in eos, qui conuertuntur ad cor*. Fructus. *Serm*. 45. 1. *Pet*. 1. 8. *Phil*. 4. 7. *Psal*. 84. 9.

Oratio est connexa cum omnibus virtutibus, vt Cassianus docet: quod oratio perfecta, sine istis esse non valeat; neque istæ absque oratione acquiri vel conseruari possint. ex quo necessitas orationis commendatur. Oratio est finis omnium virtutum: quia per orationem inhæretur Deo, vnione intima: quò refertur, quicquid boni in vita agitur. Ibi Deus reddit centuplum pro iis, quæ ipsius causa contempsimus, vel tolerauimus; & arrham præbet vitæ æternæ. *Colla*. 9. *c*. 2. *Clym*. *gradu* 28.

CAPVT IV.

De Materia Meditationis.

MAteria, est vniuersè, quidquid diuinitùs reuelatum est. Potest autem distingui iuxta conditionem meditantium tri- Materia.

plíciter. Nam aliqui, peccatores ſunt; ſed cupiunt reſipiſcere; vel, ſi peccatum reliquerunt: adhuc ſubiacent vitæ prioris paſsionibus, quas mortificare deſiderant. Vnde Purgatiuam adhuc viam ingrediuntur. Alij, his ſuperatis difficultatibus, profectui virtutum, & ampliori lumini cœleſtium acquirendo intendunt: quæ eſt Via Illuminatiua. Alij denique progreſsi ſunt ad familiarem & intimam cùm Deo vnionem; quæ dicitur Via Vnitiua.

1. Viæ Purgatiuæ conuenit meditatio circa ipſa peccata; vt cognoſcatur eorum multitudo & grauitas; tum dolor concipiatur admiſſorum, atque horror peccandi. Ad quem finem iuuant, quæ timorem incutiunt, qui eſt initium ſapientiæ: qualia ſunt Nouiſsima noſtra, mors, iudicium, & infernus; de quibus, vt de aliis, ad ritè confitendum, & ad iuſtificationis gratiam percipiendam, agitur in prima parte Meditationum. Id vbi incipiens peregit; quò etiam à reliquiis peccatorum purgetur: incumbet in meditationem myſteriorum vitæ CHRISTI Domini, & maximè eius infantiæ; (de qua eſt ſecunda pars Meditationum) ſtudens euadere quaſi modò genitus infans.

2. Viæ Illuminatiuæ, quæ eſt iam purgatorum, & in virtute proficientium, conuenit Meditatio geſtorum Chriſti per tempus ſuæ prædicationis, nec non paſsionis obitæ. Nam proficimus agendo, & patiendo: vtriuſque docu-

menta

menta præbuit Christus eximia in vita & morte sua, cuius conuersatio fuit, vt Augustin. ait: *mira facere, & mala pati.* de his tractatur in 3. & 4. parte Meditationum. *In Ps. 49.*

Viæ Vnitiuæ conuenit meditatio, tũ Christi humanitatis iã resuscitatæ & glorificatæ, tum Diuinitatis in Trinitate personarum, diuinarumq; perfectionum, quæ tractantur in 5. & 6. parte. *Montes excelsi ceruis, petra refugium herinaceis.* Alta Diuinitatis iuga petunt agiles & expediti ab omni terreno affectu: imperfectis autem petra est refugium. *Petra autem erat Christus*, eiusque humanitas. 3. *Ps. 107. 18.*

Istæ sex partes meditationum sunt instar sex alarum Seraphim, quibus ad Deum attollimur, indeq; purgati, illuminati, atque consummati, regredimur ad perficiendos alios; quia non debemus profectu proprio esse contenti, nisi & alios iuuemus. Deinde ita ex his meditationibus aliæ alijs conueniunt; vt quiuis exercere se possit aliquando in omnibus: tametsi non eodem modo; nam Perfectus, ex quibuscunque colliget fructum vnionis; Incipiens autem seu Proficiens, pro sua necessitate, iuuari poterit ex qualibet etiam meditatione. Sed & Imperfectus potest aliquando assurgere ad actus vnionis; vt & Perfectus timore concuti, ob admissa peccata. Et est varietas ingeniorum: vt quidam à suppliciis minus percellantur, ad detestanda peccata; magis autem ex consideratione diuini amoris. Ordinariè autem, via incedendum est *Cassian. Coll. 10. cap. 10.*

cuiuſque gradus propria, & meditationes adhibendæ accommodatæ.

CAPVT V.

De ingreſſu ad orandum.

Ecclef.19. ANte orationem præpara animam tuam, & noli eſſe homo, qui tentat Deum. Huc

Materia præparata. pertinet præparatio certæ materiæ, & digeſtio in puncta; alioqui anima euagabitur per varia ſine fructu. Licet autem ſequi impulſum Spiritus ſancti, ſi quando trahit aliò à materia propoſita; dum non leuiter fiat.

Dei præſentia. Primùm igitur cogitabimus Deum præſentem; qui cùm ſit vbique non acceditur ad illum paſsibus corporis, ſed fide viua præſentiæ ipſius. Variè autem cogitari poteſt præſens, vel tanquam mare immenſum me circumuallans, & continens; vel tanquam intra me exiſtens per eſſentiam, præſentiam & potentiam. Et hoc eſt quod ipſe Dominus iuſsit;

Matth.6.6. *Cum oraueris; intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio, ora Patrem tuum.* Pete ſecretum cordis, & occlude oſtia ſenſuum tuorũ. Quod ſi in hac repræſentatione præſentiæ Dei, ſentiat ſe homo affici ſingulariter, morari in ea licebit; ordinariè autem non, niſi ad ſe ſiſtendum mente coram Deo; à cuius conſpectu in reliquo etiam orationis decurſu non eſt diſcedendum, vt monet Dauid; *Meditatio cordis*

Pſal.18.15 *mei in conſpectu tuo ſemper*, ſed præcipuè in

collo

colloquiis: quando *effundo orationem meam in conspectu eius, & tribulationem meam ante ipsum pronuncio.* Psal. 54. 13.

Secundò exhibenda est profunda reuerentia Deo præsenti; tum gestu corporis, tum animi sensu, semel, iterum ac tertiò flexo poplite venerabimur illam Maiestatem, multò maiori iure, quàm id præstatur Regibus terrenis: dein etiam procidemus ad tertiam exemplo Christi, qui *preces supplicationesq; cum clamore valido, & lachrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia.* Reuerētia. Heb. 5. 7.

Post hæc in loco orationi designato genua flectam, & cruce me signabo, præmittens illud: *Per signum crucis de inimicis nostris libera nos Deus noster*; ne ab illis impediar in orādo. tum inuocabo SS. Trinitatem: *In nomine Patris & Filii, & Spiritus sancti*, in cuius virtute instituo, orationem auspicari. Sunt qui præmittant etiam Confessionem generalem: Quia *iustus in principio orationis accusator est sui.* Et sunt qui ab actione gratiarum ordiantur, vt S. Basilius monet. In quo sequi licet propriam deuotionem: sed illud tamen ab omnibus seruandum, vt aliqua breui precatione dirigatur præsens opus ad gloriam Dei, & postuletur gratia rectè perficiendi. Oratio præparat. Prou. 18. 17.

CA-

CAPVT VI.

De difficultate meditandi, & de distractionibus.

Difficultas Medit.

MEditatio, quæ est operatio mentis, & discussio propositæ materiæ, magnam habet difficultatem, vt absque euagatione fiat: de quo etiam Sancti queruntur. *Cogitationes meæ* (inquit Iob) *dißipatæ sunt*, torquetur cor meum; & Dauid: *Cor meum dereliquit me* Prouenit autem id ex diuersis causis. Vel à dæmone satagente impedire fructum orationis; vel ex conditione phantasiæ per se vagæ, & volubilis; vel ab affectibus immortificatis, mentem ad se rapientibus; vel à curis sollicitantibus animam, atque pungentibus; vel à remissione & ignauia; vel denique à defectu discursus.

Iob.17.11.

Psal.39.13.

Vniuersè oportet rem meditandam, probè concipere: deinde circa illam expendere causas, effectus, circumstantias. Velut in mysterio Incarnationis, primò rem ipsam, prout fides docet, menti distinctè objiciam; deinde considerabo causam motiuam tanti operis; quæ fuit bonitas & misericordia Dei, non merita hominum; tum finem, ostensionem diuinæ bonitatis, & reparationem generis humani, postmodum fructus, iustificationem, resurrectionem, & glorificationem nostram; item damna alioqui obuentura; deniq; circumstantias loci, temporis, & modi; & qua-

lem carnem & animam assumpserit. Cæterùm in singulis punctis immorandum est, quoad fructus elicitur; nec ad alia properandum. &, quia, cùm à Spiritu sancto peculiariter impellimur, succedunt omnia; oportet etiam, quando extraordinario illo ductu destituimur; per ordinarium gratiæ auxilium, quod non negatur volenti, adniti, quantum possumus, qui conatus, vt minus habet internæ cõsolationis itâ; fortè plus meriti, ob maius nostrũ studium, & conflictus difficultatem. Aderit Christus *laborantibus in remigando*, & tranquillum faciet. Matth. 14. 32.

Aduersus euagationes & ariditatem Spiritus iuuant ista. Remedia. 1. Humilitas, ex cognitione propriæ infirmitatis; & confusione, quòd ita cum Deo versemur. 1. 2. Constantia propositi non admittendi vllam cogitationem alienam, 2. conatusque repellendi; exemplo Abrahæ, *qui à Sacrificio abigere volucres* perseuerauit. Gen. 15. 11. donec ecstasi correptus, meruit de maximis diuinitus edoceri. 3. Oratio, qua petatur à Deo remedium. *Cor meum dereliquit me; complaceat tibi Domine vt eripias me.* Ps. 39. 13. Et, *Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me Domine, defecit spiritus meus.* 142. 7. 4. Fiducia, quòd Deus aderit conantibus, cùm ipse iubeat orare. Dicam, *Declinate à me maligni, & scrutabor mandata Dei mei.* Psal. 118. 115. Et: *Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Deum qui fecit nos.* Ps. 94. 6.

CAPVT VII.

De quibusdam extrinsecis adiumentis, ad meditandum

Admini-
cula Me-
dit.

1.
Imagina-
tio.

ETsi Meditatio est opus intellectus; iuuatur tamen ab imaginatione, lingua, & sensibus. 1. Phantasia, etsi alioqui impedit, cùm vaga est; tamen confert vis illius ad repræsentandum intus rem per imagines, vt quasi præsens cernatur. Quare id erit faciendum in exordio meditationis, pro qualitate rei meditandæ. Vt si de inferno, cogitetur locus tanquam carcer, obscurus, arctus, profundus, horridus, igniuomus, quo detineantur damnati. Si de Christi Natiuitate, specus ventis peruia, in qua iaceat Saluator. Verùm, qui difficulter efformant hasce imagines corporeas, potius abstineant, ne caput lædant: qui verò facilè, & vehementer concipiunt, caueant tum à læsione capitis, tum ab elusione diabolica; qua fit, vt phantasma pro re accipiatur, & putetur diuina ostensio, quæ est imaginationis propriæ figmentum.

2.
Lingua.

2. Iuuat lingua, siue oratio vocalis, ipsam meditationem, præcipuè in ariditate & distractionibus, nam excitatur ad attentionem anima, & ad corporem excutiendum. Fit autem dupliciter; vel cùm mens ex affectu prorumpit in verba, minimè præmeditata, aut composita; vel cum aptam aliquam precationem ab alio compositam in eum finem excitandi se ipsam assumit.

3. Qu

3. Quod ad ſenſus externos attinet, quidam ſunt collectiores, vitatis omnibus obiectis, occluſiſque ſenſibus; alij autem aſpectu cœli, aut piæ imaginis, vel etiam conuentu pio permouentur, ex motibus cæteris, vt tunſione pectoris, geniculatione frequenti, proſtratione corporis, expanſione brachiorum, ſtatione; alij aliter afficiuntur: vitanda autem in publico, quæ inſolita ſunt. 3 Senſus.

CAPVT VIII.

De examine faciendo ſuper Meditatione

CONFERT multum ad fructum, vt ſuper meditatione iam peracta inſtituatur examen. Id quod circa alias quoque orationes vocales, præſertim lõgiores facere, operæpretium erit. Quid examinandũ.

1. Examinabo acceſſum ad meditandum: an præparata ſufficienter materia: an præſentia Dei ante oculos ſtudioſè poſita; an opus illud pura intentione in Deum direxerim, & obtulerim, gratià dignè perficiendi poſtulata. Quod minus præſtiterim, dolebo cum propoſito emendationis. 1.

2 Examinabo progreſſum orationis: diſtractuſnè atque aridus, an collectus & deuotus fuerim; an multus in diſcurſibus, & parum affectibus intentus, an bona deſideria ac propoſita in poſterum conceperim & qua re- 2

uerен-

uerentia in colloquijs cum Deo me habuerim. Si quid benè gestum, Deo referam acceptum, gratiasque agam; quod minus: eius causam inuestigabo, ad remouendum.

3 3. Examinanda sunt ipsa lumina in meditatione, percepta, & affectus spirituales: dispiciendo, quò ducant animam, & quales in ea pariant affectus: vt discamus varios spiritus discernere.

4 4. Dispiciendum; qua ratione exequi valeamus, atque in praxim quàm primum deducere, quæ intelleximus, nobis facienda; nam arbor infructuosa excidetur: *Iustus autem erit sicut lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.* Cæterum fructus meditationis esse debent: reformatio morum, vitatio culparum etiam leuium; declinatio occasionum mali, & quarumuis imperfectionum; refrænatio passionum; victoria difficultatum in exercitio virtutum; superatio tentationum; studium laborandi ac patiendi; in ijs, quæ sunt proprij status, & vocationis accurata exercitatio: denique imitatio Christi, in charitate, humilitate, patientia, obedientia, crucis amore, mortificatione, cæterisque virtutibus; ac præsertim, qua quisque maxime indigere se sentit.

Psal. 13.

Fructus Medit.

CA-

CAPVT IX.

De variis orandi modis.

QVAE est hominis infirmitas, vt ſpiritualium rerum tædium facilè concipiat, ad illud vitandum excogitati ſunt a viris ſanctis diuerſi modi orandi. Tres B. P. noſter Ignatius quàm accommodatiſsimos tradit.

I. Modus eſt, quo decalogi præcepta, aut vitia capitalia, aut internæ animæ potentiæ, ipſique, ſenſus exteriores pro materia meditandi aſſumuntur. Qui modus conuenit viæ purgatiuæ; ac de illo agetur in 1. parte meditationum, vbi propriæ de ijs capitibus conſiderationes proponentur. I.

II. Modus, cùm Pſalmi alicuius verſiculus, aut alia Scripturæ ſententia, aut etiam hymni eccleſiaſtici pars ad meditandum proponitur; eliciendo ex ea ſpiritū fructumque latentem. Itaque ſingula verba penſitanda ſunt: &, quò ſpectent, conſiderandum. Nam ſi Deus in propoſita ſententia loquatur homini, aut docet, aut præcipit, aut corripit, aut terret; vel contra, erigit, ſolatur, allicit: & pro affectu flectendus eſt animus, Deoque ſubijciendus. Si autem homo loquatur Deo, vt paſsim in pſalmis; aut laudat, & gratias agit aut petit peccatorum veniam, vel liberationem à malis, alia ve beneficia. induendus porrò eſt ille affectus, quem verba præ ſe ferunt vel eiuſmodi ſententia debet aſſumi, quæ II.

conueniat affectui, quē volumus in nobis excitare. Conuenit iste modus viæ Illuminatiuæ, quæ scrutatur mysteria diuinorum eloquiorum, ad proficiendum in spiritu Praxis tradetur in 2.& 3. parte Meditationum, circa orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, & alias Christi Domini sententias, quæ in primis efficaces sunt. Nam *labia eius*

Cant. 5. 13. *lilia stillantia myrrham primam.* & ipse de se; *Verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.* quod Petrus agnouit, cum dixit; *Verba vi-*

Ioan. 6. 69. *tæ æternæ habes.*

III. III. Modus constat variis affectibus per interualla respirationum, non enim hæretur diutius in verbo aut parte aliqua sententiæ, nisi quantum inter vnam & alteram respirationem intercedit, veluti carpendo cursim ex propositis fructum, & alium post alium affectum concipiendo, & quasi iacula in cœlum iaciendo, quod exprimere videtur Dauid illis

Psal. 18. 131. verbis; *Os meum aperui, & attraxi Spiritum, quia mandata tua desiderabam*; quasi ad singulas attractiones funderet orationem. Conuenit hic modus Viam ingresſis Vnitiuam.

CAPVT X.

De supplendo labore meditandi.

TRipliciter se habent homines in meditando; quidam plus ratiocinationi dant

Diuersitas Meditat. minus affectui; alij plus affectui, sed cū ratio

cina-

cinatione; alij simplici intuitu rei in affectibus assurgunt: quæ est contemplatio. Verũ ad hanc fere non perueniunt, nisi qui in meditando & inquirendo, se diu exercuerunt; Velut cũ puella nubere volens, de sponsi conditione multa exquirit; sed omnibus compertis, ad solam illius mentionem, aut subitũ conspectum, tota exhilarescit; nequicquã expendens singula, ob quæ est sibi amabilis; sed ex præconcepta cognitione subitò exardescens. Ita, qui diu multumque per meditationis studium in Christi Domini gesta, inquisierunt; & deprehenderunt, qualis, quantusque sit, tandem absque alio discursu, ad quamuis occasionem, in eum rapiuntur, atq; ita de alijs meditationis argumẽtis. Quia tamen in nobis faciliùs delentur spiritualium rerum imagines, oportet etiam, exercitatos viros renouare subinde ipsas meditationes, quibus foueatur ac confirmetur notitia illa habituata, lumenque rerum diuinarum. Simile

Cæterùm solet Deus quosdam etiam minus in meditando antea versatos præuenire in benedictionibus suis, & speciali lumine perfusos subitò illustrare; atque ob oculos intuendum ponere, vnde in varios affectus incalescant. Idcirco, qui debilitate capitis, aut alio impedimento prohibentur meditationi intendere, hanc rationem poterunt seruare: vt proposita sibi aliqua certa materia, cœleste lumen implorent, quòd suppleat conatum laboremque meditandi: præsertim, quia ex præterito vsu accedit semper aliquod iuuamen- Dei bonitas.

cùm non planè ſint res ignotæ & nunquam antea perpenſæ. Aderit Deus, qui non deſerit in ſe confidentes. Triplex autem notitia vniuersè ſpectatur; ſuiipſius, Chriſti Domini, Dei ac eius perfectionum & operum: quæ notitiæ ita ſunt connexæ inter ſe, vt ex alia in aliam facillimè gradus fiat inter meditandum, & habent ſingulæ proprios quoſdam affectus.

CAPVT XI.

De extraordinarÿs orandi modis.

Zach.12.10. ORATIONIS donũ à Spiritu ſancto eſt, illic promiſſum: *Effundam ſuper domum*

Rom.8.26. *Dauid & ſuper habitatores Ieruſalem Spiritum gratiæ & precum*, nam *neſcimus, quid oremus ſicut oportet.* Non tamen vno modo Spiritus ſanctus docet orare: vt valde ſit reprehenſibile, quòd quis velit, omnes alios tenere eum modum, quem ipſe probat ac ſequitur: cùm

Sap.7 22. *Spiritus ſit vnus & multiplex.*

Porrò generatim modi orandi ſunt duo: alter ordinarius, de quo hactenus dictum eſt, alter verò extraordinarius: iſque multiplex. Sed hunc nec poſtulare, nec expetere quidem licet; quòd id ſit præſumptionis, & periculo

2.Cor.11.14. illuſionis expoſitum, *transfigurante ſe diabolo in Angelum lucis*: oblatum autem à Deo ſubmiſſè & cautè oportet admittere; ſeruatis documentis, quæ in 3.p. medit.19. traduntur, & p.5. vbi de apparitionibus Chriſti: iuuat tamen, quædam non ignorare, ad hunc modum pertinentia.

Eſt igi-

Est igitur sciendum, quòd quemadmodum in parte animæ sensitiua habemus quinque sensus exteriores, quibus res sensibiles & delectabiles percipimus: ita proportione quadam in parte rationali sunt actus illis similes, quibus inuisibilia Dei & delectabilia percipiuntur; vnde existit cognitio quædam experimentalis diuinorum: quæ tantò præstat notitiæ, ratiocinationibus comparatæ, quantò degustatio mellis antecellit omnem de ea re discursum. Hinc existit mystica Theologia, quæ est sapientia, siue sapida scientia Dei: de qua Dionysius, & alij Patres, & nominatim Bonau. de 7. itineribus æternitatis, in 6. itinere. Sed in huiusmodi, vt Bernardus ait, *non capit intelligentia, nisi quantum experientia attingit.*

Primus modus communicationis est, velut aspectui obijciendo aliquod mysterium in tam I
claro lumine, vt videre homo sibi videatur Visio.
ipsam rem: quamuis ea visio non excludat fidem. Hanc notitiam comitatur Iubilus, qui est gaudium velut exilientis animæ præ lætitia, ob tam eximiam charitatem, quale apud Iob: *Deprecabitur Deum, & placabilis* *Iob 33 20.*
ei erit, & videbit faciem eius in iubilo. Ad *Psal. 45. 11.*
quod inuitamur à Deo ipso: *Vocate & videte; quoniam ego sum Deus.* Sed vocare oportet à terrenis. Tales illustrationes immittere solet Deus seruis suis, sed tanquam fulgurationes transeuntes; vt subitò cernant quasi oculis mysterium quodpiam, aut fidei veri-

tem: ex quo mirifici in anima affectus relinquuntur, quin ipsi peccatores nōnunquā similiter illustrantur, vt perspiciant vel peccati malitiam, vel quid aliud, vnde penitus immutentur. de quo in p.5. de couuersione Pauli.

II. Auditus

Secundus modus per internum auditum: quando Deus ita se interiùs communicat, vt quædam spiritualia verba formet, quibus doceat animam; vel voluntatem suam circa rem aliquam disertè intimet. Vbi non res ipsa cernitur, vt in primo modo, sed percipitur, quid Deus velit, ad cuius vocem diffluit in affectus sponsa: *Anima mea liquefacta est, vbi dilectus locutus est.* Huic internæ locutioni similes sunt inspirationes internæ: quæ communiter iustis, ac ipsis peccatoribus immittuntur: quæ sunt voces Dei, sed non illo modo expresse. Ambos modos per visum & auditum insinuat Iob: *Auditu auris audiui: nunc autē oculus meus videt te.* Sed præstat visus, vt habens plus claritatis: quia res ipsa cernitur, nō edicitur solū; Ergo *audiam, quid loquatur in me Dominus.*

Cant. 5.6.

Iob 42.5.

Psal. 84.9.

III. Odoratus.

Tertius modus per internum olfactum, quo persentitur quædam rerum diuinarum quasi fragrantia, valdè reficiens confortansq; animam; atque in earum prosequutionem inflammans, vt dicat; *Curremus in odorem vnguentorum tuorum.* & Bonau. de Ioanne Apostolo refert, orare solito: *Odor tuus, Domine, excitauit in nobis concupiscentias æternas.* Sicut canis vestigia feræ odoratus, non desistit ijs insistere, donec reperiat: ita anima suauitate æternorum

Cant. 1.4.

intimè

intimè delinita,ad ea se extendit; nihil morata, quidquid est extra illa. Solent, qui ad Religionem vocantur, aliquid de hoc odore percipere, quando per difficultates quascunque à proposito nequeunt retardari.

Quartus modus per internũ gustatum, quo fiunt homini Deus & diuina super mel & fauum: contraque planè desipiunt omnia mundana; & solet is sapor etiam in sensum redundare, vt Dauidi contingebat: *Cor meum & caro mea exaltauerunt in Deum viuum.* Per hunc saporem fit nobis suaue iugũ Domini & exercitatio virtutum alioqui difficilium. *O Domine quàm magna, est multitudo dulcedinis tuæ, quã abscondisti timentibus te*, quasi dicat: magna & multa est dulcedo, quippe vnaquæque virtus suam habet propriam, & eam magnã, vnde existat feruor operandi. Verum etsi non datur cuiuis ille sublimis gustus: aliquid tamen de illo cõmunicatur iustis ordinariè; & ipsis peccatoribus, vt ablactentur à sensuũ voluptatib. sed illis in primis datur, qui Christi amore, se penitus abdicarunt omnibus desiderabilibus.

IV. Gustus. Psal. 83.3. Psal. 30.20

Quintus modus per spiritualem tactũ, quo Deus velut tenetur arcto complexu: *Tenui eum nec dimittam.* quin & osculum expetitur: *Osculetur me osculo oris sui*; & vicissim, Deus, subiecta capiti læua, *dextra sua amplexatur* sponsam. Hæc est quædam adhæsio, de qua scriptum est, *Qui adhæret Domino vnus spiritus est*: vt absit hinc omnis carnalis cogitatio. Hi sunt spirituales quasi sensus; quos Deus tribuit, vt placet.

V. Tactus. Cant 3.4. 1.Cor.6.17. Custodia sensuum

placet. Nos interea mortificemus sensus nostros exteriores, vt participare possimus de interioribus, nam teste Gregorio: *Vbi externus sensus clauditur, mox internus aperitur.* Contrà verò teste Augustino: *Internus sensus dormit, si suis externus voluptatibus se tradit.*

CAPVT XII.

De præscribendo Meditationi tempore.

Orationis tempus duplex

ORATIONIS duplex tempus esse potest: vnum quotidianum & statum, alterum extraordinarium, cùm ad vnã vel plures hebdomadas, cæteris curis sepositis, homo se tradit diuinorum commẽdationi, quod ob plures
1 causas suscipi potest. I. Ad seriam conuersionem, per accuratam & generalẽ confessionẽ.
2 II. Ad comparandum mysticæ huius Theologiæ vsum per plures hebdomadas, sub aliquo spirituali duce.
3 III. Ad consulendũ Deum de vitæ statu; vel etiam de negotio aliquo graui suscipiendo.
4 IV. Quamuis alioqui vir in hoc genere exercitatus, cùm sentit se languere; ad excitandum spiritum.
5 V. Quando etiam nihil horum subsit, ad fruendum Deo per otium.

Ordinariũ tempus.

Ordinarium & quotidianũ tempus non potest omnibus idem præscribi. vtile foret mane aut vesperi horam vnã ponere exemplo Christi, cũ obiecit Apostolis: *Non potuistis vna hora vigilare mecũ?* Si minus liceat horã dare, saltẽ mediam, aut quartã partẽ, & in festis amplius aliquid. Sed quod constitutum semel fuerit, vel ex obligatione Instituti, vel ex deuotione,

Mat. 26, 40

debet

debet inuiolabiliter obſeruari : alioqui ſemel aut iterum omittendo, fit vt penitus negligatur. In quo imitabimur Danielem : qui nec metu mortis intermiſit ternum quotidie precationis tempus; vnde meruit à leonibus illæſus ſeruari. Ita nos ob conſuetum orationis tempus non patiemur iacturam aut damnum in cæteris negotijs: ob quæ alioqui ſolemus à conſuetis exercitijs auocari. Dan. 6. 10.

Iaculatoriæ preces

Iuuant orationem frequentata per diem ad Deum ſuſpiria;quas iaculatorias vocant orationes, quibus deuotio in meditatione concepta fouetur: & qui illi non vacant, per ea ſupplent illius vices, & fructum. Et eſt eò facilis; quòd breuis;& poteſt affectuoſiùs fundi;neque enim Deus in multiloquio exaudit: & ita etiam impletur Chriſti præceptum: *Oportet ſemper orare & nunquam deficere* & illud; *Reliquiæ cogitationum diem feſtum agent tibi*;nam iſtæ orationes ſunt veluti reliquiæ ex meditatione præcedenti, quas S. Chryſoſtomus vult minimùm ad horas ſingulas frequentari: vt ſint quaſi quoddam ſpirituale horologium: & frequentabantur olim, teſte Caſsiano, à ſanctis Aegypti incolis inter labores manuum aſſiduè,cum ingenti fructu:qui poteſt ex contrario æſtimari. Nam ſi quis tam eſſet impius,vt per momenta in Deum contumelias iaceret. quantum is ſibi malorum cumularet: tantundem vir pius meritorum, per religioſos affectus identidem expreſſos, ſibi proculdubio conquirit.

CAPVT XIII.

De vsu sequentium Meditationum

Vſus Med seq. VARIVS vſus poteſt eſſe ſequentium meditationum. I. vt ſeruiant lectioni

I ſpirituali, in qua Deus velut loquitur legenti ea, quæ ſcripta ſunt, intus mentem de ijs illuminans; affectumque mouens, quare debent attentè legi, neque curſim, ſed cum meditatione quadam, & petita gratia cum fructu legendi, *Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus.*

II. II. vt præbeant materiam meditationis: iuuat enim ad colligendam mentem, quando ſuper punctis meditationis aliquid prælectum eſt: & poſſunt inde colligi certa puncta meditanda, quot ſufficiant; affectus autem, petitiones,

III. & colloquia non ſunt conceptis verbis ex libro ſumenda, ſed ſuggerente ſpiritu formanda, & fundenda. III. vt Patres ſpirituales inde ſuos filios inſtituant, & informent in ratione meditandi, ſuppeditatis punctis meditandi, pro capacitate & neceſsitate cuiuſque; quin & ad exhortandum & exſtimulandum ad perfectionem pro ratione ſtatus, conferre poſſunt. Ob quos fines in meditationibus afferuntur multa ex ſacris literis & Patribus; & habent, in quo exercere ſe poſſunt, incipientes, proficientes, atque ipſi perfecti.

Introductio ad I. partem Meditationum

MEDITATIO, vt ait S. Bernardus, facit

cit ad puritatem cordis: & quod S. Petrus inquit, *Fide purificans corda eorum*, tunc præcipuè contingit, si mysteria fidei accurata consideratione expendantur: cumque omnia iuuent, potissimùm illa, quæ viæ purgatiuæ conueniunt. Huc spectant triplicis generis actus. I. cognitio sui, & contemptus; vnde existit virtus humilitatis. Porrò hæc est duplex: vna eorum, qui nunquam animam lethali culpa fœdarunt: qui nihilominus humiliari debent ex consideratione sui nihili, quod ex se sunt, tam quoad naturam, quàm quoad gratiam, quò faciunt meditationes 6. partis. Altera est eorum, qui aliquando se inquinarunt: isti autem humiliari debent suarum intuitu miseriarum, & his conueniunt meditationes I. partis. II. genus actuum, est illorum, qui ad iustificationem disponunt, vt sunt timor diuinæ iustitiæ, spes misericordiæ, dolor de peccatis, confessio, satisfactio. III. genus actuum, quibus remanentes ex peccato mali habitus, & inordinatæ passiones mortificantur: nam æquum est, quod poscit Apostolus: vt *sicut exhibuistis membra vestra seruire iniustitiæ ad iniquitatem: ita nunc exhibeatis, seruire iustitiæ in sanctificationem.* Et *sicut portauimus imaginem Adæ terreni, ita portemus & cœlestis.* Imo qui feruentiores sunt, non debent esse contenti illa puritate, quam per indulgentiam permittit Apostolus, sed potius obaudire debent Prophetæ consulenti: *sicut fuit sensus vester, vt erraretis à Deo: decies tantū*

Actor. 15. 9.

I. Humilitas duplex

II. Dispo. Iustificat.

III. Passiō. mortificationis.

Rom. 6. 19.

1. *Cor. 15. c. 49*

Barac. 4. 28.

ite-

erum conuer tentes requiretis eum. Cæterum onuenit, etiam iustos, qui longius progressi sunt in via spirituali, aliquando se referre ad meditationes purgatiuæ, siquidem monemur:

Eccelsi. 5. c. 18. 22. Apoc. 22. 11

De propitiato peccato noli esse sine metu;
Et, ne verearis vsque ad mortem
iustificari; Et, qui iustus
est, iustificetur
adhuc.

PRIMA PARS MEDITATIONVM.

DE PERTINENTIBVS AD purgandam animam à peccatis.

MEDITATIO PRIMA ET FVNDAMENTVM RELIQVARVM.

De vltimo fine Hominis.

RAELVDIVM I. Pro loci compositione, cogitabo Deum quasi mare immensum, ex quo manant veluti riui creaturæ omnes, atque ad eundem reuertuntur.

PRAELVDIVM II. Petam lumen cognoscendi penitus finem meum, atque ad eum actiones vitæ meæ deuiantes dirigendi; illud vsurpans; *Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.* Psal. 41.3

PVNCTVM I.

Quis sit finis Hominis.

1. VIDELICET, vt Deum laudet ac reuereatur; eique seruiens, tandem sal-

uus fiat, quod ait Apostolus: *Habebitis fructum* Rom. 6.23. *vestrum in sanctificationem: finem verò vitam æternam.* Quasi dicat: finis proximus pro hac vita, est sanctitas actionum; vltimus autem, felicitas æterna. Circa quod expendam, quòd non sum creatus ad indulgendum cupiditatibus; vel ad ambiendum honores, vel opes cumulandas, quod plerique tamen faciunt; sed ad cultum deferendum Deo debitum, eiusque mandatis ac voluntati seruiendum: quod perpauci seriò præstant.

Finis primus hominis

Vltimus

II. Quod spectat ad futuram vitam; cùm humana conditio nihil tale postularet, bonitate sua Deus destinauit hominem, vt Deum clarè in se ipso videret, eoque frueretur, summo bono, quod est, simillimum fieri Deo: qui eò 1. Ioan. 3.2. beatissimus est, quòd se ipsum videt, & amat. *Scimus*, (inquit S. Ioannes) *quoniam, cùm apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est.* O finem altissimum! & tenebatur alioqui homo, absque tali mercede Deo suo omne obsequium præstare. Præstabo igitur tantò studiosius. Sed prô, quàm aliter meam hactenus vitam impendi? Dimitte Domine, Iob. 10.72. dimitte, *vt plangam paululum* hanc supinam in tanto negotio negligentiam, *antequam vadam in terram tenebrosam & opertam mortis caligine.* Dimitte Domine dimitte propter temetipsum.

Damnatio

III. Quem non permouet tam exellentis finis amor, deterreant mala, quæ deficientem à fine suo consequuntur. Et quid est in hac vita bo-

ta boni, quod vicissim tãtam sarciat iacturam? nam, *quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur*? Ergo age, anima mea; illuc contende, propter quod condita es: illum satage comprehendere, qui est omne bonum; & extra quẽ nullum est verum bonum: is est centrum tuum in quo solo potes adipisci requiem. *Fecisti enim nos ad te, Deus; & inquietum est cor nostrum; donec requiescat in te.*

Matt. 16. 26

S. August. l. 1. conf. cap. 1.

PVNCTVM II.

Quis sit finis aliarum rerum.

VT iuuent hominem, ad finem suum consequendum, tam in hac vita, quàm in altera, sicut ait Dauid: *dedit illis regiones gentiũ, & labores populorum possederunt, vt custodiant iustificationes eius, & legem eius requirant.* circa quæ tria consideranda veniunt.

Psal. 104. 4.

I. Munificentia Dei erga hominem, in cuius vsum tot, tamque varia condidit; non ad necessitatem modò vitæ, verùm etiam ad oblectationem; quare, quod ipsis creaturis Deus dedit; mihi præcipuè dedit; propter quem illæ sunt. *Benedicite* ergo *omnia Opera Domini Domino.* perque singula discurrendo; per cælos, elementa, plantas, aliaque pro singulis gratias agam.

Liberalitas Dei.

Creaturæ obsequium

II. Quod, cùm ipsæ creaturæ obsequium suum tam fidele mihi præstent; contrà ego eis abutar: siquidem non vtor, vt medijs, ad finem meum consequendum, sed tanquam in fine

pro-

proprio, in illis acquiesco. quæ est inordinatio maxima: idque facit omnis peccans, vel ipsa naturali creaturarum inclinatione reclamante: quæ proinde liberari à seruitute ista cupiunt, quam seruiunt peccatoribus, sique possent, subducerent se à sensibus eorum, ne illos oblectarent; quando in Dei offensam cedit: vereque ipsi peccatores digni essent tali subtractione; nisi ratio diuinæ prouidentiæ eam vetaret, quæ *solem oriri facit super iustos & iniustos, & pluit super bonos & malos.* Deflebo meam & similium ingratitudinem, in tanto abusu donorum Dei, & mediorum consequendi finis.

Noti. Dei ex creaturis.

III. Seruiunt etiam creaturæ ad finem hominis; quia ex ipsis creator illarum cognosci potest, & amari: & inuitant quodammodo ipsæmet hominem ad diuinas perfectiones contemplandas, quæ in eis sunt adumbratæ, *Nam inuisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna eius quoque virtus & diuinitas.*

Rom. 1. 20. Visus rectus.

PVNCTVM III.

1 Ex duobus punctis præcedentibus, tanquam ex præmissis certis & necessarijs, colligitur illa conclusio, & vitæ regula; oportere hominem indifferentem esse circa vsum omnium creaturarum; vt vel vtatur, vel abstineat; vel hoc aut illo modo vtatur, prout ad finem suum vltimum conducet. Quæ indifferentia est apex perfectionis, & o-

origo omnium bonarum actionum, contraque est peccatorum omnium radicitus extirpatio.

II. Hinc aggrediar perscrutari cor meum circa affectiones rerum creatarum; diuitiarum, honorum, voluptatum, cognatorum & amicorum; aliorumque omnium, quæ suspecta esse possunt: & sicubi hæret affectus, enitar euellere, meque in indifferentia vera constituere, in manus Dei proijciendo; qui maximè illis prouidet, qui se totos ipsi committunt. sicut etiam promittit: *Quærite primùm Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis.* — Mortificatio. — *Matt.6.33.*

III. Et quia huc assurgere non est virium hominis; auxilium diuinum suppliciter implorabo. *de his punctis plura in sexta parte.*

PVNCTVM IV.

ALTERA Conclusio ex ijsdem principijs sequitur: quòd peccatum super omnia mala detestandum sit: quippe quod solum priuat hominem suo fine, eique directè aduersatur, præsertim mortale; quare in scriptura dicitur Deus *factis* malis *abnegari*, *venter esse Deus*; & *pecunia idolum*: quia Deus honore finis vltimi priuatur, peccando; isque in creaturam transfertur, quæ Deo præfertur. — Detestati. peccat. — *Titi.1.16.* *Philip.3.19.* *Ephes.5.5.*

MEDITATIO II.

De triplici peccato, Angeli, Adæ, & particulari quocunque

AESTIMATVR grauitas peccati in hac meditatione ab exemplis, quæ meritò formidare debemus; atque ex eis cognoſcere imbecillitatem noſtram, ne fidamus nobis ipſis.

Pro introductione huius & ſequentium meditationum, cogitabo, Deum pro tribunali ſedentem, aſpectu formidoloſo: à cuius facie fluuius igneus rapiduſque egreditur, ad hauriendos peccatores; me verò multorum criminum reum, catenis vinctum coram illo aſsiſtere, ſententiam promeritam exceptu-rum.

PVNCTVM I.

Lapſus Luciferi, & ſequacium Angelorum.

Ezech. 28. 13.

I. Angelorũ dignitates.

1 ANGELVS qualis fuerit creatus. *Tu ſignaculum ſimilitudinis, plenus ſapientia, & perfectus decore, in deliciis Paradiſi fuiſti omnis lapis precioſus operimentum tuum.* Hi lapides fuerunt, I. quòd purus ſpiritus ſine vlla corporis admixtione. II. quòd immortalis, & nec poſſet mori. III. quòd intelligens, & mira ingenij ſubtilitate ornatus. IV. quòd li-

ber, ac Dominus suarum actionum. V. quòd sapiens, omni scientia præditus rerum creatarum. VI. quòd potens super omnes creaturas. VII. quod sanctus à donis gratiæ. VIII. quòd incola coeli Empyrei. IX. quòd capax videndi Deum in semetipso; &, cum spe certa id assequendi, modo perstitisset.

II. Quòd ingratus ex ijs ipsis donis accepit ruinæ occasionem, inquit scriptura *Eleuatum est cor tuum, in decore tuo.* II. Ingratitudo.

III. Quòd in momento deturbatus est; *Videbam Satanam tanquam fulgur de cœlo cadentem*: nec vllus ei relictus pœnitentiæ locus, idque ad nostram instructionem, vt monet S. Petrus: *Si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in Tartarum tradidit cruciandos, quanto magis nos?* III. Vltio. 2. Pet. 2. 4.

IV. Applicabo hæc tria ad me, æstimans bona accepta; ingratitudinem à me redditam abusumque donorum; ac promeritum iudicium: tantò magis, quod non vnum, vt Angelus, sed plurima peccaui; non cogitatione tantùm, vt ille: sed verbo & opere; nec in vno genere, vt ille, superbiæ: sed in multis; &, quod maximum est, contra sanguinem Christi, in quo redemptus & sanctificatus sum, cùm non item Angelus. Concutiar debito timore à periculo, in quo versatus fui; mirabor patientiam & longanimitatem Dei, & meum iudicem deprecabor. IV. Antithesis.

PVNCTVM II.

I. peccatum Adæ: in quo similiter tria considerabo.

I Dona Adę. 1. QVALIS creatus sit, videlicet ad imaginem & similitudinem ipsiusmet Dei. II. gratia donatus: qua erat filius Dei adoptione. III. cum iustitia originali: qua appetitus plenè rationi subiectus erat. IV. immortalis, vt posset non mori, si vellet; & immunis ab ærumnis & miserijs, quas nunc patimur. V. Dominus creaturarũ factus, & indita illarum cognitione imbutus, vt omnibus nomina imponeret. VI. in loco deliciarum constitutus; transferendus aliquando in cœlum cum glorificato corpore ad visionem Dei.

2 Ingratitudo. *Genes.* 3. 4. II. Quam ingratus extiterit; nam Eua acquieuit serpenti pollicenti: *Nequaquam moriemini, sed eritis sicuti dij, scientes bonum & malum.* Adam etiam, quem saltem oportebat sapere, indulsit mulieri, vt gustaret de fructu contra præceptum Dei.

3 Vltio Dei. III. Quæ sit pœna consecuta. I. spoliati sunt gratia adoptionis. II. exuti iustitia Originali rebellante appetitu. III. necessitati moriendi facti sunt obnoxij: & tot tantisque miserijs, quas posteri etiam magno sanè suo damno experiuntur: qui etiam nascimur filij iræ; quia in Adamo peccauimus. Atque ex eo peccato tanquam origine pullularunt plurima alia,

quotquot ab hominibus perpetrantur. IV. denique genus humanum factum est reum æternæ damnationis, actumq; in exilium, vt in sudore vultus sui pane suo vescatur, vitamque sustentet: terra etiam ipsa propter hominem à Deo maledictioni deuota.

IV. Expendam, quòd ego similiter Diaboli tentationibus circumueniri me quàm sæpissime passus sim; carne', vt altera Eua, spiritum pelliciente; quodque per superbiam, Dei similitudinem affectauerim, arrogans mihi non mea, sed Dei; & tandem, quòd pro vna Adæ inobedientia, ego innumerabiles admiserim. 4 Antithesis

V. Quod Adam diuturnam valde pœnitentiam egit, toto vitæ tempore, quam extraxit ad nongentos annos. *Et eduxit illum*, vt ait Sapiens, *à delicto suo*: cuius exemplo seriam agam pœnitentiam, Deo supplicans, vt nunc feriat, vrat & secet: modò in æternum parcat. 5 pœnæ grauitas. *Sapien.* 10. 2.

PVNCTVM III.

Circa peccatum quodcunque lethale.

COGITATIONE in infernum descendens, ibi contemplabor complures, qui ob vnum aliquod peccatum mortale sempiternas pœnas luūt, alii ob aliud; & ex ijs aliqui, qui vixerunt aliquando piè & sanctè, sed per remissionem, in peccatum lapsi, in eo mori permissi sunt, iusto Dei iudicio: atque ita delinquentes in vno, *facti sunt omnium rei*, pœna vnius peccati. *Iac.* 2. 10.

ſicut ait S. Iacobus, hoc eſt perinde æternæ damnationi addicti, etſi non pari pœnæ.

2 Antitheſis

2. Conſiderabo, quòd idem mihi contingere potuerit, qui ſæpè ſæpius peccaui, & infernum in ſingulis promerui: quod autem ſecùs euenerit, non vllis meritis meis, ſed bonitati ſingulari Dei erga me adſcribam, ſimul gratias agens, & conſtituens firmiter, non abuti amplius Dei patiētia, & commiſſa per debitam pœnitentiam expiare.

3. Præſeruatio quid. Pſal. 85.

3. Expendam, quòd præſeruatum eſſe à damnatione, cùm illam meritò poteram incurrere, perinde eſt, atque ex ipſo inferno fuiſſe ereptum: vt dicere poſsim; *Confitebor tibi Domine; quia miſericordia tua magna eſt ſuper me, & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.* Iam, ſi quis inde ereptus fuiſſet, locuſque pœnitentiæ ipſi datus, qualem & quantam libentiſsimè perageret? quam ſe gratum exhiberet? faciam ergo idipſum.

Lucæ 23. 31.

PVNCTVM IV.

1 Paſsio Chriſti pr. peccatis.

1. ÆSTIMANDA eſt grauitas peccati, præcipuè ab exemplo Chriſti, quod efficacius multò eſt tribus reliquis. Nam, *ſi in viridi ligno talia fiunt*, & filius Dei tanta debuit pati pro expiandis peccatis alienis; *in arido quid fiet?* quantum ſuppliciorum reſeruabitur ipſi peccatori?

2

2. Itaque repræſentabo mihi Chriſtum per omnes paſsionis ſuæ partes, pro me exſoluentem; varioſque affectus excitabo in me, modo timoris à tanta ſeueri

tate iudicij ; modò compunctionis, quòd caussa extiterim ; modò vindictæ de me ipso; sed & certos Christi cruciatus certis peccatorum generibus applicabo, tanquam pro illis inflictos, vti fel & acetum pro gula ; coronam spineam pro superbia ; flagella pro carnis indulgentia; atque ita de alijs. Et tandem Christo supplex, petam mihi efficaciter applicari fructum ipsius passionis : & pro eo gratias agam.

MEDITATIO III.

De grauitate peccatorum ex multitudine, & pugnantia cum ratione.

Pvnctvm I.

1. Mvltitvdo colligenda est ex decursis omnibus vitæ partibus & officijs, idque fieri debet cum sensu animi, qualis Ezechiæ Regis: *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Ac præter mihi cognita, ne dubitem, restare cõplura ignota, pro quibus orat Dauid : *ab occultis meis munda me Domine.* 2. Fugiunt autem nos vel per obliuionem ; vel ob subtilitatem, vt interni motus superbiæ, sinistræ intentiones, omissiones ; vel ex ignorantia, & circumuentione inimici per speciem boni operis. 3. Ex vtrisque notis & ignotis colligam immen- Isai. 38.15. Psal. 18.13.

tum numerum vt dicere possim cum Dauide: *Super capillos capitis mei multiplicata sunt iniquitates meæ*; & cum Manasse: *Super arenam maris*. Vnde laudabo patientiam Dei, qui non vnam aut alteram à me iniuriam (quod ipsum apud homines vix toleratur) sed innumerabiles sustinuerit.

Psal.39.13
2.Para.in fine

PVNCTVM II.

Grauitas peccatorũ.
Luc.17.2.

I AESTIMABO iam ex multitudine grauitatem meorum peccatorum; nam si quoduis lethale est instar lapidis molaris, quo deprimimur in profundum abyssi: quàm depriment tot, talesque lapides? Nectitur ex tot peccatis velut catena ferrea, ad infernum vsque pertingens, qua peccator constrictus, illuc pertrahitur, quemadmodum Lucifer cum suis à cælo ipso detractus est *rudentibus inferni*, vt ait S. Petrus. II. Sunt etiam instar crudelium ferarum, quæ animam circumstant ad laniandum, ac deuorandum. *Aperuerunt super me os suum sicut leo rapiens, & rugiens*. III. sicut denique debitum illud decem millium talentorum, cui soluendo nemo est, quamuis omnia eius diuendantur. IV. Et augetur malum, quod in eadem peccata sæpissime relapsus sum, sicut canis ad vomitum reuersus; & sicut sus lota ad volutabrum luti. Sed adhuc semel *Domine patientiam habe in me & omnia, reddam tibi* per gratiam tuam

2.Petr.2.4.
Psal.21.14.
Recidiua.
Mat.18.26

Pvnctvm III.

1 Et cùm homo ad imaginē & similitudinem Dei factus sit, per peccatū iumentis insipientibus comparatur, & eis similis efficitur. Si minus quoad substantiam animæ, certè quoad vitam & operationes, nam operari est viuere. 2. Deinde assiduitate peccandi habitus contrahit bestiales, quibus quasi in naturam versis, continenter agitatur ad malum. 3. & postremò quid deformius, quàm rationem ancillari sensui? spiritum carni? quin homo sit seruus diaboli & peccati; à quo enim quis superatus est, eius & seruus est. Et *omnis qui facit peccatum, seruus est peccati.* Certè & diabolus & peccatum plus valent in animam peccantis.

Peccatum contra rationem.

2. Pet. 2. 18.

Ioan. 8. 34.

Meditatio IV.

De grauitate peccati ex vilitate hominis.

Pvnctvm I.

Quid sit homo secundùm corpus.

Ex limo terræ: fœnum & flos agri, vapor ad modicū apparens; vmbra fugiens; *qui breui viuens tempore, repletur multis miserijs,* & innumeris necessitatibus est obnoxius: & hic, eum, à quo solo iuuari potest, tam audacter offendit? & eum, *qui perdere potest in gehennam?*

Vilitas corporis.

Iob 14. 1.

PVNCTVM II.

Quid sit homo quoad animam.

Psal. 38.6. Vilitas animæ. 1. EX nihilo creatus, *substantia mea tanquam nihilum ante te*; & in nihilum recideret, nisi à Deo conseruaretur; sine quo nihil potest agere. 2. Deinde in peccatis secundùm animam conceptus est, & immoderatis passionibus agitatur intus; foris autem ab inuisibilibus inimicis incessanter appetitur; vnde passim peccatis inuoluitur: vt melius foret, si natus non esset. 3. Et tandem, vt ait S. Augustinus, nullum est peccatum, quod vnquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo; ita ex se miser est, & totus quasi vlcus, vnde sanies fluit, nisi sanetur à gratia. Et hic irritabit illum, à quo solo è tantis malis vindicari potest?

Soliloq. c. 5.

PVNCTVM III.

Quàm sit exile bonum, quod homo quisque habet.

1. PRIMVM comparatione aliorũ omnium hominum: plura enim in alijs sunt, quibus carent singuli. 2. Deinde quid sit præ omnibus hominibus & angelis. 3. Et tandem quid respectu Dei: nam *omnes* omnino *gentes quasi non sint*, sic sunt coram eo; & *quasi nihilum & inane reputata sunt ei*; & *tanquam momentum stateræ, sic est ante te orbis terrarum, & tanquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram.* Quid sunt stellæ in præ-

Isai. 40.17. Sap. 11.23.

senti

ſentia Solis? nec apparent quidem, Quid bona omnia creata in vnum hominem congeſta, ſiue corporis ſiue animi? nihil. *Nemo bonus, niſi ſolus Deus.* &tantillus nō veretur liberrimè hunc offendere? hunc irritare; propterea *in ſauilla & cinere agam pœnitentiam.* Luc. 18.19. Iob. 42.6.

MEDITATIO V.

De grauitate peccati ex Dei offenſi excellentia

PVNCTVM I.

Perpendam Diuinas perfectiones, ex quibus potiſsimùm aggrauatur peccatum.

1. EST bonitas: ob quam Deus eſt dignus infinito amore, quali ſe ipſe amat: & beati clarè eum videntes, toto corde in eum feruntur, nec poſſunt non ita ferri; tanta eſt illius amabilitas; & hunc ego flocci habui? 1 Bonitas.

2. Immenſitas, qua replet omnia, notitiaque infinita. Itaque in ſinu quaſi Dei exiſtens, non tantùm in conſpectu, non dubitaui ea patrare, quæ sereniſsimi eius oculi execrantur. *Oculi enim eius mundi ſunt, nec vident malum, nec reſpicere ad iniquitatem* ſine horrore *poſſunt.* 2 Immenſitas. Abac. 1.13.

3. Omnipotentia, qua rebus omnibus dat eſſe, & operari: vt ipſæmet actiones malæ, quà ſunt aliquæ res, exerceri ſine illo nequeant; concurrit autem pro bonitate ſua vt naturæ curſum teneat, & libertatem hu- 3 Omnipotentia.

ma-

manam seruet. Igitur cooperatione Diuina ego abutor, & eam seruire facio meæ cupiditati.

PVNCTVM II.

Ex beneficijs acceptis à liberali Dei manu aggrauatur peccatum.

Beneficia.
1 Deut. 32. 6. 1. IPSE creauit, conseruat & gubernat. *Hæccine reddis Domino popule stulte & insipiens? nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te & fecit & creauit te? Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui?* En, quot verbis similibus inculcat, vt indignitatem offensæ apprehendam.

2 2. Redemit, & quonam modo, & quanti? ipse Pater, Pastor, Medicus, Magister, & Saluator meus, & hunc, peccans iterum crucifixi, & *ostentui habui.* Heb. 6. 6.

3 3. Sanctificauit. Huc spectant Sacramenta, idcirco instituta, præsertim Baptismus, Eucharistia, Pœnitentia; nec non sancti Spiritus internæ inspirationes & auxilia, milleque media diuinitus oblata; & ipse tandem sanctificationis finis; promissa Resurrectio, & gloria. quæ cùm ita sint, quidni dicam maiori iure cum Ioseph, quando pelliciebatur ad peccatum; *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?* Et illud Saulis ad Dauid: *Iustior tu es quàm ego* (Deus meus) *tu enim tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala.*

Gen. 39. 9. 1. Reg. 24. 18.

PVN-

PVNCTVM III.

Propter quid offenderim Deum.

PROPTER leuissimam rem, siue voluptatem, siue lucrum, siue auram popularem; tales mihi deos fabricans, & Barabbam Christo præponens. *Obstupescite cœli, & portæ eius desolamini vehementer propter duo mala, quæ fecit populus meus: dereliquit me venam aquarum viuentium, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Peius hoc quam quòd Esau *primogenita sua vendiderit pro lentis edulio*: quæ ille recuperare amplius non potuit: At, quæ est bonitas & misericordia Dei, mihi licet, gratia ipsius. *Iere. 2. 12.* *Gen. 25. 33.*

PVNCTVM IV.

STVPOR & exclamatio: qui me tam ingratum terra sustinuerit! neque *armauerit Deus creaturas ad vltionem inimici*, quin seruire eas mihi fecerit, solem, astra, elementa, plantas, animalia, & ipsos angelos. *Sap. 5. 18.*

MEDITATIO VI.

De grauitate peccati ex pœnis.

PVNCTVM I.

EX pœnis temporalibus, quæ infligi à Deo solent in bonis, tum externis, tum corporis, & in vita ipsa; certè tria illa Fames, Bellum, Pestilentia, quorum data est optio Dauidi à peccatis venire solent.

PVNCTVM II.

1 Peccatum pœna maius.

PECCATVM est malum tantò maius illis omnibus pœnis, vt simul omnes non sufficiant soluendo debito pro vno peccato mortali.

1 1. RATIO: Quia istæ pœnæ priuant hominem bono aliquo creato & finito: culpa autem bono infinito. Et sicut Deus absolutè solus est bonus, ita illud absolutè est malum, quod priuat Deo: reliqua secundùm quid mala. Quare bene Eleazarus olim respondit: *Præmitti se malle in infernum, quàm præuaricari legem Dei.*

2. Machab. cap. 6. 23.

2. RATIO. Hinc fit etiam, quod Deus, cum reliqua mala inferre valeat (nam non est malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit) culpæ tamen auctor esse non potest. Item, cùm filius Dei ad omnia alia se dimiserit mala: peccatum vel minimum non potuit admittere.

2 Amos. 3. 6.

3. RATIO. Quod mala cætera adhibentur à Deo in medicinam peccati: nemo autem sapiens medicus intulerit maius malum ad curandum minus; certè Christus ideo tot illa & tanta perpessus est, vt medicinam faceret peccato.

PVNCTVM III.

Maius æterna.

EX comparatione æternæ pœnæ: Nam mala omnia præsentis vitæ nec computantur in partem supplicij culpæ debiti; sed

de integro ponitur peccator in inferno, quamuis summa in hac vita fuerit passus. Id autem iustè fit: nam, cùm peccatum sit infinitum à maiestate infinita Dei offensi; debet quoque pœna esse infinita: talis est inferni: eò quòd priuat Deo. *Sed quia hac amantibus duntaxat pœna est, non contemnentibus*, vt ait Augustinus: ideò istic decreta est pœna sensus inferni; præ qua præsentes videri vmbra debent. *Augustin. in Ps. 49.*

PVNCTVM IV.

III. Peccatum peius inferno.

TANDEM, vel ipsæ inferni pœnæ simul omnes non æquant peccati malitiam: vt si optio detur vel illas subeundi, vel peccatum admittendi; prius omnino præoptari debeat. Sed hæc collatio non est necessaria, quando dari nequit casus, vbi alterutrum sit necessariò eligendum.

DE NOVISSIMIS.

MEDITATIO VII.

De proprietatibus mortis.

PVNCTVM I.

1. Mors certa.

1. QVod sit certa & ineuitabilis; & ita quidem, vt Deus præfiniuerit diem & horam, quæ præteriri non poterit. Proinde conuenit, vt omnem vitam ponam in seruitio Dei, à quo per momenta pendet. 2. Porro 2.

Deus

Deus aliquando prorogat vltra naturales caufas, vel ad preces, vt Ezechiæ; & iis, qui fuſcitantur à mortuis; vel ob alia conſilia ſuæ prouidentiæ. Aliquando etiam minuit, vel *ne malitia mutet intellectum*; vel contra, in pœnam: *Viri ſanguinum non dimidiabunt dies ſuos*. Et pro expiando peccato in hac vita; vt ille Propheta, qui quod cibum ſumpſiſſet contra prohibitionem, ab alio circumuentus, occubuit à leone.

4. Reg. 20. · Sap. 4. 11. · Pſal. 54. · 3 Reg. 13. 24.

PVNCTVM II.

1. Vigilãtia. · Matth. 24. 42. · Matth. 5. 2. · Cautela.

1. QVOD dies, locus, & modus latent. hoc tamen homo ſcit, quòd veniet, vti fur. Atq; id ita ordinauit Deus, vt aduigilaremus ſemper, vt ipſe monet Chriſtus: *Vigilate: quia neſcitis diem neque horam*. Et *eſtote parati: quia, qua hora non putatis, filius hominis veniet*. Quam rem pluribus parabolis inculcauit, vt de decem Virginibus. 2. Recolam igitur caſus auditos, aut viſos, & qui quotidie eueniunt improuiſi; & per eos admoneri ne intelligam, cui perinde poſsint contingere. 3. Cogitabo etiam, quouis mortali peccato me reddi dignum tali animaduerſione. Nam Chriſtus de quibuſdam ruina oppreſsis pronunciauit: *Putatis, quòd præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia paſſi ſunt: non, dico vobis: ſed niſi pœnitentiam habueritis, omnes ſimiliter peribitis*: quaſi dicat; non grauiſsima tantùm peccata merentur talem animaduerſionem; ſed quæcunque, niſi pœni-

ten-

tentia expientur. Et ausim, vel ad horam in peccato permanere? quis me securum reddit, cum Christum sciam comminari omnibus? ergo homo *miserere animæ tuæ placens Deo.* *Eccl.30.24.*

PVNCTVM III.

1. QVOD semel tantummodo mori datur; *Statutum est omnibus hominibus semel mori*; proinde, si semel malè: caret remedio in omnem æternitatem: Vti contrà, absque periculo iacturæ est mors semel obita in gratia Dei, *Vbi ceciderit lignum siue ad Austrum, siue ad Aquilonem ibi erit.* 2. Hinc obstupescam, qui fiat, vt homo ista pro certissimis habens ex fide Diuina, tam incurius viuat suæ salutis. 3. Deinde excitabo meipsum ad curam maiorem, & feruorem; suppliciter orans ne ad Aquilonem mihi cadere contingat. Discutiam quoque, quid hoc momento foret mecum, si mors obreperet?

Mors irreparabilis. *Hebr.9.17.* *Eccl.11.3.* 2. 3.

MEDITATIO VIII.

Ea quæ angunt Moribundum, vel sunt præterita, vel præsentia vel futura.

PVNCTVM I.

1. PRAETERITA in primis sunt peccata, quæ tunc vno agmine obsidebunt animam ac importunè se ingerent vt impleatur illud; *Circumdederunt me dolores mortis, &*

1 Memoria præteritorum.

Psal. 17.5. *torrentes iniquitatis conturbauerunt me, dolores inferni circumdederunt me, & praeoccupauerunt me laquei mortis.* Quare *de propitiato*
Eccl. 5.5. *peccato noli esse sine metu.* 2 Deinde occurret animo iactura facta temporis in rebus inu-
2 tilibus, & vanis, pro quibus poteram multa mihi merita cumulare. 3. Neglectus etiam mediorum, quibus iuuari potui, præsertim
3 Sacramentorum. 4. Tunc proposita concipiam benè agendi; quando copia agendi non dabitur; & illa fortè inutilia, quod extorta neces-
4 sitate, ac minimè sincera. Vt quondam Antiochi Regis; de quo Scriptura: *Orabat scelestus*
1. Mach. 6. 8. *hic Dominum à quo non esset misericordiam consecuturus.* 5. Itaque hora illa reuelabit
5 fraudes, quibus nunc circumuenimur à mundo & diabolo; & ostendet serò vanitatem esse,
6 quæ modò suspicimus. 6. Proinde disce
Eccl. 14. 14. nunc sapere, & *non defrauderis à die bono, & particula bonæ diei non te prætereat*, quò minus in bono semper proficias.

PVNCTVM II.

Relictio præsentiũ. 1. PRAESENTIA quoque affligent: quando non deseritur sine dolore, quod cum
1 amore possidetur. sunt autem triplicia. 1. Bo-
Eccl. 41. 1. na externa. *O mors quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis*: & eò magis, si cum peccato fuerint acquisita,
Iob. 20. 13. in quos dicetur: *Panis eius in vtero eius vertetur in fel; diuitias, quas deuorauit, euomet.*
2 2. Personæ coniunctæ & charæ, à quibus di-

uele-

uellemur; *siccine separat amara mors?* Vosne etiam relinquendi? 3. Corpus ipsum, diutina atque arcta societate cum anima coniunctum; & cum corpore, simul omnium, quibus cum corpore fruimur, æterna iactura facienda est. II. Inquiram in me, an horum aliquid inordinatè diligam; & nunc potiùs istis moriar; quàm, cum deserenda sunt. III. expendendum etiam, quàm sit absurdum, ob ea, quæ mox amittenda sunt, æternam vitam in discrimen vocare.

3. Reg. 15. 32.
3.
2.
3.

PVNCTVM III.

DEnique affliget timor futurorum; vt cùm quis iam iam exspectat definitiuam sententiam, in qua agitur de opibus, honore, & vita; nec satis ei constat de euentu. Hic etiam agitur de bonis & vita æterna, & sententia erit irreuocabilis: & tam incerta, vt nec iustus sciat, *vtrum amore vel odio dignus sit*; & quamuis *nihil* sibi *conscius*: *non tamen in hoc iustificatus sit*. 2. Accedet tentator, calcaneo maximè insidians, illudque ingerens: *si iustus vix saluabitur, impius & peccator vbi parebunt?* qui & aliis mille modis turbare phantasiam, & illudere homini potest, & solet. Nunc dispiciam, quid tunc maximè terrere me possit; & occurram: & pro felici morte crucifixum deprecabor.

Futurorũ timor.
1.
Eccl. 9. 1.
1. Cor. 4. 4.

MEDITATIO IX.

De particulari Iudicio statim à morte.

PVNCTVM I.

I. Iudicio assistentes. I. QVæ personæ interueniunt. 1. Anima iudicanda, exuta corpore, & ijs, quæ corpus comitantur, perinde Rustici, ac Regis; & quæ animam sequuntur: scientiæ,
1. nihil conferent, nisi tantùm bona opera. 2. Cin-
2. gent latera Angelus custos, & malus, diuerso affectu, prout erit diuersa conditio animæ: nam bonæ applaudet bonus, malus mœrebit; è contra, si mala sit. 3. Assidebit iudex Deus,
3 inuisibilis quidem, sed certis signis suam præsentiam manifestans: infinitè sapiens, iustus, potens: à quo non appellatur; & in oculis ponentur omnia, quando libri aperientur nostrarum actionum; vt non sit tergiuersationi locus.

II. Timor. II. Cogitabo me assistere; atque, vt salutarem timorem concipiam, videre Iudicem ipsum irato vultu; & accusatorem diabolum gestientem; ac in me impletum illud: *Diabolus stet à dextris eius: cùm iudicatur, exeat*
Ps. 108.6. *condemnatus.* contrà verò, vt spem excitem; aspiciam beneuolum Iudicem & Angelum custodem arridentem mihi, atque abigentem à me dæmonem, illis verbis: *increpet in te Dominus, Sathan, qui elegit hunc; numquid non*
Zach. 3.2. *iste torris est erutus de igne?*

PVNCTVM II.

1. TEMPVS & locus Iudicii huius. Tempus est momentum illud, quo anima soluitur à corpore: in eo accusatio, sententia, & executio perficiuntur. O momentum, æternitatis principium, siue gloriæ, siue pœnæ. 1.
2. Locus est ille ipse, vbi homo moritur. 3. 2. 3.
Quid si hoc momentum, quid si hic locus decernet? Vxor Loth, vbi se conuertit retrò, ibi iudicium tulit. Gen. 19. 26.

PVNCTVM III.

I. ORDO Iudicialis. Accusatores erunt tres: Diabolus, qui per excellentiam dicitur *Accusator fratrum*: accusabit de ijs, quæ ipsius instinctu peccaui: & cùm interna nostra non perspiciat, affirmabit plura ex coniectura vel etiam malitia. 2. Erit conscientia, mille testes; hic omnia patebunt, vnde animam exstimulet, de qua illud est: *Cùm vadis cum aduersario tuo ad principem in via, da operam liberari ab illo, ne fortè trahat te ad iudicem; & iudex tradat te exactori, & hic mittat te in carcerem.* Aduersarius est conscientia, à qua in via liberatur, qui in hac vita eluit peccata. 3. Quodammodo erit ipse Angelus custos; cuius posthabui monita, & officijs ingratus fui. I. Accusatores. 1. Apoc. 12. 10. 2. Luc. 12. 58. 3.

II. Examen erit 1. accuratissimum, vsque ad verbum otiosum, nec de commissis tantùm, sed etiam de omissis, ac de mediis non adhibitis, de neglectis inspirationibus, de be- II. Examinis conditiones.

neficiis posthabitis, tam communibus, quàm priuatis; ac de ipsis circumstantiis bonorum operum, quò pertinet illud: *Ego iustitias iudicabo.* 2. Fiet hoc examen in tanta luce, vt anima conspiciat omnia mala sua, & grauitatem illorum æstimabit; & quæ pro peccatis non habuit, aut non aduertit, vel oblita est, repræsentabuntur ei omnia, sicut dicit Dominus: *In tempore illo scrutabor Hierusalem in lucernis*, abditos quoque angulos: nec Babylonem tantùm, sed & Hierusalem, iustos ipsos. Heu *non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.* 3. At vicissim Deus bona opera iustorum etiam minuta, vsq; ad calicem aquæ frigidæ, producet & repræsentabit animæ; ad ipsius mirificam consolationem. *Opera enim illorum sequuntur illos.*

Psal. 74. 3. 2. *Sophon. 1. 12.* *Ps. 142. 2.* *Apoc. 14. 13.*

PVNCTVM IV.

EXamine facto, anima primùm exspoliabitur donis, quæ residua erunt; ad eum modum, quo degradatur Sacerdos, sacræque vestes detrahuntur, ad insignem ignominiam, tanquam indignus sit munere, ac dignitate sacerdotali, vt ita tradatur in manus iudicis secularis, morte mulctandus. 2. Donum fidei ab eo aufertur: quòd non studuerit vitam agere fidei suæ conformem. 3. Deinde spei donum, quòd media neglexerit, per quæ debuerat ad speratum bonum aspirare. 4. Præterea spoliabitur gratiis gratis datis, si quas habuit

Priuatur bonis.

propter bonum aliorum: quòd vel iis non vsus bene sit ad finem, propter quē datæ erant; vel quòd aliis intendens, seipsum neglexerit: quod est inordinatum. 5. Ipsæ etiam virtutes morales acquisitæ in eo deficient. 6. Scientiæ etiam erunt ad maiorem cruciatum: quòd scientiam salutis postposuerit illis. 7. Vnicus manebit character Baptismatis; & si quem alium accepit; vt appareat, à qua conditione exciderit: illudaturque illi ab infidelibus, eo nomine, quod, cùm posuerit tanti ædificij fundamentum, non valuerit consummare. Igitur in talem complebitur illud Ezechielis: *Denudabunt te vestimentis tuis, & tollent vasa gloriæ tuæ & dimittent te nudam, & ignominia plenam.* Ezech. 23. 26.

PVNCTVM V.

SENTENTIA CHRISTI in peccatricem animam: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius.* Matth. 25. 41. Quo ipso momento destituetur Diuina protectione; qua etiam peccatores illuc vsque prosequitur Deus; & ab angelo custode deseretur, illud vsurpante; *Curauimus Babylonem, & non est sanata: derelinquamus eam*, vtique in manus sæuissimi leonis, qui cum tripudio è lectulo delicato & corona amicorum, in puncto ad inferna deportabit. Quid tam subita & tam dispar conditio, rerumque omnium permutatio in infelici anima efficiet? O iuste iudex, *cùm veneris iudicare, noli me condemnare.*

Sententia impij.

PVNCTVM VI.

Iusti. Matth. 25. 34. Matth. 25. 21.

SEntentia pro anima iusta: *Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum, quod vobis præparatum est ab origine mundi.* Et, *Euge serue bone & fidelis intra in gaudium Domini tui.* Suscipiet eum Angelus custos, ac pluribus comitantibus deducet in cœlum, (nisi fuerit purganda) in illo autem primo ingressu, & quasi occursu torrentis voluptatis, quomodo afficietur! O verè preciosa mors Sanctorum in conspectu Dei; mors autem peccatorum pessima. Petam illam mihi: & quoniam in illo iudicio non est locus patrociniis, nunc purissimam Dei Matrem feruenter compellabo: Maria mater gratiæ, Mater misericordiæ, Tu nos ab hoste protege, Et hora mortis suscipe.

MEDITATIO X.

De corpore anima destituto.

Hæc meditatio est imago mortis spiritualis, qua homo passionibus suis moritur, quæ propterea mortificatio dicitur.

PVNCTVM I.

I. Corpus mortuum. I.

I. QVale remanet corpus? 1. Destitutum motu membrorum, & vsu omnium sensuum, nec illorum obiectis afficitur. 2. Pallidum, deforme, & fœtidum redditur, & mox in corruptionẽ vergit; estq; horrori, quod vi-

uū delectabat. 3. proinde solitarium relinquitur cadauer, & quàm primum efferri curatur.

2. Dum viuo, mortuum imitabor in his tribus. 1. in sensuum mortificatione, etiam à licitis non necessarijs; & quasi carerem sensibus, non afficiar. 2. non considerando, quòd res sunt; sed quod erunt postmodum squalidæ & tetræ: *omnis enim caro fœnum, & gloria eius quasi flos agri.* 3. nihil curando, quod relinquar, & me vitent alij, vt cadauer, quod de se Dauid; *qui videbant me, foras fugerunt: obliuioni datus sum tanquam mortuus à corde; factus sum tanquam vas perditum, quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu*; hoc est crucifixum esse mundo: vt pro mortuo me habeat, & tractet; & mihi mundum; vt id perferam, quasi insensibilis factus, ad mundi vexationem.

2. Mori in vita.
1
2 Isai. 40.7.
3 Psal. 30.12.

Pvnctvm II.

1. Vestis, lectus, & habitudo defuncti corporis: pro veste linteum, quo inuoluitur; vel si quid preciosum additur, mox sepeliendo detrahitur. pro lecto humus; *& subter illud sternetur tinea, & operimentum eius erunt vermes*, pro habitatione erit fossa septempedalis ac si quæ moles superstruatur, quid ea confert exanimi? pudeat mollitiei, & superfluitatis dum viuo circa eiusmodi.

Isai. 14.11.

2. Imitabitur Religiosus conditionem cadaueris. 1. in studio paupertatis, vt vilissima quæque in vestibus, lecto, & habitatione præ-

2 Religiosus.

optet; neque moueaturquomodocunque circa ista habeatur. 2. in studio castitatis: vt sicut per mortem fit diuortium perpetuum, ab omnibus oblectamentis & curis mundi: ita ego per votum castitatis penitus iisdem moriar. 3. in studio obedientiæ, vt instar cadaueris, me versari sinam sine cotradictione.

2

3

PVNCTVM III.

1. ELATIO ad sepulchrũ. 1. in feretro, alienis humeris, per plateas effertur exanimis, qui paulò antè obibat omnia alacer. quare nunc è cubiculo, è domo egrediens per compita incedens, memorabo diem illum, cùm tantò aliter agetur mecum. 2. effertur cum comitatu; alijs cantu, alijs fletu prosequentibus, vel honoris ergo; sed ea quid prosunt exangui? imo damnato cedunt ad cruciatum. 3. Infertur in sepulchrum, cooperitur humo, lapide clauditur, mox à vermibus depascendus, sempiternaque memoria delendus, vel si etiam honorificè celebratur, id animæ quantum confert, præsertim æternis ignibus addictæ? vnde benè quidam dicebat: *O Aristoteles laudaris vbi non es, cruciaris vbi es.*

1. Iter ad sepulchrũ.

2:

3.

2. Ergo discam, vanos honores pro nihilo habere, me ipsum vili pendere; neminem aspernari; quando omnes futuri sumus mox per mortem æquales. Dicam autem animæ meæ: vide, quam foues & ornas, cui seruis: carni putidissimæ; quin pro ancilla eam habeto, & seruire tibi facito. Nec istum sepulturæ ho-

2 Documenta.

norem polliceri tibi potes; cùm posſit contingere, quod regi Ioacim, *qui ſepultura aſini ſepelitur, putrefactus & proiectus extra portas Ieruſalem*. quod & Iezabeli factum; tuque forſitan promeritus es ob tua peccata. Ierem. 22. 19. 4. Reg. 9. 35.

MEDITATIO XI.

Super illa verba: Memento homo, quia puluis es, & in puluerem reuerteris.

PVNCTVM I.

CVR homo ex puluere factus, cùm potuiſſet ex nihilo corpus creari; ſicut & anima? 1. ad humiliandum ipſum ex intuitu originis. 2. vt Dei benignitatem, potentiamque amaret; qui ex puluere per inſpirationem animæ feciſſet ipſum ad imaginem ſuam; *quid ſuperbis terra & cinis?* & ex donis Dei cur extolleris? Adam, oblitus originis ſuæ, affectauit eſſe ſicut Deus.

Homo ex puluere. 1. 2 Eccli. 10. 9.

PVNCTVM II.

CVR homo damnatus, vt in puluerem redeat? 1. vt intelligatur malitia peccati, quæ promeruit, tam nobile opus in puluerem redigi; cùm alioqui non fuiſſet interiturum, ſi non peccaſſet. 2. vt qui ex vilitate principii, vnde plaſmatus eſt, non ſe continuit in humilitate; humiliaretur ex fine, quem habiturus eſt redactus in puluerem. 3. vt recordatione pulueris extremi, terrenas comprimat af-

In puluerem regreſſus. 1. 2. 3.

fectiones; & commissorum agat pœnitentiam, vt suadet Propheta: *In domo pulueris puluere vos conspergite*, hoc est, qui domos luteas habitatis, in suum principium resoluendas, puluere vos conspergite, ritu pœnitentium.

Mich.1.10.

PVNCTVM III.

Puluis es.

CVr dicat, memento, quia puluis es; non autem, fueris? Nempe, quia de facto est, sicut de terra constans, ita ad terrena procliuis; & instabilis vt puluis, quem proiicit ventus à facie terræ, tum in consiliis & benè cœptis: tum ob vitæ mortalis casus, & incertitudinem. Optimum esto consilium, vt quoties aliquod apparens bonum meos percellit sensus: mihi obiiciam statim; atqui hoc totum puluis est, & ego ipse puluis sum, postmodum exsufflandus.

PVNCTVM IV.

OMNIA mihi occinunt sententiam istam, at præcipuè Caluariæ, & ossa defunctorum; inter quæ versans, & illud audire mihi videar: *Memor esto iudicii mei, sic enim erit, & tuum: mihi heri, & tibi hodie*; pro hodierno haberi debet, quod vita mortali clauditur; quia breuis & incerta est.

Eccli.38.3.

MEDI-

MEDITATIO XII.

De obliuione mortis, ex parabola diuiuitis auari, Luc.12.

PVNCTVM I.

Mortis obliuio fallax.

TRIPLEX fallacia ex obliuione mortis exemplo huius diuitis. 1. pollicetur sibi longam vitam, cùm dies illa esset postrema. tales reprehendit Iacobus Apostolus, quòd audeant dicere, faciam cras hoc vel illud; *qui ignoras quid erit in crastino, quæ enim est vita tua? vapor est ad modicum parens; pro eo quod dicere deberes si vixero, si Dominus voluerit.* 2. quod, promittat sibi quietam bonorum vsuram, vnde ait *anima habes multa bona reposita in multos annos, requiesce, comede, bibe, epulare*: cùm alioqui bona hæc auferri possint: ac si maneant, continget tibi illud; *cunctis diebus vitæ suæ comedit in tenebris, & in curis multis, & in ærumna atque tristitia.* 3. supina negligentia salutis animæ, bonorumque æternorum.

1. *Iac.4.13.*

2.

Eccle.5.16.

3.

PVNCTVM II.

Mala ex obliuione

DAMNA huius obliuionis. 1. quòd serò agnoscat errorem suum, quando remedium non subest; vt stulti illi in libro sapientiæ, *semet propterea insensatos confitentur.* quare & huic diuiti dicitur *stulte.* 2. quòd ictu abripiantur è vita: *Hac nocte* scilicet in ipsis tenebris peccati, vt ab interioribus transeant ad exteriores & æternas. Auerte à me

1. *Sap.15.4.*

Domine,

Domine, dicito mihi priùs; *Dispone domui tuæ, quia morieris*; da tempus pœnitentiæ. Etsi illud optimum, vt quotidie id mihi intimari putem, & ita semper sim paratus. 3. quòd ægrè & inuiti moriuntur, quare dicit, *Animam tuam repetent à te*, mali scilicet dæmones. Iusti autem in desiderio est: *Educ de custodia animam meam ad confitendum tibi.*

Isaiæ 38. 1.

Psal. 141. 8

PVNCTVM III.

QVæ autem parasti, cuius erunt? hoc postremum obliuionis damnum: quod quasi semper victuri non prospiciunt in posterum. Tua certè non erunt; quia diuiti dicitur, qui, *cùm interierit, non sumet omnia, neque descendet cum ea g. oria eius.* Non sic iustis, non sic; quorum opes sunt opera bona, quæ sequuntur ipsos. Interrogabo etiam te: & hæc anima cuius erit? *quam dabit impius redemptionem pro anima sua*: quò minus in potestatem Diaboli veniat? dicam Deo, tuus sum ego, saluum me fac.

Psal. 48. 18.

Psal. 118. 94.

PVNCTVM IV.

OBLIVIOSI conditio repræsentatur in Balthasare Rege Babylonis, cui operam danti commessationibus, visa est manus scribens in pariete; *Mane, Thecel, Phares. numerauit Deus Regnum tuum*, & compleuit illud. *Appensus es in statera, & inuentus es minus habens. Diuisum est regnum tuum, & datum est Medis & Persis*: ita Daniele interpretante, &

Exemplū.

Dan. 5. 26.

te; & eadem nocte id totum subsecutum est. & quadrat in illum diuitem ac similes *Mane, numerauit*: Stulte hac nocte repetent ainimam tuam à te. *Thecel, appensus es*; vtique minus habens inuentus es; qui idcirco vocatur stultus. *Phares, diuisum est*; & hæc, quæ parasti cuius erunt? auferentur videlicet à te, & dabuntur ei, quem ignoras.

DE IVDICIO VNIuersali.

Pro Dominica. 1. aduentus.

MEDITATIO XIII.

De signis præcedentibus iudicium

PVNCTVM I.

Causæ iudicij.

CAVSAE vniuersalis Iudicij. 1. vt sententia lata in particulari iudicio, eiusque æquitas innotescat toti mundo: atque vt suppleatur quod defuit, nam de corpore ibi nihil 1.
fuit decretum; & contingit damnati hominis corpus in honore esse; beati autem ignominiosè haberi; debet autem participare gloriam aut pœnã, prout in hac vita seruiuit iustitiæ, aut iniquitati. 2. vt iustis honor coram omni- 2
bus habeatur; qui in hac vita fuerunt contemptui. Ac inprimis, vt iustificetur Deus in iudicijs suis, qui iustos premi nunc; malos autem exaltari permisit: quod sapientissimè fu- 1. Cor. 4. 5.
isse dispositum dies illa manifestabit. prop- 3.
terea; *nolite ante tempus iudicare*. 3. vt mali & impij videant gloriam Christi, præsertim ij

qui

qui viderunt humiliatum; ideoque iudicium in valle Iosaphat constituetur circa Ierusalem & montem Oliuarum, vbi crucifixus Dominus fuit, & ascendit in cœlum, vt ibidem illum videant descendentem cum potestate magna & maiestate, sicut prædixerunt Angeli: *quemadmodum vidistis eum ascendentem in cœlum, ita veniet.* Ergo *lætentur cœli, & exultet terra: quoniam venit iudicare terram in æquitate; & populos in veritate sua.*

Actu. 1. 11. Psa. 95. 7.

PVNCTVM II.

Signa. Sapi. 5. 21. 1. Mat. 24. 29. 2.

SIGNA præcedentia. 1. erunt plurima, *Omnem enim creaturam armabit Deus ad vltionem, & pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.* & meritò; quia omnibus abusi sunt peccatores. 2. erunt terribilia; *Sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum, sed conuertetur in sanguinem. Stellæ cadent de cœlo & virtutes cœlorum mouebuntur, erunt terræmotus, terroresque de cœlo:* mare mugiet, & arescent homines præ timore & expectatione impendentium. Nam obscuratio solis portendet æternas tenebras; suffusa luna sanguine, iram iudicis implacabilem; cadentes stellæ, præcipitationes in abyssum, etiam hominum aliquando clarorum, fremitus maris aperti que terræ hiatus, & omnium confusio elementorum, imaginem referet furentium Dæmoniorum in capita hominum, & infernale chaos repræsentabit: in quo *nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Arescet autem

Iob 10. 22.

impius præ timore, exsiccante ossa spiritu tristi ex conscientia factorum: at electi cum timore simul fiduciam habebunt; memores Christi verborum. *his fieri incipientibus respicite & eleuate capita vestra, quia appropinquat redemptio vestra* Luc. 21.28.

PVNCTVM III.

CONFLAGRATIO Mundi, de qua S. Petrus; *Adueniet dies Domini sicut fur, in quo cæli magno impetu transient, elementa verò calore soluentur, terra autem, & quæ in ipsa sunt opera exurentur*; nempè plantæ, animantes, homines ipsi residui; & quicquid ad vsum & luxum humana fecit industria, palatia, moles, vrbes, amœnitates omnes: nam, vt ait Iohel; *ante faciem eius ignis vorans & post eum flamma exurens, quasi hortus voluptatis terra coram eo, & post eum solitudo deserti, neque est qui effugiat eum.* Ignis iste cruciabit malos: iusti autem per illum purgabuntur. Permanebit autem vsque ad finem iudicij, etiam resurrectione facta; & in corpora damnatorum sæuiet, etiam ante sententiam, &, ea pronunciata, tanquam fluuius rapidus trahet eos secum in tartara. At verò iustorum resuscitatorum corpora non poterit lædere, Deo intercidente flammas ignis: vt ea verba Basilius interpretatur. Tunc implebitur: *Ecce dies venit succensa quasi caminus; & erunt omnes superbi, & facientes impietatem, stipula: &*

2. Pet. 3.10 Ignis finis mundi.

Ioel. 2. 3.

Malis crudelis.

in Psal. 13.

Mala. 4.1.

inflammabit eos dies veniens, quæ non derelinquet eis radicem & germen. Et orietur vobis timentibus nomen meum Sol iustitiæ, & sanitas in pennis eius: & egrediemini, & salietis sicut vituli de armento: & calcabitis impios, cùm fuerint cinis sub planta pedum vestrorum.

PVNCTVM IV.

Matth. 24. 36.
Dies incerta.

DE *die illa & hora* (qua euenient ista) *nemo scit, neque angeli cœlorum, neque filius hominis, nisi solus Pater;* & non solùm non potest à longè prænosci hora illa, sed nec iam instans præsentietur; ac ita, incautos, & nihil minus cogitantes, immò nuptiis & commessationibus operam dantes, ex improuiso corripiet ignis ille; quemadmodum diluuium in diebus Noe inopinantes obruit, & flamma cœlitus Sodomitas absumpsit: quibus exemplis Dominus est vsus, ad improuisam sui aduentus, & conflagrationis mundi quasi irruptionem indicandam.

MEDITATIO XIV.

De resurrectione corporum, & de præcedentibus sententiam.

PVNCTVM I.

Resurrectio.
Mat. 24. 31

REsurgent mortui: *mittet Angelos suos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos eius à quatuor ventis à summis cœlorum*

lorum vsque ad terminos eorum. In momento & in ictu oculi, in nouissima tuba (canet enim tuba) mortui resurgent incorrupti, quoniam ipse Dominus in iussu & in voce Archangeli, & in tuba Dei descendet de cœlo, & mortui qui in Christo sunt, resurgent primi; & dabit mare mortuos qui in ipso erunt; & mors & infernus dederunt mortuos suos; & iudicatum est de singulis secundùm opera ipsorum. Ad hanc citationem comparebunt magni & parui; & corporibus momento reformatis, animæ è cœlo & inferis reuocatæ, vt priùs vnientur. O vocem potentem, malisque terribilem! quam vt tunc lætus excipiam; audiam modò illam: *Surge qui dormis, & illuminabit te Christus.*

1. Cor. 15. 52. 1. Thess. 4. 25. Apoc. 20. 13. Ephes. 4. 14.

2. Porrò corporum erit diuersitas: nam *omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.* Mali sortientur immortalia quidem, sed patibilia & fœda; quæ subire animæ exhorrescant. Ibi se mutuò insectabuntur anima & corpus: illa, quòd ob corporis rebellionem in ea mala deuenerit; istud autem, quod, cùm frænari corporis concupiscentiæ ab anima debuissent, contrà indulsit ei omnia; ex quo etiam crescet vtriusque tormentum. At iusti sortientur corpora impatibilia, & gloriosa: vnde sibi mutuò gratulabuntur anima & corpus de mortificata sensualitate.

1. Cor. 15. 51.

1 Corpora malorum.

2 Bonorum.

PVNCTVM II.

Iudicis gloria. ADVENTVS Iudicis. 1. gloria & maiestas eius erit præ sole & luna, & stellis, quam vel ipsi dæmones coacti venerabuntur, pro Deo ipsum agnoscentes, vt tunc vel maximè *omne genu ipsi flectatur, cœlestium, terrestium & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus IESVS CHRISTVS est in gloria Dei Patris*; vbi iuxta promissum, *ponentur inimici eius scabellum pedum ipsius.*

1 Phil. 2. 10.

2. Comitatus. Mat. 25. 31. 2. Comitatus erit Angelorum omnium, vt ipsemet præmonuit. *Cum venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo*: qui, vt credi potest, lucidis, instar solis, vestientur corporibus, ad Regis sui magnificentiam corporeis oculis, etiam impiorum subiiciendam.

3. Crux Mat. 24. 30. 3. *Tunc apparabit signum filii hominis in cælo; & tunc plangent omnes tribus terræ & videbunt Filium hominis venientem.* Plangent inimici crucis. Exultabunt, *qui carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentijs suis.*

4. Thronus 4. Thronum iudici exhibebunt splendidissimæ nubes, è cuius vultu ac oculis micabunt radij placidissimi aduersus Iustos; in malos autem ira & indignatio, vt illius aspectum sustinere nequeant. Quin etiam vulnera ipsa amorem spirabunt, & accendent in pectoribus iustorum; confusionem autem & fletum mouebunt inexpertibus illorum fructus; & maximè Iudæis, qui illum pupugerunt.

5. B. Virgo. 5. Sed & beatissimæ

Virgini Mariæ tanquam Regis Matri, suus thronus collocabitur, non secus ac Salomon matri suæ fieri voluit; non iam, vt deprecetur pœnas; sed vt confundantur, qui in tempore vsi non fuerunt illius patrocinio, aut etiam iniuriis eam affecerunt; & vt quæ præ omnibus compassa est Christo patienti, præ omnibus cóglorificetur iam regnanti. Circumponentur etiam sedes Apostolis Domini, iuxta Magistri promissum: *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit filius hominis in sede Maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel.* Apostoli. Matth. 19. 28.

PVNCTVM III.

SEgregatio bonorum à malis. *Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio iustorum; sicut Pastor separat oues ab hœdis, & statuet quidem oues à dextris, hœdos autem à sinistris.* Matth. 13. 49. 25. 33. Separatio. In hac vita sunt omnes permisti, & plerumque melior peiore loco, siue dignitate, siue opinione hominum, siue successibus. Tunc mutabuntur vices, manebuntque perpetuæ: quo gaudio iustorum; & qua iniquorum confusione? Iuuet nunc tenere nouissimum locum, vt dicatur tibi: *ascende superius*; non contrà. Ibi *aßistet Regina à dextris* Regis *in vestitu deaurato.* Propterea neminem in hac vita contemne, quia fortè præcedet te illic Ps. 44. 10.

PVNCTVM IV.

1. 1. Cor. 4. 5. Patebunt conſcientiæ.

I. APertio conſcientiarum, de qua Paulus: *Nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus, qui iudicabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, & tunc laus erit, vnicuique à Deo.* Conſcientiæ, ſunt libri, qui aperientur tunc ad iudicandum, qui modò ſunt clauſi; tunc autem patebunt ſingulis omnes. Studioſè nunc occulto peccata; & grauiſsimè ferò propalari vel vni alteri; imò vix non ſubticeo in confeſsione, & quomodo ſuſtinebo coram Angelis, & hominibus cunctis planè nudari, & oſtentui haberi?

2. Opera bona.

II. Producentur etiam in lucem omnia bona iuſtorum, vnde laudem referant: nec mala eorum tegentur: quæ tamen ipſis confuſioni non erunt; quando ab illis ſe expediuerunt per gratiam Dei; & cedet in confuſionem malorum, qui fortè minus peccauerunt; nec ſe tamen à peccatis per pœnitentiam exemerunt. Malis etiam ipſa bona patrata augebunt ignominiam, quòd à cœptis deſtiterunt.

PVNCTVM V.

Accuſatores. De amore Dei & proximi.

ACcuſatio reorum. 1. Diabolus accuſabit, & dicet ad Iudicem: ego hos non creaui, pro eis non ſum paſſus, &c. & tamen mihi ſeruiuerunt, te neglecto. Ita S. Baſilius. 2. CHRISTVS ipſe intra ipſorum

conſci-

conſcientias repræſentando exprobrabit beneficia, tum communia tum priuata in ſingulos: & quid tandem facere potui, quod non fecerim? 3. Angeli cuſtodes ſua obijcient officia: & iuſti quoque, qui noſtræ ſaluti operam aliquam impenderunt: & denique ipſa nos accuſabit vehementiſsimè conſcientia.

MEDITATIO XV.

Sententia Iudicis pro bonis, & contra malos.

Pro Dominica. 26. poſt Trin.

PVNCTVM I.

SENTENTIA pro iuſtis, blando vultu & voce ſic alloquetur: *Venite benedicti Patris mei: poßidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.* Venite: vndenam? qui aliquando vocati paruiſtis; & tollentes crucem ſecuti eſtis me, venite de Libano, quæ eſt Eccleſia, in qua regenerati, & aliti in cedros pulcherrimas excreuiſtis: venite de tribulatione magna ablutis ſtolis veſtris in ſanguine meo. venite de cubilibus leonum, de montibus pardorum, de ſocietate hominum crudelium, qui vos perſecuti ſunt, & affixerunt. O audiam primò vocantem, ſequarque vt ſecundò audire merear in die illa inuitantem: *Benedicti Patris mei.* O compellatio optatiſsima!

Sent. ad iuſtos. *Matt.* 25. 3.

quisnam eam promerebitur? *innocens manibus & mundo corde, hic accipiet benedictionem à DOMINO, & misericordiam à DEO salutari suo.* Benedicti, non Abrahæ, Isaac aut Iacob, qui benedixerunt filiis suis; aut Moysis, qui populo benedixit; sed Patris mei, paterno prorsus affectu; *qui benedixit vos in omni benedictione spirituali* per gratiam, nunc autem per gloriam; & est benedictio eius efficax, nec frustrari potest. *Possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* quodnam regnum? quod solum est verè regnum; & per excellentiam tale. quomodo paratum? in misericordia & beneplacito diuino; idque *à constitutione mundi,* quando præparabat cœlos, sedem huius regni constituens Empyreum cœlum, & vobis paratum præ tot aliis. *Esuriui, enim, & dedistis mihi manducare, sitiui, & dedistis mihi bibere,* &c. admiratio capiet Iustos, quod ob tam exilia merita tribuat regnum, & quidem tale. & quòd tanti faciat opera misericordiæ; sibique exhibita imputet, quæ pauperibus, quos & fratres vocare non dedignatur: Verè igitur *beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.*

Psal. 23. 4. | Ephes. 1. 3. | Opera misericordiæ. | Matth. 5. 7

Cæterum, non illa tantùm in remunerationem adducet, sed omnia alia; & vnicuique speciatim illa, quibus excelluit, interiùs repræsentabit. Vt Martyri, quòd pro se vitam posuerit; Virgini, quòd se Deo immaculatam seruauerit; Religioso,

quod

quòd, relictis omnibus, sibi fideliter adhæserit.

PVNCTVM II.

SEntentia in reprobos, formidabili vultu voceque pronunciata: *Discedite à me.* Hæc est pœna damni. Exclusio à Regno, à visione & fruitione Diuina, ab amore, ab omni fauore & beneficio, à cœlesti sede, à consortio Beatorum, Angelorum & hominum; *A me*, qui principium & finis omnium sum, Creator vester, Redemptor, Deus. Qui ad id tantummodò in vobis ero; vt, quoniam sine me esse non potestis, non planè in nihilum redigamini, sed viuatis; vt nunquam miseri esse desinatis. *Maledicti*: per omnia maledicti, in corpore, anima, potentiis illius; in sensibus, in loco, in sociis, in rebus omnibus. non dicit; *Patris mei*; quia Deus mortem non fecit, nec maledictionis auctor est; sed eam sibi peccatores consciscunt. *Dilexit maledictionem, & venit ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Quæ rabies tunc damnatorum? Irrugiit Esau ob præreptam sibi à Iacob benedictionem: quantò magis isti ob superinductam sibi ampliùs æternam maledictionem? vnde etiam in maledicta prorumpent; in matrem, quæ genuit; in lac, quod suxerunt; in Deum ipsum iustum peccatorum vindicem. O IESV qui maledictum factus, vt nos à maledicto vindicares; ne, quæso te, illius infaustæ maledictionis pœnam in-

In impios sententia. Pœna damni.

Maledictio.

Ps.108. 18.

Galat.3.

Pœna sensus: curram. *In ignem æternum*: hæc est pœna, quæ vocatur sensus; quia peccator non tantùm priuatur summo bono, sed etiam afficitur summo malo. Ergo ait: *Discedite in ignem æternum*. Non tantùm qui durabit in æternum; sed, qui etiam in æternum cruciabit. Non vos tantùm à meo conspectu, & bonis excludo, abijcioque; quod fortasſis parui feceritis; si liceret, vt prius, vti creaturis, ad explendas cubipitates; sed omni ex illis consolatione exutos æternis cruciatibus addico. *Qui paratus est*: sicut Empyreum cœlum Iustis: ita infernalis ignis peccatoribus paratus est; cuius indicia præbent profundæ voragines, in varijs terræ locis euomentes ignem.

Isa. 30 33. *Præparata est ab heri Tophet, à Rege præparata, profunda & dilatata, nutrimenta eius ignis, & ligna multa, flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam.* Sic describitur infernus, qui Tophet dicitur à loco incendij, vbi cremabantur infantes idolo Moloch consecrati; quòd is locus imaginem repræsentet inferni; & est idem locus, qui gehenna dicitur, quo nomine Christus infernum expressit ab eadem similitudine. *Diabolo & Angelis*

Dæmones socij. *eius*: vt quibus viuendo adhæsistis, eos habeatis supplicij socios & tortores; non ait; paratus vobis; sicut dixerat de *Regno*; quia quoad se, voluit omnes saluos fieri, neminem ex proposito perire (quanquam & de Angelis idem est verum) sed significat, ignem illum ab initio in angelos præuaricatores excitatum fuis-

ſe; homines verò ipſos dum eos imitantur, ſibi quoque illum procuraſſe, communemque feciſſe. *Eſuriui enim; & non dediſtis mihi manducare; ſitiui, & non dediſtis mihi bibere*, &c. minora obijcit, vt ex iis iudicium fiat de maioribus. Nec illa parua cenſeri debent, quando ait, *quod vni ex his meis minimis non feciſtis, nec mihi feciſtis*: eſt autem proculdubio non parum, Chriſto ipſo miſericordiam denegaſſe; quod fit, quando pauperi non præſtatur: quandoquidem conteſtatum reliquit, ſibi præſtari, aut negari, quod pauperi vel præſtatur, vel negatur. Nihilominus cætera quoque obiiciet vnicuique ſigillatim, quorum erit reus. Ratio.

Opponent aliqui bona, quæ fecerunt, vt illi: Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, dæmonia eiecimus, virtutes multas fecimus? quibus reſpondebit: *quia nunquam noui vos*. Quòd ſi hæc diuina dona non iuuabunt: quantò minùs ſcientiæ aut dotes naturales? illa autem non proderunt: quia peccatis propriis obſcurata ſunt. Et quia, dum aliis per ea proſumus, nobis per bona opera non conſulimus. Qualiter hanc ſententiam excipient reprobi? nam, ſi præ timore areſcebant ad ſigna tantùm Dominici aduentus, quid iam iras experti, quarum illa tantùm fuerant ſigna? Donis abuſi.

PVNCTVM III.

Executio. 1. EXECVTIO sententię & ibunt hi in supplicium æternum, Iusti autem in vitam æternam. Primùm damnati illo ipso momento, dehiscente terra cum toto exercitu dæmonum haurientur: ac implebitur illa melediƐtio: *Veniat mors super illos, & descendant in infernum viuentes: ibi erit fletus & stridor dentium.*

Psal. 54. 16.

Iustorum. triumphus. 2. De quorum casu iustoque iudicio laudabunt sancti Dominum, tanquam demerso Pharaone cum exercitibus suis, & dicent: *Dextera Domini fecit virtutem; dextera Domini percußit inimicum.* Et illud: *Magna & mirabilia sunt opera tua: iustæ & veræ sunt viæ tuæ.* Deinde ipsi cum Christo ascendent in cœlum, eo sensu lætitiæ; quem mortalis homo adhuc concipere nequit, concinentes illud; *Benedictus Deus qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.*

Exod. 15. 4. Apoc. 15. 5. Psal. 123. 6.

MEDITATIO XVI.

De inferno, quid sit, de loco æternitate, & socijs Tortoribus.

PVNCTVM I.

Definitio 1. QVID sit infernus. Est carcer perpetuus ac durissimus, omni genere incommodorum refertus, ijs coercendis, qui cum peccati mortalis conscientia impœnitentes ex

hac vita discesserunt. Est status omnium bonorum vacuus; & contrà, omnium malorum aggregatione cumulatus. Nullum quippe illic bonum, vel ex iis, propter quæ vita præsens modò à plerisque diligitur; nullum ibi deest malum, quod in hac vita toleratur. Quare discurre per singula; & cogita, hæc præ illis esse veluti picta & præter talia, superesse peiora qualia assequi non potes cogitando; quòd præsentibus sint dissimilia, & sine comparatione atrociora. Et ego defugiam modò modicum laborem, vt in illas non deueniam? Sed cumulum complet, quòd non habeant finem; vt nec ipsa æternitas. Et postquam millia millium annorum effluxerint, semper quasi incipient. 2

PVNCTVM II.

ÆTernitas hæc malorum prouenit ex his causis. 1. Quia damnati ipsi sunt immortales; non tantùm secundùm animam, sed etiam secundùm corpus. In illis diebus *quærent homines mortem, & non inuenient eam, & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis*; Quod ipsum desiderium, cùm impleri non poterit, ipsos aget in rabiem 2. Locus similiter est æternus, terræ centrum, nam terra in æternum stabit. 3. Ignis eius inextinguibilis, & æternus erit: Nam *flatus Domini sicut torrens sulphuris succendet eam.* hoc est, Deo ita volente ac faciente, conseruabitur ignis, ac si fluuius sulphuris indeficiens suppeditaret ei ma-

Causæ æternitatis. 1. *Apoc.* 9.6. 2. 3. *Isa.* 30.33.

teriam sine intermissione. Porrò ille ignis sic vret, vt non consumat, quæ incendit; & ita
4. nec ipse consumetur vrendo. 4. Vermis eorum non morietur. Hic nascetur ex conscientia peccati, tanquam putredine; quæ cùm vigeat semper & apprehendatur immobiliter: morsus quoque vermis perpetuus existet. 5. Decre-
5. tum Dei immutabile: In inferno nulla est redemptio, quò sanguis Christi non deriuatur. 6. Culpa manet semper, ac proinde comes
6 illius pœna; permanet autem culpa, quia & impœnitentia. Quare cùm homo in peccato mori non refugit, hoc ipso eligit in eo perdurare in perpetuum.

PVNCTVM III.

Continua pœna.

CONTINVITAS pœnarum: vt nec intermissio fiat, nec variatio, cum aliquo leuamine. Documento sit diues Epulo, cui vel aquæ gutta denegata est ad tantillum refrigerium; quin pœna ipsa ex accidenti augebitur, modò certè ex accessu plurium indies damnatorum; postea verò cùm (vt est apud Iob)
Iob 24.19. *ad calorem nimium transient ab aquis niuium:* & extremorum inter se acris pugna magis
Impatientia. subiectum affliget. Præterea, nec ex habitu quodam patiendi minuetur doloris sensus, potiùs crescet, crescente ipsa impatientia doloris furore ac rabie; nam *superbia illorum qui te oderunt, ascen-*
Psal. 75.23. *dit semper.*

PVNCTVM IV.

LOCI ipsius peculiaris ærumna. 1. Nam subterraneus & tenebricosus erit præ-Ægyptiacis tenebris: quò nullus radius penetrare poterit: & ipse ignis quoque nullam emittet lucem, Deo intercidente flammam ignis, id est, prohibente. Tametsi ea etiam esse poterit eius natura, vt non euaporet flammam, sed tetrum solummodò fumum, vt alicubi videmus ex spissa & pingui materia: vel, vt ne fumum quidem; quia ille ignis non resoluetur, vt communis noster. 2. Erit angustissimus præ infinita corporum multitudine, vt planè compacta sint futura atque compressa inter se. 3. Nulla adspirabit illuc aura, & ita vocatur à Ioanne *stagnum ignis & sulphuris*: quo immersi delitescent. 4. Erit fœtidissimus, vel ex afflatu ipsorum corporum, & reliqua loci fœditate. Denique æternùm clausus; quòd si modò alicui exire datur, is sua tormenta circumfert; post iudicium verò nemini.

1. Infernus obscurus. 2. Angustus. 3. Calidissimus. *Apoc.* 19. 20. 4. Fœtidissimus.

PVNCTVM V.

TORMENTVM à socijs. Erunt ibi ex angelis omnium ordinum; erunt ex omni statu & conditione hominum; & multi, qui nobis aliqua necessitudine fuerunt in vita coniuncti. Omne ibi discrimen dignitatum cessabit, omnis titulus: pares erunt omnes. Accedet odium mutuum implacabile, vt nemo

Confusio. Odium.

mo alterum ferre possit ; & præ impatientia & rabie se mutuò conuitiabuntur, & impetent: atque eò id atrociùs, quò fuerant in vita coniunctiores, præsertim si in malo. Videlicet vti carbones accensi, si cumulentur, & vicissim magis accendunt: ita isti infernales titiones, ob mali acerbitatem irritati, in semet iras exacuent, atque conuertent. Et erit illud eis intolerabile, quòd separari nunquam poterũt; neque diuturnitate pacari animi, aut reconciliari voluntates valebunt.

PVNCTVM VI.

Tortoris 1. IMMANITAS tormentorum. 1. Ipsi se inuicem torquebunt, dicentes & facientes sibi mutuò quàm pessimè poterunt; vt in præcedenti puncto.
2. 2. Dæmones in primis exagitabunt illos: & terrificis vmbris infestabunt.
3 3. Vermis conscientiæ, dum homo cernet, quemadmodum potuit ista mala præcauere, gratiamque Dei neglexit: Mandasti Domine; & ita fit, vt inordinatus animus sibiipsi sit pœna.
4. 4. Manus Dei inuisibilis super illos aggrauata. Illo enim mandante, & vim ignis ministrante, excruciantur infelices. Vre de ira in Deum exardescentes, blasphemo ore illum proscindent; extincturi, si possent. Quæ rabies adeò non leuat pœnam, vt multum adaugeat. Heu! *horrendum est incidere in manus Dei viuentis.* Hebr. 10. 31.

MEDITATIO XVII.

De pœna sensus, & pœna damni.

PVNCTVM I.

IN omnibus sensibus torquebitur, *nam per quæ quis peccat, per hæc torquetur. Oculi* ab aspectu contubernalium; quos angue peius oderit; & à spectris horribilibus, & à patratorũ peccatorum formis inuisis. *Auditus* à blasphemiis, & maledictionibus; nec non ab inconditis vocibus, & eiulatibus; & quasi ferarum rugitu & vlulatu. *Odoratus* à mutuo corporum pædore, sulphure, & omni immunditia. *Gustatus* ab ingesto sapore hærente palatui; quouis absynthio & felle amariore, cum stomachi conuulsione & nausea; nec non à canina fame, & siti inextinguibili: vt apparet in Epulone. *Tactus* toto corpore diffusus ab acutissimis quibusque doloribus per omnia membra: quales ex notis morbis possumus coniectare. In eo autem sensu potissimùm punientur, quo maximè peccauerunt. Et operæpretium ducemus in hæc omnia mala incurrere, ob breuem & exiguam voluptatem?

Sap. 11.17. Sensuum pœna.

PVNCTVM II.

POENA ignis; cuius erunt proprietates: 1. Vt adhærescat damnato, & vbique eum circumferat. 2. Quòd, cùm sit idem, inæqualiter cruciet pro ratione meritorum; &

Ignis Inferni ad quid? 1. 2.

eam partem magis, qua homo peccauit: at temperante Deo illius vim & operationem.

3. Quod exurit, non lucet; ac licèt, vt dicit Ma-
Mal. 4. 1. lachias, *erunt omnes peccatores stipula*, quòd statim eos flamma corripiet: non consumentur tamen, ne cruciari desinant. Audi homo, *quis*
Isa. 33. 14. *poterit habitare de vobis cum igne deuorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?*

PVNCTVM III.

1. POENA potentiarum internarum. *Phan-*
Sap. 17. *tasia* vexabitur tristibus imaginibus.
4. 9. Quale de AEgyptiis olim scribitur, quòd *personæ illis truces apparentes pauorem illis præstabant; & transitu animalium, & serpentum sibilatione commmoti tremebundi peribant.* Hinc appetitus sensitiuus per varias passiones distrahetur, & quasi lacerabitur, ab ira, tristitia, pauore, agonia, desperatione, inuidia, rabie.

2. *Memoria* iactabitur fluctibus cogitationum, tum rerum præteritarum, tum imminentium, quæ se importunè obiicient, ac ingerent; nec ex vlla re solatium poterit accipere; & ipsæ olim perceptæ voluptates tormento erunt.

3. *Intelligentia* turbata, & excœcata aberrabit in iudicando; & pœnas inflictas iniustitiæ Diuinæ adscribet.

4. *Voluntas* in malo indurata, & obstinata erit; vt Deum ipsum oderit, & amicos eius:

neque

neque in vlla re miser homo implere voluntatem suam poterit, vnde aliquod leuamen accipiat.

Pvnctvm IV.

Restat pœna damni: quæ ex quibusdam similibus, licèt infinitè distantibus æstimari potest. Veluti si quis excidat hæreditate amplissima; si copia maximarum delitiarum priuetur; si vita hac longè charissima per mortem exuatur intempestiuè; sed hæc vilia sunt, nec conferenda. Plus valet, quòd viri sancti, diuinitùs illustrati, vel ad cogitationem solam tantæ iacturæ deficiant animis. Porrò damnati, etsi non percipiant intimis sensibus magnitudinem iacturæ, quam faciunt; poterunt tamen ex malis, quæ perferunt & patiuntur, ex parte aliqua coniectare. Nam Deus, qui ita seuerè vindicat peccata, haud dubiè non est in remunerando minùs liberalis, quàm in puniendo iustus. Intuebuntur etiam aliquod gloriæ cœlestis specimen, ex aspectu Sanctorum in die iudicii, quodque illos in beatas cœli regiones subuectos cognoscent, ipsis ad tartara detrusis; neque tamen honesti amor, aut Dei, erit causa dolendi de amisso illo bono: sed quòd illius vsura à tot malis eos vindicasset, & magnâ proculdubio quiete beasset

Pœna damni similitudine explicatur.

Cæterùm iactura illa erit tanta, quantum est bonum, videre Deum sicuti est; & frui possessione boni infiniti modo excellentissimo:

Dolor dãnatorum.

mo: Item quanti est corpora immortalia & impatibilia gestare, & potentias omnes animæ, tum externas, tum internas habere perfectas; & circa obiecta ipsis conuenientissima occupatas. Frui etiam loci pulchritudine incredibili, & societate iucundissima hominum & Angelorum, absque omni amaritudine, vel offensione, atque id totum in æternum. Amen.

MODVS ORANDI PRO PVritate Conscientiæ acquirenda.

IN Introductione Cap. 9. dictum est de tribus orandi modis, quorum vnus confert ad purgandam conscientiam: versatur autem circa septem vitia Capitalia, Decalogi præcepta, tres animæ Potentias, & quinque Sensus exteriores. Subiicientur porrò de singulis partibus meditationes; ac primò de septem vitijs, quæ sunt aliorum vitiorum fontes, & in septem capitibus Draconis significantur: quin in septem nationibus Terræ Palæstinæ, quæ subigendæ fuerunt, vt Iudæi illam possiderent. Subegerunt autem paulatim, non primo statim appulsu: quod ipsum nobis contingit. Nam licèt per contritionem & confessionem deleta sit culpa, remanent prauæ consuetudines, efferatæque passiones, sensim edomandæ. Sicut Moyses Israeli dixit: *Ipse Deus consumet* Deut. 7. *nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes: non poteris eas delere pariter.* Circa

singula

ſingula peccata conſiderabuntur tria. 1. Quomodo peccatur, etiam venialiter. 2. Damna prouenientia, & pœnæ in hac & futura vita debitæ. 3. Præmium vincentis. Nota.

MEDITATIONES SVPER capitalia peccata.

MEDITATIO XVIII.

De Superbia.

PVNCTVM I.

Quid ſit & quomodo peccetur?

EST appetitus excellentiæ inordinatus, de bonis ſiue corporis, ſiue animi. Habet quatuor actus. Superbiæ Actus 1. Cùm tribuit ſibi, quod 1 eſt Dei, veluti dicens: *Quis noſter Dominus eſt?* *Iſa.* 10. 13. 2. Cùm à Deo recognoſcit; ſed tanquam debitum ſuis meritis, quod eſt gratiæ. 2 3. Cùm plura præſumit, quàm habeat. 4. Cùm 3. in habitis ſe excellere putat alios; aut cupit 4 certè, quòd ſibi cedant.

Ex ſuperbia multa oriuntur vitia. 1. Vana gloria: qua appetitur æſtimari & laudari ab aliis. Huius actus ſunt: gloriatio de bonis Vitia. habitis, ac ſi ea non accepiſſet à Deo; vel de iis etiam, quæ non habet; vel etiam de malis. Deinde ſtudium placendi hominibus propter laudem: denique inane gaudium, quòd placeat illis, & in æſtimatione ſit. Et eſt vana gloria deteſtabilior de bonis animi, præſertim

2 virtutibus, quòd has corrumpat. II. Ex su-
perbia oritur iactantia : cuius actus sunt, lau-
dare seipsum; venditare, quæ non habet; aut
3. exaggerare, quæ habet; & inaniter propalare,
quæ supprimenda forent. III. Ambitio ho-
norum & dignitatum : quæ inordinata est,
cùm appetit supra merita; aut medijs non
conuenientibus; aut affectu nimio, quasi finem
4 constituendo. IV. Præsumptio: qua, laudis ap-
petitu, maiora suis viribus præsumit, & audet.
5. V. Hypocrisis : simulando bonam intentio-
nem: cùm sit vana; aut bona operando, causa
6. gloriæ. VI. Pertinacia: vbi par erat cedere a-
lieno iudicio; vel cum tuetur suum, ne errasse
7. videatur. VII. Contemptus aliorum: non in-
feriorum tantùm, sed etiam Aequalium & Su-
periorum. Superbia enim ascendit semper, vn-
de existunt innumerabilia peccata: discordiæ,
rixæ, maledicta, inobedientiæ, blasphemiæ.
Circa hæc meditans, ingrediar in me ipsum;
I. Cor. 4. 7. & recognoscam in singulis meos defectus, me-
met acriter reprehendens: Miser, *quid habes,*
Apoc. 3. 17. *quod non accepisti? iam diues factus es; iam*
Eccl. 10. 9. *saturatus es, iam solus regnas? Et nescis, quia*
c. 25. 4. *tu es miser & miserabilis, & pauper, & cœcus*
& nudus? Quid superbis terra & cinis? Pau-
perem superbum odit Deus.

PVNCTVM II.

Pœnæ Superbiæ. 1. DAMNA Superbiæ. Ea indicantur illis verbis: *Qui se exaltat humiliabitur.* Vbi

Mat. 2, 1 32.

triplex pœna significatur: 1. & quod spolietur bono habitu; 2. & quòd frustretur desiderato; 3. & quòd pro exaltatione subeat humiliationem. Sic Lucifer amisit gratiam & dona, quibus ornatus fuerat; non attigit, quò adspirauit; & pro excelso solio præcipitatus est in profundum luti. Quo exemplo Christus gloriantes discipulos repressit: *Videbam Sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* Ita Adam, Nabuchodonosor, Herodes & alij. Luc. 10. 18.

Deinde superbos destituit Deus extraordinarijs auxilijs, & labi sinit etiam in fœda peccata, quæ est pœna maxima. De Anania & Saphyra affirmat Basilius, quòd affectantes gloriam ex venditis facultatibus, permittente Deo, partem sibi reseruauerint: vnde & laudem facti, & vitam ipsam perdiderunt. Denique consideranda est æterna confusio, quam subibunt elati, quando eis improperabitur à superbis dæmonibus: *Et tu vulneratus es sicut & nos? nostri similis factus es: detracta est ad inferos superbia tua.* O trabs superbiæ in oculo, quæ non sinis videre; amoue, vt videam Iesu humillime.

2. Derelictio iusta.

3 Confusio.

Isa. 14. 10.

Matt. 7. 3.

PVNCTVM III.

MERCES humilium. *Qui se humiliat exaltabitur.* Primò educitur ex statu abiectionis, & miserijs; 2. deinde conseruata ipsi manent dona accepta: 3. demum ad ampliora euehitur. Peccator seipsum humilians, eruitur à peccatis, recipit amissam

Matt. 23. 12.

Merces humilium triplex.

gratiam, exaltatur ad dignitatem filii Dei. Sic publicanus descendit iustificatus coram Deo, præ superbo Pharisæo; & impius Achab, quia se humiliauit, auertit intentatum supplicium. Quòd si peccator humilis exaltatur: quomodò iustus humilitatis studiosus? augebitur haud dubiè copiosis gratiæ donis. Ergò, *quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.* Sic Dei mater exaltata est propter humilitatem suam; quin ipse filius Dei. Nam generalis est regula absque exceptione: *Qui se humiliat, exaltabitur.*

Exempla.

Eccl. 3.20.

Matth. 23. 12.

2. Exploratio vitii.

Insurgam in meos circa hoc defectus, contrariisque actibus eos extirpare conabor, initio facto ab humiliatione in rebus externis, quæ facilior est. Nihil porrò (teste Bernardo) *facilius est volenti, quàm humiliare seipsum.* nam, si exaltare me velim, erunt, qui obsistant; si autem humiliare, nemo repugnabit. Est autem expedita ac vnica ratio vincendi superbiam, *humiliatio*: vt idem ait Bernardus.

Serm. 2. quadrag.

MEDITATIO XIX.

De vitio gulæ.

PVNCTVM I.

Gula peccatur.

1. EST cibi & potus inordinatus appetitus; peccatur autem quinque modis. 1. Si contra præceptum vescamur vetitis ab Ecclesia, vel ab instituto, vel ex voto.
2. 2. Si immode-

moderatè in quantitate, cum graui valetudinis corporis incommodo, vel animæ periculo: aut bibas vsque ad iudicii turbationem, vel amisionem. 3. in qualitate, si exquisitis & pretiosis supra statum, gulæ causa. 4. in circumstantijs, si tempore aut loco non conuenienti; aut sæpius, quàm par est; aut contra regulam tui instituti. 5. in modo, si nimis auidè, & indecenter ingurgitando, quasi in cibum absorptus, vel ob solam oblectationem. De his examinabo meipsum, quòd vix absque culpa vescar: & proponam meliora. 3. 4. 5.

PVNCTVM II.

POEnæ in gulosos. Ipsa gula secum pœnam adfert. *Vigilia & cholera & tortura viro infrunito*: lęditur enim sanitas & mors acceleratur. Et, *cui væ, cui rixæ, cui sine causa vulnera: nonne his, qui morantur in vino, & student calicibus epotandis*? Et CHRISTVS monet: *Attendite vobis, ne fortè grauentur corda vestra crapula & ebrietate, & superueniat in vos repentina dies illa*. Ampliùs: ineptum reddit orationi, & indignum spiritualibus consolationibus: quòd indulgeat carnalibus; facit inertem ad res magnas diuini obsequii, & qui à tam infirmo hoste superatur, quomodo vincet fortiores? Pœnæ. 1. Sibi ipsi. Eccl. 31. 23. Prou. 23. 29. Luc. 21. 34.

2. Deinde considerandæ pœnæ à Deo inflictæ ob gulam. Primi parentes è Paradiso pulsi fuerunt. Iudæis in deserto carnes appetentibus, cùm haberent cœleste Manna? *Ira Dei a-* Deus vltor.

Psal.77. 31. *scendit super eos, & occidit pingues eorum, cùm adhuc escæ eorum essent in ore ipsorum.* A-
Exod.23 6. liàs occisa sunt viginti tria millia, quando *sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere*, videlicet in venerationem Idoli; quin Propheta *occisus est à leone*, quòd come-
3. Infernus. dißet contra Dei mandatum. In altera etiam vita peculariter cruciabuntur. Vt ille *diues,*
Luc.16. a. 4 *qui epulabatur quotidie splendidè*, postea verò expetijt *vel guttam aquæ*, quæ ipsi est denegata. Et contra Babylonem pronuntiatur. *Quan-*
Apoc.18.7. *tum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum*
Gen.25.33. *date illi tormentum & luctum.* Heu nolim vt *Esau*, pro obsonio *vendere primogenita mea.*

PVNCTVM III.

Bona temperantiæ 1 In corpore. MERCES temperantiæ. Ipse sibi est merces, quando sanitatem tuetur, & vitam producit: animum autem aptat suis functionibus, & dominari facit appetitui, & capacem reddit cœlestium, & ad magna expeditum, vitia comprimit, mentem eleuat, virtutem largitur.

2. Anima. Deinde remunerat abstinentiam Deus melioribus delitijs spiritus, vt fecit erga Danielem & socios. Moysem etiam & Eliam per ieiunium ad sui consortium assumpsit, & in Transfiguratione adhibuit testes. Post hanc verò vitam asidere facit mensæ suæ, & singulariter reficit abstinentes. O sim ex illis!
Galat.5. 24. *crucifigam* nunc *carnem meam cum vitiis & concupiscenciis*, vt illic epulari valeam. Per si-

tim, fel, & acetum illud tuum te obsecro, bone Iesu, merear placare te cùm Niniuitis, & pro tot culpis satisfacere.

MEDITATIO XX.

De Luxuria, & bono castitatis.

PVNCTVM I.

QVID sit. Est inordinatus appetitus delectationis carnalis. Peccatur, 1. cogitatione: cùm voluntas in rem cogitatam consentit, vel deliberatè se oblectat ipsa cogitatione absque proposito perficiendi rem; quæ vocatur morosa delectatio: vel, si minùs deliberatè oblectatur, saltem negligenter repellit cogitationem, aut eius causam. 2. peccatur verbo, aut aliquo sensuum exteriorum. Verbo proferendo inhonesta; auditu, spontè præbendo aures talibus; visu, cùm spectantur prouocantia, vel leguntur; odoratu & gustatu, cùm inde pellicimur ad inhonesta, tactu, cùm mollioribus quis vtitur, cùm irritamento libidinis; nam tactus alioqui corporum est consummatio peccati, & pertinet ad opus. 3. peccatur opere consummato; vel se polluendo, vel alteri commiscendo: & hoc pro qualitate personæ est multiplex peccatum: si alter sit voto castitatis obstrictus, aut religiosus, aut coniugatus, aut si consanguinei: extra etiam commistionem merus tactus suimet, vel

1 Luxuria fit cogitatione.

2. Verbo.

3. Opere.

alterius causa delectationis, est peccatum mortale

PVNCTVM II.

poenæ 1. Sibi ipsi. Prou.23.32.

POEnæ. 1. quæ ex ipso peccato nascuntur: nam *blandè ingreditur, sed in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venenum diffundet.* morbi, infamia, depauperatio, mors, sunt luxuriæ fructus; & Paulus incestuosum *tradidit Satanæ in interitum carnis;* vt in corpore à dæmone cruciaretur.

1.Cor.5.5.

2. Deus vltor.

2. Pœnæ à Deo inflictæ in hac vita. Diluuio obruit mundum; Sodomam incendit; ex Israelitis vna die viginti tria millia occidit; nepotem Iacob, ob fusum semen, morte percussit; filios Heli perire fecit in bello; Samson autem, ob mulierem, in seruitutem venit. quid Dauid, quid Salomon propterea passi sunt? Quòd si isti: quin tu times? 3. pœnæ futuræ: *per quæ quis peccauit, in ijs accerbissimè cruciabitur.* pro oblectatione cogitationum horrendis vexabitur imaginibus: sensus singuli proprio afficientur tormento: totus homo immersus stagno ignis & sulphuris pro breui voluptate æternùm ardebit. *Ergo fugite fornicationem*, ait Paulus; fuga est præsens remedium, vnde etiam ait: *Fornicatio nec nominetur in vobis.* ipsum nomen vsurpari non debet, ne rei imagine repræsentata polluat mentem.

Sap.11.17. 3. Infernus. 1.Cor 6. 18. Eph.5.3.

PVN-

PVNCTVM III.

BONVM castitatis comparatur lilio, ob sex actus tanquam folia candidissima. 1. custodia visus & auditus; ne quid subeat in animum impuri: hi sunt custodes castitatis. 2. Trium aliorum sensuum, odoratus, gustatus, & tactus mortificatio; ne quem igniculum suppeditent. 3. sermonis, & motuum omnium corporis, gestuumque modestia virginalis; nec non ipsius vestitus moderatio, ac decens compositio; vt nihil insit solutum, ac leue. 4. circumspecta familiaritas & conuersatio cum hominibus; cauens, ne quid subrepat à puritate alienum. 5. prouida declinatio occasionum, tam internarum quàm externarum. Internæ sūt superbia; in quam Deus animaduertere solet permissione lapsus; vnde humilietur homo, & confundatur. Deinde ira, qua exardescit sanguis; tum otium, per quod diffluit mens, & totus homo. Externæ autem sunt variæ à loco, à tempore, à socijs: *Qui amat periculum, peribit in illo* 6. puritas cordis ab incursu malarum suggestionum, & corporis ab inuoluntarijs etiam motibus & illusionibus, tam per vigiliam, quàm per somnum, quantum homini possibile est.

Actus 6. Castitatis. 1 2 3 4 5 Eccl. 3, 17. 6

PVNCTVM VI.

MVLTIPLEX fauor Dei erga castos. 1. fauor, præsidium Angelorum peculiare; nam hi delectantur sui similibus, liben-

Fauor Angelorum.

ter.

terque illis assistunt: sic in fornace tribus pueris adfuit Angelus, *& excußit flammam ignis, & fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem.* Ita in ardore tentationis excutiunt flammam, ne mentem subeat per consensum; & rore cœlesti ardorem carnis restinguunt; atque in gratiarum actionem, pro victoria, erumpere animam faciunt, vnà cum tribus pueris in camino ignis. 2. fauor à peculiari ipsiusmet Dei protectione: qui *pascitur inter lilia.* Quare ingruenti tentationi objiciam illud Susannæ: *Melius est mihi mori, quàm peccare in cōspectu Domini.* 3. fauor, quòd pro spretis nuptijs Deus sibi peculariter animam despondet, iuxta promissum Christi; *Qui vxorem reliquerit, centuplum accipiet in hac vita*: non centum vxores, sed quod excedit centuplo omnes coniugales voluptates: Norunt casta pectora. 4. fauor, multiplicatio prolis: ne vel hic fructus desit proles sunt multiplicia opera bona, quibus se exercet, qui diuisus non est per curas matrimoniales, sed vni Deo intentus: item proles sunt homines, quos Deo lucrifacit; vt sit non solùm *frater, & soror,* verùm etiam *Mater* Christi, quod ipse Dominus asseruit. Quare *non dicat Eunuchus: Ecce ego lignum aridum: quia hæc dicit Dominus Eunuchis: dabo eis in domo mea locum & nomen melius à filiis & filiabus: nomen sempiternum dabo eis, quod non peribit.* 5. fauor: quòd, quia supra hominem se per castimoniam attollunt; Deus extra ordinem ca-

[Margin notes: *Dan.* 3.50. — 2 Dei. — *Cant.* 2.16. — *Dan.* 13.23. — 4 Nuptiarū cœlestiū. — *Luc.* 18.29. — 4 Filiorum Spiritualium. — *Mat.* 12.50. — *Isaia* 56.3. — 5 Extraordinaria.]

stos

ſtos exaltat. Sic B. Mariam, vt fieret mater Dei; Ioannem, vt dilectus haberetur, & in ſinu recumberet, tum & ſublimes futurorum reuelationes acciperet. Elias, Eliſæus, Daniel, eiuſque ſocij mirificati ſunt ob meritum caſtitatis. 6. fauor; quòd *ſequuntur Agnum, quocunque ierit*, ſingulari ſocietate ei inhærentes. O, liceat mihi, Agne innocentiſsime, vnà tecum per iſta cœli ſpatia diſcurrendo modulari canticum nouum, quod incoinquinatæ ſolùm animæ cantare poſſunt.

Sequuntur Agnum. *Apoc. 14. 4.*

Iſtæ ſex prærogatiuæ erunt mihi munimento aduerſus tentationes; meque obfirmabo, dicens cum S. Ioſeph: *Quomodo poſſum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?* quin pallium, & adhuc facultates omnes, honorem, vitam ipſam poſthabebo, vt merear, vti, Ioſeph ad regnum Aegypti, ita ego adcomplexum cæleſtis ſponſi per ſtudium caſtitatis aliquando pertingere?

Gen. 39. 9.

MEDITATIO XXI.

De Auaritia

PVNCTVM I.

Auaritia peccatur.

QVID ſit auaritia. 1. Eſt inordinata appetitio diuitiarum. Peccatur autem. 1. ſi aliena concupiſcat, contra præceptum decimum, vel etiam ſibi vſurpet, inuito domino, contra ſeptimum. 2. ſi malè vtatur proprijs, non im- 1

2

pertiens

pertiens egentibus, quando ex iustitia, vel ex
3. charitate misericordiaque tenetur. 3. si nimio
studio feratur, vt propterea negligat alias obligationes, quibus tenetur: vel admittat aliqua
alia peccata, vt sunt mendacia, periuria, fraudes, violentiæ. Nam *radix malorum omnium est*
1. *Tim.* 6. 10. *cupiditas*, teste Paulo. 4. si voto paupertatis
4 adstrictus, vsurpet sibi aliquid de communibus absque superioris licentia; vel, si alienet,
dando, vel, donatum accipiat, sine eiusdem facultate, vel si concessis vtatur affectu inordinato tanquam propriis; vel si queratur & murmuret, cùm subtrahuntur. 5. Si quis opera vir-
5 tutis exerceat præcipuo fine lucri; vel lucri
causa omittat exercere. Auaritia vocatur à
Paulo *Idolorum seruitus*, quia tanquam Deo
Ephes. 5. 5. *Col.* 3. 5. cuidam seruitur cupiditati; & omnia eius causa fiunt: absit à me hæc impietas.

PVNCTVM II.

Damna 3. 1. Sibi ipsi.

POEnæ auari. 1. ipsa auaritia est auari vltor, miserrima seruitute illum premens, quam seruit in conquirendis tuendisque bonis. Item tanquam spinæ animam illius pungunt, tum curæ, tum remorsus conscientiæ: vt nec terrenis quiete fruatur, & cœlestia amittat: velut Iudas auarus, qui inter cœlum & terram medius crepuit. 2. solet etiam Deus

2 Deus vltor.

in hac vita punire: vt Achan, quòd surripuisset de spoliis, iussu Dei lapidatus est. Nabal, quòd Dauidi tunc egenti denegasset subsidi-

um, Deo animaduertente, extinctus est. Iezabel ob adeptam vineam, Deo disponente, à canibus deuorata est. Ananias & Saphyra, ob partem pretij defraudatam conciderunt repentè mortui. Giexi, ob accepta munera contra Elisæi mandatum, leprosus euasit. Iudas furari solitus de oblatis, & magistri venditor ex auaritia factus, suspendio voluntario interijt. Et ecce quomodo hæc pestis omne genus hominum corripit, à Regibus vsque ad Apostolum? 3. æterna subsequetur eos egestas, qualis illa epulonis: & memoria prioris abundantiæ excruciabit magis — 3. Infernus.

Pvnctvm III.

Praemia virtutis oppositæ. 1. duobus modis auaritia vincitur; vel frænando inordinatum appetitum habendi, vel renunciando rebus habitis, & speratis; quò sic appetitus ipse ab animo radicitus euellatur. Vterque modus potest intelligi per paupertatem spiritus, cui promittitur regnum cœlorum: siue hoc sit vita æterna; siue (quod Paulus etiam vocat regnum cœlorum in hac vita) *Iustitia, pax, & gaudium in Spiritu sancto.* Est autem iustitia meliorum diuitiarum copia, nempè bonorum operum. Pax autem est à molestarum curarum perturbatione quies, quales ingerit auaritia; denique gaudium spirituale à pacata conscientia. 2. Qui victa cupiditate distribuit sua liberaliter in pauperes, Deum erga se liberalem experietur; tum in tempo-

Auaritiâ vincitur. 1 mortificatione.

Rom 14. 17

2. Liberalitate.

ralibus, tum in spiritualibus bonis refundendis, sicut promisit: *Date & dabitur vobis; mensuram bonam & confertam, & coagitatam; & supereffluentem dabũt in sinum vestrum.* Addit: *Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis.* quasi dicat; Si vestra creuerit liberalitas, etiam diuina erga vos; quibus suffragatur Sapiens: *Alij diuidunt propria & ditiores fiunt; alij repetunt non sua, & semper in egestate sunt. Anima, quæ benedicit, impinguabitur: & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.* 3. peculiare præmium ijs promittitur, qui facto omnia sua relinquunt, centuplum in hac vita, & postea æternum, cum prærogatiua cõsidendi ad iudicandum Tribus Israel. Tu qui propter nos egenus factus es, & in testimomonium mori nudus voluisti, aufer à me omne caducum desiderium, vt tuæ opulentiæ particeps in cœlo fiam.

Luc. 6. 38.

Prou. 11. 24

3 Præmio cœlesti.

Proposita quinque.

Concipiendi sunt affectus in primo puncto indicati. 1. vt habitis contentus sim, quamuis modicis; neque appetam aliena. 2. vt ijsdem benè vtar, & liberaliter in pauperes. 3. vt sine affectu habita possideam, quasi non habens. 4. vt libenter etiam experiar defectum, causa Christum imitandi. 5. seruiam Deo, non ob temporalia; sed quia dignus est, & vt assequar æterna.

MEDITATIO XXII.

De Ira.

PVNCTVM I.

IRa eſt appetitus inordinatus vindictæ, cùm accenſione ſanguinis circa cor. Peccatur, 1. mente: ſi concipiat odium perſonæ offendentis: ſi vlciſci proponat: ſi ſaltem deſideret ei quidpiam mali euenire: ſi gaudeat de malo eueniente, aut triſtetur de illius bono. 2. Peccatur verbo: cùm ex affectu vindictæ prorumpitur in conuitia, aut detractionem, aut imprecationes malas, aut contentiones, rixaſque verborum. 3. opere: cùm ex vindicta infertur aliquod damnum in corpore, aut rebus propria auctoritate; vel ſi à Magiſtratu flagitatur, id fit ex odio perſonæ, non ſincero amore iuſtitiæ: vel ſi inexorabilis planè homo ſit ad condonandum. Porrò ex ira exiſtunt lites, factiones, bella.

1 Ira cogitationis.

2. Verbi.

3. Operis.

Iræ affinis eſt impatientia, quæ propriè non eſt appetitus vindictæ, ſed immoderata triſtitia ex incommodis occurrentibus, & conatus repellendi illa. Ex quo affectu naſcuntur varia peccata. In Deum quidem, per modum querelæ, & aliquando cùm expreſſa blaſphemia: in alios autem, exhibendo ſe moroſum & aſperum, & inquietum contra bonum pacis: imò in ipſas beſtias, præ impatientia, ſæuiendo; aut in res etiam inanimatas inuolando. Præterea in ſeipſum inſurgit, mortem optando, vitæ tædio, ex impatientia malorum; vel

4. Impatientia.

morsu aut simili impetu in semet irruendo.

PVNCTVM II.

Pœnæ. 1 Ipsa ira. POENAE. 1. ipsa ira est sibi pœna; quia est velut phrenesis quædam, mentisque insania; imo quasi malus dæmon possidens hominem. Similia enim obsessis à Dæmone agit; Deinde sic turbat animam, vt incapacem reddat cœlestium & inhabitantis Spiritus sancti, qui non requiescit nisi super quietum & humilem. 2. Deus vlciscitur vltores, iam à principio. Vltio dabitur septuplum de Cain: de Lamech verò septuagies septies. Sed illud præcipuum, quòd Christus pronuntiauit: *Ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio*: Antequam prodeat foras ira, iam apud Deum instituitur iudicium. *Qui autem dixerit fratri suo, Racha, reus erit concilio*: Si erumpat in signum, de ampliore pœna consultatur. *Qui autem dixerit; Fatue, reus erit gehennæ ignis*: Hic iam hoc ipso est reus æternę damnationis, quando apertam contumeliam facit; quid si peius aliquid inferat? Illic duplici torquebitur igne, iracundiæ & flammæ: nam eò quòd impatientissimè feret flammas, nec vitare poterit, rabie percitus augebit incredibiliter cruciatum. In quo differunt animæ iustæ purgatorij; quòd pœnas ferunt patienter, indeque referunt solatium suæ conscientiæ.

2 Deus. Gen. 4.24. Matt. 5.23 3. Infernus duplex.

Fuga. Hinc discam primò declinare omnẽ motum iræ; qui suspectus est, quando etiam sumitur zelo iustitiæ, ne subsit appetitus propriæ vindictæ Se-

Secundo: insurgentem initio opprimam, ne inualescat: nam *à scintilla vna augetur ignis*, vt Sapiens ait: nec est facile auctum extinguere. Obsta initio. E cl. 11. 34.

PVNCTVM III.

BONVM compressæ iræ, siue mansuetudinis & patientiæ, quibus frænatur; nam mansuetudo auersatur nocere cuipiam, & comẽ se exhibet etiam inferentibus iniuriam; patiẽtia sustinet mala illata: ne idcirco homo exorbitet, aut indigni quid faciat. Patientiæ

Fructus istarum virtutum, sunt. 1. Pax cordis, quia *mansueti possidebunt terram*: in potestate habebunt seipsos; & *in patientia vestra poßidebitis animas vestras*. 2. mansuetudo reddit amabiles: *qui in mansuetudine opera sua perficit, super hominum gloriam diligetur*. 3. Patientia autem facit spectandos & admirabiles apud alios: *melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expugnatore vrbium*. Faciunt Deo amabilem, & accessum ad Deum pandunt; exemplo Moysis, ob insignem mansuetudinem. Quare iubet Paulus: *Volo viros orare in omni loco, leuantes puras manus sine ira & disceptatione*. 4. Tales habent spiritum Christi. Vnde discipulis cupientibus venire ignem de cœlo in Samaritanos, quòd non recepissent ipsos, Dominus ait: *Nescitis cuius spiritus estis*, meus certè non est vltionis spiritus, sed benedictionis. Vnde Petrus de illo: *Cùm malediceretur, non maledicebat; cùm pateretur, non comminabatur*.

Fructus. 1. Mat. 5. 4. Luc. 21. 19. 2. Eccl 3. 19. 3 Prou. 16. 32. 1. Tim. 2. 8. 4. Luc. 9. 55. 1. Pet. 2. 23.

MEDITATIO XXIII.

De Inuidia.

PVNCTVM I.

Inuidia ex superbia.

INuidia est tristitia de bono proximi, quà nostrum excedit, vel obscurat. Oritur ex superbia, & comitem habet iram, & ita veriusque actus: veluti odium proximi, qua illius successus me obscurant; gaudere de proximi depresſione, tristari de exaltatione, tristari de laude, minuere illam, detrahere.

Materia inuidiæ.

Inuidia distingui potest iuxta genera rerum quasi obiecta inuidiæ. 1. de bonis externis, aut corporis: quòd præcellat diuitijs, dignitate, honore, gratia hominum, corporis dotibus. Et hæc est mundana. 2. de bonis intellectualibus. 3. de bonis virtutum. 4. de ipsamet charitate & gratijs gratuitis: quod est peccatum in Spiritum sanctum, quale fuit Luciferi, vt ideo struxerit homini insidias ad peccandum. *Inuidia* enim *diaboli mors introiuit in orbem terrarum*. (*Sap.* 2.24.) quare inuidi illum imitantur. prô res indigna!

PVNCTVM II.

Pœnœ Sibiipsi.

POENAE. 1. in ipsamet inuidia: nam exsiccat ossa; & fouetur perinde bonis ac malis euentibus: & difficilè curatur: quia quòd vilis sit animi, celatur. (*Prou.* 14.30) 2. ab exemplis, Cain occidit fratrem, voluit occultare Deo crimen: desperauit de venia. Ioseph à fratribus per inuidiam venditus euasit illorũ Dominus. Dathan & Abiron in Moysem insurrexerunt; absorpti sunt à terra. Saul in Dauidem insaniuit, & perijt Iudæi Mesſiã suum crucifixerunt. in caput suum. 3. In-

Infernus.

inferno crudeliter eos rodet gloria Sanctorũ, præsertim ex collatione abiectionis propriæ, atque miseriæ. Quare *Væ illis, qui in viam Cain abierunt*: similiter fratres suos persequentes. *Et errore Balaam, mercede effusi sunt*: malis consilijs eosdem subuertere studentes. *Et in contradictione Core perierunt*, non ferentes sibi alios præferri. *Iudæ epist. v.11.*

PVNCTVM III.

BOnum cõtrariæ virtutis, qua mortificatur inuidia. Ea est charitas, in tribus præsertim actibus. 1. insurgentes motus inuidiæ statim opprimit. 2. gaudet de bono proximi, ac de proprio. 3. optat alios excellere omnibus bonis, nihil inde sibi decedere putans. Charitatis 3. actus. 1. 2. 3.

Vrgemur ad hanc virtutem, quòd gloriam Dei & cõmune bonum oportet præferre proprio: quare, si ita Deus disponit, vt alij excellant: excelsi animi est, gratũ id habere. Proinde non vt Iosue feremus ægrè, quòd alij *prophetent*; sed cũ Moyse dicemus: *quis tribuat, vt omnis populus prophetet*? Nec inuidia tãgemur, vt discipuli Ioannis, quòd Iesus baptizaret, & ad eum fierent concursus: sed respondebimus cum Ioanne: *Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est; illum oportet crescere, me autem minui.* Deinde; si gaudeam de bono proximi, facio illud meũ; & demereor Deũ, vt me pluribus augeat. Si doleo de illius malo; Deus vicissim me à proprijs expediet. Præterea sic agendo, referã fructus Dei gloria. Num. 11. 28. Ioan. 3. 29.

Rom. 14. 17 charitatis; *qui sunt pax, & gaudium in Spiritu sancto*; & imitabor statum Beatorum, vbi singuli sua conditione contenti, per vnionē charitatis communicant in bonis omnium; tanquā de proprijs exultando, gratiasq; agendo. Itaq;
Galat. 4. 18. *æmulemur omnes in bono*, contendentes ad summam virtutem, non studio vincendi, sed Deo placendi quàm maximè.

MEDITATIO XXIV.

De Acedia.

PVNCTVM I.

Acedia peccatur. ACEDIA est tristitia inordinata, & tædiū actuum studiosorum & laudabilium. In quo peccatur variè.
1. 1. nimius timor difficultatum, quæ virtutem comitantur; vnde tædium.
2. 2. pusillanimitas; vnde etiam occultantur talenta nec exeruntur.
3. 3. languor in exequendis obligationibus, cum repugnantia; & ex necessitate magis, quàm voluntate, & ob fines viles.
4. 4. inconstantia in bonis actionibus, vel variando ex tædio; vel non perducendo ad exitum.
5. 5. diffidentia superandi difficultates, vsque ad desperationem.
6. 6. auersio ab ipsismet spiritualibus viris: quòd desipiāt spiritualia, vel quòd ab illis moneri odiosum.
7. 7. otiositas & somnolentia, maximè in spiritualibus.
8. 8. Euagatio per varia, ad leuandum tædium; vel laxando frænum cogitationibus quibuscunque vel soluendo linguam, cæterosq; sensus in omnia obuia; vel etiam de loco in locum obeundo: vt

nullibi, nulla in re consistere valeat. 9. Ex tota hac hominis habitudine siue dispositione oriũtur innumerabiles culpæ omissionis, & negligentiæ infinitæ in omnibus actionibus debitis. 9.

PVNCTVM I.

DAmna Acediæ. Est valde periculosa, & procliuis ad lapsum; arcet consolationes diuinas; dat locum tentationibus dæmonis, *qui assumptis secum pluribus nequioribus, occupat domum illam* tanquam *vacantem. Multã quippè malitiam docuit otiositas*; & de tali dicitur: *Per agrum hominis pigri transiui, & ecce totum repleuerant vrticæ, & operuerant superficiem eius spinæ, & maceria lapidum destructa erat.* Horrida nimirùm fit anima, & peruia viatoribus, hoc est, dæmonibus. *Qui propter frigus arare noluit, mendicabit æstate, & non dabitur illi. Qui sectatur otium, replebitur egestate.* Quin iusti ipsi ab acedia patiũtur damna. Nam *maledictus homo, qui facit opus Domini fraudulenter*, siue negligenter; & tepidi euomũtur à Domino; & onus Christi suaue, fit ipsis graue. *Pigrum deiicit timor*; remittit studium, metu difficultatis. Et *desideria occidunt pigrum, quia vult & non vult*: sicq; angitur sine fructu. 3. Sed & in altera vita, *qui talentum Domini sui defodit, eijcitur in tenebras exteriores*; sicut & Iudæi ignaui exclusi sunt à terra promissionis, duobus exceptis impigris, qui ad pergendum cæteros hortati fuerant.

Damna. 1. *Luc.* 11. 26. *Eccl.* 33. 29. *Prou.* 24. 30. *Prou.* 20. 4. *c.* 28. 19. 2. Iusti. *Iere.* 48. 10. *Apoc.* 3. 16. *Prou.* 18. 8. *c.* 21. 25. 3. *Matth.* 25. 28. & 30.

PUNCTUM III.

Bona fructus. 1. FRuctus ex victoria acediæ. 1 Fit labor leuis & fructuosus, qui alioqui grauis, & inutilis est acedioso: & talibus dicetur: *Iugum meũ suaue est, & onus leue.* Et hi vna hora promerentur, quantum alii *toto die portantes pondus diei & æstus*; quia cum feruore laborant. 2. Singulariter placet Deo, quòd ei alacriter seruiatur. *Hilarem datorem diligit Deus*, sicut ipse impertit hilariter hominibus, quæcunque donat; & talium petitiones & desideria cordis exaudit: quin prægustare facit lætitiam, qua in cœlo Sancti obsequuntur Deo. O Deus, *redde mihi lætitiam salutaris tui, & Spiritu principali confirma me.* Fac, vt quemadmodum tu *exultasti vt gygas ad currendam viam* longè difficillimam; ita & ego *viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.*

Matt. 11. 30. *Matt.* 20. 12. 2. 2. *Cor.* 9. 7. *Ps.* 50. 14. *Psal.* 18. 6. *Ps.* 118. 32.

MEDITATIO XXV.

Super Decalogi præcepta.

Visio. *Zach.* 5. 3. HAbetur Zachariæ cap. 5. *Ego video volumen volans; longitudo eius viginti cubitorum, & latitudo eius decem cubitorum. Et dixit ad me: Hæc est maledictio, quæ egredietur super faciem omnis terræ: quia omnis fur, sicut ibi scriptum est, iudicabitur, & omnis iuratus ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud* (scilicet volumen) *dicit Dominus, & veniet ad domum furis, & ad domum iurantis in nomine meo mendaciter, & commorabitur in medio do-*

mus

mus eius, & consumet eam, & lingua eius vt lapides eius. Hactenus visio. Tale quid in meditatione hac ob oculos ponemus, librum, ex quo peccata mea contra Dei præcepta consignata sunt; simulq; supplicia eis debita: quem iam iam super me aduenientem intuebor, ad perdendum me cum omnibus.

Præcepta considerari possunt dupliciter; & quà continent, quod est de necessitate salutis; & quà, quod est perfectionis: vel secundùm id, quod ad litteram vetant, aut præcipiunt: & secundùm spiritualem sensum, atque hic etiam in ipsis meditationibus indicatur. Sensus præceptorum.

PVNCTVM I.

Quomodo circa singula peccetur?

IN primo præcipitur *cultus Dei*. Quò pertinent virtutes, *Fidei, Spei, Charitatis, & Religionis*: contra quas peccatur contrarijs actibus. Peccata contra 10. præcepta.

Contra *Fidem*, per idololatriam, aut infidelitatem aliam, & per solam dubitationem. Sed & est quoddam genus idololatriæ, pertinaciter suo iudicio adhærere. *Quasi peccatum enim ariolandi est repugnare; & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere.* Et sunt, *quorum Deus venter est*; Et *auaritia est idolorum seruitus*: & *quidam dicunt se nosse Deum; factis autem negant.* Contra I. 1. 2. Reg. 15. 13. Phil. 3. 19. Coloss. 3. 5. Tit. 2. 16.

Contra *Spem* peccatur per diffidentiam obtinendi veniam, aut consequendi gloriam; 2.

vel

vel contrà per præſumptionem ea aſſequendi, non adhibitis medijs neceſſarijs.

3. Contra *Charitatem*, cùm Deo præponitur creatura; & huius voluntas diuinæ præfertur: Vel, cùm tepidè amatur: & adeo non ex toto corde, mente, & viribus.

4. Denique contra *Religionem*, ſi debitus cultus negligatur.

Contra II. De iuramento. In ſecundo præcepto prohibetur iuramentum; ſi abſit veritas, aut neceſsitas, aut reuerentia: quare peccatur, ſi aliter ſentiam, quàm iurando affirmo; vel, ſi non intendam implere quod promitto; vel, ſi non impleam iuratum, cùm eſt bonum. Si ſit malum, peccatur implendo, ſicut & iurando. Deinde, ſi neceſsitas abſit interponendi diuinam teſtificationem: quia tunc leuiter iuratur. Denique, ſi abſque reuerentia, quæ diuino Nomini ſumma debetur. Huc poteſt referri votum, præſertim iuratum, in quod peccatur, differendo executionem, aut negligenter exequendo.

Cōtra III. De Feſtis. In tertio præcipitur *Sanctificatio Feſtorum*. quæ perficitur, audiendo Miſſæ ſacrum, & vacando ab operibus ſeruilibus, aliaque agendo, quæ diuini ſunt cultus: peccatur autem contrà agendo.

Cōtra IV. De honore parentum. In quarto præcipitur *Honor parentum*: qui non conſiſtit in externa ſolùm reuerentia; ſed magis in obedientia præſtanda iuſsis illorum; & in ſubueniendo etiam neceſsitatibus corporalibus: Nec parentibus ſolùm carnalibus obſeruantia, obedientiaque debetur; ſed

alijs etiam superioribus, tam Spiritualibus, quàm Ciuilibus; quin omnes, vt suadet Apostolus, honorare se mutuò debent: *Superiores sibi inuicem arbitrantes.* Et tandem D. Petri consilio parendum est: *Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum.* Philip. 2. 2. 1. Pet. 2. 13.

In quinto prohibetur *Homicidium.* Quò spectant, quæ de Ira dicta sunt, Meditatione 22. sed & spirituale committitur homicidium suiipsius, cùm peccando vita gratiæ perditur; & Paulus monet *Spiritum nolite extinguere*: id quod fit, diuinas inspirationes veluti suffocando. Christus etiam ipse crucifigitur: quando *qui semel illuminati sunt & gustauerunt donum cœleste, prolabuntur, rursum crucifigentes sibimtipsis filium Dei, & ostentui habentes.* quia faciunt id, propter quod oporteret Christum secundò mori, nisi prima mors, pro infinita suâ virtute, ad omnia sufficisset. Præterea occiditur spiritualiter proximus, quando ei scandalum præbetur, & occasio peccandi; & cùm spiritualia ipsi auxilia non præbentur: si ut occidit pauperem, qui egenti non succurrit. Contra V. De homicidio. 1. Thess. 5. 9 Hebr. 6. 6. Occisio spiritualis.

In sexto, *Non mœchaberis*, prohibetur Adulterium & omnis luxuria, de quo in Medit. 20. dictum est. Contta 6. De fornicatione.

Porrò spirituale adulterium committitur, quando adhæretur creaturæ, posthabito Deo, vero animarum sponso. Genus etiam adulterij est, quo opera bona verbaque diuina adulterantur, quando non diriguntur in finem

debi-

debitum. Obliuio etiam Dei per nimiam ad creata effusionem cordis, similis est adulterio, & quædam reiectio sponsi.

Contra 7. de furto.

Furtum spirituale.

In septimo *Furtum vetatur*, de quo in Auaritia Medit. 21. Furtum autem spirituale est, cùm gloriam soli Deo debitam ex bonis omnibus mihi vendico; vel cùm tempus, Dei obseqnio debitum, suffuror, vt inaniter consumam; vel, cùm pro iniuria Deo peccatis meis illata non satisfacio vel, cùm pro acceptis beneficijs non reddo gratiam; vel, cùm voluntatem meam iam Deo dicatam subtraho, faciens pro libitu meo; vel cùm vsurpo mihi iudicium de intentione factisque proximi: quæ ad diuinum spectant tribunal; vel si cum principe latronum diabolo prædas agam de animabus: charitatem, aliasque virtutum opes diripiendo, vastando.

Contra 8. De falso testimonio.

In octauo prohibetur *Falsum testimonium*, quò spectant peccata linguæ, quibus honor aut fama proximi læditur; de quibus Medit. 22. Item iudicium temerarium huc refertur, & fictio, ad decipiendum proximum, per mendacium, hypocrisim, adulationem, & simulata officia

Est etiam quoddam falsum testimonium in ipsum Deum: cùm de illius bonitate, iustitia, aut prouidentia non sentio, prout debeo; vel ita viuo, vt sim causa, cur nomen eius blasphemetur, aut lex eius minori sit in pretio. Denique Deo mentior, cùm non impleo vota, vel etiam proposita bona leuiter depono.

Nonum & decimum præceptum in ſexto & ſeptimo continentur. Iſta perpendens dolore & pudore afficiar, quòd vel in vno peccans, *factus ſim omnium reus*: Et eſt quòduis peccatum mortale quædam infidelitas, homicidium, adulterium, furtum, &c. vt expoſitum eſt. Quare in meipſum, vt talem Sancto zelo inuehar, exprobrans mihi ipſi, quòd talis fuerim. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non cuſtodierunt legem tuam.* Iac.2.10. Pſ.118.136.

PVNCTVM III.

POENAE in tranſgreſſores præceptorum. Moyſes multas & horribiles maledictiones Dei nomine denuntiat: ſuprema illa erit grauiſsima, quam inſtiget Chriſtus: *Ite maledicti in ignem æternum.* At ſcio Domine, quòd mineris, vt parcas: memento, quòd pro nobis *factus ſis* ipſe *maledictum, vt nos à maledicto liberares.* Deut.27. Maledicta Matt.25.41. Galat 3.13.

Deinde decem plagæ AEgyptijs inflictæ cum ſubmerſione in mare, repræſentant multiplicia flagella peccatorum, cum ſuprema tandem in tartara detruſione. Tales etiam illæ ſeptem plagæ, per Angelos immitendæ ante diem iudicij: quæ mortales reddent præ ſtupore attonitos. Prærerea ſolent peculiaria peccata proprijs vindicari pœnis. *Vir multum iurans implebitur iniquitate, & non decedet à domo illius plaga.* Et, *Oculum, qui ſubſannat patrem, aut matrem, effodiant illum corui de torrentibus, & comedant illum filij aquilæ.* Decem plagæ Aegyptiorũ. Eccl.21.12. Prouerb.17.

PVNCTVM III.

Benedictiones. Deut.28.1.

PRAEMIA obseruatæ legis. Moyses viciſsim in obseruatores legis multas confert benedictiones: temporales quidem pro conditione illius Testamenti, sed in quibus spirituales tantò ampliores indicentur pro filijs Noui Testamenti. Sed nec temporales istis negantur, quando Dominus filijs suis promisit: *& hæc omnia adiicientur vobis*: nam qui *aperit manum suam, & implet omne animal benedictione*, quantò magis filios?

Matt.6.33 Psal.114.16.

Porrò spirituales benedictiones comprehenduntur illo triplici genere bonorum, *Honesto, Vtili, Delectabili.* de *Honesto* est illud: *Lex Domini immaculata, conuertens animas, sapientiam præstans paruulis.* *De vtili*: *Longitudinem dierum & annos vitæ, & pacem apponent tibi, si præcepta mea cor tuum custodiat.* De *Delectabili*: *Iustitiæ Domini rectæ lætificantes corda.* De vtroque, nempe vtilitate & suauitate: *Iudicia Domini desiderabilia super aurum & lapidem pretiosum, & dulciora super mel & fauum.*

Psal. 18.8. Prou.3.2. Prou.3. Psal.8.9.

1 Affectus doloris.

Colligi possunt tres affectus. 1. Dolor ob tantum bonum legis à me neglectum: cùm transgreſsio contra extiterit mihi triplici malo onerosa. Nam dehonestat hominem multa affert secum damna, & aculeo suo mordet conscientiam. 2. Fiducia consequendi omnes illas benedictiones, quam ingenerat fidelis custodia mandatorum: iuxta illud: *Homo*

2. fiduciæ. Eccl.33.3.

sensa-

sensatus credit legi, & lex illi fidelis. Credit legi, promissa obseruatori bona redditum iri confidens: neque fallit illum lex, sed præstat abundè. Igitur, ne dixeris cum impio: *Vanus est, qui seruit Deo; & quod emolumentum, quia custodiuimus præcepta eius? Quin conuertere ad Dominum, & videbis quid sit inter iustum & impium, inter seruientem Deo, & non seruientem ei.* 3. Studium legis: *Circumda eam gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui.* Tabulæ istæ sunt tres: memoria, à qua nunquam excidat; intellectus, qui assiduè de illa meditetur; voluntas quæ ardeat illius desiderio. *Quomodo dilexi legem tuam Domine, tota die meditatio mea est.*

Eccl 33.3.

Mal. 3.14. 18.

3. Amor legis.

Prou. 3.3

Psal. 118. 97.

MEDITATIO XXVI.

Circa quinque sensus exteriores

PVNCTVM I.

QVOMODO circa eos peccauerim. 1. *Visu*, oblectando me sine discrimine, quorumuis aspectu, vanitatis aut curiositatis, aut etiam sensualitatis causa; nec cauendo noxia. In modo etiam, sublimes, aut vagos oculos circumferendo: in quibus maximè enitet modestia. 2. *Auditu*, patulas præbendo aures quibusuis sermonibus otiosis, vanis, scurrilibus, & nominatim detractorijs: contrà verò auersando pios sermones, monitaque salutaria.

1. Oculus.

2. Auditus.

De odoratu, gustu & tactu dictum est circa

peccata gulæ, & luxuriæ; ſicut & de peccatis linguæ in præcedentibus: quæ varia ſunt, in Deum, aut in proximum. *Lingua* enim, teste
Iac. 3. 6. Iacobo, *eſt vniuerſitas iniquitatis; & ignis in flammans rotam natiuitatis noſtræ*, hoc eſt, vniuerſam vitæ propriæ periodum. Sed & ex circumſtantiis peccatur lingua: cùm verba à conditione ſtatus abhorrent; vel loco, aut tempore indebito; vel contra peculiarem regulam ſilentij religioſi. Huc ſpectare poſſunt motus corporis, geſtuſque modeſti, nam, teste
Eccl. 29. 17. Sapiente, *Amictus corporis, & riſus dentium, & ingreſſus hominis enunciant de illo.*

PVNCTVM II.

Damna. DAmna ex incuſtodia ſenſuum. Nam, vt
Ier. 9. 21. ait Propheta, *Aſcendit mors per feneſtras*
Thren. 3. 51 noſtras. Et: *Oculus meus deprædatus eſt ani-*
Prou. 25. 28. *mam meam.* Sic Eua decepta, Dina oppreſſa, Dauid expugnatus, & eſt *tanquam vrbs patens abſque murorum ambitu*, quæ facilè capitur. Deinde per ſenſus inuadunt animam mille rerum phantaſmata, quæ paſsiones appetitus commouent, & quando non aliud, certè confundunt interiorem hominem, vt colligere ſe nequeat; & tandem exire foras, & euagari
Agg. 1. 10. ipſum etiam cogunt. *Propter hoc prohibiti*
Num. 19. 5. *ſunt cœli, ne darent rorem; & terra prohibita eſt, ne daret germen ſuum*: priuatur talis anima cœleſti influxu, redditurq́; infœcunda & ſterilis.

Apte huic conuenit illud: *Vas quod non*

habuerit operculum, nec ligaturam desuper, immundum erit.

Ergò audi consilium bonum: *Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire: & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis, & attende, ne fortè labaris in lingua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortem.* Eccl. 28. 28

PVNCTVM III.

Bona ex sensuum custodia prouenientia. 1. Dum occluduntur sensus vanitatibus aperiuntur Deo, cui placet valdè mortificatio illorum; fit enim anima *hortus conclusus*, in quo libẽter diuersatur sponsus; impletur Christi monitum: *Cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito.* 2. Qui sensibus rectè vtitur, & ex Dei voluntate, vicissim per eos haurit, quo iuuetur in spiritu, & in Deum attollatur.

Mortificatio sensuum bona.

1. Matth. 6. 6.

2.

Porrò, sicut *fons de eodem foramine non manat dulcem & amaram aquam*: ita non conuenit, vt quibus sensibus benedicimus Deum, iisdem abutamur ad illius offensam. 3. Modestia sensuum & exteriorum motuum ædificat mirum in modum intuentes; & ad videndum propiùs, quod intus est, allicit. *Modestia vestra* (inquit Paulus) *nota sit omnibus hominibus*: quippe ad exemplum conferens plurimum; motiuum autem addit: *Dominus enim propè est.* Sic vos gerite, vt qui in Dei præsentia versamini. 4. Propria cuique sensui

Iac. 3. 1.

3.

Phil. 4. 5.

4

reddetur merces post resurrectionem, tantò delectabilior præsenti iucunditate, vt operæ pretium sit modo sensus mortificare, vt illic satientur.

MEDITATIO XXVII.

Circa internas animæ potentias

PVNCTVM I.

peccata Intellectus. PECCATA ex parte *intellectus*. 1. *Ignorantia* eorum, quæ sunt creditu necessaria, vel quæ agi debent, tùm vniuersè ab omnibus, tùm ab vnoquoque speciatim, pro statu suo & officio. 2. *Inconsideratio* in agendo, non satis perpensa re. vnde multi existunt defectus. 3. *Temeritas* in iudicando proximum: in quo sum iniurius Deo, cuius partes mihi assumo, de occultis censendo: deinde etiam proximo, quem inconsultè damno: quin mihi ipse noceo: quia permittit Deus nos labi in ea, de quibus temerè alios iudicamus. 4. *Instabilitas* iudicij: qua fit, vt bona proposita facilè mutem; & quibusvis apparentibus suggestionibus carnis aut dæmonis facilè abducar; & prout phantasia est vaga, ita etiam mens quouis feratur. 5. *Pertinacia* proprij iudicij, flecti nescia. Hinc inobedientiæ, rebelliones, contentiones illusiones, errores. *Præcipitabit me*, inquit Iob, *consilium meum*. (Iob 18.7.) 6. *Prudentia* carnis: qua perspica-

ces

ces sumus ad peruidenda, quæ carnalibus mundanisque desiderijs seruiunt. Vnde fraudes & doli excogitantur adhibenturque passim. Huic vitio adnexæ sunt stultitia, ineptitudo, & tarditas circa diuina. Quàm enim sunt perspicaces ad terrena, tam sunt hebetes ad cœlestia. *Animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei, stultitia enim est illi, & non potest ea intelligere. Et quæcunque ignorat, blasphemat.* 7. *Curiositas* sciendi quæ non expediunt; aut quæ supra captum; aut inutilia, & à statu meo aliena, aut nimio cum affectu; aut ob finem vanum, vel etiam malum; aut per media illicita: quæ omnia prohibentur illa sententia: *Non plus sapere quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.* 1. Cor. 2. 14 Iudas in epist. v. 10. Rom. 12. 3.

Iam cùm mens debeat esse lux actionum: *Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit.* Et, *Si cæcus cæco ducatum præstet ambo in foueam cadunt.* Idcirco petam à Spiritu sancto dona eius septem aduersus hæc totidem vitia, vt fiat intellectus meus sicut argentum, *purgatum terra purgatum septuplum.* Matt. 6. 23 c. 15. 14. Oratio. Psal. 11. 2.

PVNCTVM II.

PEccata propriæ *voluntatis.* Vocatur *propria*, & hoc ipso praua: quia, cũ fuerit à Deo creata; vt diuinæ voluntati subiaceat; ita homo sibi facit propriam, vt nullo respectu, vel Dei ipsius, feratur in res quaslibet, eò tantùm, quòd sibi placent. Volũtatis peccata.

Triplicia. Hic coniuntur peccata omnia, quæ ad tria capita possunt reuocari. 1. est *inobedientia*, legum omnium contemptrix, tum diuinarum, tum humanarum, & Religiosi status in primis ruina: qui totus in propriæ voluntatis abnegatione consistit. 2. *Intentio praua*, qua etiam bonæ actiones, & alioqui Deo placituræ, redduntur vitiosæ. *Ecce in die ieiunij vestri, inuenitur voluntas vestra.* 3. Quærere tantùm quæ SVA sunt: vnde vsurpat sibi quæuis, nullo respectu, iusti vel iniusti. Rectè igitur Bernardus dicit: *Cesset propria voluntas & non erit infernus.* Imò ipsamet in hac vita est sibi infernus: nam quæcunque nos affligunt, eò cruciant, quia voluntati repugnant nostræ. Fiant igitur voluntaria per electionem, & iam non infernus nobis erunt, sed ignis purgans peccata. Itaque Dominum meum imitabor dicentem. *Non quæro voluntatem meam, sed eius qui misit me.* Et iterum: *Non mea voluntas, sed tua fiat.* Proinde, *non quæram* amplius *quæ mea sunt, sed quæ Iesu Christi*, & proximorum.

[Margin: 1. — 2. — *Isa.* 58. 3. — 3 — *Sermo de Resur.* — *Ioan.* 5. 3. — *Luc.* 22. 42]

PVNCTVM III.

Imaginatio. DE potentijs internis materialibus. vna est *Phantasia*, quæ est instar cuiusdam aulæ infinitis rerum omnis generis imaginibus refertæ: quarum contemplatione sese oblectat ipsa phantasia, modò in has, modò in illas intenta: & trahit secum intellectum

rationalem, vt iisdem intendat: ex quo peccata plurima omnis generis proueniunt.

Altera potentia est *appetitus sensitiuus*, quasi mare fluctibus vehementibus exagitatum: quia non aliud sunt passiones amoris, odij, desiderij, fugæ, iræ, quàm fluctus turbulentissimi. Ista sunt instrumenta, quibus dæmon vtitur ad nos pertrahendum in peccata. Ista bella mouent spiritui: nam, *quod nolo malum, hoc ago*. Quin ipsæmet passiones inter se pugnantes animam distrahunt. Sæpè enim in aliud voluptas, in aliud ei contrarium ambitio trahit. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* O *custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihimetipsi grauis?*

Appetitus sensitiuus.

Rom. 7. 15. 19.

versu 24.

Iob. 7. 20.

MEDITATIO XXVIII.

De quotidiano examine conscientiæ.

COmmendatur à SS. Patribus hoc exercitium, nam tenemur duplici debito erga Deum: altero gratiarum, ob beneficia quotidiè accepta; altero resipiscentiæ à culpis quotidianis, quibus Deum offendimus. Et conuenit à gratijs ordiri: vt prius reddamus Deo honorem, tùm faciliùs veniam impetremus.

PVNCTVM I.

I Gratiarũ actio. COMMEMORATIO beneficiorum, tum communium, tum peculiarium, & illius diei nominatim, cum humili gratiarum actione: considerata simul excellentia donantis & profuso amore: ex parte verò accipientis, propria indignitate. Igitur gratias agã, quia me creauit, redemit suo sanguine, vocauit ad fidem & gratiam, sibique me incorporare dignatus est; tum quia alit, vestit, conseruat, tueturque ab innumeris periculis corporis: multò autem magis, quòd ab animæ; & eam quotidianis inspirationibus ad bonum exsuscitat. Prouocabo Angelos & Sanctos ad laudandum Deum, gratiasque agendum.

PVNCTVM II.

Petitio gratiæ. PETITIO gratiæ, ad cognoscenda & deflenda peccata; quæ tripliciter est necessaria.
1 1. Vt memoria iuuetur ad reminiscendum.
2. 2. Vt illustretur mens ad æstimandum.
3. 3. Vt vrgeatur voluntas ad dignè detestandum. Hic est funiculus triplex, obliuio, ignoratio, torpor, quo teneri constrictus à diabolo homo solet, quò minùs se à peccatis expedire possit.

PVNCTVM III.

Examen. EXAMEN & inquisitio commissorum. Vbi proponam mihi ante oculos Deum omnium inspectorem ac iudicem, qui *in lucernis scrutabitur Ierusalem*, vt dicit per prophe- *Soph. 1, 12.*

tam

tam; occultissima quæque vel etiam minutissima in lucem producturus; quin iustitias ipsas iudicaturus; operaque bona, quæ sæpiùs malis circumstantijs deprauantur. In conspectu igitur huius inspectoris ac iudicis mei inquiram in omnes cogitationes, verba & opera; nec modò commissa, sed omissa, neglectaque dispiciam; ac de occultis, à quibus mundari Dauid flagitat, sollicitus ero: num aliquid admiserim per ignorantiam aliquam culpabilem, aut illusionem Diaboli, persuasus, bonum esse, quod secus erat: vt cùm iram pro zelo sum interpretatus.

Materiam examinis præbebunt, quæ de 7. vitijs, & decalogi præceptis, sensibusq; & potentijs suprà sunt explicata. In examinando, per spatia diei ordine discurram: sique boni aliquid reperero à me factum, humiliter Deo referam acceptum: de malis autem confundar, *& confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino*: paratus etiam confiteri Sacerdoti, non excusando aut minuendo, sed potiùs exaggerando cum veritate, ad maiorem meam confusionem.

Materia examinis.

Psal. 31. 5.

PVNCTVM IV.

DOLOR de admissis, quàm maximus concipiendus, qui procedat ex vero amore Dei, qui tantæ est efficaciæ, vt deleat peccata etiam mortalia, & in gratia hominem constituat: ac, si contingat, ea nocte mori, etiam sopitum, sufficiat ad salutem. Ita cùm

Dolor.

diceret Dauid: *confitebor aduersum me iniustitiam meam*, subiecit statim:. *Et tu remisisti impietatem peccati mei.* Et obiurgatus idem à Nathan Propheta de homicidio & adulterio, cùm pœnitens dixisset; *Peccaui Domino*: adiecit Propheta, *Dominus quoque transtulit peccatum tuum.* Tanta est vis veræ contritionis, & tanti refert ita se reconciliare Deo ante cubitum, cum proposito in tempore confitendi, quod est necessarium. Iuuat ad excitandum hunc dolorem collatio primi & tertij puncti inter se; beneficiorum Dei, & redditarum à me offensarum. Item meditationes de peccatis, præsertim quinta suprà posita & trigesima prima sequens.

Psal. 31.5.
1. *Reg.* 12. 13.
Antithesis.

PVNCTVM V.

Propositũ.

FIRMVM propositum deinceps non peccandi concipiam, quod vt firmius sit, occasiones sigillatim vitare proponam, per quas labi solitus sum. & quia sine Deo nil possumus, hũc obnixè obsecrabo, per filij sui sanguinem pretiosum. concludam autem cum recitatione Dominicæ precationis, præsertim in tribus vltimis petitionibus immorando, & cum Deo colloquendo.

MEDITATIO XXIX.

De examine particulari circa speciale aliquod vitium.

COmmendatur à Casſiano Coll. 5.c. 14.& à B.Patre Ignatio modus traditur. Sic hoſtes faciliùs expugnantur, quando ſeiunctim inuaduntur, & ita egerunt filij Iſrael in expugnanda Palæſtina.

Porrò tria tempora huic exercitationi aſſignantur; matutinum, pomeridianum, veſpertinum, exemplo Dauidis: *Veſpere, & mane, & meridie narrabo & exaudies vocem meā.* Quid narraret, niſi miſerias ſuas coram Deo effunderet? Daniel quoque *tribus diei temporibus flectebat genua ſua, & adorabat, confitebaturque coram Deo ſuo.* Pſal.54.18 Dan.6. 10

PVNCTVM I.

MANE, vbi veſtes indui, hæc præſtabo. 1. Poſitis genibus gratias pro eius noctis quiete, & conſeruatione à peccatis agam, tum, breui reflexione facta, diſpiciam, ſi quid à veſpertino examine peccatum ſit, & deflebo. 2. Intentionem puram Deo offeram circa omnes eius diei actiones; cupiens, & petens acceptari à Deo in vnione Chriſti meritorum; vt illis coniunctæ, reddantur acceptæ in conſpectu Dei. 3. Proponam vitare omnem culpam; & ſpeciatim, quam expugnandam ſuſcepi. Hoc eſt videlicet, quod agebat Dauid: *In matutino interficiebam omnes peccatores*

1. Mane examen.

2. Oblatio.

3. Propoſitū.

Pſ.100.8.

terræ:

terra: mane & in tempore peccata præuertere. quod propositum vt sit efficacius, iuuat ea breuiter præuidere ac recolere, in quibus pro ratione status, & conditione mea plus subest periculi; ad ea me præmuniendo certis rationibus, cum diuina ope. Illud etiam prouectioribus in spiritu potest conferre, vt molesta quædam, & ingrata sibi obijciant; ad eaque superanda, si contingant, seipsos animent, atque obfirment, quò paratiores sint ad euentus: imò optent sibi euenire, iuxta illud: *Proba me Domine, & tenta me, vre renes meos, & cor meum: quia misericordia tua ante oculos meos est*: quâ confisus, nihil metuo. Etsi istud minùs mortificatis non est semper vsui, quia possent deterreri, & in contraria impelli.

Psal. 25. 2.

PVNCTVM II.

Examen meridianum.

ALTERVM tempus est meridianum. Tunc, implorato lumine diuino, discutiam, an & quoties deliquerim in speciali vitio, quod persequor, ac pro numero & grauitate meipsum arguam inconstantiæ acriter post tam seria proposita; & inquiram de modo & occasione lapsuum, cùm instauratione propositi.

Christus crucifixus

Iuuabit ad se confirmandum, commemorare, Christum per id tempus cruci affixum fuisse, & perseuerasse constanter plures horas in acerbissimis doloribus: sub idem etiam tempus ascendisse in cœlum; laborum fructus

perceptturum. Qua vtraque consideratione animari possum ad vincendum; dicamq; Domino: *Indica mihi, vbi pascas, vbi cubes in meridie, ne vagari incipiam post vestigia gregum,* irrationalium videlicet cupiditatum. Cant. 1. 7.

PVNCTVM III.

TEmpus tertiū examinis particularis ante cubationem. Præstabo quæ in meridie; ac si sæpiùs deliquissem, eò me acriùs obiurgabo, non despondebo tamen animum; quia *septies in die cadit iustus.* Vespertinum. Prou. 24.

Similis collatio erratorum fiet inter diem & diem, & inter hebdomadas, vt constet fructus, & emendatio. Tandem proderit, quandocunque peccatur, tunsione pectoris, aut alio signo semet statim corripere; nam sic retinebitur meliùs numerus culparum, & cautior reddetur homo à lapsu, & fiet, quod illic dicitur: *Septies cadet iustus & resurget,* quia statim se colliget & resipiscet. 16. Collatio. Prou. 24. 16.

MEDITATIONES ANTE Confeßionem Sacramentalem, & sacram Communionem.

QVoniam ad parandam conscientiæ munditiam (quod in hac parte meditationum agitur) confert plurimùm frequens vsus & pius istorum Sacramentorum, de ijs aliquas Meditationes visum est proponere.

MEDITATIO XXX.

De Sacramento Pœnitentiæ.

PVNCTVM I.

Pœnitentiæ excellẽtia. 1.

QVOD eximium sit beneficium Dei, Sacramentum Pœnitentiæ. 1. Quia cùm solius Dei sit, peccata remittere, vt dicit ipse per Isaiam: *Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me*, voluit tamen hanc potestatem cum hominibus communicare, perinde peccato obnoxijs & eiusdem Sacramenti ope indigentibus, vt peccatoribus animos adderet: quando ipsi Sacerdotes eadem laborant infirmitate, vnde compati possint. Contulit autem potestatem absque omni restrictione, aut exceptione vllius generis peccati, vel numeri culparum, si vel septuagies septies, quod est, vel si infinities homo peccauerit. Ex quo apparet bonitas Dei, quæ sic est prona & facilis ad ignoscendum, imò optat ignoscere.

Isa. 43. 25.

2. 2. Quòd Deus seuerissimum iudicium, quod post hanc vitam manet, commutauerit in hoc placidissimum Sacramentum Pœnitentiæ; modò vti velimus, iuxta Pauli sententiam: *Si nosmetipsos iudicaremus, non vtique iudicaremur*. quia, vt alibi dicitur: *Non consurget duplex tribulatio*. 3. *Hic est fons patens Domui Dauid, & habitantibus Ierusalem in ablutione peccatoris & menstruatæ.*

1. *Cor.* 11. 31. *Nah.* 1. 9. *Zach.* 13. 1. 3.

Pvnctvm II.

Qvod actus confitendi sit præstantissimus ob adiunctas virtutes, quæ simul exercentur. 1. Est fides, qua creditur, talem potestatem hominibus datam esse à Deo, & quasi claues Regni cœlorum. 2. Spes, qua contra vsum aliorum tribunalium per confessionem facti speratur absolutio à reatu. 3. Charitas ex qua procedit dolor peccatorum; & studium recuperandæ gratiæ qua inhæreamus Deo. 4. Humilitas, in aperiendo secreta cordis homini, ad sui confusionem: vt velit haberi pro eo quod est peccator. 5. Obedientia, in exequendo præcepto, quamuis difficili, confessionis: subijciendoque se homini, paratum ad facienda iniuncta. 6. Iustitia, quando ad satisfaciendum Deo pro offensis, personam sumit ipsemet accusatoris, & testis, sententiæque executoris. 7. Fortitudo in separanda vehementi inclinatione, ad occultanda excusandaque peccata: quod fecit Adam in paradiso, & pro magno prædicat S. Iob: *Si abscondi quasi homo peccatum meum.* Imo, nonnunquam plus requiritur fortitudinis ad seipsum in hac re vincendum, quàm fuerit necessaria ad præcauendum peccatum.

Actus virtutum cõfessionis. 1. 2. 3 4 5. 6 7. *Iob* 31.33.

Hinc constat, humilem confessionem esse opus magni meriti, prædictosque actus magno feruore concipiendos esse: quò sit confessio fructuosior. *Puer* ab Elisæo suscitatus *oscitauit septies*: ita nos per hos septem actus

Meritum confitẽdi. 4. *Reg.* 4. 35.

quasi

quasi totidem respirationes, recipimus vitam gratiæ: & æquum est, vt cùm in hoc Sacramẽto dimittantur peccata septem mortalia, & dona septem Spiritus sancti conferantur, vt vicissim Deo hoſce actus totidem offeramus.

PVNCTVM III.

3. Fructus. FRuctus Sacramenti huius considerandi sunt, qui reduci possunt ad tres, de quibus dicitur: *Regnum Dei est iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto.* Rom. 14. 17

1. Iustitia. 1. Est *Iustitia*, hoc est, gratia sanctificans animam, gratamque Deo faciens, & constituens filium Dei. Cui adnexa est charitas, cæteraque dona Spiritus sancti, virtutesque infusæ. Quòd si iam iustificatus ad Sacramentum accedit, recipit augmentum gratiæ: nam *qui iustus est, iustificetur adhuc.* 2. Est *Pax*, vtique cum Deo, sed ab alijs inimicis; qua les sunt ipsa in primis peccata, deinde dæmones, & passiones propriæ. Primos hostes, hoc est, peccata, penitus delet. Secundos fugat: quippè non sustinent dæmones, manifestari medico morbos animæ. Tertios subigit Spiritui, sicut ait Sapiens: *Cùm placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque eius conuertet ad pacem.* Nempè tentationes & internæ difficultates occultatæ non sinunt animam quiescere: expositæ autem Patri spirituali remittunt impugnationem. 3. *Gaudium* in Spiritu sancto, depulsa nube tristitiæ, ex

Apoc. 2. 11. 2. par. 2 Pax. Prou. 16. 7. 3. Gaudium.

aculeo cõscientiæ; & serenitate reddita ex testimonio remissionis peccatorum, & meliore spe salutis: quod experiebatur Dauid: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Ipsa ossa reuiuiscunt, quæ exsiccabat tristitia. Ps. 50. 10.

Ex horum cõsideratione fructuum excitabo meipsum ad superandas difficultates confessionis: tùm etiam ex eo, quòd Christus tantò maiora præstiterit, vt mihi veniam pararet peccatorum. Denique, quòd potuisset grauiora his mihi imponere, ad remissionem obtinendam, qui alioqui reus eram æternæ confusionis: quare in me quadrat illud serui dictum ad Naaman: *Pater, etsi rem grandem dixisset tibi Propheta, certè facere debueras: quantò magis, quia nunc dixit tibi, Lauare, & mundaberis?* 4. Reg. 5. 13. *Ergò pro anima tua non confundaris dicere verum: Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam & gratiam.* Eccl. 4. 24.

MEDITATIO XXXI.

Præparatio ad Confessionem.

ANTE iudicium Sacramentale instituam ego ipse mecum iudicium de meipso. Vbi *Ratio* ipsa sit iudex decernens de grauitate culparum, & seueram indicens pœnam. *Conscientia* accusator accuratissimus, nihil indiscussum relinquens. *Timor* autem diuini iudicij quasi lictor me ad quæuis pro- Actus Pœnitentis.

auertenda seueritate illius iudicij velut adstringens, paratumque exhibens. Denique *dolor* sit exactor pœnæ. Et est quod S. Gregorius ait: *Conscientia accusat, ratio iudicat, timor ligat, dolor excruciat*. Porro iudicium hoc priuatum peragam, supremum iudicem Deum, ante oculos constituens, inspectorem totius meæ actionis: vt inde existimuler ad seueriùs procedendum aduersum me, quod exoptabat S. Iob: *Quis tribuat, vt veniam vsque ad solium eius? ponam coram eo iudicium, & os meum replebo increpationibus*. Et Isaias: *Reduc me in memoriam, & iudicemur simul.*

Iob 2.3.4 35.

Isa.43.26.

PVNCTVM I.

Sút partes pœnitentiæ.

QVOD, Deus voluerit, vt actus hominis ipsius, essent pars Sacramenti Pœnitentiæ, vt qui nostris actibus Deum offendimus, nostris quoque, diuina ope, factis impetraremus veniam: quare conuenit, vt quàm exactissimè perficiantur, sicut vniuersè monemur: *In omnibus operibus tuis præcellens esto*. Sunt porro tres, *Contritio, Confessio, Satisfactio*: quæ respondent triplici generi culparum, cogitationis, oris, & operis. Pro singulis speciatim implorabimus gratiam; pro contritione, à Spiritu sancto, qui est amor, ex quo debet manare contritio; à filio, pro confessione; vt qui est sapientia, faciat me cognoscere exactè omnia, & integrè confiteri; à Patre pro satisfactione; vt cuius est potentia, conferat fortitudinem ad exequendam

Eccl.33.

Contritio

Confessio.

Satisfactio.

pera satisfactionis, fructusque faciendos poenitentiæ.

PVNCTVM II.

REQVISITA ad prædictos actus. Ac primò, ad côtritionem non sufficit dolor ex metu seruili supplicij, qui vocatur attritio: sed debet ex amore Dei super omnia proficisci: qui vocatur contritio. Est autem contritio, mensura gratiæ in Sacramento conferendæ, vt pro magnitudine contritionis, detur gratia maior vel minor. Ex quo intelligitur, quanti referat dolorem esse quàm maximum. Ad quem excitandum iuuant allata superiùs Meditat. V. quibus addi possunt ista.

Confusio qualis.

Similia.

1. Quòd si mater amarissimè flet super mortem vnigeniti, quomodo ego non super morte spirituali animæ meæ, vnicæ & dilectæ, quam ipse interemi peccando? *Luctum*, inquit Ierem. *vnigeniti fac tibi, planctum amarum.* Et verò planctus super filio est inutilis: iste verò super animam, reddit illi vitam. Nec solùm flendum, quia mihi perijt anima: sed quia perijt Deo, cuius imprimis erat. Ergò, *Domine, erue à framea animam meam & de manu canis vnicam meam.*

1. Vt mater vnigenitũ

Ierem. 6. 26.

Psal. 21. 21

2. De Christi morte est apud Zachariam: *Plangent eum planctu quasi super vnigenitum.* Ego autem peccando, præbui occasionem mortis eius: imò, *rursum mihimetipsi filium Dei*

2. Vt Christũ crucifixũ

Zach. 12.

crucifixi, & ostentui habui: Et quibus non lachrymis tantum facinus expiabo?

3. Vt Sponsum amissum.

3. *Sponsa* mœret de amisso sponso, cum quo omnia amisit; & anima dolere satis vnquam poterit iacturam cœlestis sponsi, omniumque, quæ sibi contulerat, charismatum? Viduata porrò caret etiam fructu prolis bonorum operum: quòd si istæ considerationes lachrymas amoris non eliciunt, accersantur aliæ, à seueritate diuini iudicii, & suppliciorum, quæ timoris lachrymas prouocent, vnde ad amorem fiat gradus.

PVNCTVM III.

Cõfessio 1. integra.

REQVISITA ad Confessionem. 1. Propositum certum confitendi omnia, superata omni confusione. Nam, si pudore nunc vincaris, quomodo feres confusionem iudicii tremendi? & , cùm tua delicta perspecta sint Deo, vt quid refugis eadem ministro illius manifestare? præsertim, quòd manifestatio hæc est tibi ad vitam; nō sicut illa *Achan*, cùm iussus est *confiteri furtum, & dare gloriam Deo*, ob quod lapidatus est: sed qualis fuit Dauidis apud Nathan, à quo retulit responsum: Et *Dominus transtulit peccatum tuum*. Quare expedit, vt confessio inchoetur ab eo peccato, de quo maximè erubescimus, nam velut *Goliat* prostrato, phalanges reliquæ facilè profligabuntur.

Iosue 7.25.

1. *Reg*.12.13.

2. Candida.

2. Propositum, cum omni demissione confitendi, vt sit confessio clara & simplex, absque excu-

excuſatione ſui, vel accuſatione alterius: vt fecère primi parentes: item abſque diminutione peccati, vel etiam exaggeratione, quæ obſtet veritati, in qua poteſt ſubeſſe ſuperbia per oſtentationem humilitatis.

3. Vt velit confeſſarij monita patienter, libenterque audire, vt audiuit Dauid reprehenſionem Prophetæ: *Audi tacens, & pro reuerentia accedet tibi bona gratia.* 3. Humilis. Eccli. 32. 9.

Conferet ad hæc, intueri perſonam confeſſarij tanquam Dei ipſius; Deumque in illo interiùs, & exteriùs venerari: nam & ideò Sacerdos non vtitur verbis precatorijs in abſoluendo; ſed abſolutè poteſtatis; *Ego te abſoluo.* O quanti iſtud ſalutis verbum comparari dignum eſt? & amittes tu ob leuiſsimum pudorem? Audi Sapientem: *Quam bonum eſt correptum manifeſtare pœnitentiam! ſic enim effugies voluntarium peccatum.* Si manifeſtaueris: *Omnium iniquitatum tuarum non recordabitur Dominus.* Sacerdos Dei Vicarius. Eccl. 20. 4. Ezech. 18. 22.

PVNCTVM IV.

CIRCA Satisfactionem. 1. Paratus ero præſtare omnia quæ mihi fuerint à Confeſſario iniuncta, vel ad medicinam peccato faciendum, vel ad ſatisfaciendum Deo pro iniuria, nam cùm gratis mihi remittatur pœna æterna culpæ mortali debita, inque temporariam commutetur, conuenit, vt hanc tota voluntate ſuſcipiam, ſicut Dauid: *Ego in flagella paratus ſum, & dolor meus in conſpectu meo* Satisfactio 1. Obediens. Pſal. 37. 18.

semper: quoniam iniquitatem meam annunciabo & cogitabo pro peccato meo.

2. Memoria passionis Christi. 2. Iuuerit, memoria acerbissimæ pœnitentiæ, quam Christus in passione sua subiuit pro peccatis meis, ne pro magno mihi sit, tantò minorem pro reatu me peragere: Conferet etiam, pœnas purgatorij cogitare: quæ cùm grauissimæ sint, licet eas nunc redimere minori multò satisfactione; quin hæc ipsa satisfactio acceptatur à Deo ad nouum augmentum gratiæ & gloriæ: quod purgatorij cruciatibus non est concessum.

purgatorij

3. Propositũ emẽdandi. 3. Necessarium est serium propositum non peccandi in posterum: sine quo est contritio ficta, confessio sacrilega, & satisfactio inutilis, & absolutio inanis ab effectu: quin nec venialis culpa absque simili proposito remitti potest. Quamobrem, vt monet Ieremias, *statue tibi speculam*, (explora peccata tua) *pone tibi amaritudines* (amarè illa defle) *dirige cor tuum in viam rectam, in qua ambulasti*: quod est propone ex corde vitam tuam corrigere.

Ier. 31. 21.

MEDITATIO XXXII.

Gratiarum actio pro beneficio absolutionis.

Confessio laudis. Osea 14. 2.

DVPLEX est confessio: & peccatorum, & laudis diuinæ. conuenit autem, vt hæc illi succedat, quod suadet Osee: *Conuertere Israel ad Dominum Deum tuum: quoniam*

corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba, & dicite ei: Omnem aufer iniquitatem & accipe bonum, & reddemus vitulos labiorum nostrorum. En humilis confessio peccati, cùm ait: *Omnem aufer iniquitatem*; propositum autem emendationis ibi: *Et accipe bonum*; denique gratiarum actio sunt *vituli labiorum*. De qua etiam Dauid: *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter, quo ostendam illi salutare Dei*: nempe gratitudo, pro accepta gratia, est via ad perfectam salutem consequendam. Ideò Christo tantopere placuit Samaritanus ille, qui cum alijs nouem à lepra mundatus, redijt vnicus ad gratias agendas.

Vituli labiorum.

Gratitudo.

Opportunum fuerit, in Ecclesiam se recipere, & coram venerabili Sacramento opus hoc peragere gratiarum, memorando dulce illud verbum ac potens: *Absoluo te*: quòd *auditui meo dedit gaudium; & exultare facit ossa humiliata*. Constant autem gratiæ tribus actibus: agnitione beneficij, laude auctoris, oblatione certi operis in illius obsequium. *Psal. 50. 10*

PVNCTVM I.

AGNITIO beneficiorum Dei in Sacramento Pœnitentiæ perceptorum. 1. Quòd omnia peccata mihi condonauerit, etiam ea, quæ non fuerim confessus per obliuionem, aut ignorantiam inculpabilem. 2. Quòd animum pacauerit meum à passionibus internis agitatum. 3. Quòd à morte æterna, & ea, quam priuatio gratiæ, & amicitiæ diuinæ

Beneficia Confessionis.

1.

2.

3.

4. affert, me vendicauerit. 4. Quod in misericordia sua præuenerit me, vt ritè obirem Sacramentum; auxiliaque nunc offerat opportuna
5. ad vincendas tentationes, permanendumque in gratia. 5. Quod *repleuerit in bonis desiderium meum*, donans gratiam & charitatem, virtutesque reliquas infusas; aut si aderāt, no-
6 uis augens incrementis. 6. Quòd renouauerit, vt aquilæ iuuentutem meam, depositis actibus veteris hominis, alacremque reddens ad opera virtutum, & viam mandatorum Dei nouo feruore currendam.

PVNCTVM II.

Psal. 102. 1. CONFESSIO laudis pro ijsdem beneficijs. Quadrat illud Canticum Dauidis: *Benedic anima mea Domino, & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius*, quod licebit percurrere. Orabo supplex, vt impleatur in
Isa. 40. 31. me illud: *Qui sperant in Domino mutabunt fortitudinem; assument pennas sicut aquilæ, current, & non laborabunt; ambulabunt, & non deficient.*

PVNCTVM III.

1 Recidiua cauenda. OBLATIO operis pro beneficijs. 1. Præcipuum est cautio à recidiuo: quod mo-
Ioan. 5. 14. nuit Dominus; *Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat*: ne,
2 Pet. 2. 22. *vt canis reuertar ad vomitum*; aut locum dem
Luc. 11. 26. *septem alijs spiritibus nequioribus: & fiant nouissima peiora prioribus.* Et est signum non se-

riæ pœnitentiæ, mox secutus lapsus; & tali conuenit illud: *Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lauatio illius? sic homo qui ieiunat in peccatis suis, & iterum eadem faciens, quid proficit humiliando se? orationem illius quis exaudiet?* Nec ideò tamen animum despondebo. Nam, *septies in die cadit iustus, & resurget.* Eccl. 24. 30. Prou. 24. 16.

2. Implebò statim iniunctam pœnitentiam; aut, si minùs licet totam; saltem eius partem, cum affectu obedientiæ, & cum feruore amoris, cupiens multò plura præstare; dicamque cum seruo illo debitore: *Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.* 2. Pœnitentia non differẽda. Matth. 18. 26.

3. Comparabo me ad sacram Eucharistiam percipiendam, quo opere non est aliud efficacius ad gratiam referendam. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? calicem Salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo.* 3. S. Eucharistię sumptio. Ps. 115. 12.

MEDITATIO XXXIII.

Præparatio ad sacram Communionem.

De excellentia & fructu Sacramenti huius considerabitur in 4. parte; vbi de Institutione; & in 6. parte, inter beneficia. Nunc considerationes tantùm aliquæ proponuntur præparatoriæ ad sumendum. *Dignitas visitantis. vilitas visitati, modus, finis.*

PVNCTVM I.

1 Excellentiæ Diuinitatis Christi.

DIGNITAS visitantis. Perfectiones diuinæ in Christo considerandæ sunt, & quà est in se infinitus, & quà extra se est principium, finisque omnium; & cùm tantus sit, non fuit ei satis induisse carnem nostram, nisi etiam singulis sese hominibus corporaliter communicaret, & in eis sedem thronumque collocaret, quò accederemus cum fiducia misericordiæ consequendæ, auxilijque opportuni.

2. Humanitatis.

Deinde consideretur idem Christus, quà homo. Is est, qui in vtero Virginis conceptus moratusque nouem mensibus, Tabernaculum suum innumeris & amplissimis ornauit donis. Qui, adhuc ex vtero, sanctificauit præcursorem, eiusque matrem Spiritu sancto repleuit: quidni ad me veniens, & in me existens, pariter faciat suæ gratiæ participem? Is iam natus, & in præsepio locatus, adoratores suos Pastores & Magos magnis impertijt bonis: & qui ipsum intra me venerabundus excipio, exosculor, indonatus relinquar? Iam natu grandis obibat regiones benefaciendo & sanando omnes, & ad me ingressus non similia præstabit? Caro illa tot cruciata supplicijs, & sanguis ille per tormenta effusus pro salute mea, in Sacramento sumpta, non operabuntur in me salutis effectum? Hic est, qui spoliauit infernum, in cœlos ascendit, & sedet à dextris Dei, dans bona hominibus. Hic egit

Officia Christi.

mortalis *Magistrum, Medicum, Redemptorem, Pastorem*, & *Sacerdotem* pro me: haud dubiè talem se nunc quoque exhibebit animæ meæ, quando tam benignè ad eam ingredi non dedignatur.

Ergò ad illius me pedes prouoluam cum *Magdalena*, lauans eos lachrymis contritionis; cum *Syrophœnissa tangam* fiducialiter *eius vestimenti fimbriam*, vt sanus fiam. Immittam in latus manusq; eius manum meam & digitos, exclamans cum Thoma, *Dominus meus, & Deus meus*. *Luc.7.38.* Affectus. *Matt.9.21.* *Ioan.20.2.*

PVNCTVM II.

VILITAS visitati: Is est homo, ad quem diuertit Deus. O vile hospitium! nec vile tantùm, sed immundum & horridum. Lingua hominis, qua primùm excipit Christum venientem, est vniuersitas iniquitatis; guttur, quo demittit, gurges, crapulæ, & sepulchrum patens, fœtorem omnem exhalans; pectus & interiora, quò inducitur, est sentina prauarum cogitationum & appetitionum. Vilitas hominis.

Talis est homo ex se, nisi tu, Domine, laueris illum, & ornaueris: & vel fuisse aliquando talem, sufficit, vt indignus reputetur fauore tam eximio visitationis tuæ: visitas tamen, & mansionem apud eum facis, & cœnas cum illo. O, *inclina cœlos tuos & descende*: adduc tecum cœlestium virtutum comitatum; quo adornetur thalamus animæ meæ, *Psal.143.5*

Oratio. ad dignè te excipiendum. O *Spiritus* sancte, & Sanctificator, qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus & animam, vt dignum Filij Dei habitaculũ effici mereretur, plenitudine gratiæ præparasti, da vt qui eundem Dominum excepturus sum, si minus pari, quod fieri nequit, puritate; saltem non indignè suscipiam.

PVNCTVM III.

Modus. MODVS visitandi hominem. Suffecisset, si modò se in Sacramento præsentem exhibuisset aspiciendum & adorandum, vt olim serpentem æneum; vel summùm, si tangendum: vt virtus de illo exiens sanaret nos ab infirmitatibus animæ spiritualibus. At voluit intimè nobis copulari, & in ipsa viscera peruadere; ideoque in cibum se tradidit. Et impletur hîc etiam illud: *Homo circumdabit virum*, complectitur enim Christum, perfectum Deum & hominem; non brachijs, sed intimis visceribus, quoad sacræ perdurant species diuini Sacramenti.

Mãducari vult.

Ierem. 31.

PVNCTVM IV.

Finis. FINIS visitandi hominem, nempe vt ei speciatim illa conferat, ob quæ mortalis olim venit in mundum. Itaque venit
1. 1. vt Saluator; quò precium sui Sanguinis mihi communicet. 2. vt Medicus, ad tol-
2.

lendas ægritudines per opportuna pharmaca. 3. vt magister, ad instruendum & illuminandum. 4. vt Sacerdos; per hoc Sacramentum applicaturus mihi fructum sui cruenti sacrificij. 5. sicut nutrix, vt lactet me sua dulcedine, pacis osculum præbeat, sibique astringat amplexu charitatis; impleaturque illud sponsæ desiderium; *Osculetur me osculo oris sui.* Sed & alia similia licet cogitare: quòd veniat vt pastor, me requirens; vt defensor, ad protegendum; vt ignis, ad purificandum & accendendum cor meum charitate.

3.
4.
Cant. 1. 1.

Propria egestas.

Post hæc, vel potius inter hæc, dum singulas causas considero veniendi, vicissim necessitatem meam conferam: veluti, quàm indigeam Saluatore, medico, magistro, & reliquis. Hinc partim admirabor dignationem Dei, partim vota inflammata concipiam fruendi tam multiplici bono. Admirabor: Nam quid opus erat ob eos fines sic se dimittere? Elias & Elisæus super defuncti pueri membra seipsos contraxerunt; membra membris iungentes, vt illum ad vitam reuocarent. Sic se Dominus maiestatis in panis particulam restringit, vt vitam mihi reddat, & poterat id solo nutu facere. Quando autem venire ipse vult ad sanandum me, qui satis exardescam in illius desiderium? dicam; *Excita potentiam tuam, & veni vt saluum me facias. Vtinam disrumperet cælos, & descenderet: à facie tua montes diffluxerunt.* Elata corda amore liquescerent: *Rorate cœli desuper, & nubes*

Oratio.

pluant iustum. Hisce & similibus sententijs me accendam cupiditate participandi diuina mysteria, & in ipso puncto maximè communionis; nam hic cibus quò prosit, quàm auidissimè capiendus est. Sed & contemplatione tantæ puritatis & sanctitatis. O velim purior esse astris, certè dabo operam, vt me à præcedenti communionem die ita mente & corpore custodiam, vt in nulla re vel leuissima delinquam, vt sicut à media nocte ieiunus esse ab omni cibo & potu debeo, ita sim à culpa ieiunus.

Puritas sumentis.

MEDITATIO XXXIV.

De spirituali Communione.

Cõmunio spiritalis ad quid?

SEruit hæc Communio præparationi 1. ad Communionem Sacramentalem: deinde audiendæ Missæ cum fructu, nam sicut Sacerdos celebrans offert sacrificium in gratiarum actionem pro acceptis beneficijs; & 3. ad propitiationem peccatorum pro viuis, & defunctis; & 4. ad impetranda noua dona, tum sibi tum alijs, totique Ecclesiæ: ita audiens Missam, potest ad eosdem fines Deo offerre, quod ibi peragitur. Item; sicut celebrans consumit Sacramentaliter oblationem: ita audiens potest spiritualiter manducare, & participare de oblatis per actus internos fidei, spei, & charitatis, dicente Domino: *Ego sum panis vitæ qui venit ad me, non esuriet; & qui credit in me non sitiet in æternum.*

Ioan. 6. 35.

PVNCTVM I.

EXERCENDA viua fides circa hoc Sacramentum: quæ quatuor nititur quasi columnis, SAPIENTIA, Dei qua valet inuenire modos ineffabiles communicandi se mortalibus; BONITATE, qua propendet ad se communicandum; OMNI POTENTIA, qua potest, quidquid vult; denique VERITATE, quæ mentiri non potest: reuelauit autem nobis, in hoc Sacramento vere tradere se ipsum in cibum ac potum.

Actus fidei 4. columnæ. 1. 2. 3. 4.

His nixa fides, renuntiansque sensibus, firmiter credit, verè & realiter sub illis speciebus contineri Christum Dominum, verum Deum & hominem, cum omni gloria quam in cœlo habet: & sicut ibi diuinitatis suæ conspectu, & præsentia humanitatis satiat, beatque sanctos: ita in isto Sacramento replet bonis animas esurientium. Expediens fuerit ad actuandum magis hanc fidem, percurrere perfectiones diuinas Christi sigillatim, tum etiam humanas, & quæ egit tulitque propter nos: eliciendo actus fidei circa singulas, quòd hic lateat ille immensus, omnipotens, &c. & ille pro me natus, passus, &c. & ille medicus magister, &c. qualia in præcedenti Medit. fuerunt indicata.

Profitebor quoque, me ita certò credere ac si præsentem Christum oculis cernerem; nec secus gaudere de hac latente ipsius præ- *Professio.*

sen-

ſentia; proque iſta dignatione æquè gratias agere

PVNCTVM II.

Actus Spei.

EXcitanda certa ſpes percipiendi fructus promiſſos participantibus hoc Sacramentum, ſi vel ſolo deſiderio illum ſumam, quales ſunt: *Qui manducat hunc panem viuet in æternum*; Et, *qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo*; Et, *Sicut miſit me Pater, & ego viuo propter Patrem: qui manducat me, viuet propter me.* Nam potentia Dei non eſt alligata Sacramentis: quin ſimiles effectus conferre poſsit & velit, præſertim deſiderantibus eos ardēter; præcipuè cùm non eſt opportunum, ſumere ipſum Sacramentum, votoque ſaltem ſumitur. Quare dicam cùm Centurione: *Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea*; & cum pia muliere: *Si tetigero tantùm fimbriam veſtimenti eius ſalua ero.*

Ioan 6. 50. 51. &c.

Centurio. Matt. 8. 8.

Luc. 8. 44.

Serpens.

Quòd ſi aſpectus ænei ſerpentis ſanabat ſaucios: quid ni aſpectus fidei in Saluatorem mundi multò magis animam ſanet? Si ſola vmbra Petri curabat omnes: vtique & deuota memoria huius diuini Sacramenti, quæ plus eſt, quàm vmbra.

PVNCTVM III.

Charitatis actus.

EXERCENDI ſunt actus charitatis, quibus vnimur Deo, & conueniunt huic ma-

ximè Sacramento, quod est vnionis. Amabo igitur illas perfectiones Dei, quæ inprimis elucent in isto Sacramento, bonitatem, charitatem, potentiam, liberalitatem; vicissim optans, me ipsi liberalem exhibere. Cupiam Deo inhærere perfectè, & sine intermissione; eiusque similitudinem viuam per virtutum actiones in me exprimere; ac potissimum per idem cum Deo velle & nolle Velim ex animo, vt omnes Christum in hoc Sacramento agnoscant, & venerentur; atque diuitias in eo latentes participent gratias agentes & benedicentes Deo pro tam eximio dono. Offeram me totum Deo, qui cum in omnibus suis operibus mirabilis sit, in isto etiam summè amabilis. Proponam igitur amare illum ex toto corde, mente, anima, fortitudine & viribus; tum quia per seipsum dignissimus est, & omni amore maior; tum ob tam eximia beneficia, quibus præuenit nos.

MEDITATIO XXXV.

Gratiarum actio post Communionem.

MAGNI refert, benè vti illo tempore, quo apud nos Christus demoratur post sumptam Eucharistiam, nam & tunc habet locum CHRISTI ipsius dictum; *quamdiu sum in mundo, lux sum mundi* & illud Ecclesiastici consilium; *Non defraud eris à die bono.* Ioan. 9.5. Eccl. 14.14

& particula boni doni non te prætereat.

PVNCTVM I.

Fides præsentiæ Christi. EXcitanda primùm est fides ardentio
præsentiæ Christi; & quòd ille talis, & tan
tus iam mihi adsit: quia verò Rex non ven
absque comitatu, me circum Angelis vall
tum intuebor & perculsus tantæ Maiesta
reuerentia, confundar apud me ipsum, dican
que Domino cũ S.Petro: *Exi à me, quia ho*
Luc.5.8. *peccator sum*; vel cũ Elizabetha; *vnde hoc mi*
c.2.3. *vt veniat Dominus meus ad me?* & illud: *Q*
Psal.8.5. *est homo, quia memor es eius?* &, *O Domine D*
minus noster, quàm admirabile est nom
Psal. 8.2. *tuum?* Atque isti humilitatis & reuerenti
sunt affectus. Deinde excitabo affectus gr
Affectus laudis. tiarum, vel cum Seraphim & Cherubim i
cessabili voce proclamans, Sanctus, Sanctus, Sa
Isa.6.3. *ctus Dominus Deus Sabaoth*, hoc est, exercituu
siue virtutum. Vel cum pueris Hebræoru
Hosanna filio Dauid; Benedictus qui venit i
Matth. 21. 9. *nomine Domini, Hosanna in altissimis.* Vel cu
tribus pueris in fornace inuitabo omnes cre
Dan.3.52. turas. *Benedicite omnia opera Domini Do*
no, laudate & superexaltate eum in sæcula. L
cebit etiam sigillatim inuitare ad laudandu
Inuitatio Sanctorũ. Deum nouem choros Angelorum, tum sing
los Sanctorum choros, Patriarcharum, Pr
phetarum, Apostolorum, Martyrum, Conf
sorum, Sacerdotum, Virginum, Viduaru
Sanctorumq; omnium.

Animæ. Quin meas ipsas potentias animæ, int

nas externasque prouocabo ad glorificandum Deum. Vos oculi mei, quibus datum est cernere in hoc sacratissimo velamine Dominum Maiestatis; tu lingua, labia, palatum, pectus, quæ tactu illius sanctificamini; tu mens, voluntas, memoria, quas reficit hoc cœleste Manna; *& omnia quæ intra me sunt, benedicite Domino, qui est laudabilis & gloriosus in sæcula.* Psal. 102. 1 Dan. 3. 56.

PVNCTVM II.

POst affectus submissionis & tantæ laudis, me conuertam ad hauriendum fructum ex Christi præsentia, ac primò per amorem arctè illum complectar cum sponsa: *Inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. Non mors neque vita neque creatura alia potest me separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino meo.* 1. Vnio cum Christo per amorem. Cant. 3. 4. Rom. 8. 38.

Deinde *effundam in conspectu eius orationem meam, & tribulationem meam ante ipsum pronunciabo,* sigillatim exponẽs necessitates meas spirituales, & vitia, à quibus maximè impugnor: & postulans ab eo remedium, qui medicus est; lumen à Magistro; auxilium à potente. & vt impleatur in me illud ad Zachæum: *Quia hodie huic Domui salus à Deo facta est.* Vrgebo autem instãter, ac velut Iacob cum eo luctans *non dimittam, nisi benedixerit mihi.* 2. Miseriæ explicatio. Luc. 19. 9. Gen. 32. 14.

PVNCTVM III.

CONVENIT, tanto hospiti munus aliquod offerre. Ille quidem dicit: *Sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum.* Quare videtur cœnam expetere. Ille quidem sua secum infert fercula, quibus animam pascat, delicias spirituales; sed & pasci vult à nobis. Apponam ergò ipsi, quod futurum est ei gratissimum in primis, cor meum: quod & petit; *Fili, præbe mihi cor tuum.* Imò Domine, libens offero; accipe, & quia tuum erit, fac, ne deinceps quidquam in illud subrepat, quod alienum sit à te. Sed & *corpus* meum *offero, hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem*: cupiens *mortificationem* tuam, bone IESV, *in corpore* meo *circumferre*, & ibi me præcipuè mortificare, vnde maximè impugnor.

Apoc. 3. 20.

Oblatio sui.

Prou. 23. 26.

Rom. 12. 1.
2. Cor. 4. 10.

Eleemosyna.

Præter has spirituales dapes, è re fuerit, Christum ipsum in pauperibus pascere, si facultas subsit. Religiosus autem vota sua *paupertatis, castitatis, & obedientiæ* opportunè renouabit. Sed & aliquid peculiare offeram eo die perficiendum, quē in affectibus pietatis traducam, implens illud, *Fasciculus Myrrha dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur*: Et, *viuo ego, iam non ego: viuit verò in me Christus.* Et, *in fortitudine* cibi istius *ambulabo vsque ad montem Dei Horeb.* Orabo idem, vt postquam consumptis sacris speciebus

Cant. 1. 13.
Galat. 2. 20.
3. Reg. 19. 8

bus corporalem suam præsentiam subtraxerit, peculiari tamen protectione sua non me vnquam destituat, assiduam mihi sui ipsius memoriam iugiter ingerendo.

MEDITATIO XXXVI.

De Purgatorio.

SCopus huius Meditationis est excitare eos, qui in via purgatiua sunt, ad opera satisfactoria pro peccatis suis suscipienda, & iuuat etiam, vt miserti animarum purgatorij, eas suffragijs nostris subleuare velimus. Scopus.

PVNCTVM I.

QVod Deus constituerit, vt homo quicunque mortalis peccati reus, etiam post deletam culpam, & æternam pœnam condonatam, debitor maneat subeundi aliquam satisfactionem temporariam: quam si in præsenti vita non exsoluerit, persoluat post mortem, priusquam ad gloriam Beatorum admittatur. Atque ad eam rem destinauit Deus locum in inferioribus terræ partibus, quò anima à proprio Angelo deducitur purganda. Circa hanc fidei veritatem suscipiam primùm iustitiam Dei; qui, quamuis liberaliter remittit culpam pœnamque æternam; tamen non relinquit prorsus peccatum impunitum. Vnde etiam in ipso Sacramento pœnitentiæ voluit satisfactionem aliquam iniungi à Sacerdote pro de-

Purgatorium ad quid.

Iustitia Dei.

licti modo. Verùm superexaltat misericordia iudicium; siquidem loco tantorum & sempiternorum suppliciorum, ad correctionem nostram, temporali contentus est animaduersione. Cooperabor igitur diuinæ iustitiæ; & libenter à me ipso pœnas exigam, quas ille constituit; parum putans, quod in hac vita perpetior, pro debitis in altera peccato meo æternis cruciatibus.

2. Puritas necessaria. Deinde expendam, quòd si minùs nunc exsoluero debitum istud, erit mihi luẽdum post mortem, quando diuina id iustitia postulat: & nemo, nisi planè omni debito solutus, atque purgatus in cœlum admittitur. Atque vtinam modò ita viuerem, vt nihil postea repurgandum superesset.

3. Venialia tollenda. Præterea considerabo, quòd non solùm reliquiæ peccatorum mortalium exsoluendæ sint, verùm etiam venialium, & quotidianorum culparum reatus, nisi pœnis voluntarijs in hac vita tollatur, erit in altera per ignem expiandus; sicut dicit Apostolus: *Et salui erunt, sic tamen quasi per ignem.* (1. Cor. 3. 15.) Ex qua re colligam, quantopere Deus omne peccatum detestetur, quando neque iustos & amicos suos ob leues culpas ad conspectum suum admittit; sed in dirum carcerem priùs macerandos, expurgandosque detrudit.

PVNCTVM II.

Pœnæ damni causæ. 1. QVOD in Purgatorio est pœna damni dilatio nimirum Visionis beatificæ. Hanc animæ iustæ grauiter sentiunt, postquã à cor-

pore solutæ puriùs intelligunt, quantum sit illud bonum, quo adhuc carent. *Vnde spes, quæ differtur, affligit animam.* Deinde charitas in illis animabus est expeditior ab omni distractione, quò feruntur in Deum intensiùs sicque est ijs acerbior separatio à Dei visione. Quare intimis sensibus dicunt *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Tertiò anguntur ab ignoratione temporis, in quod earum liberatio differrenda sit, nam etsi diuinæ se committunt voluntati; dura tamen est eis incerta expectatio, præsertim dum considerant, olim se minùs fuisse solicitas de videndo quàm primùm Deo; vt meritò nunc puniantur dilatione incerta, quandò maximè cuperent Deum videre. postremò inde etiam cruciantur, quòd à Christi humanitatis conspectu, eiusque Matris, & à commercio reliquorum Sanctorum iucundissimo arceantur.

Prou.13.12. 2.

Psal.119.5, 3.

4.

PVNCTVM III.

QVOD in purgatorio sit pœna etiam sensus à vero igne, qualis est inferni, & adeò, quàm noster sit, acriori. agit autem cruciatque tanquam instrumentum diuinæ iustitiæ à Deo supra naturam motus, ad animas ipsas excruciandas; sicque *velut aurum & argentum percolandas*, expurgandasque, vt Malachias loquitur. Neque ibi est quòd à sensu doloris animam auertat, ac distrahat; sicut in hac vita complura sunt. Quare illa pœna putatur grauior omni alia vitæ mortalis, etiam quo-

Ignis inferni & purgatorij

Mala.3.3.

-umuis Martyrum, Christique ipsius. Ergo viuam, vt tali purgatione non sit opus.

1. Affectus timoris. Concipiam ex his tres affectus. Primus est timoris diuinæ iustitiæ, quando sic animaduertit in amicos vel ob leues culpas, quos alioqui amat, & à quibus amatur, Ita vt maiori terrori sit ista animaduersio, quàm damnatorum in inferno; quod illi capitales inimici sint, & irreconciliabiles, isti autem dilecti, & electi.

2. Satisfactio. Secundò eliciam propositum satisfaciendi potiùs in hac vita, vbi mitiori pœna licet debitum soluere, & vbi satisfactio ipsa simul valet ad meritum gratiæ & gloriæ, quod in purgatorio non habet locum. Proinde rogabo Deum, vt, quòd minùs sponte mea præstitero, ipse tribulationibus immissis suppleat, quò futuras pœnas præuertam.

3. Venialiũ fuga. 1. Cor. 3. 12. Tertiò, exhorrescam etiam peccata venialia, quæ similiter in vita altera expiantur. Proinde super fundamentum, quod est Christus, *superædificabo* non *lignum & stipulas*, sed *aurum & argentum, & lapides preciosos*: nam illa, vt ait Paulus, ignis exuret: *saluus* tamen fiet homo ædificans, *sed quasi per ignem*.

PVNCTVM IV.

1. Patientia animarũ. Ex parte animarum purgantium duo sunt consideranda. 1. quòd pœnas sustinent patienter, conformantes se diuinæ voluntati & iustitiæ, quam impleri in se gaudent. Ex quo discam aduersa patienter ferre, quæ mihi purgatorij ignis loco sunt, cùm alioqui mi-

nùs crucient, & conferant etiam ad meritum, & à Deo ob eum finem immittantur, vt per ea satisfaciam pro debitis peccatorum. Denique cùm omnia, quæ Dei sunt, amabilia iusto sint; pariter eius iustitia. 2. Quòd animæ purgantes vehementer expetunt subsidia viatorum per opera satisfactoria, aliaque suffragia. Quòd si crudelis haberetur, qui proximum igne fortuito circumuentum cerneret, & cùm posset, non eriperet, quomodo excusari poterit fidelis, qui, quoad potest, animabus defunctorum in tali necessitate non succurrit? Cogitabo, quid mihi tunc fieri vellem, illudque similiter alijs præstabo. Et reddit Deus vicem, quia *misericordes misericordiam consequentur*; excitaboque alios, qui mihi subsidium ferant, cùm illuc pertigero. Quin animæ ipsæ, à nobis adiutæ, cùm in conspectum Dei venerint, gratas se exhibebunt, pro nobis Deum obsecrando. Denique licèt opus satisfactorium, quod animabus applico, mihiipsi detraham, quoad effectum satisfactionis, ea tamen spiritualis eleemosyna meritum & charitatem auget, compensatque iacturam. *Sancta igitur & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur.*

2. Expetunt suffragia.

Matt. 5. 7.

Gratæ sunt erga nos.

2. Mach. 12. 12, 64.

INTRODVCTIO SECVNDÆ PARTIS.

De eius Scopo.

QVONIAM meditationes viæ ILLVMINATIVAE (vti vocant) tres partes continent, nempe INFANTIAM, PRAEDICATIONEM, & PASSIONEM seu mortem Saluatoris, per quas tenditur ad viam *vnitiuam*, quæ in duabus postremis partibus potissimum à nobis tractatur, in prioribus illis scopus meditanti propositus esse debet perfecta Christi Domini imitatio. Nam sicut supremus ille Rex ac capitaneus noster *venit in hortum* Ecclesiæ militantis, hunc scilicet mundum, in quo *meteret Myrrham* molestiarum & calamitatum, quas ab *infantia* pertulit, *cũ aromatibus* odoriferarum virtutum; proponeret item doctrinam suam tanto cum affectu ac gustu, quasi *fauum mellis* comederet, donec tandem vino amoris inebriatus, nudus in ara crucis expiraret, tãto desiderio amarissimum alioqui passionis calicem exhauriens, quasi *lacte* temperatum *ebiberet*; ita & nos tanquam amici charissimi eniti debemus, vt tria & his similia in vita nostra exprimamus: Vt 1. *metamus myrrham* mortificationis cum *aromatibus* virtutum, què passionibus inordinatis edomitis, puritatem

Cant. 5.1.

eius repræsentemus. 2. Mox excellent ama: planè cælestem eius doctrinam ruminante tanquam *fauum* dulcissimum *cum melle* virtutum eius heroicarum mistum comedamus. 3. Demum *vino* perfecti amoris inebriemur admisto consolationum lacte, vt affectibus terrenis exuti, vel in ipsa cruce (si Deo ita placuerit) mortem ipsam subire pro eius amore non reformidemus.

Cùm verò ordinatæ charitatis gradus tres reperiantur, videlicet *inchoata*, *proficientis*, ac *perfecta*; eodem modo in hac meditationum viæ illuminatiuæ diuisione tres sunt partes, INFANTIAE, PRAEDICATIONIS, ac PASSIONIS CHRISTI, totidemque fines, ad quos illæ diriguntur; ea tamen ratione, vt eæ meditationes, quæ de *infantia* sunt ad teneriorem quendam amorem, tanquam *Lac & Mel* diuinarum consolationum, animos (Tironum præcipuè) deducant, quò faciliùs deinde ad heroicarum eius virtutum imitationem excitentur. Neque in hoc triplici fine consistendum, sed conandum insuper, vt Christum verum DEVM ac hominem, certa atque integra cognitione intelligamus, infinitam *personæ* illius dignitatem, atque inæstimabiles diuitias & gratiæ thesauros, penetrantes. atque ex hac cognitione *ignis* ille amoris in *meditatione exardescit*, quò ad perfectam eius imitationem, velut inflammati rapiamur, donec in nobis fiat illud, quod S. Gregorius Nyssenus de quouis Christiano affirmandum dicebat, *Serm. de perf. form. ho. Christ.*

vt *Christianus* sit *alter Christus*, humilitate, patientia, reliquisque virtutibus, quibus illius in nobis formam imprimamus.

S. Ignat. in exerc. heb. 2. & 3.

Quod vti melius assequamur, perpendendæ nobis erunt, in hisce meditationibus præcipuè circumstantiæ. 1. *Personarum*, quæ in eo mysterio sunt, excellentia, & interiores affectus. 2. Earundem *verba* & modus proferendi. 3. Earum *opera*, actiones virtutesque. 4. Earum *perpessiones* ac tormenta, vt ex singulis fructum aliquem spiritalem ad nos deriuemus: horum omnium imitationem, aliosque pios affectus (de quibus initio primæ partis dictum) in nobis excitemus.

Et hæc omnia in quouis meditationum puncto seruanda erunt, sed præcipuè circumstantia personæ (v. c. Christi D. & B. Virginis) considerandа erit, vt illius amorem ac heroicas virtutes & intellectu capiamus, & vita ipsi imitemur. Quod vti melius assequi possimus, non parum conferet prima meditatio, quæ hic subijcietur de excellentia Regis nostri cœlestis, qui nobis ad imitandum proponitur.

FVN-

FVNDAMENTVM SECVNDAE PARTIS MEDITATIONVM.

De Christo Rege inuitante ad sui imitationem.

PVNCTVM I.

QVòD Christus datus sit nobis in Regem, quod profitetur ipse Psalmo. 2. *Ego autem constitutus sum Rex ab eo Super Sion.* 1. Christus Rex. *Psal.2.6.*

I. Hoc Rege melior, aptiorque dari nequiuit, vtpote qui est homo, vnde compati possit sui similibus; & DEVS, vnde opitulari: & quod ait S. Leo: *nisi Deus verus esset non adferret remedium;* & nisi *esset verus homo, non praeberet exemplum.* *Serm.1. de Nati.*

II. Deinde considerentur in Christo omnes Regiae virtutes: *Sapientia,* qua nouit indigentiam nostram; *Omnipotentia* ad subleuandum; *Misericordiam* ad miserendum; *Bonitas,* vt velit; *Prouidentia,* vt studeat nobis consulere; *Liberalitas & magnificentia,* qua opes omnes, ac semetipsum impertit; *Iustitia & prudentia* in gubernando, denique *aeternitas.* Regnum enim eius Regnum aeternum, quod non corrumpitur. 2. Regiae virtutes.

III. Comparetur hic Rex cum terrenis Regibus. Hi tributa imponunt, ille aufert; 3 Antithesis. *Isa.10.*

imò

imò exsoluit ex proprio ære suorum debita; isti suos exhauriunt, vt ipsi abundent: ille e-
2. Cor. 8. genus factus est vt illius inopia nos diuites essemus; Isti in regendo à recto sæpè deflectunt, ignorantia, passione, aut malitia, ille
Matth. 15. nunquam, quippe infinitè sapiens, iustus & bonus; Isti graues leges imponunt, quas ipsi non seruant; ille suaues præitque exemplo; Istorum Regna quamuis aurea, argentea, æ-
Dan. 2. rea, aut ferrea, tandem comminuuntur, quia basi nituntur fictili: illius non erit finis.

4 Affectus. 4. Hinc varij affectus concipiendi; veluti gratiarum actionis ad Patrem pro tam nostri amante, & absolutissimo Rege; gaudij & gratulationis, quòd liceat tali Regi familiarem atque intimum effici; quod apud mortales Reges tanti fit; desiderij ac studij, omnia exantlandi tanti Regis gratiâ.

PVNCTVM II.

1. Christi officium. QVEMADMODVM hic Rex suos subditos alloquatur, & inuitet. 1. ait: Decretum sibi esse, iuxta æterni Patris præceptum Dæmoni, Mundo, & Carni, vitijsque omnibus bellum indicere; vt, ijs debellatis, cœlestem Patris Regiam triumphator obtineat. Porrò, qui sequi se velint in hac expeditione,
Ioā. 12. 26. conformari ipsos debere suo Duci, vt cum illo similiter regnent, iuxta illud, *Si quis mihi ministrat me sequatur, & vbi ego sum, illic & mi-*
2. Motus Imitationis *nister meus erit.* 2. Ad sequendum alliciunt ista. 1. Vocantis dignitas, & mille nomina

quibus obſtrictus ei ſum. 2. Iuſtitia cauſæ: vt hoſtes infenſiſsimos profligemus, cuius rei vtilitas eſt potiſsimùm mea. 3. Exemplum Ducis: qui vt præiret, è cœlo venit; quique maiori iure, quàm Gedeon, aut Abimelech, illud requirere à nobis poteſt: *quod me facere videritis, facite*. 4. Promiſsio certiſsima victoriæ & coronæ, ſi per nos non ſteterit. 5. Denique ſecutura inde gloria Dei Patris, & ipſius Christi. His tanquam *funiculis Adam, & vinculis charitatis trahis nos* ô Rex ô ſi nos obſequamur!

Iud. 7. 17. & 9. 43.

Oſe. 11. 3.

PVNCTVM III.

Diuerſitas ſequentiũ.

I. QVòD pauci ſequantur Chriſtum. Omnes quidem (vt ait D. Bernardus) Chriſtiani volunt peruenire ad Chriſtum; ſed pauci ipſius veſtigia ſequi; quibus iurauit Dominus: *quòd nemo virorum illorum, qui vocati ſunt guſtabunt cœnam meam.* Et quia *vocaui & renuiſtis, ego quoque in interitu veſtro ridebo.* II. Aliqui ſequuntur, ſed eminus, quo ad præcepta tantùm; vt ille adoleſcens, qui *triſtis abijt*, cùm audiret à Domino: *Si vis perfectus eſſe, vende quæ habes, & da pauperibus. & habebis theſaurum in cœlo; & veni ſequere me.* III. Alij per omnia Ducem ſuum ſequuntur, poſthabitis etiam conceſsis voluptatibus, diuitijs honoribus, in voluntaria paupertate, caſtitate, & obedientia, qualem ille vitam amplexus eſt; quibus nunc *centuplum promittitur*, & in poſterum *vita æterna*: quamuis non tam ob eximiam remunerationem;

1. Bern. ſer. 21. ſup. Cant. Luc. 14. 4 Prou. 1. 24.

2. Mat. 9. 22.

3. Mat. 19. 2.

quàm ob immensum debitum, quo obstringimur, amandi hunc Regem, eique modis omnibus inseruiendi, id præstare conueniat; & quia, vt ait Sapiens, *gloria magna est sequi Dominum*; eoque maior, quò propius sequimur, satagentes illud implere, *Perfecti estote, sicut Pater vester cœlestis perfectus est*; & adeò, sicut Rex noster, quem Pater nobis ad imitandum proposuit. Qui autem specialiter ad hoc vocati non sunt, promptum nihilominùs animum, studiumque suum offerant; vsurpantes illud, *paratum cor meum Deus, paratum cor meum*. IV. sunt alij, quibus satis non est, ita Christum sequi, nisi alios quoque ad idem pelliciant ac *conuocent*, vt est in Prouerbijs, *Ad arcem* Christianæ perfectionis: quales sunt Religiosi illi, quorum est institutum Apostolorum instar non modò saluti & perfectioni propriæ, verùm etiam proximorum incumbere.

Eccl. 23. 38. Matt. 5. 43. Psal. 107. 2. Prou. 9. 3.

MEDITATIO I.

De decreto diuino Incarnationis VERBI, pro reparatione Hominis.

PVNCTVM I.

1 Decretũ.

QVòd Deus ab æternitate statuerit humanum genus in Adamo lapsum reparare, tum misericordia diuina, tum miseria nostra id flagitante.

1. Considerat ad imaginem suam tum Angelos, tum homines; sed cùm ex illis plurimi peccassent, voluit in eis iustitiæ suæ seueritatem exercere; in his autem misericordiæ diuitias ostendere: Quod ex parte Dei suadebat ipsa misericordia, quia cùm in Angelis peccantibus exercuisset iustitiæ seueritatem, decebat ipsum in homines saltem misericordiam exhibere: quæ maximè apparet in condonatione peccatorum, ne iustus tantùm, & rigidus, nulloque modo misericors haberetur. 1. Angelis iustus. Hominibus misericors.

2. Ex parte verò hominis misericordiam Diuinam prouocabant duæ causæ. 1. Quòd aliena vnius culpa reliquos infecerat, & reos constituerat, absque propria singulorum voluntate: Et quòd non pauci, sed totum genus humanum interibat; mundusque iste causa hominis creatus frustrabatur penitus suo fine, dum nulli prorsus hominum ad salutem consequendam vsui erat futurus. Non conueniebat autem, vt Deus totum suum opus, omne scilicet genus hominum, interire sineret, prouidentiamque suam circa mundi conditionem proposito fine vniuersè fraudari. Quare ad misericordiam diuinam inflectendam nos etiam illa duo efficaciter allegare possumus; & quòd culpa aliena *in peccatis concepti*; & quòd *opus manuum Dei* simus. *Nihil* enim *odisti*, Deus, *eorum quæ fecisti*, *& operi manuum tuarum porriges dexteram.* 2. Causa, quòd homo Diaboli fraude inductus est. Is 2. Causæ. 1. Aliena culpa. Psal. 50.6. Psal 137.8. Sap.11.25. 2 Serpentis tentatio.

enim, cùm in Deum nihil posset, à quo fuerat damnatus, iram suam in Dei imaginem conuertit. Quare hominis causam Deus vt suam suscepit, ne Malignus contra Deum gloriaretur, quasi in Deum egregiè vltus, dum ab eius obsequio hominem abalienasset, sicque statim Deus ipsi denunciauit fore, vt qui mulierem deceperat, à muliere vinceretur:
Gen. 3. 15. *ipsa conteret caput tuum.* Et quia eodem liuore nunc etiam impetimur à dæmone, licebit ad Deum similiter clamare: *Exurge Domine,*
Psal. 37. 22 *iudica causam tuam.*

PVNCTVM II.

1. Optimum medium Satisfactionis.

QVòd Deus Pater, ad remedium peccati ipsum Filium suum voluerit incarnari. 1. Habuit alios modos: vel per meram condonationem; vel si per modum satisfactionis, potuit creare hominem peccati expertem; vel per aliquem Angelorum salutem afferre: sed elegit, quod optimum: non enim alius reparator aptior, non medium efficacius, non Redemptio copiosior reperiri potuit: vt *vbi abundauit*
Rom. 5. 20. *delictum, superabundaret & gratia.*

2 Atithesis. 2. Confer culpam hominis cum remedio. Ille superbiuit, Diuinitatem, scientiamque Dei affectauit; *Eritis sicut Dii, scientes*
Gen. 3. 5. *bonum & malum*: quo meruit cum tota stirpe deleri in perpetuum. Contrà verò Deus, in remedium abiicit sese: *Exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens, in similitudinem*
Philip. 2. 6.

hominum factus: vt homo gloria & honore coronetur, imò fiat Deus, in Christo quidem per vnionem personæ, in reliquis verò per gratiæ adoptionem. Prorumpam igitur in laudes tantæ bonitatis, Moysis verba vsurpans. *O Dominator Domine Deus misericors & clemens, patiens & multæ miserationis, ac verax; qui custodis misericordiam in millia; qui aufers iniquitatem & scelera, atque peccata, nullusque apud te per se innocens est.* Venerabor tanti mysterij Maiestatem, facie pedibusque more Seraphin obuelatis, cumque jsdem clamans *Sanctus, Sanctus, Sanctus, plena est omnis terra gloria eius.* Exo. 34. 6.

3. Gratias agam pro tam stupenda adinuentione, qua, vilitatem assumẽs meam, suam impertijt celsitudinem. Discam meipsum abijcere propter eum, qui se ita abiecit propter me; & æmulabor charitatem, qua summum, quod potuit, fecit mea causa; & vicissim quicquid sum, & valeo, ipsi reddam, nec, sic quidem satis meo debito facturus. Et postquam Deus me tanti fecit, cauebo ne degenerem. 3 Gratiarũ actio. Leo Serm. 1. de Nati.

PVNCTVM III.

QVòD Deus isto facto omnes diuinas perfectiones insigniter expresserit. 1. Bonitatem infinitam, dum summè se homini communicauit vnione hypostatica, qua totum genus humanum fit Deo agnatum. 2. Charitatem, quia non potuit nobis maius bonum velle, neque magis illud velle: siquidem, vt illud Virtutes. 1. 2.

assequeremur, Filium suum vnigenitum dedit, quo vicissim facto, voluit nos vnum secum facere charitate.
3. 3. misericordiam, quá vt subueniret nobis, miseriarum nostrarum capax fieri voluit, & particeps: vnde etiam *disceret compati infirmitatibus nostris, tentatum per omnia absque peccato.*
4. 4. Iustitiam quam cùm negligi non oporteret, transtulit in se debita nostrorum peccatorum: in eo summè misericors, quòd per rigidam iustitiæ exhibitionem, voluit nobis esse misericors, sibi rigidus.
5. 5. Sapientiam in conciliandа iustitia, & misericordia; in copulandis rebus tam dissitis, Deo & homine; æterno & temporali; passibili & impassibili.
6. 6. Omnipotentiam, quia hoc est diuinorum operum maximum: VERBVM CARO FACTVM.
7. 7. Sanctitatem omnem atque virtutes, quarum viuum exemplar constituit in Christo, vt nos ad imitandum prouocaret.

MEDITATIO II.

De infinita Dei charitate, quæ elucet in mysterio Incarnationis; & de fine illius.

Ioan. 3.16. MAteria huius meditationis sumetur ex verbis Christi *Sic* DEVS *dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.*

Pvnctvm I.

QVis dilexit, & quem? I. Deus dilexit, qui nullius indigẽs extra se, nec amare opus habuit aliquid extra se, seipso infinitè beatus: amauit igitur me ex mera gratia. II. Dilexit autem mundum, hoc est, peccatores, contemptores ipsius Maiestatis. In hoc commendat charitatem suam; quòd cum inimici essemus, ita dilexerit. III. Conferam, quàm sint diuersa Dei & hominum studia: illius in diligendo; hominum, in posthabendo illius præcepta, & tam eximiam charitatem. Applicabo hæc omnia ad me sigillatim, quòd ego sim ille, ita à Deo dilectus; & ille vicissim, ita in Deum ingratus.

1. Deus dilexit.

2. Mundum.

3. Antithesis.

Pvnctvm II.

QVantum dilexit. *Primò* ex dono intellige: vt Filium suum vnigenitum daret. Amor Dei erga creaturas non verbis constat, sed factis; & quò plus quemquam diligit, hoc maiora ei præstat. Quando igitur summum quod habet, mundo donat, infinitè illum amat. Exaggeratur iste amor, si consideretur, in qualem tam eximium donum conferatur, in mundum ingratissimum; qui pro dono reddit Deo omne genus flagitij & offensæ. O, reddam ego meliorem vicem Deo meo, quidquid sum, & valeo; idque *non verbo aut lingua, sed opere & veritate.*

Quanta dilectio.

Mundus ingratus.

Ioan. 3, 18.

(o)

PVNCTVM III.

Causæ dilectionis. Ioan.3. 16. QVare ita dilexit, vt incarnaretur Filius Dei? nempe, vt *omnis qui credit in eum, non pereat; sed habeat vitam æternam.* 1. Vt liberemur ab interitu; hoc est, à peccato, quod est mors animæ, & à seruitute diaboli, & à gehenna æterna. 2. Vt vitam gratiæ & gloriæ adipiscamur. 3. Nemo à participatione tanti fructus excluditur; ait enim: *Omnis qui credit*, vtique fide viua, *quæ per dilectionem operatur*. (Ioan 3.16.) Hinc collige triplicem quasi finem Mysterij Incarnationis. (Tres fines Incarnationis.) 1. Vt patefaceret nobis Deus thesauros suæ bonitatis, potentiæ, aliarumque perfectionum, vt in prima meditatione huius Partis est ostensum. 2. Vt liberaremur ipsi à tantis malis. 3. Vt cum Deo æternùm regnaremus. Hoc quasi triplici funiculo deuincit nos sibi Deus, vt ipsum toto corde redamemus, tum, quia ob infinitas suas perfectiones dignissimus est; tum, quia est salus, redemptio, beatitudo & corona nostra.

Pro Festo Concept. 8. Deceb.

MEDITATIO III.

De electione Matris, & eius Conceptione.

PVNCTVM I.

Cur Deus ex Matre. VOluit habere Matrem, cùm potuisset corpus tam perfectum sibi assumere, vt dedit Adæ: causæ potuerunt esse istæ. 1. V-

vtrumque sexum insigni honore afficeret: vi- 1.
rum ex assumptione naturæ; fœminam, ex ea
carnem accipiens: videlicet propter omnes ve
nit, & ita voluit etiam fœminam huic myste
rio cooperari. 2. Vt, quia nobis (vt ait D. Ber 2.
nardus) vnus vir, & mulier vna, vehementer
nocuëre, per vnum nihilominùs virum, & mu-
lierem vnam, omnia restaurentur. 3. Vt nobis
loco Matris esset, & apud Filium aduocata: ná 3.
is etiam Deus est, & Iudex, & eatenus timen-
dus. 4. Vt infans factus, & subditus Matri, sub- 4.
iectionis nobis præberet exemplum.

PVNCTVM II.

QVòd hanc inter mille elegerit, non ob eius propria merita; sed potiùs, quia in Matrem elegit, ideò in eam contulit tot illa, tantaque ornamenta, quibus digna Dei Mater efficeretur. Electio Matris gratuita.

Gratulabor ipsi, ac beatam dicam: quia fecit ei magna, qui potens est.

PVNCTVM III.

ELectio Dei Matris est planè singularis: vnde etiam dicitur Electa, vt Sol; quasi vnica inter creaturas, vti vnicus est in mundo Sol: quòd igitur vniuersè de electis dicitur, *elegit nos, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate*: id singulariter in Dei Matrem conuenit. 1. Electa est, vt esset Sancta, vt, quæ editura erat Sanctum Sanctorum, esset quoq; ipsa Sancta Sanctorum. 2. E- Singularis. Ephes. 1. 4. Electa. 1. Sancta.

2. Immaculata. lecta est, vt immaculata esset, & supra omnes pura; vt quemadmodum Christus, quà Deus, Patrem habet ipsum puritatis fontem; ita & quà homo, purissimam haberet Matrem. 3. Electa est, vt talis esset in conspectu Dei, non foris tantùm, & ad oculum: sed intenta semper, vt Deo placeret. Nec id solùm, sed etiam in conspectu incarnati VERBI, cui erat materna obsequia exhibitura. 4. & postremò, Electa est in charitate, qua nimirum à SS. Trinitate supra omnes creaturas dilecta fuit. A Patre quidem, quòd Mater esset futura vnigeniti Filij sui; à Filio, quòd sua ipsius Mater; à Spiritu S. quòd ipse obumbraturus esset Matri Virgini Dei Filium concipienti.

3. In conspectu Dei.

4. In Charitate.

PVNCTVM IV.

Priuilegia cóceptionis B. M. V

CONceptio B. Mariæ. Quando venit plenitudo temporis, concepta est B. Maria, qualem esse Matrem Dei decebat, & qualem potuit Sapientia Diuina sibi Matrem præparare, quatuor imprimis insignitam prærogatiuis. 1. Concepta est absq; labe originali, quia id Filio Dei, ex ea nascituro, debebatur. Nec ideo non est B. Virgo per Christum redempta; nam, cùm duo sint redemptionis bona, vel à peccato mundari, vel, ne illud incurras, præseruari: istud est præcipuum, perfectissimaque redemptio. Præseruata autem est à peccato, dum felix illius anima præuenta est infusione Diuinæ gratiæ, & charitatis, ne ipsa corpori infusa, ex carne ab Adamo proseminata, cul-

1. Immaculata.

pam originalem contraheret. 2. Omnis mal fomitis & concupiscentiæ expers fuit; quales primi parentes conditi sunt, quòd posterior Eua non debuerit esse inferior priore, cũ creata est; vt nec secundus Adam inferior extitit primo; sed tantò superior. Et præseruatio ab Originali culpa hoc postulabat, vt rebellione carnis, pugnaque cum Spiritu careret; quandò hæc pugna præcipuus est effectus culpæ Originalis, à qua Dei Mater fuit exempta. 3. Confirmata fuit in gratia, vt ab ea excidere nunquam posset per lethale peccatum; nec verò per veniale de charitatis feruore remittere. Quin ita in Deum ordinata fuit illius charitas, vt in actionibus suis omnibus id semper ageret, quod optimum, Deoq; maximè gratum esse intelligeret: quæ est perfectio beatæ vitæ. 4. In ipso conceptu tanta ei copia gratiæ habitualis, cœlestiumq; charismatum donata est, quanta nulli alij, etiam Angelorum, contigit; imò quam vel accessione insignium meritorum nemo poterit æquare; quòd si talis concepta est, quantum erit illud gratiæ, quod excellentissimis suis promeritis per omnem vitam accumulauit? quantum porrò gloriæ, tum gratiæ primùm infusæ, tum reliquis vitæ meritis respondens? vtique immensum gloriæ pondus sortita est. Nec vanum est, quòd tanta illa gratia præuentam dicimus, præ omnibus etiam cœlestibus, quantò præ omnibus, tantò differentius nomen hæreditauit, vt Mater Dei nominetur, & sit.

2. Sine fomite.

3. Confirmata.

4. Gratia plenissima.

MEDITATIO IV.

De Natiuitate & Vita B. Virginis vsq; ad Annunciationem.

Pro festo Natiu. 8. Sept.

PVNCTVM I.

Natiuitas B. V. gaudiosa.

NAtiuitas eius gaudium attulit vniuerso Mundo, ipsa Trinitas sanctissima gauisa est, quando illa nata erat, per quam exhibere Mundo gloriam suam, salutemq; nostram operari decreuerat. Ipsi Angeli in cœlo, Patresque in lymbo, & in terra iusti credi possunt inusitato lætitiæ sensu fuisse à Deo perfusi, quamuis eius causa non esset omnibus perspecta. Nimirum vt aurora solet prænuncia solis exhilarare animos, ita Mariæ ortus Mundum lætificauit. quòd si multi in Natiuitate Præcursoris gauisi sunt, quantò maior in Natiuitate Genitricis Dei fuit causa gaudendi? Porrò est quædam eius Natiuitas spiritualis, cùm peculiaris quædam deuotio erga Dei Matrem in corde nostro oritur, signum haud dubium appropinquantis ad nos Iustitiæ solis: adeò, vt B. Anselmus non dubitet affirmare, eam deuotionem, signum esse æternæ prædestinationis, ipsa Dei Matre impetrante nobis certa salutis media. O Virgo potentissima, *in electis tuis mitte radices.*

Eccli. 24. 13

PVNCTVM II.

NOmen ei impositum Mariæ: Credibile est diuino instinctu, nam & variæ eius nominis notiones aptè significant huius puellæ excellentias. 1. exponitur stella maris, & est Maria faustum sidus mare huius sæculi nauigantibus. 2. Mare amarum, est Maria pelagus graciarum, in quam omnes, tanquam in mare flumina, confluxerunt, quia & amaritudinibus redundauit, *cuius animam pertransiuit gladius.* 3. Domina & Exaltata, vtique domina suarũ appetitionum. Item Angelorum, quia super omnes exaltata, imò, si ita loqui fas est, etiam Dei ipsius, quando Christus *ei subditus erat.* 4. Illustrata, siue Illustrans: nam & sibi & alijs lumen accepit, quæ Apostolorum Magistra meruit appellari. O Maria, *oleum effusum nomen tuum*, illuminans, sanans, & exhilarans.

De nomine B.V.M. — 1. — 2. — Luc. 2.35. — 3. — Luc. 2.51. — 4. — Cant. 1.2.

PVNCTVM III.

TRiennis præsentatur in templo. 1. voluit Deus, eam ab infantia sibi dicari, & quasi in domo Regia educari, quam filio suo destinauerat sponsam; quam velut inuitans, ait: *Audi Filia & vide: obliuiscere populum tuum, & domum Patris tui: & concupiscet Rex decorem tuum.* Obaudiuit Virgo ac libentissimè obsecuta est; tum parentum voluntati, quia, Deo inspirante, illam præsentare Diui-

Præsentatio B.V. 21. Nouẽb. — 1. — Psal. 44.11

no seruitio voluerunt; tum diuino instinctui, interiùs eam mouenti. nam & rationis vsum iam tunc habuisse (si non antea ex vtero Matris, sicut Ioannes) credendum est. Felices, quos Deus tempestiuè accipit à sæculo malo.
2. II. Cósideranda pietas parentum Ioachimi & Annæ, qui, obsequentes diuinæ inspirationi, Filiam
1. Reg. 1. 28. vnicam obtulerunt, vt Anna altera Samuelem, postquam ablactatus fuisset. offeram & ego me, libertatem & amorem omnem.
3. III. Puellæ promptitudo & feruor. *Lætata*, inquit,
Psal. 121. 1. *sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus*. Ingressa templum, alacriter gradus conscendit, per hoc innuens, quanto feruore ad culmen perfectionis ferebatur, vt ei
Psal. 83. 6. optimè conueniat illud: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion.* Superatis gradibus, humi prosternitur, & ipsa semet penitus Deo offert, & consecrat; non ad tempus, vt aliæ Virgines sol bant; sed in perpetuum. Ascendit oblatio in conspectu Dei, in odorem suauitatis, *odo-*
Gen. 8. 21. *ratusque est Dominus odorem suauitatis*: & ait: *Veni sponsa mea*, ponam in te thronum meum, in te habitabo.

PVNCTVM IV.

Vita B. V. in tẽplo.

VItæ ratio in templo. I. Proficiebat ætate & spiritu, quasi lux splendens, &
1. Creuit. crescens vsque ad perfectam diem. 1. per singulas actiones augebatur charitate & gratia

2. sin-

2 singulas faciebat omni contentione & studio possibili. 3. discretè & constanter operabatur. 4. pios vbique affectus miscebat, & quasi condiebat qualcunque actiones. Quare admirati Angeli dixisse videntur, *quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens?* quæ non retrocedit, sed crescit semper; *pulchra, vt luna?* plena gratiæ; *Electa, vt sol?* non habens parem; *Terribilis, vt castrorum acies ordinata?* omnibus instructa virtutibus, sub regimine inuictæ charitatis? II. Consideranda sunt exercitia illius mentalia, quæ comparari possunt Scalæ Iacob: gradus autem fuerunt: *Lectio, Meditatio, Oratio, & Contemplatio.* Lectioni Sacræ Scripturæ insistebat; lecta, meditando ruminabat, tum orationes feruentissimas ad Deum fundebat: & denique per contemplationem Deo inhærebat, liquidissimas hauriens voluptates. Sic ascendebat Beata illa anima; sed & descendebat ad opera manuum in vsus templi: inter ipsa autem opera à Deo nunquam recedens. Porrò Angeli etiam ipsi ascendebant & descendebant: quia solent sic occupatos sua visitatione consolari, ferreque in cœlum preces.

2. 3. 4 Cant. 6. 9.

2. Exercitia mentalia B. V.

PVNCTVM V.

VIRGINITATEM vouet, videlicet cupiens quàm maximè placere Deo, & tota ipsius esse; planè non cogitare, quæ mundi sunt. *Hortus conclusus, soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus;* conclusus & commu-

Vouet Virginitatem. Cant. 4. 12.

nitus per votum, vt nulli pateat accessus, præ-
Luc. 1.34. terquam sponso? vnde illud: *quomodo fiet istud?*

PVNCTVM VI.

Desponsatur, cur? Nihilominus desponsatur Viro, præscia diuinitus, voto suo id nihil obfuturum: voluit ita Deus. 1. vt mysterium celaretur diabolo; dum putaret Mariam more aliarum cōcepisse. 2. Ne haberetur adultera, cùm pepe- rifset. 3. Vt haberet vitæ solatium, & auxilium in educatione filij.

PVNCTVM VII.

1. Desideria Incarnationis. Desideria incensa aduentus Saluatoris. Solet Deus eximium aliquid collaturus, desiderium eius excitare, quo præparetur animus. 2. Charitas B.V. Deinde charitas Virginis, qua ferebatur in Deum, accendebat desiderium videndi illum in terris conuersantem, vt in Canticis: *quis mihi det te fratrem meum, sugentem vbera Matris meæ,* (factum hominem) *vt inueniam te foris, & deosculer.* Cant. 8.1. 3. Zelus diuinæ gloriæ. 3. Præterea vrgebat illam Zelus diuinæ gloriæ, à cuius notitia & obedientia totus mundus aberrabat, nec non cura salutis humanæ: vt proinde voces illas Patrum asiduè vsurparet: *Excita potentiam tuam & veni, vt saluos facias nos,* &c. Psal. 79. 3. & 84. 8. Isa. 45. 8. *Et salutare tuum da nobis. Aperiatur terra, & germinet Saluatorem.*

MEDITATIO V.

De tempore exhibitæ Redemptionis

PVNCTVM I.

CVM homo peccasset, & mortis sententiam Deus in illum ferret, misericordiæ recordatus, statim ei remedium promisit, per semen mulieris, quod est Christus. Magni interest, vt, qui lapsus est, continuò resipiscat: dum autem futurum Mediatorem Deus promittebat, ad pœnitentiam & reconciliationem iam tunc inuitabat, nam in fide venturi iustificari statim potuerunt. Promissa redẽptio.

PVNCTVM II.

QVAM opportunitatem Deus captat sui consilij exequendi. Attollam oculos in personas diuinas decernentes, sicut olim: *faciamus hominem*: ita iam, subueniamus lapso. Dein, conuertam me ad homines in terra degentes, omni flagitiorum genere coopertos, cum summa veri Dei ignoratione: imò etiam sibi diuinitatem arrogantes, & ipsum quoque Dei populum, planè moribus corruptum, itaque affectum, vt non esset venientem Saluatorem recepturus, sed ei potiùs necem illaturus. Atque hoc mundi statu, vt veniat, decernitur; quasi captata occasione, vt per improbitatem sui populi neci datus, hanc ipsam verteret in remedium: quod & factum. Vide Opportuno tempore.

charitatem, non auersantis peccatores: vid misericordiam, tali modo subuenientis.

PVNCTVM III.

Causæ dilationis.

CVR non venerit ab initio. Duæ sunt causæ. 1. vt morbo inualescente, magis appareret necessitas remedij, ac medici virtus. 2. vt magis desideratus veniret, plurisque fieret beneficium. Gratulabor mihi, quod m viuere contigerit, postquam exhibitus est, v participare valeam copiosius de plenitudin illius.

MEDITATIO VI.

Pro Annunc. B. V. 25. Mart.

De missione Gabrielis, & Salutatione Virginis.

PVNCTVM I.

S. Trinitatis legatio.

EXPEDITVR legatio ad Virginem. 1. De mittit, summa dignatio: *quid est hom quòd memor es eius, aut filius hominis, quoniam visitas eum.* (Psal. 8.) 2. Mittitur *Angelus* Gabriel, cuius notio nominis est, *Fortitudo Dei*, quasi quòd nunciaret, quamuis difficile, Dei virtute perficiendum foret: apud quem *non est im-possibile omne verbum.* (Luc. 1.37.) 3. Mittitur ad Virginem non celebrem mundo, sed fabro desponsatam, in ciuitate ignobili. 4. summa legationis, vt velit esse *Mater Dei*. Etsi Deus potest quiduis iure suo à creatura requirere, vult ta-

men obſequium noſtrum eſſe voluntarium, quo ſit ſuauius: ſic neque per gratiam ad hominem venit niſi volentem. V. Legationes Dei ad ſingulos hominum, ſunt inſpirationes ſanctæ, quæ pro talibus reuerenter excipiendæ ſunt, & obſequenter. 5.

PVNCTVM II.

Salutatio Angeli.

SALVTATIO Virginis. Gabriel in aſſumpto aereo corpore decorus & grauis, ſanctimoniam referens, ingreſſus conclaue, reuerenter Virginem ſalutat. Sic nuncij Euangelici toto habitu corporis præſe ferant modeſtiam, atque interiorem animi compoſitionem. 1. AVE, pax tecum; ſecuram eſſe vult. O Aue, quæ Euæ nomen commutaſti, illiuſque maledictionem in benedictionem. 2. *Gratia plena*: non compellat ex nomine, MARIA; ſed nouum ei nomen imponit, *Gratia plena*: quo inprimis gaudere debeat. *plena* vocatur per excellentiã: nam etſi alij quoque pleni dicti ſunt gratia, at hæc præ omnibus, quippe capacitas vaſis amplior, quantò Matris Dei dignitas antecelluit omnes alias. debuit enim accipere gratiæ tantum vt digna fieret mater Dei. 3. *Dominus tecum*; omni modo, quo eſt in iuſtis; ſed in te excellentius, tecũ per gratiam & peculiarem prouidentiã; & mox etiã habitaturus corporaliter in vtero tuo. Abſtinuit à verbo, *eſt*, *fuit*, aut *erit*: quia ſine variatione ſemper tecũ: *in æternum non commoueberis*. 4. *Benedicta tu in mulieribus*, expers maledictionis illius: In dolore paries: ſiquidem abſque illecebra conci-

1. Aue.

2. Gratia plena.

3. Dominus tecum.

ſal. 146.

Benedicta tu in mulieribus.

pies: item illius, quæ opprobrio erat in populo Iudaico, *sterilitatis*; nam virgo concipies; sed inde potissimùm benedicta, quia in Filio tuo benedicentur omnes gentes, atque ita omnium benedictionum Mater existes. O benedicam te in vita mea; & tu me benedictionum filij tui participem facito.

PVNCTVM III.

D. V virtutes. QVomodo Maria excipit salutationem. 1. *Castè*: sola sine teste, ad viri affatum
1. turbatur. 2. *Humiliter*, dum audit sua præconia, hæret. 3. *Prudenter* examinans, *qualis*
2. *ista salutatio*. 4 *Silenter*, verecundâ tantum
3. vultus mutatione loquens. *Pulchræ sunt genæ*
4. *tuæ sicuti turturis*, auis castæ & verecundæ. O
Cant. 1. 10. si Eua sic excepisset verba serpentis!

PVNCTVM IV.

1. ANgelus instat. 1. remouet timorem: *Ne timeas*: est proprium boni Angeli, sedare turbatos animi motus, quod est necessarium ad diuina excipienda: quamuis ea Mariæ turbatio caruerit vitio, imò fuit laudabilis. 2. Fi-
2 duciæ causam indicat; *Inuenisti enim gratiam apud Deum*. O securum mentis solatium! ab hoc fonte manant reliqua, quòd *gratia plena*, quòd *Dominus tecum*; quòd *benedicta sis*. O inueniam gratiam apud Filium tuum, Virgo Mater benedicta!

MEDITATIO VII.

Expositio nuncij ad Virginem.

PVNCTVM I.

NVnciat, quòd sit editura filium; & qualem eum, ac quantum. 1. *vocabis nomen eius Iesum*, quod Deus vocari iubet, id in re est; erit igitur Saluator. 2. *hic erit magnus*, & Natura, quia Deus; & officio, quia Mediator Dei, & hominum; & donis, quia *vnxit eum Deus præ participibus suis*; itaque absolutè Magnus & excellenter. 3. *Filius Altißimi*, non vt alij iusti per adoptionem, sed naturalis. 4 *Dabit illi Dominus sedem Dauid*, Thronum & Imperium in illo Dauidico significatum, nō quale illud fuit, sed excellentius. V. *& regnabit in domo Iacob in æternum*, non in carnali domo Iacob, sed in spirituali, in Ecclesia credentium, idque *in æternum*. Qui igitur tantus est, ecce eum concipies, & paries: eousque se demittet, vt concludatur in vtero tuo; & fiat infans. *Paruulus* quippe *natus est nobis & Filius datus est nobis & factus est principatus super humerum eius*. Hic lapillus excisus è monte sine manibus, implebit terram.

1. Qualem concipiet? Luc. 1.31.

2.

3.

4

5.

Isa. 9.6.

PVNCTVM II.

REplica Virginis: *quomodo fiet istud? quoniam virū nō cognosco*. 1. elucet eximius castitatis amor, quòd tāto promisso nō ca-

Replica Virginis.

1. Castitas.

pitur; quin consultum vult suo pudori, & voto, atque nuncium examinat ex debito suo. Sic cautos pro castitate esse oportet; nec per speciem boni in pericula irruere. Didicerat ex Isaia, quòd Messiam Virgo concipere: cùm ergo promitteretur ei Messias in filium, at modo id fiat à Propheta indicato, prudenter exquirit.

2 Prudẽtia. 2. Prudentia responsi. 1. non praeceps, bis priùs interpellata, tandem loquitur. 2. parcum & necessarium, vt non potuerit esse magis. 3 Modestum ac humile; seruauit consilium Sapientis: *Adolescens, loquere in tua causa vix si bis fueris interrogatus, habeat caput responsum tuum.* Eccl: 32. 10.

PVNCTVM III.

SATISFACTIO Angeli quòd diuinitus patrandum sit. 1. *Spiritus Sanctus superueniet in te*; ita vt quæ antea plena es, superimpleat te magis ac magis gratia sua, ad dignè concipiendum talem filium. 2. *Virtus altissimi obumbrabit tibi*; vt absque concupiscentiæ æstu concipias, ipso operante, sine viro. 3. Id autem fiet, quia, *quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Sanctum nascetur, quia ex modo conceptus sui, non erit culpæ obnoxius, vt cæteri filij hominum. Debebatur Filio Dei, vt quando nasci homo dignabatur, ita conciperetur; vt ratione sui conceptus non cõtraheret culpã; contraxisset autem, aut certè reus fuisset contrahendi si ex viro conciperetur. Amolitur ergo Angelus huius rei suspicionem; aitq; sanctum

1. Opus Spiritus Sancti. 2. 3

ctum nasciturum; non vt mater eius, quæ per præuentionem gratiæ præseruerata est à culpa originali; sed planè *sanctum*, ac proinde absq; viri ope concipiendum. O superueniat in me Spiritus Sanctus, & etiam, atque etiam sua gratia impleat: obumbret autem aduersus ardorem peruersarum cupiditatum, *in æstu vmbraculum.*

PVNCTVM IV.

Angelus fidem facit exemplo Elisabethę. inducit hoc exemplum, vt innotesceret Virgini: vnde non parum lætitiæ erat percepτura. 2. quia solet Deus fidem sibi habentibus signum aliquod exhibere ad fidei solatium; sicut in incredulos animaduertere: vt cum Zachariam cæcitate percussit. 3. sed illud potissimum diuinis dictis assentiendi fundamentum esse monet: *Quia non erit impoßibile apud Deum omne verbum*; facere potest, quicquid dixerit. Discā ergo, quòd sterilis parit Ioannem, id est, gratiam, contingere spiritualiter: quādo peccator concipit, & parturit spiritum salutis, bonorumq; operum. Virgo etiam parere potest, si filios Christo generet spirituales.

Exempla Angeli.

1.

2.

3.

MEDITATIO VIII.

De assensu Virginis.

PVNCTVM I.

Resignatio Virginis: in qua elucet. 1. *fides* singularis, quòd Virgo esset conceptura & paritura. 2. *humilitas* eximia, dum se ancillā

Assentitur.

dicit, quæ Mater Dei salutabatur. 3. *Obedientia*,
ad omnem Dei voluntatem.

PVNCTVM II.

Ecce EXPENDENDA sunt singula verba. *Ecce*
vsurpari solet ad indicandum aliquid sin-
gulare. sic Gabriel dixerat: *Ecce concipies*; vicis-
sim Virgo: *Ecce ancilla*, quasi dicat immerita,
& longè à tanta dignitate. Solent sancti, dum
Ancilla exaltantur, suum imperfectum ante oculos
Domini ponere indeque humiliari. *Ancilla*, nomen
vnde. est inter homines vile, apud Deum autem ho-
1. norificum. Ancilla fuit. 1. quia Domini se to-
tam esse cognoscebat, tum iure creationis,
2. tum, quia se illi mancipauerat, à cuius seruitu-
nunquam discessit. 2. quia voluntatem Dei
3. semper spectabat, non suam, quod est serui.
3. quia non ob mercedem seruiebat, vt merce-
Luc. 17.18. narius, sed cogitabat, se teneri ad omnia, il-
lud implens: *cùm feceritis omnia, quæ præcepta*
4 *sunt vobis, dicite: quia serui inutiles sumus quod*
debuimus facere fecimus. 4. Non sibi laborabat,
Cant. 7.13. sed Domino gloriam illius tantùm quærens,
vt cùm sponsa dicat: *omnia poma, noua & vete-*
5. *ra, dilecte mi, seruaui tibi*. 5. Non Domino so-
lùm, sed cæteris etiam domesticis seruiebat,
more Ancillæ, infra omnes abijciens sese, vt ei
1. Reg. 25. conueniat istud Abigail ad Dauid: *Ecce fa-*
41. *mula tua sit in ancillam, vt lauet pedes seruo-*
rum Domini mei; sic affecta erat B. Maria Ma-
Isai. 44.13 ter Dei, quæ inde etiam Ancillæ sorte glori-
abatur, quòd sciret filium suum, à Prophetis

seruum

seruum nuncupatum. Exultabo & ego tali nomine, cum Dauide dicens: *O Domine ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ. Fiat mihi.* Humilis Obedientia & resignatio, ac si dicat: quamuis indignam me sentiam tanto munere, subijcio tamen me diuinæ voluntati. Et si quidem Deus consensum à me requirit pro sua bonitate, qui iure suo potest pro libitu disponere: permitto me ipsi. Et tandem opus hoc omnipotentiæ Dei est, qui dicendo *fiat*, creauit cælum & terram: dicat ille & factum erit. Fortè etiam præuidens passiones filij & suas, causâ Filij, hoc verbo acceptauit omnes, seque obtulit paratam. *Secundùm verbum tuum*; potest sic exponi, quasi Angelum alloquatur: secundùm verbum, quod dixisti. Potest ad Deum referri, ad quem eleuata mente dicat: *secundùm verbum tuum*, prout disposuisti; quin secundùm verbum tuum, qui est filius tuus, & vult fieri etiam seruus Fiat igitur in me, quod ille vult. Sic ego me in manus Dei resignare discam.

Psa. 115. 16.

fiat mihi.

Secundùm verbum tuum.

PVNCTVM III.

RECESSVS Angeli. 1. Exultauit Angelus, tùm de tam sublimi legatione à se obita, tum de optato illius exitu. 2. Mox se proripuit, & in cælum remeauit: ita nos, obitis ministerijs, debemus ad Deum, & ad interiora nos referre. 3. Reddita Deo ratione legationis, iterum se exhibet promptum ad alia obsequia; ita & nos, vno expleto ministerio, non dicemus: satis est; sed alacres erimus ad plura. Est id Sanctorum Angelorum

1. Angelus lætus.

2. Redit.

3. Promptitudo.

Iob.38.35. vt significatur apud Iob: *Nunquid mittes fulgura, & ibunt; & reuertentia dicent: adsumus?*

IV. Laudes. IV. Credibile est, quòd Angelus Gabriel apud Cælites deprædicauerit prudentiam, humilitatem, cæteramq; sanctitatem Virginis Mariæ. Tu imitare.

MEDITATIO IX.

Executio Incarnationis, & corporis assumpti qualitates.

PVNCTVM I.

QVomodo ipsa Verbi Incarnatio peracta sit. In momento, quo B. Virgo consensit, SS. Trinitas operata est totum mysterium, formando corpus perfectũ ex purissimo sanguine B. Mariæ, creandoq; animam rationalem; vtrumque autem Personæ Verbi Diuini vniendo ita, vt eadem fieret persona Dei & hominis; atque ita vnus & idem esset Deus & homo.

I. Lætatur SS. Trinitas. I. In hoc opere complacuit sibi Beatissima Trinitas, tanquam se in primis digno; singulæque Personæ Diuinæ peculiarem habuere exultandi rationem, *Pater* ob adimpletam promissionẽ suam, & quia in hunc hominem Deum summo, præ omnibus simul creatis, amore ducebatur. *Filius*, ob arctissimum complexum assumptæ naturæ, in qua totum genus humanum cognatum sibi fecerat: quare incepit hominẽ amare, tanquam se. Spiritus Sanctus, quòd opus id esset eximij amoris, & ita ipsi peculiariter attributum; quodq; *super Christum* ipse *Spiritus S.*

Isa.2.1. absque

absque mensura *requieuisset.* II. exu[illegible]a 2.
Humanitas assumpta, circumspiciens, quò esset euecta. III. Tum Mater, in cuius Thalamo fuere nuptiæ istæ admirabiles, Dei & hominis, celebratæ. Nam & hoc credibile est, quòd hoc arcanum tunc ipsi fuerit reuelatum, vt penitus in illud introspiceret: ac si ad Elisabethæ gratulationem ita exultauit spiritus eius in Deo Salutari suo; quantò maiori sensu perfusa est, cùm intra viscera eius tota Trinitas illud perficeret?

Humanitas. 3. B. Virgo.

Est cur etiam exultemus nosipsi, propter quos id totum peractum est; quique in Christo euecti sumus ad quandam cum Deo cognationem; tantùm ne degeneres simus.

PVNCTVM II.

CVr mortale & patibile corpus acceperit? Etenim, quà esset Deus, & quà homo, ab originali culpa immunis, debebatur ipsi immortalitas, & impatibilitas: cum contraria sint pœna peccati. Item, quia secundùm animam Beatus, & clara Dei visione fruens, debuit corpus habere gloriosum: voluit tamen ea assumere, ad commendationem charitatis, & ad exemplum humilitatis; dum quasi culpæ reus, quæ non rapuit, exoluit. Contrà ego reus, pœnas debitas refugio.

Christi corpus quale.

PVNCTVM III.

CVR corpus infantile accepit, & in vtero formari voluit, cùm potuisset aliunde

Cur infãs.

accipere corpus perfectum ? 1. Vt per omnia
1. fratribus assimilaretur, & teneriùs ad aman-
2. dum pelliceret nos infans DEVS. 2. Vt tan-
ta demissio nos permoueret. Cæli te non capi-
3. unt, & clauderis in vtero Virginis? 3. Vt ingre-
diens mundum, patientiæ & mortificationis
daret documenta. Vt enim clauderetur vtero,
& inde aleretur, captusque sensibus in abdito
illo per nouem menses delitesceret, & is qui-
dem qui iudicio integro rationis, internisque
sensibus pollebat, mirum quantæ vexationis
fuerit?

MEDITATIO X.

De perfectionibus animæ Christi, & de affectibus illius in ipso Conceptu.

PVNCTVM I.

QVAE dona Christi animæ infusa in ipso
conceptu. Quanta debebantur Filio
Ioan. 1. 14. Dei. Vnde à Ioanne dictum est: *Vidimus glo-*
Ioan. 3. 34. *riam eius, gloriam quasi Vnigeniti à Patre, ple-*
Gratiæ Christo datæ. *num gratiæ & veritatis.* Et à Ioanne Bapti-
sta; *Non ad mensuram dat ei Deus Spiritum.*
Pater enim diligit Filium, & omnia dedit in
manu eius.

1. 1. Puritas sine macula: quippe erat Agnus
Dei, qui tollit peccata mundi: ideoque ipse
2. impeccabilis. 2. Sanctitas in summo gradu
super Angelos, scilicet, non solùm fuit à cul-

pa remotissimu ; sed interna etiam Sanctitate simillimus Deo. 3. Visio clara Dei, quæ est gratia consummata; & qui illam sequitur, amor, & fruitio gaudij ineffabilis: de quo intelligi potest illud; *Propterea vnxit te Deus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.* 4. Omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei: vnde nouit omnia, non præsentia modò, sed præterita, ac futura. Quippe iudex omnium actionum constitutus. 5. Potestas miraculorum pro nutu voluntatis. 6. Potestas Excellentiæ in ipsa interiora cordium, dimittendi peccata, flectendi corda, largiendi gratias spirituales, & Sacramenta constituendi. 7. Gratia capitis Ecclesiæ Militantis, & Triumphantis; atque huius tam Angelorum, quàm hominum: à quo proinde influxus in totum corpus manat; & est ipse prædestinatorum primus, *primogenitus in multis fratribus*, ad cuius exemplar cæteri prædestinantur, *conformes fieri imagini Filij Dei.* Hi sunt *septem oculi in lapide vno* apud Zachariam, & *Stellæ septem circa filium hominis* à Ioanne visæ.

3. 4. 5. 6. 7.

Rom. 8. 29. *Zach.* 3. 9. *Apoc.* 1. 16.

PVNCTVM II.

4. Affectus Christi erga Deum.

QVos in Deum affectus elicuerit Christus in momento conceptionis, quando visa Dei facie, clarè aspexit, quantis bonis præuentus esset? Quatuor velut flumina ex Paradiso ab illa anima beata magno impetu eruperunt; Amoris in tantam bonitatem; Gratitudinis ac studij referendæ vicis; Humili-

tatis recognoscendo, ex se, quà homo, non ea habere; sed gratuita esse dona Dei. Tandem obedientiæ promptè & liberalis oblationis sui ad omnia pro Patris gloria. Afficiar ego similiter pro omnibus, quæ retribuit mihi.

PVNCTVM III.

Erga proximum.

1. Dolor de peccatis.

QVOS affectus erga proximum conceperit? 1. Tot tantisque sceleribus animaduersis, per quæ offendebatur in primis Deus, tùm peribant homines, deque illis diabolus triumphabat, inæstimabilem concepit dolorem; non obstante, quòd aliunde, ex visione clara Dei, immenso perfundebatur gaudio: quid ego pro meis, non vt Christus pro alienis, concipiam? vt autem ille ab initio sui conceptus; ita & ego statim ac lapsus sum, dolorem assumam & lamentum. 2. Intellecta tunc voluntate Patris, vt per ipsum tanto malo remedium afferretur; immensum amorem, quo prosequebatur Patrem, in ipsum etiam hominem conuertit; quem sic amari à Patre suo cernebat, & ex amore ardens concepit desiderium eundem redimendi, proque zelo diuinæ gloriæ gauisus est, datam sibi occasionem & facultatem vindicandi illam ab iniurijs peccatorum.

2. Oblatio sui.

Quare obtulit se, dicens: *Sacrificium & obationem noluisti, corpus autem adaptasti mihi, ecce venio, vt faciam voluntatem tuam* DEVS.

Psal. 39. 7. Hebr. 10. 5.

Pvnctvm IV.

Qvod Christo à primo momento fuerint à Patre æterno proposita, & sigillatim repræsentata, quæcunque per omnem vitam pati eum & agere oportebat pro salute nostra; atque ea tunc tanquam Patris sui præceptum obsequentissimè acceptauit, vt & in decursu vitæ assiduè postea fecit, seipsum quotidiè immolans. Nec generatim tantùm, sed nominatim singulos, pro quibus illa acceptauit, ante oculos habuit, eisque speciatim applicuit laborum suorum fructum. quare Paulus ita loquitur, & ego quoque loquar; *qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Fui ego, fui in illius mente, in primo illo instanti suæ conceptionis, & me me respexit, & pro me obtulit sese iam tunc.

Pro omnibus in specie mortuus.

Galat. 2.

MEDITATIO XI.

De profectione Beatæ Mariæ ad Elisabetham.

Pvnctvm I.

Vòd Christus mox à conceptu properauit Præcursorem suum Ioannem sanctificare; sicque impulit Matrem, vt Elisabetham inuiseret. Iam tunc auspicatus est officium Saluatoris; & iam est de bono suorum solicitus, & per hoc significat, quantum malum sit, diutiùs in peccato hærere.

In festo Visitationis 2. Iulij. Christus festinat.

PVNCTVM II.

Præsens sanctificat Ioannem.

POtuit absens sanctificare Ioannem Baptistam; sed maluit præsens, charitatis & humilitatis præbens exemplum, dum Maior adijt Minorem. Deindè, vt Maria esset cooperatrix, & instrumentum primæ huius sanctificationis; futura aliquando Mediatrix peccatorum apud Filium. Demùm, quia Christus, quam animam ingreditur, vrget eam ad opera pietatis, atque à contemplatione ad actionem instigat, pro gloria Dei.

PVNCTVM III.

B. Virginis obedientia perfecta.

QVemadmodum Beata Virgo obediuit inspirationi diuinæ, non mandatum expectauit: sed nutum secuta est; non texuit moras, sed abiit cum festinatione; non mota intentione minus rectâ, vel curiositatis, vel explorandi causa, an ita res haberet, quòd Elisabetha concepisset: sed vt Deum in illa glorificaret. Denique, non est territa difficultate viæ, & insolito labore; nec dedignata est ipsa Mater iam Dei, visere Matrem serui. Considera etiam modestiam in publico, non circumspiciens, sed afflans intuentibus sanctimoniam: Dignum *Salomonis ferculum*, quo Rex pacificus circumfertur.

Cant. 3. 9.

MEDITATIO XII.

De ipsa Visitatione Elisabethæ.

PVNCTVM I.

Maria præuenit salutando Elisabetham; ac ea mediante salutatione, Verbum Diuinum, in eius vtero inclusum, replet bonis Ioannem. Nam expiat illum à labe originali, donat gratia & sanctitate, vsum rationis tribuit; Prophetam facit, & mysterium edocet Incarnationis, gaudio exultare facit, & hæc in momento omnia. Nempe facilè est Deo *subitò onestare pauperem*; & illud quadrat: *Rex, qui sedet in solio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo*. Christus in Mariæ gremio. Hinc confidam mediante eadem Matre Virgine, me quæuis obtenturum.

Ingressus B. V. ad Elisabethã felix Ioanni.

Eccl. 15.23.
Prou. 20.8.

PVNCTVM II.

Effectus eiusdem salutationis in Beata Elisabetha. 1. Quòd excitata est ad Dei Matrem prædicandam magna voce: *Benedicta tu in mulieribus*, (sicut Gabriel te compellauit) *& Benedictus fructus ventris tui*. Hoc plus dico, quàm Gabriel; nam à fructu tu benedicta, non ille ex te. Aduerte, quòd Spiritus sanctus impellit ad Christi, & Mariæ glorificationem. 2. Inspirata est ei humilitas, agnitioque beneficij: *Vnde hoc mihi, vt veniat Mater Domini mei ad me?* ita solet Spiritus sanctus inter dona ipsa sensum humilita-

Elisabetha.

1. Laus B. V.

2. Humilitas.

tis dare, gratamque acceptorum recognitionem, nam sequitur: *Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ, exultauit infans præ gaudio in vtero meo.* Taliter affici debemus, quando nos Deus visitat; & maximè in S. Communione.

3. Prophetia

3. Donum accepit Prophetiæ: nam confirmat animum Virginis per spiritum Propheticum, laudans illam, quòd crediderit; & prænuncias perficienda omnia in ea, quæ ei dicta fuerant ab Angelo. Sic lumen, gratiasque à Deo acceptas oportet referre ad aliorum vtilitatem.
4. *Nomen nouum* Mariæ datum promulgat, compellans eam Matrem Dei.

PVNCTVM III.

Canticum B. Virg.

MEditatio circa Canticum Beatæ Mariæ: vbi considera, quòd laudata Beata Virgo ab Elisabetha, non reddidit ei vicem more mundano; sed totū in Deum transfert. Ita auertendæ laudationes. Deinde, quàm parca alioqui verborum, circa Deum liberalis, implens illud: *Benedicentes Deum exaltate illum, quantum potestis, maior est enim omni laude.* nimirum ex abundantia cordis loquebatur: porrò decem constat versiculis, quasi totidem cordis psalterium: *Magnificat anima mea Dominum.* Magnificè de Deo sentiens, & summa eius omnia ducens, & toto corde exaltans. Non in præterito aut futuro loquitur, sed in præsenti, Magnificat: quasi hoc sit ipsius perpetuum studium. *Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo:* docet nos, quali-

Eccle. 43. 33.

Quomodo gaudēdū.

ter gaudendum. 1. non in corporalibus, sed in spiritualibus gaudere oportet. 2. Non tam in donis, quàm in largitore ipso. 3. Etsi in Deo, tanquam naturæ autore, magis tanquam in salutari & Redemptore. 4. Spiritus imprimis gaudeat, superior animæ pars, etsi solet in corpus etiam redundare. *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* 5. in Deo & non in me ipso; illi tribuendo omnia, non mihi: *anima mea exultabit in Domino & delectabitur super salutari suo.* *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ.* Recensere incipit causas, ob quas Deum sic magnificat, tres sunt propriæ; septem, cum alijs communes. Hæc igitur prima: *Quia respexit*, id est, benignè facere, *Humilitatem ancillæ suæ*: paruitatem atq; vilitatē, quo dicto non prædicat suam virtutem Humilitatis, sed etiam exercet agnoscendo suum nihilum, & indignitatem, quantum ex se. ergo ait: quia benefecit immerenti: sic sancti sunt affecti, & ita impetrant à Deo gratiam, qui *humilia respicit in cælo & in terra.* & , *quoniam respexisti humilitatem meam, saluasti de necessitate animam meam.* *Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Hæc secunda causa glorificandi Deum; quanquam nō tam, quòd ipsa prædicanda sit beata; quàm quòd tantis eam Deus præuenit benedictionibus, vnde id secuturum sit: Magnificat Deū: tum etiam, quoniam ea prædicatio cessura sit in emolumentum ipsorum, qui beatam eam dicent: in quibus vt ego sim, Beatam te dico.

1. Quomodò gaudēdū. 2. 3. 4. Psal. 33.3. 5. Psal. 34.9. Causæ magnificandi. 1. Psal 112.6. Psal. 30.8. 2. Causa.

Beata es, vt Elisabetha dixit: quia credidisti; Beata, vt pia illa mulier exclamauit: quia portasti vtero tuo Christum, & multò etiam magis: quia audisti, & custodisti mente Verbum Dei. In te omnes illæ octo benedictiones conueniunt excellenter, quas Filius tuus pronunciauit: Beati pauperes spiritu, mites, &c. *Quia fecit mihi magna, qui potens est, & sanctum nomen eius.* Tertia causa magnificandi, magna fuerunt, quòd Virgo esset, & Mater; & quòd Mater Dei, tum cætera, quæ propterea ipsi diuinitus collata sunt, quæ simul omnia ante oculos habens, Magnificat Deum, quia fecit ei verè magna. Nec obstat humilitati, quòd se magnam à donis agnoscit, dum ea refert soli Deo accepta, quod & faciunt in cœlo Beati gloriam dantes Deo. Porrò omnipotentiam & sāctitatem Dei laudat, vt etiam illi dicentes, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominnus Deus omnipotens*: ab omnipotentia quippe Dei veniunt talia opera, referuntur autem eò, vt Dei nomen sanctificetur, quod est omninò sanctum dignumque ab omnibus sanctificari. *Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Quarta causa iam cummunis cum alijs, misericordia Dei in omnes diffusa, & in omnem posteritatem. Videlicet cogitabat, Verbum illud, hominem factum, quod vtero gestabat, per magnam Dei misericordiam esse datam ad salutem omnium gentium, pro quo beneficio non quà suum tantùm, sed quà omnium magnificat authorem. Ita enim Iusti pro alien

3. Causa.

Apoc. 4. 8.

4 Causa.

alienis etiam gratias Deo agunt, non tantùm vt propria sunt. Illud etiam magnificat, quòd Dei Misericordia ita est profusa, vt quantum uis benefaciat, vlterius semper disponat benefacere, à progenie in progenies, quippe inexhausta. *Fecit potentiam in brabhio suo* Quinta causa ab operibus omnipotentiæ diuinæ, qualia Deus plurima patrauit ab initio Mundi, in creatione, conseruatione, & gubernatione illius, ac præsertim in prouidentia circa hominem, cuius causa operatus est tot magnalia in populo Hebræorum & tandem iam mirabilium maximum, Incarnationem Verbi pro salute hominum. Quæ simul animo complectens Virgo prudentissima, Magnificat Dominum. *Dispersit superbos mente cordu sui.* Sexta causa laudis ab operibus Iustitiæ, quòd superbum Luciferum exaltantem solium suum, quòd molitores Turris Babel, quòd Pharaonem, Nabuchodonosor, & alios passim elatos humiliare consueuit, amator ipse humilitatis, adeo, vt etiam exinaniuerit se ipsum & hac sua potissimùm humilitate superbos depresserit. *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles, esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.* Causa septima & octaua à Iustitia simul & misericordia, ex comparatione diuersorum inter se, potentium & humilium, diuitum & esurientium: nam potentes deponit, exaltat humiles, & esurientes replet, abundantes egere facit. Est & hoc iudicium Dei magnificatione dignissimum, de

5. Causa.

6. Causa.

7. Causa. & 8.

uo tanquam suo opere gloriatur. *Disperge superbos, & confunde eos, &c. & ego confitebor, quod saluare te poßit dextera tua.* & alibi: *qui ponit humiles in sublimi, qui dißipat cogitationes malignorum.* Quia verò id maximè conuenit tempore Euangelij, inde Prophetissa nostra Magnificat Deum: *Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiæ suæ. Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham & semini eius in sæcula.* Nona & decima causa. Prima à prouidentia erga suos: nam etsi videtur aliquando eorum obliuisci, in tempore tamen semper adest. Secunda à fide promissorum, quam certò seruat. Vtrumque eluxit in Christi aduentu, qui etsi dilatus, cùm opportunum fuit, exhibitus est, impletæ quoque sunt promissiones Abrahæ, cæterisque Patribus factæ.

Iob 40.8.
Iob 5.11.
9. & 10. Causa.

PVNCTVM IV.

QVòD B. Virgo manserit apud Elisabetham, quasi mensibus tribus. Vbi cogita qualis inter ipsas conuersatio fuerit! quam inflammata colloquia, & diuini sermones ab eis habiti fuerint! & quantum Elisabeth profecerit ex tam diuturno MARIAE consortio: quæ prima salutatione sic fuerat affecta! & quæ denique sanctitatis exempla, ac odorem Virgo Mater afflauerit toti domui, quantasque benedictiones à Deo conciliauerit? nam si ob commorationem Arcæ Deus benedixit Obededon, vt Dauid eius æmulatione constitu-

Conuersatio Mariæ cum Elisabetha.
Benedictio.

rit *Ibo & reducam Arcam cum benedictione in domum meam*: quantò Maria melior est illa Arca? Zachariæ tamen non est reddita loquela, quia impleri debuit Angeli prædictio, & oportuniùs erat ad gloriam Dei, vt in ipsa Natiuitate Ioannis id fieret. Discam non præfigere tempora, aut modum Deo, eique me committere. 2. Reg. 6. 12.

MEDITATIO XIII.

De Natiuitate Præcursoris.

PVNCTVM I.

In Festo Natiuitatis Ioannis. 24. Iunij.

Concep-tionis Circumstantiæ.

ILlius Conceptio. 1. Ex sterilibus Parentibus, & iustis, qui filium à Deo impetrarunt: nam, quæ etiam Deus facere destinauit, exequitur per orationes. 2. Idem Gabriel Zachariæ de Ioanne nunciauit, qui postea Mariæ de Christo, par in Angelis promptitudo obsequendi: siue magna, siue minora imperentur. 3. Iubet Gabriel vocari Ioannem, id est, gratiam, quòd gratia in ipso singulariter eluceret: qui sine meritis ad tantum officium esset electus, & esset etiam diuinæ in se habitantis gratiæ insignia documenta daturus, & præcipuè, quòd gratiæ Euangelij Præcursor veniret; nam *Lex vsque ad Ioannem*. 4. prædicit, magnum fore coram Domino, sanctitate, & officio. 5. Speciatim victûs asperitatem commendat: *vinum & siceram non bibet*: tanquam ve- 1. 2. 3. Matt. 11. 13 4. 5. Luc. 1. 15.

rus Nazaræus, Deo consecratus. 6. *& Spiritu*
6. *sancto replebitur, adhuc ex vtero Matris suæ* pro
dignitate officij, & ex vtero vsque ad finem vitæ
7. lis erit. 7. *Præcedet in spiritu & virtute Eliæ*
zelus commendatur, *& conuertet multos filiorum*
orum Israel, Parabitque Domino plebem perfectam
fectam, ad recipiendum Euangelium. Itaque
erga Deum pius, erga se austerus, erga proximum
mum zelosus.

PVNCTVM II.

PRærogatiuæ Ioannis in vtero. 1. quòd primitiæ
Prærogatiuæ. mitiæ fuerit sanctificationis à Christo impertitæ,
pertitæ, post Incarnationem, & adeò copiosissimæ.
1. simæ. 2. quòd acceptum semel vsum rationis
2. tunc etiam conseruauerit. Vnde adhuc ex vtero
ro per feruentes actus merita colligebat. 3.
3. quòd eius intuitu repleuit Deus eius Matrem
spiritu prophetico, ac donis.

PVNCTVM III.

In Natiuitate quæ accidnre. NAtiuitas Ioannis. 1. Mater diuinitus edocta,
docta, vult vocari Ioannem. 2. Pater recepit
pit loquelam & prophetat: Benedictus, &c. 3.
Luc. 1. 1. Exultatio, vt prædictum fuerat: *multi in Natiuitate*
uitate eius gaudebunt, & admiratio; *quis putas*
Isaiæ 49. 1. *Puer iste erit*. 4. quòd iam tunc *Manus Domini*
mini erat cum illo. Dominus ab vtero vocauit
cauit me in vmbra manus suæ
protexit me, &c.

MEDITATIO XIV.

pro Vigilia Natiuitatis.

De eo quòd Ioseph voluit dimittere MARIAM Coniugem suam.

PVNCTVM I.

SANCTITAS Iosephi; nempe pro munere, ad quod fuit electus. Superauit Patriarchas: Fide Abrahamum; tolerantia Iacob; castitate alterum Iosephum; consuetudine cũ Deo Moysen; Charitate populi Samuelem; humilitate & consuetudine Dauidem. Vt diuinis vacaret, voto castitatis se obstrinxit, quam ita eximiè consecutus est, vt ex cosuetudine familiari Virginis, nihil animus eius contraheret, imò ad amorem eius virtutis magis accenderetur

Sanctos Veteris Test. superat.

PVNCTVM II.

QVÒD DEVS non reuelauerat Iosepho mysterium sicut Elisabethæ, & Zachariæ, ad exercitationem virtutis tùm MARIAE, tùm Iosephi, dum hic angitur de sponsæ lapsu, illa de infamia apud iustum. sic suos probat Deus. *Proba me Domine & tenta me.* Et debet cum gaudio suscipi, quando absque culpa nostra; & præsertim, quando potiùs propter virtutem tribulatio contingit, vt MARIAE.

Executio Ioseph & Mariæ.

Psal. 25.2.

PVNCTVM III.

Hinc quæ virtutes.

QVAE inde eluxerint virtutes Iosephi. Patientia, in dissimulando factum, non exprobrando, non deferendo; Prudentia, dum cogitat dimittere, cum qua, vt adultera, non conueniebat habitare; nec id præcipitat, sed voluit animo. In Maria elucet. 1. Humilitas, nihilominùs mysterium reticendo, nec apud Maritum vllam sui defensionem afferendo: non sic ego, qui effutio, si quid ad honorem facit; & mille texo excusationes in peccatis. 2. Confidentia in Diuina prouidentia, cui se per orationes commendabat.

PVNCTVM IV.

Reuelat Deus.

REuelatio per Angelum: Nimirum humanis medijs deficientibus præstò sunt diuina. Expende gaudium & gratulationem vtriusque; nec non reuelationis ipsa verba. Exemit scrupulum: Ne timeas; sponsam purgat ex Spiritu Sancto est, Nutritium, & quasi Patrem Christi constituit, vocabis nomen eius IESVM.

PVNCTVM V.

ET accepit coniugem suam, introduxit in domum, nec tamen cognouit vsque ad partum, nec post, qualis deinceps inter eos conuictus?

Meditatio XV.

De expectatione Partus.

Pvnctvm I.

QVomodo ipse Christus infans expetierit ardenti desiderio perficiendi salutem nostram, vt iam tunc diceret: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor, donec perficiatur?* nihilominùs continuit sese per nouem menses, neque ad diem secum dispensauit, quòd ea inclusio pœna quædam esset, ad satisfaciendum pro nobis; quales occasiones non omittebat. Deinde, erat quasi quidam secessus, in quo opus suum Patri commendabat, antequam illud aggrederetur; sicut in deserto comparauit sese ad prædicandum, per dies quadraginta.

Luc. 12. 50. Nascendi desideriũ Christi.

Pvnctvm II.

DEsideria B. Mariæ videndi, & fruendi aspectu filij, quem sciret Deum, & ex ipsa hominem. Item fouendi, seruiendi ipsi, maternaque obsequia exhibendi, pro eo, quod dignatus esset ipsam habere matrem. Quare dicebat: *Quis mihi det te filium meum, vt inueniã te foris & deosculer?* & tandem optabat eum prodire communis salutis causa.

B. Virginis.

Cant. 8. 1.

Ego similiter in me desideria excitabo, vt Christus in me & alijs nascatur per gratiam, vtque illum omnes ament, eique seruiant. Item conceptos animo salutares affectus, vt pariam, & in rem deducam, adnitar. quod ni

fiat, velut fœtus, vltra tempus vtero inclusus, excruciat Matrem, ita cohibitæ inspirationes Diuinæ exulcerant mentem. *Desideria*, in- (Prou. 21. 25.) quit Sapiens, *occidunt pigrum, vult* quippe, *& non vult*. Vnde monet Apostolus: *Spiritum no- lite extinguere*. (1. Theß. 5. 19.) Huc referri possunt Antiphonæ Ecclesiæ: O Sapientia, &c.

PVNCTVM III.

(B. V. Certa de Virginitate.) Expectabat Diua partum, certa de integritate sua, siquidem integra conceperat, & habebat firmum Propheticum sermonem: *Ecce Virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur nomen eius Emanuel, quod est, nobiscum Deus*. (Isa. 7. 14. Matth. 1. 23.) Et se illam esse considerans, de qua prædictum erat: *Exultabat spiritus* eius *in Deo salutari suo*; (Luc. 1. 47.) dicebatque: O tu, verè mihi Emanuel: nam & Gabriel ad me: *Dominus tecum*. Cæterùm non angebatur de futura partûs difficultate, doloribusque, vt cæteræ Matres, quando ipsa sine carnali voluptate conceperat: tantùm erat intenta præparandæ animæ affectibus pietatis ad vicinum partum, qualiter nos conuenit disponi ad Christum excipiendum, iuxta Præcursoris monitum: *Parate viam Domino*, (Ioan. 1. 23.) intentionem dirigite, superbiam deprimite, asperitatem morum deponite.

MEDITATIO XVI.

Profectio beatæ Virginis in Bethlehem ex Nazareth.

PVNCTVM I.

QVod Christus destinato consilio suum in mundum ingressum ita disposuit, vt esset illius modus nobis quidem ad exemplum quàm vtilissimus; ipsi verò ad ferendum permolestus & grauis. Vnde extra Nazareth nasci voluit, vt qualicunque domestica commoditate nascens priuaretur. I nunc, qui tam studiosè tuas commoditates consectaris.

Extra patriam nascitur.

PVNCTVM II.

Occasio.

OCcasio profectionis extitit tributum à Cæsare indictum, & is quidem ambitione, ad ostentandum Imperium, & cupiditate auri ducebatur, in Edicto promulgando: Christus autem humilitatis & subiectionis exercendæ inde occasionem sumpsit, ad exemplum. Quid ni ego *subiiciam me omni humanæ creaturæ propter Deum?*

1. Pet. 2. 13.

PVNCTVM III.

RAtio itineris, singulari totius oris modestia procedebat Virgo, mente in illum, quem gestabat, defixâ; tacitaque cum illo loquens, aut de illo cum Iosepho, non grauabat sacra sarcina gestantem, sed subleuabat; ac

Ratio itineris

pro-

propinqua fruendi illo spes vires reficiebat, cùm alioqui sat prolixa & difficilis via, asperitasque hyemis teneram virginem fatigarent.

PVNCTVM IV.

Ioan.1.11. QVOD hospitio excluditur, *in propria venit, & sui eum non receperunt.* Iam tunc illud implebatur: *vulpes foueas habent; & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet*
Luc.9.58. *vbi caput suum reclinet*, quin vulpes, astuti, & cupidi homines à suis foueis Christum excludunt: Volucres autem superbi & nobiles à suis nidis; vt stabulum subire debeat, vbi *bos &*
Isa.1.3. *asinus cognoscant possessorem suum*, mites ac humiles. Repellitur, quia non agnoscitur. O si cognouisses, & tu. quàm sæpè Domine repelleris à me? quoties pulsanti non aperio?

MEDITATIO XVI.

Natiuitas Christi.

In Natiuitatis festo.

PVNCTVM I.

Exultans prodit. QVOMODO, imminente nascendi tempore (quod nec præuenire, nec prorogare Christus voluit) *exultauit, vt gigas, ad cur-*
Psal.18.6. *rendam viam*; & illam quidem asperam, ac difficilem, ab ipso primo ortu ad exitum vsque, à summo vsque ad summum, ab vtero ad
Dona pro hospitio. crucem. Deinde, hospitium suum, vterum Ma-

tris, Rex tantus haud reliquit indonatum in egressu suo; quare tunc ineffabili luce ac lætitia Matris suæ animam perfudit. Cauit etiam illi ab omni incommodo, quòd alioqui in partu reliquæ mulieres perpetiuntur; nam & sine dolore enixa est, & claustro virginali nequaquam violato.

PVNCTVM II.

VIRGO præsentiens partum, secedit parumper, totaque in Deum absorpta, præstolatur Saluatorem Deique salutare, quo repente edito, atque cõspecto, quid illa senserit, nec cogitando assequi licet. Agnoscebat filium suum; sed & eundem Filium Dei, verum Deum. illinc amor ipsam exstimulabat; hinc reuerẽtia retrahebat; vtroque autem attemperato, mixtoque amore cum reuerentia, gaudio cum lacrymis, infantem in vlnas accipit, suauiatur, ac liquescit anima eius in complexu Nati. Deinde, pannis eum inuoluit, quos prouida parauerat, locatumque reuerenter in præsepio, prima adorat; Gratias agit, quòd venisset propter salutem hominum; quodque se dignatus fuisset honore Matris, vicissim ei offert, dicatque sua Matris obsequia affectu inenarrabili. Similicum sensu Sanctus Ioseph & adorat, & gratias agit pro nutritij sibi munere commisso, fidelemque suam operam promittit. Faciam & ego.

1. In contẽplatione parit natũ amplexatur.

2. Pannis inuoluit, adorat, gratias agit.

PVN-

PVNCTVM III.

Infantis persona.

MIRA in hoc infante expendam; ac præcipuè, quòd qui Deus est, & sedet super Cherubim, in humili præsepio iacet. Deinde, quomodo gratias agit Patri, cuius voluntate illic reclinatus est, offertque seipsum ad perficiendum opus redemptionis, clamat etiam ad nos tacitus: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & Nisi efficiamini sicut paruuli*, &, *Quicunque humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno cælorum.* Præterea, quid agit infans: plorat & alia agit quæ talis. nam etsi perfecta vtebatur ratione, quæ tamen erant illius ætatis, naturam agere sinebat: quidquid autem ageret, Deo offerebat: pro reconciliatione Mundi, infantiles lacrymas, vagitus, & omne tale. Postremò, quæ iam tunc patiebatur, æstimabo. Aspero anni tempore, intempesta nocte, loco incommodissimo, in rerum omnium paupertate, & reiectus ab omnibus: nec ea patitur inuitus, aut necessitate; sed volens, certoque consilio. *Pauper sum ego, & in laboribus à Iuuentute mea.*

Verba. Mat.11.29. c.18.3.& 4.

Actiones.

Passiones.

Psa. 87.16.

MEDITATIO XVIII.

Annunciatio ad Pastores.

PVNCTVM I.

QVÒD Angeli, viso Domino in præsepi obstupuerũt, supplicesq; eum de cœlo a-

dorauerunt, iubente etiam Deo Patre *& adorent eum omnes angeli eius*. Et cum absconditum mortalibus, obscurumque cernerent, gestiuerunt omnes venire in terras atque illius annunciare Natiuitatem. sic & ego accedam studio manifestandi Dei nomen hominibus, vt cognoscant in terra viam eius, in omnibus gentilibus salutare eius. Heb. 1. 6.

PVNCTVM II.

QVOD Pastoribus Christus annuntiatur. 1. Non sapientibus circa Bethleem, quia superbi; non diuitibus, quia cupidi; non Nobilibus, quia delicijs dediti: sed humilibus, pauperibus laboriosis, superque gregem vigilantibus: *Confiteor tibi Pater, quia reuelasti ea paruulis*. 2. Annuntiatur gaudium, cuius materia est: *quia natus est nobis Saluator*. non sibi nascitur, non Angelis; sed nobis, qui salute indigebamus. *Nobis natus, nobis datus, ex intacta virgine*. 3. Signa mirabilia indicantur, per quæ reperiatur: *Inuenietis infantem, pannis inuolutum positum in præsepio*, ergo signa sunt, infantia, paupertas, & humilitas, ex his intelligam, an in me natus sit, si ea vigeant in corde meo.

Pastoribus reuelatur.
1.
Mat. 11. 12.
2.
Luc. 2. 10.
3.

PVNCTVM III.

ANGELORVM gratulatio & glorificatio. mittit Deus Angelos, vt sic humiliatum eius filium clarificent, quod Deus facere consueuit inter despectiones. Deinde, vt discamus, quid nos face-

Quare mittantur Angeli.

re conueniat; quomodo glorificare, & gratias agere, quando propter nos ille humiliatus est. *Gloria in excelsis Deo*: quippè non aliud Dei opus magis ad illius gloriam facit, quàm Incarnatio Verbi. Quòd si in cœlo propter illud glorificatur, vtique & in terra Deus propter
Isa. 6. 3. hoc debet glorificari, *quæ* ideo dicitur *plena gloria* Dei. O impendam me totum in illam. *Et in terra pax*: Multiplex pax; hominis cum Deo, per remissionem peccatorum: Hominis secum, per subiectionem carnis ad Spiritum; Hominum inter se per concordiam voluntatum. *Orietur in diebus illius iustitia, & abundantia*
Psal. 75. 7. *pacis. Hominibus bonæ voluntatis.* Iis nimirum, erga quos benigna est Dei voluntas, quæ est radix nostri omnis boni. sed & ijs, qui ipsi sunt bonæ voluntatis ordinatæ in Deum, subiectæque illius legi. Talibus promittitur pax; non autem ijs, qui boni sunt intellectus, aut alijs pollent talentis.

PVNCTVM IV.

RECEDUNT Angeli, & in transitu inuisunt præsepe, ibi canticum repetentes, quanta Mariæ exultatione!

MEDITATIO XIX.

Adoratio Pastorum.

PVNCTVM I.

Pastorum feruor. PROFICISCVNTVR Pastores. Nō postha-

bent

bent acceptum nuncium, vt quidam diuinas inſpirationes; ſed hortantur ſe mutuò ad inquirendum oſtenſum ſibi bonum. Eſt quòd apud Ezechielem *Cherubim percutiebant* inter ſe *alas*, quaſi geſtiẽtes, ad obſequium Deo præſtandum. Deinde, etſi non fuerit eis mandatum, nutum tamen pro mandato habuerunt. Perfecta obedientia. Denique feſtinantes feruore magno ac deſiderio. *Ezech. 1. & 3.*

PVNCTVM II.

Reperiunt annunciatum, & adorant. Credibile eſt, ad primum conſpectum ex infantis ore promicuiſſe ſplendorem, ſimulque intus illuminatos fuiſſe paſtores, vt illum Meſsiam & Deum eſſe cognoſcerent. Deinde ad hanc illuſtrationem reuerentia tacti, ſimulque amore ſuccenſi, proſternunt corpora, adorant, gratias agunt, offerunt de ſua paupertate, implentes illud: *non apparebis vacuus ante Dominum.* Tum ad matrem conuerſi, quæ ſanctitatem ſpirabat, eam reuerenter alloquuntur, gratulantur de tali prole, narrant quæ viderant, & audiuerant de puero hoc. Repertum adorant illuſtrati Paſtores. *Deut. 16. 17*

PVNCTVM III.

Recedunt ad propria, glorificantes & laudantes Deum in omnibus, quæ audierant, & viderant, vel circa præſepe: nam viderant infantem admirabilem, & audiuerant ibi aliqua mirabilia de illo à Matre: vel quæ Recedunt.

audiuerant ab Angelo, & conferendo ea cum visis ad præsepe, laudabant Deum. Deinde hæc audita & visa narrabant alijs & omnes qui audiuerunt, mirati sunt, tum apud præsepe narrabant, quò alij aliqui confluxerant, exciti aduentu Pastorum, tum obuijs, vt fit in rebus insolitis. Prrrò cæteri mirabantur, MARIA autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Quatuor genera hominum. 1. quidam etiam auditis, nihil mouebantur, alijs intenti. 2. Aliqui illac transeuntes, & introspicientes, nihil notantes singulare, præteribant. 3. alij fide viua accedentes, agnoscunt & adorant fructumque referunt; sed recedunt ad sua. 4. alij inhærent, vt Maria & Ioseph, voluuntque assiduè, & inter se conferunt mysterium.

Quatuor genera hominum ad præsepe

Pro Festo Circũcisionis. 1. Ian.

MEDITATIO XX.

Circumcisio Christi.

PVNCTVM I.

AEstimanda in Matre & sponso obedientia legis, ob quam subiecerunt Circumcisioni Filium, imò ipsimet circumciderunt vel Maria, vel Ioseph. Item affectus Matris in ipso actu: quàm cõpatiebatur! quã blandè fouebat, quàm deuota sanguinẽ excipiebat, qua diligentia plagam curabat: qua cura primitias Sanguinis & præputium asseruabat? eaque Patri æterno offerebat; vel sola ad redemptionem nostram abundè suffectura?

PVNCTVM II.

QVALIS in Circumciso infante affectus. 1. Obedientiæ erga legem durissimam, in qua poterat secum dispensare, vt Deus; aut qua etiam non tenebatur, quippè ab originali culpa immunis, cuius erat testificatio ipsa Circumcisio quam suscipiendo, vniuersæ legis faciendæ debitor fiebat. 2. Humilitatis, dum notam peccatoris accipit: nos autem, qui verè sumus peccatores, renuimus videri, aut dici. 3. Patientiæ in ferendo vulnere, ob teneram complexionem, valde acri; & quia pollebat vsu rationis, non tantùm ictum sensit, sed expectatio abscissionis, & aspectus cultri timorem & tristitiam naturaliter afferebat: quod in alijs non euenit infantibus. Porrò ita doluit & plorauit, vt simul gauderet ob impletam in se Patris voluntatem. 4. Charitatis tum erga Patrem, tum erga nos, qua etiam omnem Sanguinem dare, innumerasque plagas accipere paratus fuit.

1. Christi obedientia.

2. Humilitas.

3. Patientia.

4. Charitas.

PVNCTVM III.

QVOD est quædam spiritualis circumcisio, quam Christus nos docet sua corporali: nẽpe superflua abijcere in vitæ cõmodis, & inordinatos affectus resecare. Hanc nostram circumcisionem qui iuuant, eique cooperantur, amandi sunt; nẽpe qui vel incõmodo, vel iniuria aliqua nos afficiunt: vnde nimius nostri, & honoris proprij amor castigatur. Deinde considera, quòd Christus tripliciter Sãguinem fu-

Circumcisio spiritalis.

Sanguinẽ fudit ter.

dit. 1. in circumcisione à suis, debito & sancti
1. ministerio. 2. à seipso in horto per vehemétem
2. cum imminente morte conflictationem animi
3. sponte susceptam. 3. à Sathanæ ministris in
passione ipsa. Ita etiã circũcisio nostra partim
ab ijs, qui præsunt, perfici debet, amputando
occasiones & mortificando subditorum affe-
ctus, detrahendoque non necessaria: partim à
nobis ipsis per voluntarias mortificationes,
partim ab aduersariis & calumniatoribus.
Offeram me ad omnem modum.

MEDITATIO XXI.

De impositione Nominis Iesu.

PVNCTVM I.

Iesu nomen. NOmen Christo imponitur à Deo, qui solus potuit nominare ipsum, vti solus nouerat finem & officium illius. nominauit autem Iesum, hoc est, Saluatorem; quod nomen si quidam alij acceperunt, vt in figura tantùm, & secundùm quid: Christus autem simpliciter & excellenter multis modis. 1. quia ab omni simpliciter malo nos liberat. 2. quia sic liberat, vt simul introducat in omne genus boni in hac vita & altera. 3. quia modo singulari liberat, quòd sit Deus & homo; vnde fit, vt, persoluto pretio, ad æqualitatem redimat, non ex potentia tantùm, qui dicit: *Ego qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum.* (*Isa.* 63. 1.) Igitur, *in Domino gaudebo, & exultabo in Deo Iesu meo.* (*Haba.* 3. 18.) Porrò B. Virgo Maria prima fuit, quæ (B. V. nomẽ nd t.)

infanti iam nato hoc nomen imponendum edixit, & prima illud pronuntiauit (Iesus est nomen eius) in pronunciando autem tum ipsa præcipuè, tum Ioseph, & astantes mira perfusi sunt suauitate, tanquam ex effuso foras vnguento, quippè *oleum effusum nomen tuum.* O Iesu *ideo adolescentulæ dilexerunt te.* inprimis Mater, *cuius spiritus exultauit in Deo salutari suo.* In Deo Iesu suo. Impositum sibi nomen acceptauit infans, gratiasque agit Patri æterno pro nomine, & officio, ad exequendum illud paratissimus. Cant. 1. 3.

PVNCTVM II.

CVR nomen in Circumcisione imponitur. 1. ad clarificandum ipsum, vt quia, tanquam esset peccator, circumcidebatur, ex nomine innotesceret, eum esse Saluatorem, qui tollit peccata mundi. 2. ad significandum, quòd Saluator veniret per Sanguinem, cuius modò quasi primitias offerret, daturus postea totum.

PVNCTVM III.

EXCELLENTIAE huius nominis: quod si nec nominari potest, *nisi in Spiritu Sancto,* vt ait Apostolus, quis eius excellentias assequatur? 1. complectitur perfectiones diuinas, qui si Iesus est, vtique in facto bonus, Sanctus, sapiēs omnipotens, misericors; sunt enim hęc necessaria ad saluandum: siquidem *factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio & redemptio.* 2. complectitur omnia dona gratiæ & virtutum; quia *de plenitudine eius* participare

1. Cor 12, 3. Excellētiæ huius nominis. 1. 1. Cor. 1. 20. 2

3. debent qui saluantur. 3 officia omnia illius, quòd sit Magister, Medicus, Pater, Iudex, Aduocatus, Pastor, Protector. Iesus meus & omnia. 4. est compendium aliorum nominū apud Isaiam, *Vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius Deus, fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis*. 5. est mihi fons & origo bonorū omnium. in hoc datur remissio peccatorum, orationes à Deo exaudiuntur ægritudines spirituales curantur, tentationes vincuntur, dæmones profligantur, pericula auertuntur: est Lux & Dux, atque ad omnes virtutes stimulus.

4.

Isaiæ 6.9.

5.

Pro Epiphania Domini 6. Ianu.

MEDITATIO XXII.

Magorum profectio Hierosolymam.

PVNCTVM I.

Apparitio stellæ & vocatio Magorū.

APparitio stellæ. Voluit Deus, sicut in Iudæa Pastoribus, ita etiā in Oriente Gentibus manifestare ortum Saluatoris, atq; ad adorandum vocare; siquidem omnium erat Saluator, tùm Iudæorum tùm Gentilium: illis autem per Angelum, his per nouam Stellam significauit, iuxta vaticinium Balaam. Multi etiā alij eandem stellam viderunt, & quem indicaret, coniecerunt; sed hi tantùm Magi ad inquirendum permoti sunt. Sic plerique commodis temporalibus intenti ijs posthabent lucem diuinæ inspirationis, aiuntque illud: *Leo est in via occidendus sum*, prætexētes excusationes;

Num. 24. 17.

Soli tres Reges sequuntur.

Prou. 22.13 c. 2. 13.

Amos. 5.19.

ſed *qui timet pruinam, irruet ſuper eum nix*: & iſti pro temporali incommodo incurrunt æternum, Singulare beneficium Magis collatũ vt præ tot alijs efficaciùs mouerentur, vt omnibus poſtpoſitis, quærerent Chriſtum: quale Abrahæ: *Egredere de terra tua*. Optem ita vocari: & ſi vocatus ſum, Mundumque reliqui, vt Chriſtum inuenirem; gratias agam. Nam alioqui, *Multi ſunt vocati: Pauci verò electi*, ita vt obtemperent.

Iob.6.16.

Gen.12.2.

Mat 20.16.

PVNCTVM II.

PROFECTIO Magorum. Dant ſe viæ: & ecce, vident ſtellam præire ducem, vt olim Hebræos antecedebat columna nubis per diem, ignis per noctem. nempè, aggredientibus magno animo ſeruitium Dei adeſt gratia ſingularis ad proſequendum cœpta. Sequuntur ſtellæ ductum, in neutram partem declinando; & cum illa vel quieſcendo, vel mouendo: ita ego ductum rectæ rationis, ſupernaturale item lumen, & illuſtrationes à Deo immiſſas, & denique ſuperiorum & ſpiritualis Patris directionem ſequar, quaſi totidem ſtellas, vel vnam potiùs ex pluribus coagmentatam. Appropinquantibus illis Hieroſolymam, ſubducitur aſpectibus eorum ſtella, ad fidei conſtantiæque probationem; ac licèt triſtati fuerint, non tamen à cœpto deſtiterunt. Ita nos, cùm ſubtrahitur conſolatio, non reſiliemus. Conuerterunt autem ſe ad media ordinaria, quærendo ex alijs: ſicuti

Profectio Magorum

1. Stella ducit.

2. ſequũtur.

3. ſe abdit. ſtella.

Cant 3.3. Sponsa: *Num, quem diligit anima mea vidistis?* Adeundi Prælati, & qui nos iuuare queunt.

PVNCTVM III.

Quærunt de nato Rege. Fides.

INterrogant audacter de Rege nato. 1. Elucet fides eximia, non quærunt, an sit natus, sed de loco tantùm, quasi de re nihil dubitent. 2. Magnitudo animi, non verentur, in regia ciuitate, & aula ipsa, alium Regem Iudæorum quærere, quàm qui præsidebat. Qua tanta illorum confidentia turbatur Herodes, ipsi verò minimè: Cum Herode turbatur Ciuitas, quæ potiùs gaudere debebat, cum ex Messiæ expectatione, verique sui Regis tota penderet: sed fit, vt potentioribus consentiatur, etiam in malo.

2. Magnanimitas.

3. Turbatio.

PVNCTVM IV.

Herodes locum designat.

HERODES inquirit ex Sacerdotibus. Elucet mira prouidentia Dei. 1. Quòd iniquum faciat cooperari suo consilio. Diligentia enim Herodis patefit locus Natiuitatis. 2. Quia per malos ministros & sacerdotes aperit sensum scripturarum pijs. *Labia enim Sacerdotum custodiunt scientiam.* 3. Quòd Scriptura sit lumen ad inueniẽdum Christum, quæ cum habetur, non est opus alia stella. *Scrutamini scripturas, illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* 4. Iudicium Dei, quòd gentiles è longinquo cum labore veniunt adora-

2. Mala 1.7.

Ioan. 5.30.

tum Iudæi autem, quibus promiſſus & inter quos erat, non ſe loco mouent, ſcilicet *nemo poteſt venire ad me, niſi Pater meus traxerit eum* Ioan. 6. 44.

MEDITATIO XXIII.

Inuentio & adoratio Regis Nati.

PVNCTVM I.

Proſequuntur iter ſuum.

PROSEQVVNTVR Magi iter, & iterum vident ſtellam. Cùm primùm de loco Natiuitatis indicium acceperunt, relicto aulæ ſtrepitu pergunt, non niſi ex neceſsitate, inter tales morari oportet viros Religioſos. Quin ipſe rex Dauid à tumultu cupiebat liberari. *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam?* Nota etiam bonitatem Dei, qui Magos iam ex indicio pergentes, voluit ſolari, reddita ſtella, vndè illi mirificè recreati ſunt. *Secundùm multitudinem dolorum meorum, conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Ita Deus agit cum homine.

Deſere aulas.

Pſal. 54. 7.

Pſal. 93. 19

PVNCTVM II.

Veniunt Bethlehẽ.

APPVLSVS in Bethlehem & ingreſſus in domum. 1. Stupent, cùm vident ſtellam ſuper caſam ſtare, ſed continuò illuſtrati ſunt, quòd Regnum eius non eſt, vt Mundi. 2. Inueniunt Puerum cum Maria Matre eius, ſic etiam paſtores. Non facilè disiunguntur IESVS & MARIA, & debent in affectu

1. Stupor Regum.

2. Ieſus & Maria.

3. Illustrantur Reges. nostro coniungi. 3. Ad conspectum Infantis emicuit ex eius vultu radius, qui etiam mentes Magorum illuminauit, vt agnoscerent, illum esse verum Deum, Regemque, & Saluatorem. Vnde gaudio magno valde perfusi sunt, magis quàm ex reuisa stella. Et vtique erat

Apoc. 2. 28. c. 22. 16. Christus *stella matutina.* Quare impletum tunc in Magis illud: *Satiabor cùm apparuerit*

Psal. 16. 15. *gloria tua.*

PVNCTVM III.

Adorāt, & offerunt.

MAGI adorant, & offerunt. 1. Procidunt ad terram totis corporibus, simulque animis demissisimè prosternuntur,

1. Reuerētia.

impleriqúe cœpit: *Coram illo procident Aethio-*

Psal. 71. 9. *pes, & inimici eius terram lingent.* 2. Fuit

2. Latria.

adoratio Latriæ, tanquam vero Deo exhibita, pro salute hominum facto homini: pro quo in genus humanum beneficio, proque singulari erga se, Magi gratias ex intimo corde infanti egerunt, impleueruntque illud pro

Psal. 71. 11. sua parte, *& adorabunt eum omnes Reges terræ, & omnes gentes seruient ei.* O seruiant illi omnes; ac imprimis ergo! & tandem fiat

Isa. 45. 23. ei, quod apud Isaiam: *Mihi curuabitur omne*

3. Oblatio. *genu.* 3. Promunt Aurum Regi, Thus Deo, Myrrham Homini mortali: nec non internam Aurum charitatis, Thus deuotionis, & Myrrham mortificationis, quæ & ego offeram ac, si Religiosus sum, trina vota; in Myrrha Castitatem, quâ caro à corruptione præseruatur: in Auro Paupertatem, quæ omnibus se

abdi-

abdicat Christi causa: in Thure Obedientiam, quæ est oblatio totius hominis in odorem suauissimum Deo. Nec bonus Iesus dimisit indonatos, aut se vinci liberalitate passus est. Reddidit vicissim Magis Aurum Sapientiæ, qua mysterium Incarnati Verbi perceperunt; Thus insignis deuotionis, internæque consolationis; Myrrham incorruptionis à peccatis, ne posthac laberentur lethaliter, quæ est confirmatio in gratia, ita piè credi potest.

PVNCTVM IV.

Colloquia Magorum cum Maria: narrabant de stella, de gestis Hierosolymis, circumspiciebant casam, præsepia, pannos, ipsam Matrem admirabantur. illa vicissim conseruabat omnia, conferens in corde suo; laudabat eorum fidem, confirmabat. Non adfuerat initio Ioseph, vt indicaretur, Infantem hunc non habere Patrem in terris, quà homo erat: superueniens autem Ioseph, quæ sensit? quæ dixit? Cùm pernoctassent ibi, admonentur in somnis ne redirent ad Herodem (quod ille petierat) ne ipsi & infans in periculum adducerentur; parent, & alia via reuertuntur, gratulantes sibi pro suscepto labore. Ita ijs contingit, qui constanter Christum quærunt. Colloquia

Pro festo Purificatio. 2. Febru.

MEDITATIO XXIV.

Purificatio Matris, & præsentatio Filij.

PVNCTVM I.

B. Virginis virtutes.

VIRGO implet legem Purificationis, quæ iubebat: Mulierem, quæ peperisset Masculum, oblato sacrificio purificari in templo
1. post. 40. dies. 1. Libenter se continuit per il-
2. los dies in illa casa, intenta alendo filio, & defixa in contemplatione tantæ rei. 2. Eni-
3. tuit puritas, quòd, cùm purissima esset, adhuc voluit purificari. 3. Obedientia erga le-
4. gem, à qua tamen erat excepta, quòd concepisset, non excepto semine. 4. Humilitas, pro-
Leu. 12. 2. 3. fitendo, se indigere purificatione, dum ritum seruabat *offerendi columbam, aut turturem pro*
5. *peccato*: sicut filius se peccatorem exhibuit, admissa circumcisione. 5. Amor paupertatis, quia non agnum obtulit in holocaustum; sed pullum columbæ aut turturem, quod permittebatur pauperibus, & potuisset procurare
6. Agnum ex oblatione Magorum; sed maluit ex pauperibus esse. 6. Deuotio & reuerentia, qua munus suum obtulit Sacerdoti, petens
Cant. 2. 2. pro se orari. Hæ sex Virtutes sunt instar sex foliorum lilij candidissimi, *sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias.*

PVNCTVM II.

LEX altera iubebat offerri Deo omne primogenitum, in memoriam liberationis

ex

ex Aegypto, ab internecione primogenitorum omnium, tam hominum, quàm pecudum. 1. Devotè offert Patri æterno filium ipsius, & propriam, oblationem significatam præteritis sæculis per tot illas primogenitorum oblationes, & optatissimam ipsi Patri æterno, multoque acceptiorem, quàm Abelis, Noe, Abrahæ, omnibusque Mosaicis sacrificijs: per quam petebat pia Mater toti Mundo salutem, & reconciliationem. 2. Infans quoque ipse offert sacrificium Patri; quandoquidem priores oblationes non auferebant peccata: ut speciatim cogitabo, quòd pro me se obtulerit: O offeram ego me ipsum. — 1. Oblatio B. Virginis — 2. Ipsius Christi.

PVNCTVM III.

Primogenitus debebat redimi quinque siclis. 1. Redimitur à Deo Patre cui fuerat oblatus. Non sibi retinet, testificans, quod vult, prorsus eum esse nostrum. 2. Redimit Virgo Mater, vt nutriat, non vt seruet sibi, sed Mundo. 3. pretium, quinque sicl. non pluris hic, quàm alij primogeniti, redimitur. Ostendit Deus promptitudinem dandi eum nobis, vt noster sit: siquidem tam paruo redimi eum sinit. Quinque sicli possunt intelligi, mortificatio quinque sensuum, vel quinque virtutes, quæ ad Christum disponunt, recuperando cum Deo gratiam. Viua fides, Timor Dei, dolor de peccatis, fiducia de Misericordia Dei, ac stabile propositum emendationis. — Redimitur 5. siclis. — Sicli quid?

4. Re-

4. Redimitur in eum finem, vt sub potestate hominum sit, & morti etiam pro ijs tradatur.

MEDITATIO XXV.

De Simeone & Anna in præsentatione Christi

PVNCTVM I.

Simeon qualis? 1. VIRTVTES Simeonis & oraculũ. 1. Erat vir *iustus & timoratus*; cauens diligentissimè, ne quid offenderet. *Qui timet eũ nihil negligit.* 2. *Expectans consolationem Israel*, per ardentia desideria, per preces cum fiducia magna. 3. *Et Spiritus sanctus erat in eo*, non tantùm sicut est in quouis iusto, sed peculiariter, à quo proinde incitabatur ad flagitandam ardenter & exspectandam consolationem Israel; ipse enim spiritus postulat pro nobis, dum postulare facit. Qua fiducia & vitæ sanctimonia meruit *responsum accipere, non visurum se mortem, donec videret Christum Domini.* DEVS *Voluntatem facit timentium se, & deprecationem eorum exaudit.* 4. Datur etiam nunc aliquibus in hac vita videre Christum Domini per contemplationem; sed quia scriptum est: *non me videbit homo & viuet*; moriar per mortificationem, vt videam per contemplationem: aut planè moriar hic, vt illic videam facie ad faciem

Margin: 2. Eccle. 7. 19. 3. Psa. 144. 19. Exo. 33. 20.

PVNCTVM II.

IMPLETVR votum Simeonis. *Venit in spiritu in templum, & accepit Christum in vlnas suas.* Verè *potens est Dominus facere superabundanter, quàm petimus aut intelligimus.* Petierat Simeon videre, & datur ei amplecti ipsum, contrectare, exosculari. Multi tunc aderant, solusque agnouit Simeon, quòd infans nihil præ se ferret foris singulare. Ita contingit, vt solùm, qui dispositi dignè sunt, Christum in Eucharistia agnoscant, & fruantur. Præterea æstimetur gaudium boni Senis, præ quo ducebat omnes labores pro nihilo, & nihil superesse àmplius in hac vita sibi optandum. Ita & tu, *propter eminentem scientiam Iesu Christi, omnia arbitrare vt stercora, vt Christum lucrifacias.* Duo collige ab exemplo Simeonis, quæ faciunt ad felicem mortem. 1. Fiduciam, quam sancti concipiunt futuræ retributionis, cum experiuntur in hac vita, quo modo Deus consoletur suos, ac centuplum eis nunc reddat, iuxta promissum suum. 2. Fastidium rerum humanarum: vnde. cupiunt dissolui, & esse cum Christo. Tandem quid sensit Mater, similiter & Ioseph, cum agnosci puerum à sancto Sene viderent, & ita prædicari. *Mirantes erant super his, quæ dicebantur de illo.*

Eph. 3. 20.

Solus Simeon illustratur.

Philip. 3. 8.

Corollarium 1.

2.

Luc. 1. 33.

PVNCTVM III.

Prædictio Simeonis.

SIMEONIS sermo ad MARIAM. Prædicit, ipsam doloris gladio transfigendam. sic Deus miscet tristia lætis, summo consilio. Et voluit, vt B. Virgo & Mater iam tunc inciperet amaritudinem filij passionum persentire. Deinde de puero, quòd futurus sit in ruinam & resurrectionem multorum in Israel. Ex parte quidem Christi, nulli in ruinam, sed in resurrectionem tantùm, ad prouectionem ad gratiam & gloriam. ex parte verò ipsorum hominum, qui abusuri erant beneficio, & scandalizandi in ipsius humilitate, etiam ad ruinam. Item quòd in signum contradictionis, in quem tanquam in scopum iacularentur, calumniando doctrinam, miracula, mores & vitæ etiam insidiando. Gaudebo ad imitationem Christi, quando propter ipsum contradicetur mihi.

PVNCTVM IV.

Annæ virtutes.

ANNAE confessio, cui etiam reuelatus fuit Christus: eius quoque insignes extitere virtutes, quibus id promerita est. *Castitas Vidualis*, *Oratio*, & *ieiunium*. *Legis obseruatio*, & *assiduitas* in templo, cum annorum 84. *perseuerantia* in hisce bonis operibus

MEDITATIO XXVI.

est de applicatione sensuum.

MEDITATIO XXVII.

Fuga in AEgyptum.

Pvnctvm I.

Dominica infra Circumcisionem.

Persecvtio Regis Nati, instigante Diabolo, qui suo Regno à tam admirabili Infante metuebat; Herode Rege successorem non ferente, & populo assentiente Regi impio Christus quæritur ad necem. Cœpi iam tunc impleri Simeonis vaticinium de contradictione. Et voluit pater æternus ab Infantia Filium suum laboribus exerceri; & proprium est Mundi persequi aduersantes sibi. Id euenit primitiuæ Ecclesiæ & passim iustis. *Omnes enim, qui volunt piè viuere in Christo Iesu persecutionem patiuntur.* & præmonuit nos Christus: *non est seruus maior suo Domino; si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Potuit aliter quàm fugiendo declinare periculum; sed ita maluit. 1. Vt plus pateretur in exilio apud extraneos, nec fugit ad magos, vbi in pretio esset; sed ad ignotos, vbi lateret, quod imitari debemus, vt velimus in occulto esse, dum aliter de nobis disponit per superiores. 2. Voluit etiam genti Idolis deditæ prodesse, & implere Isaiæ prædictionem: *Ecce Dominus ascendit super nubem leuem, & ingredietur*

Christi persecutio

2. *Tim.* 3. 12.

Ioan. 15. 20.

Quare fugerit.

1.

2.

Isaia 19. 1.

AEgyptum, & commouebuntur simulachra AEgypti à facie eius. Hac nubes fuit sacra illius humanitas, vel etiam Matris vlnæ, in quibus portabatur. Simulachra aũt cõmota sunt, quia fundamentũm ab eo positũ est illius perfectionis, quæ postea in AEgypto maximè viguit in sanctis Anachoretis & Cœnobitis, per quam idola, quibus Mundus seruiebat, diuitiæ honores, & voluptates, prostrata sunt & conculcata. ô cùm Christus in nube panis ingreditur ad me, simulachra prauarum affectionum turbentur. Quod Christo euenit fugienti in AEgyptum à facie Herodis, euenit eius corpori primitiuæ Ecclesiæ, sanctisque Apostolis, qui pulsi à Iudæis, se ad gentes conuerterunt. Ne me deserat, obsecro, meus Iesus, ne ego tibi, bone Iesu, secedendi præbeam occasionem, & ne alius accipiat coronam meam.

PVNCTVM II.

Apparit Angeli.

REVELATIO de fuga capessenda. Deus mittit Angelum, prouidentiam gerens de Filio, donec veniret hora eius; gerit etiam de Iustis, adoptionis filijs. Per Angelum intimat, quia vult sibi obediri etiam in ministris. Non matri intimat, sed Iosepho, cui, vt capiti domus, voluit Matrem subiacere. Nec illa ægrè tulit, sed perindè paruit, ac si fuisset sibi reuelatum. dummodo voluntas Dei fiat, non inter est, per quem innotescat.
Discam ita obedire, & subordinatis.

PVNCTVM III.

CIrcumſtantiæ Mandati. 1. dormienti no-ctu imperatur. vult Deus poſtponi quie-tem, & commoda propter obedientiam. 2. Iu-betur puerum & Matrem abducere, cæteris relictis, quò tutiùs abiret. Sic ego, dum volun-tas vrget ad aliquid, non proſpiciam de com-moditatibus: ſufficit Ieſum & Mariam ſecum habere. 3. Locum exilij deſignat AEgyptum, hoſtilem terram. Qui ſub obedientia Religio-ſa degunt, non ſibi deligant locum: vbique tuti ſub Dei manu erunt. 4. Terminum exilij non aſsignat, *donec dicam tibi*. Deo relinquamus, quamdiu in hoc aut illo munere & loco verſe-mur, quia ipſi eſt cura de nobis. 5. Rationem fu-gæ reddit ob periculum ab Herode. Etſi ad o-bediendum non requiritur, vt ratio reddatur; Deus tamen ſubinde facit, vt qui alioqui ſine ratione paratus eſt obedire, ſi ea ex abundanti reddatur, ſuauius faciat. Vt in reb⁹ fidei, quã-do ad promptitudinem credendi accedit mira-culum, ſolatium eſt credenti. Quando autem rationem præcepti non aſſequimur, perinde obſequemur: imitantes quod dicit Paulus, *confidens in obedientia tua, ſcripſi tibi ſciens, quoniam & ſu-per id quod dico facies.*

1. Nocte.
2. Puer & Mater,
3. Indifferẽtia loci.
4. Temporis.
5. Fugę ratio

Ad Phil. ver. 21.

PVNCTVM IV.

OBedientia Iosephi. 1. nihil replicauit, aut difficultates mouit. 2. celeriter obediuit. 3. non est causatus difficultatem itineris, & rerum necessariarum inopiam.

PVNCTVM V.

COmmoratio in AEgypto: in magna rerum paupertate, labore manuum victitantes inter barbaros & impios, ferebant pacatissimè, Deo curam relinquentes; cruciabantur ob gentis impietatē & peccata. Credibile est, aliquos, ad Dei notitiam cultumque permotos fuisse admiratione huius sanctæ familiæ; quam etiam iuuerint aliquibus subsidijs.

MEDITATIO XXVIII.

In Festo SS. Innocentium.

Cædes Innocentium & reditus ex Aegypto.

PVNCTVM I.

Ambitio.

COgita. 1. quàm sit ambitio perniciosa, vt talia patret, & Christo ipsi insidietur, & quàm suspicax, vbi non est timendum. 2. quàm Christus compassus fuerit innocentibus, quàm illis benè cesserit mors pro Christo obita.

PVNCTVM II.

MORTVO Herode reuocantur ex AEgypto. 1. Herodes frustratus voto occidendi Christum, regnum etiam amisit infelici morte, pro quo retinendo fuerat Christum persecutus. sic nihil proficit tandem iniquitas. 2. Ioseph admonetur per Angelum fiduciamque in Deum maiorem concipit, quando vidit, ita sui curam geri, sibique commissorum. Ideò me proijciam in Deum, *in cuius manu sortes meæ sunt*. 3. Angelus apud Iosephum non nominat ex nomine MARIAM, aut sponsam suam, nec modò, nec in priori apparitione sed Matrem vocat, *accipe puerum & Matrem eius* quia hoc nomen ipsi gloriosissimum, & ita ferè Euangelistæ appellant.

1. Decipitur Herodes.

2. Ioseph monetur. *Psal.* 30. 15.

3. Matrē nominat.

PVNCTVM III.

REDITVS ex AEgypto. 1. sensêre illi, qui assueuerant sanctis hisce hospitibus, & fortè ad Dei cognitionem adducti fuerant, illorum abcessum. 2. Ioseph solitus in dubijs ad Deum recurrere, edocetur, ne transeat in Iudæam. 3. Christus nomen contraxit à ciuitate, vbi enutritus; vt Nazaræus vocaretur, id est, sanctus, Deoque sacer. quis, vt ille? vel floridus: quomodo non alius, omni genere virtutum, *flos campi & lilium conuallium*.

1.

2.

3.

Cant. 2. 1.

Dominica pruma post Epiphaniam.

MEDITATIO XXIX.

Christus ascendit in templum & manet.

PVNCTVM I.

Consuetudo visitandi templi.

QVòd consuetudo fuerit MARIAE & Ioseph ascendendi in templum temporibus à lege præscriptis, ter in Anno, tum spiritu parendi legi, tum peculiari deuotionis erga Dei domum. Christus autem simul ascendebat, quòd ita parentes vellent; & vt ibi Patrem glorificaret, gratiasque solennes ageret cum reliquo populo pro communibus & priuatis beneficijs, quæ fuerat legis ratio præcipientis ascensum. Nec quia consuetudo erat, ideò ex consuetudine faciebant: sed ex deuotionis spiritu, quod est in talibus atque alijs virtutum actionibus seruandum nobis.

PVNCTVM II.

Remansit Puer.

REMANSIT *puer Iesus in templo*: quia magis etiam, quàm Samuel versari in Dei obsequio appetebat, & vt exemplum daret pietatis circa res sacras, & cultum diuinum, præsertim in ea ætate, quando alij incipiunt ratione vti, vt doceret iam tunc assuescere oportere pietati, exercitationique virtutum. Remansit autem inscijs parentibus, ne, si illi repugnarent, videretur inobediens, cùm alioqui remanere eum oporteret: vel si per-

Inscijs parertibus.

mitterent, eorum præſentia ſibi foret impe dimento. Diſcam affectum carnis & ſanguinis deponere, &, ſi coniuncti prohibituri ſunt, celare ipſos conſilium, quamuis dolituros. *Qui amat Patrem aut Matrem plus quam me, non eſt me dignus.* Et, *qui dixit Patri ſuo & Matri ſuæ, neſcio vos, &c. hi cuſtodierunt eloquium tuum.* Matth. 10. 37. Deut. 33. 9.

PVNCTVM III.

VOluit Ieſus manifeſtare ſe, idque in templo, & apud legis Doctores. in quo actu inſignes exhibuit virtutes. 1. Modeſtiam, vultu, verbis, & moribus ſingularem; vt ea permoti, ad conſeſſum eum admiſerint. 2. Humilitatem, interrogando, & audiendo, quaſi diſcens, non autem docens. 3. Sapientiam in quæſitis, & reſponſis, vt ſtuperent. 4. Zelum, quia non ad oſtentationem, ſed pro gloria Dei faciebat, vnde elati confunderentur, humiles illuſtrarentur interiùs. Quàm mihi eæ virtutes neceſſariæ! qui immorigerè, & arroganter ſcientiam iacto, quæ nulla eſt; indeque meam, non Dei laudem quæro.

Chriſti modeſtia.

Humilitas. diſcretio.

Zelus.

PVNCTVM IV.

QVid egerit illo triduo. Credibile, manſiſſe in templo ſemper, & humi cubaſſe, ac ſine cibo vixiſſe, vel tenui emendicato.

MEDITATIO XXX.

Quæritur IESVS, & inuenitur.

PVNCTVM I.

Parentum virtutes in quærendo IESVM.

QVòD DEVS Parentes, amiſsione talis
Filij, abſque eorum culpa, & dum pium
obſequium præſtant, voluerit exercere ad ex-
emplum virtutum. 1. Patientiæ; nam ita do-
1 lebant, vt interiùs non turbarentur, neque pa-
cem cordis amitterent, neque conquereren-
2. tur; ſed Deo ſe committerent. 2. Humilita-
tis, dum culpæ ſuæ tribuerent, quæ aberat o-
mnis; vel quòd indignos ſe putarent tali vi-
3. tæ ſolatio. 3. Studij, & curæ, vbi primùm
aduerterunt, quærendi illum, dolore & amo-
re exiſtimulante, quodque id paterni officij eſ-
ſe intelligerent. Non inuenerunt autem inter
cognatos, quia propter eos non deſeruiſſet
parentes. 4. Orationis, qua per noctem pete-
4. bant à Deo ſibi reddi. Contingit ſpirituali-
ter amitti Chriſtum per diem proſperitatis,
& animaduerti in nocte tribulationis, vel per
diem vitæ, dum per teporem hæret quis in ali-
quo peccato mortali, nec ſe agnoſcit: aliquan-
do tamen ad vitæ noctem recognoſcit. Gra-
tiam quoque deuotionis Deus ſubtrahit ob
varias cauſas, vel culpabiles, vel ex prouiden-
tia.

PVNCTVM II.

Tempus tridui.

QVOMODO inuenitur. 1. Poſt triduum in typum alterius tridui à morte ad Re-

surrectionem eiusdem Christi. Sed illa amissio & mora fuit multò acerbior, hæc tantùm quædam illius prægustatio. 2. Locus, in templo inuenitur, Orationis loco. Inuenietur in corde nostro, si illud fecerimus Orationis locum, non negotiationis: sic *sponsa non inuenit in plateis* & turbis distractionum, nec verò *in lectulo* commoditatum: quia, vt apud Iob, non inuenitur in terra suauiter viuentium. 3. inter quos inuenitur? in medio Doctorum, audiens & interrogans. Inde intelligi potuit, cur remansisset. Inuenitur apud eos, qui habent clauem scientiæ. cogitent isti, inter ipsos Christum esse, obseruareque quomodo alios dirigant. 4. Gaudium MARIAE maius quã Matris Tobiæ: instar illius, quod postea percepit, cùm rediuiuum à mortuis recepit filium. Inuento IESV in tali actu & plausu, non ingessit se mater, vt fit, prædicando, suum esse filium, at modestè & tacitè rem considerabat, & exitum præstolabatur.

Locus templum.

Cant. 3.1.

Iob. 28.13.

Societas Doctorũ.

Gaudium B. Virginis Mariæ.

PVNCTVM III.

QVOMODO Mater alloquatur inuentum filium. 1. *Fili quid fecisti nobis sic?* non est curiosa inquisitio causæ, sed amorosa expositio doloris, vt cùm Iob: *quare me posuisti contrarium tibi?* & Christus: *Vt quid dereliquisti me?* & Dauid. *Quare faciem tuam auertis?* simul indicatur, ab ipsius Dei prouidentia afflictionem venire, & posse cùm velit, mederi. Solet in his verbum addi fiduciæ;

1. Alloquitur filium amanter.

Iob 7.20.

Mat. 27. 46.

Psa. 43.24.

vt, Deus Deus meus, vt quid; &c. & Maria: Fili, quid? nam ex amore & fiducia proficisci debent tales quasi querelæ. 2. *Pater tuus & ego.* Honorat sponsum, dum primo loco nominat, & gloriosum patris titulum tribuit, se humiliat, quasi eius filius habeat alium Parentem præter se, quod inde colligebatur. 3. *Dolentes quærebamus te.* Debet quæri cum dolore, qui ex amore procedat, & cum simplicitate cordis purâ ipsius gratiâ: non ob gustum aut commodum aliud. Et quærendus est diligenter, & perseueranter. *Quæretis me, & inuenietis, cùm quæsieritis me in toto corde vestro.* 4. *Sic*, emphasim habet. quàm pauca & cordata verba! vti aliàs solita Diua Virgo.

2. Humiliter

3. Cum dolore.

4. Breuiter.

Ierem. 29. 13

PVNCTVM IV.

QVID responderit Christus 1. *Quid est, quòd me quærebatis?* subasperior in speciem responsio. Sic subinde expedit, ad exercitium patientiæ, & humilitatis, quando etiam abest omnis culpa, vt hic. Voluit etiam indicare, se plus esse, quàm hominem. 2. *Nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt oportet me esse?* commendatur nobis studium diuini obsequij præ rebus omnibus.

Cur asperiuscule?

Seruire Deo.

PVNCTVM V.

CHristus *descendit cum eis & erat subditus illis* In itinere quærebat Mater ex eo, quid egisset illo triduo, & conseruabat verba eius in corde suo. Quàm deinceps fuerit Virgo attenta, nè Christum amitteret. Vtinã & ego

MEDITATIO XXXI.

Vita Christi vsq; ad annum trigesimum.

PVNCTVM I.

IESVS *proficiebat Sapientia & ætate apud Deum & homines.* Habuit à suo conceptu omnem sapientiam, & gratiam : proficiebat autem, quotidiè magis exercens, forisque ostendens; quemadmodum Sol in se idem, *crescere* dicitur *vsque ad perfectum diem*, secundùm operationis efficacitatem. Spiritualiter crescere aut decrescere varijs modis contingit. 1. Aliqui, vbi cœperunt, mox retrocedunt. De his Christus: *Mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, nō est aptus Regno Dei.* & sunt vt vxor Loth, *quæ versa est in statuam salis*, quòd retrospexerit. 2. Alij in progressu remittunt de feruore, & medijs, per quæ profecissent, qui in periculo sunt deficiendi. Ad tales Christus: *Habeo aduersum te pauca, quòd Charitatem primam reliquisti.* 3. Alij incipiunt, & pergunt, sed lentè; qui etsi exteriùs non appareant deficere, solent tamen interiùs. 4. Alij, vbi inceperunt, pergunt alacriter: *ascensiones in corde suo facientes*, & *euntes de Virtute in Virtutem.*

Prou. 4. 18.

1. Mali retrocedunt à modis.

Luc. 9. 62.

Gen. 19. 26.

2.

Apoc. 2. 4.

3.

4.

Psal. 83. 6.

PVNCTVM II.

CRESCEBAT *coram* DEO *& hominibus.* Vitanda extrema. Aliqui, non habita

1. Modus crescendi.

bita ratione ædificationis apud homines, quæuis faciunt feruore proficiendi ; alij tantùm coram hominibus proficere ſtudent, non in corde coram Deo. oportet autem prouidere bona & coram Deo, & coram hominibus. Creſ-

Sapientia. cebat autem *ſapientia & gratia*. ad ſapiētiam ſpectant meditatio cœleſtium, prudentia agibilium, diſcretio ſermonis : ad gratiam autem

Iſai. 42. 4. eæ omnes actiones virtutum, quibus placemus Deo, & hominibus reddimur amabiles. Sicut de Chriſto dicitur : *non erit triſtis neque turbulentus*. Proficiebat & Maria ab exemplo filij proficiam & ego.

PVNCTVM III.

Chriſtus obediens. DE Chriſto ab hoc tempore ad trigeſimū annum ætatis non habetur aliud, niſi quòd *erat ſubditus illis*. 1. cogita, quis obediebat. 2. in quibus: quæ in domo fabri, & paupere occurrunt facienda ; & faciebat omni affectu. Laus obedientiæ non eſt à dignitate actionum, quæ fiunt; ſed ab intentione & affectu facientis, qualeſcunque imponantur, licèt ſuo genere paruæ.

PVNCTVM IV.

Cur faber. Marci 6. 3. EXERCVIT Chriſtus fabrilem, etiam poſt mortem Ioſeph: vnde dicebant, *Nonne hic eſt faber filius Mariæ?* 1. ad exemplum vitandi otij. 2. vt ſe ſubijceret maledicto Adæ: *in*

Gene. 3. 19. *ſudore vultus tui veſceris pane tuo*. 3. Cauſa humilitatis. conſidera, quo affectu interno o-

pera

pera faciebat, & offerebat, Patri æterno labores illos. tu fac similiter in omnibus.

PVNCTVM V.

QVod Christus tanto tempore latuerit vsque ad trigesimum annum. Vnde postea mirabantur, *quomodo literas sciret, cum non didicisset.* Imò dicebant; in furorem versus est: quia tam insolita dicebat & faciebat, qualia eo exspectari non poterant, ex comparatione vitæ prioris. Ama latere, nec teipsum ostenta: Erit tempus, cùm Deus disposuerit.

PARS TERTIA MEDITATIONVM.

De Vita & Doctrina Christi à Baptismo ad Passionem.

INTRODVCTIO AD MEditationes III. Partis.

De duplici Vita, Actiua, & Contemplatiua.

SPIRITVALIS vita constat partim externis actionibus, & dicitur Actiua; partim internis, & vocatur *Contemplatiua*. cùm vtræque iunguntur, efficitur vita Mixta; quam Christus tenuit & exhibuit. Ambæ sunt in Maria & Martha sororibus adumbratæ: de quarum officijs & proprietatibus aliquid præmittendum est in vsum Meditationum sequentium.

CAPVT. I.

De Actionibus vitæ actiuæ.

Obsequia vitæ actiuæ. Luc. 10.38.

INsinuantur in Martha de qua S. Lucas: *Ingressus est Iesus in quoddam castellum, & mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam* Quibus verbis significantur tria obsequia vitæ actiuæ. Primum est,

1. Præparatio.

vt præparetur Christo domus, quod fit tribus

modis. 1. vt mundetur tota, videlicet à peccatis. Quoniam, *in maleuolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis*. Huc pertinent opera pœnitentiæ. 2. vt reddatur tranquilla & absque tumultu: quò possit hospes quietem capere. Id perficitur compressis, & mortificatis passionibus appetitus. 3. vt ornetur, vtique virtutum moralium feruenti studio, & exercitatione. Sap. 1. 4.

Secundum obsequium est, excipere Christum hospitio in pauperibus: sicut Martha excipiebat illum in seipso cum discipulis suis; exercendo in pauperes opera septem misericordiæ corporalis, de quibus Christus; *Quamdiu fecistis vni ex his fratribus meis minimis mihi fecistis*. 2. Eleemosyna. Mat. 25. 40.

Tertium est, præparare Christo hospitium in aliorum etiam animis: quod fit per opera misericordiæ spiritualis, perque ministeria docendi, concionandi, confessiones audiendi, & Sacramenta administrandi. Hoc erat munus discipulorum, quos præmittebat Christus *in omnem locum, quò erat ipse venturus*. 3. Zelus animarum. Luc. 10. 1.

CAPVT II.

De Actionibus vitæ Contemplatiuæ

EXPRIMVNTVR in Magdalena sorore Marthæ. *Et huic erat soror nomine Maria quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat* Luc. 10. 39.

verbum illius. Hoc est præcipuum Contemplatiuæ; sorores sunt, quia ab eodem Patre Deo genitæ: sed prior Martha, quæ Deo hospitium parat; tum Magdalena, quæ iam domi excepto fruitur. Huic conueniunt, ista. Magdalena propinquior est Christo, quippe inhærens pedibus eius; Martha autem causâ ministerii per domum discurrit. *Accedite ad Deum & illuminamini.* 2. *sedet*: nempè quiescit, absque distractione, vni rei intenta, sepositis curis omnibus, atque internis potentiis sensibusque omnibus collectis, pacatisque affectibus. *Vacate & videte, quoniam ego sum Deus. Audiam quid loquatur in me Dominus.* 3. *ad pedes* manet, inde affectus hauriens salutares, qui per pedes significantur. Primò; *humilitatis*, dum recumbit in nouissimo loco; deinde *reuerentiæ* ergà Christi Maiestatem; quam recognoscens demittit sese. Tertiò *subiectionis*; paratam se ad obsequium illo situ profitens. Quartò *imitationis*, vestigiis Christi insistere cupiens. Talibus contingit illud: *Qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.* 4. audit verbum, & huic rei præcipuè contemplatiua intendit; audit autem, vel sacros & pios libros legendo, vel spirituales magistros & cohortationes auidè excipiendo; vel meditando, & cum Deo colloquendo, vel denique per intuitum contemplationis veluti spectando diuinam veritatem. In quem actum maximè conuenit auditio: nam hæc fit absq; nostris ratiocinationibus per il-

I. Appropinquare Iesu. Psal. 33.6.
2. assidere. Psal. 25.11. 13.8. 9.
3. Ad pedes. 1. 2. 4.
4 Deut. 33.3.
IV. Audire Iesum varie.

lapsum doctrinæ in interiorem auditum. Sic Paulus *audiuit arcana verba.* & Christus ipse: *Quæcunque audiui à Patre meo, nota feci vobis.* 2.Cor.12.4
Ita anima per contemplationem excipit diuinas illustrationes & sensus, nullo labore, magno gustu suauitatis; & *suscipit*; quod optat S. Iacobus, *in mansuetudine insitum verbum, quod saluat animas* suscipientium. Iuan. 15.15 Iac.1.21.

CAPVT III.

Vita Actiua opus habet contemplatione.

ID apparet in Martha: quæ *satagens circa frequens ministerium, stetit & ait: Domine non est tibi curæ, quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic illi, vt me adiuuet.* Sanè Contemplatio debet adiuuare Actionem, vt hæc cùm deuotione & suauitate perficiatur. Quare Martha stetit, aliquantulum intermittens actionem. Queritur autem amanter de subsidij defectu à sorore; per hoc volens impetrare à Domino auxilium contemplationis. Iube, inquit, & confestim fiet *Mitte de cœlis, & à sede magnitudinis tuæ spiritum sapientiæ, vt mecum sit, & mecum laboret: & sciam, quid acceptum sit apud te*, hoc est, vt tibi placere possim in actione mea. Sunt quidam ex occupatis in actione, qui queruntur quodammodo de ipso Deo, quasi ab ipso deserantur, nulla

Luc. 10.40

Contemplatio adiuuat actionem.

Sap.9.10.

Contépla. tionis defectũ queruntur.

quiete ad respirandum concessa; quasi culpa actionis fiat, quòd destituantur fructu contemplationis. Qui quidem, si humilitatem colerent, in magno beneficio ponerent, quòd in Dei gratiam sese totos impendere liceat sanctis actionibus, atque ea ratione donum contemplationis obtinerent, quod modò auertunt à se per superbam querimoniam, & fortè simulatam, qua tegere volunt & excusare tepiditatem suam in studio contemplationis.

III. De contẽplatiuis malè iudicant.

Alij autem queruntur de contemplatiuis quasi otiosis, & Ecclesiæ Dei nihil conferentibus, sed planè inutilibus: quo in iudicio multum peccant. 1. Primò, quòd velint, omnes eandem inire viam secum, quasi vna tantùm sit ad perfectionem contendendi. 2. Deinde errant, quòd otiosos existimant, qui Deo toti vacant; & inutiles, quorum orationibus plurimùm iuuatur Ecclesia, & illi ipsi, qui proximis dant operam. Quare Dominus Magdalenam defendit, quæ otiositatis arguebatur à sorore. Agat igitur gratias Deo vnusquisque pro sua vocatione; in eaque se perficiat: deque aliorum bono gaudens, faciat illud sibi proprium.

CAPVT. IV.

De moderanda Actione.

NIMIAM solicitudinem coarguit Dominus, quando Marthæ dixit: *Martha Martha solicita es, & turbaris erga plurima.* Huius verò inquietudinis causa est triplex. Prima est naturæ conditio, ex qua quidam sunt ita animo inquieti, vt se colligere non valeant, ideoque amant distractiones. Alij autem sunt pacati, facilesque ad collectionem sui: sicut autem hos charitas, cùm opus est, ad actionem prouocat: ita illos frenare debet, & ab effusione cohibere timor spiritualium damnorum inde prouenientium; & spes de virtute gratiæ Dei eos ad connitendum confirmare.

1. Inquietudo naturę.

Secunda causa est zelus indiscretus atque defectus experientiæ: vnde fit, vt omnia complecti velint, & vbique adesse. Sic Dominus redarguit sollicitudinem Marthæ *circa plurima.* Corrigendus est error iste, & suum cuique rei tempus dandum, iuxta illud: *Sapientia scribæ in tempore vacuitatis; & qui minoratur actu, sapientiam percipiet.* Hoc est, vir sapiens captat otium suo tempore, & vacat à curis; & per diminutionem, siue cessationem ab actione intendit sapientiæ acquirendæ.

2. Defectus Iudicij.

Eccl. 38, 25.

Tertia est causa, ab amore sui ipsius, quo fit primùm, vt in res proprias nimio amore feramur, atque ita effundamur foras supra modum: deinde impulsu vanæ gloriæ sæpè vrgemur ad multa aggredienda, & prosequenda

3. Amor sui nimius.

Impetuosus.

non obstante proprio spiritus detrimento. Denique, per indiscretionem, non æstimantes, quid expediat, dum licere videatur; contra Pauli documentum: *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.* Quidquid ergo speciem aliquam boni habet, sine delectu suscipitur: quod est inconueniens.

Indiscretus
1. Cor. 6. 12.

CAPVT V.

De vno necessario, quod est proprium vitæ Contemplatiuæ.

HOc Vnum commendauit Christus in Magdalena: *Porrò* VNVM *est necessarium.* Huc spectat vita contemplatiua, vbique renuens pluralitatem, amans Vnitatem. Primò in vsu rerum temporalium: ex quibus studet quàm paucissimis vti. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.* Multum id confert ad quietem cordis; & singulariter id sectati sunt viri cōtemplatiui; & quò parcius istis vtimur, eò liberalius à Deo donamur spiritualibus bonis. Secundò requiritur *vnitas intentionis*, quæ debet esse gloria Dei; & quæ ad illam per se diriguntur, vti est præcipuè salus nostra. quidquid huc non refertur, extra vnum est, si vel totum mundum lucrifac ām. Huc spectat etiam *Vnitas*, qua sumus *vnum corpus, & vnus spiritus cum Christo. & vna est omnium fides, vnum baptisma, vna spes vocationis*

1. Vnitas parcimoniæ. 1. Tim. 6. 8.

2. Intētionis

Ephes. 4. 4.

onis, vnus Dominus, vnus Mediator, vnus Deus & Pater omnium. Quare deteſtabor, quæcunque me ab hac vnitate corporis Chriſti, quod eſt Eccleſia, quocunque modo abducunt aut diuellunt. Tertia eſt, *vnitas* facultatum animæ, & actionum; quæ in vnum colliguntur, quando ſic in poteſtate ſunt, vt nihil obſtrepant, aut auertant animam contemplantis ab vnione cum Deo per contemplationem & amorem, ſed potiùs cooperentur ſuo modo, atque ſubſeruiant.

3. Vnitas facultatum animæ.

CAPVT. VI.

De præſtantia vitæ Contemplatiuæ.

COMMENDAVIT illam Chriſtus illis verbis: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Vbi eſt notandum, quòd à-it, Mariam *elegiſſe*: nam, etſi Deus inſpirator eſſe debet ſuſcipiendi vitæ genus, præſertim tam eximium: homo tamen ipſe obſequitur vocanti, & cooperatur.

Gratia & libertas principia ſtatus.

Vocat autem *optimam partem*, quo præfert eam vitæ actiuæ, nam coniungit magis hominem ſummo bono, ſimilioremque Deo facit & Angelis, perficiendo ipſũ ſecundũ nobiliſsimas potentias rationales, intellectũ & voluntatem, atq; iſtas per actus omnium excellentiſsimos; nempè contemplationem primæ veritatis, &

Amor proximi.

amorem summi boni, à quibus actibus deinde prouenit amor proximi, & feruor, atque deuotionis sensus in operibus bonis perficiendis.

1. In statu conseruat.

Addit porrò Dominns: *quæ non auferetur ab ea.* Nam quos Deus semel ad eam vitam vocauit, vult in ea permanere, nec vllis obtrectationibus (qualis erat illa Marthæ) ab instituto reuocari. Deinde vult, vt à consuetis eius vitæ exercitationibus, per tempora distributis, nullo modo patiantur se inpediri, aut distrahi, quouis alio prætextu meliorum. Nam in ispos dicitur à Sponso: *Ne suscitetis, nec euigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.* Volet autem, quando id esse voluntatis diuinæ, ex obedientia intelliget. Denique Deus nunquam aufert hanc partem ab eo, cui semel contulit; sed eandem perficiet in æternitate, vbi cessante actione toti Deo vacabimus, eum amabimus, & laudabimus, vt dicit Augustinus.

2. Non impedit.

Cant. 2.7. & c.3.5.

3. Nunquam aufert.

De Ciuit. in fine.

CAPVV VII.

De vitæ mixtæ excellentia.

MIXTA est, quæ contemplationi addit actionem: cuius vitæ Mixtæ respectu, contemplatiuam solam Dominus vocauit *partem*: quia non est totum bonum. Hanc Christus expressit; deinde Ioannis Baptista, Apostoli, Doctores Ecclesiæ, aliique viri san-

ctissimi secuti sunt. Significata verò est in *scala Iacob* per quam *Angeli ascendebant & descendebant.* vtique homines Angelis similes, modò ad cœlum per contemplationem se attollentes, modò se ad terram demittentes, causa proximos iuuandi per opportuna ministeria. Et quamuis ista perfectio videatur esse paucorum, vt ait Cassianus, tamen ipsa contemplatio, amorque diuinus, dum proximi charitatem accendit, ad actionem instigat. Intelligit enim opus esse Deo gratissimum, cooperari Christo in lucro animarum faciendo, proque ipsis vitam ipsam fundere, paratum esse. Cæterum sicut Martha indiget Magdalenæ subsidio, ita vicissim pulchra Rachel (quæ etiam contemplatiuam designat) inuidet Liæ lippienti, sed fœcundæ (quæ est actiua) clamatque: *Da mihi liberos, alioquin moriar.*

Gen. 28.12.

Collat. 19. c. 9.

Contemplatio ad amorem proximi impellit.

Gene. 30.1.

Quamobrem Dominum obsecrabo, vt Marthæ obsequium pariter & Mariæ otium tenêre valeam, neque me solicitudo Marthæ nimia à quiete Magdalenæ distrahar, vel huius studium auocet à subsidio proximis ferendo.

Oratio.

CAPVT VIII.

Quomodo Christus vtramq; vitam excellenter coniunxerit.

NOctem contemplationi, diem actioni tribuebat; quod significat Lucas: *Exijt in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Circa quæ verba considerare possumus Christi contemplationis modum, ad imitandum.

Luc.6.12.

Christi oratio.

1. Cum præparatione.

1. Accedebat paratus, sepositis distrahentibus: nam eligebat locum à strepitu semotum, montem; tempus quietissimum, noctis, & solus secedebat. 2. Diu orationem producebat, vt qui in illa pernoctabat. Ac ille momento in Deum assurgebat, nos autem non nisi multa colluctatione obtinere possumus benedictionem, sicut Patriarcha Iacob. Et propterea dicitur: *Melior est finis orationis, quam principium:* quia tandem post multam instantiam & conatum efficimur compotes alicuius cœlestis lucis, & consolationis, quare debemus orationem producere. 3. Oratio ipsa Christi erat perfecta, nam ait: *pernoctabat in oratione Dei.* Phrasi autem Scripturæ res quæpiam dicitur Dei, quòd sit in eo genere excellentissima, qualis oratio à Ieremia describitur: *Sedebit solitarius, & tacebit: quia leuauit se super se.*

2. Longa.

Eccli.7.9.

3. Perfecta.

Thren.3.28

Oratio Deũ respicit tripliciter.

Prætereà vniuersa oratio dici potest, Dei, quod ex omni parte Deum respiciat. 1. debet à

1.

Spiritu sancto inspirari, qui idcirco dicitur pro nobis postulare. 2. In Deum solum debet esse intenta, alijs curis seclusis. *Introibo in potentias Domini: Domine, memorabor iustitiæ tuæ solius.* 3. Summa petitionum debet esse honor Dei, & eius impletio voluntatis. 4. Effectus est vnitio cum Deo, & transformatio in illius similitudinem. Oratio itaque perfecta verè appellatur Dei, qualis in primis oratio fuit Christi Domini.

2. Ps. 70.16.

3.

4.

Ab huiusmodi contemplatione Christus prodibat ad actionem: sed & inter actionem miscebat contemplationem, velut cùm in patrandis miraculis orabat Patrem: quod etiam fecisse tacitus, quando non memoratur apertè orasse, credendus est, & fecit, vt doceremur similiter, contemplationem eodem tempore cum actione iungere, non solùm eam præmittere. Sicut hortatur Ieremias: *Leuemus corda nostra cum manibus ad Dominum in cœlos.* Cum manibus, inquit, & inter operandum.

Post orationem Actio.

Thren. 3. 41

Porrò Christi actio per tempus prædicationis eius maximè enituit, in concionibus, exemplis, & miraculis, quæ omnia fuerunt eximia, circa quæ versatur tertia pars Meditationum.

Christi actiones.

MEDITATIO I.

Vita Præcursoris.

PVNCTVM I.

AB infantia degit in deserto, vbi quatuor imprimis præluxit virtutibus, quæ sunt columnæ perfectionis. 1. Asperitas vitæ, habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem eius erat locusta, & mel siluestre; & haud dubiè, non dissimile cubile & lectus antrum & nuda humus ferebatq́; omnes cæli molestias, æstum, imbres, frigusq́ue patienter. Nec hæc ob delicta præterita, cùm fuerit ab vtero sanctificatus; sed ad vitandas etiam leues culpas, carnemq́ue spiritui subigendam; vtq́ue idoneus fieret diuinis percipiendis, quæ ordinariè non nisi talibus sui victoribus communicantur. Ita studebo imitari quoad licebit, & offerre me hostiam viuam, sanctam, Deo placentem, præsertim quia ad satisfactionem pro multis peccatis mihi est mortificatio carnis necessaria, non tantùm ad disponendam animam diuinis influxibus. Et tandem, quia *qui molliter vestiuntur, in domibus Regum sunt.* 2. Negotiū per id tempus illius fuit assidua oratio, & contemplatio, implente illud Domino circa Ioannem: *Ducam eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Vnde diuinis illustrationibus supra omnes Patriarachas & Prophetas donatus

1. Pœnitentia corporalis.

Matt. 11. 8.

2. Oratio.

Osea. 2. 14.

tus est, atque ineffabilibus suauitatibus delibutus. Et meritò, vt qui ita se omni abdicauerat prorsus consolatione terrena. Nempe ad *montem Myrrhæ*, & mortificationis contendere oportet, vt ad *thuris collem* peruenias. 3. excelluit fortitudo & constantia in tam diuturna militia. Nec enim dubium, quin à Sathana frequenter & grauiter fuerit appetitus, quando ipsum Christum post quadraginta dierum solitudinem sic est ille aggressus; *delectatur enim cibis electis, & fiduciam habet, quòd Iordanis ipse fluat in os eius*, tantum præsumit. 4. Cordis puritas, vel à minimis labeculis, & studium proficiendi semper; de quo dicitur: *puer autem crescebat & confortabatur spiritu.* quare in eum maximè illud conueniebat: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disponit, ibit de virtute in virtutem, donec videatur Deus Deorum in Sion.* insistam hisce vestigijs, *vt crescam sicut matutina lux vsque ad perfectam diem.*

Cant. 4. 6. Gregor. 1. dialog. c. 1. 2. fortitudo contra tẽtationes. Hab. 1. 16. Iob. 40. 18. 4. Cordis puritas. Luc. 1. 18. Psal. 83. 6. Pro. 4. 18.

Pvnctvm II.

Ætate iam prouecta prædicare aggreditur. 1. id agit Spiritus sancti impulsu, cuius ductu antea latitauerat. nam solet Spiritus, quos ad perfectionem prouexit, ad alios quoque perficiendos inducere, ad parandam Domino plebem perfectam. Sed & qui in cellam vinariam introductus fuerat, ex stimulante charitate, alios quoque ad dilecti sui amorem inflammare gestie-

1. Cõciones ex Spiritus. S. impulsu.

bat.

2. Accōmodatæ auditoribus. *Matt.* 3.7. bat. 2. Attemperabat prædicationem suam auditoribus: in proteruos Pharisæos & Saducæos hæreticos terribilis, vt Elias; *genimina* vocans *viperarum*, & extrema intentans; at in plebem, publicanos, & milites benignus, apta singulis præbens documenta.

3. De pœnitentia. 3. Prædicationis argumentum præcipuum fuit pœnitentia, ad quam inducebat, tum Spe, quòd regnum cœlorum appropinquaret, tùm metu seueri iudicij, securi iam ad radicem arboris admota, & ventilabrum iam Deo versante, ad purgandam aream, & triticum à paleis segregandum.

4. Fructus. 4. Fructus prædicationis sequebatur magnus; magni ad eum concursus fiebant hominum, qui confitentes peccata sua, ad baptismum pœnitentiæ se offerebant. Atque id totum, nullo patrato miraculo. tantum valet sanctimoniæ exemplum. O, det Ecclesiæ suæ Deus, multos eius efficacitatis!

PVNCTVM III.

HABITVS est pro Christo à populo; quod vbi coniecit Ioannes, refragatus est, in quo eluxit insignis humilitas.

1. Humilitas. 1. Quòd nec ob seuerissimam vitæ rationem, nec ob tam eximias virtutes, nec demum ob tantum populi plausum, conceptamque de ipso opinionem, sibiipsi placuerit.

2. Christum exaltat. *Luc.* 3.16. 2. Quòd non dissimulauit rem, sed Christo gloriam dedit, se verò abiecit. *Ego baptizo vos aqua: venit autem fortior me, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamentorum eius, ipse vos bapti-*

zabit Spiritu sancto & igne: vbi etiam baptismum suum extenuat, Christi autem magnificat, cùm nos extenuemus bona aliena, efferamus propria.

MEDITATIO II.

Testificatio Ioannis Baptistæ de Christo.

Pro Domi. 4. Aduentus.

NON populus tantùm, sed primores etiam dubitare cœperunt, num esset Christus? quare miserunt Sacerdotes & Leuitas, vt interrogarent: tu quis es? in Responso quatuor heroicos demissionis actus exercuit.

PVNCTVM I.

Actus Humilitatis. I. Dei gloriã quærit.

CONFESSVS *est: quia non sum ego Christus.* Hic est primus actus præcisè & promptè amoliri à se, quod non erat, & deferre ei, cuius erat. Affectatio diuini honoris deiecit Luciferum, & primos parentes exturbauit, quosdam etiam potentes mortalium hæc insania inuasit. Contrà seruauit Angelos, eam respuisse, & Christi Apostoli vehementer auersati sunt omnem speciem delati sibi eiusmodi honoris. Calliditas fuit Sathanæ, vt Ioannem, quem alijs machinis labefactare nequiuerat, excellentiæ supra humanam delatione caperet. Sic aliàs agit, vt iustis maiora quædam supra meritum atque virtutem deferantur, vt euectos præcipitet, quod, qui in humilitate fundati sunt, cauent,

Calliditas Sathanæ.

sequentes illud: *quantò maior es, humilia te in omnibus.* Eccles. 3.

PVNCTVM II.

3. Debitum honorem fugit.

SECVNDO interrogatur: *Elias es tu?* Respondet: *non sum. Propheta es tu? non sum* respondet. Poterat Eliam Prophetam se fateri, sicut vocatus est à Christo: at humilis non tantùm indebita respuit, sed debita etiam, quando salua veritate potest, à se amolitur, industrius in hoc: sicut superbi contrà in deriuandis ad se titulis & honoribus sunt ingeniosi. Hic est alter humilitatis actus; & respondet siccissimè: *Non*, ne inuolutum responsum relinqueret suspicionem.

PVNCTVM III.

3. In Deum omnia deriuat.

TERTIA quæstio: *Quis ergò es? Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias.* Non iactat genus, parentes, sacerdotium, vt quidam solent de suis gloriari. *Vocem* autem se dicit, quo significat munus quoddam sibi demandatum præcursoris; sed ita humiliter, vt quicquid est, alterius se esse insinuet, nimirum Dei, per ipsum tanquam vocem loquentis. Hic est tertius humilitatis actus, vt quando bona nostra cogimur aperire, quàm demissisimè id fiat, ac in Deum deriuentur. Porrò Ioannes erat vox, & verbo & exemplo, ad Christum omnes vocans. Talis sim.

PVNCTVM IV.

QVARTA quæstio: *Quid ergo Baptizas si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?* Perstringitur Ioannes, quod vsurparet sibi munus baptizandi; ipse autem se non tuetur, in Deum autorem referens suum baptismum, (qui est quartus humilitatis gradus.) sed pergit abijcere se, dicens: *Ego Baptizo in aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis, ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est* (mihi prælatus) *cuius ego non sum dignus, vt soluam eius corrigiam calceamenti.* Idem testificatur, quod antea apud plebem Christo dans honorem; nunc maximè, quando solenniter ex parte magistratuum interrogatur, vt illis innotescat Christus, ipse autem pro indigno illius seruo habeatur. Rectè Christus Ioannem dixit, non esse arundinem vento agitatam, quippe eandem semper confessionem de Christo confessus est, nunquam vanitatis vento transuersum impulsus. Talis est humilis, qui tanquam terræ moles super nihilum suum firmiter fundatur est.

4 Publicè se deprimit.

Humilis stat immobilis.

MEDITATIO III.

Christus baptizatur.

PVNCTVM I.

CHRISTVS aggressurus opus suum valedicit Matri mœrenti de abitu, sed gratulanti, ob appropinquantem Redemptionem

Valedicit Matri Christus.

Israelis, profectusque ad Iordanem, inter publicanos & peccatores baptizandum se offert Ioanni. Facti huius causæ fuerunt. 1. Ad humilitatis exemplum, quæ est optima præparatio, ad aggrediendum Magna, iuxta illud: *Et mittes quod saluatum fuerit de Iuda radicem deorsum, vt faciat fructum sursum.* 2. Vt baptismum Ioannis facto suo probaret, sicut & circumcisionem, dum ei se subiecit. Sic Christi legem consiliaque ostendimus nos maximè probare, si ea impleamus. 3. Vt sanctificaret aquas in lauacrum regenerationis.

Cur baptizetur Christus.
1.
*Isa.*37.31.
2.
3.

PVNCTVM II.

Ioannes, qui Christum de facie non nouerat, reuelante tunc Spiritu S. ipsum agnouit. Quis gaudij sensus in pectore Baptistæ illo etiam maior, quo *exultauit in vtero ad præsentiam Domini sui.* Quis affectus reuerentiæ, & submissionis! Vnde ait: *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?* Profundè scilicet penetrabat, quis Christus, quis ipse. Ita tu, cùm venit ad te in Eucharistia. Iesus autem respondit: *sine modò; sic enim decet nos implere omnem iustitiam.* Nos, inquit, & me & te decet, me quidem per humilitatis opus; te verò per obedientiæ, baptizando me, quod à te requiro. Omnem inquit iustitiam, quippe humilitate & obedientia continetur omnis perfectio sanctitatis. Paruit Ioannes, non excusans, vt Petrus lauari, at qua reuerentia & sensu baptizauit Puritatem?

Ioannis gaudium

Humil. & obediētiæ cōiunctio,

PVN-

PVNCTVM III.

CHRISTVS in actu tantæ humiliationis exaltatur & clarificatur à Patre æterno triplici indicio. 1. Nam baptizatus confestim ascendit de aqua: & ecce, *aperti sunt ei cæli*; ei inquam, in gratiam ipsius, vt sic ostenderetur, eum de cœlo venisse. Deinde per ipsum aperiendos quoque nobis, & verum esse, quod Baptista, inducens ad pœnitentiam, prædicabat: *Appropinquare Regnum cœlorum.* Marcus ait, quòd vidit cælos apertos, quippè Christo patebant arcana omnia cœlestia, & per ipsum nobis aperienda erant. *Qui enim est in sinu Patris, ipse narrauit*, vt ait Ioannes. Vnde & *Stephanus vidit cœlos apertos*. in terra existens, idemque illis contingit, quorum conuersatio in cœlis est. 2. *Descendit Spiritus sanctus corporali specie, sicut columba in ipsum.* Per hoc significata primùm est septiformis gratia Spiritus sancti, quæ super *florem* IESSE ab ipsius conceptu requieuit, & venit in columbæ specie, ad innocentiam Christi testificandam: tametsi vt peccator baptizari voluisset. Deinde in signum (vti *columba missa à Noe, & cum oliua rediens*) quod per Christum mundus ab eluuione peccatorum eximendus foret. Et tandem quod more columbæ fœcunda foret Christi gratia, innumeris hominibus ex aqua & Spiritu sancto regeneratis, qui ipsi vna forent columba, vna sponsa Christo Domino. 3. *Et ecce vox de cœlis dicens:*

Christus exaltatur tripliciter.

1. Cœli apertione.

Marc. 1. 15.

Ioan. 1. 18.

Act. 7. 16.

2. Spiritus S. descensu.

Isa. 11. 2.

Gen. 8 11.

3. Vocis emissione.

cens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. singula verba perpendenda sunt: Hic qui mortalis, qui in speciem peccatoris, quem columba ostendit, est Filius meus, non adoptione, sed natura, non regeneratus ex aqua, *sed ex vtero meo ante Luciferum genitus,* Psa. 109. 3. *in splendoribus Sanctorum, lumen de lumine,* Symbolo. *Deus de Deo*: Dilectus, proinde non vt alij iusti, sed vnicè ac singulariter, imò infinitè, quà Deus; sed & dilectus vnicè, quà homo: quia facit quæ mihi placita sunt semper. In quo ita complacui, vt nullus mihi alius placere possit, nisi per ipsum, & propter ipsum, si illius imagini conformatus sit.

SS. Trinitas. In isto actu manifestare cœpit sublime mysterium Trinitatis diuinarũ personarum, pro qua manifestatione gratias agam, tanquam pro singulari beneficio.

PVNCTVM IV.

Sacramẽtum Baptismi. P. 3. q. 66. a. 2. QVòD Christus suum tunc baptismũ instituerit, vt putat S. Thomas, certè indicauerit, qui in nomine apparentium ibi diuinarum personarum conficitur; & effectus illos tres habet, vt cœlum aperiat; Spiritum Sanctum eiusque dona conferat; & filios adoptionis efficiat, cœlesti Patri gratos & dilectos. Gratias pro tam singulari, & insigni beneficio agam, ex corde deprecans, ne à tantis bonis semel acceptis excidam. Non abs re credi potest, quòd Christus suo vicissim baptismo Baptistam Ioannem abluerit, votum eius

implendo, quando dixerat: *Ego à te debeo baptizari.* & exultauit proculdubio, noua auctus gratiâ, donisque. Matt. 3. 14.

PVNCTVM V.

QVòD Lucas ait: *Christo baptizato, & orante, apertum est cœlum, & descendit Spiritus sanctus.* Quo docemur efficaciam orationis, quæ cœlos aperiat (vti etiam orante Petro contigit) & Spiritum sanctum promereatur, vt cùm discipuli *in oratione perseuerantes repleti sunt Spiritu sancto.* Et vox Patris cœlestis in oratione auditur per inspirationes sanctas, & testimonium internum, quòd simus Filij Dei. Atque id pręsertim operatur Oratio, si cum exercitio humilitatis coniuncta sit, vt tunc fuit illa oratio Christi. *Quoniam oratio humiliantis se nubes penetrat.* Docemur etiam, deuotè Sacramenta obire orantes, ne illorum effectus impediatur in nobis, vtq; nouam vitâ, ad quam per illa regeneramur, vel augemur, perpetuò tueri possimus. Orauit etiam Christus pro suscepturis suum baptismum, ne eius effectû fraudarentur; gratiasque egit Patri pro hoc ipso beneficio Regenerationis in homines collato, proque alijs sibi proprijs. Nam & hæc pars orationis est actio gratiarum.

Orationis efficacia. *Act.* 10. 11. *Act.* 1. 14.

Eccl. 35. 2.

Oratio Sacramentis iungatur.

MEDITATIO IV.

Christus in desertum secedit, & ieiunat.

In Dominica prima Quadrag.

PVNCTVM I.

STATIM à baptismo se subducit in desertum. 1. Quoniam tam mira circa ipsum in

baptiſmo acciderant: docet, vitandū eſſe plauſum hominum. 2. Docet, interiora potiora eſſe externis cæremonijs, qualis erat Ioannis Baptiſmus in aqua tantùm, nec vt Phariſæi faciebant: *Mundantes quod deforis eſt calicis, intus autem pleni immunditia.* (Luc. 11. 31.) 3. Qui Spiritu plenus guſtauit cœleſtia, auet ſe recipere ad illa amplius ſecum ipſe pertractanda.

PVNCTVM II.

Spiritus ſanctus ſequendus.

DVCTVS eſt in deſertum à Spiritu, vt Matthæus; at Marcus: & ſtatim Spiritus expulit eum in deſertum: haud dubiè Spiritus ſanctus; non à ſpiritu vanitatis, aut ſiniſtro alio ducebatur, vt nos. nempe, *qui Spiritu Dei aguntur hi ſunt filij Dei* (Rom. 8. 14.). Ductus dicitur, quia ſponte obſequens; expulſus, quia ſine mora, & cum feruore. *Neſcit tarda molimina Spiritus ſancti gratia, & fortiter ſimul grauiterq́; diſponit omnia.* (Sap. 8. 1.) Non in Ieruſalem, ſed in deſertum expulit, vt inter beſtias ageret, vt fuerat inter animalia natus. vtrumq́ue agit

Cur in deſerto Chriſtus.

1. ad exemplum humilitatis, & quærens hominem iumentis ſimilem peccando factum. Deinde, quia is locus pœnitentiæ, & orationi

2. erat aptus. Vnde aſcendebat oratio illius ſicut *virgula fumi, ex aromatibus Myrrhæ & Thuris.* (Cant. 3. 6.) Penetrat videlicet illa oratio cœlos, quæ à mortificatione, & incenſo deuotionis affectu procedit. Sic præparanda anima eſt, quando aliquod præcipuum eſt aggreſſura.

PVNCTVM III.

IEIVNAVIT *quadraginta diebus & noctibus.* 1. Suscepit hoc ieiunium pro intemperantia primorum parentum, in cibo vetito gustando; deinde, vt doceret, ab initio spiritualis vitæ domandam esse gulam. 2. Ieiunium hoc fuit rigidissimum, sine vllo cibo continuatum. Docemur, quàm strictissimè ieiunare, quantum natura, & vires ferunt, absque miraculo. 3. Fuit prolixum ad quadraginta dies, ad commendandam constantiam in operibus pœnitentiæ: cuius exemplo obseruabo exactè quadragesimale ieiunium, quadripartita intentione, iuxta quatuor illius partes, nempe ad satisfactionem, pro peccatis meis, in gratiarum actionem, pro beneficijs acceptis, ad impetrandas virtutes mihi maximè necessarias, in præparationem beatæ resurrectionis; in præmium vitæ æternæ. 4. Ieiunium hoc fuit suaue, sufficiente vires Diuinitate, ipsaque contemplatione molestiam omnem auferente: sicut & *Eliæ & Moysi* contigit: illi, *dum ad montem Dei Oreb pergeret*, pane subcinericio refectus: isti autem, dum colloquio *Dei in monte Sinai* frueretur. Ambo enim totidem dies absque cibo alio, potuve perdurarunt. Nempe pro eo, quod ieiunium iuuat, ac promouet orationis feruorem: ab huius vicissim suauitate lenitur ieiunandi labor & molestia.

1. Gulam reprimat.

2. Ieiunium exactum

3. Prolixum.

4. Suaue per orationē

Exod. 34. 28.

3. Reg. 19. 8.

MEDITATIO V.

Christus tentatur à Diabolo.

PVNCTVM I.

DVCTVS *est in desertum, vt tentaretur à Diabolo.* Exponit aliquando Deus viros perfectos tentationibus, vt in ipsis triumphet: *quia fidelis est, & non patitur nos tentari supra id quod possumus, sed facit cum tentatione prouentum.* Solitudo est apta dæmonum insidijs. Sic etiam Euam aggressus est, cùm sola ageret sine marito. Ideo olim non nisi probatis permittebatur vita solitaria. Perinde verò est, quamuis in consortio multorum viuam, si tentationes celem apud me. ait enim Sapiens: *si mordet serpens in abscondito, & absque sibilo, nullum habet lucrum incantans*: hoc est nulli est vtilitati, quia ignorat morbum. Ita, si spirituali Patri non manifestentur tentationes occultæ, quas tanquam morsus figit absque sibilo, & clam, serpens antiquus. *Væ soli, quia cùm ceciderit, non habet subleuantem se.* Solus etiam est, qui suum casum non communicat ei, à quo subleuari potest. Porrò Christus tentari voluit, 1. quasi tyro aliquis, cui dicitur: *accedens ad seruitutem Dei, præpara animam tuam ad tentationem.* 2. Vt per omnia nobis similis fieret, *absque peccato*, & experientia disceret compati infirmitatibus nostris tentatus ipse. 3. vt animum nobis faceret & vincendi

1. Cor. 10. 13
Solitudo vtilis.
Eccle. 10. 11
Eccl. 4. 10.
Christus cur tentatus.
1.
Eccle. 2. 1.
2.
Hebr. 4. 15.
3.
In tentatione.

præberet exemplum. Collige hinc tria documenta. 1. ne deijciaris tentatione, quasi minùs Deo charus, siquidem filius Dei tentatus est, quin animare, & gaude spiritu. 2. fiduciam concipe auxilij opportuni ab eo qui propter te tentari voluit, vt compateretur. 3. Disce præuenire tentationes, vt fecit Christus in *ieiunio & oratione*. Est enim genus Dæmoniorum, quod non aliter eijcitur, vt Christus ipse affirmat.

1. Lętare.
2. Spera.
3. Ora.
Mat.17.21.

PVNCTVM II.

TENTATIONES quales fuerint. Primæ materia fuit gula. Secundæ vana gloria Tertiæ auaritia & ambitio: sed in omnibus Pater superbiæ ad superbiam spectauit. I. tentatio. *Si Filius Dei es, dic, vt lapides isti panes fiant*. captat occasionem à ieiunio, & esurie, Variè de gula tentat homines: aliter voluptuosos, proponens ipsis cupedias; aliter egentes, inducens ad procurandum cibum modis illicitis; aliter pios, prætextu honesto, sicut Prophetam illum induxit, ad ieiunium à Deo sibi præceptum transgrediendum, obtensa reuelatione, & Christum Dominum, siquidem esset filius Dei, vt panes sibi faceret ex lapidibus. Repulsus est, *non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo, quod procedit ab ore Dei*. Nititur hoc responsum humilitate, qua non vult Deo præscribere modum alendi ipsum, cùm plures ipsi suppetant; & fiducia de illius prouidentia, *Qui dat iumentis, ipsorum escam & pul*

1. Gula.

3. *Reg*.13.18.

Psal.146.9.

lis coruorum inuocantibus eum. 2. tentatio à
2. Vana gloria. vana gloria: *tunc assumpsit eum Diabolus in*
sanctam ciuitatem, & statuit eum supra pinna-
culum templi, & dixit ei si filius Dei es, mitte
Matt. 4. 5. *te deorsum.* Diabolus primam tentationem
adhibet, vt exploret propensionem, vnde fa-
ciat gradum ad alias, pro cuiusque ingenio.
Spiritus bonus duxit Christum in desertum,
vt declinaret plausum & accursum: malus
autem portat in pinnaculum templi, vt
qui noluerit in occulto facere miracu-
lum paruum, in aperto faceret aliud à glo-
ria stimulatus. Permittit se portari Christus,
vsque adeo sese humilians. Repellitur tenta-
Prou. 11, 2. tor, *scriptum est non tentabis Dominum Deum*
tuum. Non sunt frustra petenda miracula. Hu-
milis facilè discernit spiritum vanitatis, si-
cut dicit Sapiens *Vbi est humilitas, ibi & sapi-*
3. Auaritia. *entia.* 3. tentatio. *Assumpsit eum Diabolus*
in montem excelsum. En, vt pro vno peccato
totum offert mundum: *Hæc omnia tibi dabo.*
Mat. 6. 26. Contrà tu disce, nec pro omnibus mundi Re-
Sap. 5. 8. gnis, vel vnum esse admittendum. *Quid enim*
prodest homini, si vniuersum mundum lucretur,
animæ verò suæ detrimentum patiatur? quod
ipsi fatentur peccatores, *quid nobis profuit su-*
perbia aut diuitiarum iactantia? Deinde ob-
Auaritiæ execratio. serua mendacij patrem, ea promittentem, quæ
in sua potestate non sunt: sic sæpè multos va-
na deludit spe, vt somnia sibi fingat, vel per-
suaderi per alios sibi sinant, quò inducat in a-
liquod peccatum. Præterea attende, quantum

sit malum auaritia, & ambitio, quæ faciunt adorare Diabolum. Certè *auaritia idolorum seruitus* vocatur, quòd illius causâ nihil nõ fiat. proinde Christus impossibile dixit seruire *Deo & Mammonæ*. Et quod est miserandum, non pro toto mundo, sed pro vno palmo terræ à multis diabolus adoratur. Pellitur tentator: *Vade Sathana, scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies*. Tali zelo repellendus est, maxime cùm Dei honor directè tangitur, vt hic.

Col. 3. 5.

Matth. 9. 24.

PVNCTVM III.

T*Vnc reliquit eum Diabolus, & ecce Angeli venerunt, & ministrabant ei.* Missi à Patre æterno non vnus sed plures, ad honorandum filium, ex certamine victorem, & ad ministrandum esurienti, & ministrabant summa cum reuerentia. Sic Deus consulit suis. Ferat patienter defectum rerum, Deo fidens & in tentationibus ille sit præ oculis. sed nunquam me securum putabo à tentatione imposterum, dicitur enim Sathan *ad tempus à Christo recessisse*.

Prouidentia Dei circa suos.

Luc. 4. 13.

MEDITATIO VI.

De Vocatione Apostolorum.

In Communi Apostolorum festo.

PVNCTVM I.

C*Vr abiectos elegerit?* 1. quia ipsemet Christus venit pauper & humilis, voluit tales habere asseclas, & in hoc ipso exercere humilitatem, cum simplicibus sermocinatio

1. Elegit pauperes pauper.

2. Vt essent humiles. eius. 2. quia oportebat prædicatores Euangelij fundatos esse in humilitate, ne sibi gloriã Euangelij arrogarent, iuuat autem ad humilitatem, meminisse, vnde assumptus sis. 3. vt illustrior fieret propagatio Euangelij; & agnosceretur esse opus Dei; quando per tales subderetur Christo mundus. Ex istis collige humilitatis studium, & quòd Deus zelotes sit gloriæ suæ, vt ea nó vsurpetur ab hominibus.

3. Vt virtus Dei clarescerет.

PVNCTVM II.

1. Vocat perfectos Andreã, &c. QVALES *secundùm mores vocauerit.* 1. In quibusdam præcesʃit propinquior quædam dispositio, vt in Andrea, qui in scholis Ioannis inceperat institui, cuius discipulus erat. Et inerat ei desiderium maioris perfectionis. Nam, cùm audisset præceptorem suum Ioannem Baptistam de Christo dicentem: Ecce Agnus Dei, continuò adhæsit Christo. inerat etiam Zelus pro alijs, vnde statim adiunxit petrum ad Iesum, dicens ei, inuenimus Messiam. 2. In quibusdam remotior præcessit dispositio, sed apta, vt in duobus paribus fratrũ, Petro & Andrea, Ioanne & Iacobo: erant enim piscatores, duro ac humili labori assueti. Deinde inter se magna charitate coniuncti: qui mores apti sunt Euangelio, quod requirit homines laboriosos, non desides, & colendæ charitati, ac societati idoneos. 3. In quibusdam contrà suberat impedimentum, quòd peccatores essent, & mundo impliciti: vt Matthæus & Saulus Christi persecutor. In quibus & magis

2. Rudes piscatores Petrũ, &c.

3. Peccatores Matthæũ &c.

gis potentia vocantis commendatur, & misericordia, vt nemo desperet. Ex primo & secundo puncto collige, quales dispositiones debeas æmulari, vt fias aptum diuinæ gloriæ instrumentum. Et aduerte, quòd illæ ipsæ sint dona Dei. Ex tertio ama bonitatem, quæ etiam imparatos, & immerentes vocat, vt te.

Pvnctvm III.

Varij *vocationis modi*. 1. quosdam vocauit sensim, vt Petrum & Andream, quos primùm familiariter admisit ad colloquium priuatum. Deinde paulatim auditores habuit & adhærentes pro tempore. Deniquè ad perpetuam sequelam vocati sunt. Hinc commendatur profectus in bono, & quòd Deus benè vtentes minoribus donis promouet ad maiora. 2. In vocando Christus imperio vsus est, & quamuis irretitos vitiis, praua consuetudine & præsentibus illecebris, verbo ab omnibus expediuit laqueis, & attraxit, vt Matthæum, dicens, *Sequere me*. 3. In ipso vocandi per imperium modo adhibuit discrimen, nam Matthæum absolutè sequi iussit, filios autem Zebedæi quadam inuitatione ad melius, *Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum*. Vbi etiam exprimitur Apostolicum officium, vt & ipsi Christum imitatione sequantur, & alios inducant. Circa primum potes recolere, quomodo te Deus sensim vocauit, & permonuit, donec te illi deuoueres, ac in ipsa

1. Vocat sensim.

2. Cum imperio.

3. Cum promissione. *Matth. 4. 6.*

Societate aduerti potest similis progressus, vbi probatio nouitiatus præcedit, tum post vota probatio altera, vsque ad gradum, qui quidem affectandus non est, sed ad eum nos aptare ex vocatione tenemur. Circa secundum & tertium recole, quàm potenter, simulque quàm suauiter vocauit te Deus, auferens à te amorem sæculi, ac cœlestium inspirans.

PVNCTVM IV.

Obedientia. OBedientia Apostolorum erga vocantem. 1. Intellectus. 1. Captiuatio iudicij, non æstimando, quæ obstabant, vt in Petro cura filiæ, vxoris, & familiæ; in Zebedæis senioris Patris auxilium & solatium, in Matthæo perplexitas ratiocinij, & dispositio rei familiaris, & plura talia in quolibet. 2. Voluntatis. 2. Conformitas & subiectio voluntatis, quæ sic repentè omnem exuit affectum erga charos & res possessas, ac penitus in vocantem transtulit. 3. Executionis. 3. Promptitudo exequendi vocationem, nulla prorsus mora interiecta, absque repugnantia, & cum alacritate magna. Circa hæc collige, vocationem frustrari si ista desint, præsertim subiectio intellectus, ex qua pendent reliqua. nam, qui nimium volunt esse sapientes, facilè inueniunt nodum in scirpo, vt eludant. Vocatio enim ad perfectionem, diuinâ magis quàm humanâ nititur ratione. (Dei est vocare.) idemque caueri debet in alijs inspirationibus diuinis, de rebus præsertim sensui repugnantibus. nam *carnalis homo non percipit quæ sunt spiritus Dei.* (1. Cor. 2. 13.) Age gratias,

quod tibi datum fuerit simpliciter obedire; sed caue dolos. nam sunt, qui post plures annos in Religione, obtendere incipiunt, quòd rem olim non intellexerint. Vtique sicut primi parentes post præuaricationem, ita isti, postquam intepuerunt spiritu, facti sunt scientes bonum & malum. Recole etiam, quòd in omni obedientia præstanda superiori requiruntur illa tria. 1. vt absque discussione probes tanquam melius. 2. vt posthabito priuato affectu, afficiaris erga iussa. 3. vt promptè & alacriter exequaris.

Tres gradus obedientiæ.
1.
2.
3.

Pvnctvm V.

Remuneratio sequelæ. 1. quòd eis Christus dignitatem Apostolatus contulit, ac legatos suos constituit. 2. quòd eos adsciuit in familiaritatem intimam, & conuictum suum, faciens secretorum diuinorum conscios, & participes, tanquam amicos. 3. quòd eos præ omnibus Veteris, Nouique Testamenti sanctis, & Spiritu sanctificante impleuerit, & gratiis gratis datis ornauerit, sapientia, virtute miraculorum, &c. 4. quòd promisit fore, vt secum iudices sederent in secundo aduentu. Recognosce hæc quatuor in statu Religioso, & speciatim in tuo, ad quem te clementissimus Iesus tali anno vocare dignatus est. 1. quidem: nam, quod ait S. Paulus: *Legatione fungimur pro Christo. Reconciliamini Deo.* Id agit societas nostra ex instituto. 2. quia familiaritas cũ Deo, & quasi conuictus, illustrationes-

1. Apostolatus.
2. Familiaritas.
3. Primitiæ Sanctorũ.
4 Centupliũ.
1.
2. Cor. 5. 20
Eadé præmia Religiosorum.

tionesque internæ non aliis magis debentur, quàm ijs, qui, vt Deo adhærerent, Mundum reliquerunt. Et huius rei præcipua cura habetur in societate, quod si tu minùs es assecutus, tibi imputa. 3. quia constat summos quosque sanctitate & sapientia, insignesque viros ex Religiosis fuisse, & habet societas nostra etiam suos. Nimirum status Religiosus fouetur singulariter à Deo, & habet auxilia ad sanctitatem acquirendam particularia. 4. Denique ad Religiosos etiam pertinet, vt qui Mundum, sicut Apostoli, pro Christo reliquerunt, mundum iudicent.

MEDITATIO VII.

De generali vocatione hominum.

QVia Christus venit, vt dissoluat opera Diaboli, præmittitur vocatio, qua ad se Diabolus homines inuitat, tùm verò Christi.

PVNCTVM I.

Lucifer confusus. PONATVR ob oculos Lucifer princeps huius mundi in throno, quasi Rex, ignito & fumoso, teterrimus ipse, & truci vultu, stipatus innumeris Dæmonum legionibus, in perniciem mortalium, & regni Christi euersio-

Laquei. nem, coniuratis. Triplici rem aggrediuntur via, per concupiscentiam carnis, quę est gula & luxuria, per concupiscentiam oculorum, quæ

Præda. est cupiditas habendi, & per superbiam vitæ,

quæ

quæ est appetitus excellentiæ. Agunt rem instantissimè, quasique leones rugientes circumeunt, quærentes quem deuorent: sed & subdolè se insinuant, vti serpens plurimos autem perdunt, & à Christi vexillo in suum pertrahunt. Deflebo super multitudine pereuntitum, qui ita cæci sunt, vt cùm alioqui norint stipendium suum fore æternum supplicium, nihilominus diabolo militant. Et heu, quòd ego ipse aliquando ex illis fui.

Hoc punctum fusiùs explicatur post Punctum tertium.

Pvnctvm II.

Contra consideretur Christus in humili subsellio, totus amabilis & suauis circumfusam circa se multitudinem hominum inuitans. *si quis vult venire ad me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me.* Quibus verbis contraria prorsus suadet ijs, quæ Diabolus suggerit. Nam primò abnegatio sui est renuntiatio voluptatum carnis. abdicatio diuitiarum ac contemptus excellentiæ, Deinde sublatio crucis est præparatio ad ferenda contraria, nempe ad corporis afflictiones, ad egestatis ærumnas, ad humilitatem, & subiectionem, quæ opponuntur tripli- ci concupiscentiæ à Diabolo suggestæ, non solùm priuatiuè, quia sunt carentia illius, sed etiam contrariè, quia inferunt contrariam passionem, pro voluptate dolorem, pro affluentia

1. Christus gloriosus.

Mat. 16. 24. *Luc.* 9. 23.

Suadet mortificationem.

2. Crucem.

peuu-

penuriam, pro exaltatione depressionem. Postremò, vult in abnegatione & crucis susceptione, vt ipsum imitemur; *& sequatur me.* planè protestans: quia, *qui non baiulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus*: nempe intuitu assimilandi nos Christo, impelli debemus. Porrò conuenientissimum est, vt ita agam, nam, cùm ex carne impellar ad peccatum debet mortificari, cùm diuitiæ, & honores sint laqueus animæ, & fomes peccati, fugienda sunt. Cùm præsens vita sine cruce non sit, præstat vtilem subire. Et cùm Christus mei causâ è cœlo veniens, seipsum abnegauerit per omnia, crucemque sustulerit suam, concedet, me ipsi conformari.

3. Sui imitationem, *Luc.* 14. 27.

PVNCTVM III.

QVibus rationibus Christus vtitur ad persuadendum. 1 *qui voluerit animam suam saluam facere, perdet eam & qui perdiderit illam propter me, inueniet eam.* Iam si, qui vitam pro Christo exponit, tunc maximè eam lucratur, quia pro temporali recipit æternam, pariter, qui cætera, voluptates, opes, honores, Mundique gloriam propter me spernit, recipiet eadē æterna. 2. *quid prodest homini, si vniuersum Mundū lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* interrogentur dānati, ipsi tibi dicent: *quid nobis profuit superbia? aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis?* Transierunt omnia illa tanquam vmbra, & tanquam

Rationes Christi. 1. *Luc.* 9 24.

2. *Mat.* 16. 26.

Luc. 9. 23. *Sap.* 5. 8.

quam nuntius præteriens: tormenta autem in æternum manent. 3. *Filius hominis venturus est in gloria Patris sui cum Angelis suis, & tunc reddet vnicuique secundum opera sua.* Qui crucem cum eo portauerit, cum ipso regnabit: qui vexillum Sathanæ secutus fuerit, cum eo plectetur. 3.

Hæc cùm ita sint; nec militare Christo simul & Sathanæ liceat, quia impossibile est duobus dominis seruire, præsertim tam dissitis; vtri seruiam? vtri seruiuisse iuuabit, & quisque volet in tempore rationis reddendæ? quanquam nec opus est ad illud tempus respicere, quando etiam nunc militia Sathanæ durissima est, Christi autem suauis. de illa queruntur ipsimet sequaces: *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles.* Ad hanc autem Christus inuitans ait: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus vestris: iugum enim meum suaue est, & onus meum leue.* Res mira! Crux Christi profugium & leuamen est præ mundi seruitute, qua indulgetur voluptatibus, inhiatur opibus, & honoribus; vt qui sapiunt, huc tandem, tanquam ad asylum recipiant se & tanquam ad portum, à iactatione tutum. id autem faciunt mites & humiles corde; quia superbi non capiunt hanc sapientiam.

Seruitus Diaboli.
Sap. 5. 7.
Mat. 11. 28.
Iugum Christi.

Explicatur fusiùs punctũ primum huius meditationis quod agit de vexillo Diaboli

NOTA I.

Quid thronus Luciferi.

CIRCA primum punctum: in throno Luciferi designatur principatus eius super omnes Dæmones, qui partim est ei naturalis ob naturæ & potentiæ præstantiam præ reliquis: partim ex spõtanea subiectione aliorum, qui, quem semel apostasiæ ducem sequuti sunt, dum in peccato perseuerãt, etiam in illius obsequio. Quòd ignea & famosa sedes describitur, designat pœnas, quas secum circũfert: ignis fumosus est, non splendens, sed obscurus, ac vrens tantùm. Nam alioqui thronus Dei apud Ezechielem instar ignis, sed splendidissimi apparuit. Horribilis est figura, caret forma, & figura ille corporea, sed cùm aliquã assumit, fere tetram ac fœdam, qualis ipse intus est, à praua & inordinata voluntate. Horribilis aspectu, spirans minarum, & cædis in totum genus humanum. Adimpellitur primùm odio Dei, quem experitur vindicem, volens sic priuare eum obsequio suæ creaturæ, despectumque ipsi facere. Deinde ambitione, vt sibi potiùs mortales seruiant. Denique Inuidia, ne fruatur homo felicitate, à qua ipse excidit. In campo Babylonico repræsentatur, loco infami à superbia, ex quo homines dispersi sunt in mundi plagas. quos igitur ille ambitione & superbia

Quid sedes. *Ezech.* 1. 27.

Eius figura.

Odium.

Ambitio.

Inuidia.

Locus.

demen

dementauit, etiam dispersos nunquam desi..it ad malum incitare.

NOTA II.

QVOD per Dæmones impugnemur, testatur Paulus: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus & potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus.* & Petrus: *Tanquam leo rugiens circuit quærens, quem deuoret.* Quibus modis impugnent. suggestione ad animum, concitatione affectus mediante corpore, obiectis occasionibus. Deinde impugnant, quà apertè, quà tectè. Non sinuntur tentare, quantum volunt, & possunt, prohibente Deo, *qui non patitur nos tentari supra id quod ferre possumus* — Ephe. 6. 12. — 1. Petr. 5. 8. — Modi impugnandi. — 1. Cor. 10. 13.

Cur Deus tentari à Diabolo permittit, cùm alioqui ab intrinseco plus satis habeamus tentationis in omni genere? quia Deus sinit agere res creatas, & maximè liberas, & in ijs Dæmones: hi autem inimicitias immortales gerunt cum homine. 2. Quia à quo quis superatur, eius & seruus est: homo autem victus est in Paradiso, vt iure subiaceat infestationi victoris. 3. Quia est materia meriti, & ostenditur virtus gratiæ, & homo redditur humilior, & cautior, & etiam fortior ex victoria, & ad Deum docetur confugere. Quanquam sine hac impugnatione habeant etiam ista locum ob hominis fragilitatem, & corruptionem. Omnis status obnoxius est infestationi. Iusti eò — Extrinsecę tétationes necessariæ — Vtiles.

minùs, quòd sunt extra potestatem Diaboli. Item Religiosi ratione status. quia sunt consecrati Deo. Tamen ob alios fines extraordinariè sinuntur tentari, vt Paulus, Iob, Tobias, ne extollantur: vt discant compati, in exemplum virtutis.

NOTA III.

CIRCA triplicem tentationem, non ponitur concupiscentia carnis: quia exercitia secundæ hebdomadæ ijs dantur, qui et cœno emerserunt; & de statu cogitant eligendo. Insunt autem pericula statui, à diuitijs, & honoribus, quæ æstimanda proponuntur. Concupiscentia autem carnis non est à statu sed ab intrinseco, eaque fouetur in statu diuitiarum, & potentiæ, vnde proinde dicuntur reliqua peccata prouenire. Licèt ergo certum sit, à Diabolo etiam concupiscentiam exstimulari, sicque plurimos sibi subijcere; an ei tamen resistendum sit, in deliberationem non venit; cùm id omnibus necessarium sit, sed an status diuitiarum, & honorum tenendus, ex quo, inter alia, concupiscentia licentiaque carnis arescit.

MEDITATIO VIII.

De Resignatione ad sequendam vocationem.

Luc 14. 33

HANC resignationem Christus recipit illis verbis: *omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* quod intelligitur primum in

præ-

præparatione animi, quando opus ſit pro ſalute animæ iacturam omnium facere. Deinde, cùm Deus peculiariter aliquem vocat ad eam perfectionem. Sed ſunt tres claſſes.

PVNCTVM I.

QVòD quidam vellent ſequi vocationem, & renuntiare omnibus, ſed media non admouent. *Vult, & non vult piger*: ſic in quauis virtute amplectenda contingit: placet humilitas, patientia & reliquæ, ſed humiliatio non placet, pati renuunt.

1. Nolunt media.

Prou.13.14.

PVNCTVM II.

QVòD alij media arripiunt, ſed pro ſuo iudicio & affectu, vt ægri, qui pharmaca non quæuis admittunt. Reſignant ſe in manus Dei, qui ſi inſpiret, vt re abijciant omnia, non tantùm affectu, renuunt, triſtantur, vt ille adoleſcens, qui *triſtis abijt*, quòd iuberetur *omnia vendere, ſi perfectus eſſe vellet*. Faciunt vt *Naamā Syrus*, qui cum iuberetur *lauare in Iordane*, vt à lepra mundaretur, recuſauit, quòd putaſſet tactu manus ſe mundari ab Eliſæo debuiſſe, ſcilicet, præſcribunt media Deo non recipiunt oblata. Ita peccatur, cum in via ſpirituali dirigi volumus arbitratu noſtro, non Patris conſilio, præſertim, quando acrius adhibetur remedium.

2. Volunt placentia.

*Mat.*19 21.

4. *Reg.*5. 10.

PVNCTVM III.

Indifferētes ad omnia. DENIQVE alij se totos voluntati ac prouidentiæ relinquunt, nihil excipientes, memores illius: *Ego Dominus* DEVS *tuus docens te vtilia, gubernans te in via, quam ambulas.* His contigit, quod ibidem dicitur: *Facta sicut flumen pax tua, & iustitia tua sicut gurgites maris.* Et hi ad portum feliciter perueniunt, quando ex præscripto Dei se ducisinunt, vt Saulus: *Domine, quid me vis facere?* Sed in hoc gradu subest aliquid excellentius, quando etsi paratus est, & indifferens ad omnem Dei voluntatem, quo ad se tamen, ob cōformitatem cum Christo, mallet pauper & contemptus Deo seruire, vt qui dicebat: *Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, propter quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.*

Is. 48.17. 18.

Act. 9.7.

Phil. 1.29. Gal. 6.14.

Circa hanc Meditationem 8.

Nota.

HAEC Meditatio in exercitijs dirigitur ad electionem rectè faciendam de statu vitæ, & constituit hominem in illa indifferentia circa res creatas, quæ in fundamento exercitiorum, vti necessaria, ex ipsa vltimi finis recta intentione colligitur.

Porrò hæc meditatio est præcedentis meditationis de duobus Vexillis quædam explicatio, siue applicatio. In illa enim Christus hortatus est ad contemptum mundi, quam ad-

hortationem non æquè omnes ad animum admittunt suum, sed alij alijs vel efficacius, vel remissiùs, vnde tres constituuntur classes. Verùm, quia Religiosus ratione status iam se determinauit ad id, quod perfectum est, omnes illas classes censetur supergressus. Potest tamen in capessenda perfectione diuerso modo se habere, iuxta easdem classes. Nam quibusdam placet perfectio, sed remissè adhibent media. Alij adhibent, sed excipiunt aliquid, quo sibi non putant contendendum, contenti mediocribus. Alij denique nihil excipiunt, nullaque media recusant opportuna.

Diuersitas tendentium ad perfectionem.

Examen.

Considera, vt te habeas, & applica prædicta ad particulares virtutes, puta humilitatem, patientiam, resignationem, & alias, in singulis examinans, quo in gradu consistas, an in velleitate tantùm, an si seriò vis, cum exceptione velis, an absolutè contendas, & inquire de causis te retardantibus, modisque excitandi. Possunt autem propriæ de singulis virtutibus meditationes institui, saltem de præcipuis, magisque necessarijs.

MEDITATIO IX.

In Dominica. 2. post Epihan.

De Nuptijs in Cana Ioan. 2.

PVNCTVM I.

1. Christi charitas.

BENIGNVS Dominus nō abnuit interesse conuiuio nuptiali, vt captet occasionē

benefaciendi & discipulos suos confirmandi. Discamus etiam ex illo modestiam, & grauitatem inter gaudia, iuxta illud; *Iusti epulentur & exultent in conspectu Dei*, vt qui Deum præsentem considerant.

Psal. 67. 4.

2. B. Virginis misericordia.

Deinde Mater pientissima, nequaquam rogata, vltrò est solicita pro reddenda gratia inuitantibus, quantò magis pro sibi deuotis? de qua Augustinus: quò cæteris Sanctis est melior, eò est de nostris commodis, eisdem sollicitior. Fidéter orat pro illis: *Fili vinum non habent*. Satis putat insinuare necessitàtem ei, cui pius est, & potest. O pro me sic ora, verum enim est, quod vinum non habeam, videlicet Charitatis & deuotionis. Ac si ita te tangit corporalis necessitas, tangat potiùs mea spiritualis inopia. Discam orare, & Christo meas spirituales necessitates indicare.

Serm. 4. de Natiuit. *Ioan. 2. 3.*

PVNCTVM II.

Deo nihil præscribendum.

CHRISTI Responsum ad speciem durius: *Quid mihi & tibi est Mulier? nondum venit hora mea*. 1. Sic voluit significare se plusquam hominem esse, & sicut opus pe- titum Dei erat, ita & tempus patrandi designare, nec carni & sanguini quidpiam esse dandum. Vnde discamus, non esse præscribendum Deo tempus subueniendi. Quare *Iudith* reprehendit eos, qui definiebant tempus tradendæ ciuitatis, nisi interim Deus opitularetur. O Domine, fac secundùm consilium

Iudith 7. 21.

tuum: 2. Vt doceret nos affectum carnis deponere; vnde nunquam affectuoso matris nomine compellauit B. Virginem, sed mulieris, etiam in cruce: *Mulier, ecce Filius tuus.* Quin, cùm nuntiaretur ei, quæri se à matre, respondit: *quæ est mater mea, & fratres mei?* quasi nec ipsa nomina carnalis cognationis, & affectus vsurpanda sint. Vnde illud: *Qui dixerit Patri suo & Matri suæ: nescio vos, & fratribus suis, ignoro illos, & nescierunt filios suos, hi custodiunt eloquium tuum & pactum tuum seruauerunt.* 3. Vt occasio daretur B. Virgini exercendi eximias virtutes patientiæ, & humilitatis, nihil enim est turbata, aut questa, cùm confundi videretur, quin nec fiduciam deposuit, sed quasi impetrasset, mox locuta est ministris. Sic non deijciar, cùm non exaudior, ac differor. *In silentio & in spe erit fortitudo vestra.*

2. Affectus carnis exue. *Ioh.* 19 26. *Matth.* 12. 9. *Deut.* 33. 9. 3. Deus probat suos. *Isa.* 30. 15.

PVNCTVM III.

DIcit *Mater eius ministris: quodcunque dixerit vobis, facite.* Multa hic eximia. 1. Fiducia, non plus dicere potuisset, si filius respondisset, se facturum. 2. Lumen cœleste, quo intellexit, non absque cooperatione illorum præstandum esse à Filio beneficium, qui alioqui poterat id facere sine ministrorum opera. 3. Docet nos fiduciam obtinendi desiderata, in obedientia diuinorum præceptorum fundari oportere. Nam *Deus voluntatem timentium se faciet.* Et, *si cor nostrum non re-*

B. Virginis. 1. Fiducia. 2. Lumen. 3. Obedientia. *Psal.* 144. 9

1. Ioh. 3. 21. *prehenderit nos fiduciam habemus ad Deum.* Et,
Ioan. 15. 7. *si verba mea in vobis manserint, quodcunque*
e *volueritis, petetis, & fiet vobis.* 4. Quàm pauca
Loqu ndi & matura verba Mariæ, siue ad filium, siue ad
modus. ministros. Et condam in corde meo ista: *Quodcunque dixerit vobis, facite*: siue per se, siue per superiores.

PVNCTVM IV.

1. Ministrorum obedientia. EXecutio miraculi. 1. Laudanda ministrorum obedientia, implendo hydrias aquâ, quod non ad rem videbatur facere. Nempe tutum est, Dei Vicarijs obtemperare, non inquirendo causas, quia sic Eua decepta est. Et solet Deus aliquid in speciem repugnans iniungere, ad iudicij proprij submissionem, &, eo humiliter præstito, hominem consolatione, donisque afficere.

2. Potentia Christi. 2. Potentia CHRISTI, qui sola voluntate absque conatu aquam mutauit in vinum. O, gaudeam de tam potenti Saluatore! O, ille mutet cor meum in melius, ex frigido in feruens! En me offero, quia & opus est cooperari. *Qui fecit te sine te, non saluabit te sine te.* (S. Augustinus.)

3. Liberalitas. 3. Effusa liberalitas Saluatoris: tantum vini optimi pro haustulo accepto reddit. sed nec haustus frigidæ carebit mercede, & relinquentibus sua propter ipsum, reddit centuplum. In spiritualibus nuptijs introducens animam in cellam vinariam, totidem hydrias propinat præcipua-

5. Hydriæ spiritales.

rum virtutum. 1. Charitatis in Deum, 2. misericordiæ in proximos, 3. zeli, pro Dei gloria & proximorum salute. 4. deuotionis & promptitudinis ad ea, quæ sunt Dei. 5. gratitudinis pro acceptis cum laude & gratijs. 6. denique obedientiæ ad omnia, iuxta Dei beneplacitum.

PVNCTVM V.

AFfectus varij, qui interuenerunt in hoc facto. 1. In Virgine gaudium, quod spe sua non excidisset, & in fiducia est valde confirmata, gratiasque egit toto corde. Obserua vim orationis Mariæ: quæ impetrauit, vt cùm hora nondum venisset, ea tamen accelerare tur initiumque Christus daret miraculis. Item illud, quòd Christus, post carnis assumptionem, tum primum miraculum, tum primam sanctificationem perfecit, interueniente Maria. Vnde & ad illius vocem Ioannes in vtero sanctificatus est, & exultauit. Videlicet significabatur, per illam nobis à CHRISTO tùm spiritualia, tùm corporalia bona deriuanda esse. O Domina, monstra te esse Matrem, & accelera mihi remedium cunctarum miseriarum. 2. In Apostolis fides confirmata. *Et crediderunt in eum discipuli eius*, magis nimirum roborati, & gaudentes de Magistri sui potentia, sub quo nihil eis defuturum esset. Et consultò CHRISTVS in re tali potentiam ostendit, vt inde sensim ad

1. B. Virginis gaudium.

Apostolorum fides firmata.

altiora disponeret expetenda, & speranda.

3. Architriclini gaudium.

3. Admiratio Architriclini, qui etiam redarguit sponsum, *quòd bonum vinum seruasset in finem*, quasi prius illud præ hoc non valuisset quidpiam: Nec Deus, vti homines priùs bonū vinum ponit. 1. quia vult, vt experiamur ipsi indigentiam nostram. *Adiutor in opportunitatibus*. 2. quia consolatio spiritualis non datur, nisi carnali spreta, & deficiente. Vt non compluit Manna, nisi farina Aegyptiaca iam consumpta. Non commiscentur vina hæc, vt ait Bernardus, cœleste solatium & terrenum. Amen.

Psal. 9.10.

MEDITATIO X.

In Dominica Palmarum, & prima Aduentus.

De eiectis è templo negotiatoribus.

PVNCTVM I.

Christi zelus.

ZElus Christi pro Patris gloria, & templi honore: est autem Zelus, studium ardens amoliendi, quidquid officit bono rei amatæ. Christus autem, vt amabat summè Patrem, & Ecclesiam Sponsam, ita zelum habet pro ijs ardentissimum, de quo in Psalmo: *Zelus domus tuæ comedit me*; nam pro zelo suo tradidit se morti consumendum. Et quidquid cogitabat vel agebat, zelus erat, & in zelum totus erat conuersus, vti ignis conuertit in se, quæ arripit. Hinc tam fortis, & intrepidus factus ad eiiciendos prophanatores templi, vt non fue-

Psal. 68.10

rit

rit veritus illorum vim, quia *fortis est vt mors dilectio, dura sicut infernus æmulatio.* Flagellum facit quasi in filios, nam *quem diligit Deus, corripit.* quo autem ze'o flagellum arripuit, eodem se pro nobis flagellandum dedit. O zelo induar in carnem meam ad castigandam, & pro alienis quoque culpis impediendis. Optem, ne auferatur eius zelus à me, sed castiget in misericordia me peccantem.

Cant. 8.6.
Prou. 3. 12.
Heb. 12. 6.

PVNCTVM II.

IVdæi petunt à Christo signum, ad comprobandam potestatem istud audendi. Pro signo ait: *Soluite templum hoc, & in tribus diebus exædificabo illud.* Duplex signũ dat. 1. quòd permittet solui templum corporis sui, *in quo habitat plenitudo diuinitatis corporaliter*, per dirissimos cruciatus. 2. quòd propria virtute illud excitabit gloriosus. tale etiam dedit in Iona, qui in mare deiectus, in ventre ceti delituit triduum, qui est typus mortis; tum redditus est incolumis, qui est resurrectionis. Clarè ostendit, suo permissu futurum, vt occidatur, idque verè prodigij loco est, vt cuius anima erat gloriosa, corpus morti subijceretur. Magnum hoc extitit signum, & charitatis in nos, vt ædificaremur ipsi in templum sanctum Dei, & potentiæ, quòd moriendo nos viuificauit. Per hæc signa factum, vt omnia ad se traheret exaltatus in crucem, nec iam funiculis ad flagellum faciendum vteretur, sed ad vincu-

Ioan. 2. 19.
1.
Passio.
Coloss. 2. 39
2.
Resurrectio.
Charitas.

lum nectendum charitatis, quo nos traheret *in funiculis Adæ.*

Oseæ 11. 4.

Oratio. Domine anima mea templum est, illud ego destruo peccando, tu reædifica tribus diebus in primo gratia tua viuificando, in secundo perseuerantiam vsque in finem largiendo, in tertio ad vitam resuscitando.

PVNCTVM III.

Secunda eiectio. QVòd iterum ante passionem eiecit negotiatores: sed hac vice non adhibuit flagellum, vt in prima, in qua significata lex vetus, quæ est timoris; in secunda autem lex gratiæ, quæ est amoris. In prima dixit: *nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis*; in secunda autem, *vos fecistis illam speluncam latronum*: est domus negotiandi, sed cum Deo, fit spelunca latronum, quòd in negotiando plerumque fraudes fiant. In prima *eiecit negotiantes, & pecora, & subuertit mensas*; in secunda non sinebat, vt vel *quisquam transferret vas per templum.* Anima mea debet ipsa orationis esse domus, quam ingrediens, *orabo Patrem in abscondito, & qui videt in abscondito, reddet mihi.* Hoc oratorium nobiscum ferimus. *Volo viros orare in omni loco, leuantes puras manus, sine ira, & disceptatione.*

Matth. 21. 2.

Luc. 19. 45.

Marci 11. 16.

Anima est Oratoriũ.

Matt. 6. 6.

1 Tim. 2. 8.

Sit mũda. Absit ab hac domo negotiatio prophana, & tumultus passionum; nec non cupiditas & auaritia. Vniuersè sit munda à culpis, quieta à

perturbationibus, ornata virtutum exercitationibus. Quis oret in Ecclesia, quæ sordet, & tumultus est plena? Domine sume zelum, & eijce ex me, quidquid officit Domui tuæ, templo tuo.

MEDITATIO XI.

In festo omniũ SS.

De sermone Domini in monte habito, De octo Beatitudinibus, Pars prior.

PVNCTVM I.

Triplex Christi munus in hoc sermone. Doctoris, *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei*, qui non docet curiosa, & inutilia, sed scientiam salutis. Legislatoris, qui legem veterem declarat aduersus deprauationes Pharisaicas, & adijcit, quod minùs erat in illa expressũ. Cõsiliarij, qui suadet optima, & perfecta, supra debitũ legis. 2. Hoc triplex munus exercet excellenter, quia non exteriùs tantùm docet, sed intus etiam illuminat, non præcipit tantùm, sed mouet ad implendum, quod melius est. 3. Non olim tantùm, sed etiam nunc eadem præstat, non quoad exterius ministerium, sed quoad internam illuminationem, motionem & inspirationem. Domine, esto mihi doctor, *declinatio sermonum tuorum illuminat & intellectum dat paruulis*: esto legislator, da quod iubes, & iube, quod vis. Esto

1. Christus. *Colos.* 2. 3.
2. Docet illuminat. mouet.
3.
Psal. 18. 30.

consiliarius: *Trahe me post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum.*

PVNCTVM II.

De ipsis Beatitudinibus generatim.

Octo Beatitudines. 1. Acerbæ.

I. QVOD hæ virtutes sunt veteres & nouæ: veteres quidem, quia semper ita res habuit, vt tales essent beati, alij contrà miseri; nouæ autem, quia latebant, & parum erant exercitæ, donec eas Christus verbo & exemplo commendauit. Deinde sunt carni amaræ; Spiritui autem salutares instar myrrhæ, quæ cùm sit amara, seruat à corruptione, vt hic conueniat illud Christo, *Labia tua distillantia myrrham primam.* 2. Quòd Christus ab his rebus vocarit homines beatos, contra Mundi sensum, qui felicitatem in contrarijs ponit, in his verò miseriam. 3 Quòd sint quasi totidem gradus conscendendi ad perfectionem, & in ipsum cœlum. Circa singulas autem considerari debent ista. *Primò*, ipsi actus virtutis. *Secundò*, Exemplum Christi. *Tertiò*, pręmium promissum. *Quartò*, pœna ex contrario.

Cant. 5. 13. 2. Mundo cõtrariæ. 3. Octo gradus in cœlum.

PVNCTVM III.

Beati pauperes spiritu, quoniam &c.

Paupertatis actus quinque.

ACTVS huius paupertatis numerantur quinque. I. Pauper spiritu est, qui affectu paratus est omnia potiùs perdere,

quàm Deus offenderet. 2. qui spiritu diuino 2.
impulsus reliquit omnia, vt Christum sequatur vocantem. 3. Qui spiritu non est inflatus, 3.
non alta sapit, de se suisque talentis præsumens, nec æstimationis apud homines, laudis, gratiæ, honorisque est appetens, sed contemptor. 4. Qui non his tantũ externis seipsum exuit, sed internis quodammodo naturæ facultatibus, iudicio & voluntate, suum iudicium facilè submittens, ac facilè alijs cedens, nullis etiam affectibus ac desiderijs distentus, vt verè dicat: *Quid mihi est in cœlo, aut à te quid volui super terram?* 5. Qui intimè agnoscit, quidquid tandem habeat naturæ, aut gratiæ, dona esse Dei, nec ex seipso habere aliud, quàm nihilum naturæ, id est, non esse, & nihilum gratiæ, quod est peccatum. II. Exemplum Christi, quo ad *Primum* Actum, quàm Christus abfuit ab affectu, qui sic studuit, cupiditatem euellere è cordibus nostris! quoad 2. facto amplexus est paupertatem, vt ex tota eius vita apparet. quo ad. 3 Non tumuit spiritu, qui non suam, sed Patris gloriam quærebat, & qui dicebat: *Si ego quæro gloriam meam, gloria mea nihil est*; &, *discite à me, quia humilis sum.* quo ad. 4 propria se voluntate exuerat, qui dicebat: *non veni facere voluntatem meam, sed Patris*: & *non mea voluntas, sed tua fiat. Et hic est cibus meus, vt faciam voluntatem Patris.* quo ad. 5. profitebatur, *nihil* se posse facere *à semetipso; nisi quod vidisset Patrem facientem*: & mea doctrina, non est mea; & *cur*

Marginalia: 4. — Psal. 72.25. — 5. — 2. — Christus exercuit hos actus. — 1. — 2. — 3. — 4

me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus, ille solus ex proprio bonus, cæteri ex alieno, ex se autem nihil.

3. Pauperum beatitudo.

3. Præmium, *quoniam ipsorum est Regnum cœlorum*. Beatitudo cœlestis est summum, & omne bonum: ideò per varia bona, quæ apud mortales præcipua habentur, declaratur: inter quæ est ipsum ragnare. Et quadrat peculiariter pauperibus Christi, vt intelligatur, quanto cum fœnore Deus refundat quod propter ipsum relictum est, *eleuans de terra inopem, vt collocet eum cum principibus populi sui*.

Psal. 122. 8. Spes certa cœl.

Deinde etiam in hac vita *pauper spiritu* fruitur hoc Regno per spem, & prægustationem illius boni, qua semet solatur, & confortat. Præterea, quia teste Paulo: *Regnum Dei est iustitia & pax & gaudium in Spiritu sancto*, quæ *pauper spiritu* etiam nunc percipit

Rom. 14. 17.

4. Pœna

Luc. 6. 4.

4. Pœna ex contrario: *Væ vobis diuitibus, qui nunc habetis consolationem vestram*, quia non extenditur vltra momentum vitæ præsentis. Deinde his memoria mortis amara est, quippe cor habentibus in terra, vbi est thesaurus illorum, non in cœlo, quo vix adspirant. Denique consolatio illorum multis acerbitatibus mixta est, quippe non in Spiritu sancto.

Beati mites, quoniam ipsi poßidebunt terram.

Pvnctvm IV.

I. Actus sunt tres. *Primus* frænat iram, & appetitum vindictæ; & cùm zelus sumendus est; facit absque perturbatione interna & externa. *Secundus* alloquio & moribus se exhibet suauem, nec vlla re, aut verbo grauem & molestam. *Tertius* adeò non quærit vindictam de accepto malo, vt nec pro iusta sui defensione ad repellendum nocere velit, quando etiam liceat, & valeat, paratus potiùs alteram maxillam præbere. II. *Exemplum Christi*. Nam de illo Isaias: *non erit tristis, neque turbulentus, non clamabit, neque audietur vox eius foris: calamum quassatum non conteret, & linum fumigans non extinguet*. & S. Petrus: *cùm malediceretur, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur, tradebat autem iudicanti se iniustè*. Et ipse de se: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde*. III. *Præmium*, *quoniam ipsi poßidebunt terram*, terram cordis sui, quippe affectibus suis dominantes. Item corda aliorum: nam, *qui opera sua in mansuetudine perficiunt, super hominum gloriã diligentur*. Denique *terram viuentium hæreditabunt*. Ita describitur Beatitudo tanquam bonum stabile. *Terra* enim *in æternum stat* quasi dicat: Licèt mansueti per iniuriam spo-

Actus mãsuetudinis tres.
1.
2.
3.
Christus mansuetus.
Isa. cap. 42.
Matth. 11. 29.
Posſident animas suas.
Eccli. 3. 19.
Psal. 36. 9.
Eccles. 24.

lientur præteritis bonis manet illos inamissibilis possessio in cœlis, cuius intuitu nihil morantur præsentia damna, vel iniurias sed immoti & æquabiles, tanquam cælo fixi perseuerant.

4. Immitiũ damna. 4. è contrario immites sunt imprimis impotentes sui, ac suarum passionum serui. Deinde, ingrati & exosi alijs. Demum, quia ad terram illam non applicuerunt cor suum, fluctibus turbationum iactantur, cùm nũquam desint aduersantia.

Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.

PVNCTVM V.

1. Actus beati fletus quatuor. I. EST triplex luctus. 1. Compunctionis ob offensum à me Numen, & propensionem ad peccandum: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* (1. Rom. 7. 24.) 2. Compassionis super multitudine peccatorum, & pereuntium. 3. Deuotionis, ob absentiam Dei, eiusque desiderium. Porrò luctus consistit non in mœrore solùm animi, sed in recusatione delectabilium iuxta illud: *Risum reputaui errorem; & gaudio dixi, quid frustra deciperis?* (4. Eccle. 2. 2.) hoc præstant ex instituto Religiosi, abdicantes se mundi solatijs, nisi ea, obliti vocationis suæ, aliquando resumant.

2. Christi fletus. II. Exemplum Christi, nunquam risit, fleuit sæpius, & vsque ad sanguinis sudorem luxit, & nihil minus, quàm oblectamenta quæsiuit.

3. præmium solatium. III. præmium, *quoniam ipsi consolabuntur.* Beatitudo est

quoddam solatium, quod funditus omnem luctus causam tollit. Ibi extra omnem peccati aleam erimus, ibi desideratum, ac summum bonum plenè, & inamissibiliter possidebitur, & post vniuersale iudicium peccati Regnum penitus delebitur, illius membris æterno igni addictis; super quo Beati Deum laudabunt, & gaudebunt de iusta vindicta non amplius compatientes. IV. 4.
Pœna gaudentium nunc: *væ vobis, qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Risus dolore miscebitur, & extrema gaudij luctus occupabit. ibi erit fletus & stridor dentium. Quantum glorificauit se & in delicijs fuit, tantum date illi tormentorum & luctum, quia dixit in corde suo, sedeo Regina, & luctum non videbo* Pœna Risus Luc. 6. 25. Prou. 14. 13. matt. 8. 12. Apoc. 18. 7.

Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

PVNCTVM VI.

1. IVSTITIAE nomine intelligitur, tùm habitualis, qua sanctificamur, tùm actualis, quæ constat operibus omnium virtutum. I. Actus iustitiæ famis
& denique ipsa salus animæ nostræ & inchoata nunc, & in cœlo perficienda. Actus sunt,
1. magno affectu cupere omne debitum implere virtutis. 1.
2. amplius adspirare ad id, quod perfectum est in omni iustitia & sanctitate, 2.
3. Esurire & sitire Christum ipsum, qui est 3.

nostra iustitia,& optando ei vniri, tùm corporaliter in Sacramento, tùm spiritualiter, per fidem viuam, & intimum gustum diuinarum consolationum. 4. Anhelare ad perfectam iustitiam patriæ, vbi viso Deo, anima plenè trãsformatur in similitudinem illius. II. Exemplũ Christi, cui cibus erat facere voluntatem Patris,& mori pro illius gloria, & salute nostra: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor?* & in Cruce: *Sitio.* III. Præmium, quoniam ipsi saturabuntur, tum in hac vita meritis & iustitia aucti, diuinisque consolationibus assiduè affecti, tum in altera, vbi plenè satiabuntur, cum apparuerit gloria Dei. IV. Oppositum. *Væ vobis, qui saturati estis, quia esurietis.* Saturati à cibo & potu, & oblectamentis vitæ præsentis, & qui nunc expletis cupiditates vestras, quia esurietis, vt ille, qui petebat guttam aquæ, & negabatur ei. Iusto nimirum iudicio, & *diuites dimisit inanes.*

Fames & sitis Christi.
Luc. 12. 50.
præmium.
Pœna.
Luc. 6. 26.
Luc. 1. 53.

Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

PVNCTVM VII.

Misericordiæ opera.

I. ACtus, sunt ipsa misericordiæ opera, tũ corporalia, tùm spiritualia, circa quæ seruandum. 1. vt nemo excludatur, neq; inimicus. 2. vt in omni occasione exhibeatur, pro facultate; &, cùm quis per se nequit, per alios: & à Deo saltem petat misero auxilium. 3. vt ex affectu interno commiserationis succurrat.

Circumstantiæ.
1.
2.
3.

2. Exemplum Christi, *qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabobo.* Et dicebat: *Discite: quid est, misericordiam volo & non sacrificium.* Et, hortabatur: *Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est.* Habemus *Pontificem, qui poßit compati infirmitatibus nostris, tentatum per omnia.* — 2. Christus. Act. 10. 38. Mat. 9. 13. Luc 6. 36. Hebr. 4. 15.

3. Præmium *quoniam ipsi misericordiam consequentur*, tum in hac vita, tam in corpore, quã anima; tum in altera perfectè, quoad verumque. Et quidem, *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* Beatitudo cœlestis est summa, & omnis misericordia. — 3. Premium. Luc. 6. 38.

4. Oppositum: *nonne oportuit misereri conserui tui? sicut ego misertus sum tui? mitte eum in tenebras exteriores. Iudicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Ex operibus misericordiæ iudicabitur mundus, siue omissis, siue exhibitis. — 4. Pœna. Mat. 18. 33. & c. 22. 13. Iacob. 7. 13.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

PVNCTVM VIII.

I. MVNDITIES hæc est charitas perfecta, cui insint illa tria ex Paulo. *De corde puro*: experte peccati mortalis & venialis, saltem quoad affectum & habituationem. Et *conscientia bona*: sanctis cogitationibus & affectibus plena, absterfis contrarijs. Et *fide non ficta*: vt qui seruit Deo non simulatè, aut videri volens, & eadem sinceritate erga homines vtitur. II. Exemplum — I. Puritas cordis. 1. Tim. 1. 5. II. Christus.

Christi, qui nec peccare potuit, nec ab inimicis argui de peccato. In quem Sathan nec per suggestionem aliquid potuit, qui fictos maximè
Matth. 23. 25. odiuit; *Væ vobis, quia mundatis, quod deforis est.* Denique est *candor lucis æternæ, speculum sine*
Sap. 7. 26. *macula*, & imago bonitatis. 3. Præmium: *quo-*
3. *niam ipsi Deum videbunt.* Hæc est essentialis Beatitudo. In præcedentibus ex aliquo effectu
Psal. 23. 3. indicabatur; hic ex ipsa essentiali ratione. *Quis ascendit in montem Domini? innocens manibus & mundo corde.* 4. Oppositum: *foris canes &*
4.
Apoc. 22. 15. *venefici, & impudici, & homicidæ, & Idolis servientes, & omnis qui amat & facit mendacium;* nihil enim coinquinatum illuc introibit.

Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.

PVNCTVM IX.

Actus pacificorum.
I. PAcificus est fouens pacem. 1. In seipso, vt caro spiritui, passiones rationi, hæc
1. Deo consentiat & subiaceat. 2. Erga alios,
2. iuxta Apostolum: *Quod ex vobis est, cum om-*
Rom. 12. 18 *nibus pacem habentes.* 3. Inter alios, vt inter se
3. pacem seruent. 4. Vt cum Deo reconcilien-
4. tur operando. *Hac est pax, quæ exsuperat om-*
Phil. 4. 7. *nem sensum.* II. Exemplum Christi, qui è cœlo venit, vt hanc pacem nobis daret, ideoque vocatur Rex pacificus. Hanc solitus precari suis, hanc iussit, vt precarentur, quocunque irent. Deniqué per sanguinem suum pacifi-
Coloss. 1. 20 cauit omnia; *siue quæ in terris, siue quæ in cœ-*

lis sunt. 3. Præmium: *quoniam filij Dei vocabuntur.* Specialiter tunc habebuntur filij, & peculiariter pro talibus tractabuntur, & eandem copiosam hæreditatem, vt singulariter dilecti filii, consequentur. 3.

Beati qui persecutionem patiuntur propter Iustitiam: quoniam ipsorum est Regnum cœlorum.

PVNCTVM X.

I. CONsidera quatuor. 1. Quæ sit persecutio, omne genus incommodi. 2. A quo inferatur: à Diabolo, odio virtutis, & ab hominibus eius administris, nec ab alienis tantùm, sed à domesticis, & fratribus. 3. Non ob culpam, sed propter virtutem. *Nemo vestrum patiatur, vt homicida, aut fur, aut maledicus; si autem vt Christianus, non erubescat, sed glorificet Deum in isto nomine.* Modus ferendi patienter, & *gaudenter, quia dignus habitus es, pro nomine Dei contumeliam pati.* II. Exemplum Christi eximiũ secundũ illa quatuor. III. Præmium, *quoniam ipsorum est Regnum cœlorum:* &, *gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlo.* Indicatur præ alijs copiosiùs munerandos; & spe tantæ remunerationis meritò gaudendum in malis, quia tantum afferunt bonum. IV. Oppositum; *Væ, cùm benedixerint vobis homines.*

1. Persecutiones.
1. Pet. 4. 15.
Act. 5. 41.
2.
3.
4.
Luc. 6. 26.

MEDITATIO XII.

De triplici munere Apostolico purgandi, illuminandi & perficiendi.

Secunda pars sermonis.

PVNCTVM I.

DE munere purgandi. 1. *Vos estis sal terræ.* Sal valet contra corruptionem, & cibos salubres, sapidosque facit. Sal ergo est terræ, qui homines à peccatis vindicat, & purgat eisque studium pœnitentiæ, ac virtutis reddit suaue, ac per hoc ipsosmet homines palatui Dei sapidos, gratosque facit. Istud præstare nequit, nisi saptentia & gratia à Deo acceptis, per quæ ipse fiat sal. Debet autem priusquam alios purget, & condiat, talem seipsum reddere, quales vult alios facere. II. Exemplum Christi qui, vt purgationem peccatorum faceret oblatus est, & per tempus prædicationis, tam instanter incubuit, vt à peccatis homines abduceret. 3. Pœna neglecti muneris. *Quòd si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltra, nisi vt mittatur foras & conculcetur ab hominibus.* Potest dupliciter intelligi, vel, si ipse in se euanuerit, vt non sit talis qualis vult alios facere, vel, si omiserit se exhibere sal alijs, licèt alioqui se non neglexerit: necessitas enim incumbit saliendi viro Apostolico.

[Margin: SAL. I. *Matt.* 5. 13. Cibos condit. 2. Christus Sal. 3. Pœna.]

Punctum II.

Lux. Apostoli.

De munere *illuminandi.* I. *Vos estis lux mundi*; est officiũ planè diuinum: nam, *qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti*; &, *qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.* Fructus huius illuminationis est, quem describit Paulus: *Vt filij lucis ambulate (fructus enim lucis est in omni bonitate, & iustitia, & veritate) probantes, quod sit beneplacitum Deo, & nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite.* Christus per excellentiam fuit lux mundi: *quàm diu sum in mundo, lux sum mundi.* Ab hoc tanquam sole accipiunt reliqui tanquam stellæ lumen suum. Petam, vt sim vna ex illis, de quibus Daniel: *Stellæ dederunt lumen in custodijs suis, & lætatæ sunt; vocatæ sunt, & dixerunt, ecce adsumus, & luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas.* II. Redarguuntur, qui iuxta talentum acceptum, non se impendunt in illuminandis proximis, sed lucernam sub modio abscondunt. III. Commendantur, qui doctrinam lucere faciunt exemplis bonorum omnium operum: *vt videntes glorificent Deum*, cùm alioqui blasphemetur ob mala exempla Doctorum.

Dan. 12. 3.

Ephes. 5. 8.

Ioan. 9. 5.

Dan. 12.

PVNCTVM III.

Ciuitas. 1. Apostoli.

DE munere perficiendi. 1. *non potest ciuitas abscondi super montem posita.* Ciuitati suos Apostolos comparat, quia non vult eos esse solitarios, & priuatam vitam agere, sed communem, ad se quàm plurimos attrahendo, & conuiuendo. 2. Supra montem posita, hoc est, supra magnam, celsamque virtutem, quia eminere eosdem oportet sanctitate, esseque perfectos iuxta illud: *supra montem excelsum ascende tu, qui Euangelizas Sion, Exalta in fortitudine vocem tuam qui Euangelizas Ierusalem.* Tunc enim Prædicatoris auditur vox, si ex edito proclamarit; & ad ciuitatem accursus fieri poterit, quæ non latuerit. 3. Deinde supra montem est ciuitas, quia vir perfectus debet ad celsitudinem perfectionis homines iuuare, atque promouere, non ad communem tantùm virtutem. *Sapientia enim misit ancillas suas, vt vocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis.*

2. Supra montem quid? *Isa. 49. 9.*

3. Vir perfectus in monte.

Prou. 9. 3.

MEDITATIO XIII.

De excellentia legis Euangelicæ.

Tertia pars Sermonis.

PVNCTVM I.

1. Christus legē perfectè seruauit.

PRæmittit Dominus, se non venisse, vt legē veterē soluat, sed impleat: impleuit autem tripliciter, & seruando illam, & præstando,

quæ promiserat illa, & perficiendo. 2. Necessitatem seruandi legem demonstrat. Nam, *qui soluerit vnum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in Regno cœlorum.* Contemptus erit apud Deum, si vel vnum: qui enim offendit in vno, factus est omnium reus: perinde excluditur à Regno Dei, si vel minimum, etiam alioqui non lethale, ex contemptu soluerit: si & docuerit, duplici nomine excludetur; contrà, qui fecerit, & docuerit, coniungit; quia, qui docuerit tantùm non erit magnus coram Deo; qui autem fecerit, magnus erit, quia exemplo simul docet & verbo, pro occasione, & statu suo. 3. Exemplar operationis proponit, non sanctos homines, non angelos, non seipsum, sed patrem cœlelestem, *estote perfecti, sicut Pater vester perfectus est*: in quo nulla culpa esse potest, omnes sunt virtutes, & eæ gradu excellentissimo. In tradenda, explicandaque lege, hæc ipsa tria persequitur. 1. vt omnis absit culpa, etiam interior, & occasio omnis amputetur. 2. Nulla desit virtus, vel in subijciendo appetitu proprio, vel in actione erga proximum, vel deniq; erga Deum. 3. vt sint quàm perfectissimæ, qualis est beneficentia erga inimicos, adinstar diuinæ.

(o)

Matth. 5. 20
Lex necessariò seruanda.

3. Exemplar operationis.
Pater.
Matth. 5. 48.

MEDITATIO XIV.

De oratione Dominica.

DOminica dicitur, quia Christus eam docuit, & quidem bis: nam primò, cùm haberet sermonem in monte ad turbas, vt refert Matthæus: deinde priuatim, cùm vnus discipulorum ab eo peteret, *Domine doce nos orare, sicut docuit Ioannes discipulos suos*, vt est apud Lucam: dirigitur autem ad Patrem, etsi possit ad omnes dirigi diuinas personas. Credibile autem est, Christum sic orasse, cùm suos doceret: orat autem quotidie in nobis, sicut caput nostrum, faciens nos orare, & orat pro nobis, vt sacerdos est.

Matt.6. 9.

Luc. 11. 2.

Pater.

Pater creator.

I. Est titulo creationis, qua nos ad imaginem suam facit; item adoptionis, per gratiam, atque sic millies Pater, quoties paratus est peccantes recipere in eandem gratiam; quæ Paternitas magno stetit Filio Dei, qui cruce eam promeruit nobis. II. Patris prouidentiam exhibet, sustentando corpus, & animæ saluti consulendo amanter, vt solus verè Pater sit, qui proinde ait: *Nolite vocare vobis Patrem super terram. vnus est enim Pater vester, qui in cœlis est.* & meritò: nam, *Pater meus & mater mea dereliquerunt me* (quod sæpe fit) *Dominus autem assumpsit me*: nunquam deserit, nisi derelictus. III Præterea si ille Pater, ego Filius,

Patris munia implet.

Matth. 23. 9.

Psal. 26. 10

Si pater, ergo ego filius.

us: quanta hæc dignitas? præstabo filij partes amore, obseruantia, obedientia. Qui istuc ex mancipio vili prouectus es, vide ne degeneres.

4. Voluit precationem ab hac compellatione nos exordiri, ad excitandam fiduciam obtinendi petita: quia gloriatur in hoc nomine quòd Pater sit, gaudet se ita compellari, & ad commonendum nos, quòd velit filiali affectu nos ad ipsum accedere, & in omnibus ipsi seruire, taliaque petere quæ deceant talem Patrem

4 Cur à Patre ordi-tur.

Noster.

1. Voluit, vt dicerem, *noster*; non autem, *meus*, qui cùm vnicum habeat filium naturalem, voluit quàm plurimos habere adoptiuos tum angelos, tum homines, idque ita, vt bono filiationis vnusquisque gaudeat, ac si nullum haberet consortem. Nam Dona Dei non minuuntur cõmunicatione in plures. 2. vt moneret esse nos inter nos fratres, nulla exceptione gradus, aut ætatis, atque vt fratres inuicem diligendos, proque omnibus communiter orandum, nullo spreto, sicut per Malachiam. *Nunquid non Pater vnus omnium nostrum? nunquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque fratrem suum?* 3. quòd *Pater mi*, conueniret magis vnigenito, & appellatio esset indulgentior, quàm pro reuerentia illius Maiestatis, cuius oportuit haberi rationem. Etsi nihil vetat, priuatim, pro affectu aliquando, sic Deum alloqui, quod ita

1. Liberalitatẽ ostendit.

2. Vt inuicẽ amemus.

Mala. 2.10.

3. Reuerẽtiã excitat.

pleno iure filius sim adoptiuus, ac si forem vnicus.

In cœlis. Vt cœlestia petamus.

Qui es in cœlis.

Cum in omni loco sit, voluit cœlum exprimi, vt reuerentiam in nobis excitaret illius Maiestatis in cœlo dominantis, & vt mentes nostras ad cœlestia erigeret, quæ est filiorum Dei hæreditas. Et vt intelligam, me hic esse peregrinum; debere autẽ cœlo dignam colere puritatem. Denique docet, illuc oculos leuare, vnde veniet auxilium mihi. Per cœlos etiam intelligi possunt animæ iustæ, in quibus habitat Deus: qualis esse studeat, qui orat, vt in abscondito cordis sui ab inhabitante Domino exaudiatur. Hactenus præambulum, sequuntur petitiones.

Petitio I.

Sanctificetur nomen tuum.

1. 1. Non ait, glorificetur, quia nihil Deus ita æstimat, atque quòd sanctus sit; ac proinde, vt pro tali habeatur & prædicetur, quod est Beatorum carmen: *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* 2. Non ait, potentia, aut maiestas; sed *nomen tuum*, vt simul includat, quicquid Dei apud nos nominatur, totum videlicet sanctum esse, & pro eo celebrandum: nominatur autem omnipotens, sapiens, creator, & infinita alia. 3. *Tuum*, inquit, quia solum *tuum* est sanctum per seipsum, vnde iusti stillam participant. Ergo, *tuum* non nostrum; *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Regi seculorum*

Isa. 6. 3. Apoc. 4. 8.

2.

3.

Psal. 113. 6.

immortali & inuisibili, soli Deo honor & gloria in sæcula sæculorum, nobis autem confusio faci- Bar. 1. 15.
ei. & ego sic studiosus sum nomen meum commendandi, qui nesciri & contemni præoptare deberem. 4. Non restringit: per nos *Sanctificetur*: quia optandum, vt ab omni creatura 4
cœlestium terrestrium, & infernorum. 5. Porro sanctificatur Dei nomen, si homines 5.
credant, quod reuelat; sperent, quod promittit; faciant quæ iubet, colant, vt ipse præcepit; ament eum ex toto corde, attestantibus operibus, vnde qui vident, glorificent Patrem, qui in cœlis est.

Petitio. 2.

Adueniat Regnum tuum.

1. Regnum Gratiæ.

1. REgnum quo in iustis regnat, qui per omnia ipsi subijciuntur. 2. quo regnat in Beatis, istud autem adueniet nobis si in primo permanserimus. Quare ait. *Adueniat*: quasi spontè secuturum. Et quidem istud omnes optant, at primùm, non ita, quia cum labore coniunctum est. Iustitia enim paratur, & conseruatur mortificatione appetitionum. 3. Regnum illud consummatum atque perfectum, cùm Deus erit omnia in omnibus, in Resurrectione mortuorum, quod exspectant animæ beatæ. 4. *Tuum* inquam, non mundi Regnum, quod caducis bonis constat; multoque minus peccati Regnum, quod cupio funditus euersum.

2. Gloriæ.

3. Consummatum.

4. Dei, non mũdi Regnum.

Petitio 3.

Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra.

1. Voluntas Dei. 1. Voluntas Dei continetur illius præceptis, & consilijs, ac inspirationibus, nec non iussis eorum, qui Dei nomine præsunt. Ad hæc exequenda sufficit, quòd voluntas Dei est, & quòd *vita mea in voluntate eius est*: vt si eam faciam, viuam; alioqui periturus. 2. *Tua*, non mea, quæ peruersa est, nec carnis, quæ contraria spiritui, nec mundi quæ vana, nec Diaboli, quæ iniqua. Sed *Tua*, quæ est regula rectitudinis & quam vt faceret Christus; venit. 3. Modus faciendi; *sicut in cœlo* ab angelis; ita integrè, promptè, velociter, fortiter, amanter, exultanter. Vnde oportunè præmisit. *Adueniat regnum tuum*; vt, quando illuc adspiramus, ita nunc agamus, vti agunt, qui in cœlo sunt. 4. Potest sic etiam intelligi, vt terreni & carnales homines sic voluntatem Dei faciant, vti cœlestes, & spirituales faciunt. *Doce me*, Domine, *facere voluntatem tuam quia: Deus meus es tu.*

Psal. 29.
2. Dei solius.
3. Perfectè.
4.
Psal. 142.

Petitio 4.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

I. 1. Panis Eucharistiæ. I. Quis est panis iste? 1. panis supersubstantialis Eucharistiæ, qui spiritum nutrit & roborat, vt digni reddamur illo assiduè frui. 2. Alia gratiæ auxilia, sine quibus vita spiritualis non producitur, in quibus est, vt faciamus Dei voluntatem, quam Christus dicebat suum

2. Gratiæ.

esse cibum. 3. Panis corporalis, vitæque sustentatio, pro qua non vult nimis nos esse anxios sed à Deo etiã expectare. Per hæc instruimur, quòd tanquam infantes egeamus cura Dei, & tanquam Filii ad eum confugere debeamus. 2. *Nostrum*: etsi enim est supersubstantialis, & à Deo, *noster* tamen, quia nostræ indigentiæ necessarius, & nobis à Christo comparatus, & promissus. Quia vero Deus etiam Angelis & Beatis panis est, petimus eum pro modo & statu nostro, sicut & corporalem. 3. *Quotidianum*. Si de spirituali, non ille, qui est paucorum singulariter dilectorum, quia indignum me reputo, sed communem quasi portionem, & necessariam, sine qua non viuitur; ita etiam si de corporali accipiatur, non abundans & ad genium, sed ad necessitatem. 4. *Da nobis*, pro omnibus tanquam fratribus petendum, etiãsi alioqui odientibus. *Orate pro persequentibus & calumniantibus vos*. &, *si videris inimicum esurientem ciba illum*. 5. *Hodie*, quia vult nos quotidie petere, semperque ab eius pendere prouidentia. auocat etiam superflua cura de crastino, ad exemplum *dati olim Manna in singulos dies*. Hodie etiam pro vita præsenti accipitur, quamdiu hodie nominatur, vt ait Paulus, quod est præsens tempus.

3. Corporis.

Matt. 5. 44
Prou. 25. 21

5. Quotidie peto.

Exod. 16. 4
Heb. 5.

Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

Petitio 5. debita.

1. Debita sunt peccata, tum mortalia, tum venialia, & quæ eis debentur pœnæ, quæ pe-

1. Peccata.

timus dimittit per media à Deo instituta, & nostram cooperationem. 2. quòd quamuis aliquis sit filius, & Regnum Dei in se habeat, faciatque illius voluntatem, adhuc eget dimissione ob venialia peccata quotidiana. 3. Vicissim proximis debemus dimittere debita offensionem iniuriarum, & quò id perfectius fiet, benefaciendo etiam inimicis, eò liberaliùs nobis à Deo dimittentur debita nostra. Et vult statim dimitti, *Sol non occidat super iracundiam vestram.* Et hanc ponit quasi necessariam conditionem, vt nobis dimittatur, quare contra se profert sententiam, qui non dimittit debitoribus suis.

2.

3. Iniurias remittere.

Ephe. 4. 26.

Et ne nos inducas in tentationem

Petitio 6. Ne vincaris pete.

Non petitur, vt non tentemur, quia id sæpè expedit, & à Deo sapienter permittitur; sed, ne tentationi succumbamus, aut etiam tentari sinamur, quando præuidet, nos succubituros.

Sed libera nos à malo.

Petitio 7.

A Bomni malo omnino. Sicut subiungit Ecclesia in Missa: *Libera nos quæsumus Domine ab omnibus malis præteritis præsentibus, & futuris*: nempè æternis, & temporalibus, animæ & corporis huius, pro vt expedit nobis. præterita autem mala sunt peccata, quorum adhuc rei sumus, vel ratione pœnæ, vel etiam culpæ. Deinde à malo, hoc ast, à maligno Dæmone, ne suprà nos potestatem habeat, aut

à Dæmone

at, aut eius efficiamur serui peccando. Licebit hic more Ecclesiæ in litanijs recensere varia genera malorum, à quibus liberari flagitemus.

Amen.

Fiat fiat. magno desiderio pronuntiabitur, nam *Desiderium pauperum exaudiuit Dominus.* Psal. 9. 39.
Magna etiam fiducia, vt qui ea petamus quæ petenda præscripsit, sicut ait Ioannes: *Hæc est fiducia quam habemus ad Deum, quia quodcunque petierimus secundum voluntatem eius,* Fiducia.
audiet nos, & scimus, quoniam habemus petitiones, quas postulamus ab eo. De prouidentia Dei Ioan. 5. 14.
ad subueniendum nobis agitur in sexta parte meditationum.

NOTA

Quòd quatuor petitiones faciunt ad obtinendum bonum, tres autem ad auertendum malum. Ex primis concernunt Diuinam gloriam tres: *Sanctificetur nomen tuum, Adueniat Regnum tuum, Fiat voluntas tua*: quarta autem concernit nostram vtilitatem, seu per eam petimus nobis bonum necessarium, tam spirituale quàm corporale. Etsi tria etiam priora nobis prosunt, quia nostrum est bonum, facere eius voluntatem, & sanctificare eius nomen & regnum aduenire, sed in ijs, ex obiecto, & per se quæritur glorificatio Dei. Tres posteriores ad auertendum malum pertinent *Dimitte nobis debita nostra* ad remissionem

1. Quatuor bona petimus oratione Dominica.

2. Tria mala deprecamur.

peccatorum iam admissorum. *Ne nos inducas* ad futura peccata præcauenda: & pericula eorum declinanda. *Libera nos à malo*, ab omni genere malorum, quod obuenire potest, quatenus tamen expediat nobis: nam tribulari sæpè expedit, & persecutiones pati, & ægritudines.

MEDITATIO XV.

Missio discipulorum ad prædicandum per Iudæam

PVNCTVM I.

In cõmemoratione S. Pauli Et cõmuni SS. Apostol 30. Iunij.

Mat. 9. 37. Luc. 10. 2.

NEcessitas mittendi: ait enim *Messis quidem multa, operarij autem pauci; rogate ergo Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam.* Messis multa electorum exspectantium prædicationem Euangelij, operarij pauci, nam plerique refugiunt laborem, aut in eo non lucrum animarum, sed proprium quærunt, pauci se disponunt, vt idonei fiant, sed resistunt mittere volenti. Dominus messis est Christus: hic rogandus, quia nemo sponte sua potest mittere manum in alienam messem. Vult rogari, quia ad executionem prouidentiæ, & decretorum Dei medium est aptissimum oratio; &, vt insinuet, non sua interesse, cùm inde nihil referat, sed hominum ipsorũ rem agi. Nihilominus, necdum rogatus, statim misit, pro charitate, desiderioque hominum salutis

Operarij otiosi.

PVNCTVM II.

Binos mittit: ad commendandam mutuam charitatem, & quia *frater qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma. & si vnus ceciderit, ab altero fulciatur. Væ soli, quia, cum ceciderit, non habet subleuantem se.* &, *vbi duo vel tres sunt congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Nec solùm causa auxilii, sed, vt mutuò sibi testes sint impensæ operæ. Deinde impertit potestatem miraculorum; *Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, Dæmones eÿcite.* Nempe vt prædicationi ipsorum conciliaret auctoritatem, cùm essent alioqui Idiotæ & simplices. Subijcit; *gratis accepistis, gratis date.* In primo commendat humilitatem, ne sibi adscribant. Quare redeuntes cum gaudio, quòd sibi dæmonia subijciantur, repressit exemplo Luciferi dicens: *Videbam Sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* In secundo commendat liberalitatem benefaciendi, nulla expectata compensatione, quò maiorem à Deo referant. Nam reprehenduntur, qui aliter agunt: *Quis est in vobis, qui claudat ostia & incendat altare meum gratuito?*

1. Cur binos. *Prou.* 18. 19 *Eccl.* 4. 10. *Matth.* 18. 20. 2. Potentia dat suam. *Matt.* 10. 8. Mandat humilitatem. *Luc.* 10. 17. *Malach.* 1. 10.

PVNCTVM III.

Instituit Dominus discipulos admissionem: *Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum; estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.* Vbi sex virtu-

Matth. 1. 16. 6. Virtutes

commen-dantur. tes eius commendat: *Mansuetudinem* ouium, vt nec læsi noceant; *Patientiam* in ferendis incommodis illatis; *Charitatem*, impendendo se totos vtilitati aliorum sicut oues lac, lanam, & carnem suam præbent. *Fiduciam* in pastore suo, tanquam oues, quæ se tueri nequeunt. quare ait: *Ecce ego mitto vos vt pastor oues*, confidite, quamuis inter lupos. Hoc enim est tempus, de quo prædictum: *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hœdo accubabit*, &c. Item *Prudentiam* serpentum, vt caputa vulnere abscondant, quando nequeunt corpus, cætera perdant, dum animam seruent; & obturent aures ad voces incantantium maleque suadentium. Atque vt serpens obseruauit tempus locumque aptum ad seducendam Euam, ita ipsi ad Euangelium insinuandum. Postremò *simplicitatem columbinam*, ne prudentia sit vulpina & fraudulenta, sed absque felle, sincera. Oculi tui columbarum, quales Christi, in quem *descendit Spiritus sanctus sicut columba*. Det ille mihi, vt norim prudentiam cum simplicitate coniungere.

Mansuetudo. Patientia. Charitas. Fiducia. *Isa.*11.6. Prudẽtia. Simplicitas. *Luc.*3.22.

PVNCTVM IV.

VITAE rationem modumque præscribit. 1. Vetat superflua, vt sunt preciosa *Nolite poßidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris*. Et in communibus vetat non necessaria: *non peram in via; neque duas tunicas* (si sufficit altera) *neque calceamenta* mutatoria, *neque virgam*; quamuis mi-

1. Superflua eijci. *Mat.*10.9.

nima, quibus carere valeas, iubet abijcere, quin in planè necessarijs vult eos Deo fidere. *Dignus est enim operarius cibo suo.* Suppeditabit eis, qui mittit: vnde in cœna vltima dicebat, *quando misi vos sine sacculo & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis?* nihil. Planè omni sollicitudine tēporali liberos esse vult, qui euangelizant, sique bene officio fungantur, in eo satis subsidij eos habere ad vitæ necessaria, quæ iure suo expectare à mittente Deo possunt, ac debent, qui excitabit homines, vt ipsis subueniant, etiam abundanter. Voluit Christus exercere suos in quadam perfecta fiducia diuinæ erga se prouidentiæ, non vt id foret in posterum præcepti, secundùm eum rigorem, sed vt tantùm ad eam formam, quoad feri posset, Apostolici viri adniterentur. Amplius prohibet, *neminem in via salutaueritis:* videlicet, ne à suscepto negotio se retardari sinant, per officiosas salutationes, & non necessaria officia; alioqui vult salutari hospites suos, & pacem eis impertiri. *In quamcunque domum intraueritis, dicite: pax huic domui. Quòd si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra. sin autem, ad vos reuertetur;* significat prædicationem fore efficacem in filiis pacis, qui præordinati sunt ad vitam æternam; quòd si tales non fuerint, nihilominus ipsos operæ suæ fructum relaturos.

Luc. 22. 35. Sine sollicitudine temporali.

Luc. 10. 4. Ne salutent.

Luc. 10. 5.

(o)

PVNCTVM V.

Scopus. QVID annuntiare debeant: *dicite illis,* Luc. 10. 7. *appropinquauit in vos Regnum Dei*: Duo Regnum efficacia motiua, & promissio Regni Dei, & cœlorum. spes propinqua, præsente iam Saluatore. *Et exeuntes prædicabant, vt pœnitentiam agerent,* qua ad Regnum peruenirent, Nam *Regnū cælo-* Matt. 11. 12. *rum vim patitur, & violenti rapiunt illud.*

MEDITATIO XVI

In Decollat. S. Ioannis Bapt. 29. August.

Martyrium Ioannis Baptistæ.

PVNCTVM I.

IOannis fortitudo, & constantia animi; qui cùm magni fieret ab Herode, *qui metuebat* Marc. 6. 20. *Ioannem, sciens eum virum iustum & sanctum, & audito eo, multa faciebat.* cumque Herodia- Non tim. Herodem. dis impotentiam animi & crudelitatem non ignoraret, neque ob gratiam, neque ob metum destitit à reprehensione, dicens Herodi: *Non* Mat. 14. 4. *licet tibi habere vxorem fratris tui.*

PVNCTVM II.

Restabat persecutio Ioanni. HERODES *tenuit Ioannem & vinxit, & inclusit in carcerem.* Hactenus in honore fuerat Ioannes, debuit persecutionibus tamquam aurum probari. Nec abnuit, aut captauit latebras, aut fugam, sed promptum se obtulit, carceremque in domum orationis vertit, nec destitit à prædicatione. Inde enim misit

discipulos ad Christum. cupiebat autem dissolui, & Patribus etiam Limbi Christum annuntiare, ex officio præcursoris.

PVNCTVM III.

Vitia conspirabant in Sanctum. Ingluuies conuiuij, luxuria Herodis, leuitas puellæ saltantis, iactantia promissi, ficta Religio iuramenti, illum neci destinant. Et huc præcipitatus est Herodes, quòd audire Ioannem desijt, qui interpretatur gratia. sic, cùm occludimus aures diuinis inspirationibus, quotidiè in peius ruimus. Exercitus Dæmonis.

PVNCTVM IV.

Obtruncatur Ioannes: excepit gaudio sententiam mortis, præbuit iugulum, orans pro persecutoribus suis. Deducitur eius anima in sinum Abrahæ ab Angelis, & qui Natiuitate sua multos lætificauerat, migrans è corpore repleuit lætitia Sanctos, qui Saluatorem expectabant. Cuius Sancti gloria æstimari potest ex vita sanctissima, quodque tribus laureolis, *Virginis, Doctoris, Martyris* insigniter decoratus sit. Mors & gaudiũ S. Ioannis. Gloria eius. 3. Corolla.

MEDITATIO XVII.

Miraculum quinque panum. Matt. 14. Domin. 4. Quadrag & vltima post Trin.

PVNCTVM I.

1. Multa turba sequebatur Christum, partim admiratione doctrinæ, par- 1. Turbæ pietas.

Ioan.6.2. tim, *quia videbat signa, quæ faciebat super his qui infirmabantur*, vt ait Ioannes. *Hi sunt funiculi Adæ, funiculi charitatis*, de quibus Osee, beneficia tùm corporalia, tùm spiritualia. 2. Apostoli misericordia moti petierunt à Christo, vt turbas dimitteret, quò sibi escas emerent in proximis castellis. At Dominus monet, vt ipsi potiùs eis subueniant, ita docens, Prælatorum misericordiam debere dilatari, & quando deest facultas, recurrendum ad Deum. 3. Alibi Christi hæc misericordia magis exprimitur: *Misereor*, inquit, *super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod mãducent: &, si dimisero eos ieiunos, deficient in via, quidã enim ex eis de longè venerunt*. quàm exactè expendit necessitatem nostram, & rationes subueniendi examinat, ac pericula prouidet, vt quasi debeat subuenire? At quid magni Domine, si triduo te sustineam, qui tuam vitam omnem in mea vtilitate ponis? &, quidni de longe veniam ad te, quando tu de cœlis, propter me? age, ne me ieiunum dimittas, ne deficiam in via, donec perueniã planè ad te. 4. præ se fert Christus solicitudinem suã, quando rogat Philippum: *vnde ememus panes, vt manducent hi?* negat ille, *sufficere vel ducentos denarios, vt modicum quis accipiat*. At pecunia tibi opus non est, Domine.

Osea 11.4.

2. Misericordia Apostolorum parua.

3. Christi magna.

Marc. 8.2. *Matth.* 15.32.

4. Solicitus Christus. *Ioan.* 6.5.

PVNCTVM II.

Paupertas Christi & Discipulorum.

CHRISTVS petit à Discipulis id, quod habebant, & *obtulerunt ei quinque panes hor*-

hordeaceos, & duos pisces. Hæc erat tota prouisio, panes omninò viles & insipidi, & quinque tantùm cum duobus piscibus, cùm essent ipsi piscatores. Tam aberat ab ea sancta familia superfluitas, ex quo ipse confundar, amator cōmoditatum. Promptè exhibent Apostoli, non causati indigentiam propriam. sic agam, quia repēdet copiosè Dominus. Poterat aliter Christus prouidere, sed voluit probare charitatem discipulorum, & facere participes boni operis, simulq; docere, quando non valemus ex toto subuenire, conferendum à nobis, quod possumus, tam in corporalibus necessitatibus quàm spiritualibus, sicut monuit Tobias; *quomodo poteris, ita esto misericors.* Prompta eleemosyna. Tob. 4. 8.

PVNCTVM III.

SEries miraculi. 1. Iussit discumbere centenos, & quinquagenos supra viride fœnum, ad vitandam confusionem; & vt numerus faciliùs constaret, qui fuit quinque millium, præter mulieres & pueros; & vt omnibus manifestius fieret miraculum. 2. *aspexit in cœlum.* sic profitens, à Deo esse omne donū, & illam ipsam patrandi miraculi potestatem. 3. gratias agit pro illis ipsis quinque panibus propositis, & pro multiplicandis ex eis. Nihil tam exiguum, quod non magni faciendum, & pro quo non debeantur grates, quia venit à Domino ad immeritos. 4. *benedixit* certis verbis, & benedicendo vim impertijt multiplicandi. Tum frangens panem, *dedit discipulis,*

1. Iubet discumbere.

2. Cœlum aspicit.

3. Gratias agit.

4. Benedicit.

hi au-

Modus edendi. *bi autem turbis.* Docemur modum sumendi cibum. 1. ordinatè dispositis conuiuis, inter quos mihi eligam nouissimum locum. 2. vt leuentur oculi mentis in cœlum, coram Deo inspectore edentes sine excessu, sicut ait: *Iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei.* (Psal. 67. 4.) 3. gratias agant, recognoscentes cibum appositum pro eleemosyna Dei tam pauperes quam diuites, ac cùm talis sit, nón obmurmurando de quouis defectu. 4. vt præcedat benedictio per aliquam precationem, quæ & sumptionem comitetur, quò cibus fiat sapidior, nam *sanctificatur cibus per verbum Dei & orationem,* teste Apostolo. (1. Tim. 4. 4.) Exprimitur etiam ratio sumendi Eucharistiam, de qua parte 4. Meditatione 14.

PVNCTVM IV.

EXPENDITVR miraculum. Multiplicantur panes in manibus Christi, Apostolorum & comedentium, atque ex insipidis fiűt sapidi, vti ex manu Dei venientes, cuius *perfecta sunt opera.* (Deut. 32. 9.) 1. Considera omnipotentiam: (Omnipotentia.) & quis non velit tam potenti Domino seruire? qui potest *parare mensam in deserto, & educere aquam de petra, oleumque de saxo durissimo?* (Psa. 77. 20. Deut. 8. 15.) *qui transfert austrum de cœlo, & pluit sicut arenam maris volatilia pennata?* vt sciant filij tui, *quos dilexisti, Domine, quoniam non Natiuitatis fructus pascunt homines, sed sermo tuus.* (Sap. 16. 26.) 2. Considera prouidentiam, quando ita opus est, vt meritò dixerit: *nolite esse solliciti,* (Prouidentia. Mat. 6. 31.)

quid manducabimus, aut quid bibemus? scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primùm Regnum Dei & iustitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Vnde dicebat Dauid: *non vidi iustum derelictum, nec semen eius quærens panem.* 3. Modum prouidentiæ; vt, cùm diuersæ ætatis, & complexionis essent, quod dabatur singulis, sufficiebat pro cuiusque necessitate: sicut de manna, *siue plus siue minùs quis colligeret.* Etsi hic multum superfuit de panibus, ad Dei magnificentiam declarandam. 4. Id in Eucharistia est illustrius, quæ nunquam cõsumitur, & quamuis hostia in mille partes diuisa, non plus habet, quàm singulæ & satiatur quiuis ex ea parte, quam sumit.

Psal.36.25.

3. Omnes satiat.

4. Miracula S Eucharistiæ.

PVNCTVM V.

SVperfutura, *duodecim cophini fragmentorum.* quot erant Apostoli, qui colligebant. En quantum eis reddidit, & quantò melius, pro quinque insulsis panibus! ita viduæ illi de farina & oleo factum à Deo quòd pauisset Eliam. Ita eleemosynas in pauperes remunerat. *Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis.* & qui in hac vita sic compensat, quomodo in futura? *mensuram bonam & confertam & coagitatam dabit in sinum vestrum.* Sed quæ admiratio turbæ, quæ lætitia! Regem destinabant sibi: ideò fugit in montem solus, ad exemplum contemptus. Et quia *Regnum eius non est de hoc mundo.*

Gratitudo Christi erga Apostolos.

Prou.19.17.

Luc.6.38.

Turbæ.

Ioan.18.36

Dom. 4. post Epiphaniam.

MEDITATIO XVIII.

Sedata Tempestas. Marc. 4.

PVNCTVM I.

Marc. 4. 36

POST concionem prolixam, *cùm serò esset factum, ascendit in nauiculam cum discipulis suis, & erat ipse in puppi supra ceruical dormiens.* 1. Captat somnum, quo ostendit, se humanis subiectum, sed modicum, & cor eius vigilabat, videbatque omnia, quæ fiebant; imitabor, & bonis phantasmatibus per somnum præbebo occasionem. 2. Dormit, dum *nauicula operitur fluctibus*: finit nos tentari, & dissimulat, non ideò deserit. 3. Sic proficitur in humilitate, purgantur vitia, fiducia excitatur, & orationi insistitur, occasione tribulationum.

1. Sit somnus sed modicus. 2. Fingit Christus somnum. 3.

PVNCTVM II.

Matt. 8. 25 Marc. 4. 38

DIscipuli suscitauerunt e dicentes: Domine salua nos, perimus. & Magister, non ad te pertinet, quia perimus? Singulare remedium ad Deum recurrere per orationem, vtràque formula & breuis, & efficax, & posterior cum quadam filiali querimonia, ac si dicant: *Tuus sum ego, saluum me fac.* Et exurge, *quare obdormis Domine? obliuisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ?* Corripuit tunc illos Dominus: *quid timidi estis, modicæ fidei?*

Orant discipuli. Ps. 118. 94. Ps. 43. 23.

etsi enim est, quòd timeatis ex vobis, at oportebat in me confidere.

PVNCTVM III.

Imperauit *ventû & mari Et comminatus est vento, dixit mari, tace, obmutesce, & cessauit ventus, & facta est tranquillitas magna.* Inuisibilia agnoscunt imperium creatoris, & parent, & ego resisto? non solùm tacere iubet, quasi ad tempus, sed planè sedari, semota causa. O, sic animę meæ tumultus compescat. Est enim *quasi mare feruens, quod quiescere non potest, & redundant fluctus eius. Et mirati homines dixerunt: qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?*

omnipotētia Christi.

Isa. 5.7.

MEDITATIO XIX.

Christus ambulat super mare.

Octaua SS. Petri & Pauli. 7. Iul.

PVNCTVM I.

Compulit *discipulos ascendere in nauiculam, &, dimissa turba, ascendit in montem solus orare.* Mat. 14. 22.

1. Nota, quàm studiosus orationis, captato loco, & tempore apto, & producta vsque ad quartam vigiliam noctis. 2. Quòd ægrè à Christo seiungebantur Apostoli, vt oportuerit eos *cogere*, sicut ait Marcus. Obedierunt tamē. 3. Aliàs Christo dormiente, nunc eò absente, oritur tempestas, ad probationem fidei, subtracta sensibili gratia.

1. Orationis studium.

2. *Marc.* 6. 43. *Marc.* 4. 38.

3.

PVNCTVM II.

1. Discipuli non desperant.

NAVICVLA *iactabatur fluctibus, & vidit eos laborantes in remigando.* 1. Non oportet seipsum deserere, sed conari, insistendo orationi, & pœnitentiæ, contra tentationes. 2. Vidit id Deus, quod solatio esse debe tribulatis: *nam Aduocatum habemus apud Patrem.* 3. *Circa quartam Vigiliam noctis venit ad eos, ambulans supra mare.* Vt sic ostenderet, se potestatem habere supra aquas, superque tempestates mundi huius. quod si aliquando *infigatur ipse in limo profundi*, id per dispensationem fieri pro nostra salute, vnde victor euadens, *placuit Deo super vitulum nouellum, cornua producentem & vngulas.* Deinde significauit virtutes orationis, à qua homo possit vndas calcare tentationum, nam veniebat ab oratione. 4. *Viso illo, putauerunt, phantasma esse, & conturbati clamauerunt.* Sic, qui periculo tempestatis non fuerunt territi, vana specie consternantur. Et fit, vt ad maiores difficultates intrepidi vincantur fucatis.

2. Christi charitas. 1. *Ioan.* 2. 1.

3. Omnipotentia. *Ps.* 68. 3. 32

4. Inanis timor.

PVNCTVM III.

Proprio iudicio decipiuntur multi. 2 *Cor.* 11. 14

DELVSIO varia. 1. Sic quidam somnia sua putant reuelationes, & passiones suas esse virtutes, puta impetum iræ esse zelum, carnalemque amorem esse spiritualem. Tales ferè sunt superbi, proprio fidentes iudicio, quibus se *transfigurat Diabolus in*

Angelum lucis, vt internos motus à malo ſpiritu profectos pro diuinis habeant. Alij à propria imaginatione cum debilitate capitis ſeducti, perſuadent ſibi, vidiſſe ſe Chriſtum, aut audiſſe ab illo. Denique ipſi etiam ſpirituales viri aſſueti diuinis, ſolent interdum cogitationes proprias pro diuinis habere. Vt cùm Nathan Prophtea ex proprio ſpiritu approbauit, vt Dauid templum Domino ædificaret, quod Deo ratum non fuit. Etſi Nathan non vt vates probauit. 2. Alij contrà, pro phantaſmate habent, quod verè eſt Chriſtus, ſolidã virtutem pro paſsione, veram inſpirationem pro inſtinctu proprio. Et contingit id etiam prouectoribus in ſpiritu, ſicut nunc Apoſtolis. Et eſt grauis tentatio, quando Chriſtus pro phantaſmate eſt. Sic aliqui inexperti eludunt reuelationes quaslibet, quaſi Deus ſe modò etiam non communicaret. Vtrumque extremũ eſt vitandum, tenendumque medium, iuxta Ioannis conſilium: *Nolite omni ſpiritui credere ſed probate ſpiritus, ſi ex Deo ſunt*, quò facit donum diſcretionis ſpirituum, quod Deus præſertim communicat præſulibus, ad quos proinde recurrendum eſt.

2 Aliquibus Chriſtus pro phantaſmate.

1. Ioan. 4. 1.

PVNCTVM IV.

CHRISTVS ſe manifeſtat. *Ego ſum: nolite timere*, non diſtulit conſolari diſcipulos, ſe manifeſtando. proprium eſt Dei, vano timore diſcuſſo, ad ſolidam fiduciam eri-

Pellit timorem Chriſtus.

gere, faciens intelligere, quod ipse est. Sicut enim quiuis hominum solet voce sua agnosci; quia vnusquisque habet aliquid proprium: ita agnoscunt Dei vocem illius familiares. Et sicut eadem vox diuerso modo prolata varios affectus indicat, & affectus gignit in audiente: ita hæc Christi: *Ego sum.* Apostolos demulcet: *comprehensores prosternit.* O, agnoscam ex voce loquentem mihi Deum, & loquatur ille mihi in bonum.

Ego sum, terret & mulcet. *Ioan.* 18.6.

PVNCTVM V.

PETRI feruor: *Domine, si tu es, iube me venire ad te.* Quinque insinuat proprietates feruentis charitatis. 1. Illustratio mentis, quandoquidem *tu es*: videlicet, agnouerat verè vocem: *Ego sum.* 2. Cupit sibi aliquid iniungi ab eo: *Iube.* 3. Non sustinet à Deo abesse diutiùs: *Iube me venire ad te.* Aliquando visa captura piscium, dixit: *Domine, exi à me, quia homo peccator sum.* nunc contrà, aduolare ad Christum vult, illud humilitatis fuit, hoc amoris; illa hunc facit tutiorem, & hic vicissim illam perficit. 4. Offert se ad maiora viribus, de virtute dilecti confidens, super aquas ambulare confidit, vt Magister, quia *aquæ multæ non extinguent charitatem.* 5. Charitas est cauta & ordinat, non præsumit iniussa. O Deus *ordina in me charitatem!*

Actus charitatis. 1. Agnitio Christi. 2. 3. Desideriũ seruiẽdi & manendi. *Luc.* 5.8. 4. Oblatio sui. *Cant.* 8.7. Prudens charitas. *c.*2.4.

PVNCTVM VI.

ANnuit Christus dicens: *Veni*. 1. Ideo annuit, quia vidit, charitate impelli, & nō sibi fidere, & resignatum esse; contrà, reprehensus est in vltima cœna, quando se ad mortem offerebat, quia suberat præsumptio, & quidam contemptus aliorum: *etiamsi omnes scandalizati fuerint*. 2. Annuit, vt probaret verum, quod eis dixerat: *confidite, ego sum, nolite timere*. siquidem virtute illius verbi, *veni*, ambulare faceret super aquas, quin & super basiliscum & draconem, & super mundi fluctus persecutionum. O, dic animæ meæ; veni, & erunt omnia peruia. 3. Vbi Christus annuit, continuò Petrus se in mare dedit. ad illius verbum non est hærendum, quia *omnia possum in eo, qui me confortat*.

Mat. 26. 33.

Phil. 4. 13.

PVNCTVM VII.

PETRVS periclitatur. 1. Timuit ad ventum validum, permittente Deo: ne extolleretur: & vt argueretur imperfecta fides, quæ à Christi intuitu deflectebat oculos, propter ventum, qua vacillante, etiam gressus incedentis subsidebat. 2. Discitur, quòd qui, Deo probante adit pericula, Deus ei adest periclitanti, vt iam Petro, nam extendens manum, apprehendit eum. At, si temerè, & vanitatis causà, deseritur. 3. Ingresso nauiculam Christo, cessauit ventus; & statim nauis fuit

1. Petrus timet.

2. Iuuatur.

3.

ad terram. Disijcit subitò tentationes præsentia Christi, & terræ viuentium facit feliciter appellere.
4. 4. Quòd Deus initia rerum magnarum dedit facilia, tum difficultates oriri sinit, ad prouentum ex tentatione. Tandem consolatur, dum cernitur, quàm multum per eius gratiam possumus.

MEDITATIO XX.

In Festo SS. Petri & Pauli. 29. Iunii.

Petrus Diuinitatem Christi confitetur. Matth 16. Marci. 8.

PVNCTVM I.

Mat. 16. 13 INTERROGATIO Christi: *Quem dicunt*
1. *homines esse filium hominis?* 1. Lucas ait,
Luc. 9. 18. quòd, *cùm solus esset orans, interrogauit illos:* vt intelligatur, Christi oratione impetratum esse lumen Petro, & similiter nobis obtinendum esse per orationem: *Si quis indiget sapien-*
Iacob. 1. 5. *tiâ, postulet à Deo.* Intelligitur etiam, interrogationem factam diuino Spiritu ob vtilitatem nostram. 2. Interrogando captauit Chri-
2. stus occasionem manifestandi seipsum magis discipulis, quippe quòd fundamentum esset salutis: & ipse dixit: *Hæc est vita æterna, vt*
Ioan. 17. 3. *cognoscant te verum* DEVM, *& quem misisti* IESVM *Christum.* Deinde discatur non esse abs re, opiniones hominum de nobis aliquando cognoscere, vt defectus corrigamus, bona

autem existimata acquirere, aut acquisita perficere studeamus, non ad vanitatem. 3. Christus *Filium hominis*, se nominat vulgari, & vili appellatione (ne affectem à dignioribus titulis appellari) Vnde mox exaltatur, dum *Filius Dei* pronuntiatur à Spiritu sancto. 3.

PVNCTVM II.

Opiniones de Christo. 1. Apostoli non referunt, quòd Samaritanus, vorax, & potator, 1.
& peccatorum amicus diceretur, quia inuidiosa sunt tacenda, ne exasperentur animi, & Christus, quid *turbæ* dicerent, requirebat, vt Lucas habet non quid scribæ, & Pharisæi. Tacent Calumnias.
2. quòd homines circa Dei notitiam facilè errent, quod Diabolus procurat, vt captiuos teneat in peccatis. Propterea *captiuus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam. Et qui ignorat, ignorabitur. O, repleatur scientia Dei terra.* 2. *Isa.* 5. 13. 1*Cor.* 14. 33 *Isai.* 11. 9.
3. Qui errant, ferè detrahunt Deo aliquid, dum suo iudicio metiuntur infinitum: vt cùm *Ioannem*, aut *Eliam* eum dicunt, qui erat Deus, peius, qui Samaritanum, aut Dæmonium habentem; illi sanctitatem, isti potestatem Christo adimentes. 3. Errantes detrahunt
4. Mali etiam Christiani practicè ostendunt, se malè de Deo sentire, vt cùm ex præsumptione misericordiæ illius peccant; aut ex metu iustitiæ animum despondent. 4. Mali errát
5. Simile quid etiam euenit spiritualibus hominibus, quando suum spiritum volunt esse omnium, quasi non essent varij spi- 5. Errát boni Christú arctantes.

Sap.7.27. ritus, modique seruiendi Deo ab ipso inspirati, cùm scriptum sit: *Spiritus intelligentiæ sanctus, vnicus, multiplex.* Et hi igitur, quasi Deo aliquid subtrahunt, & limitant eius sapientiam.

PVNCTVM III.

1. CONFESSIO Apostolorum. *Vos autem quem me esse dicitis?* 1. Quærit iam ex ijs, tanquam meliùs institutis, & quærit, vt magis eos confirmet. Quæram ego ex anima mea, quid de Christo, eiusque virtutibus, & quàm sublimiter sentiat. 2. cùm omnes interrogarentur,

2. Petrus primò respondet. præuenit Petrus respondere tum ob feruorem & Zelum, pro magistri honore; tum quia Christus specialiter illum mouit, dando extraordinarium lumen illius feruori. Tanti est cum feruore agere, sed humilitate seruata, ne te præferas. 3. Confessio Petri. *Tu*, qui ab alijs

3. Tu es Christus. Elias, vel Baptista, vel propheta haberis, *es Christus* ille Messias, Iudæis promissus, ille,

Aggæi 2.7. *desideratus gentibus*, ille *sacerdos æternus secundùm ordinem Melchisedech*, ille propheta,

Psal.109.4. quem audire omnes debent; ille sanctus sanctorum, ille vnctus oleo iustitiæ præ participibus suis. Adhæc *Tu es filius Dei viui.* Non Christus, vt alij etiam vocarunt, sed *Christus Filius*

Filius Dei. *Dei, & viui*, quippe vitalem habentis generandi virtutem, & generandi sibi consubstantialem Filium, & ideo es *Filius* non adoptiuus, sed naturalis

PVNCTVM IV.

COMPROBATIO confessionis. 1. ait, *Beatus es*, nam fundamentum Beatæ vitæ est, nosse Christũ. 2. *Simon*, quod significat obedientem. *Bariona*, quod est filius columbæ, seu filius Ioannis, quod est gratiæ. omnia quadrant in rem præsentem, in qua Petrus se talem exhibuit. 3. *quia caro & sanguis non reuelauit tibi.* Non est humani captus. 4. *Sed pater meus, qui est in cœlis*, quo profitetur, se verè talem esse *Filium Dei viui*, siquidem agnoscit à Patre cœlesti venire hanc confessionem.

1. Beatus
2. Simon.
3. Non naturaliter.
4. Sed à Deo.

PVNCTVM V.

REMVMERATIO confessionis cõtinet plures prærogatiuas. 1. Impositio nominis *Petrus*, seu *Petra* quam significat *Cephas*, & prædixerat Christus, ita aliquando vocandum. Nec nomen inane tribuit sine re absq; soliditate veræ petræ, qualis esse debet fundamentum. 2. *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*; proculdubio super hanc quam nominauerat *Petram*, nominauerat autem sic ipsum Simonem. Constituit igitur illum Ecclesiæ militantis fundamentum, & caput visibile, post ipsum Christum. 3. *& portæ inferi non præualebunt aduersus eam*, quippe fundatam à sapiente Architecto, non super arenam, sed super petram. Certi reddimur de soliditate huius petræ, vt nec flumina, nec venti, nec imbres possint eam subuertere, Christo ipso

Merces S. Petri.
1. Petrus. Ioan. 1.
2. Caput Ecclesiæ.
3. Perseuerantia Ecclesiæ.

fortitudinem impertiente petræ fundamentali. 4. *Et tibi dabo claues Regni cœlorum.* Clauem scientiæ, ad veritates fidei proponendas & declarandas sine errore: Et clauem potestatis, ad remittenda peccata, & omne impedimentum auferendum, quo arcemur à cœli ingressu. Atque hæc Petro data sunt propter Ecclesiam ipsam, & ita propter me.

4. Potestas & sciẽtia cliuium.

MEDITATIO XXI.

Festo trãsfigurationis. 6. Aug.

Transfiguratio Christi. Matt. 17.

PVNCTVM I.

Causa trãsfigurationis.

CVR voluerit transfigurari? vt latentis gloriæ in carne patibili daret specimen, vt animaret discipulos, spe participandæ similis gloriæ ad ferendam crucem, & quia in hac vita Deus facit suos prælibare æternam. De quo dixerat: *sunt de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis in regno suo.*

Mat. 16. 28.

PVNCTVM II

Deus citò dat.

TEMPVS, & locus. Tempus fuit in medio cursu prædicationis suæ. Deinde, sex diebus interiectis, ex quo hortatus, ad crucem, promiserat, *aliquos visuros regnum Dei ante mortem.* Non diu differt promissa Deus, & quicquid est, hora est. Sex dies significant tempus præsens, post quod sequitur sabbathum requiei. Locus fuit mons segregatus, quippe

Marc. 8. 39.

In solitudine Deus.

Deus se communicat segregatis à curis mundi,& celsitudinem perfectionis conscendentibus. *Quis ergo mihi pennas dabit,& volabo? ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine*: ibi ad cor loquitur Deus. *Psal. 54.7.*

PVNCTVM III.

QVI spectatores? tres fuerunt feruentiores: vt constet, non omnibus iustis impertiri extraordinarios hosce feruores; & quia, si omnes, etiam Iudas debuisset participare,nam solus prætermitti, absque nota, nequibat. Sed neque semper feruentioribus ista dantur,sed pro dispositione diuini consilij, ne quis despondeat animũ,si posthabeatur. Certè Andreas, ex præcipuis, non adfuit. In tribus discipulis designantur tres virtutes, quæ eminere debent in oratione, vt anima transfiguretur. In Petro viua *fides*, in Iacobo *spes* firma, in Ioanne *Charitas* ardens. *Emitte*,Domine,*lucem tuam& veritatem tuam,ipsam e deducent & adducent in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua*. Inter orandum Christus transfiguratus est: ibi participantur tales gratiæ splendet facies ab illustrationibus, diuinis radiosque mittit suauissimorum affectuum,candescit vestis ab operibus sincerissimæ intentionis. Denique transformatur anima, vt dicit Apostolus, *reuelata facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem*,

Socios elegit feruentissimos.

3. Discipuli

3. Virtutes Thelogicæ

Psal. 42.3.

Orationis virtus.

2. cor. 3 18.

PVNCTVM IV.

Gloria Iesu

MOdus transfigurationis. Gloriam corpori suo debitam hactenus continuerat Diuinitas, quam nunc effundit in corpus: *Facies resplenduit vt sol, vestis vt nix.* non habuit quid maius, cui conferret, sed excessit gloria vtrumque. Gratulabor Christo, & sacro eius corpori, cui ad modicum tempus impertita est gloria, quæ, post resurrectionem, fiet æterna. Hic est verè Nazaræus, *candidior niue, nitidior lacte, rubicundior ebore antiquo, & saphiro pulchrior. Candidus & rubicundus, electus ex millibus, pulcher vt luna, electus vt sol.* O Domine, & hac gloria, propter me, fraudasti carnem tuam per omne tempus vitæ mortalis! quantum ideo tibi debeo, O Domine? quidni ego carnem meam priuem omnibus iucunditatibus nunc, vt vicem aliquam rependam?

Splendor.

Thren. 4.7.
Can. 5.10.
*c.*6.

MEDITATIO XXII.

Consecuta transfigurationem.

PVNCTVM I.

Moyses & Elias.

MOyses & Elias circumstant Christum. ideò isti potissimùm, quòd notiores, & à sanctitate celebriores, quòd maximè zelantes pro lege, & populo Dei quod quadrageneario ieiunio, & accessu ad montem (vbi diuinorum mysteriorum, & Incarnationis Dominicæ participes facti sunt) in primis excelluerunt

runt. Visi autem ipsi sunt in magna gloria, ad ipsius Christi maiorem honorem, cui famulabantur, & vt intelligeretur, iustos fore similes suo capiti. Quæ illorum lætitia, viso Redemptore! quas egerunt gratias! quàm reuerenter adorarunt! *Loquebantur* autem cum Christo *de excessu, quem completurus erat in Ierusalem*. de passione & morte, verè fuit excessus dolorum, sed & meritorum ac satisfactionum supra totum debitum generis humani, excessus denique amoris, quo indigni eramus. Alioqui excessus è vita intelligitur. Sed quorsum in gloria mentio passionis? sic illam amabat propter nos, & docemur, consolationes esse referendas, ad patiendum fortiter pro Christo, quod quantumcunque erit, excessus non erit, sed, multo infra debitum nostrarum culparum, infraque vicem debitam illius amori.

Luc. 9. 31.

De passione agunt in gloria.

PVNCTVM II.

QVOMODO se habuerint Apostoli. *Grauati erant somno.* Cœperunt cum Christo orare, sed victi sunt. Ita contingit tepidis, qui proinde in oratione sua non transfigurantur, sicuti feruidi, quibus conuenit illud: *Melior est finis orationis, quàm principium*: quia in fine immutantur, tepidi remittunt, & sic fraudantur consolatione, & fructu.

Luc. 9. 32.

Apostoli dormiunt interim.

Eccle. 7. 9.

Cùm *euigilantes vidissent Maiestatem Christi & duos viros cum illo*, atque hi pararent abire: *Petrus* obstupefactus *ait ad Iesum, faciamus*

Luc. 9. 32.

Dulcedo cœlestis gaudij. *ciamus hic tria tabernacula.* Prô, quanta erit cœli iucunditas, quando sic Petrus captus est, vix tenuissimo illius indicio, vt sedem ibi æternam figere vellet, oblitus rerum omnium! *quàm* erit *magna multitudo dulcedinis tua, quam abscondisti!* Psal. 30. 20 *quàm oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit!* 1. Cor. 2. 9. præ qua rectè S. Paulus, *omnia detrimentum duxit,* Philip. 3. 8. habetque pro *stercoribus. Sed nesciebat Petrus, quid diceret,* ebrius à suauitate spectaculi, & fortè, quia volebat impeditam passionem, de qua loquebantur, sicut postea fecit, quando & à Christo obiurgatus est. Verè nescit, quid dicat, qui hanc vitam putat consolationis esse, cùm sit crucis: &, qui à Christo vult discrepare, moritur, cuius sequelam amplexus est.

PVNCTVM III.

Iesum honorant Spiritus S. & Pater. TEstimonium de cœlo. *Nubes lucida obumbrauit eos.* in nube, Spiritus sanctus intelligi potest, à quo abundantia donorum. Et *lucida* erat, non vt olim, in qua apparebat Deus, nebulosa, quia vmbræ cessabant, veritate exhibita, *è nube vox Patris: Hic est Filius meus* Matt. 17. 5. *dilectus, in quo mihi bene complacui.* Idem in Baptismo addit nunc, *ipsum audite,* ad commendandam ipsius doctrinam, qui alioqui dicebat; *mea doctrina non est mea, sed eius, qui misit me.* Ioan. 7. 16. Is in doctorem nobis datur. *Loquere* igitur *Domine, quia audit seruus tuus.*

PVNCTVM IV.

PRosternuntur Discipuli ad vocem. Bonus spiritus solet initio turbationem incutere, mox pacem. Vnde, ait: *surgite & nolite timere.* quòd si placida vox Dei sic commouet, quid illa terrifica iudicantis? *Leuantes autem oculos, neminem viderunt, nisi solum Iesum.* sufficit mihi, abscedant licèt omnes, tu me nunquam deseres. Prohibuit manifestari visionem, donec resurgeret, ad exemplum humilitatis, vnde & factum, vt paucis suam gloriam exhibuerit qui confundi & mori corá omnibus non erubuit.

Humilis Iesus.

MEDITATIO XXIII.

Filij Zebedæi petunt primas sedes. Marci 10. *Matth.* 20.

In festo Iacobi Apostoli. 25. Iulij.

PVNCTVM I.

QVOMODO se insinuat, *Magister volumus, vt quodcunque petierimus, facias nobis.* 1. Prædixerat Christus de sua passione, & Resurrectione, sed ad illam non attendentes, ad gloriam tantùm Resurrectionis sunt intenti. sic ambitiosi agunt. 2. Modus etiam orandi est ambitiosus, *volumus*, inquiunt, quasi eorum voluntas debeat esse ratio dandi, nec habent resignationem, quia non addunt, si tu vis aut expedit. Denique cum præsumptione, *quodcunque petierimus*, quasi nihil eis negari deberet, nempe abusi sunt Christi promisso, *quæcunque orantes petitis, credite, quia accipietis.* At petitio nasci debet ex amore Dei

Marc. 10. 35.

1. Ambitiosi.

2. Voluntas propria.

Mar. 11.

non

non suimet, & quæri debet eius gloria, non propria, 3. Conspirant ambo fratres in vitium ambitus, & matris vtuntur officio; *quæ accessit cum filijs adorans*, pro reuerentia, ad captandam gratiam. solet ambitio velle se occultare, quare dicitur in Psalmo: *Negotium ambulans in tenebris.*

3. Conspirāt ambitiosi. S. Bern. ser. 6. in Ps. 96. Psal. 90. 6.

PVNCTVM II.

EXPRIMITVR petitio. Christus ait, *quid vultis, vt faciam vobis?* sciebat ipse, sed volebat, vt ipsi vlcus aperirent suum. Nec promisit se facturum, quicquid illud sit, quia non expedit, sicut Herodes fecit saltatrici. Petunt, *vt vnus à dextris, alter à sinistris sedeat in Regno* Christi. Tantum erant solliciti de Petro, ne sibi præferretur: ideò ambo loca petunt, illo autem excluso, inter ipsos certamen fuisset de dextra: sic ambitio est inquieta: quàm melius, sequi Christi consilium, eligendo nouissimum locum? vnde pax animi, *&* humilitatis fructus reportatur. Nota, quòd ambitio circa corporalia, & spiritualia quoque versatur. Isti fratres si putabant, Christi Regnum fore corporale coram Iudæis, talem etiam primatum affectabant; si spirituale, etiā in illo pæeminere volebant, non tam sanctitate, quàm honore.

Cōtra Petrum conspirant.

Excellentiā in spiritualibus & temporalibus quærunt.

PVNCTVM III.

CHRISTVS redarguit petitionem. *Nescitis quid petatis.* Errores in orando

Vita orationis.

1. si quid terrenum petatur, sine resignatione. 1.
2. si aliquid excellens, licèt spirituale petatur, 2.
sine resignatione, & non pura intentione. 3. si 3.
quid valde extraordinarium, ex ignorantia,
aut humilitatis defectu; vt reuelationes, & 4.
singulares feruores. 4. si talia, non se aptos
præbendo, sed precibus tantùm contenden- 5.
do, petantur. 5. si quæ certaminis sunt præmia,
citra illud petantur. Ex aliquo horum defectu
redarguta est petitio duorum discipulorum,
iuxta varias interpretationes. Cauebo, gratiã
petam orandi, sicut oportet

PVNCTVM IV.

CHRISTVS ostendit defectum petitionis: *Potestis bibere calicem, quem ego bibo? aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?* 1. Beneficium est, non tantùm petita dare, sed negare etiam; docendo, quid, aut quomodo oporteat petere, Vt cùm ijsdem petentibus, vt ignis descenderet in Samaritas, respondit: *Nescitis, cuius spiritus sitis: Filius enim hominis non venit animas perdere, sed saluare.* 2. suauiter eis ostendit viam ab exemplo sui, quã perueniant ad loca quæsita, & efficacem rationem insinuat. nam, si ipse calicem debuit bibere, quomodo non serui? 3. Calicem & baptismum vocat passionem suam, à more, quo solebant olim malefactores vel venenato poculo, vel aquis suffocari, per quæ etiam significatur duplex passionum genus, internarum animæ, & externarum corporis: ait autem:

1. Christus negat petita.

Luc. 9. 55.

2. Passio medium ad gloriam.

3.

quem ego bibo. quia in desiderio semper ei erat & re proximè erat bibiturus. 4. triplex calix, passionis, gloriæ, pœnæ: ad primum hortatur nos, vt secundum participemus: age, anima, bibe, cogitabo, quæri ex me: Potes ne? excutiam meipsum.

4. Calix triplex.

PVNCTVM V.

CONSENTIVNT, & *dicunt: possumus.* 1. Talis promptitudo oritur aliquando ex ambitionis spiritu, quo ita ferimur in optata, vt difficilia etiam media non recusemus. 2. Ex feruore inexperti, vt dulce bellum inexpertis atque generatim solùm ad patiendum, quod sic non tantopere perterret. 3. ex spiritu diuino, quo *omnia possumus in eo, qui nos confortat.* Porrò beneficium Dei est, cùm calicem suum alicui bibendum propinat, vti his fratribus, quorum alter martyrium obijt, moriendo, alter patiendo tantùm; vt & ordo Martyrum, & alter Confessorum comprobaretur. Ad eorum promptitudinem bibendi respondet Dominus: *bibituros quidem*, sed dare primas sedes, non esse suũ sed deberi ijs, quibus paratæ sunt à Patre. Vbi sapienter non reiicit illos à petito gradu, sed docet non respectu propinquitatis, aut gratificandi gratiâ petentibus illum concedi, sed iuxta diuinam dispositionem, quæ destinauit eum magis merentibus, è quibus si fuerint, etiam adire poterunt.

1. Offerre se superbè.
2. Inconsideratè.
3. Spiritu Dei. *Phil.* 4.13.

Sola merita extollunt.

PVNCTVM VI.

INDIGNANTVR reliqui Discipuli: mirum, cùm audissent obiurgatam fratrum ambitionem, ipsi in idem vitium incurrunt, indignantes, quòd illi præferri ipsis voluerint. Sed mansuetissimus Dominus adscitos omnes admonet exemplo duplici proposito, altero terrenæ potestatis, quæ in eo ponit excellentiam, vt dominetur, idque est fugiendum. Altero sui, quòd imitari debeant. Nam cùm Dominus esset & Magister, pro ministro se gerebat, neque principari aliis quærebat, sed saluos facere suo sanguine. Ita qui præstat dignitate, non amet exercere imperium, sed seruire vtilitati suorum.

Ambitio pestis serpit.

Christum sequere.

MEDITATIO XXIV.

De Lazaro Mendico & Epulone. *Lucæ* 16.

Dominica prima post Trinitat.

PVNCTVM I.

LAZARI vita fuit exercitium patientiæ, qua sanctitatem perfectam est consecutus. 1. toto corpore vlcerosus, vt se mouere non valens, ad ianuam diuitis iaceret: & ferebat, conformans se diuinæ voluntati. 2. extremè pauper. 3. ita desertus, vt, cùm saturari vel de micis vellet diuitis, nemo ei daret. 4. tam miser, vt canes lingerent plagas, nec abigere posset. Vel, si id innata canibus pietate faciebant,

Lazari patientia apparet ex quatuor.
1.
2.
3.
4.

poterat inde eò magis cruciari, quòd homines essent ijs crudeliores. Typus fuit Christi, singula illorum pati, est tolerabile quando aliunde suppetit solatium, at omnia simul, id est, omni penitus leuamine carere.

PVNCTVM II.

MORS Lazari: vilis coram hominibus; *pretiosa* autem *in conspectu Dei*, quando & *Angeli*, non vnus, sed plures, *portauerunt animam illius in Abrahæ sinum*, incredibiliter exultantem, cui gratulabantur ipsi Angeli Dæmones autem cõfundebantur. *Moriatur anima mea morte iustorũ, & fiant nouißima mea horum similia.* At nũc quanta gloria fruitur in cælo? *momentaneum & leue tribulationis, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus in ipso operatur.* Vlcera paupertas, desolatio, miseria, transiêre omnia, successêre his contraria, & quidem supra modum, & æstimationem mortalium.

Psal. 115.15
Corpore vilis. Anima preciosus.
Num. 13.10.
2*Cor.* 4.17.

PVNCTVM III.

HONOR Lazaro habitus à Christo. 1. vt nomen illius proderet, ad memoriam sempiternam, cũm diuitis suppresserit. Vt intelligant iusti, quamuis contempti, curæ se esse Deo, & in tempore ab illo honorandos. Vbi nunc forent FRANCISCI, & similium nomina, nisi sanctitas Deo illos probasset? 2. quòd Christus canonizauit Lazarum, vt pro sancto haberetur & coleretur *Nimis honorati sunt a-*

1. In hac vita honoratur Lazarus.
2. Canonizatur.
Psal. 138.17

mici

mici tui Deus. idque facit potissimùm ob meritum patientiæ, quæ præcipuum est sanctitatis argumentum. Nam, qui se subiicit ita Deo, vt omnia eius causa ferat patienter, quomodo non in alijs omnibus eidem obediat? Itaque in sanctis tria hæc spectanda sunt: *Vita, mors, & honor* à Deo habitus.

PVNCTVM IV.

OPPOSITA vita Epulonis ad fastum induebatur purpura, & splendida exhibebat conuiuia, ob mollitiem induebatur bysso, & indulgebat genio. Auarus & crudelis in pauperes, & similes habens famulos, qui nec de micis darent, peiores ipsis canibus. Hūc proinde Christus detestatus, nec nominare quidem voluit, quia *nomen impiorum delebitur*.

Vita Epulonis & vitia.

Eccl. 41. 14

PVNCTVM V.

MOR'S epulonis misera. *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Mortuus*, inquit, *est diues & sepultus est in inferno.* Hic finis diuitiarum, deliciarum, superbiæ. *Quid nobis profuit superbia, & diuitiarum iactantia quid contulit nobis?* Quanta incurrit tormenta, exposuit Christus. 1. pro purpura & bysso operiebatur flammis. 2. pro gula, siti cruciabatur intolerabili. 3. pro immisericordi pectore non impetrauit vel guttam aquæ ad refrigerium. 4. super hæc videbat Lazarum in sinu Abrahæ gaudentem. Di-

Mors infelix.

Iob. 21. 13.

Sap. 5. 8.

Cruciatus eius.

1.

2.

3.

4.

ſcimus, ſupplicia reſpondere qualitati culparum.

PVNCTVM VI.

Pro voluptate huius vitæ gehennam capit.

IVSTVM Dei iudicium erga vtrumq; nam reſpondit Abraham diuiti: *Fili recordare, quia recepiſti bona in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala, nunc autem hic conſolatur, tu verò cruciaris.* Quaſi vtrobique nequeat eſſe eadem ſors ſed vices mutet. *Tu recepiſti bona*, quibus abuſus es fruendo, iſte mala, qui patienter ferendo conſolationem promeruit. O malim pati in hac vita, ſiquidem ita ſit, ſed quod grauiſſimum eſt, iudicium hoc eſt immutabile. *Magnũ chaos inter nos & vos firmatum eſt*, vt non detur commeatio in æternum & vltra. Petit ſaltem moneri fratres ſuos, vt caueant ſibi à ſimili caſu, non ex charitate fratrum petit; ſed, quia ſibi futuri eſſent ad pœnam, quos malo exemplo corrupiſſet ſic omnia in malum malis cooperantur, bonis autem in bonum. Negatur ei hoc ipſum, quia plus valere debet Prophetarũ auctoritas, quàm apparentium ex mortuis teſtificatio. Et ſi Scripturæ ſacræ non credunt, faciliùs eludunt apparitiones. Inſigam cordi meo diuinæ Scrupturæ ſerias comminationes, vt non peccem Deo.

Contrà Lazarus. Omnia malis cooperantur in pœnã.

De Miraculis a Christo factis circa homines, vel animis vel corporibus consulendo, vel vtrisque.

Meditatio XXV.

De Conuersione Magdalenæ. Luc. 7.

Festo Mar. Magdal. 22. Iulii.

Punctum I.

Status Magdalenæ. *Erat in ciuitate peccatrix*: palam talis, & de luxuria intelligi solet, licèt non nominetur, nam nec nominari vult Paulus, nedum esse. etiam dicitur: *eieciße ex ea septem dæmonia*, quasi vniuersalitatem criminum, & speciatim illa septem lethalia quorum est diabolus instigator. Hæc tamen inuenit remedium. ne diffidam, dum imitor pœnitentem. Peccatrix. *Ephes. 5.3. Marc. 16.9.*

Credendum, eam audisse Dominum concionantem, & illius mansuetudine cognitâ, ausam esse; sed præsertim intùs illustratam, vt intelligeret, quàm præstaret, illum amorem à creaturis in Creatorem conuertere. Atque istud est *trahi in vinculis charitatis*: & obediuit festinanter, non expectato tempore, vel loco opportuno, *irruit conuiuio*. occasio conuersionis, Concio. *Osea 11.4.*

Non tardes conuerti ad Dominum, nec differas de die in diem, subitò enim veniet ira illius. *Eccles. 5.8.*

PVNCTVM II.

Magdalenæ. 1. Fides. FERVOR pœnitentiæ. 1. Elucet rara fides de Christo, quòd Deus esset, qui posset peccata remittere, quòd cordis arcana nosset: vnde illa nihil protulit verbo. Sola hæc legitur accessisse ad Christum pro animæ remedio. 2. Humilitas, quâ posthabuit confundi ab hominibus, & *stetit retrò secus pedes*, indignam se ducens conspectu Christi. 3. Vis Amoris cum dolore & deuotione, vt ex signis apparebat. *Lachrymis pedes Christi rigabat*, deplorans malos suos gressus, & lauari gratiâ Christi cupiens: *tergebat capillis*, vt abstergerentur culpæ: *osculabatur*, vt pacis & reconciliationis osculũ impetraret, *vngebat*, vt vngeretur ipsa meliori vnguento virtutum, absterso fœtore vitiorum. 4. Fecit instrumenta pœnitentiæ, quæ fuerant vanitatis, capillos, vnguenta, oculos, implens illud: *Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniustitiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete seruire iustitiæ in sanctificationem*. Et illud: *Sicut fuit sensus vester, vt erraretis à Deo decies tantùm, iterum conuertentes, requiretis eum*

2. Humilitas

3. Amoris vis.

4. Pænitentia.

Rom. 6.19.

Bar. 4. 28.

PVNCTVM III

1. Duo iudicia Pharisæi de Christo

IVDICIVM temerarium Pharisæi duplex. 1. De Christo, quòd non esset Propheta, siquidem ignoraret, qualis esset mulier, vel si nosset, quòd tangi ab ea se permitteret: scilicet erat ex illis, de quibus Isaias: *Qui dicunt recede à me, non appropinques mihi, quia im-*

Isaiæ 65.5.

mundus es, de quibus subdit: *Isti fumus erunt in furore meo, ignis ardens tota die.* sciebat igitur Dominus, qualis esset, sed tangi sinebat se, vt illa inde sanctificaretur. 2. Iudicium temerariũ de muliere, quòd perseueraret esse peccatrix, cùm ex signis colligere deberet contrarium. Et sunt tales, qui, quem semel apprehenderunt, esse malum, de eo nunquam bene sentiant, quibuscumq; in contrarium indicijs datis, quod maximè Superiores vitare debent, nam præbent subditis desperandi occasionem. Et alienum est à Bonitate Dei, qui pœnitentem restituit primo fauori.

2. De Magdalena suspicatur malè

PVNCTVM IV.

CHRISTVS vtitur parabola ad redarguendum Pharisæum pro Magdalena, qui tamen intra se tantùm cogitauerat, quòd non esset propheta: ostendit autem Christus, se esse, vt etiam cogitationes Pharisæi peruideret, & ipsos Magdalenæ affectus, vnde pro hac contra illum pronuntiat. Vtitur prudentia singulari, quasi veniâ petita. *Simon habeo tibi aliquid dicere.* nec statim redarguit, sed insinuat se per parabolam. ita & *Nathan ad Dauidem.* Nempe magnates, & qui sunt auctortiatis alicuius, debent modestè admoneri.

1. Sapientia Christi corripientis.

2 Reg. 12.

PARABOLA est de duobus debitoribus, 1. Creditor est Deus, apud quem peccatores sunt rei pœnæ, & non potest decipi aut declinari. 2. Debitores sunt homines pro varietate criminum, inter quos me ponam. Et la-

1. & 2 Deus creditor.

Hominess debitores

at nos debita, quæ minimè creditorem.
Psal. 18. 14. pro quibus orabat: *Ab occultis meis munda me Domine.* 3. Non habemus vnde reddamus, nisi per merita passionis Christi, propter quem nobis omnia condonat, vt inde prouocet ad redamandum, & pendet hoc ex intima cognitione, & æstimatione culparum, quas superbi minùs ponderant, minusque se debitores agnoscunt, atque adeo minùs amant. Magni autem peccatores, à Deo illuminati, pro merito æstimant remissionis beneficium, vnde plus amant.

3. Reddere nil vales.

PVNCTVM V.

1. Confundit Pharisæũ.

CHristus applicat parabolam. 1. Ait *Vides hanc mulierem?* ab exemplo peccatricis confundit superbum, qui se iustum existimat, sicuti alibi ait: *Publicani & meretrices præcedent vos in Regno Dei.* Et fit, vt peccator per feruentem conuersionem assurgat ad altiorem gradum charitatis, quàm iustus tepidus per multos actus similes. & hoc est, *abluere sordes in spiritu iudicij, & spiritu ardoris.* 2. Sic applicat: Hæc mulier multum se debere agnoscit, ideoque multum amat, vt ei remittatur debitum. Igitur *remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* quòd autem multum amet, indicio sunt, quæ agit qualia tu mihi non exhibuisti.

Mat. 21. 31.

Isai. 4. 4

2.

PVNCTVM VI.

Absolutio Sacerdotis.

CHRISTVS alloquitur mulierem: *Remittuntur tibi peccata.* haud dubiè ple-

nissimè, etiam quo ad omnem pœnam. quo gaudio excepit! & nobis in Sacramento idem fit, si dispositione simili accedamus, cùm eadem verba proferuntur. cùm audientes mirarentur, modestè Christus beneficium remissionis refert ad fidem mulieris. Cumque illa nec ita auelleretur à Christo, iussa est abire: *Vade in pace*: Et non addit: *Noli amplius peccare*, quia sic culpas remiserat, vt victoriam etiam de prauis passionibus ei largiretur in posterum

MEDITATIO XXVI.

Feria. 6. post Dominicam Qradrag. tertiam.

Conuersio Samaritanæ. Ioan. 4.

PVNCTVM I.

1. FAtigatus *ex itinere, sedebat sic super fontem, hora erat quasi sexta*. Pedes iter faciebat, & cum labore quærebat ouem perditam. gratias agam, compatiar fatigato propter me. non defugiam similes labores, propter animas. 2. *Sedebat super fontem*, non tam captans suam quietem, quàm occasionem benefaciendi. *Præoccupat, qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat*, & vt apud Isaiam: *qui non quæsiuerũt me dixi ecce ego, ecce ego*. 3. Licet mirari arcanum Diuinæ prouidentiæ in disponendis occasionibus ad homines lucrandos. vt in hac Muliere peccatrice nil tale cogitante, nisi, vt aquam domum ferret.

Ioan. 4. 6.

1. IESVS it pedes.

2. Sedet vt venetur.

Sap. 6. 14.

Isa. 65. 1.

3. Prouidentia Dei.

PVNCTVM II.

1. Sitit animas.

CHRISTVS petit aquam. 1. à Samaritana: *da mihi bibere*. Sitiebat quidem ille, quia fatigatus, & in meridie, at magis animam sitiebat. O si exhibere illi multas queam! exhibebo meam. bibe, O Domine quantum libet. 2. Recusat mulier, imò accusat, *quomodo tu Iudæus cùm sis, petis à me bibere?* sic plerique gerunt se erga Deum, ab eis aliquid flagitantem, siue per inspirationem, siue per legem suam, siue per superiores, siue per pauperes egentes, & prætexunt excusationes futiles: nimirum, non expendunt, quis est, qui ab eis petit. 3. non exacerbatur Dominus responso, sed prouocat etiam ad petendum vicissim à se meliora: *si scires donum Dei*, quale ac quantum possim tibi dare, & quis sum ego, qui peto à te, vtique non præbuisses tantùm mihi aquam, sed aliam à me meliorem flagitasses, aquam viuam, quam & didissem tibi pro ingenita liberalitate. Vbi obserua, quòd ait, *forsitã petijsses*, quia nihilominus fuisset tibi liberũ, at dedisse petenti, sine debito. O sciam, & intelligam doni huius magnitudinem, & offerentis dignitatem, & petam instanter. *Erubescat*, ait D. Augustinus, *humana pigritia quia plus paratus est Deus dare, quàm nos accipere*. Sed vicissim, quod ille à me petit, dabo cor meum, meipsum, & sic erit *dilectus meus mihi, & ego illi*, ille mihi donum, ego ipsi.

2. Homo parcus Deo.

3. Prouocat Christus auarum.

Cant. 2. 16.

PVNCTVM III.

QVALEM aquam Christus promittat. Mulier vt animalis putabat de aqua communi Christum loqui, ait enim: *Neque in quo haurias habes, & puteus altus est, vnde ergo habes aquam viuam*; At Dominus à corporalibus ad spiritualia resurgere nos docet; & proprietates corporearum rerum in spiritualibus excellentiùs quærere, absque imperfectionibus corporalibus. Igitur hæc aqua præstat 1. quia non ad tempus mitigat sitim, sed perpetuò, *non sitiet in æternum*. 2. quia ita explet sitim, vt aliam aquam non appetat, puta terrena bona, quæ non sic satiant, imò fastidium etiam pariunt, non hæc aqua. 3. fit scaturigo in ipsa anima, vt semper fluat, habet enim Spiritum sanctum in se, qui est fons donorum, quem qui accipit, *flumina de eius ventre fluent, aquæ viuæ*. tanta videlicet copiâ augebitur semper donis. Habet hoc gratia, vt impellat ad proficiendum. Et hoc est: *qui bibunt me, adhuc sitient*. 4. *Salit in vitam æternam*. illuc desideria attollit, & est illius pignus, & manet etiam in illa vita: non item fides, & spes, & quæ dicuntur gratis datæ, *Charitas nunquam excidit, siue prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur*. atque de hac aqua prædictum est: *Haurietis aquas de fontibus Saluatoris*, quæ sunt Sacramenta. Samaritana accenditur desiderio huius aquæ; sed adhuc carnaliter intelligit: *Domine da mihi*

Ascendit Christus ab aqua naturali ad cœlestẽ eius proprietates.

1. 2. 3.

Ioan. 7. 38

4.

Eccl. 24. 29.

1. *Cor.* 13. 8.

Isai. 12. 3.

hanc aquam, vt non sitiam, neque veniam huc haurire. Ego verò spiritu alteram desiderabo & petam.

PVNCTVM IV.

Praxis reducẽdi Samaritanã

DISPONIT Samaritanam ad percipiendam aquam gratiæ, nam aperit vlcus peccati, vt se agnoscat, *vade voca virum tuum:* præfert hæc mulier eas animas, quæ sensibus seruiunt totæ, in quinque viris singnificatis. Illam admonitionem æquo animo accepit, imò ex eo habet Christum pro Propheta. bonum initium conuersionis, agnitio culpæ. *Quàm bonum est, correptum manifestare pœnitentiam! sic enim effugiet voluntarium peccatum.* Deinde vult instrui in fide: *Patres nostri in monte hoc adorauerunt; & vos dicitis quia Ierosolymis oportet*, & hoc pœnitentiæ signum. Respondet autem Dominus, finiendas mox priscas cæremonias, & adorandi ritum, vt de ijs non oporteat esse solicitos. Aduentare tempus, cùm non ampliùs in illis corporalibus vmbris, & figuris adoretur Christus Deus, sed *in spiritu & veritate*, hoc est secundùm rem in illis præsignatam. Talis adoratio est sacrificium incruentum. Locus adorationis est omnis, quia vbique Deus. *Volo*, inquit Paulus, *viros, orare in omni loco leuantes puras manus.* Deinde interiora cordis, *intra in cubiculum tuum, & ora Patrem tuum in abscondito.* In *spiritu* fit, quando, spiritu sancto nos docente, & mouente, & *in veritate*, quæ est Christus

Confessio Samaritanæ.

Eccle. 20. 4.

Fides.

Adoratio qualis.

1. *Tim.* 28.

Matt. 6. 6.

quando excitamur ad eius imitationem. Item *in spiritu*, non externo tantùm habitu, aut voce, sed affectibus internis fidei, spei, amoris, obedientiæ, humilitatis, quod etiam est, *in veritate adorare*, nam externa sine his ficta, non vera est adoratio.

PVNCTVM V.

MIRA conuersio Samaritanæ. Non satis apprehenderat Christi verba, vnde ait: *Scio quia venit Meßias. cùm ergo venerit, annuntiabit nobis omnia.* Vel ex his etiam colligitur, quòd intellexerit verba Christi de alia adoratione pertinere ad tempus Mesiæ, & est, ac si diceret, tunc de his cognoscemus: interea est nobis quæstio de loco adorationis pro hoc tempore. Quare Christus ei aperuit, iã venisse tẽpus Mesiæ: *Ego sum qui loquor tecum*: peccatrici Mulieri tam disertè aperit mysterium, quod superbis Pharisæis tectè. In quo insunt plura. 1. quòd mulieris mentem ita illustrauerit & mouerit, vt sine dubitatione crederet id statim. 2. quòd aquam gratiæ præbuit. 3. quod tanto feruore accendit, vt oblita aquæ & hydriæ, accurrerit nuntiatum alijs. 4. sic humilem reddit, vt non dubitaret prodere sua peccata, vt probaret Christum esse prophetam, qui sibi secreta manifestasset propria. 5. quòd prudenter, non affirmat, sed quę rit: *Numquid ipse est Christus* vt ita facilius ad inquirendum induceret: si ipsa non dubita-

Reuelat se Christus.

Samaritanæ.

1. Contritio.

2. Gratia.

3. Feruor.

4. Humilitas

5. Prudentis.

bat. 6. tantam eius verbis gratiam dedit, vt multos pertraheret.

PVNCTVM VI.

Cibus Christi voluntas Dei.

Samaritani conuertuntur.

DIscipuli, qui iuerant emptum panes, redeuntes *mirabantur, quòd cum muliere loqueretur*, scilicet erat insolitum. Esto nobis ad exemplum. Et, cum fit ab alijs, ne malè interpretemur, sicut nec Apostoli. Renuit manducare, quòd alium cibum expeteret, *facere voluntatem Patris* in hominibus illis lucrandis: sit & meus cibus, non mea voluntas, sed Dei; *quem* cibum *vos*, inquit, *nescitis*, nesciunt, qui similiter non faciunt; tandem venientes Samaritanos excipit benignè, & docuit, vt multi crederent, mansitque ibi biduò: *Dicebant autem mulieri, non propter tuam loquelam credimus, ipsi enim audiuimus & scimus, quia hic est verè Saluator mundi.* Tanta vis Christi sermonis, cùm nullum fecisse miraculum dicatur.

Sabbatho post Dominicam, 5. Quad.

MEDITATIO XXVII.

De Adultera. Ioan. 8.

PVNCTVM I.

Pharisæi tentant Christum.

PHARISAEI captant occasionem ex mansuetudine Christi tentandi ipsum, & si adulteram faceret indemnem, vt præuaricator legis haberetur. Gratulabor, quòd tam mi-

tem habeam Saluatorem. Hæc est Diaboli & Ministrorum eius calliditas: vt qua virtute quis excellit in ea laqueos tendant. Si Zelosus, ad vltionem: si misericors, ad nimiam indulgentiam pertrahant. imitandus Christus: de quo dicitur: *propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam deducet te mirabiliter dextera tua.* Et, *misericordia & veritas obuiauerunt sibi; & iustitia & pax osculatæ sunt.* *Psal. 44.5.* *Psal. 84.11.*

PVNCTVM II.

Christus negligit illos.

CHRISTVS ad hæc, *inclinans se, digito scribebat in terra.* 1. id fecit quasi declinans iudicium: vt cùm aliàs dixit: *Quis me constituit Iudicem, aut diuisorem super vos?* Et quod Paulus: *Militans Deo non se implicat negotijs secularibus.* 1. insinuat in talibus non præcipitandum. Sic Deus: *Descendam & videbo an opere compleuerint*: de Sodomitis. 3. Indicat, se esse, qui *digito suo scripsit legem in tabulis*; cuius violatores, *in terra scribentur*, vt Ieremias ait, ex quibus ipsi essent accusatores, dum peruersa intentione id faciunt. 4. Credibile scripsisse aliquid ad rem præsentem; vt quod de hypocrita dixit: *trabem in oculo tuo non vides?* vel peccata accusantium, qui in accusationem intenti, non animaduertebant ad scripturam.

1. *Luca.* 12.14
2. Tim. 2.4.
2.
Gen. 18.21
Exod. 31.18
Iere. 13.13
3.
4.
Scribit in terra.

PVNCTVM III.

CVM perseuerarent interrogantes, erexit se & dixit eis: *Qui sine peccato est vestrum*

1. Prudentia in eludendo. *mus in illam lapidem mittat.* Sapientia mira, vt neque contra legem statuat, neque miseram condemnet. Sic aliàs, exhibito numismate: dixit, *reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari: quæ Dei Deo.* petam solertiam aduersus Diaboli astutias.

2. 2. fecit, vt sua illis peccata repræsentarentur, vrgente conscientia, ad confusionem, vt desisterent ab accusatione.

3. Conscientiæ tormétum. 3. se rursum inclinauit, ad scribendum, quasi iam satis audisset, quod reuoluerent, & eos ad propriam remittens conscientiam. *At illi audientes vnus post vnum exibant, incipientes à Senioribus.* Nempe à propria conscientia redarguti nec tamen resipiscentes.

Ne fuge sed accede Christum. Contrà agendum, vt agnito peccato, accurramus ad Christum pro venia, non subducamus nos in eo persistentes. Venerant coniunctim accusantes, nunc vnus post vnum abit, quisque de proprijs confusus criminibus primi seniores, vti peiores. Quanta in extremo Iudicio futura est confusio? & à socijs peccati, quod solamen?

PVNCTVM IV.

secundò se erigit & ad altare respicit. ILLIS profectis, erigit se iterum, prius, vt malitiosos iustè confunderet, iam, vt pœnitentem misericorditer liberet, ab illis se rursum auertit, hanc in pace dimittit, vtrumque erectus facit, quia secundùm rectitudinem iudicij. stabat Mulier compuncta de peccato, &, accusatoribus digressis, expectat Christi sententiam, quæ talis fuit. Vt si quidem

dem nemo illorum contra eam pronūciauerat, nec ipse condemnaturus esset, qui venerat, non iudicare, sed saluare; & dicendo, *Vade in pace*, quia verbum Dei efficax est, ab omni pœna liberam fecit, etiam æterna. *Christus iustificat, quis est qui condemnet?* insuper monuit, *Noli amplius peccare*, & verisimile est gratiam ei datam, ne recideret in talia, vt &, quòd accusatores nihil deinceps in eam tentauerint. Rom. 8. 33.

MEDITATIO XXVIII.

In dedicatione Ecclesiæ.

De Zachæo Principe publicanorum. Luc. 19.

PVNCTVM I.

INITIVM conuersionis fuit Zachæi, quòd desideraret videre Iesum, Deo id inspirãte. Cupiam videre viua fide, contemplando, quæ Filius Dei in hoc mundo, tanquam Iericho mutabili, pro me gessit. Nam, si visus serpens æneus sanabat, multò magis Christus exaltatus in cruce ritè consideratus. Porrò desiderium Zachæi fuit tam incensum, vt homo eius auctoritatis *conscenderet arborem*, non moratus irrisores; & arborem *Sycomorum*, stultam ficum amplectens. quod *pereuntibus stultitia est, electis autem est virtus Dei*. Imitabor ipsum.

Desideriũ Zachæi initium conuersionis.

1. Cor. 1. 23.

PVNCTVM II.

Inuitatio Zachæi à Christo. CHARITAS & Misericordia Christi. 1. compellabat proprio nomine *Zachæ.*
quia licèt de facie ignotum, nouerat de nomine quòd scriptum erat in libro vitæ, & *Zachæus* significat *purũ.* sicque insinuat, velle se facere, vt re etiam esset talis, non tantùm nomine. Et cœpit ex hoc purus fieri. 2. *festinare* iubet
2. & *descendere*; quia auebat Christus illum iustificare, &, cùm ardet desiderium, est vtendum, ne frigescat. Inde Christo nomen datum.
Isai. 8.3. *Accelera festina, prædare.* 3. Inuitat se, & *hodie*,
3. inquit, dum tempus est: nam cras fortè me non poteris recipere, vel ego me aliò conferam non omittenda occasio. *Hodie si vocem eius audieri-*
Psal. 94.8. *tis nolite obdurare corda vestra.* 4. *Oportet*, inquit, quasi illius interesset; non verò nostra
4. tantùm sic amat, vt nostrum bonum pro suo ducat. 5. *Me manere*: non per transitum, sed ex
5. proposito. festinat adesse, non recedere, nisi expellatur, ô veni, & mane, sicut promisisti: &
Ioan. 14.23 *mansionem apud eum faciemus.*

PVNCTVM III.

Obedit Christo. PROMPTA obedientia Zachæi, qui *festinans descendit*, *& excepit illum gaudens*, non enim fuisset ausus, vel optare tantam gratiam, qui vel videre Christum pro magno
Apoc. 3 20. habuerat: ideò *gaudens*, sic ego *pulsanti aperiã.*
Cant. 5.5. *mecumque cœnare* volenti, nec moras traham, vt Sponsa, à qua idcirco *declinauit.* Malitia

murmurantium, *quod ad hominem peccatorem diuertiſſet, & murmurabant omnes*; nã facilè ab vno in omnes imperfectos manat murmuratio. Non intelligebant officium Chriſti: qui venerat, *saluũ facere, quod perierat*. & ſicut aliàs dixit; *non eſſe opus valentibus medico ſed malè habentibus*. Ex quibus ego ſum: ergo viſita me.

Mali murmurant.

Luc. 19.10.

Matt. 9.12.

PVNCTVM IV.

CONVERSIO Zachæi. 1. ſermonibus Chriſti totus in alterum eſt mutatus. Etſi credi poſſit, quòd ſolo ingreſſu in domum, & præſentiâ ſuâ Christus ita illum ſibi demeruerit. 2. firma reſolutio; *Ecce Domine, dimidiũ bonorum meorum do*, factum puta. *Dixi nunc cœpi*. Talia debent eſſe noſtra propoſita, quæ ſimul executio comitetur. 3. Vicit ſe in re difficillima vt diues ſe expoliaret opibus, & quidem, etiam non debitis. nam mediam partem decreuit egenis, ex altera, ſi quid iniuſtè acquiſiuerat, decreuerat *quadruplum reddere*. ſic, *quod impoßibile eſt apud homines poßibile eſt apud Deum* per gratiam ipſius. 4. Non iactantiæ causâ, id protulit ſed dimiſsè, proponens Chriſto conſilium animi ſui, vt ab illo probaretur, quod imitari debent pœnitentes, vt à Patre ſpirituali dirigantur.

1. Conuertitur.

2. Promittit certò.

Pſal. 76.11.

3. Difficilia promittit.

Mat. 19.26

4. Humiliter

PVNCTVM V.

APPROBAT Christus *Quia hodie ſalus huic domui facta eſt*. non Zachæo tantùm ſed toti domui, cui profuit exemplum pœni-

tentiæ in capite. Itaq; omnes sanctificati sunt. Eò *quod & ipse filius Abrahæ*, verus filius, non carne solàm, sed imitatione fidei, Obedientiæ liberalitatis. Vel etiam, quia filius Abrahæ, licet peccator. Abrahæ enim posteritati promissa erat salus, & Christus eò venerat: *vt saluum faceret, quod ex eis perierat*, subiunxit hoc Christus ad redarguendos murmurantes: *quòd ad peccatorem diuertisset*, quasi dicat, cum & is filius Abrahæ sit, non debuit à me negligi, qui veni, aberrantes reducere. Applicari potest hæc historia ad sacram communionem. 1. ardens præcedat desiderium, quo magis prouocatur Deus, vt veniat, quã si peteretur. Præsertim cùm non peto, quia indignũ me puto. Deinde, conscendam arborrem crucis per opera mortificationis, ex qua videam Christum contemplando bona, quæ secum affert, quocunque venit. 2. Audiã ab illo: *festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere*. Accurram, parabo domum per confeßionem puram, & ornabo sanctis affectibus, & maximè dulcescat verbum illud: *quia in domo tua oportet me manere*. volo vti hospitio tuo, & mensa, pascitur autem sanctis cordis nostri affectibus; & pascit ipse nos se ipso, conuiua, & conuiuium. 3. in gratiam hospitis magna facere proponam firmo animo, & mox exequar; vti Zachæus, vt audire merear: *quia hodie domui huic salus facta est*, toti domui, omnibus animæ facultatibus, vt ex omnibus amem, & seruiam Deo. Amen.

Luc. 19. 10.

Præparatio ad S. Communionem.

1. Fames & sitis.

2. Præparatio.

3. Proposita varia.

METITATIO XXIX.

De Chananaea. Matth. 15.

Pvnctvm I.

QVAM benè orauerit 1. Insigni fide, confitens Christum: *Filium Dauid*, & potentem per se dare; *Miserere mei Domine*. 2. Magna charitate, *mei*, inquit *miserere*; malum filiæ, suum ducens, vel etiam ex humilitate, suis illud tribuens peccatis. Hoc duplici effectu orandum pro aliis, quasi pro re nostra, & culpando nos ipsos, ita sancti consueuerunt. 3. Magna reuerentia: nam *procidit ad pedes eius*. 4. affectu magno, vnde clamabat. 5. Constantia cum toties repulsa institerit orationi. Ita orandum.

Dominica secunda Quadrag.

Chananææ.

1 Fides

2. Charitas.

3. Humilitas

4.

5. Reuerentia & affectus.

Pvnctvm II.

CHRISTVS probat mulieris virtutem non respondit ei verbum: imò, quasi canem reiicit à se. *Non est bonum panem filiorum dare canibus*. valet ad disponendam animam probatio talis, sed nec adhibetur, nisi solidis in virtute. Probatio est. 1. Patientia: nam duriter excepta, non est turbata, aut conquesta, aut destitit orare. 2. Humilitas: nam pro cane habita, censensit: *etiam Domine*, & contenta est catellorum nomine, & sorte: *nam & catelli edunt de micis*. 3. Prudentia: nam, vnde abijciebatur, sumit occasionem vrgendi petitio-

Probat eã Christus.

1.

2.

3.

nem suam, siquidem canis sum, peto, quòd canibus non denegatur.

PVNCTVM III.

Laudat & exaudit.

CHRISTVS 1. laudat, O *mulier! magna est fides tua*: ostendit, mirificè se affectum ex fide mulieris. aliàs suos discipulos arguit modicæ fidei. 2. donat. *Fiat tibi sicut vis*. & propter hunc sermonem, vade: exijt Dæmonium à filia tua. Tribuit illius sermoni expulsionem Dæmonis, sermoni humilitatis tam insignis, quam Diabolus exhorret.

MEDITATIO XXX.

Dominica tertia Post Epiphan.

De seruo Centurionis. Luc. 7.

PVNCTVM I.

1. 2. Pietas & humilitas Centurionis.

VIRTVS Centurionis. 1. Pietas, qua etiam pro seruo suo tam sollicitus est. 2. Humilitas; qua indignum se putauit, accessu ad Christum: & ideò submisit pro se deprecatores alios; qui tamen, eum dignum beneficio deprędicarunt apud Christũ, ob bona multa opera pietatis. nam ædificabat Iudæis synagogas, cùm esset gentilis, & alia faciebat. 3. fides, qua credidit, posse Christum, absentem conferre sanitatem. Vnde etsi corpore non accessit; attamen fide, accessit: sicut Mathæus ait: ipsum *accessisse ad Iesum*.

3. Fides.

Matth. 8. 3.

Punctum II.

Centurio deprecatur; ne Christus ipse veniat. Cùm iret, & non longè esset; misit ad eum amicos, dicens. *Domine noli vexari, non enim sum dignus, vt intres sub tectum meum. propter quod & me ipsum non sum dignum arbitratus, vt venirem ad te: sed tantùm dic verbo: & sanabitur puer meus.* 1. Eximia humilitas quæ Deum trahit ad se. nam iam ibat Christus, & appropinquabat. Contra, ad Regulum qui præsens rogabat, vt descenderet pro filio sanando; durus respondit: & coarguit ipsum. 2 progressus in humilitate, non tollitur tali feruore, quòd Christus ad se veniat, sed profundiùs humiliat se, ad ipsum deprecans. 3. fides rara. *Tantùm dic verbo.* Aptè huius verba vsurpat Ecclesia, ad sacram Communionem: ad quam cum viua fide, & profunda humilitate accedere oportet. 4 Mira confessio Omnipotentiæ Christi; ex comparatione sui: *nam & ego homo sum, habens sub me milites, & dico huic, vade, & vadit, & alij, veni, & venit.* Tu qui supra omnia es, quantò magis solo nutu efficies, quod voles? optabo, & petam, sic habere in potestate affectus, & facultates omnes.

1. A Christo honoratur.

2 Non ideo superbit.

3. Sed humilior.

4. Christum extollit.

Punctum III

Christus admiratur tantam virtutem: præsertim in homine sæculari, & milite, & sequentibus se ait: *Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel*, ex quo inter eos præ-

Fidem Centurionis præfert Iudæis.

dico Euangelium. Ad illorum confusionem, & meam, quādo pro statu meo deberem præeminere alijs. Ex occasione aūt huius hominis gentilis, prædicit gentium accursum ad fidem, reprobatis ipsis Iudæis: nam Deus ingratis substituit alios. Ne mihi similiter fiat. Et tandem impertit vota dicens: *Vade, & sicut credidisti, fiat tibi; & sanatus est puer in illa hora, & momento.*

Dominica secunda post Trinitat.

MEDITATIO XXXI.

De sanata à fluxu sanguinis. Marc. 5. Matth. 9.

PVNCTVM I.

Virtutes mulierit.

MOrbus erat iam planè desperatus, repræsentat peccatorem in peccata penitus effusum. Eximia extitit fides mulieris, quòd quamuis desperatum morbum, posset Christus sanare, & quidem non solùm rogatus, sed futurum tacto eius vestimento. Accessit par fiducia, id assequendi: *si tetigero fimbriam, salua ero.* Item reuerentia & humilitas: *accedens retro tetigit, & confestim stetit fluxus sanguinis.* O potentia! *omnis turba quærebat eum tangere, quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes.* O si tali spirttu tangerem!

Mat. 9.20. Luc. 6.20.

Apta ad communionem.

Ad sacram communionem applicabo, expendens tria illa. Fluxum cupiditatum mearū, & passionum, infinitam Christi virtutem, quē tango, & quomodo tangi debeat, nempe fide viua, fiducia magna de bonitate ipsius, humi-

litate

litate ob indignitatem meam, & reuerentia maiestatis illius.

Pvnctvm II.

Christus publicat miraculum occultum, alioqui manifesta solitus occultare, ad exemplum nobis, nunc autem quærit, *quis me tetigit? nam ego noui, virtutem ex me exijsse*. id fecit. 1. vt doceret, quanti intersit, quomodo tangatur, nam *turbæ illum* tunc *comprimebant*, vt mirantes responderent Apostoli; *& dicis, quis me tetigit?* Multi communicant, sed non omnes hauriunt inde virtutem, aut certè non, quam possent. 2. Voluit corrigere mulieris errorem, existimantis, Christo non sentiente, posse se ex eo percipere sanitatem haud ita. scit, qui dignè aut indignè accedant, aut indeuotè, reuelabitque tempore suo. 3. improbare voluit alteram eiusdem imperfectionem, quæ sic occultari voluit morbum, alioqui horridum. Vt doceret nos deponere vanum timorem confusionis: in detegendis occultis morbis, aut Confessario, aut vbi opus est; *est enim confusio adducens gloriam*

Publicat miraculũ. 1.

Marc. 5.31.

Quomodo tangendus Christus.

2.

3.

Non pudeat confiteri

Eccles. 4.

Pvnctvm III.

Christvs Mulierem confirmat. *Videns enim illa, quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes eius, & ob quam causam tetigerit eum, indicauit coram omni populo, & quemadmodum confestim sanata sit*. Igitur metuentem, ne offendisset, ac ne exueretur dono sanitatis accepto, confirmat benignus Dominus, amanter compellans, *Filia*. Solent huius-

Luc. 8.48.

Præstat cũ amore ac-

cedere quã timore recedere à Christo.

modi timores oriri iustis: ne fortè, parum dignè sumat sacram communionem, & iuuat ad humilitatem, & ad curam promouendam. Placet autem magis Deo, si accedamus humili confidentia, quàm, si abstineamus ex timore. nouit enim imperfectum nostrum. quare laudauit fidem mulieris, licèt fortè imperfectam, & ratam habuit sanitatem. *Fides tua te saluam fecit. Vade in pace.*

Feria 6. post Dominicã 1. Quadrag.

MEDITATIO XXII.

De Sanato ad Probaticam piscinam. Ioan 5.

PVNCTVM I.

Vis limitata piscinæ.

EA piscina, in qua oues sacrificandæ lauabantur: figura fuit Sacramentorum Baptismi & Pœnitentiæ: quæ vim habent à Christi Sacrificio. Tres prærogatiuæ fuerunt illius piscinæ. 1. Quod omnes morbos sanaret. 2. Quòd Angelus è cœlo veniebat, vt moueret aquam, eique virtutem impertiret. 3. Quòd primus in eam ingressus sanabatur. Eædem excellentiùs in nostris Sacramentis insunt. Nam, 1. sanant ab omni peccato. 2. Id perficitur virtute Angeli Testamenti, Christi Domini, in cuius etiam persona administrantur. 3. Non vnum tantùm, sed omnes sanant, ritè accedentes, sed primos maximè, qui maiori feruore accedunt. Sed & imperfectè dispositos, per solam attritionem. quantum sit beneficium; expende.

Sacramẽtorum vis similis.

Pvnctvm II.

Langvidvs à Christo interrogatur. Vidit illius præ cæteris necessitatem à diuturnitate. 38. Annorum, & quòd ope destitueretur: acita illius misertus est. 1. Interrogat: *Vis sanus fieri?* haud dubiè volebat, cùm ideò ibi esset; ed monemur duas voluntates requiri, ad obtinendam sanitatem, & Dei, & nostram. Diuina in promptu est: quia inuitat nos, nostra autem debet esse efficax, non velleitas tantùm. ideò interrogat: *vis*? non ait, *velles*? & debet omnem affectum peccati deponere. Atque hæc est prima dispositio, voluntas, desideriumque salutis. 2. Ex responso languidi colligitur altera: *hominem non habeo.* quo simul significat se velle, & non posse. Agnitio imbecillitatis propriæ sine Christo & eius gratia. 3. Præ se tulit etiam patientiam, cùm non sit questus, quòd non inuetur. Valet ad exemplum, cùm Deus differt opitulari, & à tentationibus liberare. nam ferendum patienter, & perseuerandum in petendo. nam, *cùm te consumptum putaueris: orieris vt Lucifer.*

1. Iesus vltrò misere tur miseri.
propriam
2. Agnoscit miseriam
3. Pœnitentia.
Iob 11. 17

Pvnctvm III.

Cvratvr Paralyticus solo verbo: *Surge*, ex potestatis plenitudine, neque fidem postulauit, nec tetigit, nec piscinæ admouit. Iubetur tollere grabatum suum, in signum perfectæ sanitatis. ita spiritualiter. quando

Verbo sanatur.

anima potens redditur supra corpus, dominando illius cupiditatibus, perfectè sanata est Obediuit homo, & sustulit grabatum, nō obstante Sabbathi Religione: quia Christus iubebat. exemplum cæcæ obedientiæ, quare reprehensus, respondit: *qui me sanum fecit, ille mihi dixit*; ille tantus est, sufficit.

Obedientia.

PVNCTVM IV.

1. Declinat Christus turbam.

CHRISTVS instruit sanatum. 1. *Declinatur turba.* Docens nos, vitare plausum, deinde venit in templum, quò sciebat, hominem diuertisse; vt eum instrueret, & patri gratias ageret pro miraculo: sed & ille venerat eò, vt gratias ageret pro beneficio accepto. *Dixit autem illi Dominus: Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat*. In quo tria sunt documenta.

Documenta.

1. 1. Quòd peccata fiunt causa morborum. id de meis sentiam; cùm alioqui veniant etiam ad exercitium virtutis, & Dei gloriam.

2. 2. Quòd monet: *Noli amplius peccare.* Propositum firmū exigit. Nam alioqui, nunquam peccare etiam leuiter non est vitæ præsentis.

3. 3. Quòd peiora minatur, si peccet, vtique ob ingratitudinem erga Deum sanitatis largitorem; & quia ostenderet, non magni æstimare beneficium.

PVNCTVM V.

SAnatus nuntiat Iudæis, IESVM *eſſe à quo ſanatus ſit.* nempe gratus pro beneficio. Sic Chriſtus ipſe aliquando iuſsit: *Vade ad tuos, & annuntia illis: quanta tibi Dominus fecerit. Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Agit autem prudenter; quia non ait, qui grabatum tolli iuſsit, fuiſſe IESVM; quòd id erat Iudæis inuidioſum, ſed, qui me ſanum fecit.

Pœnitẽtes Deum laudant.
Marc. 5.19
Pſal. 50.15.

MEDITATIO XXXIII.

Domin. 3 poſt Epiphan.

De Leproſo ſanato, & mundato, & ad Sacerdotes miſſo. Matt. 8.

PVNCTVM I

LEproſi Virtutes in orando. 1. Reuerentia, genu flexo, & procidens in faciem orabat. 2. Fides, *ſi vis, potes me mundare,* ſola voluntate potes: nec dubitat de bonitate, ſed, ne forte ipſe non ſit dignus beneficio. 3. Reſignatio ſuæ voluntatis, dum expreſſè non petit; ſed tantùm aperit neceſsitatem ſuam. Ego meipſum tanquam leproſum coram Deo ſiſtam; & ſimili affectu orabo.

virtutes Leproſi orantis.
1. Reuerẽtia.
Matt. 8.9.
2. Fides.
3. Reſignatio

PVNCTVM II.

MVNDATVR à Chriſto; in quo oſtenduntur virtutes. 1. Miſericordia. Miſertus eius, *extendit manum ſuam.* ſi corporalis le-

Virtutes Chriſti
1. Miſericordia.

lis lepræ misertus, quantò magis spiritualis? ac lepra horrorem parit; & spiritualis, etiam ipsi Deo. sed cum hæc nobis ipsis, sit abominabilis, prouocat misericordiam Dei. 2. Bonitas, & potentia. nam fidei dicentis: *si vis* respondit: *volo*. Profitenti potentiam: *potes* verbo præstat sanitatem: *mundare*, esto mundus. *Dic animæ meæ: salus tua ego sum.* nam si dixeris, fiet. 3. Benignitas & humanitas, nam *extendit manum suam, & tetigit eum*: cùm alioqui arcerentur ab accessu leprosi; ne dum à tactu. Viuificatiua est caro Christi, cũ extenderit manus suas in cruce: *implebit omne animal benedictione.*

2. Potentia.

Psal. 34.3.

3. Humanitas.

Psa. 144.16.

PVNCTVM III.

MVNDATVS iam; mittitur ad Sacerdotem, vt offerat pro mundatione, quæ præcepit Moyses. 1. Apparet quàm Christus fuerit Legis studiosus: quantò magis nouæ vt accuratè seruetur! offerebat autem leprosus sacrificium pro actione gratiarum, & testimonium referebat à Sacerdote, quòd esset mundatus. 2. Voluit Christus per hoc insinuare Sacramentum Pœnitentiæ: ad quod tenetur accedere, quicunque extitit Leprosus, licèt fuerit mundatus per contritionem, & ibi offerre sacrificium cordis contriti, & humiliati: vt & sententiam absolutionis & mundationis recipiat. Iubebatur autem Leprosus iam mundatus, radere pilos corporis, & lauare corpus & vestimenta, & sic offerre agnum

1. Zelus legis.

2. Confessio necessaria.

immaculatum in Sacrificium. Hi sunt fructus pœnitentiæ, lachymarum, & mortificationis carnis, quibus ad sacram Eucharistiam disponi conuenit.

Comminatus est Dominus Leproso, ne vulgaret, at ille cœpit prædicare, & diffamare sermonem, pro gratitudine erga auctorem beneficij. Vnde & illud bonum secutum est, vt multa turba ad audiendum Christum concurreret. Nec fuit inobediens, quia instinctu boni Spiritus fecit, & talis prohibitio est declinatio laudis, non præceptio obligans. Humilitas Iesu.

MEDITATIO XXXIV.

Dom. 14. post Trinitatis.

De decem Leprosis. Luc. 17.

PVNCTVM I.

ORATIO Leprosorum. 1. *Steterunt à longè.* humilitatis & reuerentiæ affectus, sed & seruarunt, quod iubebantur, segregari ab alijs. 2. *Leuauerunt vocem dicentes. IESV præceptor miserere nostri.* Ex fide, & cum resignatione, non speciatim petentes: sana nos, sed, *miserere.* Et orant vnanimiter, quod valet ad impetrandum, quia omnes pro singulis. *Orate pro inuicem, multum enim valet deprecatio iusti assidua.* Apud homines solent mendici vitare, ne simul petant plures, quia offendunt, & non suppetit omnibus. DEO autem placet coniunctio precum, nec deficit ideò thesaurus gratiæ. Le-

Luc. 17. 12. Virtutes leprosorũ. 1. 2.

Iacob. 5. 16.

decem signant peccatores, ob transgressionem decem præceptorum. *Domine, sicut hactenus fuit sensus meus, vt errarem à e decies tamen iterum conuertar, vt requiram te.*

Bar. 4. 28.

PVNCTVM II.

Obedientia Intellectus.

Luc. 17. 14.

CHRISTVS remittit Leprosos ad Sacerdotes. *Quos vt vidit Iesus dixit: Ite ostēdite vos sacerdotibus.* Initium salutis, quòd Deus misericorditer respiciat: & vidit etiam eorum fidem. voluit autem obedientiam probare, ablegando ad Sacerdotes, quòd alioqui non erat faciendum, nisi postquam mundati essent. Illi etiā dum simpliciter obediūt, ac eunt, *mundati sunt* tanti facit simplicē obedientiā, qualis etiā fuit Abrahæ, ad immolandum filium parati.

Gen. 2.

Aptatio SacrāConfessionem.

Hæc missio Leprosorum antequam mundarentur, significauit confessionem sacramentalem, in qua aperienda est Sacerdoti omnis immunditia, quamuis occulta. Contingit autem mundari interdum, quia voluntas apud Deum pro facto reputatur, & votum Sacramenti cum contritione delet peccata, etsi nihilominus facienda est confessio. Nec debet homo auersari labes conscientiæ aperire homini, quando Deo notæ sunt.

PVNCTVM III.

Ingrati plures.

VNVS tamen ex nouem recognoscit beneficium. Ita fit, vt cùm in necessitate plerique ad Deum recurrant, & deuoti sint, mox eâ perfuncti, non recordentur beneficii. *Nonne decem mundati sunt, & nouem vbi sunt?*

& sæpè maiores peccatores magis sunt grati, æstimantes suam indignitatem, vt modò, cùm solus alienigena Samaritanus rediit ad gratias in confusionem reliquorum nouem, qui Iudæi, quod notauit Iesus: *Non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.* Discam, à confessione me colligere, ad gratias pro beneficio reconciliationis. Porrò iste *regressus est cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens.* Mirus affectus grati animi. Prudenter autem, Christo dicente: *& nouem vbi sunt?* tacut, nolens accusare alios, quòd nos vulgò libenter facimus, simili occasione. Denique modestiam Christi mirare in redarguendo; *Et non est inuentus, qui daret gloriam Deo;* non ait, *mihi.* Benignè autem Samaritanum complexus, ait illi; *surge, vade, quia fides tua te saluum fecit.* & est credibile à lepra etiam spirituali curasse illum

Gratiarũ actio post Confessionem.

Christi modestia.

MEDITATIO XXXV.

Dominica Quinquag

De Cæco apud Iericho. Luc. 18. *Matt.* 26. *Marc.* 10.

PNCTVM I.

PRECATIO Cæci. 1. Plena fide & fiducia *Iesu fili Dauid miserere mei.* Confitetur Messiam, & potentem saluare. 2. Feruens, ingeminando, *Fili Dauid miserere mei.* 3. Con-

Cæci Fides. *Luc.* 18. 39. Feruor. Cõstantia.

ſtans aduerſus increpantes, *vt taceret*. Cogitabo, me cæcum eſſe, vtroque oculo; cognitionis & amoris; cæcitate ignorantiæ, & paſsionis: vt apud Bernardum, & ſedere me otioſum, mendicando à creaturis ſolatia. Clamabo igitur ad Chriſtum vt iſte: nec morabor obſtrepentes, qui ſolent eſſe maximè quatuor. 1. Tumultus variarum cogitationum, quæ impediunt attentionem. 2. Remorſus ex conſcientia peccatorum, qui gignit diffidentiam. 3. Neceſſitas, ac miſeria corporis. 4. Occupationes & curæ rerum externarum. Quin ipſi, qui Chriſtum comitantur, auocant ab oratione, etiam per ſpeciem boni. At ego pergam clamare, & ex importunitate obſtantium acuam feruorem orandi, tantò magis clamando: IESV, *miſerere mei, & libera me, quia egenus & pauper ſum ego, & cor meum conturbatum eſt intra me.*

Impedimenta orandi. 1. 2. 3. 4.

Pſal. 108. 22.

PVNCTVM II.

EXAVDITIO precantis. 1. IESVS *ſtetit, & iuſſit, illum adduci ad ſe.* Initio diſsimulauerat, vt probaret conſtantiam. Siſtit curſum Sol iuſtitiæ cauſâ hominis. 2. *Cæcus proiecto veſtimento, exiliens venit ad Ieſum*: exultauit, ſpe recipiendi viſum. Sic, interius vocati, relinquunt omnia, vt Chriſtum ſequantur. 3 Rogat Dominus: *quid vis?* quia gratiam ſuam dat volentibus & diſpoſitis. *Reſpondet cæcus: Domine, vt videam.* Idem optem, ego vt videam. nam *hæc eſt vita æterna, vt cogno-*

1. Diſsimulat Chriſtus. 2. Exultat cæcus *Mar.* 10. 50 3. Viſum recipit.

scam te Deum verum, & quem misisti IESVM *Christum*: vt videam voluntatem tuam, ad implendum, & me ipsum ad humiliandum; & res creatas, ad te laudandum, vt videam aliquando te sicuti es. Dicito mihi vt cæco illi: respice, & factum erit. *Ioan.* 17. 3.

PVNCTVM III.

FIDEI Dominus tribuit sanitatem: *Fides tua te saluum fecit; & confestim vidit.* Quod erat potentiæ, & misericordiæ suæ opus, fidei attribuit, tanquam disponenti & impetranti. Sic petiit alias à cæcis; *Creditis quia hoc possum facere vobis?* & illis affirmantibus, *statim aperti sunt oculi eorum*; sed quendam alium nō statim de integro illuminauit, ob imperfectam fidem, tametsi *saliuam suam ad hibuit, & oculos tetigit. initio enim videbat homines sicut arbores.* Sic sunt duo modi illustrationum; quidam extraordinarius, vt D. Pauli; quidam per gradus, proficiendo. Cæcus hic *sequebatur eū magnificans Deum*; effectus illustrationis, insistere vestigijs Christi, & Dei gloriam prædicare.

Luc. 18. 4. O. fidem sanatur.

Matt. 9. 28

Mar. 18. 23.

Duplex illuminatio

MEDITATIO XXXVI.

De Cæco nato. Ioan. 9.

Feria 4. post Dom. 4 Quadra.

PVNCTVM I.

PRAETERIENS IESVS *vidit hominem cæcum à natiuitate.* Hic intuitus misericor- *Ioan.* 9. 1.

cordiæ; quo nisi Deus præueniat nos, non illuminamur & respicit quidem omnes; sed maximè electos. optabo sic ab eo aspici. Quærebant Apostoli de causa cæcitatis: Respondit: *neque hic peccauit, neque parentes eius, sed vt manifestentur opera Dei in illo.* Discamus, quia non semper peccata sunt causa morborum, & calamitatum, sed aliquando immitti pro gloria Dei; quæ inde elicitur, dum iusti exultantes illas ferunt, & Deo gratias agunt pro illis; vel dum mirabiliter eos eripit ex eis. Vnde subdit: *me oportet operari opera Dei, donec dies est.* Dei opera vocat ex quibus ille glorificetur, quale est, quòd facit iustos exultare in tribulationibus pro Christo, quodque illos liberat extraordinariis modis, vt hunc cæcum, vnde glorificatur Deus; *Donec dies est* vitæ Christi mortalis. O Domine, operare in me talia, donec dies est meus, *antequam vadam ad terram tenebrosam.* Sed & me oportet operari opera Dei, donec dies est. *Quodcunque potest manus tua, instanter operare.*

2. Morbus non semper pœna.

Iob 10.21.

Eccl. 9.10.

PVNCTVM II.

1. Sanat luto

MODVS curandi cæcum. *Expuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & liniuit oculos.* 1. Contrario remedio vtitur, ad ostentandam suam potentiam. sic humilando aliquem exaltat, vt *Ioseph ex carcere* ad principatum. 2. Docet, conferre ad illuminationem, si lutum ex quo existimus, & cœnum culparum super

Gen. 41.14

2. E luto agnoscitur vilitas mea

oculos ponamus per attentam considerationẽ. Fit autem lutum hoc ex saliua Christi, quæ est illius Sapientia, quia nisi hac inspirante, non agnoscimus nostram vilitatem. Vel vtrumque miscetur, saliua Christi, & terra, vt illuminemur, ad Deum & nos ipsos cognoscendum, quæ inter se notitiæ se iuuant, & iunctæ sunt. 3. *Iussit ire ad natatoria Siloe, quod interpretatur, missus*, & ibi lauare. Typus Baptismi & Pœnitentiæ, quæ virtutem habent à Christo, qui est missus Patris in hoc ipsum. Imitanda fides & obedientia cæci, qui luto se oblini permisit, & iuit haud sicut *Naman Syrus*, cùm iuberetur lauare in Iordane, qui detrectauit. *Abijt ergo & lauit, & venit videns.*

3. Sacramẽta abluunt.

4. Reg. 15.

PVNCTVM III.

CAECI iam illuminati præclara professio. 1. gratitudo, prædicando auctorem, & modum sanandi, obuiis enarrando. 2. fortitudo qua non timuit rem edicere coram Pharisæis. & in Christum referre, parentibus eius præ metu tergiuersantibus. 3. Zelus cum prudentia, nam Pharisæis amoliri à Christo laudem conantibus, quòd homo peccator esset, & ignotus, reuicit illos. 4 Patientia in contumeliis. *In peccatis natus es totus, & tu doces nos?* ô Dei virtus, quæ cæci, & mendici operâ confudit sapientes superbos.

Cæci 1. Gratitudo 2. Fortitudo. 3. Prudentia 4. Patientia.

PVNCTVM IV.

CHRISTVS consolatur, confirmatque

Christus

1. Consolatio afflictorum.

cæcum. 1. *vt audiuit, è synagoga eiectum, accessit ad eum Christus*, vt eum recrearet. Sic non obliuiscitur confitentium se. 2. studuit perficere eiusdem fidem, interiùs etiam illuminando; nam, Christo profitente, se esse Filium Dei, ille ait, *Credo Domine, & procidēs adorauit eum.* ô quantò admirabilior hæc illuminatio! 3. ne turbaretur ob Pharisæorum contradictionē, qui sapere videbantur, dixit ei Iesus: *in Iudicium ego in hunc mundum veni, vt, qui non vident, videant, & qui vident, cæci fiant.* Hoc est, vt Idiotæ & simplices cognoscant veritatem; Sapientes autem superbi ad illius splendorem cæci fiant. *Abscondisti hæc à sapientibus, & reuelasti ea paruulis.*

2. Fidē auget

3. Tranquillat mentē.

Dominica 12. post Trinitat.

MEDITATIO XXXVII.

De Surdo & muto Marc. 7

PVNCTVM I.

1. Surditas spiritalis.

ADDVCVNT ad *Iesum surdum & mutum.* 1. Surditas spiritualis est circa fidei veritates percipiendas, & credendas; tum circa præcepta & inspirationes recipiendas, Mutus autem, qui impeditus ad officia orandi, Deum laudandi, gratiasque agendi, nec non confitendi sua peccata. 2. His duobus sensibus spiritualiter impeditis, obstruitur via saluti; nā hæc obtinetur per fidem & obedientiam, & flagitanda est per orationem. Satagit Dæmon, vt impediantur, vnde Lucas, ipsum *Dæmonium* vocat *Mutum.* Aliter in bonum, Dauid ait: *tan-*

2. Surdus fit mutus.

Luc 4. 11. 14

Psal. 37. 14

quam

quam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperui os meum, videlicet ad vanitates & ineptias. 3. Quòd multi sunt ita obliti suæ salutis, vt nunquam accederent, nisi ab alijs adducti, quod officium præstare studebo. *Et deprecabantur eum vt imponat illi manum*, præter ministerium adducendi, adhibenda pro ijs oratio, nam, *Paralyticum Christus sanauit, intuens fidem offerentium*.

3. Pecceaores muti.

Matt. 9. 6.

PVNCTVM II.

MODVS curationis. Plures cæremonias adhibuit, vt significaret, difficilem esse talium curationem. 1. *Apprehendens, abduxit à turba*, à curis videlicet externis & tumultu negotiorum. 2. *ingemuit*. quantum oportet id esse malum ? & ego pro me non gemo. 3. *suspexit in cœlum*. instanti oratione opus habet. 4. *Misit digitos suos in auriculas eius*. digitus Dei dicitur Spiritus Sanctus, cuius donis aperiuntur aures & linguæ, quia dociles faciunt ad fidei mysteria; & obedientes diuinis inspirationibus. digitus procedit ex manu & brachio, quod est Filius, per quem omnia. 5. *expuens tetigit linguam eius*. Saliua ex capite fluens significat Christum, Sapientiam patris incarnatam; est autem maximè opus sapientiâ ad loquendum rectè. Quare dicitur, *Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium*. 6. dixit: *adaperire*: ad surdum loquitur, quia diuina vox etiam ad horum aures penetrat, easque aperit. *Dominus aperuit*

Difficulter sanatur.

1.

2.

3.

4.

5.

Psal. 36. 30.

6.

Isa. 50. 5.

Eccl.32.6. *mihi aurem, & ego non contradico*, promptus ad credendum & agendum, quæ iubet, effi-
Psal.57.6. cior, quando ille verbo suo aperit: *sermo enim eius viuus, & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. Væ, qui obturat aures suas aduersus incantantem sapienter.*

PVNCTVM III.

Potentia. Iesu. EFFECTVS consecutus: *Et loquebatur recte.* O, mihi contingat! *pone, Domine, custodiam ori meo*, & tu claude, & aperi tum au-
Psal.40.3. res, tum maximè os meum. Turba, licèt prohibita vulgare miraculum, tantò magis celebrat dicens: *Bene omnia fecit*, vtique bene, nam
Gen.1.31. *vidit omnia quæ fecit, & erant valde bona.* quòd si naturæ, quantò magis gratiæ opera? *& surdos fecit audire, & mutos loqui.* Vnicum curauerat, sed illi profitentur, sicut illum, ita & plures posse, & paratum esse curare. Certè id de spirituali surdo & muto inprimis verissimum est.

MEDITATIO XXXVIII.

De Dæmoniaco Lunatico Matt. 17. *Mar.* 1. *Luc.* 9.

PVNCTVM I.

1. Dæmon. vexat corpus. DAEMONIS feritas in obsessum, Deo permittente. 1. in corpus, qualis describitur iste. 2. In animã, in quam exercet similia, cùm eam subijcit sibi Mutum & surdum facit, vt in
2. Magis animam. præcedenti; Lunaticum, per inconstantiam in bono. *Allidit terræ* vt per affectum inhæreat;

spumat,

spumat, *& stridet* per fœditatẽ, & impotentiã verborum; *arescit* quasi insensibilis ad diuina; *nunc in ignem* cupiditatum *mittit, nunc in aquas* mundanorũ desideriorũ mergit, & dissipat eum, ab vno in aliud peccatum distrahẽs. *Neq; discipuli possunt eum eijcere*: nulla cócionatorũ, & Confessariorũ operâ iuuari potest. 3. Ex his intelligitur, qualiter in inferno Diabolus tractet illos, qui in potestatem eius veniũt. Marc. 9. 17. 3. maximè in inferno

PVNCTVM II.

CHRISTVS inuehitur in incredulitatẽ illius gentis, quasi propter ea Dæmon resistat. *ô generatio incredula & peruersa, quousq; ero vobiscum; quamdiu vos patiar?* quasi tædeat ipsum inter illos viuere, nec ferendi sint diutius, sed etsi ingratitudinem detestatur, hominum tamen miseretur. Me miserum, in quem ita fulminare meritò potest: Iubet afferri ad se hominem, &, *cùm vidisset eum statim spiritus conturbauit illum, & elisus in terram volutabatur spumans*, quantum audet malignus in ipsius Christi præsentia? quid non aliàs? Tunc parens orat pro filio, *si quid potes, adiuua nos, misertus nostri.* oportuit tam exilem fidem priùs excitare, & ita respondit, *si potes credere, omnia poßibilia, sunt credenti.* omnia sine exceptione, mira omnipotentia fidei. fac, Domine, vt credam, sicut oportet. Ille ergo videns, ex sua fide pendere filij sanitatem, ait, *Credo Domine, adiuua incredulitatem meam.* Laudabilis oratio, quando præstat, quod potest, rogat pro eo, quod minùs potest.

Incredulitas Deo exosa. Mat. 17. 18. Marc. 9. 19. Ver. 21. Ver. 23.

PVNCTVM III.

1. Christus minatur Dæmoni. ver.14. Luc.11,24.

PELLITVR Malignus Spiritus. 1. Iesus comminatus est illi, dicens: *surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo*, pro imperio agit, *& amplius ne introeas in eum*. Nam solet, *assumptis* alijs *pluribus, redire in domum, vnde exiuerat*.

2. AEgre recedit ab anima.

2. *Exclamans, & multum discerpens eum exijt ab eo, & factus est sicut mortuus*. Ita, animam relinquere cogitur; nam id non fit absque doloribus, quasi parturientis, cùm diabolo, & carni homo reuuntiare debet.

3. Mar.9.29. Nanum porrigit Iesus.

3. *Iesus tenens manum eius, eleuauit eum, & reddidit Patri eius*. Ipse solus erigere ac viuificare potest peccatorem. At ego nolim reddi Patri, sed tibi adhærere, qui es Pater meus.

Vers.26. 4. Luc.9.44.

4: *stupebant autem omnes in magnitudine Dei.*

PVNCTVM IV.

1. Mat.17.19:

ARGVIT discipulos incredulitatis. 1. Prudentia Christi, priuatim eos arguentis: (cum generatim populum publicè arguisset. O *genratio incredula & peruersa*) *propter incredulitatem vestram* non potuistis eijcere.

2. Fides sit humilis.

2. *si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti, transi, & transibit, & nihil impoßibile erit vobis*. Sinapi granum molle, paruum, sed acrimonia, & virtute valens, fides cum humilitate. Montes transfert, qui moles terrenorum impedimentorum in Dei seruitio submouet.

Oratio & ieiunium.

3. Præterea *hoc genus Dæmoniorum*

non

non eijcitur, nisi in oratione, & ieiunio. quæ ex fide proueniant, nam granum sinapis & fides, cum cognitione sui, spiritum orationis & mortificationis euaporat. Hæc est *virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris*, & est ille *fumus* à Tobia adhibitus, *qui extricat omne genus Dæmoniorum.* Cant. 3. 6. Tob. 9. 8.

MEDITATIONES DE mortuis à Christo resuscitatis, ac de spirituali Resurrectione.

TRES mortui referuntur suscitari à Christo, *Puella*, in qua significantur, qui ex infirmitate, & ignorantia peccant, *Adolescens*, in quo illi, qui ab æstu passionum abrepti; & *Lazarus* iam in sepulchrum illatus; quales qui ex malitia peccant.

MEDITATIO XXIX.

De filia Archisynagogi suscitata. Matth. 9. Luc. 8.

PVNCTVM I.

CONDITIO Puellæ. 1. erat *duodennis vnica* proles parentum, diuitum, & nobilium. Nulla ætas tuta, & nullæ opes liberant, nec datur redire, quamuis isti datum, vt sit irremediabile, si semel malè 2. in tali ætate Luc. 8. 42 1. 2.

Mors iuuenum ob peccata. præripiuntur aliquando ob peccata parentum, filijs nimiùm indulgentium, vel ob propria, in quæ ruunt, ne penitus præcipitentur, vel benè quidem incedentes, sed ne malitia mutet cor eorum, quod est fauoris singularis, vel denique ob alias diuinæ prouidentiæ rationes. Petam mihi contingere, vti maximè expediet. 3. non potuit hæc defuncta per se quærere vitam à Christo, præstitit pro ea parens. Ita pro mortuis in peccato debemus fieri intercessores.

PVNCTVM II.

1. CHristus obsequitur Archisynagogo, & pergit in domum eius. Non id merebatur eius fides imperfecta: nam *rogauit, vt intraret domum*, quasi non posset absens; indulsit tamen, quia humiliter ille petiuerat, *procidens ad pedes Iesu*. 2. Voluit miraculum occultari, quia maximum hactenùs patratorum, siquidem prima mortui suscitatio; quare seclusit omnes, præter tres discipulos, & parentes puellæ, & præcepit vehementer, vt nemo id sciret: adhibuit tres illos, quos in Transfiguratione, & postea in horto, vt illi tanquam feruidiores & conscij essent trium maximarum rerum, & quæ ad gloriam Christi eiusque ignominiam, & ad salutem hominum spectarent.

2. Humilitas occultat miraculū,

PVNCTVM III.

Luc. 8. 54. *Rom. 4. 18.* Verbo suscitat. TENENS *manum Puellæ, ait illi: Tibi dico: surge. Vocat ea quæ non sunt, tanquam ea*

quæ sunt. O si vocet me, & peccatores ad vitam gratiæ, pro potestate, & efficaciter. *Confestim surrexit Puella, & ambulabat, & iussit illi dare manducare.* Manu tenuit: nam eos, qui ex imbecillitate ceciderunt, roborat ad surgendum. *Ambulare cœpit:* quia surgentes à peccato debent se exercere in operibus bonis. Cibo refici iubet, qui roborat vires cœlesti pane. *Mar. 5. 43.*

MEDITATIO XL.

De filio Viduæ suscitato. Luc. 7.

Dominica decima sexta post Trinitat.

PVNCTVM I.

DEFVNCTVS erat Adolescens, in quo significantur illi, qui æstu cupiditatum iacent mortui Deo, quæ ferè sunt, Luxuria ambitio, cupiditas, ira, & isti sunt innumerabiles, quos deflere libet cum Ieremia: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos filiæ populi mei!* Non fortuitò occurrit funeri, sed ex prouidentia, & facit non rogatus modò, quòd aliàs non nisi rogatus. Verùm & cùm rogatur, ipsius est inspiratio, ac ita totum ab illo est, & præparatio, & iustificatio peccatoris.

Quatuor portitores. *Ierem. 9. 1.* Motu proprio suscitat.

PVNCTVM II.

MISERICORDIA *motus super Viduam, dixit illi: noli flere.* Non iam occultè, sed palàm patrat miraculum suscitationis, ad fidem prædicationi faciendam. Et dum mo-

Luc. 7. 13. Palam suscitat.

aetur misericordia, ostendit, non ostentationis causâ id facere; & docet erga afflictos cómiserationem, maximè erga viduas & pupillos. Porrò lachrymæ pro precibus sunt apud Deum, & præcipuè Ecclesiæ pro peccatoribus fusæ. O dic Domine: *noli flere*, siste lachrymas, causam earum auferendo. *Accessit & tetigit loculum: & qui portabant, steterunt.* Tangit Deus peccatorem, antequam suscitat, modò timorem, modò spem, aliosque affectus excitando. stant portitores, quatuor illa genera passionum, per quæ ad inferos peccator deportatur: nam cohibetur illarum vis, vt detur locus resipiscentiæ.

Inspirationum tactus.

PVNCTVM III.

Verbo imperat.

SVSCITAT defunctum dicens *Adolescens, tibi, dico, surge.* hæc est VERBI Omnipotentia, non vt Elias, & Eliseus opus habuit superstemi defuncto *Et resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui.* Non statim ambulauit, quoniam qui passionibus seruiunt suis, sentiunt adhuc difficultatem; incipiunt tamen loqui, confitendo peccata sua, veniam petēdo, & Deum laudando pro vita sibi reddita. quare non indignabor super tales, si non statim deponant prorsus prauas quasdam consuetudines. *Dedit illum matri suæ*, solatium senectutis: sic iustificatos dat Ecclesiæ ad gaudium, & exultationem, etiam ipsius Triumphantis. Reuertitur Adolescens suis pedibus, recuperato vigore spiritus gradiens illuc, ad congrega-

Sensim passiones fugiunt.

gregationem videlicet iustorum, vnde elatus erat mortuus per inordinatas cupiditates. Et acclamatum est Domino: *Quia Propheta Magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebem suam.*

METITATIO XLI.

De Lazaro suscitato. Ioan. 11.

Feria sexta post Do. 4. Quadrag.

Punctum I.

Sorores Lazari nuntiant Christo: *Ecce quem amas, infirmatur*, forma orandi breuis efficax, & perfectorum, per iusinuationem tantùm procedit ex amoris Dei erga se multa fiducia, cùm resignatione integra in illius voluntatem. Vti licet pro iaculatoria, & possunt variari verba, quem creasti, qui est tua imago, quem redemisti, &c. & pro *infirmatur*, alia quæuis necessitas supponi spiritualis, vel corporalis. Similis fuit illa: *Fili vinum non habent*: & sponsæ: *si inueneritis dilectum, dicite: quia amore langueo.*

Ioan. 11. 3. Modus orandi.

Ioan. 2. 3. *Can.* 5. 8.

Punctum II.

Christus renuntiat sororibus: *infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, vt glorificetur Filius Dei per eam.* & *tunc mansit in eodem loco duobus diebus.* intra quod tempus Lazarus mortuus est. 1. Magnum solatium impertit Deus iustis, quando mala eis obuenientia significat esse pro gloria sua. Id verò sequitur, vel quia mirabiliter non co-

1 Solatium iustorum.

gitantes liberat; vel, quia eminere facit iustorum virtutem in ferendo, & prouentum donorum cum tentatione eis reddit. 2. Cùm spes facta esset vitæ, valde contristatæ fuerunt sorores de Lazari morte, & probata est fides, cùm aliter euenisset, quàm Christus dixisse videbatur. Ita cùm Abraham iussus est immolare filium, in quo promissa erat benedictio gentium, sed laudatur: *quia in spem, contra spem credidit.* Quare cum Iob: *etiamsi occiderit me in ipso sperabo, veruntamen vias meas in conspectu eius arguam, & ipse erit Saluator meus.*

2. Probatio magna.

Rom. 4. 18.
Iob 13. 5.

PVNCTVM III.

Ioan. 11. 8.

CHRISTVS denuntiat Apostolis reditum in Iudæam, at illi tergiuersantur: *Rabbi nunc quærebant te Iudæi lapidare, & iterum vadis illuc?* sed confirmat illos duplici ratione. 1. quia sunt *duodecim horæ diei*, ita & *vitæ terminus* cuique à Deo constitutus, *qui præteriri non poterit.* Vt proinde, metu mortis intempestiuæ non sit omittendum opus diuinæ gloriæ. Vel, cùm tot sint horæ diei, fieri potest, vt, quòd primâ cogitatum est, in alia mutetur, sicque Iudæorum animi remiserint de odio. 2. *Si quis ambulauerit in luce, non offendit;* hoc est benè agens non incurret in mortem, quamdiu Deus illũ seruare constituit, qui autẽ in tenebris peccati, is aliquando pro pœna peccati tollitur è medio, vt est in Psalmo: *Viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos,* non

Iob 14. 5.

Psal. 54. 24

peruenient ad medietatem, & *occidet eis sol in meridie*, in media luce vitæ. *Amos 8.9.*

Post hæc rectè insinuat causam profectionis: *Lazarus amicus noster dormit, sed vado, vt à somno excitem eum.* somnum vocat, quia tam facilè sibi foret, atque à somno excitare illum sed præcipuè significat, mortem amicorum Dei instar somni ex quo homo redit ad consuetas vitæ functiones. Ita iusti interquiescunt, dum ad vitam meliorem reuocantur: non ita peccatores, qui ad æternam mortem suscitandi sunt.

Sensim mortem pandit.

Apostoli præoccupati timore, non intelligũt verba Christi, alioqui non obscura, cùm absurdum foret, causà somni iter suscipere. Ita imperfecti nolunt intelligere & semper aliquid commentantur circa mandata maiorum. Quare Christus apertè dicit: *Lazarum mortuum esse: & gaudeo*, inquit, *propter vos, vt credatis.* Credebant illi quidem, sed confirmandi erant in fide per miraculum. Et, quasi de nouo credere dici possunt, quando ita afficiuntur, vt, si priùs non credidissent, vel iam forent credituri. Ita cùm vota renouo, ita affectus vt, si non antea, iam illa vouerem, rectè dicor nunc vouere. *Thomas ait: Eamus & nos & moriamur cum illo.* feruor charitatis in Deum, pro quo morti se offert; & in proximos, quos ad idem exhortatur. Offeram me pariter.

Imperfecti nolunt intelligere, quæ agẽda.

Feruor D. Thomæ.

PVNCTVM V.

MARTHA occurrit Christo, quem ita cōpellat: *Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.* Vtique fit, vt, subducente se Christo, in mortem peccati labamur. obsecro, *non me derelinquas vsquequaq;*, vsque ad lapsum. subicijt Martha: *sed & nunc scio, quia quacunq; poposceris à Deo dabit tibi.* Infirma fides, quasi non ipse posset conferre vitam, nisi precibus obtinendo, cùm tamen esset Deus: quod Dominus volens corrigere ait: *Ego sum resurrectio & vita*, (dator videlicet istorum) *qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet*, (resurget ad vitam) *& omnis, qui viuit, & credit in me non morietur in æternum.* quasi dicat & vita, ad quam credentes resurgent, erit vita nunquam defectura. Totum est verum, tam de corporali, quàm de spirituali resurrectione, & vita. nam ille etiam, qui mortuus est peccato, per fidem recipit vitam gratiæ, & hæc vita credentium propagatur in æternum, quantùm ex ipsa est. Porrò Christus de corporali resurrectione maximè loquitur. Ad hæc Martha *credidi Domine, quia tu es Christus Filius Dei viui, qui in hunc mundum venisti*, ac proinde, quòd possis pro arbitrio suscitare mortuos. En, quàm docilis, & quomodo corrigit seipsam! CHRISTVS adesse Mariam etiam vult miraculo, pro merito amoris eius erga ipsum Christum, vtque ita illam magis accenderet: *Surrexit citò, & venit, & cecidit ad pedes eius.* vbi

[Margin notes: *Psal.* 118. 8. — Infirma fides Marthæ. — Mariæ obedientia. Reuerētia]

vbi imitanda prompta obedientia, posthabitis, qui eam consolabantur. sic agendum, cùm Deus vocat. Deinde reuerentia, accidendo ad pedes, (quod non legitur de Martha) & nobilioribus Iudæis spectantibus, qui Christum oderant. Denique fides, & resignatio: nam cùm dixisset: *frater meus non fuisset mortuus*, non subiecit, quòd posset adhuc, orando resuscitare illum, vt dixerat Martha, sed credens, quòd pro potestate id posset, nec tamen petiit, Christo rem relinquens, qui modus habet vim imperandi: vnde Ecclesia precibus Magdalenæ in collecta tribuit fratris suscitationem. In Martha & Maria designantur actio & oratio, siue contemplatio, vtraque corcurrere debet, ad conuertendos peccatores.

Fides.

PVNCTVM V.

IESVS turbatur spiritu & lachrymatur. 1. quidem, *vt vidit Mariam plorantem, & Iudæos, infremuit spiritu, & conturbauit seipsũ & lachrymatus est*. Deinde, *rursum feruens in seipso, venit ad monumentum*. Priore vice ex officio Charitatis, vt fleret cum flentibus, & propter Pharisæos tunc flentes, sed ex miraculo capturos occasionem Christum ipsum interficiendi: posteriore autem, ex commiseratione defuncti & peccati & recordatione, per quod mors introiuir, pro qua abolenda foret etiam ipse subiturus similem conditionem, vt innolutus conderetur sepulchro.

Christus flet cum flentibus.

Iudicia mundi vana.

Lachrymas Christi acceperunt alij pro signo amoris singulari in Lazarum, alij autem

calumniabantur, cur non prohibuerit mori, siquidem potuerat cæcum à natiuitate curare? iubet Christus, tolli lapidem, vt cadauer fieret conspicuum, noluit verbo ipse amoliri, quia nó vtitur miraculo in ijs, quæ per alios fieri valent. Obstitit Martha, quòd *fœteret iam quatriduanus*, sic amici obijciunt impedimenta, quando expedire quis se vult à malo statu. *Eleuatis sursum oculis gratias agit.* Docemur è cœlo petendum peccatori remedium. *gratias agit*, tanquam pro accepto, quia certum erat.

PVNCTVM VI.

SVSCITAT, voce magna clamans, *Lazare, veni foras.* extulit vocem, quasi ad longè positum, & erat anima in Lymbo: item dedit specimen horribilis illius *tubæ*, surgite mortui, venite ad iudicium. Obediuit imperio, & adhuc vinctus prodijt, non modò viuus, sed perfectè sanus, qui fœtebat priùs. Iubet solui à discipulis, vt ipsi propiùs cernant miraculú. Est forma peccatoris, qui subtrahente se gratia moritur, ac sepelitur obrutus terrenis cupiditatibus, & clauditur lapide obdurationis, & fœtet à scandalis præbitis. Pro hoc orant iusti, & Christus efficacitate suæ inspirationis, & motionis ad vitam reuocat, vt de nullius salute sit desperandum. Prodit *ligatus institutis* vitæ prioris habitibus, quos deponit directione Patris spiritualis. Vel excitatum per diuinam inspirationem soluit à peccatis sacerdos. Nam etiam, qui per contritionem reuixerunt, debent absolui in Sacramento pœnitẽtiæ.

1. Cor. 15. 52

Lazarus forma peccatoris

MEDITATIO XLII.

De Concilio contra Christum occasione suscitati Lazari. Ioan. 11. Pridie Palmarum

Punctum I.

QVEMADMODVM odio & inuidia perciti Iudæi, ex bono Christi opere parant sibi venenum ad interitum: nam, qui interfuerant suscitationi Lazari, ad Pharisæos referunt. Vnde coacto concilio, Pontifices & Pharisæi dicũt: *Quid facimus? quia hic homo signa multa facit?* Et tam sunt cæci, vt id, vnde omnes credituros in Iesum ominantur, tanquam in Messiam, ipsi nolint intelligere: atque ita fit, iusto Dei iudicio, vt malum temporale, quod metuunt, prædicant: *Venient Romani, & tollent locum nostrum, & gentem.* Inuidia cæca. *Ioan. 11. 47*

Punctum II.

SENTENTIA Caiphæ Pontificis: *Vos nescitis quidquam, neque cogitatis.* ab arrogantia orditur, quasi solus sapiat: & tam insipiens fuit, vt, quod ad auertendam cladem à populo necessarium esse dixit, causa extiterit excidij. sed quod ille proprio spiritu malè cogitauerat, spiritus sanctus vertit in Prophetiam Christi passionis, ad totius generis humani salutem: *quia expedit vobis, vt vnus homo moriatur pro populo, & non tota gens pereat.* *vers. 49.* Superbia alios arguit.

PVNCTVM III.

CONSPIRATIO in Christi necem: *Ab illa ergo die cogitauerunt, vt interficerent eũ.* Nec latuit Christum omnia scientem, & tulit, vt apud Ieremiam ipse loquitur: *Tu autem Domine demonstrasti, & cognoui. Tu ostendisti mihi studia eorum. Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam; & non cognoui, quia cogitauerunt super me consilia, dicentes: mittamus lignum in panem eius, & eradamus eum de terra viuentium.* quomodo cognouit, & non cognouit? quia sciuit; sed non vt vitaret, aut vlcisceretur. Ergo *abijt in regionem iuxta desertum in ciuitatem, quæ dicitur Ephrem*, & ibi *morabatur cum discipulis suis.* qui permanebant cum eo in tentationibus ipsius. Ibi comparauit se ad appropinquantem iam horam suam.

Iesus mãsuetus cedit.

Iere. 11. 18.

Ioan. 11. 54

Quæ his sunt consequentia, habentur in quarta parte.

DE PARABOLIS CHRISTI.

MEDITATIO XLIII.

De Sapiente & Stulto. Matt. 7. Luc. 6.

HAEC Parabola dicta est à Domino post sermonem in monte, propter variam dispositionem audientium.

Pvnctvm I.

Sapientem Christus nominat eum, qui audita non tantùm credit, sed facit; stultum verò, qui, cùm credat, contrarium facit. nam quæ maior est stultitia, quàm cùm credas æternos ignes deberi peccanti, & Deum vbique præsentem omnia conspicari, nihilominus ita agere, ac si Deus non videret, vel infernus non esset; & talium stultorum infinitus est numerus in Ecclesia Dei: quare comparatur etiam stultis virginibus, non solùm prudentibus. Porrò flumina, venti, & pluuia, quæ quatiunt domos tam sapientum, quàm stultorum, significant tria genera tentationũ. *Flumina* è terra sunt, nempe caro nostra & homines terreni, à quibus exercemur. *Venti* significant aëreas potestates. Denique *pluuia* è cœlo *veniens*, illas tentationes, quæ ex speciali prouidentia Dei veniunt, etiam per homines alioqui zelosos, sed non secundùm scientiam.

Stultus aliter agit quam credat.

Flumina, venti, pluuia signãt 3. tentationes.

Rursum, *flumina* sunt tentationes sensualitatis & auaritiæ, quæ dicitur *concupiscentia carnis*. *Venti* curiositatis & vanitatis, quæ est *concupiscentia oculorum*. *Pluuia* superbiæ & ambitionis, aliàs *superbia vitæ*. Præterea *flumina* domus fundamenta subruunt, & sunt tentationes *incipientium*. *Venti* latera quatiunt, surgentesq; parietes, qui sunt *proficientes*. *Pluuia* in tecta decidit, in eos, qui culmen *perfectionis* tenent. Nullus quippe gradus à tentatione immunis.

PVNCTVM II.

Arena quid est?

ÆDificare *super arenam*, est contentum esse, quòd credas absque stabili proposito viuendi iuxta fidem. *Arena* est cor varijs affectionibus terrenis dissipatum ac dissolutum. Denique vires propriæ, & inconstantia nostræ voluntatis, ac proprij iudicij regula, sunt arena, nihil habens soliditatis ad sustinendum ædificium spirituale. Statua Nabuchodonosor, tametsi alioqui magnifica, quòd digitos haberet fusiles, percussa paruo lapide, corruit. Ita omnia talenta, & gratiæ ipsæ gratis datæ, & quicquid est speciosum, si carent soliditate fundamenti.

Dan. 2.34. 45.

PVNCTVM III.

Petra est. Charitas *Ephe*.3.17. Mortificatio gratia.

IN petra ædificat, qui in fide viua, quæ per dilectionem operatur, sicut optat Paulus, *vt Christus habitet per fidem in cordibus vestrũ, & sitis in charitate radicati & fundati*. *Petra* est etiam intima sui cognitio perueniens vsque ad centrum proprii nihili, in quo tanquam terra stabilis, immotaque perseuerat. *Petra* est etiam Christi gratia, cui fidendum, non sibimet. *omnia possum in eo, qui me confortat*. Vt dicere possim: *Quis me separabit à charitate Dei? nec portæ Inferi præualebunt aduersus eum.*

Phil. 4.13. *Rom.* 8.35. *Mat.* 16.18.

MEDITATIO XLIV.

Dominic. Sexages.

De Semine. Luc. 8.

Pvnctvm I.

Semē verbum Dei.

SEmen *est verbum Dei*, vt ipse, Dominus exposuit, idque tum externum instructionis, tum internum inspirationis diuinæ, & hoc maximè, quod est quasi vis seminalis in grano, quia sine interno frustra iacitur externum. Qui seminat est præcipuè Deus, auctor bonæ inspirationis. Externū autē verbū etiā homines, & pij libri, tanquam semen iaciunt. Terra est anima, secundùm suas potentias. In *memoria* excipit pias cogitationes, sanctarumque rerum imagines. In *intellectu* illustrationes cælestes ad diuina penetranda, nec non consilia bona agendorum, & dictamina conscientiæ, vel arguentis, quæ agit, vel probantis. In *voluntate* motiones varias ad bonum. Finis est, vt terra ipsa perficiatur. gratias agam, petam, vt terram animæ meæ subigere seminareque copiosè velit.

Tertia anima.

Finis fructus operū

Pvnctvm II.

1. Via cor durum.

QVòd non omnis terra fructificat. 1. Illa, quæ est *secus viam*. quo fit, vt partim semen conculcetur à prætereuntibus, partim à volucribus comedatur. *Hi sunt qui audiunt, deinde venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salui fiant.* Nimirum homines

mines cor habentes peruium quibusuis cogitationibus & desiderijs, qui non condunt intra se verbum, sed exteriùs in superficie tantùm excipiunt, vt solum non subactum, quales sunt viæ publicæ. 2. est *terra petrosa*, quæ non habet humorem. *Hi sunt qui cum gaudio suscipiunt, & in tempore tentationis recedunt*: nempe homines bene propensi, sed instabiles, in quibus semen radices non agit; sicque, orto sole tẽtationis, arescunt, quos S. Marcus *Temporales* vocat, & sunt quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertransiens. Porrò sol lucet, & adurit, quod est duplex tẽtationis genus, vnum à prosperitate, alterum ab aduersitate rerum: oportet autem se exhibere Dei seruum in vtraque fortuna, atque vt ait Paulus, *per infamiam & bonam famam*, &c. 3. est terra *Spinosa*, in qua *simul exortæ spinæ semen suffocant*, & hi sunt, qui *à sollicitudinibus & diuitijs, & voluptatibus vitæ euntes suffocantur, & non referunt fructum.* Tria ista, quæ blanda hominibus videntur, Christus vocat *spinas*; nempe animum pungunt & cruciant. O Deus, malim pungi spinis tuæ coronæ, & licèt carnem lacerant, spiritum sanant.

2. Deuotio incõstans.

2. *Cor.* 6.

spinæ diuitiæ, curę, voluptates.

NOTA, quòd prima terra nec germinare quidem incipit; secunda incipit, sed non promouet defectu succi; tertia succum habet, sed ob vepres non assurgit.

PVNCTVM III.

TErræ bonæ & fructiferæ sunt tres similiter gradus :alia reddit *tricesimum*, alia *sexagesimum*, alia *centesimum*, iuxta tres gradus incipientium, proficientium, & perfectorum, vel, vt Patres exponunt, secundùm status coniugij Cælibatus, Martyrum.

Tres gradus fructuũ bonorum.

MEDITATIO XLV

De Zizanijs. Matt. 13.

Dominica. 5. post Epiphaniam.

EXposuit hanc Parabolam ipse Dominus: *Qui seminat bonum semen, est Filius hominis. Ager autem est mundus, bonum verò semen hi sunt filij Regni. Zizania autem sunt Filij nequam. Inimicus autem, qui seminauit ea, est Diabolus.*

Mat. 13. 37.

PVNCTVM I.

IVSTI sunt Christi semen, hoc est, filij ab eo geniti in gratia, & ideo semen dicuntur, quia per eos alij gignuntur Christo. Filij autem Regni dicuntur, quia, *si filij, & hæredes* regni paterni. Zizania similia sunt tritico, in herba, cum autem creuerint, nigrescunt, & nocent tritico, quin obsunt edenti, visum lædunt, & prouocant vomitum; sic mali homines conueniunt cum bonis in natura, quin & in fide, & ritibus externis: at tetri intus sunt

Iusti se mẽ

Rom. 8. 17.

Zizania mali omnes.

pecca-

peccatis, obstruntque vtentibus eorum consuetudine, Deoque nauseam prouocant priùs seminatur triticum, postea Zizania, quia boni priùs fuerunt, quàm mali, tum Angeli, tum homines. Et nunc quos Christus regenerauit, inter eos mali à Diabolo superinducũtur; imò ex tritico conatur facere Zizania, ex filijs Dei filios Diaboli, & facit id *dormientibus hominibus*, incurijs, & negligentibus suam salutem. Vbi *superseminauit, abijt*, vt qui, iacto in alium lapide, abit, & subducit se, nolens videri auctor: idque est tantò perniciosius. quin se *transfigurat in Angelum lucis*, vt ex Deo videatur semen. Nam ab initio non apparet tritico absimile, sic mali, homines, semen Diaboli, bonis se initio accommodant, eademq; simulant studia, videlicet induunt vestimenta ouium. Abit etiam Diabolus, quia desistit à tentando, vt post interuallum inuadat incautos periculosiùs.

Dæmon venit dormientibus hominibus.

PVNCTVM II.

Admiratio de Zizaniis

SERVI dicunt Patrifamilias, *nonne bonum semen seminasti in agro tuo; vnde ergo habet Zizania*; post sementem Euangelij, à Christo factam, ac post abundantiam gratiæ in omnes effusam, qui zelum habent Dei, mirantes dicunt, vnde tantum scandalum in agro Dominico; & inter eos ipsos, qui sal & lux esse debuerunt; & inter illos, qui perfectionem profitentur; dicam etiam ego & intra me, vnde tot imperfectiones, & peccata, quæ suffocant

ipsi-

spiritum? Respondet Dominus: *inimicus homo hoc fecit. Deus intentator malorum est.* Diabolus autem Tentator per excellentiam dicitur, & Sathan, siue aduersarius, cuius semen & filij sunt, qui eius *desideria perficiunt*: nam, *qui facit peccatum, ex diabolo est.* Sed & homo ipse peccator intelligi potest nomine inimici, qui animam suam perdit propriâ voluntate. Ergo & homo, sibi ipsi inimicus hoc facit. In altero etiam sensu accipi potest Superior interrogatio: Cùm tuus, Domine, sit ager & ipse seminaueris, quare sinis superseminari Zizania? ad hûc sensum non respondet Christus Dominus, quia non oportet scrutari arcana diuinæ prouidentiæ: illud est certum, & sufficit absque magna & iusta ratione id non permittere, indeque multa bona elicere in salutem electorum.

Mat. 13. 28. *Iacobi* 1. 13 *Ioan.* 8. 44. 1. *Ioan.* 3. 8.

Cur sinit Zizania Deus crescere?

PVNCTVM III.

SERVI autem dixerunt ei: *vis imus, & colligimus ea?* hic est iustorum zelus, qui potest esse intempestiuus, ex quatuor causis. 1. si omnia simul velint eradicare, siue ex Ecclesia, siue ex congregatione Religiosa, siue ex se ipsis, quod non potest ordinariâ lege. 2 si ante tempus, quia malus sustentatus, fortè fiet triticum, & nimiùm conando, fortè perdes sanitatem. 3. si cum periculo eradicandi triticum: si emendes malos, seu punias cum damno bonorum quod accidit in bellis suscipiendis. 4. si spiritu vindictæ, vt cum Apostoli petebant ig-

Zelus nimius patet

1.

2.

3.

4.

Luc.9.54. *nem mitti in Samaritanos*, quòd non reciperent Christum. Respondit Dominus: *Non, ne fortè*
Mat. 13.29. *colligentes Zizania, eradicetis simul & triticum.* Considera charitatem erga hominem. nā
Dei charitas. Angelos peccantes, quasi Zizania statim extirpauit, ignique tradidit: homines autem sustinuit, dum in triticum, si vellent, verterētur.
Parcit. Parcit etiam Zizanijs propter bonos, sicut cùm paratus fuit Sodomitis parcere *si vel decem reperirentur in eis iusti*: quod magno solatio est
Gen.18.32. bonis, & spem facit, quòd eis non oberit inter malos conuersari. Nihilominus, quando absque damno tritici possunt Zizania extirpari, Dominus id nequaquam vetat.

PVNCTVM IV.

Mali cum bonis mixti. SIGNIFICAT Dominus tempus collectionis, *Sinite*, inquit, *vtraque crescere vsque ad messem*, quo monemur, semper in hac vita futuros malos bonis permixtos, & quantumuis semper seminet Diabolus zizania, nunquàm
3.Reg.19.18. defuturum triticum. Putabat Elias, se relictum solum cultorem Dei, cùm audijt à Domino, *reliqui mihi septem millia virorum.* Deinde simul
Vtrique crescunt. vtrumque crescit, & lolium & triticum, iuxta illud *qui sordidus est, sordescat adhuc; & qui*
Apoc.22.11. *iustus est, iustificetur adhuc.* Sed triticum ex
Iudicium generale. Dei voluntate, & per eius gratiam, Zizania autem ex permissione illius tantùm. Messis
Mat.13.41. tempus erit duplex, & particulare, in morte cuiusque, & vniuersale, post resurrectionem,

quando *Angeli colligent de regno eius omnia scandala*, & eos, qui faciunt iniquitatem, *mittent in caminum ignis. Colligent*, autem *ea in fasciculos ad comburendum*, vt eiusdem culpæ socios similiter cruciandos tradant, & quemadmodum fasciculi semutuò accendunt: ita infelices illi sibi mutuò sint ad tormentum. Eritque ibi fletus & stridor dentium, præ rabie inuicem excandescentes, & in eos, qui sibi damnationis occasio extiterunt. At, *triticum* inquit, *congregatem horreum meum, tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno Patris sui.* Mat. 13.43

MEDITATIO XLVI

De grano Sinapis. Matt. 13.

Pvnctvm I.

Granum sinapis. 1. Christus.

GRANVM Sinapis refert Christum: nam est minimum, nec specie, nec odore æstimabile, intus tamen efficax & calefactiuum, præsertim si teratur. Ita Christus de se: *Ego sum vermis & non homo*: at intus secundùm animam, *in eo erant omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei*, quin habitabat in eo *diuinitas corporaliter*; vt inflammaret omnes, & traheret omnia ad se. In Eucharistia est etiam minimus quando in grani minima particula totus est, & manducatus accendit, & condit quamuis insulsa & ingrata. 2. Deinde refert iustos foris despectos, intus à charitate feruentes,

Psal. 21.7.

Colos. 3.6

2. Iusti.

qui persecutionibus vexati virtutem suam produnt, exemplo Christi. Hinc Ecclesia dicitur *nigra, sed formosa*. 3. Refert etiam eas virtutes,
Cant. 1. 5. quibus Regnum cœlorum acquiritur: quarum
3. Virtutes. prima est *fides* in Christum, mundo despecta: nam credere in Christum crucifixum, *Iudæis quidem scandalum, gentibus autem stultitia* habetur, *ipsis autem vocatis Iudæis & Græcis est*
1. Cor. 1. 23. *Dei virtus & sapientia*. Pariter octo illæ beatitudines à Christo pronuntiatæ iudicio mundi minimè sunt tales, sed potiùs miseriæ maximæ: at intus degustatæ deprehenduntur omnino tales. Denique *stulta mundi elegit Deus,*
1. Cor. 1. 27. *vt confundat* Sapientes, *& infirma, vt confundat fortia, & contemptibilia, & quæ non sunt, vt ea quæ sunt destruat, vt non glorietur omnis caro in conspectu Dei.*

PVNCTVM II.

Simile Christus. QVOMODO granum hoc terræ mandatum germinet in arborem præ omnibus oleribus, vt ex vno plurima grana existant. Ita Christus in terra mortificatus, euasit in caput hominum & Angelorum, sortitusque est *nomen super*
Phil. 2. 9. *omne nomen*: & impletum est illud, *in die illa*
Isai. 42. 2. *erit germen Domini in magnificentia & gloria,*
Apostoli. *& fructus terræ sublimis*. Eodem modo Apostoli euaserunt in magnas arbores per multas tribulationes, sicut prædixerat eis Christus; factique sunt tot fidelium Patres. Similiter Martyres, & Confessores, atque ego ipse potero. Idem

accommodari poteſt ad ipſas virtutes: nam *fides* creſcit vſque ad contemplationem Dei, *ſpes* vſque ad prægustationem cæleſtium, *charitas* vſque ad vnionem cum Deo perfectam, *obedientia*, vt Dei exequatur voluntatem, tanquam in cœlo ſit; *fiducia*, vt montes transferat. Virtutes.

PVNCTVM III.

QVÒD *veniunt aues, & habitant in ramis eius.* Chriſti quaſi rami ſunt, eius prædicatio, conſilia Euangelica, Sacramenta, exempla actionum, miracula, & vitæ eius myſteria, in his ramis habitant non magnæ & rapaces aues, typus ſeruorum; ſed paruæ hoc eſt humiles animæ, per contemplationem illuc euolantes: qualis erat quæ dicebat *ſub vmbra illius, quem deſideraueram, ſedi, & fructus eius dulcis gutturi meo: quis dabit mihi alas & volabo,* & ibi *requieſcam?* Deinde & ſancti viri tanquam arbores expanderunt ramos ſuos, prædicando, ſcribendo, viuendo; quos intuendo, & imitando, proficere debemus. Rami Chriſti qui? Cant. 2. 3. Pſal. 54. 7.

MEDITATIO XLVII.

De Negotiatore Margaritarum. Matt. 13.

In Communi SS. Virginum

PVNCTVM I.

QVÒD ſtudia negotiaonum ſint varia pro diuerſitate rerum, quas quærunt: alij enim bona temporalia, alij ſciẽtias: alij politicas virtutes, tanquã margaritas, venãtur. Chri-

ſtianus autem quærere debet Chriſtum, & quæ
Pſal. 23.6. nos cum illo iungunt virtutes. *Hæc eſt generatio quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob.*

PVNCTVM II.

QVOMODO quærere oportet? inceſſanter petendo à Deo: *Petite & dabitur vobis.*
Matt. 7.7. Deinde ſtudioſè meditando circa illa, vbi inuenitur Chriſtus. Deniquè inſiſtendo illis medijs, quæ inſpirantur à Deo & alioqui ſunt idonea.

PVNCTVM III.

Vna & preciosa gemma. BONVS Negotiator, *inuenta vna precioſa margarita, vendit omnia, quæ habet, & emit eam. Vna & precioſa* dicitur: hæc eſt Chriſtus Deus homo non plures, ſed vnus: vel etiam
Coloſ. 3.14. Christus. *Charitas,* quæ eſt *vinculum perfectionis*, in quo omnes vinciuntur virtutes: & quæ nos vnum
Act. 4.31. facit cum Deo, & proximo, vt ſit *cor vnum & anima vna.* Dicitur inter conchilia margaritarũ
Charitas. eſſe vnum, quaſi dux, quo capto facilè reliqua: hæc eſt Charitas. Inuenitur, cùm planè penetratur illius excellentia, & cognita rapit ad ſe cor, vt parum iudicet, pro illa dare omnia, iuxta
Cant. 8.7. illud *ſi dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam.* Inſpice, quam margaritam quæras, an hanc pre-
Examen. cioſam, vel potiùs terrenam aliquam. Deinde, quàm ſeriò quæras. Deniquè quid pro habenda dare velis? quanti eam æſtimes?

PVNCTVM IV.

QVòD hæc Margarita precioſa ſit etiam perfectio Religioſa, ad Chriſti imitationem, quæ vna eſt, eminenter continens dilectionem duplicem: Ieſu, & proximi, quaſi lumen duplex oculorum, de quibus ad ſponſam dicit Dominus: *vulneraſti cor meum, in vno oculorum tuorum. Vnum* dicit, cùm ſint duo: quia vt vnus agunt, & quo vnus vergit, etiam alter. tales ſunt actiones Religioſorum ex Dei & proximi charitate. Magni fiunt duæ Margaritæ ſimiles, & pro inauribus appendi ſolent ad ornatum. Ita Religioſam vitam ornant Dilectio Dei, & proximi. Si intelligerent homines precium eius, omnes vellent ſua diuendere, pro ea comparanda. ô intelligam ego! ô ſtudeam copulare in vnum, & duobus, quaſi vno oculo, videre Deum & proximum!

Religioſa perfectio Margarita

Cant. 4. 6.

MEDITATIO XLVIII.

Dominica 3. poſt Trinitat.

De Oue perdita. Luc. 25.

PVNCTVM I.

HOMO, qui habet oues, eſt Chriſtus, qui propter illas deſcendit de cœlo, & mirabiliter eas gubernat. Nouit ſingulas nominatim, ſuo charactare ſignat, ante eas vadit, præcedens exemplo, curat à ſcabie peccati, defendit à lupis infernalibus, paſcua præbet

Paſtor Chriſtus.

pinguia, doctrinæ, & Sacramentorum, imò seipsum illis in cibum dat: ô sic me guberna, & pasce! *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.* Centum oues sunt generatim fideles, sed peculiariter electi, quos in numerato habet Deus & scit, *qui sunt eius. Hi vocem eius audiũt,* obedientes eius præceptis, nouerunt ipsum per fidem & contemplationem, sequuntur imitatione, gaudent illius pascuis, reddunt ei suam lanam, externa bona, lac etiam internorum affectuum, & delicias à se abdicant propter ipsum, fœtus item bonorum operum & carnem denique propriam, si opus sit mori illius causa, vt vicem reddant. *Dilectus meus mihi & ego illi.*

Psal.22. 11. — Oues fideles. — *Ioan.10.3.* — *Cant.2.1.*

Ouis periens peccator, ex cœtu iustorum, & obedientia pastoris proprio suo arbitrio discedens: Nempè non intelligit, nec æstimat bona quæ sub illo habet, graue illi est audire vocem eius, dura reputans mandata illius; difficilè, sequi euntem per vias asperas crucis, & mortificationis, fastidit pascua spiritualia, præfert carnalia. Retinet sibi lanam, lac, & fœtus, omnia in suum referens commodum. ô quot sic errant vsque ad præcipitium inferni? *Omnes quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit*

Ouis perdita peccator. — *Isai.53.6.*

Pastor bonus errantem quærit ouem, totum genus humanum. Ideo in carne venit triennium prædicauit, & tãdem mortem subiit. Et cũ propter omnes ea perfecerit, studio tamen peculiari per se ipsum quæsiuit eas, quæ tunc

Charitas Christi quærentis.

aber-

aberrabant, & nunc etiam quærit omnes per suos ministros, & oblata remedia, ac internas inspirationes. Et cum nihil sua intersit, si pereat, quia nec lana earum vestiri, nec nutriri lacte, nec fœtu ditescere opus habet, referre tamen suâ ait, & *illas oportet me adducere.* Ioan. 10.16

PVNCTVM II.

QVID agit, cùm inuenerit? Matthæus ait: *si contigerit, vt inueniat eam*: quo significatur, ipsas oues subducere sese, & occultare, ne inueniantur. O Domine, *erraui sicut ouis, quære seruum tuum*, ne desistas, quantumuis ego fugiam, & me abscondam, sicut Adam, & tergiuersari velim, sicut Cain. Inuentam ouem non percutit baculo, non raptat, nô tundit calce, sed lætus in humeros suos attollit. Docet, benignè excipiendos peccatores, in humeros imponit, quia *peccata nostra ipse tulit in corpore suo*, & quia suâ gratiâ facit eis suaue iter salutis. Quid ni ego vicissim *tollam iugum eius, quod suaue est, & onus leue*? Quin instituit publicam gratulationem, *conuocans amicos & vicinos*, Angelos, dicens illis: *Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam, quæ perierat.*

Christus perditam reducit.

1. Pet. 2. 24.

Mat. 11. 29.

PVNCTVM III.

EPIPHONEMA. *Dico vobis, quòd ita gaudium erit in cœlo super vno peccatore pœnitentiam agente, quàm supra nonaginta nouem iustis, qui non indigent pœnitentia.* Quem-

Gaudium conuersionis.

admodum si Pater aliquis habeat plures filios sibi charissimos, ac ex eis vnus ad mortem infirmetur, & præter spem conualescat, extraordinarium gaudium concipit ipse, & familia tota, quale non ex reliquis sanis: ita in hoc discam gaudere & gratulari de salute peccatorum, & non vt Pharisæus murmurare. Ac si aliquando aberrem, vel ideò redire studeam, vt Deum & Angelos lætificem, contra auerser peccatum, ne contristem.

Sabbatho post Dominicam secundam Quadrag.

MEDITATIO XLIX.

De filio prodigo. Luc. 5.

PVNCTVM I.

Boni & mali filij.

DVO genera filiorum. Bonus est maior natu, quia virtus antiquior vitio est, & confert senilem maturitatem, & prudentiam: malus autem est iunior, ab imprudentia & leuitate animi, quam ostendit petendo à Patre portionem suam, quasi Deus quippam alicui debeat, & præsumens, quòd possit per se eam gubernare. Aduerte, quomodo Deus talenta distribuat naturalia, nec non etiam supernaturalia dona, vt vtantur pro libertate. *Deus enim ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui*: ita tamen, vt bonum vsum suggerat, & auxilium præbeat. Disce, benè agi cum eo, qui in domo Patris cœlestis amat manere sub eius gubernatione, nec præsumit seipsum regere, vt iste Prodigus, qui in regionem

Eccli. 15. 14
Libertas hominis.

longinquam abijt, elongatus à Deo per peccatum, & obliuionem sui Creatoris, iacturamq; faciens omnium acceptorum, inhærendo creaturis: fit vt superbus degeneret in Luxuriæ sordes. Cogitabo, me, eiusmodi fuisse, qui me subtraxerim à Patre, & mille peccates inuoluerim per hoc.

PVNCTVM II.

MISERIAE recedentis à Patre. 1. Fames, non panis sed cibi spiritualis, in regione illa longinqua, non vsus Sacramentorum, non exhortatio aut lectio pia, non exempla virtutum, non internæ à Deo consolationes. 2. Adhæret vni ciuium, diabolo, qui ad indigna seruitia seruientem abijcit. 3. pascit porcos, in id tantùm intentus vt sensuales cupiditates expleat, vel ipsos etiam dæmones pascit, qui turpitudinibus hominis, quasi cibis oblectantur. 4. Neque miser satiatur, quia est cibus bestiarum, non hominis. Misericordiæ diuinæ est affligere peccantes, vt resipiscant, sicut iste doctus malis: *Sepiam*, inquit, *viam ipsorum spinis*. Cōtrà est periculosa prosperitas peccatori *Misereamur impio*, *ait Dominus*, *& non discet iustitiam. Et quiescet indignatio mea in te*, *& auferetur zelus meus à te*, *& quiescam, nec irascar amplius.*

1. Fames.

2 Seruitus,

3. Pascere dęmonem.

4. Insatiabilis voluptas.

Oseæ 2. 9. *Isai.* 26. 10. *Ezec.* 16. 42.

PVNCTVM III.

RESIPISCIT prodigus. Initium conuersionis, reflectere super statum suum, *in se autem reuersus*, præuentus grati quæ etiam peccatores non deserit. *Redite peccatores ad*

Cratia prę̨ueniēs, *Isa.* 46. 8. 12

cor. Et audite duri corde qui longè estis à iustitia; prope feci iustitiam meam, non elongabitur,
Adiuuans. *& salus mea non morabitur.* Tantùm velitis. Deinde promouet conuersionem, si suum cum statu iustorum conferat, etiam minùs perfectorum: *Quanti mercenarij in domo Patris mei abundant panibus; ego hic fame pereo?* atque id tantò efficaciùs fit, si ipse ex illlis aliquando fuit. *Vadam & reuertar ad virum meum priorem, quia benè*
Oseæ 2.7. *erat tunc magis, quàm nunc.* Et *conuertimini &*
*Mala.*3.18. *videbitis, quid sit inter iustum & impium, & in-*
Propositũ *ter seruientem Deo, & non seruientem ei.* Præte-
efficax. rea ex his sequitur propositum firmum & efficax nixum agnitioni sui, & fiduciæ in Deum. *Surgam & ibo ad Patrem meum, & dicam, iam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut vnum de mercenarijs tuis.* Tandem festinato opus est ad exequendum propositum, vt iste; *& surgens venit ad Paterm suum.*

PVNCTVM VI.

Reddit gratiam. EXCIPITVR à Patre. *cùm adhuc longè esset, vidit illum Pater ipsius, & misericordia motus est.* Cũ adhuc in peccato esset, & resipiscere cogitaret, imò ante hoc: quomodo enim cogitaret, nisi Deo præueniente per gratiam? Iubet reddi *primam stolam* iustitiæ, *annulum in manus*, ad exrcitium bonorum operum, *calceamenta pedibus* ad mortificationem prauorum affectuum, & conuiuio adhibet sui lacratissimi corporis. Atque hæc omnia agit signifi-

gnificatione maxima lætitiæ. Quid tunc filius quando non inter mercenarios se receptum, sed in priorem statum videt?

PVNCTVM V

QVOD senior filius ægrè fert. sic innocentiores quidam solent indignari ob indulta dona peccatoribus, defectu videlicet humilitatis, & charitatis, cùm potiùs dicere deberent, quod Moyses: *Quis tribuat, vt omnis populus prophetet, & det eis Dominus spiritum suum*; Deinde per hoc responsum senioris voluit Christus declarare, tantam esse misericordiam Dei erga peccatores, vt posit inuidiam prouocare in ipsis iustis, tametsi illi, diuina consilia venerantes, acquiescunt.

Inuidia aliquorum.

Num. 11. 29

Et tandem mirificè obedientem filium solatur: *fili tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt*: quid ergo est, quòd de stola, & vitulo quæraris? Tale est hoc, ac quod de oue perdita: *Maius est gaudium*, &c. nec ideò præiudicatur iustis, qui non indigent pœnitentia.

MEDITATIO L.

Dominica decima-tertia post Trinitat.

De Saucio à Latronibus. Luc. 10.

PVNCTVM I.

HOmo hic est quiuis Adæ filius, qui, cùm esset in gratia, & ciuis Ierusalem cœlestis, descendit in Iericho (quod Lunam signi-

Homo lapsus.

ficat)

ficat) per affectum rerum caducarum. Hic
Luc.10.3. *incidit in latrones*, hoc eſt, dæmones, inſidiatores, & apertos etiam inuaſores, qui mundi, & carnis noſtræ miniſterio vtuntur, ad nos perdendos, nempe opera mundanorum hominum, & noſtris appetitionibus. Expoliant bonis, charitate, & alijs donis eam comitantibus Spiritus ſancti, & nominatim alium alia virtute aut Caſtitate, aut Patientia, &c. vel etiam ipſa fide, ac ſpe, cùm obeſſe quàm plurimum intendant, dicentes: *Exinanite, exinanite vſque ad*
Pſal.136.7. *fundamentum in ea.* Plagæ ſunt, quæ ex peccato manent in potentijs, obſtructio intellectus, debilitas voluntatis ad reſiſtendum vitijs, inordinatio paſsionum. *Semiuiuus relinquitur*, cum ſola fide, & lumine naturali. Hunc me fuiſſe cogitabo.

Qui Latrones.

Quibus ſpolient

PVNCTVM II.

QVI ſunt illi tranſeuntes? *Sacerdos & Leuita* ſunt, qui, licèt in dignitate poſiti, non valent ſubuenire, (tale vetus Sacerdotium) vel, qui proprijs commodis intenti, non tanguntur aliorum miſericordia, vel, qui ſat putant, ſi ipſi periculum vitent ſuum. Denique nulla pura creatura potuit remedium afferre. *Samaritanus* autem (quod ſignificat cuſtodem deſertorum) eſt Filius Dei, qui ex cæleſti Ieruſalem veniens in hunc mundum inſtabilem, & vt homo ingrediens per vias communes abſque peccato, proque Samaritano in contemptum habitus, noſtri miſertus eſt.

Samaritanus Ieſus.

PVNCTVM III.

QVID egit Samaritanus? Appropiauit ipse vulnerato, cui non erant vires surgendi, vel accedendi ad medicum. Talis est peccator ex se, nec iuuare se potest, nisi præuentus gratiâ. 2. *Alligauit vulnera*, extersо cruore, cohibens vlteriorem fluxum, quod est ab affectu peccati cessare, non solùm ab actu. 3. *Infudit oleum & vinum* ex vasis Sacramentorum, quæ cœlo attulit, oleum misericordiæ leniens, & vinum charitatis confortans. Tale etiam est Verbum Dei, partim blandè alliciens, partim perstringens, vt parturiamus Spiritum salutis. 4. Imponit in *iumentum suum*, transferendo in se peccata nostra & opportunis auxiliis debiles adhuc ex plagis subleuando. *Abducit* ex via, & peccandi occasionibus subtrahit, *inducitque* in *diuersorium* Ecclesiæ, vel etiam in tutum hospitium Religionis, & *curam illius agit*, tanquam Pater amantissimus. Non deserit, quos iustificat. Altera die quando tempus fuit redeundi ad cœlum, vnde venerat, *protulit duos denarios, deditq; stabulario, vt curam illius ageret*. Substituit sibi Vicarios, & suppeditauit sumpeum ad curationem. *Duo denarij* sunt scientia & potestas Hortatur autem, vt non solùm curã adhibeant necessariam, & quam ex officio tenentur, sed, vt exquisitam, supraque debitum, id enim ipsis ad præmium fore. Tanta est Christi sollicitudo de incolumitate nostra,

1. Appropinquat peccatori.
2. Ligat vulnera.
3. Iufundit vinum.
4. Tollit peccata.
5. Et occasiones peccati.
6. Superioribus committit.

Psa. 115. 12. *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?*

PVNCTVM IV.

Conclusio. *Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? qui fecit misericordiam in illum. Vade & tu fac similiter.* Vult vt inuicem id officium præstemus in necessitatibus, tam corporis, quàm animæ, pro nostra facultate, & in exemplum insinuat, *redditurum mensuram bonam & supereffluentem.*

Christi imitatio.

Luc. 6. 88.

Nota. Hæc Parabola potest considerari, vel de genere humano percusso, & spoliato in Adamo per peccatum originale, vel de quouis peccatore, ratione peccati actualis proprij.

MEDITATIO LI.

Dom. 22. post Trini.

De Seruo debitore decem millium Talentorum. Matt. 18.

PVNCTVM I.

Tempus rationis reddendæ est punctum mortis: solet tamen citiùs præmonere nos Dominus, inspirando, vel morbo, vel aliter visitando, & tunc melior spes est componendæ rationis, & interest, vt in vita fiat, quod est misericordiæ tempus. Debitum *decem millium talentorum* dicitur, quando quis oneratus est peccatis. 1. Quia sunt contra decem præcepta, & quando etiam contra v-

peccator. debitor 1.

num factus est omnium reus. qui enim dixit, non mœchaberis, dixit, non occides: ac proinde in singulis offenditur legislator, vnde habet rationem peccati mortalis. 2. Quia sunt innumerabilia, & eò magis, si venialia adnumeres. 3. A grauitate, instar talenti, quia contra infinitam Dei bonitatem, & eximia beneficia, & in conculcationem sanguinis Christi, & interitum animarum ab eo redemptarum, & destructiua donorum gratiæ. 4. Quòd nec pro vno potest homo satisfacere, cùm per peccatum constituatur inimicus Dei, & debitum sit infinitum ab offensi dignitate. 5. A pœna, qua dignus est, vt *ipse, vxor, filij, & bona* diuendantur. Quis non exhorrescat peccatum

Iacob. 2. 10.

2.

3.

4.

5.

PVNCTVM II.

PATIENTIAM *habe in me, & omnia reddam tibi.* Aptè seruus iste egit ad obtinendam remissionem. 1. Agnoscit sincerè debitum. 2. Humiliat se, *procidit ad pedes.* 3. Orat instanter, vt sibi detur tempus satisfaciendi. 4. Proponit, ac promittit se omne redditurũ. id fit interuenientibus meritis Christi, & gratia. Faciam similiter. Vide Domini bonitatem: *Misertus serui illius dimisit eum, & debitum dimisit ei.* Plus facit, quàm petebatur, reuocata sententia de ipso, & cæteris vendendis, nec modò moram, concedendo solutioni, sed planè condonando. Vtique quo ad culpam, & pœnam æternam, pro quibus satisfacere nequimus. remittit etiam temporalem

Media impetrandi veniam

1

2

3.

4

Omnia Deus remittit.

lem, pro contritionis feruore. Tam bonus & misericors Dominus est, nobisque tam miseris, valde opus erat.

PVNCTVM III.

IDEM seruus tanto beneficio affectus, *conseruum suffocat pro centum denarijs*. 1. Solet vnus homo alteri esse debitor, quia facilè cótingunt offensiones verbo aut facto, pro humana fragilitate. Et habent inde iusti materiam virtutis, ex corde orando, *dimitte nobis sicut & nos*. sed ista debita, præ nostris erga Deum instar sunt paucorum denariorum, respectu millenorum talentorum, & adeò etiam minora, quòd iniuria ab excellentia offensi æstimetur, & quæ fit Deo, infinita. 2. Magna extitit serui crudelitas, quòd tam violentè inuasit, quòd supplicem, & ijsdem verbis deprecantem repulit, quòd trusit in carcerem, quòd non habuit rationem Domini communis, & qui ipsi indulserat, cui sine dubio ingrata erat futura illa vis. 3. Dicitur, quòd *egressus à Domino* ista perpetrauit, extra illius positus conspectum: sic nos, cùm obliuioni Deum tradimus, quòd sit inspector, Iudex, benefactor tam eximius.

1. Plus Deo debes quã tibi proximus.

2. Crudelitas serui.

3. Obliuio Dei.

PVNCTVM VI.

NARRATVR factum Domino, qui animaduertit. *Conserui contristati sunt*: sic iusti ob delicta proximi, quando alios lædunt; & quia lædunt facientes, & Deum offendunt

Conserui *narrauerunt Domino*: & ille ipse dolor, quem concipiunt iusti de talibus, clamor est apud Deum. *Tunc* irritatus *Dominus vocauit illum*. Fit, vt ob quædam peccata Deus acceleret tempus reddendæ rationis. Et absque hoc versari semper deberet ante oculos illud vltimum tempus, alioqui incertum. *Tradetur tortoribus, quoadusq; reddat vniuersum debitũ.* Ita prouocat iram Dei, & exacerbat ingratitudo acceptæ remissionis, quando propter Deum non exhibemus similem benignitatem proximis.

PVNCTVM V.

CONCLVSIO. *Sic & Pater meus faciet vobis, si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris.* Tanta est charitas Dei erga hominem, vt velit omnes similiter inuicem se amare: & indicantur quatuor causæ hoc faciendi. 1. Quia Pater cælestis ita iubet. 2. Quia sumus fratres inter nos. 3. Quia vnusquisque habet, quod ab alio sibi remittatur. 4. Quia Pater remittit nobis tantò maiora. Accedit seueritas diuinæ vltionis, nisi fiat.

Iniuriæ cõdonandæ.

cur.

1.

2.

3

4.

MEDITTAIO LII.

De Villico. Luc.16.

Domin.9 post Trini.

PVNCTVM I.

HOMO, *diues* est Deus ipse, cuius sunt omnia, quæ ad corporis vitam & oblectationem

Deus diues dat.

onem faciunt, tam bona gratiæ & gloriæ, quæ ad animam præcipuè ſpectant. *Villicus* eſt quilibet homo, cui ita Deus bona corporis & gratiæ tribuit, vt rationem reddere debeat de vſu illorum, qui debet eſſe iuxta Dei voluntatem. quare diſsipator eſt, qui ſecùs illis vtitur. *Diffamatur* autem diſsipatione, non ex rumore hominum, ſed ex facto ipſo, quod Deum non poſſit latere.

Homo villicus.

PVNCTVM II.

Luc. 16. 3.

EXigitur ratio à Villico, & exuitur officio. *Redde rationem: iam non poteris villicare.* Fit aliquando, vt Deus prouocatus peccatis preuertat tempus rationis. Vnde ait: *Ne impiè agas multum; & noli eſſe ſtultus, ne moriaris in tempore non tuo.* Contingit autem duobus modis, vel abſque præmonitione non dato tempore præparationis, vel dato, quod petebat Dauid: *paucitatem dierum meorum nuntia mihi.* Atque tunc ait: *quid hoc audio de te.* quo dicto repræſentabat nobis vniuerſa peccata, & vitæ remiſsionē. Idipſū dicit in abſceſſu animę, quando nō eſt amplius pœnitentiæ locus. Sed quam terribile illud: *Redde rationē villicationis tuæ?* in quo plurima continentur: *Venit nox, quando nemo poteſt operari:* &, *manifeſtari oportet ante tribunal Dei, vt referat quiſque propria, prout geſſit, ſiue bonum, ſiue malum.*

Acclerat iuſtitię diē quandoq; Eccl. 7. 17.

Pſa. 101. 24.

Reddes rationem. Ioan. 9. 4.

2. Cor. 5. 10.

PVNCTVM III.

Villici commentum. Non commendat Christus fraudem, sed industriam & studium consulendi sibimet, quod incitari oportet, estque nobis ad confusionem, qui tam studiosi non sumus pro animæ salute. Quod ait: *fodere non valeo*, ad asperum vitæ genus referri potest. Et, *mendicare erubesco*, ad vitam contemplatiuam, quæ est assidua oratio & quasi mendicatio à Deo. Monet Christus vt qui hæc sublimiora nequit, saltem bene alijs faciat, quomodo potest, vel in corporalibus, vel in spiritualibus, iuxta Pauli consilium: *Exerce te ipsum ad pietatem; quæ ad omnia vtilis est, promissionem vitæ, quæ nunc est, & futuræ.* Diuitias autem vocat Christus *mammona iniquitatis*, quãuis licitè acquisita, quia iniqui tãtùm in eis felicitatẽ ponunt, (*Beatum dixerunt populum cui hæc sunt*) vel, quia fortè sunt instrumenta peccandi. *Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationes, & laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociua.* Possunt tamen seruire saluti. Vnde ait Dominus: *Facite vobis amicos de Mãmona iniquitatis*, vt Tobias: *Fiducia magna erit coram summo Deo omnifacienti Eleemosynam.* Et *posita in corde pauperis pro nobis exorat* ab omni malo. Quare Paulus Timotheo: *Diuitibus huius sæculi præcipe, non sperare in certo diuitiarum, sed in Deo viuo, diuites fieri in bonis operibus, facilè tribuere.*

Cõfundit nos villicus.

1. Tim. 4. 7.

Diuitiæ Mammona.

Psa. 143. 15.

1. Tim. 6. 9.

Tob. 4. 11.

Eccl. 29. 25.

1. Tim. 6. 17.

MEDITATIO LIII.

Domin. II. post. Epiphan.

De Publicano & Pharisæo. Luc. 18.

PVNCTVM I.

Actus superbiæ.

AFFECTVS superbiæ in Pharisæo. 1.
1. Quòd se putat perfectum. Vnde nihil petit, nec veniam peccatorum, nec gratiæ augmentum, aut conseruationem. 2. Quòd prætextu gratiarum commendat seipsum ab operibus bonis. 3. Quòd se præfert aliis. 4. Quòd exilia sua opera bona cum sceleribus aliorum confert; & opera tantùm externa, quæ iactantiæ causâ faciebat, vti *sepulchrum dealbatum, intus autem plenum omni spurcitia.* 5. Quòd contemnit alios, etiam eum, qui secum orabat, quem temerè iudicat. Tam est cæca superbia, vt illius, qui dicebat: *Diues sum & nullius egeo, & nescis, quia miser es, pauper, & cæcus, & nudus.* Hi *vident festucam in oculo fratris sui, & in suo trabem non considerant.*

2. 3. 4. Mat. 25. 27. 5. Apoc. 3. 17. Matt. 7 3.

PVNCTVM II.

Actus humilitatis.

HVMILITAS Publicani. 1. *A longè stat*, indignum se reputans, propinquare Deo, vel etiam Pharisæo. 2. *Non audet leuare oculos* præ pudore ob sua peccata. 3. *Pectus percutit*, ex animo contrito, & cupido satisfaciendi. 4. Veniam sibi ipsi petit, se solum considerans peccatorem. 5. Paucis orat, confidens de misericordia Dei, qui non exau-

1. 2. 3. 4. 5.

dit in multiloquio: *Deus propitius esto mihi peccatori.*

PVNCTVM III.

SENTENTIA Christi de vtroque: *Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo.* 1. Decernit Dominus, non ex verbis, sed ex affectu cordis vtriusque. 2. Effectus superbiæ inanes reddere virtutes, humilitatis autem destruere peccata, interueniente pœnitentia. 3. Vniuersè: *qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur.* Id verum in omni statu & conditione hominum. Contingit autem tum in hac vita frequenter, tum maximè in altera semper, vt, qui in hac se humiliat, in illa exaltetur.

1.
2.
3.

MEDITATIO LIV.

Dominica Septuages.

De Operarijs conductis. Matt. 20.

PVNCTVM I.

PATER *familias* est Deus, qui licèt amplum regnum possideat in cœlo & in terra, tamen eò dicitur Paterfamilias, quòd singulis ita prouidet, ac de minutis ita disponit, atque si paruæ præesset familiæ. Deinde, quia Parabola sumitur á re domestica. Familia est fidelium congregatio, & præcipuè iustorum; operarii autem, qui eam excolunt, Prælati & alii. Vbi nota, quòd familia & vinea in idem

Deus omnibus prouidet.

Prælati.

recidunt: ac proinde fideles sunt vites, & filij
Psal. 115. 6. familias, seu Ecclesiæ. vnde Dauid dicebat: O Domine, *quia ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.* quin operarij dici possunt singuli fideles.
Ioan. 6. 44. Conducit operarios ipse Deus, *quia nemo venit ad Christum, nisi Pater attraxerit eum.* vtitur autem medijs, *Exijt primo mane:* quia ex quo incipit lumen rationis lucere in hominibus, eos vocat; licèt plerique detrectent, nec tamen omittit iterum atque iterum vocare per omnes ætates; & allicit alios, vt mercenarios, spe præmij, alios intus corripiendo, & simul mercedem suam offerendo, alios deniqúe, veluti iubendo, vt virtuosè occupentur.
Affectus laudis. Amabo hanc sollicitudinem Patris pro salute hominum, dolebo, quòd multi non obsequantur, & ego aliquando restiterim. *Exijt etiam primo mane* mundi vocare operarios; & in vtraque lege, naturæ & scripta: & tandem factus homo. Rogabo, vt mittat operarios idoneos in amplas gentilium regiones, ad gloriam suam.

PVNCTVM II.

Christus iudex. REDDITIO mercedis. I. Committit Procuratori suo: hic est Christus, *cui*
Ioan. 5. 7. *Pater potestatem dedit iudicium facere, quia*
Psal. 89. 4. *filius hominis est*, & fit in cuiusque vitæ fine. nam vita est tanquam dies, quæ præterijt, comparata æternitati. vnde Dauid dicebat: *mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna quæ præterijt*: & quia ita viuendum, ac si quoti die

tidie vocandi ad mercedem percipiendam. 2.
2.Nec vnius horæ labor fraudatur mercede quę Merces
tamen æqualis non erit quia, *reddet vnicuique* Rom.2.6.
secundùm opera sua. 3. Magis feruor operis, quàm diurturnitas æstimatur: quo fit, vt nouissimi 3.
accipiant eundem denarium, nam hi solent Nouissimi
cum maiori humilitate & feruore operari, se primi.
indignos mercede putantes; alii autem solent plus præsumere de suo merito, hinc illi vocantur priores ad mercedem, in eo quasi accidentali honore cæteris prælati. Collige, si vna hora tantùm profecerunt, quid si ab initio venissent? quàm beati id vellent, & primo mane paruisse vocanti, & tota vita feruenter operati fuisse? tu iam facito.

PVNCTVM III.

MVRMVRATIO priorum. Non murmurabunt sancti: sed per hoc Christus Murmura
declarare vult, quanti sit meriti, & gloriæ remissorũ.
apud Deum, feruenter egisse, vt cæteris sanctis 1.
ad inuidiam foret; si ratio status pateretur. Deinde indicantur proprietates remissorum. 1. præsumunt de suis operibus ob diuturnitatem, vnde dicunt: *Hi nouißimi vna hora fecerunt*: feruentes non ita: *portant pondus diei & æstus*: quia remissè operantibus onerosa sunt, licèt non grauia opera; con- 2.
tra feruentibus leuia, quæ alioqui grauia 3.
2. De inde exaggerant suos labores. 3. illi sunt mercenarij, & queruli, taciteque obmurmurant Deo & hominibus, quasi non pro merito

suo honorentur & promoueantur in hac vita. At feruidi solo Dei amore operantes nihil talé sed quouis fauore, diuino & humano, reputant se indignos. 4. Illi sunt inuidi, & obtrectant feruentibus, quasi nouitijs; isti tacent, & optant, omnes abundare diuinis & humanis fauoribus.

4.

PVNCTVM IV.

CONCLVSIO, *sic erunt nouißimi primi, & primi nouißimi.* Nam sunt, qui iudicio hominum habentur primi, & alij contra nouissimi, cùm iudicio Dei secùs sit. *Multi enim sunt vocati: pauci verò electi.* Multi vocantur ad fidem, & gratiam, sed pauci obediunt: ita etiam inter multos ad perfectionem vocatos plerique sunt remissi, pauci perfecti.

Multi peccatores, pauci iusti

MEDITATIO LV.

Feria 6. post. 2 Quadrag.

De Vinea. Matt. 21.

PVNCTVM. I.

PROVIDENTIA Dei circa *vineam* Ecclesiæ suæ. 1. *sepem circumdedit ei*, custodiam Angelorum, qui arcent feras, dæmones à vinea. quin *Dominus in circuitu populi sui.* vallauit etiam præceptis, & maximis tum præmijs propositis, tum pœnis. 2. *fodit in ea torcular.* Hæc sunt Sacramenta, Sanguinem Christi continentia, qui expressus est in torculari crucis, vnde Sacramenta vim habent suam, ac inprimis Eucharis-

Seps Angeli.

Psal. 124. 2

2. Sacraméta torcular.

chari-

charistiæ mysterium. Lex etiam diuina dici potest torcular, quia *eius finis est Charitas*, optimum videlicet vinum quod ipsius etiam Dei cor lætificat, quodq; exprimitur studio mortificationis, & humiliationis quasi prælo. 3. & *ædificauit turrim*. Hæc est diuini oculi omnia contuentis prouidentia. Item *domus Dei*, seu sacra ædes, in qua *inuocatur illius nomen*, *quod est turris fortissima*. Item sacra Scriptura, per quam eleuantur corda nostra à terrenis, & quæ vt *turris Dauid, ædificata est cum propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium*. Habet omnia præsidia contra aduersarios, tum visibiles, tum inuisibiles. 4. & *locauit eam agricolis*. eij sumus nos, quisque pro sua parte, pro anima propria, & pro sibi commissis. *Locauit* non vendidit, quia dominium sibi retinet: vult autem, vt eam excolamus ita, vt fructum afferat; fructus autem sibi reseruat. 5. *Et peregrè profectus est*, vt liberè pro arbitrio agamus, ac si ille abesset, nec inspiceret: sic probat fidelitatem nostram.

1. Tim. 1. 5.

3. Turris prouidētia Dei

Pru 18. 10.

Cant. 4. 4.

4. Locat nobis.

5.

PVNCTVM II.

EXACTIO fructus. Tempus fructus est tota hæc vita: *Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes*, & pro nobis & pro alijs. *Misit seruos suos ad agricolas, vt acciperet fructus*. Semper misit Deus hortatores, olim Patriarchas & Prophetas, & tandem filium suum, quem similiter malè exceperūt: vt meritò queratur, *quid est quod debui vltrà facere*

Gal. 6. 18. Deus mittit seruos varios.

Isaiæ 5. 4.

vineæ meæ? nec desistit adhuc vrgere nos per seruos suos, internasque motiones, quas repellimus. Et, dum peccamus, iterum Filium Dei crucifigimus. Quin filium in medio nostrum reliquit, in venerabili Sacramento, vt saltem eius respectu moueremur ad bene agendum: sed nihil satis duro cordi.

PVNCTVM III.

Dei iusta sententia.

SEntentia in malos agricolas. Ipsimet pronuntiant, *malos malè perdet, & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis.* Tam sunt iudicia Dei iusta, vt idem contra se proferant rei; quanta etiam hominis malitia; qui, cùm ita sentiat, non tamen sibi applicat ad emendationem. Tum Dominus approbans, ad ipsos applicat. *Ideo dico vobis, quia auferetur à vobis Regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius.* Terribilis & iusta sententia, quam executus est Dominus in populo suo: exequitur etiam quotidie; dum alijs abnegantibus fidem alios substituit, & regna ipsa propter peccata trãsfert ad alios. ac si ego non respondero vocatoni meæ, pro vno ingrato plures sibi obsequentes suscitabit.

MEDITATIO LVI.

Dominica 20. post Trinit.

De Inuitatis ad Nuptias & ad Cœnam Matt. 22. Luc. 14.

Consentiunt ambæ Parabolæ, & eodem spectant.

Pvnctvm I.

Simile est Regnum cœlorum Regi, qui fecit nuptias filio suo. Rex hic est Pater cœlestis, qui naturam humanam filio suo in vnitate personæ mirabiliter copulauit, vtique vilem & deformem, sed copulatam insigniuit omni lapide precioso. Cur non potiùs Angelicam? quia humana magis indigebat. Et in hoc commendatur bonitas & charitas Dei. Neque id modò, sed filium suum iam hominem factum desponsauit Ecclesiæ, animabus fidelibus, in fide & charitate, ornans illam, vt decebat sponsam filij Dei. Agnosce, ô anima, dignitatem tuam! Neque id beneficium voluit esse paucorum, aut tantùm nobilium, sed planè omnium, absque exceptione gradus & conditionis.

Rex Deus, Filius Christus.

Pvnctvm II.

3. Fercula parat.

Institvit Nuptialem cœnam, *& misit vocare inuitatos.* In hac cœna tria proponuntur fercula. 1. Doctrinæ cœlestis qua intellectus illustratur, & pascitur

1.

2. Præ-

2. 2 Præceptorum & consiliorum, quibus perficiendis voluntas impinguatur, & mirificam
3. capit delectationem. 3. Sacramentorum, vitam præbentium, & nutrientium, quod maximè
Sap.16.20. præstat Eucharistia, in qua ipse sponsus sumitur *omne delectamentum in se habens*. Ad hanc cœnam vocamur per prædicatores, & inspirationes, & alia media. Accurram auidè, vt tantis fruar delicijs.

PVNCTVM III.

Impedimenta tria. INVITATI prætendunt excusationes, quò minùs veniant. 1. *Villam emi, & necesse habeo exire & videre illam.* Hæc est superbia
1. Superbia. vitæ, vanitatis, & curiositatis studium. 2. *Iuga boum emi quinque, & eo probare illa.* Hæc est
2. Auaritia. sollicitudo nimia temporalium. 3. *Vxorem duxi, & ideò non possum venire.* Si concessa carnis
3. Voluptas. cura auocat, quid faciet inconcessa? 4. *Reliqui*
Luc.14.20. *tenuerunt seruos eius & contumelijs affectos occiderunt.* hoc iam crimen inexpiabile, faciunt
Detrahentes prædicatoribus. hoc, qui benè consulentium & monentium honorem, & famam gladio linguæ concidunt, eosque vellent preditos: In tales excandescit Rex, & *occidi iubet* euersa ciuitate ipsorum, rebusque omnibus incensis.

PVNCTVM IV.

SVBSTITVVNTVR alij conuiuæ. Non frangitur diuina bonitas ingratitudine spernentium ipsius cœnam, quamuis ex ijs sint qui minimè debuerant, quippe cultiores:

sed pergit inuitare abiectiores, qui, quòd in mundo parum habent, liberiores sunt ab impedimentis veniendi. Iubet autem *vocari pauperes, ac debiles, & cæcos & claudos*, & obuios quosque & *compelli ad intrandum*. Non vult haberi rationem vel defectuum naturæ, vel etiam virtutis, quia illi non obstanti ab his autem accedentes sanantur per gratiam iustificationis. *Compellendos* dicit, ad vim gratiæ diuinæ significandam, quæ etiam rebelles ad se compellit voluntates, non cogens, sed fortiter, suauiterque trahens, vt quis amore trahitur. Denique vult, domum mensamque suam repleri discumbentibus. Quare ne cadamus animo, ob multorum pereuntium ruinas, potens enim est illas reparare, suorumque numerum implere.

Vocat sine respectu conditionis, nouos

Pvnctvm V.

Rex discumbentes lustrat, & *videt hominem non vestitum veste nuptiali*. Hæc est charitas & iustitia, sine qua non est accumbendum huic mensæ, præsertim corporis Domini. Imò quicunque intra Ecclesiam est, & bonis illius participat, si ad finem mundi, aut vitæ suæ fuerit repertus absque charitate quando Dominus visitatum venerit, expelletur foras, & *proijcietur in tenebras exteriores*. Sed quomodo inter tot vnus tantum inuentus absque tali veste; significatur, quòd nemo effugiet diuinos oculos, etiamsi vel vnicus sit inter innumerabiles. Et tantum id esse

Sola fides non sufficit.

Deum nemo effugiet.

malum

malum, vt si vel vnicus ex omnibus proijciendus foret sufficeret, vt omnes contremiscerent: quid autem, quando contra accidet, vt paucissimi saluentur præ numero pereuntiũ? Denique quis ferat illam obiurgationem? *Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* vnde tantum ausus? ô quanta confusio futura est tali in præsentia Angelorum & Sanctorum! & ad hæc *obmutescet:* quomodo enim excuset. Obmutescam ego nunc à propria conscientia redargutus, ac emendationem vitæ meditabor.

Confundet malos.

Pvnctvm VI

Pœna.

1. Carceris.

2. Obstinationis.

3. Tenebrarum.

4. Fletus.

SENTENTIA in reum: *Ligatis manibus, & pedibus mittite eum in tenebras exteriores.* Pœna quadruplex 1. perpetui carceris, in quo vincietur. 2. Obstinationis, *ligatis pedibus*, vt nullos affectus bonos concipiat, & *manibus*, ne bona operetur. Siquidem in hac vita talis fuit inordinatis passionibus obnoxius, & ad bona opera præpeditus. 3. Horribilium *tenebrarum*, quòd visionis Dei clara luce priuabitur, & iudicij lumen in illo tenebrescet, sed & corporeæ tenebræ offundentur, quando ignis ille infernalis vret, sed minimè lucebit. 4. *Ibi erit fletus & stridor dentium.* flebit, quia tanti boni iacturam fecit, & crucians malum lachrymas exprimet irremediabiles.

MEDITATIO LVII.

De decem Virginibus. Matth. 25.

In communi SS. Virginũ.

PVNCTVM I.

IN Ecclesia ſunt boni & mali, prudentes & inſipientes, & vtrique aduentum Christi ſponſi exſpectant, ad nuptias cum Eccleſia triumphante celebrandas. Fatuis ſimiles ſunt, qui lampades habent, ſed non oleum, ad fouendum lumen. Veritates fidei tenent, ſed non charitatem, lucent exteriùs per opera quædam, ſed interna virtute carent: ſunt integri corpore, ſed non ſpiritu; profitentur perfectionem à qua longè abſunt. Quid ni ſtultus ſit, qui iudicem omnia peruidentem, & præſertim interna requirentem non aliter paratus expectat? contraria omnia faciunt prudentes. Fatui qui?

PVNCTVM II.

MOram *faciente ſponſo, dormitauerunt omnes & dormierunt.* Mora fit, quia boni & mali ferè ſibi perſuadent longiorem vitam, &, vt Dauid loquitur, *annos æternos in mente habent*, vnde boni remiſsiùs viuunt, & mali peccant liberiùs, quod eſt dormire. *Surge qui dormis, & illuminabit te Chriſtus.* Pſal. 76. 6. Ephe. 5. 14.

Item dormio vocari poteſt ægritudo, aut ſenectus, aut alia cauſa diſponens ad mortem, cuius imago quædam eſt ipſe ſomnus. Priuat enim vſu delectabilium, vt mors & quamuis Dormire quid.

repel-

repellatur, tandem obruit vigilantem. Cùm me ad somnum compono, mortis memoriam reuocabo.

Iudicium repentinũ

Media autem nocte clamor fit: Ecce sponsus venit, exite obuiam ei. Cùm minimè cogitatur, ex improuiso; proinde hanc vocem insonare auribus meis assiduè curabo. Venit autem vt sponsus prudentibus, at stultis vt iudex. Eandem vocem audire mihi videar, cùm ad sacram communionem accedo.

PVNCTVM III.

Stultitia peccatorũ.

ADuentus sponsi. *Tunc surrexerunt omnes Virgines illæ* in aduentum sponsi: & quasi ex somno graui experrectæ circumspicient se ipsas, & lampades suas, quas stultæ deprehendent inconcinnas, ad occurrendum sponso, & serò de oleo cogitabunt, cumque irrisione mittentur ad vendentes, qui nulli ibi erunt; quando omnis sublata erit auxilij occasio. Ergo nunc mihi prospiciam.

Iustorum exultatio.

At prudentes paratæ occurrent. O quàm sibi gratulabuntur! quanta gestient lætitia à visione clara sponsi! à complexu & osculo beatificæ charitatis! delicijs mensæ illius! tunc lampas cuiusque lucebit centupliciter, à lumine charitatis, vultûs sponsi, & flammas emittet sincerissimæ charitatis, redundante oleo diuinæ cosolationis, sine metu, & absque periculo extinctionis in æternum.

PVNCTVM IV.

CLAVSA *est ianua*, tùm prudentibus, quæ nunquam ab illa facilitate excidere potę- runt, cum fatuis, quibus nunquam patebit ingressus, obiecto illo quasi pessulo inuiolabili: *Nescio vos*. Conclusio Parabolæ est: *Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.* Vigilate. *Mar.* 13. 7.

MEDITATIO LVIII.

In Comm. Confessorum.

De Talentis. Matth. 25. Luca. 19.

PVNCTVM I.

QVAE sunt ista talenta? 1. bona naturæ tam corporis quàm animæ. 2. bona externa, & acquisita, vt scientiæ, officia, honores. 3. propria fidelium, sed communia cum malis, vt fides, spes, ius Sacramentorum. 4. propria iustorum, Charitas, & dona quibus negotiantur, & merentur sibi incrementum gloriæ. 5. gratis data, pro ædificatione Ecclesiæ, & animarum salute promouenda.

Talenta quinque. 1. 2. 3. 4. 5.

Dator omnium est Deus, à quo recognoscenda sunt: dantur autem non æqualiter, sed iuxta triplicem mensuram in Parabola expressam: *quinque, duo, vnum*: de quo nemo queri potest, quia nulli Deus debet, & distribuit pro sapientia sua. Dat autem secundùm propriam cuiusque virtutem, prout videt cuique conuenire, respectu finis propter quem dantur. Finis autem est salus & perfectio tùm

Deus dator.

nostra, tùm proximorum, pro cuiusque viribus. Dantur enim, vt negotiemur. *Negotiamini, dum venio.* quo prohibentur duo extrema, & cessatio, & profusio. nam vtendum est talentis, nec temerè impendenda cum periculo amittendi. O Domine, da mihi non spiritum huius mundi, sed *spiritum, qui ex Deo est*, vt sciam, *quæ à Deo data sunt mihi*, vt illis benè vtar, nec prætereat me dies sine lucro: gratias autem agam pro acceptis, non inde superbiens, aut alijs me præponens; sed nec plura appetens, quàm tuæ visum est prouidentiæ.

Dat, vt negotieris.

1.*Cor*.2.12.

PVNCTVM II.

VSVS Talentorum; qui duo, & quinque acceperant, totidem lucrati sunt: par industria in talentis inæqualibus. Vt nemo putet, minùs sibi contendendum quòd pauciora acceperit. Imò Lucas ait: quòd *vna mina* lucrata sit in alio *quinque minas*, in alio *decem*. Tantum valet conatus, sed non sine gratia, sicut dicit Paulus: *Abundantius illis omnibus laboraui: non ego autem, sed gratia Dei mecum.*

feruorem lucramur. *Luc*.19.16.

1.*Cor*.15.10.

Piger autem talentum fodit in terram: nec excusat, quòd cæteris minùs acceperat, quia & vna mina potuit decem facere, sed contingit, vt, qui minùs se habere vident, despondeant animum, vt pigritiæ se dedant: ac si circa terrena se aliquid posse aduertant, illuc omne applicent studium, posthabitis melioribus. Cæterùm *qui plus accepit, plus exigetur* ab

Minus habentes desperant.

Luc.12.48. S Gregor. Homil.9

ab illo; nam cùm augentur dona, rationes etiam crescunt donorum.

PVNCTVM III.

EXactio rationum. 1. post multum temporis. Vt nemo excusari possit defectu temporis ad negotiandum, & quia iudicium generale erat differendum. 2. fiducia bonæ negotiationis in fine vitæ, cùm dicere poterit. *Domine, ecce alia quinque superlucratus sum*. 3. remuneratio: *Euge serue bone & fidelis*. O magnum à Deo testimonium! bonus à vita, fidelis ex vsu donorum. *Quia super pauca fuisti fidelis*, pauca, & parua sunt præ cœlestibus, quæ rependam tibi, *Intra in gaudium*, absorbere prorsus gaudio, atque circumflue. *Inebriare ab vbertate domus meæ, & torrente voluptatis satiare*. 4. Eadem verba dicuntur ei, qui duobus duo lucratus est, quia etsi talenta inæqualia, non item labor, & industria, siquidem accepta duplicauit: æstimatur autem meritum ex comparatione ad gratiam, quæ fuit in vtroque par. Et potuit etiam esse maior cooperatio in eo, qui minùs habuit: vnde plus accepisset præmij, vt qui vna *mina lucratus est decem*, accepit *decem ciuitates*; qui autem quinque tantùm, totidem accepit. Vide anima, quanti sit, ferventer cooperari gratiæ Dei.

1. Tempus dat Deus.

2.

3. Remuneratio.

Psal. 35. 9.

4. Diligentiæ ratio habebitur.

PVNCTVM IV.

EXCVSATIO pigri: *scio quia homo austerus es, metis vbi non seminasti*. hæc sunt excula-

Serui pigri malitia.

cusationes in peccatis, timores fingere, & pericula. Nequaquam austerus est, sed blandus, nec metit, vbi non seminauit, imò seminans multum, colligit ferè parum. Obiurgatio pigri sanè terribilis coram Angelis & Sanctis. 1. compellat: *serue male & piger*, atque ex ipsiusmet verbis eum redarguit: Cogitabas, me esse talem, & tamē neglexisti operari? iubet ab eo *auferri talentum*, quod etiam in hac vita contingit ob desidiam, in altera autem irremissibiliter in perpetuum. Iubet autem *dari habenti decem*, quòd ablatio talenti cedat in gloriam accidentalem bonorum applaudentium, iusto Deo iudicio. 3. *eÿcitur in tenebras exteriores*: quòd si is, qui tantùm non est vsus, quid ei futurum, qui fuerit abusus ad iniuriam Dei?

Pœnæ.
1. Reprehensio.
2. Priuatio.
3. Tenebræ.

PARS QVARTA MEDITATIONVM.

DE PASSIONE DOMINI nostri Iesu Christi.

INTRODVCTIO AD MEDITAtitationes Huius Quartæ Partis, de Paſsione Domini.

EDITATIO de Paſsione Do-
mini, tametſi peculiariter con- Vtilitas.
ueniat viæ illuminatiuæ, con-
fert tamen omnibus. Inde enim
iuuantur peccatores ad reſipi-
ſcendum Incipientes ad paſsiones edoman-
das. Proficientes ad progreſſum in virtutibus.
Perfecti ad vnionem cum Deo. Per eam inno-
uantur prodigia mortis Chriſti in animis. *Mat.*28.51.
Terra tremit, hoc eſt, terrena corda concuti- Timor.
untur ſalubri metu à tam ſeuera animaduer-
ſione diuinæ iuſtitiæ in Filium ob peccata
aliena. *Petræ ſcinduntur* emolliente dolore Contritio.
de peccatis, pro quibus talia Chriſtus per-
peſſus ſit. *Sepulchra aperiuntur*, per humi- confeſsio
lem confeſsionem in reſurrectionem nouæ
vitæ. *Velum templi rumpitur à ſummo vſque*
deorſum, vt reuelata facie gloriam Domini Contem-
ſpeculari liceat, cum ſumma diuinarum per- platio.

fectionum, tum ima carnis assumptæ Hæc petra est refugium Herinaceis, hoc est, peccatoribus horrentibus à spinis. Huc puriores, vt
Deut. 32. 13. columbæ, aduolant, & in foraminibus petræ huius nidificant. Et alij quasi cerui, soliti montes excelsos petere (quorum conuersatio in cœlis est,) inueniunt locum requietionis suæ. Hinc *sugunt* omnes *mel de petra, oleumq; de saxo durißimo*: fuit enim Christus
Finis. in passione sua quasi petra durssima, ad sustinendum cruciatus & iniurias, & ex ea percussa manauit oleum ad curanda vulnera nostra, & mel cœlestium consolationum.

Modus meditádi. Ex hoc principio colligi potest, qualis debeat esse finis cuiusque in meditando: nempe vel purgandi animam à peccatis, vel promo-
1. uendi in vertutibus, vel, vniendi cum Deo per
Iustinianus. affectus charitatis ardentes. Porrò passionem meditari licet per modum tùm gaudij, tùm mœroris. Gaudio est, quòd vt ait Iustinianus, *diuinæ miserationis reseratur abyssus; cœlorum aperitur ianua, charitatis latitudo ostenditur, & quātus sit homo demonstratur. Vile enim esse*
Gen. 22. 13. *non potest, quod Filij Dei sanguine comparatur.* Hinc Abraham in Ariete, loco filij sui Isaac substituto, videns hunc diem Dominicæ passionis gauisus. Et ipse Christus coronatio-
2. nis, desponsationis, & lætitiæ cordis sui diem hunc vocat in Cantico. Modus iste conuenit perfectis. Alter modus est mœroris & compassionis, quòd Christus tanta sit passus, & ego causam præbuerim: cumque ille sic ex-

horruerit, & tristatus fuerit, decet me compati, ne cadat in me illa eius querela: *Sustinui, qui simul contristaretur, & non fuit, & qui consolaretur, & non inueni.* Porrò Christus bibit calicem passionis, tum ferendo cruciatus in corpore, tum eos priùs animo reputando. De priori modo dixit filijs Zebedæi: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* De posteriori autem apud Marcum additur: *Potestis bibere calicem, quem ego bibo, aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari?* quasi assiduè biberet, etiam tunc præsensione impendentis supplicij: sed in horto Gethsemani planè exhausit. Quare debemus contendere, vt vtroque modo etiam nos calicem bibamus, tum conformitate patiendi, tum affectu compassionis.

Psa.68.21.

Christus passus corpore & anima.

Mat.20.22.

Mar.10.38.

In affectu hoc imitabimur Christi matrem, cuius *animam pertransiuit gladius*: Et est peculiare donum Dei, de quo Isaias: *Aspicient ad me, quem confixerunt, & plangent quasi super vnigenitum:* quod etsi exponi solet de Iudæis, serò lugentibus peccatum suum; tamen conuenit in eos etiam, qui seriò cogitant se dedisse causam Christi morti, & ex intimis sensibus dolent. Sed hoc satis non est, nisi accedat conformatio in passionibus, partim assumptis voluntariis pœnis corporis, partim vltrò obuenientibus incommodis gratanter suscipiendis. Nam Paulus in donis Dei ponit, *non solùm, vt in eum credatis, sed vt etiam pro illo patiamini.* Et alibi de se scribit: *Semper mor-*

Imitatio Christi.

Luc.2.35.

Zac.12.10.

Phil.1.29.

2.Cor.4.10.

tificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, vt vita Iesu manifestetur in corporibus nostris. Et de hoc gloriatur: *Ego stigmata Domi-*
Gal. 6. 17. *ni Iesu in corpore meo porto.* Præter hæc, & ex his consequetur studium imitandi heroicas virtutes, quarum viuum exemplar in sua passione Dominus expressit: qui finis est præcipuus, & commendatur à D. Petro, cum ait: *Chri-*
1. Pet. 4. 1. *sto igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini.*

Præparatio. Iam, vt finem propositum in Meditatione, Dominicæ passionis assequamur, opus est præparatione, non solùm ob communem rationem, quâ iubemur ante orationem præparare animã
Eccl. 18. 23. ne simus, *quasi homo qui tentat Deum*, sed etiã ob speciale, quia ipsemet Dominus, ad obeundã passionem, semet magno studio comparauit.
Thre. 3. 20. Quare cogitabo, ipsum Christũ mihi dicere illud: *Recordare paupertatis meæ, absynthij & fellis.* Respondebo autẽ, quod subiicitur: *Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea: Hæc recolens in corde meo, ideò sperabo.* Nam deuota commemoratio passionis Christi, fiduciã
In stimul. c. 4. excitat. Præparatio igitur esse debet, quam præscribit Bonauentura. Debet homo aggredi hoc tam nobile opus humiliter, confidenter, in-
Prou. 18. 17. stanter, & cũ quanta potest cordis sui mũditia

I. Humiliter. I. *Humiliter*, non solùm ex communi causa, quia *iustus initio orationis accusator est sui*; sed speciatim ex consideratione, quòd ego Dominũ meum in eas ærumnas coniecerim, vnde magnopere confundar. Ampliùs, reputabo

me indignum, qui Christo patienti assistam, nam priuilegij fuit, quòd tribus discipulis in horto cõmunicauit sui animi angorẽ, quodq; Ioannem & Magdalenam sibi morienti interesse voluit cum Matre sua. Superbi autem arcentur ab isto spectaculo. Sicut in Iob dicitur: *Timebunt, & non audebunt contemplari omnes, qui sibi videntur esse sapientes.* *Iob.37.24.*

2. Confidenter.

II. *Confidenter*, quòd fiam particeps fructus, ob quem passus est Dominus, si passionis ipsius meditationi intendam, Et excitabo fiduciam ex triplici capite, ex *merito* eiusdem passionis, ex *affectu* illo Christi, quo misertus nostri factus est noster aduocatus per passionem suam; denique ab *exemplo* latronis, qui in cruce locum gratiæ inuenit.

3. Instanter.

III. *Instanter*, vt orauit Christus ante passionem, non somnolenter, vt discipuli.

4. Mundè.

IV. Cum *munditia*, quales decet pro tam pretioso liquore excipiendo nos exhibere.

Modus meditandi Specialiorum.

Restat dicere de modo meditandi, qui, ad vitandum tædium, potest esse multiplex. Duo sunt modi suprà indicati, vel, vt consideretur vniuersè ipsa passio, tanquam insigne beneficium nobis collatũ, grates Deo agendo; vel vt summè afflictiua Christi, ei compatiendo. Sed specialiùs ad singulas passionis partes descendere debemus, idq; duobus item modis. Vel persequendo ordine historiam, & in singulis partibus immorando, pro ratione fructus, qui percipitur, vel aliquam ex virtutibus Christi, in passione præcipuè relucenti-

bus, ob oculos proponendo, & actus omnes, vbi enituit, studiosè percurrendo, vel loco virtutis, certum genus doloris aut contumeliæ, quod sustinuit, per plures occasiones, similiter expendendo, vel denique quæcunque in vno aliquo corporis membro pertulit, simul colligendo.

MEDITATIO PRIMA, ET QVASI FVNDAMENTVM RELIQVARVM, DE CIRCVMSTANTIIS DOMINICAE PASSIONIS.

PVNCTVM. I.

QVIS patitur? 1. Agnus sine macula, *qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius.* Sanctus Sanctorum, cui Spiritus datus est absque mensura. Quem ipsi crucifixores filium Dei, & iustum agnouerunt, quando compuncti dicebant: *verè filius Dei, & homo iustus erat iste.* 2. Patitur is, qui se totum impenderat in beneficium aliorum *benefaciendo & sanando omnes oppressos à diabolo.* Itaque non solùm talia supplicia meritus non fuerat, sed omne potiùs obsequium: vnde conqueritur: *Retribuebant mihi mala pro bonis.* 3. Patitur magnus ille amator hominum, qui nobis omnia factus est, ipse Pater

1. Pet. 2.1. Persona patientis. 1.

Mat. 27. 54.

Luc. 33. 47. 2.

Actor. 10. 38.

Psa. 34. 12.

noster Magister, Medicus, Redempror, Pastor Creator, Beatificator, Sponsus animarum. Si Filius Patris, si sponsa debet sponsi pœnas, necemque persentire, qualiter ego Christi, qui etiam ante passionem in Sacramento mirabili se intimè in præcordia nostra insinuauit, vt illius vicissim passiones quasi nostras sentiremus.

Pvnctvm I.

Qvuantum patitur: Ad duo capita reuocatur, ad externas passiones, quas vocauit ipse Dominus baptismum: *baptismo habeo baptizari*: & ad internas, quas *calicis* nomine significauit. Atrocitas passionis. Luc. 12. 50.

I. Quoad primum caput, sustinuit omne genus passionum. In rebus externis, quia ipsis exspoliatus *vestibus*, nudus palàm crucifixus est, partientibus illas inter se crucifixoribus. 2. In *honore*, omne genus contumeliæ in ipsum iactatum fuit. 3. In *fama* variè traductus fuit in genere virtutis, habitus est pro *Samaritano*, & possesso à Dæmone, seductore, vorace, vini potatore, blasphemo, & reprobo. 4. In genere *sapientiæ*, sine literis, furiosus, & stultus. 5. Quoad *miracula*, impostor, & magus, & quòd in Beelzebub operaretur. 6. In *corpore*, cruciatus, tum per se maximos, tum ex complexione delicata sustinuit. 7. In *amicis*, vel quia ab ijs desertus fuit, vel quòd illorum vicem, præcipuè Matris valdè doleret.

1. In externis.

3. Ioan. 8. 48.

Ioan. 7. 15.

2. In sensibus corporis. 2. Deinde, licet discurrere per quinque sensus. *Oculi* cruciabantur visis subsannantium actibus, & gestibus; contrà verò lachrymis ipsum amantium, sed & sputis deturpati, & sanguine ex capite defluente oppleti, necnon proprijs lachrymis exesi. *Aures* autem exulceratæ audiendis blasphemijs, falsis testimonijs, atque indignissimis accusationibus aduersum se. *Odoratus* ab Caluariæ graueolentia. *Gustatus* à siti ardenti, & oblato in solatium aceto. *Tactus* per omnia membra à flagellis, spinis & clauis.

3. In mēbris externis. *Isaiæ* 1.6. 3. Præterea, licet partes corporis præcipuas percurrere, & in singulis propria considerare tormenta, vt verum de Christo sit *à planta pedis vsque ad verticem non est in eo sanitas.*

4. Interior afflictio. 4. Dolores interni maximi fuerunt vt ex agonia apparet, cum sudore sanguineo.

PVNCTVM III.

Circumstātiæ persecutorum Christi. A Quibus patitur? 1. fuerunt ex omni genere hominum, summo, medio, & infimo, nec non sacro, & prophano, vt patet ex historia; & in quos contulerat plurima beneficia toto prædicationis suæ tempore. 2. furecia bant in Christum varijs concitati motibus. Alij non ferebant, vitia sua ab eo coargui, alij metuebant sibi à Cæsare, alij cæco Zelo Religionis ducebantur. 3. incentores fuerunt potestates tenebrarum, dæmones: nam *Diabolus*

1.
2.
3. *Ioan.* 13. 2.

misit

misit in cor, vt traderet eum Iudas. Et Christus ipse in comprehensione dixit; *Hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.* Nec sicut Iob permissus est Sathanæ, vt *tamen illius animam seruaret*, vt & Christus; sed hic absque exceptione. 4. augebant Christi dolores, quòd intueretur corda torquentium, cerneretque, quanta in ipsum rabie agerentur, vt parua essent, quæ inferebant, præ odij magnitudine.

Luc. 12.53.

Iob. 2.6.

4.

PVNCTVM IV.

PRo quibus patitur? 1. pro omnibus omnino hominibus, vt redderet Deo honorem ab eis ablatum, vt iratum hominibus placaret; vt gratiam & media ad æternam salutem necessaria illis procuraret vt cœlum eis aperiret, gloriamque beatitudinis acquireret. Ad quæ opus fuit infinito pretio, non solùm, quia demerita fuerunt innumera, sed quia infinitæ malitiæ, ob Dei offensi infinitam maiestatem. Et quamuis sufficeisset vna gutta sanguinis, ob patientis personæ infinitam dignitatem, voluit tamen totum fundere, vt copiosa esset Redemptio, & superabundans, ac, vt ex consideratione remedij (sicut ait Bernardus) periculi mei æstimem magnitudinem. Porrò quia totus homo saucius erat, voluit per omnia pati, vt vitijs singulis propriam adhiberet medicinam cupiditati nostræ nuditatem suam, superbiæ nostræ opprobria sua, &c.

1. Passus pro omnibus hominibus

Sermo 3. de. Nati.

Toto corpore pati voluit.

2. Pro inimicis patitur proque ipsis cru-

2. Pro inimicis.

cifixoribus, vt huius ipsius peccati veniam à Deo ipsis impetret, vnde & pro illis orauit in Cruce Patrem, etiam excusans, quòd *nescirent quid facerent.*

3. Pro singulis. Gal.2.29.

3. Ita pro omnibus patitur, vt pro singulis patri æterno offerret cruciatus suos. Et ita illos mihi applicabo cùm S. Paulo dicens: *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.*

PVNCTVM V.

Ex amore passus. Ephes.3.19.

QVo affectu Christus patitur? Ardentissimæ charitatis, de qua S. Paulus, *vt possitis comprehendere, quæ sit latitudo, & longitudo & sublimitas & profundum, scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi.*

Amoris signa. 1. Luc.12.50 2. 3.

Signa sunt huius affectus. 1. quòd desiderauerit ardenter pro nobis pati. *Baptismo*, inquit, *habeo baptizari, & quomodo coarctor, vsque dum perficiatur.* 2. quòd aduentantes passiones vltrò amplexus est: contra quàm multi sunt, qui contrarium faciunt, qui profitentes illarum desiderium, defugiunt experimentum. 3. quòd paratus fuit multò plura pati, quàm hostes infensissimi excogitare potuerunt.

PVNCTVM VI.

1. Virtutes cur exercuit in passione.

VIRTVTES Christi in passione relucentes. I voluit tunc præcipuè omnes exercere, qui venerat vt Magister, verumque illarum exemplar, & ita voluit in fine tanquam

compendio omnium ſpecimen præbere. Deinde, vt, quia per paſsionem promerebatur nobis ipſas virtutes, earundem actibus ipſas nobis mereretur. Præterea, vt quæ iacebant in obſcuro, ſic magis proferret, & illuſtraret. Tandem, vt illas quaſi vltimam ſuam voluntatem nobis relinqueret, quod de charitate dixerat, *hoc eſt præceptum meum.*

2. Exercuit heroicos illos actus, à quibus beatos pronuntiauerat, qui tales eſſent: *Paupertatem ſpiritus*, etiam à veſtimentis, dum pendet nudus, & affinem huic *humilitatem: factus opprobrium hominum, & abiectio plebis.* Pſal.21.6. *Manſuetudinem, qui, cum malediceretur, non maledicebat, cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti ſe iniuſtè, & tanquam Agnus manſuetus ad occiſionem ductus eſt, & coram tondente ſe obmutuit.* Luxit quando *clamore valido & lachrymis preces & ſupplicationes obtulit in cruce.* quin & guttas Sanguinis toto corpore effudit præ luctus magnitudine. *Sitiuit iuſtitiam* inſatiabiliter, cuius omnes partes implere voluit, & tandem, vt eam nobis pareret, mori *ſitio.* *Miſericors* fuit ita, vt ſua & ſe, pro ſubleuandis miſerijs noſtris mille modis impenderit, nulla ſui habita ratione. *Mundus corde*, vnde & placuit illius ſacrificium Patri. *Talis enim decebat, vt eſſet nobis Pontifex, ſanctus, impollutus, ſegregatus à peccatoribus. Pacificus*, fuit, quia per mortem ſuam pacificauit nos Deo, & *fecit vtraque vnum.* *Paſſus* denique eſt *propter iuſti-*

2. Exercuit octo Beatitudines.

1. Pet.2.23.

Iſa.53.7.

Hebr.5.7.

Heb.7.26.

Ephe.2.14.

Matt. 5.11. *tiam*, & passus omnia illa summo gradu: *Cùm maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & eiecerint nomen vestrum tanquam malum*, &c.

3. Eius obedientia. 3. sigillatim obedientia eius consideranda est, ex verbis Apostoli: *Humiliauit semetipsum factus obediens, vsque ad mortem.* 1. in

Philip. 2.8.

Ioan. 19.28. opere difficillimo. 2. integerrima, *sciens: quia iam omnia consummata sunt, vt consummaretur* Scriptura, *dixit: Sitio*, vt & hæc pœna impleretur, quòd potatus est aceto. 3. promptissima. *Ego autem non contradico.* 4. humillima. subiecit se vel pessimis. *Dominus aperuit mihi*

Isai. 50.5. *aurem*, vt obedirem. *Ego autem non contradico. retrorsum non abij; corpus meum dedi percutientibus & genas meas vellentibus, faciem meam*

Ioan. 14.13. *non auerti ab increpantibus & conspuentibus me.* 5. constans, vsque ad mortem. Atque ex amore obediuit, *vt cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.*

PVNCTVM VII.

Septem Christi stationes. SEPTEM itinera, aut stationes, quas Christus in sua passione obiuit. 1. à cœnaculo ad hortum, vbi tristatus est, orauit, & sudauit sanguinem. 2. ab horto, vbi comprehensus est, ad Annam. 3. Ab Anna ad Caipham. 4. inde ad Prætorium Pilati. 5. ad Herodis regiam. 6. regressio ad Pilatum. 7. ad Caluariam. Circa singulas possunt varia considerari: persona

Christi, patientis, eiusque externus sensus, & gressus &c. deinde socij, & loca, ad quæ circumducitur.

PVNCTVM VIII.

DOLORES B. Virginis ob Christi passiones. Tanti fuerunt, quantus amor, qui fuit summus. 1. quia erat filius eius naturalis, & totus eius, quia sine Patre eum conceperat, ac proinde Patris, & Matris simul amore illum prosequebatur. accedebat ille stimulus, quòd Spiritu sancto obumbrante conceperat, qui est ipse amor. 2. quia primogenitus, & vnigenitus fuit, ex quo solet exaggerari dolor, vt apud Zachariam, *plangebant eum planctu quasi super vnigenitum, & dolebant super eum, vt doleri solt in morte primogeniti.* 3. ob similitudinem singularem, vnde solent Matres amare imagis aliquem iuter filios. Fuit autem Christus Matri simillimus toto corporis habitu, & illa vicissim ipsi Christo morũ atque virtutum præstantiâ. 4. ob Christi miram sanctitatem, atque sapientiam. Charitas enim ordinata magis amat sanctiores, quippe Deo coniunctiores: quòd si accedat naturæ coniunctio, quæ est maxima filij cum Matre, conspirantibus gratiâ, & natura, crescit amor mirificè ac, proinde dolor. Quòd si mulieres illę adeò lamentabantur, considerantes Christi innocentiam; quid senserit Mater, quæ tantò maiorem illum esse nouerat. 5. ob bona à Christo accepta; nam *fecit ei magna qui po-*

Dolores B. Vriginis. ex amore.
1. Quia filius naturalis.
2. Primogenitus.
Zac. 12. 10.
3. Sibi simillimus.
4. Sanctissimus.
5. Benefactor infinitus.
Lucæ 1. 49.

tens est: & illud præsertim, quòd Matrem suam fecit, & dignam Matrem: est autem amor gratus, cupitque rependere: quomodo ergo non afficiatur ob mala sui benefactoris, & tā eximij? 6. quòd is suus filius, esset quoque filius Dei: quam excellentiam cùm penetraret intimè, & amaret ardentissimè in filio, debuit indignitas passionis eius cor Mariæ planè transuerberare. 7. Quia B. Maria erat planè vnus spiritus cum Deo, & ita cum filio: vnde necesse erat, vt passiones filij pro suis haberet, ac sentiret. Et quia hic ipse dolor Matris affligebat cor filij, inde ipsa nouo angebatur dolore.

6. Filius Dei.

7. Quia eiusdem spiritus.

Præter hæc maximè faciebat ad dolorem, quòd B. Virgo vehementissimè comprehensas haberet illas circumstantias Dominicæ passionis, de quibus suprà dictum est, ex quibus acerbitas & magnitudo passionis æstimatur, quam rei æstimationem cùm acueret immensus amor erga filium, quid eam sensisse cogitandum est? Verè *animam eius pertransiuit gladius*. *Lucæ.* 2.35.

PVNCTVM IX.

Virtutes heroicæ B. Virginis.

VIRTVTES Dei Matris in passione filij expressæ. 1. resignatio suæ voluntatis, qualis & filij: *Non quod ego volo.* 2. humilitas, dum inter tot filij opprobria se profitebatur Matrem illius, atque in se omnia deriuabat. 3. fortitudo, & magnanimitas, qua stetit ante crucem, non victa, quamuis acerbissimis do-

loribus ex filij conſpectu. 4. charitas in homines, qua fiebat, vt non indignaretur percuſſoribus filij ſui; ſed compateretur potiùs illorum cæcitati. & quia paſsio ipſa ad omnium ſalutem ſpectabat, pia Mater illam pro ipſis etiam crucifixoribus, exemplo filij, Deo Patri offerebat.

MEDITATIO II.

In Dominica quinquageſimæ.

Prædicit diſcipulis de paſsione ſua.

PVNCTVM I.

CVM Chriſtus quæreretur ad necem, recepit ſe cum diſcipulis ſuis *in ciuitatem Ephrem iuxta deſertum*: inde mox aſcendit Ieroſolymam; & *præcedebat illos, & ſtupebant, & ſequentes timebant*. Præcedebat, properans ad mortem incitante gradum amore. Contrà, ego ad patiendum tardus. Item præcedebat, exemplum præbens, vt nos ſimiliter faciamus. Denique inſinuata feſtinatione, quam proinde ſtupebant diſcipuli, excitabantur & ipſi, vt contenderent ſinguli proximè ſequi. Sic imitabor Chriſtum hæc & illa patientem, & inhærere veſtigijs eius adlaborabo.

Mar. 10. 34. Paſsio Chriſti nobis exemplum.

PVNCTVM II.

PRAEDICIT diſcipulis paſsionem ſuam, id alias fecerat bis: ſed nunc diſtinctiùs, condem-

Cur toties meminit paſsionis.

Mat. 20.17 *condemnabunt eum morte, & tradent eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum.* Toties meminit Paſsionis, quia eam ſemper gerebat in mente, & illius delectabatur memoria, quamuis rei acerbiſſimæ, ita vt etiam in glorioſa transfiguratione ſua cum Moyſe, & Elia, de hoc exceſſu ſermonem miſceret. Vtinam etiam mihi ſit, ſicut ſponſæ, *faſ-*
Cant. 1.13. *ciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* Item ideo inculcat quòd minùs ignominioſa hæc de Chriſto credere & aſſequi poſſe viderentur quàm, glorioſa: & vt diſcipuli ſe ad illa compararent, ſeruantes illud, *in die bonorum ne ſis immemor ma-*
Eccl. 11.37. *lorum.*

PVNCTVM III.

Luc. 18.34. E*T ipſi nihil horum intellexerunt, & timebant eum interrogare de hoc verbo, & con-*
c. 9.45. *triſtati ſunt vehementer.* Nec modò omnes
Mat. 17.22 intelligunt, qui audiunt arcanum paſsionis Dominicæ myſterium. Ideo autem Apoſtoli non intelligebant, quia intenti erant in honores potiùs & commoda, quæ à Chriſto expectabant: indeque triſtabantur, quòd flagellorum, & crucis mentio ingereretur. Idem mihi eueniet, vt meditatione Paſsionis nihil afficiar; quia affectus ſum erga ſenſualia, & amore proprio plenus. Quin Petrus, poſt ſolennem illam Confeſsionem, cùm Chriſtus de paſsione ſua prædiceret, non iam reuelante

Pauci intelligunt paſsioné.

Patre

Patre cælesti, sed proprio suggerente sensu etiam auertere Christum à morte visus est dicens: *Absit à te Domine, non erit tibi hoc;* quem Dominus grauiter increpuit, *Vade post me Sathana, scandalum es mihi, quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.* Hæc videlicet est causa & radix non intelligendi verbum hoc; quòd terrena sapiamus, & cupiamus. *Mat.16.22*

MEDITATIO III.

Dominica Palmarũ.

Solennis ingressus in Ierusalem ante passionem. Matt.21. Marc.11. Lucæ.19.

PVNCTVM I.

CAVSAE ob quas voluit ita Christus ingredi. Solebat alioqui totidem diebus ante immolationem Agni Paschalis ipse Agnus parari, nimirum, quinque. 1. causa, vt ostenderet, qua alacritate mortem adiret, quâ inuitati sunt Martyres. 2. vt intelligeremus, cùm postea tristitiam & agoniam ex consideratione passionis sensit, nihilominus in ijs ipsis secundùm spiritum exultasse, quod nos facere oportet cum Paulo: *libenter gloriabor in infirmitatibus meis.* 3. vt declararet beneuolũ suum animum erga ingratam ciuitatem, non obstantibus tot ibi contra se excitatis persecutionibus, quodque etiam post toleratam ibidem mortem paratus esset illam ingratam reci-

Causæ ingressus tã celebris. 1. 2. 3. 2.Cor.12.9.

pere, modò resipisceret, quod quotidie fit, quando per peccatum mortale Christo cruci affixo, conculatoque eius sanguine, tamen is paratus est ad eandem animam redire, suaque gratia illam visitare. 4. vt doceret gloriosum esse pro Dei quæuis pati, præsertim in oculis Dei, Angelorum, & hominum iustorum, vt triumphare nos deceat inter eiusmodi opprobria. 5. vt tantò redderetur maior ignominia passionis, quantò celebrior extitisset exceptio aduentantis; iuxta illud: *Exaltatus autem humiliatus sum, & conturbatus*: & apud Isaiam de Christo: *Sicut obstupuerunt super te multi, sic inglorius erit inter viros aspectus eius, & forma eius inter filios hominum.*

4. Pati pro Christo gloriosũ.

5.

Psal. 87.16.
Isa. 25. 16.

PVNCTVM II.

PRæparatio ad ingressum. 1. *Asinam* iubet adduci, aliàs semper pedes peragrauit loca, vbi prædicauit; nunc verò non quadriga, aut phalerato equo vtitur, sed *asello*, præferens insignia sui regni, paupertatem, & humilitatem, & mansuetudinem. *Dicite filiæ Sion: Ecce Rex tuus veniet tibi Iustus & Saluator, ipse pauper & ascendens super asinum.* 2. mittit duos, qui *soluant asinam.* Sociatos esse vult Apostolos charitate, est Apostolorum officiũ soluere peccatores: si qui prohibeant, (nam sunt qui obsistant bono animarum) responderi iubet, *quia Dominus his opus habet*, non in suum, sed illorum bonum, & pro gloria Patris. Adducuntur,

Matt. 21.2.
Marc. 11. 2
Luc. 19. 35.

Matt. 21.5.
Zach. 9. 9.

vt ijs insideat, frænet, ac dirigat, quò opus est O infræna me Domine, & reduc me in viã mãdatorum tuorum.

PVNCTVM III.

PLausus populi. Pater æternus, sicut filium suum ingredientem in mundum in paupertate & humilitate clarificauit, misso ad Pastores Angelorum exercitu, qui illius Aduentum celebrarent, canentes gloriam in altissimis Deo, & pacem hominibus bonæ voluntatis: ita nunc ad passionem solenniter Ierosolymam venientem excipi facit à simplici populo, non dissimili plausu, dum canunt; *Hosanna Filio Dauid, Pax in cœlo, & gloria in excelsis.* In cœlo pax, dum cœlites hominibus conciliantur: vnde gloria in excelsis ipsi Deo auctori redditur. Vestimenta substernunt: ita ego mea, & me ad pedes illius abiiciam, felicitati ducens, quòd cedant in ipsius obsequium.

Honor Christo exhibitus à Patre.

Luc. 19. 38.

PVNCTVM IV.

INVIDIA Pharisæorum, vnde Christum interpellant: *Magister increpa Discipulos tuos.* Tales non sunt capaces, quibus communicetur intelligentia mysterii Christi, sed populus simplex. Respondit autem: *Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt*: vel, *illis tacentibus*, dicit Dominus, *lapides de me testimonium peribebunt*, quos ante vos in terra iacere cernitis. Et verò lapides testificati sunt

Inuidiæ malum.

Luc. 19. 39.

Mat.27.51. in morte Christi, quando *petræ scissæ sunt*, & cùm in pœnam, non mansit lapis super lapidē, excisa funditùs ciuitate Ierusalem.

MEDITATIO VI.

Dominica decima post Trin. Christus quater fleuit.

Flet super Ierusalem Lucæ.19.

PVNCTVM I.

CVR flet? fleuit aliquoties, sed mirum quòd nunc, quando excipitur tam gloriosè. 1. vt ostndat, se nihil tangi aut affici illo honore, & plausu. 2. ex charitate quia intimè dolebat cæcitatem Iudæorum, quodque passio sua, ad quam appropinquabat, futura eis esset in ruinam. 3. in illa ciuitate Ierusalem (supra quam fleuit) repræsentauit sibi totum mundum, tot peccatis inquinatum, cuius deperditum statum deplorauit, & mea nominatim peccata, vt & cæterorum.

PVNCTVM II.

Luc.19.42. VERBA flentis, *quia si cognouisses, & tu, quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis.* si cognouisses: ignorantia tùm malorum impendentium, tum oblatorum bonorum caussa existit, cur Christus repellatur. Pœna verò voluntariæ ignorantiæ, post alias, erit extrema vrbis calamitas: *Non relinquent in te lapidem super lapidem, eò quòd non cognoueris tempus visitationis tuæ.* Fiet

Ignorãtiæ malum.

idem

idem mihi, si visitationes diuinas, & inspirationes non recipiam, quas assiduè offert. *Miluus cognoscit tempus suum, turtur, & hirundo, & ciconia custodierunt tempus aduentus sui*, & ego meum non obseruabo? Quòd si Iesus ita defleuit ruinam temporalem illius ciuitatis, quantò magis æternam, & illius, & nostram? Ierem. 8.7.

PVNCTVM III.

Christi bonitas.

GESTA à Christo in templo post ingressum; *Cæcos & claudos sanat*, &, cùm tanta faceret, peruer si non flectuntur. Pueri acclamant exemplo turbarum: *Hosanna*, atque id Pharisæi in odium trahunt: *Audis quid isti dicunt?* quibus Christus: *vtique non audistis, quia ex ore infantium perfecisti laudem.* O absit à corde meo illorum durities, adsit autem horum simplicitas infantium. Psal. 87.

Moratus vsque ad vesperam, mira loquens & faciens, *circumspectis* (vt ait Euangelista) *omnibus, abijt in Bethaniam cum discipulis.* Circumspexit, num ab aliquo hospitium offerretur, sed inter tot plaudentes nemo obtulit. sic vani sunt humani plausus

Postridiè rediens, arefecit maledicendo ficum infructuosam. Sic in secundo Aduentu faciet æternam maledictionem imprecatus ijs, qui non benefecerunt proximis suis, Mat. 25. 41.

Ite maledicti in ignem æternum.

MEDITATIO V.

Feria secũda post Dominicã Palmarũ.

Cœna in Bethania.

Exhibita Christo est pridiè Palmarum, sed hic ponitur, quia inde Iudas cœpit occasionem tradendi Christum.

PVNCTVM I.

Ioan. 12. 3. Matt. 26. 7. Maria Magdalena bis vnxit.

MAria *vngit Christi pedes, & caput recumbentis.* Bis vnxit, semel in conuersione sua nunc in gratiarum actionem pro resuscitato fratre Lazaro. *Tersit capillis pedes* à puluere & sudore, tum vnxit, ac fidentior facta, *fracto vasculo, reliquum effudit super caput.* Et nos duplici debito tenemur, & reconciliatæ gratiæ, & beneficiorum acceptorum.

Alabastrũ quid notet?

Alabastrum vnguenti est cor nostrum, id frangitur contritione salutari, & mortificatione passionum, & appetitionum. *Vnguentum* fuit ex *spica nardi*, humili herba, *pisticum*, fidele, ac purum, denique *pretiosum.* Hæc est *charitas de corde puro conscientia bona, & fide non ficta.* Vngendus Dominus in pedibus priùs exercendo nos in operibus mortificationis, Christique passiones imitando, dum ad caput licebit assurgere, & illius diuina contemplari.

1. Tim. 1. 5.

Repleta est domus ab odore vnguenti. In totam Ecclesiam facti huius bonum exemplum

dima-

dimanauit. Sim & ego bonus odor Christi inter meos, & cum quibus versor.

PVNCTVM. II.

IVdæ obtrectatio, & aliorum discipulorum admurmuratio; nunquam deerunt, qui obtrectent benefactis, vel malo affectu, vt Iudas, vel zelo imprudenti, vt cæteri: nam prodigalitas videbatur in re parum necessaria, nec multùm Christo grata, & indiscretio, cùm melius in pauperes distribui pretium vnguenti potuisset. *Sed nolite iudicare, & non iudicabimini*, non intelligebant vel affectum Magdalenæ, vel intentionem Christi, id permittentis. Palliatur obtrectatio specie virtutis eleemosynæ, & constat, quòd Iudas intendebat de pretio fraudare, ita passim fit. Credibile est, murmur à Iuda cœpisse, indeque alios discipulos corripuisse. Sic vnius improbi exemplo plures boni corrumpuntur: & vt ab odore vnguenti tota domus repleta fuerat, ita pestilens vnius afflatus alios discipulos infecit, eò tamen excusabiliores, quòd non prauo affectu, vt Iudas, ducebantur.

Iudicium temerariũ.

Luc. 6.37.

Malum exemplum nocet.

PVNCTVM III.

DEFENDITVR à Christo Magdalenæ factum. In quo apparet in primis Christi pro suis cura, dum ab obtrectatoribus eos defendit, quòd maximè facit, cum ipsi patienter ferendo rem totam Deo committunt, vt Magdalena egit, quam meliùs vtique ipse defendit, quàm si multis se ipsa fuisset tutata.

Christus corrigit suos.

Benignè. 2 Elucet benignitas in corripiendis Discipulis, reddita ratione; quòd pauperibus semper foret occasio benefaciendi, non item ipsi Christo in sua persona. Et quod Magdalena præuenisset, viuum ipsum vngere, quem postea mortuum non posset, id quod accidit, nam cùm venit, vt vngeret, ad sepulchrum, iam Iesus resurrexerat.

Mala vertit in bonum. 3. Elucet prouidentia, qua Deus obtrectationem illam conuertit in gloriam Magdalenæ; nam factum eius per occasionem detractionis defensum à Christo, celebratur in vniuerso mundo, quod alioqui latuisset, aut non tantam haberet commendationem. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8. 28.

MEDITATIO VI.

Christus à Iuda venditur 30. argenteis. Luc. 22. Matt. 26.

PVNCTVM I.

QVIS venditur? Filius Dei, & Dominus omnium, qui natura sua inæstimabilis, & qui seipsum dedit precium pro nostra redemptione, vt impleretur illud Isaiæ: *Gratis venundati estis, & sine argento redimemini,* sed non sine sanguine. Igitur vendi voluit, vt ego redimerer, & voluit propter nos, sicut formam serui accipere, ita & precio æstimari; quod est extremæ vilitatis, vt tantæ humilitatis exemplo meam deprimeret superbiam. Isa. 52. 3.

PVNCTVM II.

QVIS vendit? Diſcipulus: non ex vulgaribus, ſed ex duodecim, quibus Dominus poteſtatem dederat pellendi dæmones, & ſanandi infirmos, & tanquam amicis ſecreta ſua manifeſtauerat. vendidit autem ex cupiditate, *nam fur erat, & loculos habebat*, vnde ægrè tulit vnguenti effuſionem, ex quo lucrum expectaſſet. Nempe modica vſurpare ſolitus, eò venit cupiditatis, vt etiam venderet Magiſtrum ſuum, & talem, de quo ipſe Chriſtus: *nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus diabolus eſt*? ſic nihil vſpiam tutum in hac vita: è cœlo Lucifer, è paradiſo Adam excidit: quid ni nos? Elige tu ô anima mea tutiora: &, *qui ſtat, videat ne cadat*.

Iudam auaritia impulit ad venditionem.

Ioan. 12.6.

Ioan. 6.71.

1.*Cor.*10.2.

PVNCTVM III.

VENDIDIT impulſore diabolo. *Iudas* quidem, cupiditate ſua vrgente, exacerbatus fuerat; ſed diabolus eat urbatione vſus: *miſit in cor eius, vt traderet Ieſum*. Tanti eſt paſsio immortificata. Videtur autẽ eam prætexiſſe apud ſe excuſationem, quòd Chriſtus ſuam necem prædiceret, & alioqui *Iudæi* in eam eſſent animati, vt quodammodo vtriſque ſatisfaceret, ſi *Ieſum* proderet, & interim ipſe fraudatum vnguenti pretium reciperet. Diſcam, non admittere cogitationes, quæ animo affecto ac perturbato adueniunt, nã tunc ſe diabolus inſinuat.

Diabolus ſuaſit hoc malum.

PVNCTVM. VI.

Inimicis venditur.

QVibus venditur? inimicis: si Matri, si discipulis, bene ei fuisset. Nec venditur sicuti Ioseph, vt qui liberetur à morte sed vt eam incurreret. nam venditus est sitientibus eius sanguinem. Credibile est, Iudam apud Concilium prætexisse causam venditionis honestam, quòd Christus legem transgrederetur, quòd admitteret profusionem rei preciosæ ad delitias, & alia, nescio quæ, ne sine causa deficere à suo Magistro videretur: & excipiebantur eius omnia cum plausu. Id solatio sit præsulibus, cùm à subditis, calumnias patiuntur.

Fuit Christo ignominiosa.

Sed & alio modo hæc proditio fuit Christo ignominiosa, dum homines animaduertentes auaritiam discipuli tam enormem, vt Magistrum venderet, inde faciebant iudicium de Magistro, & schola, vnde talis prodibat discipulus.

PVNCTVM V.

Venditur precio serui.

PRECIVM venditionis, *triginta argenteis*. Totidem soluebat pro vita serui qui illum occidisset. Itaque venditur Dominus Iesus precio seruorum, & venditur ad necem. Videtur autem Iudas (quod ad maiorem contemptum facit) pro quouis precio paratum fuisse vendere Iesum, cum ait, *quid vultis mihi dare? ego vobis eum tradam.* illi autem continuò precium seruile obtulerunt. At Christus quantò pluris facit te, O Iuda? preciosi

pluris fecit Iudā.

sanguinis te, ingrate, vult redimere. Et ego quoties viliori adhuc æstimaui Dominum meum quando pro vilissima voluptate, aut commodo posthabui ipsius gratiam.

PVNCTVM VI.

POst venditionem quid Iudas, quid Iudæi faciunt? Iudas captat occasionem tradendi Christum, ideoque ad conuictum illius reuertitur: quem Iesus gestorum gnarus nihilominùs benignè accepit, & de absentia rogat, ille autem simulatè omnia. Iudæi autem læti de pacto, præstolantur cupidi exitum; & quamuis in cōsilio suo decreuissent *ne in die festo* fieret, propter periculum *tumultus* à plebe, nunc & isto posthabito respectu, quandocunque parati sunt occasionem amplecti: ita videlicet disponente diuina prouidentia, quæ festum, & Paschalem diem veri Agni sacrificio destinauerat. *Matth. 26. 50.* *Matt. 26. 5.* Christus passus in festo die.

Collige duo documenta. 1. Quòd in quauis congregatione necesse est reperiri aliquos degeneres, quantumuis sub industrio, & sancto Moderatore. 2. Valere id ad exercitium magnarum virtutum, patientiæ, mansuetudinis, & charitatis, quæ præcipuè inter filios rebelles enitent. Cuius rei exemplum præbere moderatoribus voluit Christus Dominus, sustinendo Iudam, & adnitendo ipsum iuuare. Cur sustinuerit Iudā tam diu.

MEDITATIO VII.

Esus Agni Paschalis. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.

PVNCTVM I.

1. Zelus legis in Christo. PRæparatio Agni. 1. Elucet in Christo studium obseruandi legem, quando idcirco, Ierosolymam venit, vbi sciebat sibi parari necem, & pręmisit, qui necessaria curarent, ne quis defectus committeretur in legali obseruatione. Sic ego studiosus sim diuinorum præceptorum.
2. 2. Duos præmisit ad hoc, Petrum, & Ioannem, (quibus fides, & dilectio significantur) charissimos sibi discipulos. Disponunt eædem virtutes ritè animam, ad esum veri Agni in sacra Eucharistia. 3. Nuntiari iussit Domino do-
3. mus: *Magister dicit, tempus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.* Verba hæc ita fuerunt efficacia, vt confestim locum amplum, & reliqua præbuerit. O, audiam ego ex te, quòd apud me velis Pascha facere! Ecce totum cor & animam tibi offero, vbi cœnes.

PVNCTVM II.

Valedicit Matri. CREDIBILE est, Christum, antequam Bethania postremò excederet ad hanc cœnam, valedixisse Matri, imminentem passionem ac mortem sigillatim enarrasse, tum commendasse ei discipulos per hanc breuem absentiam, vt ipsos confirmaret. Ad quæ virgo icta

go icta est accerbissimo dolore; sed viriliter se in manus Dei resignauit, petijtq; à Filio, vt liceret sibi luctuosæ actioni interesse.

PVNCTVM III.

PROGREDITVR Ierosolymam & discumbit cum Discipulis. 1. In eundo variè afficiebantur. Christus exultabat, venisse tempus complendi opus sibi à Patre impositum: Iudas gaudebat de occasione tradendi Magistrum; cæteri subtristes incedebant, voluentes verba Christi: *Post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur, vt crucifigatur.* Leuabat ipsos Christus suis sermonibus. 2. Cùm accubuissent, Dominus ait: *Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum, antequā patiar.* Sæpiùs manducauerat cum illis Agnū, sed hanc supremam manducationem summè semper expetiuerat, tum, quòd in ea exhibiturus erat edendum verum Agnum, in priore figuratum, tum, quia mox ab hac cœna baptizandus ipse erat baptismo illo Passionis à se tam exoptato.

Mat. 26. 2.

Luc. 22. 15.

In Christo desideriū patiendi ingens.

PVNCTVM IV.

EDITVR Agnus. Interea Christus eos ritus, qui in typo illo seruabantur, ad se applicabat. Intuebatur Agnum supra mensam expositum excoriatum, & assum:, & cogitabat, sic se super crucem expansum iri, & flagellis ipsa cute exuendum, igniq; tormentorum extorrendum. Secabatur Agnus in par-

Esus Agni typus Christi patientis.

tes, sed integris ossibus: sic se toto corpore luxandum, non tamen vt latronum crura confringenda. Festinantes comedebant: ita in se rabie maxima aduersarios ruituros: Baculum manu tenebant comedentes, in typum ligni crucis. Assumpto figurali Agno, obtulit se Patri, ad complendum, quicquid in illo præfiguratum fuerat.

MEDITATIO VIII.

Lotio pedum. Ioan. 13. v. 1.

PVNCTVM I.

Amoris Christi proprietates.

PRO exordio passionis Dominicæ enarrandæ ponit D. Ioannes ista verba: *Cùm dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.* 1. Dilexit eos sicut se, imò plusquam se, cùm pro illis tradiderit animam suam dilectam. 2. Dilexit constanter, vsque in finem, dum ipse vixit, dum illi vixerunt, & vsque in æternum. 3. Dilexit summè, quod maximum potuit, pro illis agens, & patiens, & maiora cupiens facere. 4. Dilexit in finem, vt assequerentur in hac vita, & altera id, ad quod erant destinati, & conditi.

PVNCTVM II.

Humilitas Christi lauantis pedes.

EXCELLENTIA personæ se dimittentis, quò est humiliatio maior. Est enim Deus, quem adorat multitudo Angelorum, & hic humi prostratus lauat pedes vilium piscatorum. Quâ Deus *decorem indutus est, & forti-*

tudine se præcinxit, dum omnia verbo creauit, *Psal.92.1.* & hic vestimenta deponit, & linteo se præcingit, ad abluendas sordes pedum. Sed & Euangelista Maiestatem personæ inde æstimat, quòd omnia sciat, omnia posit. *Sciens*, inquit, *quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiuit, & ad Deum vadit.* Sciebat cuncta, quæ sibi euentura erant, poterat autem quicquid Pater, à quo per æternam generationem exiuit, & in mundum venit homo factus, rediturus mox ad Patrem, vt sedeat ad dextram Maiestatis eius in excelsis, secundùm assumptam naturam. Hic tantus *surgit à cœna, & ponit vestimenta sua, & cùm accepisset linteum, præcinxit se.* Considera, qua charitate, & humilitate, ac studio ipse per se omnia facit, absque alterius adiutorio: ama tu etiam obsequia humilia, nam faciendo clamat: *Discite à me.*

Lotio pedum quid notet?

Illa ipsa obsequia spiritualiter exhibuit: Deposuit vestimenta gloriæ formam serui accipiens, sanguinem omnem fudit, vt lauaret nos, & pretiosa sua humanitate, tanquam linteo, quo erat præcinctus, tersit sordes nostras, vnde ipsa humanitas sic deturpata fuit, *Isa.53.3.* vt *non esset ei species neque decor.*

PVNCTVM III.

REPVGNANTIA Petri: *Domine, tu mihi lauas pedes?* hæc ait stupefactus, quòd tanta Maiestas tam vili seruo tam abiectum exhiberet obsequium. Admonetur,

alto consilio id fieri: *quod ego facio, tu nescis modò, scies autem postea.* Non acquiescit tamen: *Non lauabis mihi pedes in æternum*, bono quidem humilitatis zelo repugnat: at Deo displicet, etiam per speciem virtutis, quæuis inobedientia: quare Dominus minatur: *si non lauero te, non habebis partem mecum.* Ita est Domine. *Quis* enim *potest mundum facere de immundo conceptum semine, nisi tu, qui solus es.*

Petrus humilis, sed pertinaciter.

Iob 14.4.

PVNCTVM IV.

Timor Petri filialis.

RESIGNATIO Petri: *Domine non solùm pedes, sed & manus, & caput.* sic auersatur separari à Christo. Timor salutaris, non seruilis, sed fidelis. Respondit Dominus: *qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes lauet.* Testimonium reddidit Petro, quòd sit in statu gratiæ, vt & reliqui, præter vnum Iudam, nam ait: *& vos mundi estis, sed non omnes, sciebat enim, quisnam esset, qui traderet eum.* Cæterùm etiam qui mundi sunt lotione pedum indigent, qui facilè à terra puluerem contrahunt. hæc sunt peccata venialia, quæ ipsa sine Christi sanguine non lauantur, & impediunt partem cum Christo: quia cum illis nemo ingreditur cœlum: quare debent in hac vita vel in purgatorio purgari.

PVN-

PVNCTVM V.

IVDæ etiam lauat pedes, & haud dubiè cum singulari beneuolentiæ significatione, vt illius pectus emolliret sed frustrà. Discam diligere inimicos & per officia quoq; illos demereri. Sed & cauebo à duritia cordis. *Impius enim, cùm in profundum venerit, contemnit.* Et: *Considera opera Dei, quòd nemo possit corrigere, quem ille despexerit.* O, *aufer à me cor lapideum.* Prou. 18. 3. Eccl. 7. 14. Eze. 36. 26.

PVNCTVM VI.

CHristus exponit facti sui rationem: *Scitis, quid fecerim vobis?* nempe non omnis assequitur diuinorum factorum arcanum, qui facta ipsa videt vel audit, sed opus est gratia Spiritus sancti. Porrò dicit, causam illius obsequij fuisse, vt *exemplum* inde *caperent* mutuæ inter se charitatis, & humilitatis præstandæ: siquidem ipse *Magister & Dominus* se vsque eò dimisisset. Christi facta imitanda.

Nihil verò profuturum, si tantùm sciant, quid intenderit illo facto Dominus, nisi etiam expresserint imitando, *nam seruus sciens, & non faciens voluntatem Domini sui, plagis vapulabit multis.* Luc. 12. 47.

MEDITATIO IX.

De præmißis à Christo ante institutionem SS. Eucharistiæ.

PVNCTVM. I.

Cur lotio Eucharistiæ institutionem præcedit.

INstitutioni Eucharistiæ præmissa est lotio pedum, ad designandam cordis munditiem, quâ sumenda est Eucharistia, lotis videlicet etiam pedibus à leuioribus peccatis per Sacramentum Confessionis, & aquam lachrimarum, alioqui non recepturis nobis eum fructum, quem planè mundati.

Deinde, mos fuit, conuiuis pedes lauare, vnde Christus Pharisæo ait: *Intraui in domum tuam, & aquam pedibus meis non dedisti:* (Luc. 7. 44.) significatur ergo exercitium humilitatis, & charitatis, optimam esse præparationem accubituris huic sacræ mensæ.

PVNCTVM II.

1. Agnus paschalis figura Eucharistiæ.

PRAEMISSA item cœna Agni paschalis. 1. Quia vt ille sacrificabatur in memoriam liberationis ex seruitute AEgyptiaca: ita in Eucharistia immolatur Christus in gratiarum actionem pro liberatione ex priore seruitute peccati & diaboli. In priore, tingebantur Agni sanguine postes domorum, vt Angelus percutiens transiret, non percussis Iudæis, qui intus se continebant. Carnes autem Agni edebantur ad confortationem viæ.

Ita in posteriore liberatione per sanguinem Christi Agni immunes reddimur à damnatione æterna, & carnibus eius confortamur ad peregrinationem per huius vitæ desertum. 2. Quia ritus edendi Agnum erudiebant nos, quẽadmodum Christus in Eucharistia sumendus sit. *Renes accincti*, per castitatem mentis & corporis; *Calceati pedes*, custoditis affectibus, ne sordescant ex rebus terrenis tanquam puluere; *baculos tenentes*, nixi merito S. Crucis, & in eius virtute fidentes; *Edentes cum festinatione*, summa cum auiditate & gustu; Adhibitis *panibus azymis* synceritatis, & puritatis, necnõ *lactucis agrestibus* quę sunt mortificationes sensualitatis; *Non crudum ex eo quidquam edendum*; sed præmissa consideratione tanti mysterij; *Nec aqua coctum*, quasi languida meditatione affectuque, sed *assum igni*, exardescendo in Dei Amorem. Quàm ego absum ab hac præparatone!

2. Ritus esus. *Exod.* 12. 11.

Pvnctvm III.

Praefatvr Christus: *Desiderio desideraui hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in Regno Dei.* Sic ego debeo summo desiderio accedere ad hoc Sacramentum, vt qui maximè indigeo hac refectione. Et quia non alia cogitari potest excellentior. Deinde sic comedam,

Luc. 22. 15.

Communicandum cum desiderio.

quasi vltimum comederem, vnde & viaticum vocatur: comedam tanquam nunc moriturus.

MEDITATIO X.

De loco, tempore & conuiuis in Institutione sacrosanctæ Eucharistiæ.

PVNCTVM. I.

1. Ob amoris magnitudinẽ.

2. Desideriũ manendi nobiscum.

3. Vt esset memoriale mortis Domini.

TEmpus institutionis fuit, *pridie quàm pateretur.* 1. vt sic magnitudinem suæ charitatis magis declararet, quando, cùm maximè contra ipsum mortales conspirabant, tam eximium eis donum conferebat, vt vicissim nos nihil ab illius amore separare vllo vnquam tẽpore valeat, quò minùs inter omnia aduersa illi adhæreamus. 2. vt desiderium suum manendi nobiscum semper ita ostenderet, voluit in procinctu sui à nobis discessus per passionem relinquere semet in hoc diuino Sacramento. 3. Quia hoc Sacramẽtum erat passionis suę memoriale, & quia in passione sua cessabat legalis Agnus, & vetera sacrificia, debuit tunc nouum substituere sacrificium, quò vmbræ veritas, nocti lux succederet. Et tandem, vt memoriale relictum in ipso mortis articulo teneriùs afficeret animas diligentium, quod solet euenire.

PVNCTVM II.

LOCVS fuit *cœnaculum grande stratum.* in eodem, post Resurrectionem, Christus Discipulis apparuit, & Spiritus sanctus in Pentecoste datus est. Fuit Ecclesiæ typus, in qua sola edendus est hic cælestis Agnus: sed & animam significat, in quam Christus per Sacramentum Eucharistiæ venit, quam charitate amplam esse oportet, ac stratam, ornatamque omni genere virtutum, tanquam cælum stellis. Non nominatur Dominus cœnaculi, quia apud Deum nihil interest, quisquis ille sit, quoad alios titulos, magnus an paruus, dum præbeat Christo idoneum hospitium.

Locus iste typus Ecclesiæ & animæ.

Denique id cœnaculum euasit in domum orationis, indeque prodiêre primò ad annuntiandum Euangelium. Sic anima per Eucharistiam fit Dei templum, indeque ad communicandum etiam alijs, quæ à Deo acceperit foras prodit.

PVNCTVM III.

COnuiuæ fuerunt Apostoli, & inter eos Iudas, qui suo facinori intentus, quæ dicebantur à Christo, non attendebat; nec si attendisset, credidisset, & ita vt panem communem accepit; contrà alij deuotè, & reuerenter. Sed & iam, *qui manducat, & bibit indignè,* instar Iudæ, *reus erit corporis, & sanguinis Domini,* quasi illum prodidisset.

Iudas etiã communicauit, sed indignè.

1.Cor.11.17.

MEDITATIO XI.

In trāsubstantiatione elucet.

De conuersione panis in Corpus Christi.

PVNCTVM I.

QVOMODO in eo facto eluceat infinita Dei Maiestas. 1. *Sapientia*, vt quemadmodum inuenit modum coniungendi res dissitissimas, Deum & hominem in vnitate personæ diuinæ per incarnationem, ad salutem nostram optima ratione perficiendam, ita etiam inuenit modum, seipsum exhibendi iam hominem factum, in speciem alimenti ad nostram spiritualem nutritionem & confortationem, & quandam nobiscum admirabilem coniunctionem. 2. Infinita *potentia*: nam momento substantia Panis in Corpus Christi conuertitur, vt sola maneant panis accidentia velantia Christi Corpus, atque sub jis ita totus, vt sub quauis etiam particula nihilominus totum corpus delitescat per ineffabilem vnionem cum ipsis panis speciebus. Quod fieri posse, vt credamus, sufficit eius omnipotentia: vt etiam factum esse, sufficit eius affirmatio, cùm ait: *hoc est corpus meum*. Et hæc tanta operatur, vt me seruum, atque vermiculum alat in vitam æternam. 3. *Bonitas*, & *Charitas*. Nam, sicut *Pater* æternus commendat charitatem suam, qua *sic dilexit mundum*,

1. Dei sapientia.

2. Potentia.

3. Bonitas. *Ioan.* 3. 16.

dum, vt filium suum vnigenitum daret : ita vnigenitus eius commendat suam, qua seipsum nobis intimè fruendum donat in hoc Sacramento. Porrò, donando corpus suum, vtique omnia simul, sanguinem, animam, diuinitatem, quę cum corpore & in corpore eius sunt, merita etiam, & satisfactiones, quæ hic nobis copiosè communicantur, donat. 4. Zelus salutis nostræ ardentissimus, quando non habuit satis, quòd nobis salutem promeruisset, verùm ipsemet per se ipsum fieri voluit medium & instrumentum, quo fructus suæ passionis nobis applicaretur. ô, si vicem reddam, & zelo gloriæ Diuinæ me totum impendam, & superimpendam!

4. Zelus ardētissimus.

Pvnctvm II.

CONSIDERANDA verba, quibus perfecit conuersionem. 1. *Hoc est corpus meũ.* non signum exhibet tantùm, & memoriale sui: sed corpus ipsum. Vt bona Mater, quæ filios non dat alijs nutriendos, sed proprio nutrit lacte. Totum corpus dat; vt sicut Elisæus ad suscitandum puerum membra membris applicuit, ita ego ex membrorum Christi contactu totus incalescam. Et ab ore eius meũ, ab oculis oculi; sicque cætera membra, & sensus mei ab illius membris sanctificentur, recteq; ordinentur, vt in nulla re exorbitent: sed agant, quod Christus, illeq; in ipsis operetur.

1. Christus non sui signum sed ipsum corpus suum dedit 4. *Reg.* 4. 34.

Luc. 22. 19. 1. Cor. 11. 24.

2. *Quod pro vobis datur, vel tradetur.* His verbis magis magisque confirmat, dare se suum verum corpus, nempe illud, quod morte afficiendum erat. Et insinuat, qua charitate se in mortem tradit pro nobis, eadem tradere se in cibum & pignus salutis promissæ.

Hoc igitur est corpus, in quo illa sacratissima vulnera Redemptionis nostræ inflicta sunt, quæ etiam nunc retinet, sed splendentia & gloriosa, in quæ introduci petam, & abscondi.

PVNCTVM III.

Apostolorum fides.

QVOMODO Apostoli communicauerint. Credendum est, vbi Christus corpus suũ consecrauit, simul interno lumine mentes discipulorum illustrasse, vt crederent, & singulari modo apprehenderent eius mysterij veritatem. Vnde maxima cum reuerentia, & submissione illud de Christi manibus acceperint. Deinde (qui est fructus huius diuini Sacramenti) magna interiùs spirituali lætitia, & dulcedine fuisse perfusos, solus Iudas, vt indignus, ita expers boni sensus, & consolationis fuit.

Dulcedo spiritalis.

PVNCTVM IV.

Ipse Christus communicat.

QVÒD Christus se etiam ipsum communicauerit, particulam Eucharistiæ sumens; ita plures sancti existimant. Solus ille tali hospite, id est, se ipso dignum hospitium

fuit

fuit: Gauisus est, & grautulatus sibimet de tãto mysterio à se instituto, in sponsæ suæ Ecclesiæ tutissimum præsidium, & solatium singulare.

MEDITATIO XII.

De conuersione vini in sanguinem.

Pvnctvm I.

Christus totũ porrigit sanguinem.

Hic *est calix sanguinis mei.* non pars sanguinis, sed totus exhibetur, sicut in passione totus effusus est, cùm suffecisset vel gutta ad satisfactionem ex iustitia, & sanguinem exhibet in vase suo pretioso, in membris, & corpore suo contentum; in quo est anima & diuinitas. Et *mei* inquit, terreni Reges exugunt sanguinem subditorum, vnde postea sunt liberales: Christus suum præbet, indeque nos ditat.

Pvnctvm II.

Cur Noui Testaméti.

Sangvis *Noui Testamenti.* Præstat Nouum Testamentum Veteri, quòd Vetus sanguine pecudum confirmatum est; Nouum autem sanguine Christi, quia nimirum in veteri promittebantur solùm bona temporalia, in nouo autem spiritualia, & æterna, ac in primis ipsa remissio peccatorum, & dona gratiæ & virtutum, & tandem hæreditas æternæ beatitudinis. Nec fuit satis Christo, quòd vt ista nobis promereretur bona, sanguinẽ suum

Pignut futuræ gloriæ datus.

in passione fudit; sed etiam voluit ipsum sanguinem nobis relinquere, tanquam pignus, seu tabulas authenticas, quibus testatam reliquit suam vltimam voluntatem de remissione peccatorum, & adopitione per gratiam, vitaque æterna nobis tribuenda. Vnde hic sanguis dicitur *Christi testamentum*, seu sanguis *Noui Testamenti.*

PVNCTVM III.

Pro multis, quia nō omnibus efficax.

QVI *pro vobis & pro multis effundetur in remißionem peccatorum. Pro vobis*, specialim pro ipsis dicit effusum, vt ad compatiendum magis moueat. Et ita, si vnus tantùm adfuisset, dixisset, pro te, quæ applicatio vim habet emolliendi cor, & consolationem adfert singularem. Ergo mihi dictum cogitabo, *effundetur pro te*, & pro multus, & pro omnibus omnino, quantum est ex parte Christi. Et omnes verè dicuntur *multi*. quòd si *multi* intelligantur, quasi non omnes, sed quàm plurimi, tamen id est verum, quantùm ad fructus cōsecutionem, cuius non omnes se faciunt participes.

Nullum Christus excludit.

Alioqui nemo omninò ab huius sanguinis participatione excluditur, quamuis vilis, & contemptus, imò quod ad Diuinum attinet iudicium, tituli omnes mundi, donaque naturæ & fortunæ pro nihilo planè habentur, respectu participandæ gratiæ diuinæ, seu fructus passionis Dominicæ hominibus applicandi. *In remißionem peccatorum*, fine limita-

tione (non tam multa & grauia esse possunt, quin sufficiat hic sanguis ad expiandum:) *effunditur*, copiam singnificat, non guttatim, sed quasi riui fluent.

MEDITATIO XIII.

De Sacramentalibus speciebus Panis, & Vini.

PVNCTVM I.

CVR instituerit sub duplici specie? 1. ratio, vt quia conuiuium erat, in quo solet cibus potioque exhiberi, id etiam in hoc reperiretur. Etsi alioqui in singulis speciebus totum est, quod cibat, & sitim animæ sedat. 2. præcipuè, vt repræsentaret nobis, quòd per passionem fuerit totus sanguis à corpore seiunctus. atque hoc cogitare debemus, quando consecratus calix adorandus attollitur. Et quia quinque fuerunt effusiones sanguinis præcipuè in agonia, in flagellatione, in coronatione, in cruci affixione, in lateris perfossione, licet eas sub Missa commemorare, & offerre Patri æterno cum gratiarum actione.

1. Quia conuiuiũ erat.

2. Vt repræsentet sanguinis effusionẽ.

PVNCTVM II.

CVR voluerit sub speciebus ita latere, vt nullum tantæ rei indicium foris appareret? 1. ad humilitatis & patientiæ exemplum: sicut per Incarnationem sub humana

Christus latens hîc humilitatẽ & patietiã docet.

specie latuit, vt pro quouis de vulgo haberetur, maleque etiam acciperetur: id quod etiam hîc contingit, vt pro comuni pane habeatur, ac etiam conculcetur aliquando. ita velim ego latere, & contemni. 2. ad exercitium fidei, quando sensus omnes contradicunt, & ratio non assequitur. Vnde per excellentiam dicitur *mysterium fidei* in ipsa consecratione, nec sine magno miraculo mentes Apostolorũ sic illustratæ in illa cœna fuerunt, vt tantæ rei sine dubitatione fidem adhiberẽt. Discurram per singulos sensus, expendens, quomodo singuli tanquam de communi pane iudicant. Et ego nihilominus diuinis potiùs verbis, quàm meis sensibus firmissimè credam, non ampliùs esse panem triticeũ, sed ipsum Christum Dominum, panem cœlestem, qui de cœlo descendit, & dat vitam mundo. 3. vt occultatus fiduciam daret accedendi ad se, qui cõspicuus, quasi auerteret nos à se, & verecundaretur amor, minusque liberè in illius rueret amplexus.

2. Ad Fidem allcit.

3. Fiduciam præbet accedendi.

PVNCTVM III.

CVR in speciebus cibi & potus? 1. quia voluit quàm intimè nobis vniri, & intra nos esse, non tantùm foris in re aliqua præsens. Itàne, Iesu, non refugis hoc pectus, & viscera ingredi? 2. vt significaret, se effectus omnes per hoc Sacramentum in anima nostra efficere, quos cibus & potus in vita corporali, nutrire, conseruare, augere, roborare, lætifi-

1. Intimè vult nobis coniungi.

2. Quod corpori cib⁹, hoc animę Eucharistia.

care, & innatum concupiscentiæ calorem compescere, ne viscera depascat. *Qui manducat me, viuet propter me*, & quomodo non appetam cibũ istum? 3. ad commendandam charitatem mutuam, siquidem panis ex multis granis, nec non vinum ex vuis coalescit: sic per hoc Sacramentum efficimur vnus spiritus cum Christo, & inter nos. Vnde & appellatur communio: & quia panis non fit nisi granis cõmixtis, & vinum nisi pressis vuis & calcatis; ita oportet mortificare in se inordinatos affectus, vt illam spiritus vnitatem, & Sacramenti huius virtutem, & fructum participemus, & *gustare possimus, quàm suauis est Dominus.*

Ioan. 6. 58.

Hinc dicitur communio.

Psal. 33. 9.

MEDITATIO XIV.

Ritus à Christo vsurpati in consecratione, & exhibitione corporis, & Sanguinis sui.

PVNCTVM I.

PAnem *in manus accepit.* poterat positum in mensa transmutare, sed in manus accepit, vt significaret, opus id esse diuinæ potentiæ, & diuinæ manus; deinde opus esse maximæ liberalitatis. *Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* Denique quod suo labore, & meritis nobis illum panem acquisiuisset, ita vt nos labores manuum eius manducemus.

Cur in manus accepit?

Psal. 144. 16.

PVNCTVM II.

LEVAVIT *oculos in cœlum*: ostendens hûc esse panem de cœlo verum, & corda illuc, pura cum fiducia & desiderio huius cibi, erigenda esse, sicut in Missa admonemur: *Sursum corda.*

Gratias egit Patri pro tanto dono, per ipsum hominibus collato, easque tantò ardentiores, quàm pro panibus egerat multiplicandis, quantò illud præstabat beneficium. Quas me agere cõuenit, cùm de illo pane participo?

Benedictio Christi efficax.

Et *Benedixit*: Benedicere Dei, est benefacere. Benedicendo igitur panem, eum transmutauit in corpus suum. O benedicte Domine: Benedic etiam mihi, & muta in virum alterum.

Verba benedictionis fuerunt, cùm dixit: *Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus*: nam dicendo, fecit, vt essent, quod dicebantur.

Fractionis mysteria.

Et *fregit*: integrum in manus accepit, & benedictum fregit. 1. ad commendandam charitatem inter nos, qui de vno pane edimus. 2. causâ mysterij, vt intelligatur, quòd diuiso Sacramento, *tantum manet sub fragmento, quantum toto tegitur.* 3. docemur, hunc panem antequam edatur, accurata consideratione frangendum esse, meditando magno affectu singula, quæ in hoc Sacramento continentur, Corpus, sanguinem, animam, Diuinitatem Christi, nec non & meritorum eius, & satisfactionum infinitos thesauros.

Punctum III.

Distributio Sacramenti. *Deditque discipulis suis*, (O beatum donum, & maximum!) dicens: *Accipite & comedite*. Non exhibetur nobis adorandum tantùm, sed edendum, atque in viscera recondendum. Non fuissent alioqui ausi tam diuinum panem edere. *Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum*: sed, quia iubes, edam, *& sanabitur anima mea*. Ecce, dedit. Matt. 8.8.

MEDITATIO XV.

De potestate conficiendi Eucharistiam data tunc Apostolis.

Punctum I.

Data est potestas Apostolis conficiendi corpus & sanguinem Christi per ea verba, *hoc facite in meam commemorationem*. In quo elucet. 1. *Charitas* eximia erga hominem, cui soli, non Angelis dedit potestatem supra corpus suum, vt homo non iam diminutus sit *paulò minus ab Angelis*; sed supra illos exaltatus. 2. *Liberalitas*, qua sine vlla restrictione contulit hanc potestatem, non limitatam ad certum numerum personarum, neque ad qualitatem; puta ad sanctos tantùm, neque ad locum, aut tempus, sed vt vbique & semper confici possit. 3. Dignatio, ac velut obedientia, & humilitas incredibilis, vt ad sacerdotis ritè Sacerdotalis potestas quâta. 1. 2. 3. Sacerdoti Christus obedit.

ordinati vocem præsens infallibiliter adsit
is quamuis sit impius, & Sacramento abuti
velit, & indignissima quæque exercenda es-
Iosue. 10. sent in ipsum Sacramentum, & adeò in Chri-
stum ipsum, quantò istud maius, quàm quòd
voci Iosue obediuit Dominus, solem sistens, vt
Iosue victoriam prosequeretur?

PVNCTVM II.

QVòD per eadem verba instituti sint Sa-
Sacrificiũ. cerdotes, ad offerendum Deo Patri sa-
crificium corporis & sanguinis Christi. Aliud
enim est, sacrum conficere, aliud autem sa-
crificare; vtrumque autem coniungitur in hoc
mysterio, ita vt dum conficit Sacerdos Sacra-
mentum, simul offerat Deo contenta in Sa-
cramento ipso, tanquam hostiam sanctam,
Deo placentem.

I. Quid sit? I. Expende, quòd sacrificiũ est oblatio Deo
facta rei ipsi gratæ: nulla porrò est vel pretio-
sior, vel gratior Deo, quàm ipsius Vnigeni-
tus, homo factus quare est sacrificium: omni-
II. um possibilium excellentissimum.

Sacrificij effectus. II. Quòd vnicum hoc habet omnes sacrifi-
ciorum differentias multò eminentiùs. nam
est ***Eucharisticum***, (quod nomen tanquam
proprium obtinuit) quia nullæ gratiæ Deo
acceptiores esse possunt, quàm quòd in reco-
gnitionem beneficiorum offeratur ipsi Chri-
stus, per quem nobis omnia donauit. Est ***pro-
pitiatorium*** ad remissionem peccatorum, &
quorumuis suppliciorum condonationem;

quia

quia fructus Dominicæ Passionis per hoc sacrificium efficaciter nobis applicatur, quando ipsemet Dominus Patri offertur, immolatus in memoriam eiusdem Passionis. Denique est *Impetratorium* quorum uis beneficiorum, quia per hoc sacrificium modo singulari & excellenti in nomine Christi petitur. promisit autem ipse, *daturum nobis Patrem, quicquid in nomine filij eius peteretur.* Ioan.16.23.

Pvnctvm III.

Christi duplex sacrificium.

Qvòd Christus iussit hoc sacrificium *in sui memoriam* peragi, nimirum in memoriam suæ passionis, in qua se obtulit cruentè pro Redemptione nostra. Duplex enim oblatio facta est à Christo sui ipsius; vna cruenta, per effusionem sanguinis, & realem mortem; altera incruenta in Eucharistia. vbi mors Christi repræsentatur per Sacramentales species, dum in altera corpus, in altera sanguis consecratur, tametsi vtrumque sub qualibet specie contineatur, ideoque incruenta dicitur sacrificatio, quia verè sanguis nõ est extra corpus, neque hoc sine sanguine, sed ex ipsis speciebus vna primò significat corpus, altera primò sanguinem, atque vi consecrationis in vna corpus tantùm, in altera sanguis separetur, cætera autem omnia concomitanter sub vtraque specie continentur.

Porrò non potuit aptius memoriale passionis Dominicæ, neque monumentum gratiarum pro tanto beneficio efficacius inueniri,

quàm ipsiusmet passi Domini viua exhibitio & præsens oblatio. Nec modò in memoriam Passionis suæ, verùm etiam aliquorum ipsius gestorum & excellentissimarum virtutum (quarum se præbuit viuum exemplar) exstare voluit istud sacrificium: vnde ad eas imitandas prouocemur, alioqui parum grati futuri erga nostrum redemptorem & Magistrum.

MEDITATIO XVI.

De insinuatione proditoris super cœnam.

PVNCTVM I.

Iudas Christum turbat. *Ioan.* 13.21. QVÒD *Iesus turbatus est spiritu.* Tanta erat indignitas rei, quòd à discipulo, & amico traderetur, & sic dolebat illius vicem, & dixit: *Amen, Amen dico vobis, quia vnus ex vobis, qui manducat mecum, & intingit mecum manum in paropside, tradet me.* Voluit autem

Cur insinuat proditorem. indicare proditorem ob plures causas. 1. vt in

1. telligerent, patere sibi occulta cordium: vnde

2. non parum Christo aggerebatur doloris. 2. vt sic Iudam ad sanitatem reuocaret; quod efficere studuit, dum se conscium cogitationum, ac proinde Deum, & vindicem malefactorum

3. significauit. Deinde, quia Iudas non videbatur magni facere, quòd Christum traderet, quando ipse professus fuerat, se neci dandum. monet autem Christus, inde ipsum non excu-

sari,

sari, cùm ait: *Filius quidem hominis vadit, verùm tamen væ homini illi per quem tradetur.* Et tandem minando supplicium: *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.* Nec tot hisce modis potuit flectere proditorem. 3. Minatur.

Pvnctvm II.

Qvomodo affecti fuerint Discipuli ex hac insinuatione proditoris! *Contristati sunt valdè & cœperunt singuli dicere: Nunquid ego sum Domine?* Bonæ mentis est timere, quando etiam sibi conscia non est. 1. Mat. 26. 22.

2. Noluit Christus palàm facere nominatim proditorem, quamuis mox ipso facto patefaciendus esset, ne Apostolorum in eum animi exacerbarentur, & vt parceret famæ, quod nobis imitandum, ne per nos fiat, quod etiam alioqui futurum est. 2. Peccata proximi occultat.

3. Patefecit tamen tum ipsi Iudæ, cui interroganti: *Nunquid ego sum Rabbi? Respondit Tu dixisti:* tum Ioanni recumbenti supra pectus, cui indicium dedit: *cui ego intinctũ panem porrexero:* porrexit autem Iudæ, cum amoris significatione, vt eum emolliret: adeo non sunt etiam inimicis neganda beneuolentiæ signa, vt *sic pruna congerantur super caput eorum.* 3. Patefecit duobus. Pro. 25. 22.

Pvnctvm III.

Obstinatio Iudæ, & pœna eum secuta. Non flectitur tot indicijs charitatis, sed institit cupiditati suæ pretium recipiendi pro vendito Magistro. Pœna fuit duplex. 1. Quòd vbi buccellam panis ex manu Christi ac- 1. Bis diabolus in Iu-

Iudam ingressus. cepisset, *ingressus est in eum diabolus*, instigans ad executionem designati facinoris, sicut prius fuerat ingressus, quando *immisit in cor eius; vt traderet Iesum*, & cum sacerdotibus pacisceretur. Ita qui cœlestem panem mala conscientia sumit, dat locum diabolo in corde suo, qui, possessione illius accepta, præcipitat hominem in peiora sẽper.

2. Deserit Iudam Christus. *Iere*, 51.9. 2. pœna, quòd desertus est à Christo, quando ait: *quod facis fac citò*. Habui te hactenus in meo comitatu, totque modis seruare studui, nunc vade à me. *Curauimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam.* Nec ideo te retrahere volui à facinore, quòd fugiam mortem, imò properari eam mihi cupio: *fac citò, quod facis.* Plus ego appeto mori pro te & mundo, quàm tu me tradere inimicis.

PVNCTVM IV.

Exitus Iudæ passionis initiũ. QVod egresso Iuda, Christus ait: *Nunc clarificatus est Filius hominis*, eò nimirum, quòd ex cœtu suorum excessit impius. Absit à me, vt Deus sic clarificetur à me: sed præcipuè id dicit, quia, abeunte Iuda, inchoabatur passio, quam Christus gloriam suam ducebat; quòd per eam glorificandus esset Pater. O, sint mihi passiones propter Deum gloriæ loco. Sic gloriabatur Paulus in *tribulationibus, & angustijs*: (2. *Cor*. 12. 10.) sed & clarificatus est Christus in passione, dum in eius morte tot sunt edita prodigia, & quia per passionem est gloriam resurrectionis consecutus, & vt *in nomine* eius *omne genu flectatur*. (*Phil*. 2. 10.)

MEDI-

MEDITATIO XVII.

Contentio Apostolorum, & prædictio scandali.

PVNCTVM I.

FActa est contentio inter eos, *quis eorum videretur esse maior.* Obliti prioris tristitiæ, cùm ex ipsis aliquem proditurum esse Magistrum diceretur, primatum iam contentiosè ambiunt. Sic est impotens ambitio, & omnia postponit. Sanat Dominus humilitate ambitionem, aliter apud se agi oportere quàm in mundo, aliásque sui Regni leges esse, quàm terreni. *Qui maior est in vobis, fieri debet sicut minor: & qui præcessor est, sicut ministrator.* Idque suo exēplo sancit. Nam & *ego in medio vestrum sum sicut qui ministrat.* Ita præsum, vt seruiam. Videlicet in humilitate præesse oportet, & lucra amare subditorum, non ipsum prælationis honorem.

Luc. 22. 24. Ambitionē sanat humilitas.

Ne tamen despondeant, laudat ipsos: *Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis.* Vel in testes adducit ipsos tribulationum, quas passus sit, quodque nihil minus, quā commoditates suas, aut gloriam quæsierit in omni vita; quod cum ita sit, nec ipsos debere talia spectare. Nam *ego* inquit, *dispono vobis regnum, sicut disposuit mihi Pater.* Pater autem, vt videtis, per multas tribulationes voluit me ad regnum peruenire, ita & vobis continget. Quare est simile cum illo, quod Zebe-

Mat. 20. 22. dæis respondit, affectantibus prima loca: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* quasi dicat, de calice cogitate in hac vita, non de honore.

PVNCTVM II.

Cur lapsũ suorum prædicit.

CHRISTVS denuntiat scandalum, quod Apostoli passuri erant in ipsius comprehensione: nempe, vt eum desererent, & fortè dubitarent, nũ esset Christus, qui sic haberetur; scriptum est enim: *percutiam pastorem, & dispergentur oues* gregis. Hac prædictione auertere ipsos voluit ab illis ambitiosis cogitationibus, sed præcipuè præmunire, vt saltem non planè conciderent animis, & resipiscerent, animaduerso euentu prædictionis. Promittit quippe solatium suæ præsentiæ. *Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam.* salubris timor, ne deseram aliquando Christum, quod si contingat, confidam tamen, quia lapso opem pollicetur

Mat. 26. 31. Zac. 13. 7.

Petri triplex error.

Petrus respondet: *Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam.* feruor quidem, sed absque debita humilitate; vnde errores tres. 1. Quòd non visus sit habere fidem Christo asserenti de omnibus, quòd scandalizandi essent. 2. Quòd alijs se prætulerit. 3. Quòd de suis viribus nimiùm præsumpserit. Petri exemplo *cæteri*, ne inferiores viderentur, *similiter dixerunt*. Etiamsi nos oportuerit mori tecum, non te negabimus. Oportebat potiùs cũ humilitate deprecari Christum, vt auerteret à se tantum malum, quàm præfidere de se.

PVN-

PVNCTVM III.

PRiori reprehensioni addit solatium: ex quo tria eliciuntur. 1. Quòd tentatio non veniat absque permissu Dei: *Simon, Sathanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum*, vt agitaret, & perderet: ita & Iob. quin nec in porcos licuit diabolo ingredi, nisi Christo sinente. 2. Quòd tentatio nō vincatur, nisi Deo adiuuante, & auxiliante. *Ego autem rogaui pro te, Petre, vt non deficiat fides tua.* Licèt vacillet, non deficiat tamen, quin saltem mox resipisces, ex lapsu humilior, & cautior. 3. Quòd conuersus à peccato debet alios, suo malo doctus instruere. *Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*: vt & illi resipiscant, & reddantur in fide constantiores. Hæ sunt grates, quas Dominus requirit à iustificato, vt & alijs ipse fiat causa salutis.

1. Dæmon sine Deo nihil tētat.

2. Deo iuuāte superamus tētationes. *Luc. 22. 32.*

3. Cōuersus alios conuerte.

MEDITATIO XVIII.

Sermo Christi ad Discipulos post Cœnam. Ioan. 14. 15. & 16.

Domin. 3. 4. 5. post Pascha.

TRIA Dominus munia sua in hoc sermone præstantissimè obit. *Magistri*, alta de virtutibus præcipiens; *Consolatoris*, magna promittens; *Aduocati*, interpellans ardentissimè pro eis Patrem.

PVNCTVM. I.

AMOR in Christum commendatur. 1. Hortatur, vt diligant ipsum adhibita efficaci ratione: *Sicut dilexit me Pater, & ego*

1. Amor Dei.

dile-

dilexi vos: manete in dilectione mea. Nihil magis amorem prouocat, quàm amor; & eò magis, si fuerit singularis. Atqui meus est talis, nam *dilexi vos, sicut Pater me*, quo amore non alius maior. Ergò manete in dilectione mea, me diligite constanter, vt meo in vos amori respondeatis. 2. probatio amoris: *Si diligitis me, mandata mea seruate: qui habet mandata mea & seruat ea, ille est qui diligit me.* fructus huius dilectionis triplex 1. *qui diligit me diligetur à Patre meo, & ego diligam eum.* 2. *ad eum veniemus, & mãsionem apud eum faciemus.* 3. *& manifestabo ei meipsum*; nunc per fidem, & contemplationem; pòstea à facie ad faciem. 3. proponit seipsum exemplar amandi: *si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruaui, & maneo in eius dilectione.* Manere in dilectione Christi, aut Patris, potest dupliciter exponi, vel quòd nos ipsum tunc verè diligimus, si præcepta eius seruauerimus, vel, quòd ipse diliget nos. Vtrumque est verum, & se mutuò includunt: nam *qui diligit, diligetur*; & qui à Deo diligitur vicissim diligit, *ego* enim *diligentes me diligo*, ait Dominus.

Ioan. 13.9.

2. Amorem probat obedientia.

3. Christus exemplum amoris. *Ioan. 15.10.*

Prou. 8.17.

Festo Simonis & Iudæ.

1. Quare mãdatum nouum?

PVNCTVM II.

AMOR proximi commendatur. 1. præceptũ dilectionis proximi vocat nouum, quia penè collapsum restituit. Et quia est fundamentum nouæ legis, quæ est Amoris; & quia per illud renouamur Spiritu in adopti-

onem filiorum Dei: singulariter, autem, quia noua amandi regula traditur. *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos.* cùm antiqua norma foret, *diliges proximum tuum, sicut te ipsum.* denique quia est nota discipulorum Christi: *In hoc cognoscent, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.* 2. vocat suum: *Hoc est praeceptum meũ, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos*: penè ob causas illis similes, propter quas vocauit nouum, præsertim, quòd seipsum proponit exemplar amandi, *sicut dilexi vos*: & quoniã ipse impleuit maximè illam perfectionem amoris, de qua ait: *Maiorem hac dilectionẽ nemo habet, quàm vt animam suam ponat quis pro amicis suis* 3. Inculcat jam tertiò hoc præceptum. *Hæc mando vobis, vt diligatis inuicem.* Innuit hoc sufficere, & in illo reliqua contineri, *plenitudo enim legis est dilectio.* Mat. 19. 19

2. Quare suum dicit.

Cùm commendabat, vt se diligerent, non est vsus præcepti nomine, quòd vltrò videbantur id facturi, tot pruocati beneficijs: vt autem inter se amarent, futurum erat difficilius. Voluit etiam exprimere, quàm sibi id esset cordi, quando tam grauibus verbis illud commendaret.

PVNCTVM III.

Ad orationem quæ necessaria

COMMEMDATVR vis orationis 1. quia valet ad impetranda omnia, etiam miracula, modò in fide oretur, & in nomine Christi

petatur,

petatur, & progloria Patris: *Amen dico vobis, qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet, quia ego ad Patrem vado, & quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: vt glorificetur Pater in Filio.* 2. orationis efficacitas pendet ex vnione cum Christo per charitatem., *si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis, petetis, & fiet vobis.* Qui sic vnitus est cum Deo nihil petit, nisi quod ex Dei voluntate sit, atque ita semper impetrat,
Ps. 144.19. quod petit. *Voluntatem timentium se faciet & deprecationem eorum exaudiet.* 3. inculcat e-
3. andem promissionem de impetrandis, quæ petuntur: & hortatur ad petendum, fore enim, vt cõpotes facti gaudeant. *Amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis: vsque modò non petistis quidquam, pe-
Circumstantiæ orationis 6. tite & accipietis, vt gaudium vestrum sit plenum.* Circa hanc toties, & tam asseueratam promissionem considerandę sunt aliquot cir-
1. cumstantiæ. 1. Quis promittit? qui vocatur
2. fidelis, & verax, qui nolit decipere, & possit præstare. 2. Quibus promittit? Discipulis, iam dimisso Iuda, non pertinet promissio ad rebelles, & peccatores, nisi cùm volunt resipiscere. *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.* Et suprà dixit: *Si man-
Prou. 21.9. seritis in me, quodcunque petetis fiet.* 3. Quem
3. oportet petere? Patrem, qui verè & simpliciter Pater: est nam *si vos cùm sitis mali,
Lucæ 11.13. scitis bona data dare filiis vestris, quantò magis*

Pater

Pater vester de cœlo dabit spiritum bonum petentibus? Sed & filius & Spiritus sanctus promptissimi sunt ad largiendum. 4. per quem petendum? in nomine Christi, per illius merita, & vt ipse glorificetur. 5. quæ petenda? quæ decet Patrem cælestem largiri, & in Christi nomine peti, & petenti expediunt. 6. quomodo petendum? cum fide & fiducia de liberalitate Dei promittentis, & de Christi meritis, per quem petitur, nec non perseueranter.

4.
5.
6.

PVNCTVM IV.

CONSOLATVR Apostolos, & animat ad patiendum, idque facit pluribus rationibus. 1. ab exemplo sui: *Mementote sermonis mei: non est seruus maior Domino suo; si me persecuti sunt, & vos persequentur. absque synagogis facient vos: sed venit hora, vt omnis qui interficit vos, arbitretur se obsequium præstare Deo: Et hæc omnia facient vobis propter nomen meum.* Hic innuitur alia ratio libentur ferendi, quia propter Christi nomen. 2. quia est signum Diuinæ electionis: *Si de mundo fuissetis, mundus, quod suum erat, diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.* 3. quia vertetur in gaudium: *Mundus gaudebit vos verò contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* declarat exemplo mulieris parturientis. 4. Ab spe æternæ mansionis; & societatis gloriæ cum

Dominica infra Ascensionē.
1. Ab exemplo Christi.
2. Est signum electionis.
3. Successio gaudij.
Præmium æternum

Christo:

Christo: *in domo Patris mei mansiones multæ sunt, & ego vado parare vobis locum, & iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis.* 5. à præsenti ipsius Christi ope: *Non Relinquam vos orphanos. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis, quia ego dixi: Vado & venio ad vos. Modicum & non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me, & ego videbo vos, & gaudebit cor vestrum & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Possunt hæc exponi de visitatione diuina inter tribulationes; etsi fortè magis pertinent ad finem vitæ præsentis, cùm veniet, vt suos hinc abducat ad æternum gaudium. 6. A testimonio diuini Amoris erga ipsos. *Ipse Pater amat vos quia vos me amastis, & credidistis, quia à Deo exiui.* 7. A spe vincendi: *In mundo pressuram habebitis sed confidite, quia ego vici mundum.*

5. Christi auxilium.

6. Amor Patrisi

7. Victoriæ spes.

MEDITATIO XIX.

Oratio Christi ad Patrem in fine sermonis Ioan. 17. 1.

Sabbatho ante Dominicam Palmarũ.

ORAT pro se, pro Apostolis, pro omnibus fidelibus & electis. est exemplar perfectæ precationis, in qua attendendum, pro quibus petat, quid petat, quo titulo, & ordo petitionis.

PVNCTVM I.

ORAT pro se. 1. Attendi debet interna & externa reuerentia orantis, verborumq; affectus, *subleuatis oculis in cœlū dixit Pater.* 2. quid petat: *Venit hora, clarifica filium tuum, vt Filius tuus clarificet te.* Petit clarificari in nocte passionis; & fecit Pater, tot editis prodigijs in morte eius. item per gloriosam Resurrectionem, & ascensionem suam in cœlū. Denique per exaltationem nominis ipsius toto mundo, dum creditur Deus, & Saluator. Petit autem hæc, non suam quærens gloriam, se Patris, *vt filius tuus clarificet te.* nam clarificatio illus in tuam cedit gloriam, qui illum mundo dedisti. Licet mihi vsurpare eandem orationem sine temeritate, vt petam clarificatidonis gratiæ, vt inde ipsum Deum clarificare valeam. 3. quo titulo petat: *Ego te clarificaui super terram, opus consummaui, quod dedisti mihi, vt facerem, & nunc clarifica tu me Pater claritate, quam habui, priusquam mundus esset apud te.* Licet obtendere apud Deum fidelia obsequia, cum debita submissione. Vtinam ego haberem, quæ repræsentarem! at contrà, non nisi demerita habeo Discitur etiam, quòd quæ Deus ab æterno destinauit, nihilominus petenda nobis sunt, quia per tale medium dare constituit. Claritatem ergo, quam ante mundi constitutionem decreuit Deus electis, instanter ipsi ab illo petent. Sicut Christus hoc loco petit claritatem, quæ ab

Orat pro se
1
Reuerenter.

2.
Vt clarificetur.

3.
Petit titulo obedientiæ suæ.

ab æterno ipsi fuerat decreta. Etsi, quoad Christum, potest aliter accipi claritas: nempè quòd sit verus Filius Dei, quam habuit ab æterno: petit autem eâdem clarificari, hoc est, innotescere pro tali, & glorificari, sicut factum scribit Ioannes: *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre, plenum gratiæ, & veritatis.*

PVNCTVM II.

Pro Apostolis petit tria.

ORAT pro Apostolis. *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi, quia tui sunt.* Vbi simul continetur titulus, sub quo eos commendat Patri: *Quia tui sunt*, qui est efficax. *Tuus sum ego, saluum me fac.*

1. Non orat pro mundo, & filijs tenebrarum, quia indignos se faciunt, resistendo diuinæ legi, & inspirationibus. Deinde petit pro illis Tria. 1. *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, vt sint vnum sicut & nos.* Petit, vt sint sub peculiari cura DEI, ac proinde inter se vniti, imò vnum sint, sicut Pater, & Filius vnum sunt, videlicet Natura, & consequenter, vnius sensus, & voluntatis, quod

2. optat Apostolis. 2. *Non rogo, vt tollas eos de mundo, sed, vt serues eos à malo.* Nimirum inter malos esse & ab eis pati, sæpè expedit: illud modò detur, vt sub portectione Dei cœli commoremur, & ipse inter tenta-

3. tiones mundi liberet, nos à malo. 3. *Sanctifica eos in veritate. Ego pro eis sanctifico meipsum*

ipsum, vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Precatur discipulis veram sanctitatem, atque perfectam, non tantùm declinationem à malo. Alio autem sensu de se dicit: *Ego sanctifico me ipsum*, id est, deuoueo & immolo, *vt ipsi sancti sint*: nam ex Christi morte nobis prouenit sanctitas.

Tres titulos ad impetrandum Apostolis adhibuit. 1. *quia tui sunt.* 2. *serua eos in nomine tuo*, pro gloria tui nominis. 3. *quia ego pro eis sanctifico me ipsum*, morti offero. Quo titulo petit.

PVNCTVM III.

ORAT pro reliquis fidelibus: *Non pro eis tantùm rogo, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me.* Itaque pro me tunc orauit, habuit enim tunc omnes cognitos, & in oculis singulos. Quid pro eis petit? *vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint.* Vnum inter se, & cum Deo. ô beata vnitas! Ex quo sequitur, *vt credat mundus, quia tu me misisti.* Tanti est vera vnio charitatis, vt plurimum momenti adferat ad fidei propagationem, quia ibi verè digitus Dei est, vbi charitas. Præterea petit: *Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi ego sum, & illi sint mecum, vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi.* Hæc summa petitionum omnium, ac desideriorum finis. *Volo*, inquit, & quis re-

Pro omnibus fidelibus petit.

1. Charitatē.

2. Vitam æternam.

si stet voluntati tuæ: Dic obsecrò pro me, *volo,& fiet.*

Tituli sũt. Tituli seu motiua petitionis sunt illa, *qui credituri sunt in me.* Et, *Pater, quos dedisti mihi.* Vterque enim respectus debet apud Patrem valere plurimum, vt largiatur illis primò vnitaté illam in hac vita, cum Deo, & inter se per Charitatem; deinde verò, vt assumat illos ad se, vbi videant claritatem, quam Filius à Patre

2. Cor. 3. 18. accepit generatione æterna, *faciem Domini speculantes,* Fiat, fiat.

MEDITATIO XX.

Christus pergit ad hortum, & tristatur. Matth. 26. 30. Ioan. 18. 1.

PVNCTVM I.

1. Consuetudo bona seruanda. CVR à cœnaculo ad hortum perrexerit? 1. caussa, vt morem seruaret suum à concionibus, & consuetudine hominum recipiendi se ad orationem. Sic ego consueta exercitia non omittam facilè, quamuis impedimenta objiciantur: præsertim instante necessitate, vt hic. 2. Ne crearetur aliquod incommodum Domino cœnaculi, ac ne fugere videretur periculum, eò se contulit, quò Iudas sciebat, solitum se recipere Dominum. Vnde abiturus ait, *vt cognos-*

Ioan. 14. 3.

cat mundus, quia diligo Patrem; & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite eamus. 3. vt quia in horto mala libertas peccandi cœperat, in horto etiam comprehenderetur veræ vindex libertatis, & initium saluti daretur. Erat hortus ad montem Oliuarum, id est, misericordiarum, & per torrentem Cedron ad eum transiuit CHRISTVS. Quia misericordia nobis à Christo exhibita multis ei constitit doloribus. *De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.*

3. In horto Adã peccauit, Christus pati cępit.

Psa.109.7.

PVNCTVM II.

QVòD Christus voluit omne sensitiuum solatium sibi ad mere, quo leniri solent valdè cruciatus, quò plus pateretur, & ita propositis malis omnibus sibi inferendis, quàm efficacissimè, & cohib to omni solatio, quod à superiore parte animæ dimanare in sensus solebat, ita vt pati gestiret, laxauit habenas naturali appetitui, vt, quantum valeret auersatus mala impendentia, immensâ tristitiâ absorberetur.

Omnem lætitiã sibi ademit.

Internus hic Christi affectus ab Euangelistis variè nominatur, *timor, pauor, tædium tristitia, agonia*. TIMOR est mali impendentis, qui sæpè magis cruciat, quàm ipsa mors. Et proponebat sibi Dominus singula disertè, vnde ait: *Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me: timor &*

Assumit Timorem.

Psal. 54.5.

tremor venerunt ſupra me, & contexerunt me tenebræ. TAEDIVM eſt quoddam rerum omnium faſtidium, vt omnes accidant ingratæ & moleſtæ. Sic luebat Chriſtus tædium, quo ego ſoleo laborare rerum ſpiritualium, bonarumque actionum. TRISTITIA eſt afflictio interna, tanquam de præſentibus iam malis, quòd ea apprehenderet ex diuina diſpoſitione, tanquam ineuitabilia, & adeò vt præſentia.

Tædium

Triſtitia.

Porrò ſicut charitatis eximiæ fuit, quòd Chriſtus *deſiderio deſiderauerit* mori pro nobis, indeque gauderet, ita iam paris eſt charitatis, quòd timet, tædet, triſtatur, quò ita plus patiatur pro nobis.

PVNCTVM III.

Peccata Chriſtum contriſtarunt.

PRAETER paſsiones ipſas fuerunt quoque aliæ cauſæ, Chriſti animam affligentes. 1. multitudo innumerabilis peccatorum, grauitas maxima, ob offenſam Dei infiniti, & damna æterna. Itaque Dominus hic triſtabatur, vt ſuppleret defectum in nobis, qui vix vllo tangimur doloris ſenſu ob noſtra peccata, & vt illa eius pœna auerteret à nobis æternas. 2. quòd videret pleroſque hominum non percepturos fructum ex tot ipſius laboribus & medijs, quæ offerebat: alios autem tepidè vſuros. 3. repræſantabat ſibi paſsiones & afflictiones, quas plurimi paſſuri erant ipſius CHRISTI

1. Ignauia noſtra.

2.

3. Paſsiones electorum ſenſit.

causâ; & eas ipsas, vt proprias sentiebat. 4. speciatim perditio populi sui, ex quo erat secundùm carnem, & variorum regnorum, quæ erant abiectura Christi fidem, & nominatim Iudæ, vt cùm membrũ ex corpore abscinditur. 5. scandalum discipulorum, & Matris mœstissimæ afflictio.

4.

5.

PVNCTVM IV.

APERIT suam tristitiam Petro, Iacobo, & Ioanni. *Tristis est anima mea vsque ad mortem, sustinete hîc, & vigilate mecum.* 1. vsque ad mortem, qualis est in ipsa morte: vel, quæ afferre posset mortem, nisi ad plura patiendum seruarem meipsum. 2. Manifestauit ideò, vt constaret nobis interna eius afflictio, quam propter nos subibat, ac, vt probaret hominem, talium capacem, & quoddam solatium, ex communicatione doloris, more humano perciperet 3. illis tribus Apostolis communicauit, quia iisdem gloriam glorificati corporis ostenderat. Vnde intelligerent, quanti hominem amaret, cuius causâ illam gloriam cum hac humilitate commutaret. Item monerentur, cùm Deus singulari beneficio suos afficit, præparari sic eos ad plura ferenda, & denique fauorem esse singularem, non tantùm assumi ad speculandam gloriam in monte Thabor, sed etiam adhiberi ad communicationem passionum in monte Oliuarum.

Mat. 26. 38.

1.

2. Tristitiam suã aperit.

3. Tribus Apostolis solùm.

MEDITATIO XXI.

Oratio in horto. Matt. 26. 41.

PVNCTVM. I.

Luc 22. 41. Tristitiæ tempore orandum. *Iacob. 13.* *Psal. 76. 3.* *Mat. 26. 38.*

IN ea tanta tristitia ad orãdum se Dominus conuertit, relictis tribus illis Apostolis. *Et ipse auulsus est ab eis, quantum iactus est lapidis.* 1. docemur hinc in desolationibus recurrendum ad Deum per orationem, non per inania colloquia dissipandum animum. *Tristatur aliquis in vobis, oret. Et, in die tribulationis Deum exquisiui. Renuit consolari anima mea, memor fui Dei, & delectatus sum.* 2. Hortatur etiam Apostolos, vt idem faciant; *Vigilate mecum.* Diuulsus ab illis erat, quia secretum amat oratio, & remouenda sunt impedimenta, & solatia postponenda.

PVNCVM II.

Luc. 22. 41. *Mat. 26. 39.* Oratio qualis.

ORAT Patrem. 1. summâ reuerentiâ, & humilitate. *Positis genibus, procidit in faciem suam super terram.* 2. fiduciali amore *Pater mi.* 3. Resignatione plena, non obstante immensa tristitia: *Non sicut ego volo, sed sicut tu.* 4. Prolixè, ad horam continuauit, vt colligi potest ex illo: *Non potuistis vna hora vigilare mecum?* Summa orationis fuit breuis, & varijs affectibus producta. 5 Orauit: *si poßibile est transeat à me calix iste*, auertatur à me: potest

& ita

& ita: vt citò expediatur, sit passionis tempus breue; sed non ad literam.

PVNCTVM III.

VISITAT discipulos, reperitque dormientes. ita sollicitus erat de illis, vt interrumperet orationem suam. Corripit dormientes, sed in spiritu lenitatis. *Sic non potuistis vna hora vigilare mecum?* præcauet deinceps, monens: *Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem*; quæ videlicet imminebat ex comprehensione Magistri. *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma*, quæ proinde per orationem iuuari debeat. vel est excusantis discipulos, quòd voluntatem promptam habeant, sed fragilitate carnis vincantur. | Corrigit discipulos.

Hanc socordiam in tanto periculo dormientium imitor ego incurius salutis, & profectus mei. Vrgente tristitia, imperfecti contrahunt tædium, & soporem; perfecti autem inde vrgentur ad instantiùs orandum, vt Christus facit.

PVNCTVM IV. | *Mar.* 14. 39.

SECVNDÒ orat; *Pater mi omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc à me, sed non quod ego volo, sed quod tu.* Transferri seu transire calicem à se in homines cupit, hoc est, fructum passionis. quòd si illum participare aliter, nequeant, nisi Christus ipse bibat illum, & passionem subeat, fiat | Ostendit magnum amoris affectum.

voluntas Dei. quasi petat salutem conferri hominibus absque passione sua: si autem fieri secùs non valet, paratum se offert ad exhauriendum.

PVNCTVM V.

Mar. 14. 40. SECVNDÒ visitat discipulos, & *inuenit*, vt priùs, *dormientes: nam oculi eorum erant grauati præ tristitia, & ignorabant quid responderent ei.* Sciebat illos dormire, visitat tamen, curam exhibens circa illos. Vndique bonus Iesus solatio destituitur intempesta nocte, in loco solitario, consopitis discipulis, nec à Patre exauditus est post longam repetitam orationem, nec ideò frangitur aut queritur, sed vrgetur ad impensiùs prolixiusque iam tertiò orandum. Et ego velim statim exaudiri? nequaquam, nisi perseuerauero pulsans.

Christi desolatio.

Cur Pater differt responsum.

Sed cur tamdiu differt Pater responsum? vt necessitas passionis eius magis commendaretur, & Dei erga nos charitas, quandoquidem tam instanti diuturnaque obsecratione Filij non est flexus Pater æternus, vt ipsi condonaret calicem, aut remitteret; nisi enim summa esset passionis, mortisque Christi necessitas, non se permitteret tam diu rogari; & nisi hominem infinitè amaret, non abnueret, etiam cum dispendio hominis, quàm primùm Filio gratificari.

MEDITATIO XXII.

Confortatio, & sudor sanguineus

PVNCTVM I.

Tertia vice oranti *apparuit Angelus de cœlo confortans eum*: haud dubiè missus à Deo Patre; & fuisse Gabrielem credibile est, qui ad obsequium humanitatis Christi peculiariter fuit destinatus. Sic Deus perseueranti in oratione impertit in tempore solatium, & auxilium.

Luc. 22. 43. Ab Angelo confortatur.

Confortauit Christum, proponendo necessitatem passionis eius, & gloriam inde Patris secuturam, & ipsius Christi, similesque rationes. Quas licèt ipse Dominus perspectas haberet, submissè tamẽ ex Angelo accepit, inde seipsum animans, & confortans pro conditione humana. Discam, non dedignari, ab inferiori dirigi, & solatium admittere, quando etiam nihil noui, aut ignoti profertur; fit enim, vt illuminemur magis à Deo, propter humilitatis obsequium.

PVNCTVM II.

Ob dicta Angeli, *factus in agonia prolixiùs orabat.* Agonia fuit conflictus internus, dum ex vna parte timorem & tristitiam vehementem afficerent obuersantes cogitationi cruciatus; ex altera autem respectus Dei & salutis nostræ, ad amplectendam mortem incitaret.

Luc. 22. 43.

Pugna tristitiæ cum zelo gloriæ Dei.

Inter hæc *factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram*; adeo fuit vehemēs vtrinque conflictatio. Erat in potestate Christi timorem, & tristitiam cohibere, sed specimen exhibere, voluit pugnæ mox ineundæ cum ipsis tortoribus & tormentis; deinde exemplum dare repugnandi nostris passionibus vsque ad sanguinem. Denique docet, difficultates omnes, quæ in Dei seruitio occurrere possunt, præmeditari, atque aduersus illas obfirmare animum, vt præsentes minùs feriant, quippe iam antea deuictæ.

Christi liberalitas in fusione sanguinis.

Hæc spontanea sāguinis effusio, est instar myrrhæ primæ ac probatissimæ, quæ spontè fluit ex arbusta, priusquam vel pungatur, vel cortex detrahatur, ita nunc Christus fudit sanguinem toto corpore, effusurus postea totum, flagris concisus, clauis, ferroque perfossus, & spinis punctus. Quare cogitandum est in hac agonia per vehementissimam singulorum cruciatuum apprehensionem passum fuisse Dominum omnes simul dolores, quos postea tortores intulerunt excruciatione corporis. Vide charitatem.

Dolor de peccatis nostris.

Voluit etiam repræsentare nobis immensum dolorem, quem concipiebat, ob peccata nostra, & Dei offensas, vt satis ei non esset, lachrymis eas deflere, sed ad eluendas sanguine opus fore.

Sensit passiones electorum.

Repræsentauit etiam in se ipso passiones, quas corpus eius mysticum subire debebat, & ita quodammodo cum singulis Martyribus,

& Con-

& Confessoribus patiebatur. quantò decet magis, vt ego ipsius Christi tormenta pro me obita intimè sentiam, & meo sanguine demerear?

Tandem considera, quàm ex isto sudore & agonia manserit debilitatus, nullo interim adhibito leuamento, vel abstersione sudoris.

PVNCTVM III.

TErtiò surgit ab oratione, & *inuenit discipulos* etiam *dormientes præ tristitia*. Alacer surgit, ad confligendum cum morte, hæc fortitudo est fructus orationis. Non coarguit discipulos, sed indulget, dormite iam, & requiescite; vel indicat rem iam peractam, propter quam eos vigilare iusserat. Monet nihilominus euigilare ob præsens periculum, quando, vt orarent cum ipso, non fecerunt. *Sufficit, surgite, eamus, ecce appropinquat qui me tradet.* Non ille dormit sicut vos. Pudefiam de oscitantia mea in Dei seruitio præ inimicis Christi ad eũ offendendum.

MEDITATIO XXIII.

Applicatio sensuum internorum circa effusionem sanguinis Christi

MEDITATIO XXIV.

Osculum Iudæ & præcedentia comprehensionem Christi.

PVNCTVM I.

IVDAS vnus ex duodecim, Dux compre-

Iudæ proditoris nequitia. hendentium Christum factus est: venit ad locum, quem sciebat Iesum orationis causâ frequentare; pro tessera dat comprehensoribus osculum, alioqui pacis signum, atque audacter accedens, *osculatus est Iesum dicens: Aue Rabbi* atque hoc, fecit totum, vt vile pretium venditionis reporet. In quale profundum præcipitat hominem cupiditas! & quale Dei iudicium, permittentis in suo discipulo talem lapsum! salutari ego timore concutiar, & deprecabor à Deo similem cæcitatem: *Ne quando dicat inimicus, prævalui aduersus eum.*

Mar. 14. 44.

Psal. 12. 5.

Christi charitas erga Iudã. Deinde consideretur, quemadmodum Christus excipiat Iudam summa charitate, & mansuetudine. 1. Non abnuit osculum, quidni confidam quamuis peccator, ad eum accedere indulgentiæ causà, quando non reijcit proditorem?

2. Imo compellat Amicum: *Amice ad quid venisti?* quærit, dissimulans prauam illius intentionem. Appellatione autem *Amici* reuocat ipsi in mentem, quod pro tali habitus fuerit à se. *Iam non dicam vos seruos, sed amicos,* quodque habere etiam in posterum paratus sit, modò perfidus ipse velit: O mansuetudo.

Ioan. 15. 14.

Iudã corripit. Obiectat nihilominus proditori crimen, sed beneuolentissimè: *Iuda, osculo Filium hominis tradis?* tradis, & osculo tradis? venenum melli admiscens. O Iuda, blanda appellatio! Filium hominis contemptim se nominat, quod si tantum crimen, prodere Filium hominis,

quan-

quantum erit, quod filium Dei tradis? neque sic emollitur.

PVNCTVM. II.

Ostendit potentiam suam.

CHristus verbo prosternit comprehensores. Voluit documentum dare suæ potentiæ, & quòd nihil contra eum possent, nisi quantum ille ipsis permitteret. *Ego, inquit sum.* Aliter hæc vox sonat in auribus pij, & iusti hominis, aliter impiorum. Illi est plena solatij, ac si dicat *salus tua ego sum*; Dilectus tuus & omnia. peccatoribus autem est terribilis. quòd si nunc, quantò terribilior in magno die iudicij?

Ioan. 18.5.

Retrorsũ qui cadũt.

& abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Retrorsum, qui lapsus est periculosissimus, & in quo non videt cadens, quò ruat: ita peccatores non aduertunt, in quæ mala peccando reuoluantur. Non sic cadam ego; sed in faciem meam per humilitatem & agnitionem propriæ culpæ, veramque pœnitentiam, vt emendatus resurgam.

PVNCTVM III.

obstinatio Iudæ & militum.

CVM è terra surrexissent, qui fuerant prostrati, Christo permittente, secundò interrogauit, *quem quæritis? illi etiam dixerunt: Iesum Nazarenum.* Vide cæcitatem, tanto miraculo conspecto, insistunt adhuc malè cœptis. Iesum Nazarenum quærunt, profitentur illum (quamuis nescientes, & nolentes) quod verè est, Saluatorem & sanctum. Interest, quomodo quæratur *Iesus.* quærã ego,

non,

non, vt necem inferam, sed vt vitam referam ex illo. *Respondit Iesus: Dixi vobis: quia ego sum, si ergò me quæritis, sinite hos abire*; sic
Sinite, verbū efficax. bone Iesu tuis consulis, tibi non consulis? & fuit verbum potens, ne attingerentur discipuli eius, sed in ipsum solùm rabies ministrorum Sathanæ versaretur.

PVNCTVM IV

PETRVS amputat auriculam Malchi, petita priùs venia: *Domine, si percutimus in gladio?* sed non expectato responso, quod tale fuit: *sinite vsque huc*, abstinete. factum autem redarguit pluribus modis. 1. *Conuerte gladium tuum in locum suum, omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt*. Hæc erat tunc lex talionis. quomodo mansuetus Agnus pateretur, se defendi per effusionem sanguinis alieni, qui suum dare venerat? 2. *Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum?* non ego mortem aspicio, vt intentatam ab inimicis, sed vt imperatam à Patre meo, ac ita vt optatissimam. ægrè fert, impedimentum obijci implendæ voluntati Patris. Sic ego oblatos labores amplectar, & pro Dei munere ducam. 3. *An putas, quia non possum rogare Patrem, & exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum? quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri?* Possem quidem petere, & impetrare, sed nolo, quia volo, vt Patris voluntas fiat. ita hoc dicit sicut in horto orans dixerat;

Luc. 22. 49. Mat. 26. 52. Reprimitur Petri feruor trib⁹ modis. 1. 2. 3.

Omnia tibi poßibilia sunt, poterat absolutè id fieri, vt transferretur calix, & legiones Angelorum in auxilium venirent, sed ex suppositione Diuini decreti, non poterat, quòd ita Christus seruatum volebat, vt etiamsi posset illud effringere, nequaquam vellet.

Commendatur hinc efficacitas orationis, ad impetrandum auxilium à Deo etiam multorum Angelorum. Vnde Elisæus dicebat: *plures nobiscum sunt quàm cum illis.* deinde conformatio cum Diuina voluntate, quæ debet esse in orante. 4 Reg. 6.16

PVNCTVM V.

SANAT auriculam Malchi, volens reddere bonum pro malo, & non ferens propter se alicui damnum illatum, &, ne exacerbati ministri læderent discipulos. Credibile Malcho redditum simul fuisse auditum fidei, & obedientiæ, quia Christus solitus erat cum corporali sanitate conferre spiritualem, & miraculum in se patratum potuit ipsum permouere tametsi, alios nihil mouerit. O, sanetur in me auditus ad excipiendas inspirationes diuinas, *audiam quid loquatur in me Dominus.*

Malchus conuersus hoc miraculo.

MEDITATIO XXV.

Comprehensio Christi.

PVNCTVM I.

CHRISTVS facit potestatem suis ad-

uerianis. 1. improperat, quòd tanquam ad la-
1. tronem capiendum venirent armati. Habet ille
nomen prædatoris apud Isaiam: *velociter spolia*
Isai. 8. 1. *detrahe, citò prædare*: sed prædas agit animarū
ex potestate diaboli in libertatem vindicando.
Velim, vt sic deprædetur cor meum, & sibi illud
asserat. 2. Exprobrat, quòd, cùm quotidie cum i-
psis fuerit, docens in templo, non eum tenue-
Ingratitudo Iudæorum. rint: quasi pro doctrinæ labore rependant hāc
mercedem: vel notat imbecillitatem. quòd, cùm
in manibus eum habuerint, & pridem capere
exoptauerint, non tamen sint ausi; nempe non
3. fuisse eis à Deo concessum. 3. Nunc tamen,
Dat sui potestatē. *hæc est hora vestra & potestas tenebrarum.*
Permitto me vobis, & ipsis dæmonibus, qui
vos instigant ad me perdendum, virtute hu-
ius concessionis potuerunt in Christum, quic-
quid ipsi fecerunt. Et sine exceptione se eis
tradit, non sicut Iob traditus est, excepta vi-
ta. Magna charitas & dignatio, quòd et-
iam Dæmoni super suum corpus tradit pote-
statem, vt ego eripiar. O Domine posside ita
corpus meum & animam, totumque me, nec
sit alteri potestas super me.

PVNCTVM II.

IRRVVNT in Dominum, trudunt, prosternunt, calcant, ligant, collo, manibusque in-
Isai. 9. 3. iecto fune; & *exultant*; *sicut victores capta*
Christi virtutes. *præda*. 1. Perpende, *humilitatem*. qui sedet su-
1. per Cherubim, substernitur pedibus impiorū

quantò

quantò id maius, quàm, quòd, in cœna ad pedes discipulorum accidens, eos lauit. huc pertinet illud Psalmi: *Miserere mei Deus quoniam conculcauit me homo, conculcauerunt me inimici mei* Faciunt hoc ipsum peccatores omnes, qui *Filium Dei conculcant, & sanguinem illius polluunt*, teste Paulo: Iusti autem glorificant & portant Deũ in corporibus suis. 2. *Patientiam* admirabilem, nullo edito signo indignationis, aut queremoniæ, & tamen *circumderunt te vituli multi, tauri pingues obsederunt te, aperuerunt super te os suum, sicut Leo rapiens & rugiens*. Et poteras nutu omnes perdere. O, discam ex te patienter iniurias sustinere. 3. *Charitatem* qua manus offert ligandas, cùm meliùs quàm Samson vti fila disrumpere funes, catenasque potuisset. At non funes sed charitas ipsius erga nos vinciebat manus, manus operatrices mirabilium: & impletum est illud: *Funes peccatorum circumplexi sunt me, ego autem legem tuam non sum oblitus*: legem scilicet charitatis, qua iussisti, vt ponerem dilectam animam pro peccatoribus.

Psal. 55. 2.
Heb 10. 29.
2.
Psal. 21. 13.
3.
Psal. 118. 61.

PVNCTVM III.

TVNC *discipuli omnes, relicto eo, fugerunt*. 1. Ex parte discipulorum æstimanda est eorum infirmitas, quos tot visa miracula, & credita de Christo mysteria sermo ille postremus, & iactata ab ipsis prom-

1. Inconstãtia discipulorum.

ptitudo moriendi, & Eucharistici Sacramenti in hoc sumpti firmamentum; hæc totque alia nequiuerunt à turpi desertione dilecti Magistri cohibere; sic pedes illi paulò antè loti tam eximio charitatis atque humilitatis exemplo turpi fuga fœdati sunt. Nec deseruerunt tantùm, sed fide quoque nutarunt. Vtinam non ego etiam sim amicus mensæ & prosperitatis; in arduis autem & tentationibus desertor Christi.

2. Dolor Christi. 2. Ex parte Christi consideretur intimus sensus quo tulit hanc sui gregis dispersionem, vsurpans illud: *Longè fecisti notos meos à me, posuerunt me abominationem sibi*: quasi abominabielm me deuitarunt. *Psal. 87.9.*

MEDITATIO XXVI.

Ducitur Christus ad Annam.

PVNCTVM I.

Ioan. 18.13 ADDVXERVNT *eum ad Annam primùm, erat enim socer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius.* Quàm crudeliter trahitur, & impellitur! &, quia properabant, & confertim Christum cingebant, opus fuit aliquando impingere Dominum, & cadere. Et erat alioqui à sudore sanguineo debilitatus, & laxatis inde poris, debuit in hac agitatione iterum sudare, licèt non cruentè. in transitu etiam torrentis Cedron impingebat in saxa, lædebatque sacratos pedes, pro meorum culpis,

Christi sudor & defatigatio.

qui veloces ad malum. O, *dirige gressus meos in semitis tuis!* In ipso etiam ingressu Ciuitatis insolentiùs egisse ministros militesque, credibile est, ipso tumultu clamoribusque veluti triumphantes de præda. Quàm iste ingressus ab illo diuersus ante paucos dies! confer illius obsequia, & acclamationes cum vi & petulantia istius. Et inter hæc, quâ humilitate & patientia bonus Iesus sustinebat omnia, & qua offerebat Deo charitate! Psal. 16.5.

PVNCTVM II.

PONTIFEX Annas interrogat Iesum de discipulis suis, & doctrina. Aderant legis doctores, scientia sua inflati qui irrisoriè Christū exceperunt, vt solent tales, subsannantes, quòd iam in potestate eum haberent. Absit à me scientia inflans.

Interrogant Iesum, quid docuerit, & quales habeat discipulos, studio calumniandi. Audit patienter, & mansuetè, is qui vnus est Magister, & Sapientia ipsa, stans constrictis manibus coram arrogantibus legis doctoribus. Aliter hic, quàm cùm annorum duodecim *stabat in medio Doctorum, audiens illos & interrogans, stupentibus omnibus super illius responsis*: nunc autem cauillantibus. Christi examen. Luc. 2.46.

(§)

PVNCTVM III.

Ioan. 18.20 RESPONDIT Iesus de doctrina sua: *Ego palàm locutus sum mundo, ego semper docui in Synagoga, & in occulto locutus sum nihil.* Ac si dicat, non clanculum docui, occultare volens; sed ita palam, vt omnibus constare queat. Pergit: *quid me interrogas? interroga eos qui audierunt.* Impauidum & liberum responsum pro veritate doctrinæ suæ: quod imitari oportet in profitenda veritate. Nascitur ea fiducia ex conscientia bona, & indubitata notitia veritatis.

Responsio libera & prudens.

Non respondet in particulari quidquam, sed ipsos generatim ad suosmet hostes ablegat. sanè prudenter: quo factum, vt omnes conticescerent, à conscientia propria redarguti.

De discipulis tacuit; quòd parùm sibi honori essent, cùm fugissent. nec pro sua modestia arguere illos vellet. Et aderat Iudas, qui etiam dedecori sibi erat. Quare sentit omnino animi dolorem, contuens seipsum planè sine discipulis vllis.

(§)

MEDITATIO XXVII.

Alapam accipit, & amandatur ad Caipham Pontificem.

PVNCTVM. I.

VNVS *aßiſtens miniſtrorum dedit alapam Ieſu, dicens, ſic reſpondes Pontifici?* 1. Fuit crudelis alapa; quippe à furente, & aſſentante domino ſuo. 2. Valde ignominioſa in tali conſeſſu, & ei homini, qui hactenus fuerat venerationi omnibus, quàm & inſita vultui maieſtas cōciliabat. 3. Calumnioſa, pro iuſtiſsimo, ac prudentiſsimo reſponſo. 4. inde etiam acerba, quòd aliorum plauſu excepta; cauſamque præbuit, vt alij in Chriſtum talia auderent ô facies decora, in quam deſiderant Angeli proſpicere! en vt rubeſcit tum à plaga, tum ab innato pudore ob maximam confuſinem!

Alapæ crudelitas 1. 2. 3. 4.

PVNCTVM II.

RESPONDIT *Ieſus: ſi malè locutus ſum, teſtimonium perhibe de malo: ſi autem bene, quid me cædis?* ſatisfacere voluit, ne videretur iniuriâ affeciſſe Pontificem. Reſpondit autem manſuetè & modeſtè, abſque vllo ſigno turbationis; ſic autem efficaciter, vt nihil replicarent; nec tamen eius defenſio locum inuenit. Vt ego non turber, quando mihi ſimile continget, vt rationes, vel excuſationes non recipiantur.

Ioan. 18.21

PVNCTVM III.

MISIT *Annas Iesum ligatum ad Caipham;* ad quem, vt Pontificem, res propriè pertinebat. Ligatum misit, vt antea, vel, etiam magis, pro maiori cautela; sed quo stringebatur arctiùs, eò charitas illius dilatabatur ampliùs, ad plura ferenda propter nos

Ductus est, vt prius tumultuosè prodeuntibus etiam ex domibus spectatoribus, seque turbæ adiungentibus & colludentibus. Interea Iesus solita pace, & patientia ferebat omnia & offerebat pro salute ipsorummet.

MEDITATIO XXVIII.

Triplex Negatio Petri.

PVNCTVM. I.

PETRVS *sequebatur Iesum à longè, & ingressus cum alio discipulo atrium Pontificis* accedens ad alios ministros, *calefaciebat se, quia frigus erat.*

Mat 6.58

Lapsûs Petri hic quasi progressus fuit. 1. sequebatur à longè; refrixerat in anima eius amor, vnde notauit Euangelista; *quia frigus erat.* 2. ingessit se in occasionem, præfidens sibi. 3. obliuioni tradidit prædictionem Christi. cauebo diligenter ista. Ille alius discipulus (qui putatur Ioannes) non negauit, præcipuè Deo protegente, sed &, quod non ita præsu-

LapsusPetri causæ. 1. 2. 3.

meret de se, nec in occasionem se inferret, immiscens se ministris.

PVNCTVM II.

PRima negatio occasione ancillæ: nam ancilla ostiaria, cùm vidisset Petrum sedentem ad lumen, & eum fuisset intuita, dixit ad circumstantes, *& hic cum illo erat*; & ad Petrum: *Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Imò, tu cum Iesu Nazareno eras. At ille negauit dicens: Non sum; non noui illum, nescio quid dicas.*

Nota. 1. quòd per mulierem primò Diabolus Petrum aggreditur, vt in Paradiso Adamum, est enim mulier audacior, & mollior. 2. attende fragilitatem humanam. Ille filius columbæ, ille à Christo beatus pronuntiatus, tam leui flatu deijcitur! quid ego? 3. Timor ipse, vel mortis, vel damni prostrauit athletam. O, quoties me respectus à recto auertit, aut sensualitatis illecebra, quasi ancillæ vox. 4. prô, quanta Christo iniuria irrogatur! Non sum, non noui, & quid sensit Magister bonus, dum sic à charo discipulo posthaberetur?

1. A muliere quanta mala.

2.

3.

4

PVNCTVM III.

SECVNDA & tertia negatio Petri semel prostratus foras egreditur, & Gallus primò cantauit, sed præ turbatione non aduertit. post pusillum reuersus ad ignem, secundò interpellatur: *Numquid & tu ex discipulis eius*

Petrus ter negat Christum.

es, certè & tu ex illis eras. *Iterum negat cum iuramento, quia non noui hominem.* Tertiò adhuc, interuallo facto quasi horæ vnius, qui astabant dicebant Petro, *Verè tu ex illis es;* &

1. Astus Dæmonis.

probabant, *nam & Galilæus es,* &, *nonne ego te vidi in horto? tunc cœpit detestari & anathematizare, & iurare, quia nescio hominem istum, quem dicitis.* 1. aduerte: vt alias super alias machinas Diabolus adhibuit, ad deturbandum Petrum. Ita facit, quò fortiorem oppugnat, vt, nisi in magna solidatus humilitate non subsistat. O Domine, *ne veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moueat me.* 2. Vide

Psal. 35. 2.

2. Occasio peccati fugienda.

de quàm perniciosum sit, animaduerso periculo, non declinare illud. Non vitauit Petrus post primam negationem, quòd fuerit ei occasio, sed ad consortium malorum reuersus est. Vide etiam vti ex malo in peius dilabitur, à simplici negatione ad iusiurãdum, & periurium, ab hoc ad execrationem. Diabolus extrema intendit, illud vrgens, *exinanite, exinanite vsque ad fundamentum.* 3. Vt Petrus, post cœnam præsumens ter contestatus fuerat, se non negaturum, potiusque moriturum, ita in pœnam ter labi permittitur, vt suæ sit conscius imbecillitatis. à primo lapsu si se statim humiliasset, occurrisset secundò.

Psa 136. 7.

3. Terna præsũptio causa trinæ negationis.

(3)

PVNCTVM IV.

POEnitentia Petri. vbi tertiò negauit, statim gallus secundò cantauit, *& recordatus est Petrus verbi Iesu, quia priusquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et conuersus Dominus respexit Petrum; & egressus foras fleuit amarè.* Mat. 14. 72. Petri conuersio.

1. Vide, vt Iesus, inter suas vexationes, non obliuiscitur Discipuli, quantumuis ingrati, sed absentem respexit misericordiæ oculis. Respice me & omnes peccatores, vt ad te conuertantur. 2. lachrymæ Petri non iam ex timore, sed ex amore fundebantur, dolens toto corde, quòd tam bonum Magistrum, & Benefactorem sic ingratus offendisset. Et intelligebat probè illud: *Quia malum & amarum est reliquisse Deum tuum:* vnde & amarè flebat quæ ipsi lachrymæ iuges fuerunt tota vita. 3. obserua progressum conuersionis. 1. *Recordatus est verbi Iesu.* Vnde timorem, fiduciam, & amorem concepit. 2. egressus est foras, impedimenta relinquens, & occasiones. 3. fleuit ex vera pœnitentia Adde his quòd prima omnium causa extitit, *quòd conuersus Iesus respexerit* Petrum.

1. Christi Charitas.

2. Petri lachrymæ.

Iere. 2. 19.

3. Progressus 1. 2. 3.

(?)

MEDITATIO XXIX.

Accusatur apud Caipham & condemnatur.

PVNCTVM I.

1\. Iudicij peruersitas *Matt. 26.59.*

Considera. 1. quàm fuerit peruersa forma iudicij. Iudices erant inuidia & ambitione deprauati, & ipsimet *quærebant falsum testimonium contra Iesum.* Accusatores & testes falsi, & corrupti. Inter hos reus agebatur Filius Dei, ipsa innocentia : contra quem cùm diligenter exquisiuissent falsum testimonium, & multi falsi testes accessissent, non tamen inuenerunt quod arguerent; iuxta illud, quod ipse dixerat: *Venit princeps mundi huius, & in me non habet quicquam.* 2. Diluit Dominus accusationes silentio, vt ægrè ferret Caiphas, surgensque diceret: *Nihil respondes ad ea, quæ isti aduersum te testificantur? Iesus autem tacebat:* sicut prædictum: *qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.* Valet ad exemplum vt Deo remittamus defensionem, præsertim in manifesta veritate: & vincitur ita gloriosiùs, quando nihil respondendo diluitur calumnia; nam solet in talibus captari ex responso occasio calumniandi aliquid, vt hîc statim factum.

Ioan. 14.30.

2\. Silentium Christi. *Psal 37.13.* Vincet qui tacit.

PVNCTVM II.

ADiuratio Caiphæ. Cùm accuſationes nō procederent, inſtituit Caiphas quæſtionem: *Adiuro te per Deum viuum, vt dicas nobis, ſi tu es Chriſtus, filius Dei benedicti.* 1. obſerua reuerentiam, quam Dei nomini Chriſtus detulit, vt contra propoſitum ſuum, per illud adiuratus, reſponderit. 2. reſpondit autem, fatendo ſe eſſe: *Tu dixiſti*, ac ne moueat vos mea hîc præſens conditio, quam à Filio Dei alienam ducitis, & ideò nihil minùs vobis perſuadetis, quàm me eſſe talem; *dico vobis: amodò videbitis Filium hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.* 3. *amodò*, inquit, id eſt, poſtmodum; nam apud Deum *mille anni, ſicut dies heſterna, quæ præteriit.* Ita ſolabimur nos ipſos in aduerſis, quia poſtmodum erit finis, & cuſtodiemus nos in proſperis metu imminentis iudicij.

1. Reuerētia nomini Dei.

2. Chriſti de ſe confeſsio.

3. *Pſal. 89. 4.*

PVNCTVM III.

SENTENTIA in Chriſtum à concilio: *Tunc Princeps Sacerdotum ſcidit veſtimenta ſua* (ritus erat deteſtantis blaſphemiam in Deum,) *dicens: blaſphemauit.* pronunciat eum blaſphemum: probat autem ex facti euidentia. *quid adhuc egemus teſtibus? ecce nunc audiſtis blaſphemiam.* Rogat ergo ſententias; *quid vobis videtur? at illi reſpondentes dixerunt: Reus eſt mortis.* Sic bone Ieſu, pro blaſphemo haberis & condemnaris? & quæ maior blaſphemia

Caiphæ hypocriſis.

Chriſti humiliatio.

esse potest, quàm hæc istorum in te? Quid ibi sensit Christus? detestabatur iniustissimam sententiam, & sacrilegorum hominum impietatem, nam se esse Christum per omne prædicationis suæ tempus sufficienter comprobauerat; suscepit tamen libenter, & pro salute omnium acceptauit istam contumeliam.

MEDITATIO XXX.

Illuditur, & exagitatur apud Caipham.

PVNCTVM I.

Mat 26.66. VBI blasphemus & reus mortis proclamatus est à concilio, *tunc expuerunt in faciem eius, & colaphis eum ceciderunt: alij palmas in faciem eius, dederunt, dicentes: prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percußit.* quinque insignes contumeliæ Christo factæ. 1. quòd consputus est ab illis is, qui sputo suo dederat lumen cæcis, mutis vocem; surdis auditum: ea facies, quam Angeli venerantur, iusti desiderant: *ostende faciem tuam & salui erimus.* Et consputus est à vilissimis & improbissimis hominibus, per summam contentionem, ita vt oppleretur totus. Porrò Agnus mansuetus faciem suam non auertebat ab increpantibus, & consputentibus; sed singulari modestia, & vultûs serenitate excipiebat omnia. Fuit vsitata Iudæis contumelia,

I. cõtumelia expuitio in faciem.

Psal. 74.4.

melia: quin ex lege *spuebatur in faciem illius qui non vellet suscitare nomen & familiam fratris* defuncti absque liberis. Et de sorore Moysis, quòd murmurasset, scribitur: *spuisti in faciem eius, & illa apparuit candens lepra, quasi nix.* Poteras, Domine, in illos spuere vt efficerentur leprosi; at maluisti ipse fieri, vt nos à peccati lepra mundares, sicut leprosus & percussus à Deo. Nec, ius fuit spuendi in te, quasi nolles suscitare semen fratris, venisti enim reparaturus genus Adæ. Sed, an non spuunt in faciem tuam passim peccatores? an non peccata sunt tibi detestabiliora?

Deut. 25. 9.

Num. 12. 10.

2. Velatio faciei Christi.

2. Quod faciem eius velarunt, aliter quàm Moyses suam: is enim, vt audire, illum possent Filij Israel loquentem; isti autem, vt illudant Christo proteruiùs, & quantò quàm Moysis facies CHRISTI lucentior? *qui est splendor Patris æterni, & figura substantiæ illius*, & quali putas operimento velarunt? vili haud dubiè, & fœdo. Velant Dei faciem, qui, vt liberiùs peccent, sibi persuadent illud: *nubes latibulum eius, nec nostra considerat.* Sed hoc non est velare oculos Dei, *qui vbique contemplatur bonos aut malos:* sed est seipsos cæcos facere, dum ita æstimant. Velabo ego faciem Dei sicut Seraphim, submissè profitens, *habitare eum lucem inaccessibilem.*

Heb. 13.

Iob. 22. 14.

Prou. 15. 3.

1. Tim. 6. 16.

3. Percussio Christi & alapæ.

3. Quòd *colaphis & alapis eum ceciderunt, & palmas in faciem eius dederunt.* pugnis contuderunt caput, os, ceruices, dorsum: vt liuore, & tumore deformaretur; palmis autem,

hoc est, plana manu, sacras genas percusse-runt, quod est etiam dedecorosius. Ipse autem
Luc. 6. 29. implens consilium suum, *percutienti dexteram, præbebat & sinistram.* Nec iam dicebat:
Ioan. 18. 23. *cur me cædis?* sed cæde sanè, cupiens *saturari*
Thren. 3. 30. *opprobrijs.* Porrò cædebatur à multis, & certatim, impetuque maximo, quòd, quasi ex zelo, contra blasphemum agerent; atque, vt gratificarentur suis dominis, quisque volebat eminere.

Pugno cædunt Christum, qui contracta manu per auaritiam de suo non iuuant Christi pauperes, aut etiam affligunt: palma autem, qui effundunt omnia, vt ambitioni, voluptati, & vitijs seruiant.

4. Capillorũ euulsio.

4. Quòd barbam & capillos euulserint: quod, etsi Euangelistæ non exprimunt, significat tamẽ Isaias: *dedi genas meas vellẽtibus.* Barba
Isai. 50. 6. Aaron vnguẽto defluẽte ex capite delibuta est; & tua, sacerdos magne, discerpitur? Samson
Iud. 16. 4. 16. Nazaræus, Deoque consecratus, amore Dalilæ capillos perdidit; tu meliore amore impulsus finis te ignominiosè decaluari?

5. Irrisio Christi.

5. Quòd verbis insultauerint, & proscinderint Christum. *Prophetiza nobis Christe, quis est, qui te percussit*; irrisoriè, Christum appellant, & signum petunt, quo se probet Christum, prodendo percussorem. At prodidit antea sæpe internas etiam cogitationes nostras.

Conuitia innumera in Christũ.

Et alia multa blasphemantes dicebant in eum: tot & qualia furor infernalis ministrabat,

bat. Ibi vetera in eum conuitia renouata sunt, cùm Samaritanum, Dæmoniacum, voracem, potatorem, amicum peccatorum, violatorem Sabbathi, seductorem, blasphemum vocitabant; Vt verum esset, quod in persona Christi Iob dixit: *aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam: satiati sunt pœnis meis.* Et hæc omnia enarrant Euangelistæ tanquam ad ipsius Christi Gloriam spectantia: nam verè in gloriam verterunt. Ita & nobis continget, si in hac vita socij fuerimus Christi passionum. *Iob 16.11.*

PVNCVM II.

QVid nocte reliqua passus sit. Nā recedentibus ad quietē primoribus, mansit Christ⁹ arctissimè vinctus, & custoditus à ministris Pontificis & militib⁹, qui vices mutantes, absque cessatione vlla Christum exagitarunt vsque manè. Ille interea pernoctans erat in oratione Dei, palantes suos discipulos Patri commendans & nostram omnium causam.

Tota nocte vinctus illuditur.

PVNCTVM III.

QVOD Ioannes (vt credi potest) nuntiauerit B. Mariæ, quomodo ageretur cum Filio, & doloris gladius pertransiuerit animam eius. *Magna est sicut mare contritio tua, & quis medebitur tui?* illa tamen ad orationem confugiens, orabat, vt Filius: *si possibile est, ver ùm tamen fiat voluntas tua.* & creden-

B. Virginis cōpassio.

Thre. 2.13.

dum, fuisse illam diuinitùs confortatam, confirmasseque socias Magdalenam, & alias. Deinde legendis Prophetijs, quæ de Christo erant, dedisse se: quarum consideratione *plorans plorauit in nocte, & lachrymæ eius in maxillis eius, nec erat qui consolaretur eam ex omnibus charis eius.*

Thren. 1.2.

MEDITATIO XXXI.

Trahitur ad Pilatum, Iudas desperat.

PVNCTVM I.

Iterum manè sistitur in Concilio Caiphæ, expetiuerat Christus illud manè, illam diē, qua compleret opus redemptionis nostræ; Iudæi autem, vt explerent cupiditatem, suamque crudelitatem exsaturarent. Iterum quærunt: *si tu es Christus dic nobis:* fraudulenter, vt si negaret, sibi esset contrarius, si confirmaret, damnaretur. alioqui ea interrogatio, veritatis indagandæ studio, non fuisset improbanda.

Fraudulēter interrogant Christum

Detexit Christus malignitatem respondendo sic: *si dixero, non credetis mihi; si interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis:* Hoc tamen vobis affirmo: *ex hoc erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei.*

Sed voluerunt expressā confessionem elicere: vnde aiunt: *Tu ergò es Filius Dei ? qui ait:*

Vos dicitis, quia ego sum. At ego alia mente quæram ex illo: Tu ergò es Filius Dei? qui sic tractaris? qui ab impijs iudicaris?

Itaque concluserunt: *quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audiuimus.*

PVNCTVM II.

Trahitur ad Pilatũ.

DEducitur ad Præsidem Pilatum. Videlicet, tradunt eum iudicio seculari, vt atrociùs puniatur. disposuit autem id Deus: vt, qui pro Iudæis & gentibus moriebatur, ab vtrisque pateretur.

Ducebatur, vti aliàs, cum tumultu, & properanter: sed iam tantò ignominiosiùs, quòd clara luce, & maximo concursu hominum, qui tunc ob Pascha aderant plurimi, comitantibus ipsis Sacerdotibus & senioribus, quorum authoritate vulgus mouebatur, vt insultarent liberiùs CHRISTO, tanquam insigni malefactori, qui in tanto festo, Sacerdotibus agentibus, ad tribunal raperetur.

PVNCTVM III.

Excæcatio Iudæ.

DESPERATIO *Iudæ*. 1. tunc videns *Iudas*, quòd *Iesus* damnatus esset in concilio Iudæorum, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos Principibus Sacerdotum & Seniorum dicens: *Peccaui tradens sanguinem iustum*. Ita fit, excæcat Diabolus hominem,

nem, vt peccet: vbi fecit, ponit ob oculos, vt desperet. Ita & Cain dicens: *maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear.* Sed ego non

Ezec. 18. 23.

sic, mi Deus, sciens: *quia voluntatis tuæ non est mors impij, sed vt conuertatur à vijs suis.* 2.

2. Imperfecta pœnitentia

pœnitentia Iudæ constitit suis partibus. Doluit, confessus est peccatum, restituit sacrilegum pretium; sed defuit spes diuinæ misericordiæ. Nec videtur ritè confessus, vt Dauid, cùm dixit: *peccaui Domino.* vnde statim audijt: *Dominus transtulit peccatum tuum.* 3. Responsio sacerdotum: *quid ad nos? tu videris.* Sic obstinati erant, & profligata conscientia. Dura responsio Iudam in desperationem impulit: vnde, *proiectis argenteis in templo, abiens laqueo se suspendit, & crepuit medius & diffusa sunt viscera eius;* quippe expertia misericordiæ erga Magistrum. Excipiendus infirmus in spiritu lenitatis: quomodo excepisset Christus, si ad ipsum confugisset, vti filium prodigum. Quò te, Iudas, tua cupiditas præcipitauit? illa ipsa pecunia, pro qua prodideras Magistrum, possessa excruciabat animam tuam, vt potius abijcienda tibi fuisset; sic expleta cupiditas, est ipsa tortor peccantis.

2. Reg. 12. 13.

3. Dura responsio, quid ad nos?

Mat. 27. 5. Act. 1. 18.

PVNCTVM IV

QVID de pretio factum? *Sacerdotes dixerunt, non licet eos mittere in corbonam* (arcam templi;) *quia pretium sanguinis est.* Valdè videlicet Religiosi! sed Deus ita signi-

ficauit, pretium sui sanguinis non fore vsui sacerdotibus illius templi, & sequacibus eorum impietatis. *emerunt autem ex illo agrum in sepulturam peregrinorum*: in signum, quòd æterna requies pretio Christi paratur peregrinis, qui *non habent hic ciuitatem permanentem, sed futuram inquirunt.* *Heb.* 13.14.

Notari etiam potest Christi amor peculiaris erga pauperes, in quorum voluit vtilitatem cedere pretium sui sanguinis.

MEDITATIO XXXII.

Accusatur apud Pilatum.

PVNCTVM I.

PRæsentatur Christus Pilato, & acerbè ab illo excipitur, quòd valde scelestum esse oporteret, qui tali die, & tanto primorum, plebisque concursu sisteretur tribunali. ait ergo: *Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc?* sic tu traduceris, bone Iesu sic contemptui haberis. *Matt.* 27. Acerbè excipitur à Pilato Christus.

Respondent superbè: *si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.* sufficere volunt, quòd vt reum tradant, absque alia criminis discussione. Malefactor diceris, Christe, qui benè omnibus facis, & fers humiliter: feram & ego, cùm reddetur malum pro bono. Superbia accusatorum.

PVNCTVM II.

Accusationes calumniosæ.

PILATVS remittit eis iudicium, sed recusant; proferunt autem tres calumnias accusatores. Recusant dicentes, *nobis non licet occidere quenquam*, lapidare poterant, sed volebant atrociùs mutilari. Accusationes fuerunt. 1. *hunc inuenimus subuertentem gentem nostram*: si subuertere, est ad pœnitentiam atque ad omnem virtutem inducere. quin de Scribis, & Pharisæis dicebat suis: *quæcunque dixerint vobis seruate & facite*, adeò non subuertebat. 2. *& prohibentem tributa dari Cæsari*: qui contrà iusserat: *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari*: & ipse *tributum soluit* cum Petro. 3. *& dicentem: se Christum regem esse*, imò, cùm vellent *Regem facere, fugit*. Erat autem Rex, quia Christus; sed non terrenus. Potuit innocens Dominus facilè diluere; sed tacuit. Pilatus de postrema accusatione ipsum interrogauit: *Tu es Rex Iudæorum?*

1. [Margin: Matt. 23. 2.] 2. [Margin: Mat. 22. 21. Luc. 20. 25.] 3. [Margin: Ioan. 6. 15.]

Responsio Christi.

1 Respondet: *Regnum meum non est de hoc mundo*, quale habet Cæsar, ac proinde, non est, quòd sibi à me timeat. Confirmat autem quia *si esset ex hoc mundo*, haberet vtiq; ministros, qui ipsum tuerentur; atque constat, ipsum aggere viam humilem, & pauperem sine ministerio & satellitio. 2. Colligit Pilatus: *Ergo Rex es tu?* quomodocunque tandem. cui Christus; *Tu dicis, quia Rex sum ego*: nec abnuo, sed non talis. Mi Iesu, debebatur tibi, vt Rex esses su-

per omnes Reges, etiam temporaliter: at tu prætulisti humilitatem; quam ego imitarer. 3. Christus ad amouendam omnem suspicionem exponit institutum suum: *Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati.* Id egit docendo, & miraculis astruendo, nec non exemplis demonstrando. Veritas eius fuit absque admixtione vllius falsitatis: testificatus est vsque ad mortem; nec in eo suam gloriam, sed Patris quæsiuit. 4. Concludit Dominus: *omnis qui est ex veritate, audit vocem meam*: id est, recipit, veritatem, credendo & agendo quod doceo. Ex veritate esse, idem est, ac ex Deo esse, seu Filium Dei, & veritatis. *Deus* enim *veritas est.* talis audit vocem veritatis, & exequitur. 5. Quærit Pilatus: *quid sit veritas*: sed responsum non expectat. Quæram ego ex te, Domine: Ego, inquit, *sum via, veritas & vita*: & quonam modo? quia *hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Hæc est via, & non alia ad salutem: hæc viritas prima, & fundamentum aliarum omnium. Hæc vita æterna. Nam quod modò per fidem, postea reuelata facie contemplabimur. Huius summæ veritatis capax non extitit Pilatus.

3.

4.

1. Ioan. 5. 6.

5.

Ioan. 14. 6.

c. 17. 3.

PVNCTVM III.

PILATVS pronunciat Christum innocentem: *Nibil inuenio causæ in hoc homine*: nam, amota tam prudenter suspicione affectati Regni, reliqua diluebantur.

Silentium Christi. Nihilominus instabant Sacerdotes, accusantes eum in multis, quæ Iesus silentio diluebat, *ita vt miraretur Præses vehementer*, quòd in summo periculo pro se non loqueretur quando id etiam iudex expetebat, volens ipsum liberare. *Posui ori meo custodiam, cùm consisteret*

Psal. 38.2. *peccator aduersum me.* Quanta mãsuetudo & patientia! quis contemptus mortis! *Pone Domine custodiam ori meo*: discam silere, quæ est summa sapientia. *Aurum tuum & argentum*

Psal. 140.3. Eccl. 22. *tuum confla, & verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos, & attende, ne fortè labaris lingua.* Aurum & argentum sunt virtutes, tum affectûs, tum intellectus; hæ omnes sunt necessariæ ad rectè loquendum. *qui non offendit verbo, is perfectus est vir omni virtute ornatus.*

Iacob. 3.2.

MEDITATIO XXXIII.

Mittitur ad Herodem à quo illusus remittitur ad Pilatum.

Luc. 23.25.

PVNCTVM I.

VRGENTIBVS Pharisæis, quòd *commouisset vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa*: indeque intelligens Pilatus, *quòd Galilæus esset, & de Herodis potestate, remisit Christum ad Herodem qui & ipse tunc erat*

Act. 10.73. *Ierosolymis.* En, quomodo labores, & peregrinationes Christi! *qui benefaciendo, & sa-*

nando

undo omnes oppressos a Diabolo pertransierat Galilæam & Iudæam, pro seditiosissimo mortalium habetur. Et ecce, iam tertiò per plateas Ierusalem rapitur ad tribunalia, & nunc quidem ad Regis incestuosi, qui fratris viuentis vxorem duxerat, & *Beatum Ioannem Baptistam decollauerat.* Marc.6.17. 27.

PVNCTVM II.

EXcipitur Christus ab Herode humaniter, spe videndi aliquod miraculum ab eo fieri: sed Christus detestatus est illius scelera: nec curiositati seruire voluit, & optatam sibi mortem noluit impedire. Imò *tacuit nihil respondens*, quamuis starent *Sacerdotes, & Scribæ constanter accusantes eum.*

PVNCTVM III

SPERNIT Christum Herodes cum exercitu suo, & *illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum; & facti sunt amici.* Luc.23.11.
1. Quòd non responderet quidquam, habitus est pro stolido, quodque ex stultitia faceret se Regem, quare *illusus veste alba*, qua Cæsares vtebantur. Exagitatus etiam est dicterijs & pulsatus. Et erat is æterna Sapientia. sic medebatur meæ superbiæ. Contingat mihi pro Christo ornari ijsdem insignibus.
2. Qua irrisione per vias sit reductus. *Deridetur iusti simplicitas. Lampas contempta apud cogitationes diuitum, parata ad tempus statutum.* Iob.12.5.
3. Auita & renouata confusio apud Pilatum,

cùm in ea veste comparuit; ministris quoque illius fabulam promouentibus. Ego autem
1.Cor. 3.18. affecto videri sapiens: *Si quis inter vos videtur sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat, vt sit sapiens: sapientia enim huius mundi stultitia est apud Deum.* 4. Alba vestis innocentiam Chri-
4. sti designat, cui à mundo illuditur. Optem illam consequi, licèt foris humilier & vexer sicut sponsa, quæ ait: *Nigra sum, sed for-*
Cant. 1. 5. *mosa*: gloria eius ab intus, foris autem obscura & afflicta. 5. *Facti sunt amici* per hanc
5. Christi vexationem: scilicet eius passio vnire debebat vtrumque populum in vnam Ecclesiam, Iudæos, & gentiles. Nota etiam, quomodo valet ad conciliandos animos deferre alteri, nam eò quòd remisit quasi subditum ad Herodem, conciliati sunt. sed & in illis verificatur: *Astiterunt Reges terræ, & Principes conuenerunt in vnum aduersus Dominum, &*
Psal. 2. 2. *aduersus Christũ eius.* sed *qui habitat in cœlis, irridebit eos.*

MEDITATIO XXXIV.

Christus Barrabæ postponitur.

PVNCTVM I.

Componitur cum Barraba.

CVM propter solennitatem Paschatis soleret populo donari vnus ex vinctis, ob aliquod maleficium, excogitauit Pilatus, hac ratione se posse liberare Christum, quem innocentem iudicabat, quod vt certiùs obtine-

ret, elegit perditissimum latronem, homicidij, & seditionis reum, quem cum Christo proponeret; fore euidens, vt potiùs Christum, quàm tam sceleratum hominem populus liberari peteret. Sed in primis hæc ipsa comparatio Christi, & latronis, ad insignem Christi ignominiam cedebat. Deinde cùm populus procliuis esset ad id, quod erat rationabilius, principes Sacerdotum & seniores persuaserunt populis, vt *peterent Barrabam, Iesum verò perderent.* videlicet calumniosè contendendo, quòd peior, & perniciosior esset ipso latrone, quod intuens Christus dolebat, sic decipi populum simplicem. Tandem detestabilissimum est, quòd cùm latro tot haberet patronos, Christus neminem. Qui proinde dicere Patri æterno potuit: *Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor.*

Barrabæ postponitur à Sacerdotib⁹.

Psal. 9. 14.

PVNCTVM. II.

ACclamatio populi pro latrone; *Tolle hūc, & dimitte nobis Barrabam.* Si proponi simul maximus fuit contemptus, quantus erit, fuisse ei prælatum facinorosum? verè Iesu bone dixeris: *Ego sum vermis & non homo, opprobriū hominum & abiectio plebis.*

Populus petit Barrabam.

Psal. 21. 7.

En qualia sunt hominum iudicia, & quis velit ab eis pendere, siue laudent, siue vituperent? bene est quod ab eis non pendet bonum nostrum, & salus. quare spernam illa, in quācunque partem sint, illud vnum curans, qualis sim apud Deum.

Iudicij peruersitas.

Peccator Deo præfert Barrabam.

Huic peruerso iudicio simile est, quod peccator facit, cùm præfert creaturam Deo in quouis lethali peccato: nam in tentatione ei proponitur, vtrum malit; ac ratio quidem suggerit pro Deo, sed mali instigatores, Diabolus & caro euincunt, vt præeligat breuem gustum infinito bono, cùm ipse est alioqui infinitis obstrictus debitis.

PVNCTVM III.

Pilatus pusillanimis.

Pilati replica, *quid igitur faciam de Iesu*, obstupuit Pilatus, quòd optassent latronem, posthabito homine innocente. Malè autem interrogat ipsos, sed debuit pro officio Christum innocentem absoluere, quod non est ausus homo pusillanimis. quid autem Iudæi respondent? *dicunt omnes: crucifige, crucifige*, rabie acti ingeminant, & poscunt mortis genus crudelissimum. Peccata nostra clamant, ipsa te crucifigunt, sed bene est, quòd ipsamet crucifigantur tecum, sicut dicit Apostolus tuus, *quia vetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati.* O destruatur in me, ne *vltrà seruiam peccato rursum crucifigens mihimet ipsi Filium Dei.*

Peccata clamant. Crucifige. *Rom.6.6. Heb.6.6.*

(.:.)

MEDITATIO XXXV.

Christus flagellatur.

PVNCTVM I.

Flagellatio Christi.

Pilatus addixit Christum flagellationi, quamuis innocentem agnosceret: vt sic satisfaceret furori *Iudæorum*, eumque à morte liberaret: nam ait: *Nullam causam mortis inuenio in eo, corripiam ergò illum, & emendatum dimittam.* Quòd si id non succederet, flagellatio illa esset pro ea, quæ ex more Romanorum infligebatur crucifigendis. quamuis sunt, qui colligant, secundò fuisse flagellatum, cùm damnatus iam esset mortis. *Luc. 23.16. 22.*

Iniqua hæc fuit sententia, cùm sciret esse innocentem; Ignominiosa, quòd supplicium seruorum; Crudelis, eò magis, quòd credibile est, Pilatum iussisse ita Christum tractari, vt miseratione illius immania corda Iudæorum flecterentur. Acceptauit Iesus patienter, nihil pro se allegans, aitque; *Ego autem in flagella paratus sum, & quæ non rapui, exoluam.* *Psal. 37. 18. Psal. 68. 5.*

PVNCTVM II.

Vestibus nudatur.

CHRISTVS nudatur ad flagella, & , vt aliqui putant, brachijs in altum porrectis ligatur ad columnam. quanta illa confusio! vt mihi stolam gloriæ promereatur, qua ipsa ego me spontè exspoliaui sæpè, & abieci, sine pudore.

PVNCTVM III.

1. Instrumenta triplicia. FLAGELLATVR crudeliter. id æstimandum 1. ab instrumentis, quæ feruntur fuisse triplicia, virgæ spinosæ, nerui durati, & catenæ ferreæ. 2. à complexione corporis delicata; & ex priore sudore sanguineo, totiusque 2. noctis exagitatione, valdè afflictis viribus. 3. 3. ab immanitate tortorum vrgente etiam iussione præsidis, & diaboli suggestione, quò ad impatientiam induceretur, & succedentibus sibi percussoribus. 4. à multitudine plagarum quæ fuerunt innumeræ, haud seruata lege 4. Moysis, quæ infra quadraginta esse iubebat.

Deut. 25. 3. Iraque *à planta pedis vsque ad verticem non erat in eo sanitas*, non species, neque decor. *vi-* Isai. 1. 6. *dimus eum, & non erat aspectus, & nos putabamus eum quasi leprosum & percussum à Deo, &* c. 53. 2. *humiliatum.* Excipiebat autem ictus summa patientia Christi summa. patientia, & absque vllo turbati animi signo; adeò vt quidam Ethnicus scriptor de eo sic locutus fuerit, ô virum infractum animo, qui nec precem, nec lachrymam fudit: & S. Petrus *qui cùm pateretur, non comminabatur.* & ego 1. Pet. 2. 23 corpori meo indulgebo?

MEDITATIO XXXVI.

Christus coronatur spinis

PVNCTVM I.

Coronatio Christi. QVÒD milites nouum excogitauerint inuentum probrosè & crudeliter excruci-

andi Christum. Non erat amori eius satis, communia pati, & studium, quo mortales excogitant semper alios modos indulgendi cupiditatibus suis, debuit extraordinarijs Christi supplicijs coargui, & reprimi. Ad hæc milites illi, qui Christum flagellauerant, ad spectaculum conuocant reliquam cohortem, vt ludibrium fiat insignius.

PVNCTVM II.

Exuunt proprijs vestibus, induunt clamydem coccineam. Iterum igitur nudatus exhibetur in tanta militum corona, & quia plagis adhæserat tunica interior; reuulsa est cum ingenti dolore, præsertim cùm violentè detraheretur: Inijciunt Christo vestem purpuream vti regiam, vt quod honori summo alijs esse solet, id ipsum Christo esset despectui. En, vt sponsus tuus O anima, candidus est, & rubicundus? ab Herode priùs alba, nunc à Pilato rubicunda veste circumdatus. Peccata nostra sunt hæc purpura Christi humeris imposita.

Nudatur denuo.

Purpura induitur.

PVNCTVM III.

PLECTENTES *coronam de spinis, imposuerunt super caput eius.* coronari solebant Reges, triumphantes Dij. Illuditur ergò Christo vt vano Regi, qui paulò antè more triumphantis intrauerat Ierosolymam, & qui se filium Dei faceret. Egredere anima, & *vide Regem Salomonem in diademate, quo* *corona-*

Impressio Coronæ.

Cant. 3. 11

coronauit eum mater sua synagoga; ex qua est secũdùm carnem. ſiccine tamen ille *gloria & honore coronatus*? Nec ad contumeliam tantùm coronatur ſic, ſed etiam ad immanem cruciatũm; ſpinis fodicantibus ſacrum caput & cruoris riuos elicientibus, qui largiter fluentes, venerandum vultum, os, oculos oppleuerunt. Apage ſuperbia, apage voluptas, dùm ita Rex meus luditur, & configitur ſpinis.

Pſal. 8. 6.

PVNCTVM. V.

Arundinis geſtamen-

ARundinem in manus dederunt pro ſceptro, notantes eius regnum eſſe inane & ludicrum. Accipit, tenetque fortiter irriſionis inſigne. Terreni Reges ex auro ſolido conficiunt ſceptra, cùm contrà illorum regnum ſit inane & fluxum, & tãquam baculus arundineus, qui frangitur, ſi innitaris, & manum perforat. Addunt ad inſignia regia ludicram adorationem; nam genu flexo ante eum, illudebant ei dicentes, *Aue Rex Iudæorum.* Per luſum vos adoratis, at Angeli ſeriò; ſalutatis irriſoriè, quem laudant Angeli, atque Archangeli. Salutauit & Iudas Chriſtum, ſed corde ficto, cùm mortem ei moliretur, quem ſalutabat: iſti autem palàm irrident ſalutando. Sic inter peccatores ſunt alij ſimulati, alij aperti. Adorant vno genu, vt plerique mortalium, ex parte tantùm Deo ſeruientes, non toto corde, mente, & viribus.

Illuſoria adoratio.

PVNCTVM. V.

QVEM vt Regem irriserant, tanquam vile mancipium atrociter tractant: nam *accipiunt arundinem, & percutiunt caput eius, & alapas dant, & expuunt in eum.* Similia in domo Cayphæ perpessus fuerat, omnia iniuriosissima: sed quòd arundine tundebatur caput, etiam fuit acerbissimum, sentibus coronæ sic altiùs infixis, & fœda flegmatum colluuies horrorem, & nauseam creabat. Ferebat autem omnia humiliter, & patienter, nemine ex tot circumstantibus compatiente, sed omnibus ex spectaculo miserabili voluptatem capientibus, risumque captantibus. Percussio alapæ

MEDITATIO XXXVII.

Producitur ad populum coronatus Rex.

PVNCTVM I.

PRoducitur ad populum sic fuerat deformatus, vt putaret Pilatus, mitigari illius aspectu posse rabiem Iudæorum: quare ex editiore loco eum ostentat. *Exiuit ergò Iesus portans spineam coronam, & purpureum vestimentum.* Qualis confusio, sic inimicis ostentari! quâ id demissione tulit mitis Iesus! O quàm aliùs in monte Tabor apparuisti. Ioan. 19.5.

Ait ergo illis. *Ecce homo*, qui sic est defor- Ecce homo varia con-

siderario huius. dicti. matus, vt figuram hominis non habeat, & est tamen homo, & homo ille, quem vos ambitus accusastis. ô speciose præ filijs hominum, vbi species, vbi decor? ô velim sic exteriùs deformari, vt reformer interiùs?

Deinde cogitabo, quòd Pater æternus per Pilatum sic nobis exhibeat Filium suum, dicatque: *Ecce homo.* Homo quidem, sed & Deus, & Angelorum Dominus, & Redemptor tuus, qui huc se abiecit propter te. Vicissim quæram: An iste est, cui testimonium in monte dedisti, quòd sit Filius tuus? vbi ergo nubes lucida? vbi testes Moyses, & Elias? vbi reliqua?
Psal. 8.10. *Protector noster aspice, Deus, & respice in faciem Christi tui.*

PVNCTVM II.

Crudelitas Iudæorũ maior in Christũ. IVDAEI adeò non moti sunt illa Christi specie, vt exarserint magis Pontifices, & ministri clamantes: *Crucifige, Crucifige eum.* Perge, comple quod cœpisti. Quid ibi sensit Christus, visa pertinacia ingrati populi, in quem tot contulerat beneficia? & quòd idcirco deserendi essent à Deo. Tu contrà, acue studium, & feruorem placendi ipsi, in quandam pro ea iniuria compensationem. Pilatus ipse commotus tanta pertinacia, à se remouet iudicium dicens: *Accipite eum vos & crucifigite Ego enim non inuenio in eo caussam.*

Responderunt Iudæi, *nos legem habemus, & secundùm legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit.* Ex prætextu legis accusa-

tur blasphemiæ ; & reus mortis agitur. *Qui non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo.* Philip. 2. 6.
Sic filij sæculi, alioqui diuinæ legis contemptores, prætexere zelum legis solent, quando ad suas cupiditates abuti illa volunt.

PVNCTVM III.

Ex accusatione Iudæorum, quòd filium Dei se faceret, timere cœpit Pilatus tantò magis, nam mores Christi, & insita maiestas suffragabantur tali existimationi. Quare sine arbitris eum interrogat, *vnde es tu?* Cui cum Iesus nihil responderet, fastu tumidus obiectat, *mihi non loqueris?* & potestatem suam iactat, qua posit Christum vel crucifigere, vel dimittere pro libitu. Tunc Iesus, non iam pro se dicturus, sed pro Patris æterni gloria respondit: *Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper: propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum, habet.* Cordi fuit CHRISTO, vt constaret voluntarium esse sacrificium, ex ordinatione Diuina.

Pilati superbia.

PVNCTVM IV.

QVAEREBAT adhuc Pilatus dimittere Iesum: Iudæi autem *clamabant, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris, omnis enim, qui se Regem facit, contradicit Cæsari;* quibus conterritus, *adduxit foras Iesum, & sedens pro tribunali dixit Iudæis, Ecce Rex vester.* en qualis Ioan. 19. 12.

Rex à quo ſcilicet metuere Romani debeant: vel ſi inſtinctu diuino dictum accipiatur; En, ille Rex vobis exſpectatus, Redemptor Iſrael, inſpiciam ego ipſum, illis repellentibus: nam clamabant denuò, tolle, tolle, crucifige eum.

PVNCTVM V.

Rabies Iudæorum.

INſtat adhuc Pilatus: *Regem veſtrum crucifigam?* reſponderunt Pontifices, *non habemus Regem niſi Cæſarem.* Quid ita! an non Chriſtum exſpectatis, & quomodo ſolùm Cæſarem, qui vos ſeruitute premit, & quem peiùs angue odiſtis; ſic, vt odium ſuum expleant in Chriſtum, quiduis cæci agunt. Veniet in vos Cæſar, ac Deo ordinante, pœnas à vobis exiget abnegati Chriſti Regis. ô, quoties ego poſthabeo Chriſtum mundo, varijſque reſpectibus à vero abducor! Et en, vt eſt cæca paſsio animi, cæca inuidia, & odium in aliquem ſemel conceptum.

MEDITATIO XXXVIII.

Damnatur ad Crucem.

PVNCTVM I.

Mat. 27.19

Viſio vxoris Pilati à quo cauſata.

VXOR Pilati nunciat marito ſedenti pro tribunali. *Nihil tibi & iuſto illi, multa enim paſſa ſum per viſum propter eum* id potuit accidere à malo genio, qui, viſa Chriſti virtute, & patientia inter tot acerbitates, ve-

[...]ritus sit, ne regno suo malè cederet illius mors. Tantùm valet eximia virtus, etiam apud hostem & improbum. Vel etiam à bono Angelo suggerente, iudicium illud fore marito eius exitiale. Nempe voluit Deus sic etiam testatam reddere innocentiam in ipso damnationis articulo.

PVNCTVM II.

PILATVS videns, se nihil proficere suadēdo, lauit manus, dicens: innocens ego sum à sanguine iusti huius, vos videritis. præambulum sententiæ in Christum fuit, profiteri ipsum iustum. Frustrà autem in alios crimen reijcit.

Sanguis Christi aliter super malos quā bonos.

Respondit vniuersus populus, *sanguis eius super nos, & super filios nostros.* O dira in seipsos imprecatio, quæ & apprehendit illos. Ego aliter mihi imprecabor illum sanguinem, vt lauet, & sanctificet me. Lauit Pilatus foris manus non intus conscientiam, idque fit, cùm prætexitur malefactis excusatio apud homines. Ego in primis cor habere mundum velim.

PVNCTVM III.

Mortis sētentia iniustissima.

PILATVS *adiudicauit fieri petitionem eorum.* quanta iniustitia! reclamante conscientia. Et *Iesum tradidit voluntati illorum vt crucifigeretur*, nam hoc petiuerant. quanta crudelitas! qui plausus furentium consecuti? Christus autem libens sententiam acceptauit,

vti decretam in tribunali diuino pro hominũ salute. Vbi Mater renuntiata est, obriguit, sed & acquieuit Diuinæ dispositioni.

MEDITATIO XXXIX.

Baiulatio Crucis, & iter ad Caluariam.

PVNCTVM I.

Exuitur chlamyde.

EXuitur chlamyde, & proprijs induitur vestimentis, cruxque portanda ei porrigitur.

Delusus fuerat Rex, iam vt latroni detrahitur purpura, sed non corona, ne cruciatus leuaretur; & significatur eius regnum permanens, sceptro; pro arundine autem trabs ei traditur. Ad portandam crucem debeo exui inordinatis affectibus, & Christi moribus indui, quibus agnoscar discipulus eius. Cùm porrigeretur Christo crux, haud dubiè intimo corde salutauit veriùs, quàm Andreas, tale quid dicens: Salue crux preciosa, diu desiderata, sollicitè amata, & aliquando concupiscenti animo præparata. Amplexum, & osculum dat, crisque imponit humeris. O, sic ego oblatam crucem amplectar?

Crux portanda cum Christo.

Ad cumulum ignominiæ, duo simul latrones educuntur, qui oblatas cruces auersati sũt, cùm eas meriti fuissent: Christus autem innocens suam pro alienis peccatis lubens tulit.

Illuditur vt latro.

PVNCTVM II.

PRODIT inter duos latrones, *baiulans sibi crucem* per plateas Ierusalem, præcone proclamante supplicij merita. Sustinetis hoc Angeli? & tu Pater æterne? videlicet, vt præfigurauit Abraham, ligna filio tuo Isaac imposuisti: tu fers ignem, & gladium, ignem charitatis: qua *sic dilexisti mundum, vt Filium tuum vnigenitum dares*: gladium autem iustitiæ, qua pœnas exigis nostrorum scelerum ab immaculato Agno. Adure, ô Domine, isto igne cor meum.

Baiulatio Crucis.

Figura in Isaac.

Ioan. 3. 16.

Succumbebāt graui ponderi delicata membra, exhaustaque tormentis: cespitabat Iesus, impingebat, cadebat; & recrudescentibus plagis, rigabat cruore vias. O Angeli, cur non subleuatis? ô si potuissem ego! Et an non preciosum sanguinem colligitis? imò, non peribat ex eo quidquam.

Succumbit cruci & peccatorū ponderi.

Porrò grauabant Iesum multò magis peccata nostra: *Omnes* enim *quasi oues errauimus, vnusquisque in viam suam declinauit; & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrûm. principatus eius super humerum eius.*

Isai. 53. 6.

PVNCTVM III.

CRVX transfertur in Simonem Cyrenensem. Crucem ferenti Christo petulanter insultabant; at, quòd deficeret sub pondere, veriti Sacerdotes, ne vita destitueretur, aut nimis serò ad locum supplicij veniret pro

desiderio, quo tenebantur ipsum crucifigendi, substituerũt alium. Confidam ego de diuina bonitate, quòd opportunè me subleuabit in cruce ferenda. potuit Christus sibimet addere vires ad ferendum, sed noluit vti miraculo; vt ita etiam significaret, quòd crux eius foret etiam alijs communicanda: nam & inuitauerat: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Suam, inquit: nam propria est, quòd viribus cuiusque accommodata; & Christi est, quia ab illo, & ad illius imitationem, & ex ipsius amore.

Cur crucẽ alteri permittit imponi?

Luc. 9.23.

Cogitur Simeon.

Cogi debuit Simeon ad portandum, nam Iudæi pro maledicto habebant, vel tangere; quia in lege vocatur *maledictus homo, qui pendet in ligno.* Milites gentiles probro ducebãt, discipuli & amici non aderant, vel non audebant se ingerere.

Deut. 21.23

Qui crucẽ detrectant.

Sic crucem detrectant. 1. Infideles, qui eius virtutem non agnoscunt. 2. mundani, & ambitiosi, qui dedecori habent. 3. sensuales, quòd carni aduersetur. Flebat Paulus, *multos esse inimicos crucis Christi, quorum Deus venter est, & gloria in confusione eorum.*

1.
2.
3.

Philip. 3.18

Coactè omnes portant, quatenus natura abhorret: quoad voluntatem autem, quidam coactè, quia planè refugiunt, & impositam impatienter ferunt; alij quia non spontè suscipiunt; sed visa tamen necessitate, tolerant pacatè, vt Simeon iste; alij denique obuijs manibus occurrunt illi, & gaudent.

Nõ coactè, sed spontè amplexanda crux.

Ex

Ex quibusnam tu es ? stude , vt sis ex postremis.

PVNCTVM IV.

Circa substitutum in ferenda cruce Christi considerandum, quòd vocatur *Simeon*, id est obediens : quæ virtus vincit repugnantiam voluntatis, ad tolerandam crucem. Et eadem subleuat Christum, &, qui eius loco sunt superiores, vt cum gaudio , & non gementes præsint. Christi obedientia vsque ad mortem crucis commendatur. 2. Simeon iste peregrinus erat, & ex villa veniens Ierosolymam. Sic oportet esse peregrinos, & tendere in cœlestem Ierusalem, quibus occurret Christus, vt ab eo crucem accipiant. 3 . labor Simeonis fuit breuis, memoria hucusque gloriosa , eritque. Ita continget nobis.

Portans crucem sit Simeon.
1. Obediens.
2. Peregrinus.
3.

PVNCTVM V.

ALLOQVITVR mulieres *sequebatur turba multa* ; alij , vt affigerent cruci; alij, vt fruerentur spectaculo , vt sacerdotes; alij curiositatis causâ ; alij commiseratione quadam; nullus , vt iuuaret , aut cum eo moreretur. Alloquitur mulieres flentes ipsum; *Nolite flere super me; sed super vos ipsas flete , & super filios vestros.* non prohibet lachrymas commiserationis , sed præfert compunctionis, quibus delentur peccata , tùm propria , tum

Diuersitas sequentiũ Christum.

aliena, indicat etiam luctuosissimas pœnas, quæ, ob crucifixum Dominum, consecuturæ erant gentem Iudæorum. Rationem autem reddit: *nam si in viridi ligno hæc fiunt, in arido quid fiet?* si tam speciosa & fructuosa arbor, ob alienam culpam sic exscinditur, quid supplicij manet peccatores, quasi inutilia ligna, & solùm igni apta?

PVNCTVM. VI.

B. Virgo admonita de condemnatione Filij, occurrit eunti, visaque à filio, se mutuò aspectu conuulnerarunt. Igitur relicta ciuitate, ad Caluariæ montem peruenit. Vtique relicta, quæ ob infidelitatem abijcienda erat, fructuque mortis Christi priuanda.

MEDITATIO XL.

De loco & tempore crucifixionis, de oblato felle, ac denudatione.

PVNCTVM I.

I. Eligit locũ apertum. DE loco, & tempore mortis Dominicæ. Locus fuit mons Caluariæ. In aperto voluit mori, vt pateret omnibus, qui pro omnibus moriebatur: & in infami supplicij loco, ad maiorem ignominiam. Et in caluariæ loco, ad horrorem, quòd ibi reorum caluariæ congestæ essent, atque vt significaret, sua morte se viuificaturum defunctorum ossa.

Tempus elegit meridianum, vt confusio esset maior, in clara luce; & , vt intelligeretur summus ardor charitatis, qua se offerebat holocaustum; & in die Paschatis, quando conueniebat Ierosolymam innumerabilis multitudo. Natiuitati autem elegit noctem mediam, & locum ignobilem, vt gloriam suam occultaret.

2. Tempus meridianum.

PVNCTVM II.

POtatur vino felle mixto, cùm alijs ad solatium præberi potus soleret, & sic inuentus modus cruciandi ipsum, etiam intus. Discam ferre ingrata palato; & quòd, pro leuamine, inferatur mihi molestia. *Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto.* Nos *comedimus vuam acerbam; & dentes tui, ô Domine, obstupuerunt.* Opera ex se bona, at mal intentione, alijsve circumstantijs infecta, verè sunt vinum felle mixtum. quàm rarò nostræ actiones puræ sunt absque imperfectionibus? contrà, nobis propinat Christus vinum meracissimum, corpus, & sanguinem suum, & liquidissimas consolationes.

Felle potatur & cur.

Psal.60.22.

Iere.31.29.

Eze.18.

PVNCTVM III.

DENVò exuitur vestibus, vsque ad nudum, in oculis tantæ multitudinis, & petulantium militum, atque irrisorum. fert patienter ignominiam hanc, peccatis nostris debitam; præbet exemplum nuditatis

Vltimò vestibus nudatur & quare?

Euangelicæ; docet ferre defectus rerum. Hac sua nuditate tegit nuditatem primi Adæ, cõparans illi stolam gloriæ. Tanquam alter Noe meliore vino inebriatus, vino charitatis, à suo populo quasi filio ludibrio habetur. Nudatio hæc fuit etiam acerbissima, quòd interior tunica carni adhæresceret concisæ vulneribus, quæ refricari necesse fuit, & alicubi pellem etiam à carne detrahi.

MEDITATIO XLI.

Christus Cruci affigitur.

PVNCTVM I.

Christus extendit se obediẽter super crucem.

EXTENDITVR super lignum Crucis, ad mandatum tortorum. obedienter se locat super crucẽ, extenditq; sacras manus, pro eo, quòd Adam extendit manus ad pomum arboris vetitæ. Extendã ego manus meas ad mandata tua, Domine, & configi cruci malim, quã ab eis recedere.

Gratias agit Patri.

Sic extensus, leuatisque in cœlum oculis gratias agit Patri, quòd tempus adduxerit perficiendi sacrificium, tum offert se pro salute mundi in odorem suauitatis. *Ita Isaac* colligatus super struem lignorum, expectabat ictum paternæ manus, vt modò Christus, impiorum carnificum. Ast ibi Abraham cohibitus est ab Angelo; hic æternus Pater non cohibet tortores; ibi satis fuit Deo promptitudo voluntatis, hic autem consummata obedientia postulatur.

PVNCTVM II.

CLAVIS configitur. dolor acerrimus in corpore delicato, & partibus tenerrimis, & neruosis. Dein verò, quòd, manu vna confixa, nerui contracti sunt, oportuit vi maxima corpus distendere, quò ad foramen in cruce factum manus altera pertingeret, quo facto luxata sunt membra cum incredibili cruciatu: quò spectat, *foderunt manus meas & pedes meos, & dinumerauerunt omnia ossa mea.* nam in exhausto corpore per distensionem illam ossa singula discerni poterant. O verè *virum dolorum*, ô *manus, in quibus abscondita est fortitudo Dei.* ô IESV, *quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum!* quis ausus tantum facinus? ego: peruersa mea opera foderunt manus tuas, & inordinati affectus tuos pedes perforant. Conuulsio ossium in mystico Christi corpore efficitur per animorum dissensionem. absit à nobis. O, si dinumerare mihi liceat omnia ossa tua Domine si internas tuas virtutes illuminatis oculis aspicere, ad imitandum quid retribuam Domino vicissim! *omnia ossa mea dicent: Domine quis similis est tibi?* Vires impendam omnes, vt laudem te, & vni tibi seruiam, quia tu solus es. Noli, ô homo, obliuisci Matris, cuius cor, auditi malleorum crudeles ictus penitus transuerberarunt.

Transfixio manuũ & pedum.

Psal. 21.17.

Isa. 53.3.
Hab. 3.4.
Zach. 13.6.

Psal. 34.10

PVNCTVM III.

Eleuatio Christi.

1. Dolorosa.

ELeuatur Crux in altum & impetu in paratam fossam demittitur. res doloris plena; dum sic manus pedesque lacerantur, vnde quatuor riui sanguinis, tanquam totidem ex paradiso flumina dimanāt, ad irrigandam vniuersam faciem terræ, nec habet, vbi caput suum reclinet: nam, si ad lignum, spinæ altiùs infigebantur.

2. Ignominiosa.

In eleuatione Crucis factus est omnibus conspicuus, cùm confusione maxima, & plausum dederunt inimici cùm ingenti clamore & irrisione, gratulantes sibi. At pias mulieres, & si qui aderant ex amicis, ac inprimis Matrem, quantò aliter affecit miserabile spectaculum! Si amice Iobi, viso illo, ita obstupuerunt, quātò maior hic, & quantò habitus indigniùs! & hæc patitur tui causâ.

MEDITATIO XLII.

Mysteria in Christo crucifixo.

PVNCTVM I.

Quis crucifixus?

1. Deus.

Isai.66.1.
Psal.17.11.
Isa.40.12.

CHRISTVM pendentem considerabo, vt DEVM. quare sub Cruce positus, ab ea in cœlum oculos mentis attollam, & eundem illum, in cœlo Empyreo tanquam in throno sedentem, conspiciam: *cuius cœlum sedes est, terra autem scabellum pedum eius.* Et hic, *qui ascendit super Cherubim & ambulat super pennas ventorum, quiq; appendit tribus digitis mo-*

lem terræ: hic tribus clauis trabi affixus ipse pendet, etsi non tam ferreis illis, quàm incorporeis alijs amore in nos, obedientia erga Patrem, & zelo gloriæ illius. O, his configar ego etiam cruci! & Trisagion illud in actionem gratiarum pro tribus clauis canam, *sanctus, sanctus, sanctus*, velans interim alis meis, vt Seraphim, faciem, & pedes Christi, ac profitens incomprehensibilem eius esse tum maiestatem gloriæ, tum humilitatem crucis.

PVNCTVM II.

Considerabo, in cruce Christum tanquam *Sacerdotem magnum, principem pastorum, & episcopum animarum nostrarum*: offerentem non sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed proprium, eumque totum in holocaustum suauissimum. Cuius tanta est virtus, vt rigore iustitiæ valeat ad satisfaciendum pro omnibus, quamuis infinitorum hominum, vel grauissimis peccatis, & quòd offerens sit ipse Filius Dei, vnde illius passiones vim accipiunt infinitam, tam merendi, quàm satisfaciendi.

2. Sacerdos. *Hebr. 6. 20. 1. Petr. 5. 4. c. 2. 25.*

Sacrificij virtus.

Habet Sacerdos iste insignia sua. pro tyara coronam spineam; pro virga pastorali crucem (quanquam hæc etiam altaris vices subit) pro annulis clauos: pro veste sacerdotali carnem variè concisam, & sanguine purpuratam. Offeram ego vicissim aliquid: *cor contritum & humiliatum, Deus non despicies*: offeram & sacrificium laud is.

Psa. 50. 19.

PVNCTVM III.

3. Doctor. CONSIDERABO, vt doctorem veritatis nobis à Deo datum, qui cùm per omnem vitam verbo & exemplo docuisset sub finem, ex cruce quasi ex cathedra, veluti compendio, exposuit totius doctrinæ summam. Docuerat antea pluribus, qui sint beati verè habendi, earumq; e beatitudinum paradigma seipsum in cruce exhibuit. Vt maximè quadret illud: *Inspice, & fac secundùm exemplar, quod tibi in mõte monstratum est.* Et illud: *non iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.*

Exo. 25. 40.

1. Cor. 2. 2.

PVNCTVM IV.

Bellator fortissimus. CONSIDERABO, vt ducem, ac bellatorem fortissimum, qui in monte Caluariæ, tanquam destinato pugnæ loco, tartareas potestates deuicit, easque in suo corpore triumphauit. Ipsius inprimis serpentis *caput contriuit*: qui, primis hominibus in fraudem iuductis, originale peccatum introduxit in mundum, & per peccatum, mortem: ex quo peccato septem alia tanquam capita pullularunt. quod monstrum est, sicut *Draco* ille *rufus* in Apocalypsi *habens capita septem*: atque hunc etiam per crucem prostrauit, in qua iustificamur à peccatis. *Virga* crucis *deuorauit virgas* Pharaonis, id est, omnes Diaboli conatus eludendo, vt homines tandem à seruitute illius vindicaret.

Gen. 3. 15.

Apoc. 12. 3. 9.

Exod. 7. 12.

Iud. 7. 20.

Confracta est testa in manibus Gedeonis, vt inclu-

inclusa *lux* emicans perstringeret ac *sterneret Madianitas*. Ita passo Christo in carne. Diuinitatis in ea habitantis infinita vis foras exeruit sese, omnesque inuisibiles aduersarios, peccatum, mundumque debellauit.

MEDITATIO XLIII.

De Titulo Crucis.

Pvnctvm I.

VErba tituli, in quo, vt ait Marcus, continebatur caussa eius, id est, Christi, ob quã crucifixus fuit. *Mar. 15. 26.*

Iesus. Hæc prima caussa mortis, vt, iuxta nomen suum, saluaret nos in sanguine suo. Vnde & hoc *nomen* ipsi est *impositum*, cũ effusione *Luc. 2. 21.* sanguinis in circumcisione. Nunc autem superponitur cruci, supra caput eius, tanquam iã consummatâ saluatione per totius sanguinis effusionem; qui largiter fluebat ex perforatis *Cant. 1. 2.* membris. *Oleum effusum nomen tuum.* sanas enim vulnera nostra sanguine tuo effuso, tanquam oleo saluberrimo. Esto *mihi* Iesvs, ô Domine, & salua me; esto oleũ, & medicamentum.

Nazarenvs. Id est, floridus. Secunda caussa; vt in arbore crucis positus produceret flores pulcherrimos; & suauissimos excellentium virtutum. Verè, Iesv, dicere potes: Lectulus noster floridus, is est crux.

Significat etiam sanctum: quo significatur, hunc, qui crucifixus est, non ob sua pecca-

ta pati, sed propter aliena: sicut ait Isaias:
Isa. 53. 11. *Iustificabit ipse seruus meus iustus multos, & iniquitates eorum portabit.*

Cant. 2. 3. Ergò: *sub vmbra illius quem desideraueram, sedi: & fructus eius dulcis gutturi meo.* c. 7. 8. *Ascendā in palmam & apprehendā fructus eius*, fructus salutis, ex floribus crucis prouenientes.

REX. Hæc tertia caussa ex parte Iudæorum, cur sit crucifixus, quòd se Regem faceret, vt illi interpretabantur, temporalem; at verè Rex erat, sed cœlestis, cuius regnū in cru-
Psal. 95. 10. ce fundatum est: Quia *Dominus regnauit à ligno.* si conregnare volo, crucifigi simul debeo.

IVDAEORVM, quantumuis illi nolint:
Ioan. 1. 11. nam *sui eum non receperunt.* est autem consti-
Psal. 2. 6. tutus à Patre *Rex super Sion montem sanctum eius, prædicans præceptum eius.* Porrò regnat si minùs super Iudæos carnales, certè super spirituales, qui confitentur, & dant gloriam illi, quæ notio vocabuli.

Scriptus erat titulus literis Hebraicis, Græcis, & Latinis: quo significabatur amplitudo regni illius super omnes gentes, vt sicut ait Paulus: *omnis lingua confiteatur, quia Domi-*
Phil. 2. 11. *nus noster IESVS Christus in gloria est Dei Patris.*

PVNCTVM II.

Ioan. 19. 20. IVDAEI contenderunt emendare titulum petieruntque à Pilato, vt nō diceretur Rex: sed, quòd se *regem fecisset.*

Diuersitas legētium.

Titulum hunc legerunt triplices homines.

Inimici Iudæi;qui,non intelligentes, voluerũt corrigere. Tales sunt hæretici,sacras Scripturas prauis glossis corrumpentes. 2. Curiosi & obiter legentes:qui nec satis capiebant, nec curabant de sensu. Tales sunt fideles,qui Scripturam legunt per transænnam, vnde non referunt fructum 3. Amici, vt B. Virgo imprimis, & discipuli, cum pio affectu & studio. Tales sunt participes latentium mysteriorum.

PVNCTVM III.

Pilatus recusat mutare titulum, dicens: *quod scripsi, scripsi*: inspiratum hoc responsum à Deo, quo sancitur, verum esse titulum, quem nulla delebit potestas, Regnumque Christi esse æternum. Imitabor hanc constantiam in bonis propositis; & similiter respondebo Mundo, Carni, & Diabolo, aliud suadentibus.

Tituli veritas & firmitas.

MEDITATIO XLIV.

Partitio vestium & blasphemia in Cruci affixum

PVNCTVM I.

PARTIVNTVR vestes in oculis ipsius Christi, & cum irrisione;& eas vestes, vnde *virtus exibat & sanabat omnes, qui illas tangerent*. Abdicauit se Christus ipsis vestibus, & ias in miseros crucifixos transtulit, ad exemplum perfectæ paupertatis. Liberalis

Luc.6.19.

Paupertatis vitæ exemplũ.

etiam fuit, quòd se totum, & sua dedit, vique ad vestes, quæ in quatuor diuiduntur partes, quòd ex omni mundi plaga ad Christum venientes stolam gratiæ accipere valent.

PVNCTVM II.

Ioan.19.23. DE tunica sortiuntur, ne diuidatur, erat enim *inconsutilis desuper contexta per totum*, & quidem à Christi Matre, quæ vt tinctam sanguine Filij in manus talium cedere conspexit, indoluit vehementer. Hæc inquit, *Gen.37.33* tunica Filij mei est: *fera pessima comedit eum, bestia deuorauit Ioseph.*

Tunicæ integritas quid notet.

Ea vestis significauit sacram Christi humanitatem, in vtero virginis, operante Spiritu sancto, indissolubiliter contextam, nefas enim, Christum soluere, humanitatem à Deitate seiungere, cùm sit verus Deus, & homo.

Significat etiam vnitatem Ecclesiæ indissolubilem, quæ est vestis Christi. & quia vestis fuit duplex, exterior, & interior: illa est rituum externorum communicatio, hæc autem charitatis, atque internorum donorum communio. Væ qui hanc vestem diuidit.

PVNCTVM III.

Mat.27. 36. SEdentes *milites seruabant eum.* id petierunt Iudæi, quoad vsque extinctum viderent, ne fortè ab aliquo deponeretur, aut solatio aliquo leuaretur. interea etiam subsannabant illum, & contumelijs appetebant.

(5)

PVNCTVM IV.

VARIE blaſphematur Chriſtus in cruce. *Prætereuntes mouebant capita ſua dicentes: Vah qui deſtruis templum Dei, & in triduo reædificas illud, ſalua temetipſum: ſi Filius Dei es, deſcende de cruce.* Imò idcirco manebit, vt ſaluet multos. Diabolus, qui aliàs ſuggeſsit, mitte te deorſum; nunc per iſtos, *deſcende de cruce. omnes videntes me deriſerunt me, locuti ſunt labijs & mouerunt caput, aperuerunt ſuper me os ſuum. Et plauſerunt ſuper me manibus omnes tranſeuntes per viam, ſibilauerunt ore ſuo.*

Luc. 23 37. Mat. 27. 41.

I. Prætereũtiũ inſultationes.

Pſal. 21. 8.

Thre. 2. 15.

Item Principes ſacerdotum illudentes cum ſcribis & ſenioribus dicebant; *alios ſaluos fecit, ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si Rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credimus ei. Confidit in Deo: liberet nunc, ſi vult, eũ: dixit enim, quia Filius Dei ſum.* 1. Exprobant impotentiam ſaluandi ſeipſum. 2. Præſumptam regis dignitatem. 3. Fiduciam vanam, quam in Deo ponebat. 4. Filiationem Dei inanem.

II. Sacerdotũ exprobrationes.

1. 2. 3. 4.

Præterea etiam milites illudebant ei; *Si tu es Rex Iudæorum, ſaluum te fac*; nec non *latrones improperabant & conuitiabantur*; & vniuersè Lucas ait: *ſtabat populus ſpectans,* quod inter opprobrium ponit. *Ipſi verò conſiderauerunt me & inſpexerunt me.* Erat aſpectus illuſorius. O, ſi aſpexiſsetis, vt oportebat! retuliſſetis vtique ſalutem inde meliùs, quàm olim ex aſpectu ſerpentis. quàm aliter

III. Militum ſubſannationes.

Pſal. 21. 81.

aspiciebat Mater, & piæ mulieres! & illa quã. cum ex tot maledictis dolorem hausit!

MEDITATIO XLV.

Orat pro crucifixoribus.

PVNCTVM I.

Primum Christi verbum est amoris.

HOC primum verbum locutus est in cruce. Non petit ignem de cœlo, vt Elias; nec maledicit, vt Noe, & Elisæus irrisoribus suis: sed, inter conuitia & blasphemias, petit veniam inimicis, perfectè implens præceptum suum: *Diligite inimicos vestros & orate pro ijs qui vos persequentur. Aquæ multæ* persecutionum *non poterant extinguere charitatem.* & hoc sigillatim prædixit Isaias: *Et pro transgressoribus rogauit.*

Mat. 5. 44. Cant. 8. 7. Isa. 53. 12.

PVNCTVM II.

Patrem cur rogat.

SINGVLA verba expendantur. *Pater* Christus ipse, vt homo, ignoscebat, sed vult, vt Deus ignoscat. Patrem appellat pro fiducia orationis, & ad demerendum: monet etiam, quòd ipse sit Pater omnium, *qui solem suum oriri facit super bonos & malos. Dimitte illis,* non exponit certum peccatum, quia vult omnia eis dimitti. Nec dicit crucifixoribus meis, ne ex indignitate rei prouocet irã Patris; sed ait: *illis*: & quia volebat omnes peccatores complecti, cùm omnes sint crucifixores Christi. *Quia nesciunt quid faciunt.* Etiam excusat, & extenuat. Ignorantia erat supina &

Mat. 5. 45.

crassa, & ita inexcusabilis: tamen adducit pro qualicunque excusatione sicut Paulus, cùm ait, *si cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.* Si cognouissent, vtique ita, vt æstimarent quod erat. excusat nos ad fidendum de ipsius misericordia, siquidem sic excusat. monemur etiam, vt proximorum facta excusemus, quando planè defendere nequimus: tantùm abest, vt illatæ iniuriæ sint exaggerandæ, aut vindicta optanda. .Cor. 2.8.

PVNCTVM III.

Effectus orationis Christi.

EXAVDITA est oratio, de qua S. Paulus, *in diebus carnis suæ preces supplicationesq́ cum clamore valido & lacbrymis offerens, exauditus est pro sua reuerentia*, id est, vel pro submissione sua, qua preces obtulit, vel pro merito suæ dignitatis, cùm esset Filius Dei. Efficacitate huius orationis, multi ex præsentibus postea conuersi sunt vt die Pentecostes ad tria millia. o Iesu, fac sim particeps huius tuæ precis. Audijt Maria orationem, & tanta Charitate est ipsa quoque emollita, vt similiter orare.

MEDITATIO XLVI.

Secundum verbum Christi in Cruce ad latronem.

PVNCTVM I.

Humilitas Iesu in medio latronum.

MEDIVS inter duos latrones crucifixus est iuxta vaticinium, *Et cum sceleratis*

Isai. 52. 12. *ratis reputatus est*: & fuêre haud dubiè ex infamioribus, qualis Barrabas, consentiunt extrema primis. Nascens in medio duorum animalium, locatus est moriens inter duos latrones: sic studuit commendare nobis humilitatem. Et hic est, qui *in monte Thabor inter Moysem & Eliam gloriosus apparuit*. est *lapis angularis* vtrumque populum connectens in vnum: *est Iudex viuorum & mortuorum*, residens inter bonos à dextris, malos autem à sinistris; quòdque maximum est, is est Diuina Persona inter Patrem, à quo procedit, & Spiritum sanctum, qui ex ipso quoque procedit, media constituta. Et hic tantus, quasi insignior latro, medius inter latrones trabi affigitur.

Mat. 17. 2. Ephe. 2. 20. Act. 10. 42.

PVNCTVM II.

Latro à sinistris blasphemat Luc. 23. 39.

ALTER latronum blasphemat Christū: *si tu es Christus, saluum fac temetipsum & nos*. id autem Pharisæi exprobrauerant. per summam contumeliam irridetur, quòd se mentiatur Christum.

Latro à dextris tuetur Christum.

At alter latro loquitur pro Christo, corripiens socium: *Nec tu times Deum, qui in eadem es damnatione?* quasi dicat, minùs mirum quòd alij iniuriosi sint; at, quòd tu, qui animā agis, exprobres consorti pœnarum, improbissimum est. Atque hæc defensio fuit actus eximiæ charitatis. Exercuit etiam humilitatem, agnoscens suum reatum, & *nos quidem iustè; nam digna factis recipimus*. Præterea confitetur

tur Christi innocentiam: *Hic verò nihil mali gessit.* Dignus profectò, cui retribuatur illud: *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Mat. 10. 32.

Collige tres ordines patientium; alij dignè, sed impatienter, vt malus latro; alij dignè, sed patienter, vt bonus latro; alij immeritò, & patienter, vt Christus. Cupiam ex his vltimis esse; sim ex secundis saltem, dicens: *Iram Domini portabo; quia peccaui ei:* & illud: *peccaui & verè deliqui, & vt eram dignus, non recepi.*

Patiẽtium ordines.

Mich. 7. 9.
Iob. 33. 27.

PVNCTVM II.

ORATIO latronis, ex agnitione proprij delicti, & charitate Christo exhibita, animatur ad petendum: *Domine memento mei, cùm veneris in regnum tuum.* Inter tot opprobria confitetur Dominum, & Regem; non huius mundi, sed alterius sæculi, quò ibat: non petit à præsenti morte liberari, nec euectionem aliquam peculiarem, sed tantùm, vt meminerit sui. haud dubiè melius recordabitur, quàm Pincerna Pharaonis recordatus fuit Iosephi concaptiui sui.

Oratio deuota

Mouit latronem, præter singularem illustrationem diuinam, quòd voluerit Deus hoc testimonium Christo dari tunc à tali, ad confusionem Pharisæorum, & Sacerdotum; qui, visis tot mirabilibus, non crediderunt Christo: præter hoc inquam mouit latronem ad-

mirabilis patientia Christi, & charitas illa, qua pro inimicis orauit. tam hæ virtutes sunt potentes, vtique & apud Deum multò magis. Discam à latrone orare cum humili agnitione propria, & confessione strenua laudis diuinæ, & me ipsius bonitati committam.

II.

PVNCTVM IV.

verbum liberalitatis.

RESPONSIO Christi: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso.* Vocatio & conuersio huius latronis extitit fructus precationis Christi in cruce, & fuit tantò mirabilior, si ille ipse priùs blasphemauerat Christum, vt aliqui colligunt, quia Matthæus dicit, *latrones improperabant ei.* Efficacia item sanguinis Christi enituit, dum peccata omnia, & pœnas etiam temporales perfectè remittit, & aptum cœlo statim facit. reddit autem securum sic asseuerando: *Amen dico tibi:* & sui cōsortium promittit, *mecum eris*, iuxta illud: *vbi sum ego, illic minister meus erit.* Nec differt: *Hodie*, inquit. Te beatum ô latro, qui vndecima venisti hora, atque ex nouissimo factus es primus.

Efficacitas sanguinis Christi.

Ioan. 12, 26.

PVNCTVM. V.

Duo latrones signant Electos & reprobos.

AD exemplum horum latronum inter homines cuiusque status, sunt alij, qui assumuntur efficaciter ad gratiam; alij autem qui relinquuntur, sicut de extremo tempore locutus est Christus: *Tunc duo erunt in agro, duo in lecto, duo in molendino, & vnus assumetur,*

Matt. 24. 40.
Luc. 17, 34.

tur, *alter relinquetur.* Valet hoc, vt nemo, quã-
uis maximus peccator, desperet, quin aliquan-
do possit conuerti; contrà verè, ne quis licen-
tiosè viuens, præsumat. Gratulata est Virgo
Mater, quòd Filius in eo articulo reperisset
defensionem, quodque reserati cœli ianuas ea
die tandem audiret.

MEDITATIO XLVII.

Tertium Christi verbum, commendat Matrem Ioanni.

PVNCTVM I.

STabat iuxta crucem Iesu Mater eius cum mulieribus & Ioanne. Ita videlicet, quò quis Christũ magis amat, eò propior fit cruci, & illius particeps esse cupit. Accessit Virgo intrepida non verita contumelias & vexationes; &, illâ duce, Ioannes, & aliæ mulieres sunt ausæ. Non magis corpore accessit, quàm spiritu, quo fuit Christo confixa, tribus item clauis, vehementi apprehensione pœnarum illius, & amore ardentissimo & compassione tali, vt spinæ, flagella, claui, & reliqui cruciatus Filij, animam Matris perinde affligerent, ac si in corpore suo illos omnes excepisset. Vt verè Martyr Martyrum, sicut virgo Virginum dici debeat; nam & optauit omnia pati, & passa est per vehementem compassioné. O, im iter ego, affligendo carnem meam, & animam, per abnegationem appetitionum, & desiderium patiendi, castigando.

Ioan. 19. 25.

Quis propior cruci.

B. Virg. Compassio.

PVNCTVM II.

III. Verbum eſt ſolicitudinis ſ orum. Ioannes B. Virgini in filium.

Cvram gerit Matris inter dolores & opprobria: ſic nunquam officium deſerendum. ait autem: *Mulier, ecce filius tuus*, non vocat Matrem, vt nec aliàs ſolitus; tum, ne blando nomine magis eam percellat; tum, ne carni indulgere videretur, qui totus eſſet in Patris voluntate implenda. *Ecce filius tuus*: Ioannem oſtendit. Is tibi pro filio erit loco mei; tuíque curam geret; ſed & tu pro filio eum habebis, vt & reliquos meos Apoſtolos, confirmando ipſos maternâ prouidẽtia. Quid Virgo Mater ſenſit, quando pro Ieſu Ioannem ſuppleri audijt? prô, quàm diſpar cõmutatio? ſed & verba illa: *Ecce filius tuus*, aliter accepta, repræſentant Matri ipſum Ieſum, vſque eò mutatum à ſuo decore. Ecce, is, quem à Spiritu ſancto concepiſti Virgo, ille Filius altiſsimi, ille regnaturus ſuper ſolium Dauid, ille *ſpecioſus forma*, & talia multa. Commendauit ſub eodem verbo nos omnes Chriſti fratres per gratiam in tutelam Matri ſuæ.

PVNCTVM III.

B. Ioannes accipit B. Virginem in Matrem

IOANNI autem dixit: *Ecce Mater tua*. Hanc ama, obſerua, iuua, vt Matrem. Verba Chriſti ſunt efficacia, perficiuntque, quod dicunt: ac ita Ioannes ſpiritum filij erga B. Mariam corde concepit & exhibuit. O mihi dari petam, vt benè mihi ſit. Potiſsimum Ioanni commendauit Matrem, vt Virginem Virgini,

& quia

& quia Ioannes ad crucem vsque adhæsit Christo: ita castimonia & imitatio patientis Christi idoneos faciunt tali filiationi. *Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua*; lætus tali munere; tùm quia à Magistro veniebat; tùm quia seruire tali Matri gloriosissimum ducebat.

MEDITATIO XLVIII.

De tenebris, & quarto Verbo.

PVNCTVM I.

A *SEXTA hora, tenebræ factæ sunt super vniuersam terram, vsque ad horam nonam.* Factum id est à Deo, ad detestationem sceleris, quo iustitiæ soli vitam impij adimebant, atque ad significandum, quantænam sint interiores cordis tenebræ improbæ gentis; & exteriores, quibus erat addicenda, ob tantum nefas. Causæ tenebrarum. 1.

Deinde, vt tanto prodigio clarificaretur Christus, cuius mortem sol lugeret, luctuque terram operiret, vtique exterriti maleuoli, cessarent interrea subsannando, vexandoque Domino. Tandem voluit ipse Christus, per silentium tenebrarum, recipere sese ad orandum, vt aliàs per noctem solitus erat; causamque nostram, & extremum illum actum Patri instantiùs commendare, ad exemplum nobis. Quale quid etiam tunc fecisse Dei Ma- 2.

trem

trem, & Ioannem, neutiquam dormientes, vt in horto discipuli, fas est credere.

PVNCTVM II.

IV. Verbum doloris. CIrca horam nonam clamauit voce magn : *Eloi, Eloi, lammasabathani, quod est: Deus meus Deus meus, vt quid dereliquisti me?* clamor, & magna vox, sunt magni affectus signa! Teiplex desertio. desertus erat in pœnis, quæ diu protrahebantur,
1. cum dolore immenso, siquidem reclinare caput nequibat, quin compungeretur magis à
2. spinis & corpus, è clauis pendens, laceraretur. Item desertus erat omni solatio in parte inferiore animæ, quod à diuinitate haurire alioqui poterat, sicut in horto ipso destitutus fuit,
3. vt ab Angelo fuerit confortandus. Tandem videbat se à discipulis desertum, & à gente sua, & deserendum à plerisque mortalium, quibus incassum forent tot illæ pœnæ, sic deseri voluit, vt non deserar ego à misericordia diuina; ac, vt in desolatione discam esse constans,
Psal. 70. 9. exemplo Magistri: *Cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me.*

PVNCTVM III.

PRAETER verba illa, quæ magna voce dixit, credibile est, sequentia ex eodem Psalmo 21. vbi passio Christi ad viuum exprimitur, & quæ tunc agebantur, fuisse à Christo submissè recitata. Beatam verò Matrem, in Psalmis exercitatam, simul recoluisse, & contulisse, vaticinium cum re, eundem Psalmum

recitando. Potero etiam ego Psalmum illum cum attentione & mora recitare. Sed in ijs ipsis verbis irrisus est Christus à ridiculè interpretantibus illud: *Eli, Eli; Deus meus, Deus meus:* quasi Eliam in auxilium vocaret, quòd se ipsum saluare nequiret: sic vndique captatur occasio exagitandi te, Deus meus!

MEDITATIO XLIX.

De quinto Christi Verbo. Sitio.

V. Verbum. desiderij.

PVNCTVM I.

QVòD Christus verè magnam pertulerit sitim: nam à præcedente vespera non biberat; & interea tot circum loca pertractus fuerat cum impetu, & sanguine penè toto exhausto: *aruerat tanquam testa virtus eius, & lingua eius faucibus adhæserat.* Psa.21.16. In figuram huius, *Samson* interfectis inimicis, ad mortem *sitiuit:* sed prouidit ei Deus de *mandibula asini,* Iud.15.15.19. qua prostrauerat Philistæos, Christo meo non item. *Moyses percussit petram virga,* & hæc aquas largissimas dedit: *Petra autem erat Christus:* qui in ligno crucis percussus, non aquam Exo.17.6. reddit qua refrigeretur ipse; sed sanguinem, quo nos lauemur, & potemur in vitam æternam. Discam tolerare sitim, & gulæ incommoda.

PVNCTVM II.

SCIENS *Iesus, quia omnia consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dicit:* Sitio. Sitis.

1. Obedientiæ. *tio.* triplex sitis Christi. 1. obediendi Patri, & ità, vt sciret hoc deesse ad implenda, quæ Pater voluerat eum pati, vt aceto potaretur, vltrò monet: *Sitio* 2. patiendi plura adhuc, nec
2. Passionis. enim ad refrigerium quærendum aperuit sitim suam; sed vt hanc etiam acerbitatem sentiret, paratus vltrò plura pati, si Patri placuisset.
3. Salutis animarum. 3. saluandi animas, qui erat illius cibus & potus. Nota, quòd non petit, sed indicat tantùm necessitatem: sic præsertim religiosus repræsentabit necessitates suas Deo, vel superiori, indicasse satis habens, non flagitans, siti etiam illa triplici debet ardere.

PVNCTVM III.

SPongiam aceto plenam, cum amara hyssopo in arundine exhibent. Non fuit, qui refrigerium exhiberet: sed magis affligeret sitiẽtem: vt ego liberer ab illa epulonis siti æterna, cui nec gutta datur. Ad hunc modum peccatores potant Christum, quando cor ei præbent inane, vt spongiam, & à peccatis acerbum, & amarulentum, in hastili vanitatis, & inconstantiæ, quæ res magis Christum contristat, quàm acetum & hyssopus. At ille, quantò aliam nobis potionem præbet sanguinem suum? *& calix tuus inebrians quàm præclarus est*! optasset pia Mater filium refrigerare, at non licebat, & intellexit illa sitim filij esse præcipuè aliam, de quâ suprà: sed & illam veniendi ad Patrem, & *intrandi in gloriam suam.*

MEDITATIO L.

De sexto verbo. Consummatum est.

PVNCTVM I.

AD tria Christus respexit, ac in primis ad labores, & pœnas, quas ordinauerat Deus, vt per omnem vitam pateretur, & gratulans, quòd explesset omnes dixit: *Consummatum est.* nam & propterea dixerat, *Sitio* vt ea etiam impleretur, quæ restabat, sicut ait Scriptura: *Sciens, quia consūmata sunt omnia vt impleretur Scriptura, dixit:* Sitio. Ergò bone Iesu, impletum iam est illud desiderium, quo *aubas baptizari*: vt angustiæ tibi essent, donec perficeretur. & sicut *spes dilata affligit animam ita lignum vitæ desiderium veniens*, & impletum. O beatum, qui in fine vitæ id dicere poterit!

VI. Verbum est triplicis consummationis: 1. Laborum.

Luc. 12. 50.

Pro. 13. 12.

PVNCTVM II.

DEinde respexit ad finem, ob quêm missus fuerat: nempe vt *consummaretur prævaricatio, & finem acciperet peccatum, & deleretur iniquitas terræ, & adduceretur iustitia sempiterna*: quod per illius mortem completum est, attrito serpentis capite, destructa morte, spoliato inferno, cœlo reserato, noua lege condita, nouis Sacramentis & sacrificio nouo; vitæque perfectæ norma tradita, exemploque firmata. O consumma in me propter quod venisti, destrue penitus peccatum; perfice charitatem.

2. Officij.

Dan. 9. 24.

PVNCTVM III.

3. Figurarũ & Prophetiarum.

TAndem respexit ad Prophetias & figuras veteris Testamenti, quæ erant de Christo, quæ adueniente veritate, cessarunt. de quibus dixit: *non veni soluere legem. sed implere: Et iota vnum non præteribit, donec omnia fiant*. Facta sunt & consummata.

Matt. 5. 18.

In fine mundi dicetur, Cõsummatum est.

Veniet idem in fine mundi, diceturque *Consummatum est*. Transijt gloria mundi, expirauit tempus benè merendi, agendique pœnitentiam, desiit regnum diaboli, completus est numerus electorum. idem vnicuique dicetur in morte: quia quoad singulos tunc omnia finem accipiunt. O dicere tunc valeam: *Bonum certamen certaui, cursum cõsummaui, fidẽ seruaui*: liceat etiam dicere, quod sequitur: *Reposita est mihi corona iustitiæ*.

2. Tim. 4. 7

MEDITATIO LI.

VII. Verbum summæ Pietatis.

De septimo Verbo: Commendat, & emittit spiritum.

PVNCTVM I.

Clamat alta voce.

COMMENDAT spiritum, clamans voce magna: Ideò voce magna, vt testaretur, sibi vim esse ad producendam vitam, sed animam sponte reddere, sicut dixerat: *Nemo tollit animam meam à me, sed ego pono eam à me*

Ioan. 10. 18.

ipso.

ipso. Deinde vt exprimeret naturalem sensum animæ in separatione à corpore. Denique in signum triumphi de diabolo, peccato, & morte: sicut Gedeon, *confractis lagenis, clamorem edidit victoriæ de Madianitis*. Fuit autem ea vox miraculosa in corpore exangui. Gratias agam pro illa emissione spiritûs voluntaria, petam confortari in seiunctione animæ meæ per mortem; gratulabor de victoria per mortem reportata. *Iudic. 7. 19.*

Pvnctvm II.

Verba clamoris: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum*; sunt ex Psalmo 30. Credi potest, recitasse illum totum: cumque ad hæc verba venit, vocem extulisse. Mysteria septimi verbi.

1. Patrem appellat, in fiduciæ, & affectus filialis signum, qualis in morte nobis necessarius est: & est idem, ac petere, vt adsit nobis, vt Pater, atque ad hæreditatem æternam inducat. *Psal. 30. 6.*

2. Commendat *in manus*, quæ plasmauerunt ipsum, in quibus sunt *sortes nostræ*, & vera securitas: nam quis est, qui nos de manu tua possit eruere? At ego meum etiam in tuas commendo, bone Iesu, qui expansas habes in amplexum ad te confugientium, & *nemo potest rapere de manu tua*. *Psal. 30. 16.* *Ioan. 10. 28.*

3. Non honorem aut corpus suum commendat, sed spiritum, cui cùm benè est, per

omnia benè est, dum suum commendat, simul
1.Cor.6.17. nostrum, quem pro suo habet, nam *qui adhæret Deo, fit vnus spiritus cum illo.* Deponit in manus Patris, post triduum corpori redditurum. Discam mori.

PVNCTVM III.

Causæ inclinationis capitis Christi.

E*T hæc dicens inclinato capite, tradidit spiritum.* 1. Inclinat spontè, in signum obedientiæ, quam perficiebat, moriendo. 2 humilitatis, & paupertatis. 3. peccatorum nostrorum, prægrauantium Christum ipsum vsque ad mortem. 4. designans lymbum, quò spiritus pergebat.

Quomodo tradidit spiritum.

Psal.18.6.

Psal.4.9.

B. Virg. dolor.

Tradidit autem spiritum ita spontè sua, & non coactus, vt tamen cruciatus sufficerent ad naturalem mortem. Perfecit *gigas viam suam, à summo cœlo egreßio eius, & occursus eius vsque ad summum eius.* ab Oriente ad Occidentem, *in pace in idipsum, dormijt & requieuit.* Quid Mater sensit, quæ cum illo mori desiderasset, & pro illo? Fortè adstitit Sathan: sed & multitudo Angelorum ad reuerentiam. Adsit mihi morienti ad defensionem, ne tunc inimicus meus præualeat aduersum me.

MEDITATIO LII.

Da prodigijs in Christi morte factis.

Edita sunt ad clarificandum Christum, ad sceleris detestationem, ad effectus indicandos ex morte Christi prouenturos.

Pvnctvm I.

Velum scissio quid notet.

VELVM *templi scissum est in duas partes à summo vsque deorsum* 1. sicut Cayphas scidit vestes, quòd Christus se dixisset Filium Dei. ita Pater æternus scidit velut ad enorme facinus, quòd crucifixus & occisus fuerit Christus, quòd se talem diceret. O Deus, scinde cor meum, vt sentiat tãtæ rei indignitatem. 2. quia per mortem Christi patebant arcana mysteria Regni Dei, discussis vmbris, & figuris, atque via ad cœlum aperiebatur. O accipiam ego lumen, ad illa intelligenda, & ad viuendum iuxta illa.

1.

2.

Pvnctvm II.

Terræ cõmotio, & scissio petrarum &c.

ET *terra mota est, & petræ scissæ sunt, & monumenta aperta sunt.* 1. ad duritiem illius populi detestandam, quæ maior esset, quàm petrarum, & ad redarguendum me, qui non scindor, aut emollior à Christi passione, cùm videam illum in cruce tremiscentem; & qui verè est petra, diuisum per separa-

tionem spiritûs à corpore, & denique apertum & hiantem vulneribus.

2. 2. Significatur fore, vt per Christi mortem terrena corda concutiãtur, & quasi sepulchra mortuorum pateant ad sinceram culparum confessionem, sicque resurgant ad vitam gratiæ.

PVNCTVM III.

CENTVRIO, *& qui cũ eo erant custodientes* IESVM, *his visis timuerunt valde, dicentes: Verè Filius Dei erat, & iustus:* & turba *percutientes pectora sua reuertebantur.*

En effectus prodigiorum, nec non orationis Christi, qui pro illis orauerat in cruce. percutiam ego pectus, qui Christo causa extiti mortis meis peccatis.

Feria sexta post Octauam Paschæ.

MEDITATIO LIII.

De lateris apertione.

PVNCTVM I.

IVDAEI *rogauerunt Pilatum, vt frangerentur crucifixorum crura, ne remanerent in cruce Sabbatho.* Non tam zelo Religionis, quàm quòd vellent, Christum citò extinctum, nouoque tormento affectum, sublatumque ex oculis plebis, quam videbant compunctam,

visis prodigijs scilicet Pharisæi, & Sacerdotes inde indurabantur, vnde simplices compungebantur. O, absit à me tam peruersa obstinatio.

Iubebat quidem lex, vt cadauer suspensi eadem die sepeliretur: quia *maledictus esset Deo qui pendebat in ligno*, & ne contaminaret terram. Atque hoc est, quod S. Palus ait, *Christum pro nobis factum esse maledictum*. Mira dignatio! vt in ipso nos benediceremur. Deu.22.23. Galat.3.13.

Latronum crura fregerunt, Christi autem minimè, quòd inuenissent eum mortuum, sed præcipuè, quia prædictum fuerat: *Os non comminuetis ex eo*. quod ad literam de Agno Paschali, sed tanquam figura Christi mandatum fuerat. Videlicet charitas, fortitudo, patientia Christi frangi nequiuerunt in passione. ita etiam seruos suos Deus ex omnibus tribulationibus suis liberat, & *custodiet omnia ossa eorum, vnum ex eis non conteretur*. Contingat id mihi. Christi crura non fracta ob mysteriũ Ioan. 19. 36. Exo.12.46. Psal.33.21.

Sed & Diuinitas per ossa significata est, quæ non est passa.

PVNCTVM II.

Causæ apertionis. I. Crudelitas militum

CVM *vidissent mortuum*, *vnus militum lancea latus eius aperuit*, vel insultandi gratià, vel explorandi, an esset mortuus. Non sensit dolorem exanime corpus, at sensit Mater illius, in hoc *implens, quod deerat passionum Christi*. sentiam & ego. Colo. 1.24.

II. Peccata nostra.

Voluit ipse Christus ita suum cor transfigi,

figi, in remissionem peccatorum, quia ex corde exeunt, quæ coinquinant hominem; ex Christi autem corde vita procedit. tale sit cor meum.

III. Christi charitas. Cant. 4.9.

Deinde, ad testandam charitatem, qua passus fuerat tanta, cor ipsum quasi effundit, *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vulnerasti cor meum*: primò vulnerasti amore, quia te summè dilexi, secundò vulnerasti lancea, vnde pateret tibi cor meum, amor meus. Tu vicissim vulnera cor meum, Deus, charitate, vt dignè amem te, & introduc me in cor tuum, tanquam in clibanum charitatis, vbi totus ignescam.

Psal. 54.7. Cant. 2.10. 14.

Hæc vulnera sunt *petra refugij herinaceis*, hoc est, peccatoribus, qui peccatis horrent tanquam spinis, sunt iustis requies & quasi nidus. *Quis dabit mihi pennas sicuti columbæ, & volabo & requiescam? Elongaui fugiens & mansi in solitudine; surge, propera amica mea, & veni, in foraminibus petræ, & in cauerna maceriæ.* Figam mihi tria tabernacula, vnum in pedibus, considerans gressus tuos, vt sciam, qua mihi tendendum sit ad vitam sempiternam; alterum in manibus, considerans opera tua propter me; tertium in latere, ibi æstimans charitatem tuam.

Sed vbi alæ columbæ, vt istuc volare queam? eæ sunt cogitationes sanctæ, & affectus puri, gemitus autem columbæ, sunt dolor offensarum, & suspiria ad Deum.

Ostiũ At-

Vulnus lateris, est ostium in latere arcæ à

Noe positum, quo ingrederentur animantes diluuium euasuræ: Est ostium, quò *oues egrediuntur & ingrediuntur, & pascua inueniunt.* Vulnera hæc, sunt lapides quinque de torrente, quibus superbus Goliath prosternitur. cæ Noe figura huius vulneris.

PVNCTVM III.

ET *continuò exiuit sanguis & aqua.* I. Ad significandam vim Christi mortis, per quę aquâ abluimur à peccatis, sanguinis eius virtute, nec non extinguitur in nobis ardor prauarum cupiditatum, & vt in deserto percussâ petra, fluxerunt aquæ largissimæ, quibus refocillati sunt filij *Israel*, ita hîc. vnde impletur illud: *haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris.* 2. Ad significanda Sacramenta vim habentia ex Christi sanguine: aquâ enim regeneramur in nouam creaturam. Et in Eucharistia aqua vino miscetur. 3. Significatur, quòd sicut ex Adami latere dormientis formata est Eua, ita Ecclesia ex Christo per mortem consopito.

V. Causa triplex sanguinis.

Isa. 12.3.

VI. Sacramẽtorum vis.

Facta sunt hæc, vt impleretur Scriptura, videbunt, in quem transfixerunt. videbunt peccatores, qui ipsi caussa exstiterunt. Vtinam videant ad compunctionem, ne serò videant ad confusionem. Absit à me Domine Iesu.

VII. Impletio Scripturæ.

MEDITATIO LIV.

Depositio Christi de Cruce. Mat. 27.56.

PVNCTVM I.

Prouidentia Dei erga suos.

COnsideranda & admiranda prouidentia Dei erga suos; nam, cùm Mater cum alijs sollicita esset de acquirendo corpore ad sepulturam, ac ne indignè mortuus etiam à militibus tractaretur, prouidit in tempore de viro diuite, & nobili Iosepho, qui auctoritate valeret, nec non bono & iusto, qui & ipse expectabat Regnum Dei, vti decebat sanctitatem illius funeris; quique *erat discipulus Christi, sed occultus, propter metum Iudæorum*, cui addidit animos ad petendum audacter corpus Christi à Pilato.

Christus obediens post mortem.

Itaque Deus solatus est afflictos, & consuluit gloriæ Christi tunc statim à morte. disposuit autem, vt sicut ex obedientia Patris Christus ascenderat crucem, ita non nisi ex obedientia Magistratus, iuxta legem, deponeretur ex cruce.

PVNCTVM II.

Societatis vtilitas

IOSEPHO ab Arimathia adiunxit se socium alter Discipulus item occultus, *Nicodemus*, vir etiam nobilis, & iustus; vt sic alter alterum animaret. *Ioseph emit Sindonem nouam*, ad inuoluendum, quia non decebat, vt vsui fuisset. Nicodemus autem contulit *mixturam Myrrhæ & aloes quasi libras centum ad*

vngendum. Qui se addicit Christo, ostendat id operibus, ea autem sint pura, cum mortificationis studio, & deuotionis, quæ sunt aromata.

PVNCTVM III.

DEPONITVR è cruce manibus illorum duorum, & in demendis clauis ipsi sacrum corpus sustentant, deuotione ac reuerentia maxima, nec sine lachrimys. Depositum excipit Mater, & impletur illud: *Fasciculus Myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* quantum illic dolorum, gemituum, lachrymarum? quid dictum factumque circa sacrosanctum spolium tum à Matre, tum ab alijs mulieribus, & Ioanne? æstimetur ex amore.

Depositio pia.

Cant. 1.13.

MEDITATIO LV.

De Christi Sepultura.

PVNCTVM I.

VBI satis factum est amori, sacrum corpus vngitur per totum, & munda Sindone inuoluitur, caput sudario, coronam spineam, & clauos chara pignora Mater sibi seruat. Vnctio significat, Christum per omnem vitam multa mortificatione & laboribus fuisse exercitum, vt corpus suum mysticum à corruptione seruaret; in quo imitandus nobis est, vt *mortificationem Iesu in corpore nostro circumferamus, quò vita eius manifestetur in nobis.* Habuit Christus in sua sepultura omnia

Vnctio corporis Christi quid notat.

2.Cor.4. 10.

alie-

aliena, sepulchrum, & alia: in hoc etiam paupertatis præferens exemplum.

PVNCTVM II.

Funeris diuini portatio.

EFfertur ad sepulchrum prosequente Matre cum piis mulieribus, sicut Vidua apud Nain ciuitatem, quam solatus est Dominus, resuscitato filio. Sed oportebat Mariæ filium manere in corde terræ tribus diebus ac noctibus. Comitabantur funus etiam Angeli pacis amarè flentes, vt hinc etiam sepulchrum eius redderetur gloriosum.

Comitatus.

PVNTCVM III.

Sepulchri qualitates.

QVale fuerit sepulchrum. 1. in horto, vt sicut primus Adam in horto peccauit, & mortem incurrit, ita secundus, qui morte sua sustulit peccatum, in horto mortuus locaretur. 2. fuit nouū, quia nouus Adam, & sicut veniens, elegit vterum virginalem, ita decedens, simile sepulchrum. 3. excisum erat in petra inferni, quia sepeliebatur in illo vera petra multis ictibus dolata. 4. Infertur in specum splendor gloriæ, vt nos à tenebris eruamur.

1.
2.
3.
4.

Præparatio ad S. communionem.

Applica ad sacram communionem. Nam illius consecratio exhibet Christum passum, & pro nobis mortuum: sindone specierum inuoluitur: conditur in nobis: qui ideo esse debemus instar horti amœni; & sepulchri noui, à fœtoribus immunis, & excisi in petra, per tolerantiam mortificationum, & laborum

& iuxta montem Caluariæ positi per assiduam crucifixi memoriam. Tunc ad nos Christus libenter veniet per sacram communionem. Apponitur autem lapis ad ostium monumenti, per custodiam diligentem cordis & sensuũ.

MEDITATIO LVI.

Solitudo B. Virginis post sepulturam.

PVNCTVM I.

Recedit à sepulchro, comitātibus Iosepho, & Nicodemo, atque ex itinere reuisens crucem, supplex eam adorat, vt in qua peracta fuisset redemptio, olim in suo vtero inchoata, & quæ suis brachijs excepisset Christum iam virum, quem infantem ipsa gestauerat: cauit autem, ne vestigia cruoris sparsi ipsa aut alij calcarent. Reuersa domum, gratias egit viris illis, simile quid precata *Benedicti vos à Domino, qui fecistis misericordiam hanc cum Domino vestro, & sepeliuisti eum.* B. Virgo crucem adorat. 2. Reg. 2. 2.

PVNCTVM II.

Transegit eam noctem, partim sola inter lymbum & sepulchrum filij discurrens, partim cum Ioanne, & alijs commemorans acta eius diei, ac ex Ioanne audiens, quæ super cœnam acta dictaque fuissent. *Plorans plorauit in nocte, ac lachrymæ eius in maxillis eius; non est qui consoletur eam ex omnibus charis eius.* Age, solatium cape: nam granum hoc terræ conditum reddet fructum vberrimum. Thren. 1. 1.

B. Virgo corroborat Apostolos in fide.

Inspirauit Christus Aposto lis suis, vt conuenirent vbi erat Mater: ante alios Petrus, qui humi procidens, defleuit, & veniam petijt suæ negationis, tum alij. Collegit illos, vt gallinæ pullos suos, quando ad conspectum milui fugiunt. Confirmauit in fide resurrectionis; quandoquidem passus esset, vt prædixerat, fore, vt similiter rediuiuum cernerent, iuxta promissum ipsius. Indoluerunt omnes, cùm aduerterent, deesse ex ipsis vnum, qui Magistrum prodiderat.

PVNCTVM III.

Magdalenæ & sociarum deuotio.

MAgdalena, & aliæ sedentes contra sepulchrum, diligenter obseruarunt, quomodo poneretur corpus, cogitãtes, trãsacto sabbatho, venire ad vngendum, quare iuerunt, vt adhuc eo die emerent aromata, non contentæ centum libris, quæ fuerant insumptæ. Imperfectio quidem fidei, sed pia affectio. Ita oportet, recepta sacra communione, cum quiete expendere, quomodo ad nos Christus veniat; tum ad paranda vnguenta excurrere, ad opera boni odoris se accingere, pro vtilitate corporis Christi mystici, & gloria Dei.

MEDITATIO LVII.

De custodia sepulchri.

PVNCTVM I.

Inimicorũ Christi feritas.

SACERDOTES, & Pharisæi ipso sabbatho mane conuenerunt apud Pilatum, petentes, vt iu-

vt iuberet custodiri sepulchrum: *quia seductor ille dixerat: post triduum resurgam.* Concitati odio, & inuidia, non curant Sabbathi obseruantiam, *seductorem* vocant veritatis doctorem, vanè timent, ne à discipulis corpus auferatur, fingantque resurrexisse illum. Frustra conantur obfuscare gloriam Christi, quam magis sic illustrarunt

PVNCTVM II.

ILLI ergo *munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus.* Nec istis crediderunt, ideoque sigillum apposuerunt suum, tam anxij erant. Signabo ego cor, postquam Christum in Eucharistia accepero, ne euanescat deuotio.

PVNCTVM III.

MANSIT corpus in Sepulchro tribus diebus, & noctibus, sumpta parte pro toto, fuêre duæ noctes integræ & vna dies: per illas significata est mors duplex, animæ, & corporis, à quibus nos Christus sua morte liberauit; per diem autem vita gratiæ, quam nobis acquisiuit. Non fuit corruptum corpus iuxta vaticinium: *non dabis sanctum tuum videre corruptionem*, quia si corruptum fuisset vtique & à persona Verbi destitutum: nihil autem reliquit, quod semel assumpsit. Vtinam à corruptione peccati ego præseruer, ne à Deo vnquam deserar Amen.

Corpus Christi cur mansit in sepulchro duabus noctibus & die vno.

Psal. 15. 10.

PARS QVINTA MEDITATIONVM.

DE RESVRRECTIONE *Christi, & consequentibus mysteriis.*

INTRODVCTIO V. PARTIS.

De Scopo viæ Vnitiuæ.

EDITATIONES *Viæ Vnitiuæ* finem seu scopum habent, *Vnitionem* cum Deo, de qua S. Apostolus: *qui adhæret Deo, vnus Spiritus est* cum eo. Et quamuis hæc propriè *perfectorum* sit, tamen ad eam etiam *incipientes* ac Tirones suo modo aspirare debent. Quod vti faciliùs intelligatur, sciendum est vnitionem tribus præcipuè modis fieri. 1. *intellectu.* 2. *voluntate.* 3. *Vita* ac moribus ipsis. Intellectu fit, cum Deum intra nos ipsos portamus memoria nostra quasi hospitio illum excipiendo, eumq; cognitione plena atque integra percipiendo, vt paulatim intellectus noster fiat viua quædam imago, atque exemplar viuum ipsius Dei, in quem, *reuelata facie transformemur tanquam à Domini Spiritu.* & addit *speculantes*, vt intelligamus

1. Cor. 6.

2. Cor. 3.

hanc transformationem per meditationem præcipuè fieri, conando, vt ea quotidie in nobis clarior, atque perfectior euadat. 2. *Voluntate*: fit ista vnitio, cùm illa, à seipsa egrediens, bonitatem intellectu cognitam amplectitur, eam amando, in ea sibi complacendo, & quàm coniunctissimè fieri poterit, eadē perfruendo; prout in Magno illo mãdato (*Diliges Dominum, Deum, ex toto corde, anima, mente, viribus*) indicatur, omnes videlicet affectiones, desideria, atque intentiones in eum trahendo, atque transferendo. Ex quo varij effectus sequi solent, quales sunt isti. 1. *admiratio* tantæ maiestatis & perfectionum eius. 2. *gaudium*, eò quòd Deus tam excellens sit & tanta faciat. 3. *Laus & gratiarum actio* pro tot donis, cum desiderio eum videndi, possidendi, honorandi, eique obediendi, optando vt omnes illum agnoscant, ament, illiq; seruiant. 4. *Zelus* feruens diuinæ gloriæ & salutis animarum. 5. *Fiducia* de eius bonitate, & prouidentia; vnà cum timore non illo seruili (quem *charitas foras mittit*) sed filiali, verendo, ne ab eo vnquam separetur, aut quid committat, vnde iustè tanta maiestas offendatur; dolendo etiam de peccatis omnibus, quibus iustam eius offensionē olim potuit incurrisse. 3. Vnitio est similitudo quædam *in vita & moribus*, fundata in perfecta conformitate volũtatis humanæ cum diuina, in omnibus, tam prosperis, quàm aduersis: Ex qua oritur exercitatio virtutum omnium ad Christianam

Luc. 10.

1. Ioan. 4.

perfectionem spectantium, quibus homo Deo
Mat. 5. assimilatur, dicente Domino: *estote perfecti sicut & Pater vester cœlestis perfectus est*. Vnde
2. Cor. 3. etiam sequitur illud S. Apostoli, vt *speculantes gloriam Dei* per meditationẽ *transformemur in eandem imaginem transeuntes à claritate*
Psal. 83. cognitionis *ad claritatem* affectus, ac imitationem virtutum, donec ille *Deus Deorum* clarè tandem à nobis videatur *in Sion*.

S. Tho. 21. S. Dionys. S. Bern. Bonau. Gerson. Et quoniam cognitionis Dei in hac vita modus (sicut rerum spiritalium Magistri docent) duplex est: *vnus speculatiuus*, procedens à naturali intellectus nostri lumine, per fidem illustrato, meditando Dei ipsius perfectiones, adhibito duplici speculo, creaturarum scilicet, ac S. Scripturæ, quibus in hac vita ad cognitionem iuuamur: *alter practicus*, procedens à supremo dono Spiritus sancti, quæ *Sapientia* dicitur, quasi sapida scientia, (vt in introduct. partis. 4. dictũ est) fundaturq́; in experientijs admirandis, quas nos ipsi, in animabus nostris quotidie sentimus ex illustrationibus
Psal. 33. cœlestibus & affectibus internis charitatis,
Ephes. 5. & amoris Dei, quibus aliquando *gustamus ac videmus* etiam in hac vita, quàm *suauis* sit *Dominus*; *cõprehendendo* & experiẽtia quasi palpando *quæ sit latitudo* charitatis, *longitudo* æternitatis, *sublimitas* diuinæ essentiæ, ac pro-
Sap. 10. *fundum* Sapientiæ Dei, quem *nosse*, *consummata iustitia est*, & radix *immortalitatis*: quia vita immortalis ex æterni Dei cognitione & virtutũ illius imitatione procedit; quæ quidẽ

cognitio optimè eam experiendo addiscitur. sicut dulcedo mellis, aut vini efficacitas nunquàm melius, certiusq́; cognoscitur, quã si delibetur, atque gustetur. Ideoq́; optare possumus (teste D. Thoma) Dei *voluntatem bonam, beneplacentem ac perfectam* cognoscere, ne ab ea vnquam deflectamus. S. Thom. 2. 2. q. 9. Rom. 11.

Hinc cognoscitur, quis sit finis principalis meditat. 5. & 6. part. scilicet, prima Dei cognitio, vt secundam assequamur ac fruamur vnitione bonitatis & voluntatis eius. Et quamuis *Contemplationis* præcipuus *scopus* sit ipsa Diuinitas, atque infinitæ perfectiones Dei, cum quo homo vnus spiritus efficitur, ad eam tamen etiã spectant mysteria humanitatis, atq́; incarnationis filij Dei, ipsomet testante, *hanc esse vitam æternam; vt cognoscamus Deum verum*, & viuum, *& quem* ille *misit*, Iesum Christum, qui & delicias spiritales in sacræ humanitatis suæ cognitione constituit dicens: *Ego*, quà homo, *sum ostium*, per quod ingredi licet ad Deum: *per me si quis introierit*, vera fide credẽs in me & in patrem, saluabitur, *& ingredietur*, & *egredietur* à mysterijs humanitatis ad altissima secreta supremę diuinitatis, & *pascua inueniet* spiritalis deuotionis ad animæ refectionem, *&c.* Ioan. 17. Ioan. 10.

Et quoniam Christus duplicem vitam traduxit, vnam mortalem & patibilem; alteram immortalem, & impatibilem: meditationes quintæ partis (quæ sunt de vita eius gloriosa) propriè pertinent ad perfectos, qui *Christum*

2.Cor.5 *norunt non secundùm carnem* patibilem, *sed secundùm spiritum* glorificatum.

MEDITATIO PRIMA.

Descensus Animæ Christi ad inferos.

PVNCTVM I.

Lymbus quid. ERAT lymbus locus in inferioribus terræ partibus, vnde etiam vocatur infernus, in quo detinebantur animæ omnium Iustorum iam purgatæ, exspectantes redemptionem per Christum: quarum erat occupatio, desideria illius ardentissima, qualia fuerunt Prophetarum in hac vita, imò & multò Suspiria. feruentiora: & ita dicebant: *Ostende nobis, Do-* Psal.8.48. *mine, Misericordiam tuam, & salutare tuum da nobis*, & similes voces: quos Ioannes Baptista ante Christum defunctus, spe solatus fuerat aduentantis Saluatoris, ad ipsos liberandos. Documentum. In quo etiam præcursoris munus exhibuit. Cogitabo similiter me ipsum in hoc corpore, tanquam carcere detentum, cupiamque dissolui, Rom.7.24. & esse cum CHRISTO, ingemiscens cū D. Pau- Psal.41.4. lo: *infelix ego homo, quis me liberabit de corpo-* 14.1.8. *mortis huius?* & cum Dauide: *fuerunt mihi lachrymæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi vbi est Deus tuus?* & , *educ de custodia animam meam ad confitendum tibi.*

PVNCTVM II.

AD hunc lymbum descendit amima Christi, statim ac in cruce expirauit, vnita hypostaticè Verbo, sicut & corpus in cruce mansit vnitum. Poterat absque personali suo descensu liberare illas animas, vel solo verbo, vt Lazarum ex monumēto, vel per Angelos; at quæ bonitas illius est, & charitas, voluit per se id præstare, sicut scriptum erat: *Tu quoque in sanguine testamenti emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est aqua.* Sic etiam poterat saluare nos, absque descensu de cœlo, sed non erat satis suæ charitati. Nec charitatis tantùm fuit, sed humilitatis, eò se dimittere, vt non ad terram solùm homo factus descenderet, sed etiā *ad inferiores partes terræ*, vt ait Paulus: vnde meruit ascēdere super omnes cœlos, quia, *qui se humiliat, exaltabitur.*

Christi descendentis ad lymbū. I. Charitas. *Zach.* 9.11. II. Humilitas. *Ephes.* 4.9. *Luc.* 14.11.

PVNCTVM III.

DESCENSVS iste fuit gloriosissimus cū magno Angelorum comitatu, qui cogitari possūt prȩuntes dixisse infernalibus potestatibus: *Attollite portas, & introibit Rex gloriæ:* ac quærentibus, *quis est iste Rex gloriæ?* respondisse: *Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio, Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ:* Dominus est virtutum, quia omnes eminentissimè habuit, & exercuit; sed & Virtutum cœlistium, qui sunt Angeli, nam ei omnia parent, cùm sit omnipotens. Ergo, *confiteantur Domino misericordiæ*

Descensus qualis. *Psal.* 23.10. Christus est Dominus virtutum. *Psal.* 106. 15.

eius & mirabilia eius filijs hominum, quia contriuit portas æreas, & vectes ferreos confregit. ô, idem faciat in me, conterendo, & frangendo, quidquid obstat in animam meam ingressui, vt sunt peccata, prauæque affectiones, & consuetudines.

PVNCTVM IV.

Lymbum Christus illustrauit.

QVòd ad ingressum suum illuminauerit loci illius tenebras, & multò mirabiliùs animas ipsas Iustorum, impertiens illis claram visionem diuinitatis, sicque illud implens de sapientia æterna dictum: *Penetrabo omnes* (*Eccles.* 24.) *inferiores partes terræ: & inspiciam omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Domino:* quantum illic gaudium? quales gratiarum actiones? (Lætitia animarum.) per choros distributi Patriarchæ Prophetæ, Sacerdotes, Reges, Martyres & in his Innocentes ab Herode interfecti, obstupefacti tantà circa se bonorum affluentia laudabant auctorem vno ore dicentes: (*Apoc.* 5.12.) *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & Diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem.* (Lætitias animæ Chirsti.) Inter quos plausus sanctæ illius beatitudinis ipsa Christi anima mirificè exultauit, impletum videns promissum illud: (*Isaiæ* 53.11.) *Pro eo, quòd laborauit anima eius, vidibit & saturabitur: ideo dispertiam ei plurimos, & fortium diuidet spolia pro eo, quòd tradidit in mortem animam suam, & cum sceleratis reputatus est* ô, vtinam sim ego ex spolijs CHRISTI; ex jis,

quos ille eximit à potestate diaboli. Discam etiam hinc longanimis esse, sperando, vt sancti illi, quia tandem venit laborum finis, & interminabilis succedit requies.

PVNCTVM V.

MAnsit Christus in lymbo vsque ad Resurrectionem suam per horas circiter quadraginta. Interea aduenit anima latronis boni, quam Christus beatificauit, iuxta promissum: *Hodie mecum eris in Paradiso*. quin coram cœtu illo Sanctorum eum collaudauit de confessione sibi exhibita inter contumelias crucis: & Sancti ipsi valdè ei propterea gratulati sunt. Deinde fit credibile, animas ex purgatorio liberatas à Christo fuisse, applicato sui sanguinis pretio, atque ad reliquos sanctos & beatos fuisse aggregatos.

Quamdiu in Lymbo mansit.

Luc. 23. 43.

Purgatorij spoliatio.

Damnati sine solatio relicti sunt, imò confusione affecti, quòd medijs salutis vti nouissent, ac nominatim Iudas, qui tam proximus Christo fuerat; & malus latro, qui etiã Christo illuserat.

Dammatorum rabies.

Denique fremebant tartareæ potestates, cernentes se vinctas, & impotentes ad resistendum, & tot spolia per annos ferè quinquies mille congregata vnico momento sibi detrahi à *fortiore superueniente*; qui *expolians principatus traduxit confidenter, palàm triumphans illos in semetipso*.

Confusio.

Luc. 11. 22.
Colos. 2. 15.

MEDITATIO II.

De Resurrectione Christi.

PVNCTVM II.

In festo Resurrectionis.

Resurrectio Christi accelerata.

NON integris tribus diebus & noctibus distulit resurrectionem, sed secundùm partem, quia accelerauit lætificare suos mœstos de eius morte, & mundum totum gloria sua illustrare. vitæ tempus fuit dies, mortis verò fuit nox. *exultauit vt gigas ad currendam viam* diei per triginta tres annos, noctis autem horis triginta sex. Festina, obsecro, animam meam tuâ gratia visitare.

Cur nocte mortuus manè resurgit? Rom. 4.25. Psal. 29.6.

Circa noctem voluit mori, circa manè surgere, quia moriebatur propter delicta nostra, quæ tenebræ sunt: *resurgebat* autem *propter iustificationem nostram*, quæ est lux, vtque luctum abstergeret, gaudium conciliaret. *ad vesperum demorabitur fluctus, & ad matutinum lætitia.*

Lætitia animæ Christi egrediétis. Gen. 32.10. Exod. 15.1.

Egressa est ex lymbo anima Christi cum insigni & numeroso illo comitatu mirificè læta, vsurpans illud. *In baculo meo* (crucis) *transiui Iordanem* (passionem) *& nunc cum duabus turmis regredior.* Cui accinebant turmæ: *Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equum & ascensorem deiecit in mare, fortitudo mea, & laus mea Dominus.*

PVNCTVM II.

PErrexit anima Christi cum suis comitibus ad sepulchrum, eisque ostendit corpus exangue, & lacerum, vt intelligerent, quanti ipsos fecisset: quo spectaculo obstupuerũt & laudauerunt pariter suum Redemptorem.

Collegit Christus ministerio Angelorum omnem sanguinem per loca varia sparsum, & suis venis reddidit; tum etiam capillos euulsos, vt dictum eius in ipso quoque impleretur, *capillus de capite vestro non peribit.* — 2. Sanguis Christi collectus. Luc. 21. 18.

Post hæc resumens Anima corpus, vnguenta, & pædorem omnem abstersit, & longè melius, quàm in monte Thabor, illud immutauit. nam primò animales imperfectiones dempsit; mortalitatem, & patibilitatem, nec non ponderositatem ad ima: de in claritate affecit præ quauis creata luce, etiam solis: & emicabant præcipuè illa quinque foramina fulgore mirifico; subtilitatem etiam contulit, qua factum, vt ex sepulchro clauso egrederetur, quemadmodum nascens ex vtero Virginis, nam & hæc fuit quædam natiuitas, testante ipso æterno Patre de hac die: *ego hodie genui te,* sicut in Actis exponitur. Nisi quòd in priore natus est ad labores, & humanis subiectus miserijs, in posteriore autem ad meram felicitatem & gloriam: quare iam gloria & honore coronatus gratias egit Patri, sic eum allocutus: *Conuertisti planctum meum in gaudium* — Trãsfiguratio corporis resumpti. Subtilitas. *Act.* 13. 33. *Psa.* 29. 12.

mihi, concidisti saccum meum, & circumdedisti me lætitia, vt cantet tibi gloria mea, & non compungar.

PVNCTVM III.

Ang. eũ occursus.

ADhuius actus celebritatem conuenerunt Angeli magna frequentia; gratulantes Christo, eiusque triumphum celebrantes: nam sic illud Pauli intelligi potest: *cùm iterum introducit primogenitum in orbem terræ, dicit; & adorent eum omnes Angeli eius.* primò enim introduxit Pater æternus Filium, quando in Bethlehem natus est; nunc secundò quando resurrexit. Atque ita canticum illud Angeli iterarunt: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Gratulemur igitur & nos: quia *hæc dies, quam fecit Dominus exultemus & lætemur in ea.*

Heb. 1.6.

Luc. 2.14.

Ps. 117.24.

PVNCTVM IV.

SS. quorũdam anticipatur resurrectio.

VOLVIT Christus glorificationem corporis cum aliis communicare, quorum monumenta in ipsius morte fuerunt aperta. id fecit pro bonitate sua, quæ auebat se aliis quoque communicare. Deinde, vt in eo nos confirmemur, in spem similis gloriæ participandæ. Præterea, vt adumbraret resurrectionem spiritualem nostram. Vt *quomodo Christus resurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.* ac inprimis *vti Christus resurgens à mortuis, iam non moritur*: ita nos ad priora peccata non amplius reuertamur, vt ille impatibilis resurrexit: ita

Documenta.

1.

no

nos pafsionibus prauis non fimus obnoxij. pro claritate corporis illius, vt intus illuftremur; pro agilitate, vt fimus quàm promptifsimi ad voluntatem Dei exequendam; pro fubtilitate, vt nihil terrenum nos retardet, quin ad cœlum penetremus, ibique fit conuerfatio noftra: atq; ita glorificati corporis dotes ad animam pro hac etiam vita transferemus. 2.

Sed confiderandum, quòd illi tantùm refurrexerunt, quorum fepulchra aperta fuerant in Chrifti morte, hoc eft, qui Chrifti pafsione operante, confcientias fuas ritè aperiunt confitendo, & dolore cordis fcinduntur. Neq; tunc omnes iufti refurrexerunt, fed qui in morte illius, corde fcifsi funt, vt illæ petræ nam *fi compatimur, & conglorificabimur.* Rom. 8.17. 3.

Licet etiam obferuare, quòd, qui refurgunt, alij quidem ligati inftitis, vt Lazarus; alij, vt Chriftus, relicta findone, & fudario: illi funt, qui non depofuerunt prauos affectiones, & impedimenta: ifti autem, *qui expoliantes veterem hominem cum actibus fuis, induunt* penitus *nouum, qui fecundùm Deum creatus eft.* Colof. 3.9.

MEDITATIO III
Apparet Matri, & annuntiatur ab Angelis Refurrectio.

Pvnctvm I.

Tres manifeftationis modi. 1. per fanctos, qui tunc fimul refurrexerunt, & *apparuerunt multis* in Ierufalem, vt habet Matth. teftifican- Refurrectio Chrifti manifeftatur tripliciter. Mat. 27.53.

2. stificantes Christi resurrectionẽ, & gloriam
3. 2. Per Angelos ad sepulchrum. 3. Per seipsũ,
Actor. 1. 3. *præbens seipsum viuum in multis argumentis per dies quadraginta* pro maiore confirmatione & solatio suorum, atque ad testatiorem faciendam resurrectionem suam.

Solet Deus se animæ manifestare similibus modis, per viros sanctos, per Angelos, & per
Ioan. 14. 21. seipsum, de quo ait: *qui deligit me, deligetur à Patre meo, & ego diligam eum & manifestabo ei meipsum.*

I. PVNCTVM II.

Apparet Matri. APPARET primùm Matri, vt certissimè credenti, ita ardentissimè desideranti & expectanti conspectum filij; illudque vsurpanti; *exurge gloria mea, exurge Psalterium*
Psal. 56. 9. *& cythara*: hoc est, laus & gaudium meum; adest enim dies tertia, & dixeras: *exurgam diluculò.*

In hac expectatione defixæ Matri apparet Christus in omni claritate, quam habebat, confortans illius sensus, vt ferre possent suá maiestatem: impletumque in Virgine ex parte
Psal. 16. 15 illud est: *satiabor, cùm apparuerit gloria tua.* Ineffabile est, quod illa sensit; æstimari autem
Psal. 93. 19. ex parte potest, eò quòd *secundùm multitudinem dolorum eius in corde suo, consolationes diuinæ lætificauerunt animam eius.* Quæ mutuò tunc dicta, & acta, quis memoret? Haud dubiè sacra vulnera, quæ cor Matris perfoderant, suauissimis osculis demulsit, hausitque
1. Cor. 2. 9. inde, quantum *in cor hominis non ascendit.*

Adfuêre cum Christo tres chori: Angelorum vnus, alter animarum sanctarum, tertius Sanctorum resuscitatorum, qui gratulati sunt Virgini, & dignitatem à tali Filio, & de Resurrectione eius gaudium, gratiasque egerunt pro obsequijs in vita mortali exhibitis, in quo fuisset cooperata redemptioni mundi. Excepit eos Virgo magno sensu lætitiæ, conspecto iam in ipsorum liberatione tam insigni fructu mortis Filij sui. Nec abs re credi potest, multitudinē cœlestis exercitus, qui aderant, sicut nascenti Domino occinuerunt, laudes apud pastores, ita resurgenti in hac corona, & congressu Filij cum Matre, similiter fecisse, decantantes illud: *Regina cœli lætare alleluia, &c.* nam & hanc Antiphonam ab Angelis acceptā fuisse, traditum est. Insigni comitatu.

PVNCTVM III.

SVB idem tempus Magdalena & reliquæ mulieres venerunt ad monumentum, vt vngerent Iesum. In quibus laudāda est. 1. Obedientia legis, quia Sabbatho quieuerunt, licèt maximè desiderarent quàm primùm hoc officium præstare. 2. Diligentia: quia, cùm adhuc tenebræ essent, dederunt se itineri, sexus alioqui timidus. sic vult quæri Deus: *qui mane vigilant ad me: inuenient me*, & ante solis ortum colligi debebat manna. 3. Perseuerantia in cœpto, licèt euntibus offerret se difficultas: *quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?* & respondit Deus perseuerantiæ illarum, reuoluto lapide.

1. Obedientia.
2. Diligentia.
Prou. 8. 17.
Sap. 16.
3. Perseuerantia.

PVNCTVM IV.

CVM appellerent ad monumentum: *Angelus Domini descendit de cœlo, & reuoluit lapidem ab ostio monumenti, & sedebat super eum: erat autem aspectus eius sicut fulgur, & vestimentum eius sicut nix. Exterriti autem sunt custodes, & facti velut mortui.* Sed mulieres idem Angelus confortauit: *Nolite timere vos*: timeant illi, qui Christo aduersantur, non vos, qui ipsum quæritis. *Verumtamen non est hîc: surrexit enim, sicut dixit. Venite, videte locum, vbi positus erat Dominus.*

Mat. 28 2. Apparet Angelus.

Sumpto animo, mulieres ingressæ sunt cryptam, & consternatæ, cùm hærerent, quòd in sepulchro, quod excauatum erat in petra, non inuenissent corpus IESV; *ecce duo viri steterunt iuxta illas, ad caput & pedes sepulchri in veste fulgenti, cum timerent autem & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas, quid quæritis viuentem cum mortuis? non est hîc, sed surrexit*; atque ad excitandam eius rei fidem, subdunt: *Recordamini, qualiter est locutus vobis, quia oportet filium hominis tradi & crucifigi, & tertia die resurgere? & recordatæ sunt verborum eius.* Confirmarunt posteriores duo Angeli idem, quod prior affirmauerat, & vtrique allegarunt prædictionem à Christo factam.

Cum Maiestate.

Luc. 24. 4.

Obserua: quòd Angelus *vocat Iesum crucifixum Nazarenum*: quasi nouum cognomen sortitus sit, vt nominetur *Crucifixus.*

Christi cognomen.

Quærunt Iesum crucifixum, qui profitentur cum D. Paulo: *se nihil scire, nisi Christum, & hunc crucifixum.* Idem Christus est *Nazarenus*, siue floridus, cuius *floribus fulciri petit sponsa, cùm languet amore.* 1. Cor. 2. 2. Cant. 2. 5.

Angeli boni est reducere verba Christi in mentem, ad excitandos bonos motus, & ad docendum: item suauiter redarguere vacillantem, vt hic. *quid quæritis viuentem cum mortuis?* Mar. 16. 7.

Iubet renuntiari resurrectionem *discipulis & Petro*. huic præsertim, vt erigeretur eius animus; & intelligeret suam pœnitentiam fuisse acceptã Deo. *Regressæ* igitur *sunt mulieres à monumento cum timore & magno gaudio currentes, vt nuntiarent Apostolis.* Mat. 28. 8.

MEDITATIO IV.

Feria 5. post Pasc.

Apparet Magdalenæ.

PVNCTVM I.

MAgdalenæ, ex qua septem Dæmonia Dominus eiecerat (hoc est, peccatorum multitudinem) primò apparet: quia præteritæ culpæ non obstant, quando nouis obsequijs & charitatis feruore compẽsantur, quod fecisse, præ reliquis, Magdalenam satis constat.

PVNCTVM II.

MAGDALENA cæteris abeuntibus, mansit apud sepulchrum. fuit quidem ex im- Magdalenæ feruor.

ex imperfectione fidei, quòd Angelis non crederet, Dominum surrexisse, sed ex feruore tamen amoris, quòd Christo carcere nequiret, & quo viuo frui non poterat, mortuo volebat.

Stabat ad monumentum non sedebat, quippe anxia & sollicita, & circumspiciens omnia, inclinauit se, & prospexit in monumentum, quamnis antea vidisset eum abesse, amor nunquam sibi fecit satis, nec destitit ab ijsdem studijs pietatis, pro inueniendo dilecto.

Matt. 7.8. *Vidit duos angelos ad caput & pedes sepulchri, qui eam interrogant: mulier, quid ploras?* non cohibuit impetum lachrymarum angelicus aspectus, sed irritauit magis ea interrogatio. quomodo non plorem. Quæ mihi consolatio contingere potest sine illo! ita affecti esse debemus. *Si dedero somnum oculis meis, donec*
Psal. 131. 4. *inueniam locum Domino* in corde meo: ita *sponsa per vicos & plateas quærebat dilectum.* Hæc iusta lachrymarum causa, amissio Dilecti. Id autem fit, vel per peccatum mortale, vel quando se subtrahit etiam iustis.

PVNCTVM III.

Cõsolatur Magdalenã sensim. CHRISTVS compellat Magdalenam, non statim se manifestat, sed per gradus
Ioan. 20. 14. & sensim. Primò ad aliquem velut aduentantis sonitum, *conuersa retrorsum, vidit Iesum stantem*: sic eos, qui Deo verterunt dorsum,
Isa. 30. 12. solet ille, quasi à tergo commonere, vt apud Isaiam: *Aures tuæ audiant verbum post tergum monentis. Hæc est via, ambulate, in ea.* & ad

sponsam: *Reuertere, reuertere Sulamitis, vt intueamur te.* Cant. 6.12

Non agnouit Christum Magdalena: quia alieno habitu se ostenderat; ob imperfectam eius fidem, sic nos, quia tepidè credimus, præsertim in Eucharistia, quasi non agnoscimus nec pro tali reueremur: vt hortulanum se exhibet, quia egemus cultura. Cur Magdalena Christum non nouit

Deinde alloquitur eam Christus: *Mulier quid ploras? quem quæris?* cùm Deus quærit subest aliquid, quod improbat, quod quasi nescire videtur, quia non scit ita, vt probet. Ita Magdalena non rectè quærebat mortuũ, quem resurrexisse credere debuerat: vnde tacitè arguitur. Docemur examinare causas nostrorum affectuum; quæ sæpè non sunt syncerae; & nos magis, quam Deum cognoscimus, aut non, sicut oportet. Quid interrogãdo Christus intendit.

PVNCTVM IV.

MAGDALENA *existimans, quia Hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum; dicito mihi vbi posuisti eum: & ego eum tollam.* Apparet feruor amoris. 1. quòd tota in dilecto posita, loquitur de illo; quasi de re omnibus nota: *si tu sustulisti eum.* quemnam? videlicet, *vbi est thesaurus, ibi & cor.* 2. quòd amor inducit obliuionem sui, vt homo loquatur, aut agat quædam minùs in speciem conuenientia; vt cùm *Dauid saltabat coram arca;* vnde etiam irrisus est sic ista quærit: an sustulerit; cùm non esset probabile vt, cùm Ioan. 20.15. Vis amoris Magdalenę apparet. 1. Matt. 6.21 2. 2. Reg. 6.1. 1.

Dominus horti ibi sepeliuisset Christum, hortulanus abstulisset. 3. Amor audet difficilia, quomodo tolles tu? & an quem Pilatus custodire iussit, ne auferretur, tu tolles? tollam ego eum sicuti hortatur Paulus: *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes: & vt vita Iesu manifestetur in corporibus nostris.* & alibi: *empti estis pretio magno, glorificate & portate Deum in corpore vestro.*

3.

2. Cor. 4. 10.

1. Cor. 6. 2.

PVNCTVM V.

Christus se manifestat Magdalenæ.

Hebr. 4. 12.

CHristus se manifestat Magdalenæ, tantùm compellans nomine proprio, *Maria. sermo Dei viuus & efficax*: abstergit lachrymas, mentem illuminat, replet gaudio: ita contingit ijs, quos Deus nouit ex nomine. Magdalena vicissim verbum verbo reddit, *Rabboni*: Magister mi, vocabulo aliàs ei vsitato compellat, ideò etiam, quòd ipsam tunc complesset scientiâ sui Magister bonus.

Accidit ad pedes, sed prohibetur tangere. docetur iam non agendum, vt aliàs, quando mortalis inter homines versabatur. Amor non minuat reuerentiam Maiestatis. depellitur etiam, ob imperfectam fidem, nam rationem reddit: *Nondum enim ascendi ad Patrem meum*: hoc est, apud te exstimor qualis antea fui, non iam, vt glorificatus, & mox ad Patrem ascensurus.

Iubet renuntiare Apostolis: *Ascendo ad Patrem eum, & Patrem vestrũ, Deum meum*

& Deum vestrum. O, amica salutatio! Pater meus per naturam, vester per adoptionem, Deus meus vnitate essentiæ, vester vnione Charitatis.

MEDITATIO V.

Apparet alijs mulieribus.

PVNCTVM I.

Magdalena ad sepulchrum remanente; reliquæ mulieres festinarunt renuntiare Apostolis, quæ viderant, nempe Christum in sepulchro non esse; & visionem Angelorum. Interea Magdalena, cum vidisset Dominum, læta properauit, assecuta est socias (vt quidam probabiliter putant) quas accendit desiderio videndi Christum, narratione apparitionis sibi factæ. Christus ergo sedulitatem illarum, adeundo sepulchrum, & excitatum in eis desiderium, vti est bonus, frustrare noluit, simulque progredientibus, ac de ipso loquentibus exhibuit sese, ita salutans: *Auete*: &, quia verbum eius est efficax, impertijt, quod eis precabatur, verum cordis gaudium & pacem. Tale precatus Gabriel Mariæ: *Aue gratia plena*. Nimirum benedictio illa, quam inchoauit Incarnatio, consummauit Resurrectio. Disce, quod Deus studiosè & perseueranter, ipsum desiderantibus tandem se præbet. Opta tibi illud *Aue*, à Domino.

Magdalena alijs nuntiat resurrectionem.

PVNCTVM II.

Accedentes mulieres tenuerũt pedes eius,& adorauerunt eum. summa reuerentiâ accesserunt, & ita permissæ sunt tangere,& osculari, ac pro studio, quòd voluerant Dominum in sepulchro vngere, & ipsæ vnctæ sunt oleo lætitiæ, & exultationis à Domino.

Mulierum reuerẽtia.

PVNCTVM III.

Mat.28.10.

TVNC *ait illis* Iesus,*nolite timere,ite, nuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.* Idem prorsus Angeli monuerunt. sic solet Deus seruorum suorum astruere dicta. Iubet in Galilæam ire, vt locum quietiorem, quò meliùs ipsius præsentia fruantur. Ita, licèt inter distractiones occupationum ostendat se aliquando nobis, oportet capere tamen secessum quietum, id etiam monet vocabuli notio. Nam *Galilæa* significat trãsmigrationem quæ debet fieri & à vitijs, & à tumultu, vt videatur Deus.

Iubentur ire in *Galilæam.*

Dulce autem, quòd fratres vocat, non ita Angelos, quia non hos, sed semen Abrahæ apprehendit, homo factus, non Angelus. O, sim etiam frater similitudine virtutis & sanctitatis. Dicito mihi IESV, frater meus es; & fac quod dicis, vt sim verè.

MEDITATIO VI.

Petrus & Ioannes adeunt sepulchrum, & apparet Dominus Petro.

Sabbatho post Pascha.

PVNCTVM I.

MVlieres nuntiant Apostolis lugentibus & flentibus, & non crediderunt illis: *sed visa sunt, quasi deliramenta.* Tam ægrè homo auellitur à sensibus: quamuis prædixisset Dominus Resurrectionem suam, & Lazarum atque alios ab ipso resuscitatos vidissent Apostoli, totque alia miracula; tamen hærent: extrema vitanda sunt; leuitas credendi, & durities, nec pro deliramento habendum, quidquid à simplicioribus affirmatur, sed prudenter examinandum.

Luc. 24.11. Fides quã difficilis.

PVNCTVM II.

PEtrus & Ioannes accurrunt ad sepulchrum, qui quidem deliramento habuerant reuelationem factam mulieribus, sed inuestigare indicia prudenter voluerunt. Et ausi sunt ipsi quoque, non obstante custodia sepulchri, illuc pergere. Non apparuerunt eis Angeli, quia sufficiebat relatio mulierum, & indicia sudarij & linteaminum. Vnde etiam reduxerunt ad mentem Christi prædictionem.

Duorum discipulorum prudentia.

In Petro & Ioanne signantur fides & charitas, per quas Christus quærendus. Petrus prior ingreditur, quia & fides, mox sequitur

Eorundẽ fides & charitas.

charitas; vtraque autem roboratur, viso sepulchro. In iisdem exprimitur vita actiua & contemplatiua, illa ad hanc disponit per exercitium virtutum.

PVNCTVM III.

Luc. 24. 12. Petri diligentia.

CVM redirent Petrus & Ioannes, videtur Petrus solitarius ambulasse, vt ait Lucas; *secum mirans, quòd factum fuerat.* Talia igitur meditanti apparuit Christus; sæpe magni peccatores existunt digni maioribus fauoribus, ob feruorem conuersionis suæ quàm alij, qui non ita ceciderunt. Prima mulier & primus vir, quibus in Euangelio legitur apparuisse, fuerant tales; Magdalena & Petrus: vbi abundauit delictum, superabundet & gratia. Hinc confidam, quamuis peccator, sed sui victoria præclara opus est.

Petri pudor.

Petrus confusione plenus procidit ad pedes Christi, qui illum suauissimis verbis solatus est, & animauit, tum iussit, vt condiscipulos confirmaret in fide resurrectionis.

Præstitit id Petrus: vnde iam non pro deliramento habebant, sed asseueranter dicebant: *Quia surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni*: tantum potuit testificatio Petri præ mulierum asseueratione.

(§)

MEDITATIO VII.

Apparet euntibus in Emaus.

Feria 2. Paschæ.

PVNCTVM I.

DVo illi diſcipuli triſtitia & timore affecti ob ea, quæ circa Chriſtum acciderunt, ſeceſſerunt Ieroſolyma, ſolatium aliunde quærentes; non eſt idcirco à conſortio diſcipulorum Chriſti recedendum, propter aduerſa.

Adfuit autem illis Chriſtus, tum pro ſollicitudine ſua circa oues ſuas errantes, tum, vt afflictis ſolatium afferret: tum, quia de ipſo colloquebantur: *Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi ſum in medio eorum.* Matt. 18. 20.

Non agnouerunt illi Chriſtum, quia fide nutabant; & quia nimia triſtitia tenebantur. Sæpe Deus adeſt tribulatis, quando ipſi non putant.

PVNCTVM II.

CHRISTVS ſuauiter diſcipulis ſe inſinuat. *Qui ſunt hi ſermones, quos confertis adinuicem, & eſtis triſtes?* ex ipſis intelligere vult, quod alioqui nouitzita delectatur talibus ſermonibus de Deo, vt ſibi repeti velit. *Reſpondent autem, de Ieſu Nazareno, qui fuit potens opere, & ſermone, corã Deo, & omni populo:* magnifica æſtimatio, quæ cõſiſtit in quatuor circumſtantis: *potens opere & ſermone,* Luc. 2. 15. Suauis in agendo Chriſtus.

priùs cœpit facere, postea docere. Doctrinam factis confirmauit, tum miraculis, tum exemplis: *coram Deo*, ad placandum ipsum nobis: *coram populo*, ad conuertenda hominum corda; vel, Deo, & hominibus comprobantibus. Studeam esse talis, potens exemplo & verbo apud Deum studio orationis, vnde valeam etiam homines conuertere.

Imbecillitas in fide.

Sed, quæ est imbecillitas humana, ostendunt, se excidisse à spe. *Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel.* ita nos, quãdo ex sententia nostra non fit, putamus rem perditam. scilicet non assequebantur illi, quomodo Christi mors cedere posset, præsertim tam ignominiosa, ad Redemptionem Israel.

PVNCTVM III.

Asperè reprehendit illos Christus.

CHRISTVS eos acriter redarguit, vt fidem excitet. *ô stulti, & tardi corde ad credendum. Stultos* vocat, quòd, cùm toties prædixisset de sua morte, tamen diffiderent de Redemptione, eò quòd mortuus esset. *Tardos* autem, quòd, cùm indicia haberent de resurrectione ipsius, nihil eis mouerentur. nam retulerant testimonium mulierum, quæ ab Angelis de resurrectione didicissent. Reddit autẽ rationem cur debuerit mori: *Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam?* suã, quia alioqui debita, quòd Filius Dei esset.

Profunda dicti ratio.

Quod si ille sic per passionem debuit intrare; quomodo non etiam nos? quare *stulti & tardi corde* sumus, si in tribulationibus deficimus,

non

non attendentes; quia ita oportet intrare in gloriam Dei. Tandem, *incipiens à Moyse, & omnibus Prophetis interpretabatur illis scripturas, quæ de ipso erant*; idque tam efficaciter, vt cor eorum exardesceret, sicut postea professi sunt. Opto, Domine, vt mihi similiter mysteria tuæ mortis aperias, vt totus ignescam.

PVNCTVM IV.

Christus simulat abitum.

INVITATVR Christus ad manendum, ille *se finxit longiùs ire*, indicium præbens pergendi vlteriùs; nam etsi cupit nobiscum esse, vult tamen desiderari, & rogari, & per pium opus hospitalitatis, dum rogant, voluit dignos reddi, qui ipsum exciperent.

Christus cogi gaudet.

Gen. 32. 26.

Quin *coegerunt illum.* vult cogi Dominus instanti oratione, vt Iacob Angelum coëgit: *non dimittam te, nisi benedixeris mihi.* Et est in negotio salutis tam studiosè agendum, ac si Deum cogere velimus. Agunt etiam ratione; *Mane nobiscum Domine, quoniam aduesperascit & inclinata est iam dies*, Appellant Dominũ, conceptâ ex sermone eius reuerentia. Ad uesperascit in anima, quando illa tepescit, & propinqua est morti: appropinquatio etiam ad mortem corporis vespera est. Diligam te, Domine, vt venias ad me, & facias mansionem apud me.

Oratio illorum.

PVNCTVM V.

Luc. 24. 30.

1. Hospitalitas.

AGNOVERVNT *Christum in fractione panis.* 1. voluit agnosci in exercitio boni

boni operis; vt commendaret hospitalitatem erga pauperes, & peregrinos. 2. quia ea vis est panis cœlestis illuminare mentes, multò magis quàm *mellis à Ionatha degustati*. Creditur enim Eucharistiam, porrexisse.

2. Euchari-stia.

1. Reg.14. 27.

Vbi *aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt eum, euanuit ab oculis eorum*, quando maximè frui aspectu illius voluissent. *Visitas hominem diluculo, & subitò probas illum.* Solent huiusmodi visitationes esse breues; & vult Deus, nos bonis operibus intendere. Sic isti confestim aduolarunt, vt Apostolis nuntiarent.

Iob.7.18. Euanuit statim.

MEDITATIO VIII.

Feria.3. Paschæ.

Apparet discipulis congregatis eodem die.

PVNCTVM I.

1. Cur serò apparuit.

SERò apparuit: distulit ob tarditatem quorundam ad credendum: & vt desiderium magis acueret credentibus, & vt minùs iam exspectatus, plus lætitiæ afferret: *si moram fecerit expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit.* &, *cùm te consumptum putaueris, orieris vt Lucifer.*

Habac.2.3. Iob.11.17.

2. Cur clausis ianuis.

Venit *clausis ianuis*, vt intelligeretur, corpus eius esse glorificatum, & dono subtilitatis affectum, ad penetrandum quæuis corpora & quòd similiter possit in animam ingredi, & pro libitu eam inflectere, nullo obstaculo prævalente, & quòd placeat sibi illi, atque ad eos libenter ingrediatur, qui clausas habēt

fores cordis, nempe sensus, seque collectos seruāt. Ingredere ad me Domine, perrumpe obstantia, fac sim tibi custoditus, clausus vanitatibus.

Stetit in medio eorum, sic dictum suum implens, *Vbi fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* In medio est, vt sol collustrans, ac Magister docens, vt pastor congregans & prouidens ouibus; vt mediator inter Deum & homines, ipsos inter se pacificans: Denique, vt protegēs sub alis suis. Cōtingant eadem mihi; & sit anima mea vt domus clausa, in qua tres animæ facultates, memoria intellectus, & voluntas congregentur in nomine Christi ad orationem: aderit ille haud dubiè in medio illarum.

3. Cur in medio stetit.

PVNCTVM II.

Salutatio.

SAlutat discipulos; *Pax vobis, ego sum, nolite timere*: pacem impertit acquisitam morte sua, quam aliàs promiserat, *pacem meam do vobis*. Ego sum ille ipse, qui aliàs vobiscum versatus, proinde facessat timor omnis; me protegente, tuti eritis aduersus furorem, & insidias Iudæorum, omniumque inimicorum. Vel, *nolite timere*, tanquam ab vmbra aliqua; ego ipse sum, & hunc sensum probant sequentia: nam, *conturbati & conterriti existimabant se spiritum videre*.

Domine imperti mihi quoq; hāc pacem, quā mundus non potest dare; pacem cū Deo, pacē cū fratribus meis, pacē mecū ipso, vt caro obsequatur spiritui, nō contrà, & cesset rebellio.

Christi benignitas.

Porrò, Christus turbatos discipulos benignè demulcet, inuitans ad palpandum corpus: *quia, spiritus*, inquit, *carnem & ossa non habet*: & ad inspicienda vulnera, *ostendens eis manus, & pedes & latus*. Hæc vulnera reseruata sunt ad sanandam infidelitatem, & pusillanimitatem discipulorum; & ita euenit: nam ad ea accedentes cum magna reuerentia, atque tangentes, confestim illuminati sunt, & in fide roborati: nam subditur: *Gauisi sunt ergo discipuli, viso Domino.*

Olim, qui tangebant Arcam, moriebantur; iam qui meliorem tangunt Arcam, ipsam Christi humanitatem, viuificantur, scilicet veteri timoris legi noua succeſsit Amoris. O si mihi inter illos accedere licuisset, contingere, osculari! faciam id modò ex intimo corde, sperans inde sanitatem animæ meæ.

PVNCTVM III.

Mira amoris vis.

COMEDIT, ad testandam veritatem corporis; aliquibus adhuc non credentibus, quamuis palpassent, esu mellis & piscis fidem facit. Mira dignatio, pro lucrandis incredulis, facit rem suo statui non conuenientem, vt edat. sic oportet remittere de gradu nostro, & iure pro salute proximorum.

Mysterium comestionis.

Habent etiam mysterium *piscis assus & fauus mellis*: ille humanitatem Christi igni passionis assam, hoc autem diuinitatem omnis fontem dulcedinis significat. Vtrumque hoc, ante mortem suam, Christus in cœna vltima

comedit, deditque discipulis suis in cibum, quo animæ sumentium charitate flagrent, & spirituali dulcedine repleantur.

Petijt ipse Christus dari sibi aliquid *ad manducandum, oblatusque ei est piscis, & mel*. Nempe hic diuinus cibus est etiam sacrificium, quod in gratiarum actionem Deo offerimus, oblatumque semel, de altari eius sumimus in æternitatis alimentum; nam & Christus oblati cibi reliquias dedit Apostolis edendas.

Domine & ego piscis sum in mari huius sæculi, multo concupiscentiæ humore diffluens: assa me igne Spiritûs sancti, & condi gratia tua quasi melle, vt sim gratus tuo palato.

Tandem, ad reliqua exprimenda, adiecit Christus testificationem sacrarum Scripturarum, ad quas intelligendas, aperuit eis sensum sicut euntibus in Emaus, & arsit similiter proculdubio cor eorum.

MEDITATIO XIX.

Christus dat discipulis Spiritum sanctum in prima apparitione.

PVNCTVM I.

DIXIT illis iterum: *Pax vobis*, primò dixerat: vt mentis turbationibus discussis, apti redderentur ad capiendum mysterium Dominicæ Resurrectionis, pacata enim debet esse anima ad diuina excipienda. secundò pacem precatur, quod necessaria sit ad munus Apostolicum, ad quod eos destinabat: pax nimirum cum Deo, & secum, nec non cum

Ioan. 20. 21. Pax bis impertita.

homi-

hominibus, qui iuuandi sunt opera nostra. Petam ergo mihi bis pacem.

Subiungit: *sicut misit me Pater, ita ego mitto vos.* magna omninò dignitas, succedere Christo in opere suæ missionis, non quidem per omnia, nec compari potestate, sed tamen, quò ad annuntiandum mundo Regnum Dei, sicut dicit Paulus: *pro Christo legatione fungimur tanquã Deo exhortante per nos:* in quibus posuit verbum *reconciliationis: Obsecramus igitur pro Christo, reconciliamini Deo:* in quo munere alij atque alij semper succedunt, deinde comparatiua illa, *sicut*, non similitudinem tantùm officij significat, sed modum missionis, vt quemadmodum Pater filium suum ita misit, vt per multos labores & dolores perficiendum ei fuerit opus suum; ita & Apostoli, & quicunque alij se missos intelligant. Ad quod me offeram paratissimum.

Munus Apostolatus

2 Cor. 5. 20.

PVNCTVM II.

Cur insufflauit.

INSVFFLANDO dat Spiritum sanctum: insufflauit & dixit: *Accipite Spiritum sanctum.* Ideo insufflando dat, vt significet Spiritum sanctum à se quoque procedere. Deinde quòd idem ipse sit qui Adæ insufflauit spiraculum vitæ præbens animæ vitam, nitorem, motum, sensus, circa spiritualia & diuina; & illo recedente maneat anima instar cadaueris deformis. Quàm mihi hunc optem.

Præterea flatu abigimus à corpore, aut ab alia re quapiam leuiora quædam, vt floccum, aut puluisculum: ita hoc spiritu imperfectione-

...es ab anima etiam minores efflantur.

Hæc insufflatio est pignus magni illius venti, quo datus est postea idem spiritus in Pentecoste: nam modò tantùm ad remittenda peccata, postea verò ad complures effectus datus est: ideò *in spiritu vehementi.*

PVNCTVM III.

Tribuit potestatem remittendi peccata: *quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Potestas Dei propria: nam eius est remittere iniuriam, cui facta est. vnde ait; *Ego sum, ego ipse sum, qui deleo iniquitates tuas propter me.* Potestas remittendi peccata Isai. 43. 25.

Hanc autem non communicauit Angelis; sed hominibus, ac in Veteri Testamento illius Sacerdotibus, nec à lepra mundandi, (quæ typus erat peccati) potestatem fecit; sed declarandi tantùm, an mundatus quis esset. nunc autem etiam mundandi hominem ab ipsis peccatis: & committit hanc potestatem hominibus, etiam peccatoribus. Quanta potestas.

Sed poterat saltem hæc potestas restringi; at est quàm latissimè patens, ad omnes omninò peccatores, ad omne genus peccati, etiam contra Spiritum sanctum, quod dicitur alioqui irremissibile, dummodò tamen ritè subiiciatur Sacerdoti, & ad omnem denique numerum criminum: vt dixit Dominus Petro, *vsque septuagies septies*; id pro infinito vsurpans, quam potestatem ab Apostolis in alios transmitti voluit, vsque ad consummationem seculi. Domine liberalis es, & profusus de re,

quæ tibi magno constitit: sed videlicet non exhauritur, dum communicatur quibuscumque.

Quali iam sensu & feruore mihi accedendum est ad tribunal obsolutionis, per veram peccatorum confessionem?

In Octaua Paschæ.

MEDITATIO X.

Apparet secundò Appostolis die octauo, præsente Thoma.

PVNCTVM I.

Quatuor B. Thomæ defectus.

QVAEDAM imperfecta in Apostolo Thoma. 1. quòd à cœtu aliorum se subduxerit: vnde, prima vice non vidit Christum. Nolim à communitate recedere, vel esse singularis. 2. Incredulitas, cum pertinacia, quidquid omnes alij testarentur. 3. præsumptio, vt non aliter velit credere, nisi digitos, & manus inferret in vulnera. Non oportet Deo præscribere, quid permittere debet, aut quibus modis nos iuuare. 4. quòd in ea dispositione mansit per octo dies, & flecti non potuerit, fortè etiam ipsa Christi Matre contestante. Cauebo ab his quatuor. Permisit hoc Deus ad roborandam fidem suæ Resurrectionis, ex Thomæ increduli testimonio. Et confirmatur hinc Christi dictum: *Nemo venit ad me, nisi Pater meus traxerit illum*, quòd fides sit donum Dei. *Ioan. 5.44.*

(∴)

PVNCTVM II.

BOnitas Pastoris Christi, quærentis ouem perditam. Redit, ingreditur ianuis clausis, salutat vt prius: *Pax vobis.* voluit in præsentia aliorum, sanare Thomam: vt intelligeretur, id ei conferri ob bonorum societatem & vt omnes viderent Magistri charitatem, indeque consolationem acciperent, & vt qui fuerant testes Thomæ infidelitatis & incredulitatis, fierent etiam fidei, vnde ipsimet confirmarentur magis.

Obserua etiam comitatem, qua alloquitur Thomam; atque illius cogitationum se conscium probans, inuitat ad tangendum: *Infer digitum tuum &c.* & quia propter Thomam apparebat, cæteris omissis, hunc alloquitur.

PVNCTVM III.

COnfessio Thomæ, An tetigerit, non est expressum; quia ad aspectum tantum cicatricum potuit illustrari; sed credibile, quòd voluerit Christus, vt tangeret manumque Thomæ tenuerit & applicuerit.

Visis ergo, tactisque, diuino lumine perfusus est; & ardore charitatis incensus exclamauit. *Dominus meus, & Deus meus.* non ait: noster; sed, *meus*, pro singulari amore sibi exhibito. Non prædicatur beatus à Christo ob hanc confessionem, sicut Petrus; quia incredulus fuerat, & extorsit illam inspectio; *illos autem beatos dicit: qui non viderunt & crediderunt*, qui non requirant à sensibus testimonium; neq; suo arbitratu exigunt indicia à Deo. Charitas Christi.

Fidei meritum.

Dixit alibi Christus: *Beati qui vident, quæ vos videtis*: sed id tantùm significat, beatos esse nos, qui exhibito iam Christo, & eius gratia, & Sacramentis fruimur: quæ *Reges & Prophetæ desiderauerant videre, & non viderunt*, quia eis datum non est, vt illorum diebus veniret Saluator. Et denique beati censendi sunt, qui vident Christum, sed non, qui ideò credunt, quia vident, alioqui non credituri, ac ita quoque Thomas fuisset beatus censendus: si, quamuis non viso Christo, credidisset, etsi inde tamen beatus, quia videre licuit. Visio ergo Christi non adimit beatitudinem, sed adfert: aufert autem, si visio requiratur ad fidem. Nec qui vident in Eucharistia Christum, idcircò non beati, quando etiam, non videntes, credunt: imò dupliciter beati; &, quia vident, &, quia credunt, licèt non videant.

MEDITATIO XI

Cur reseruauerit Christus cicatrices in corpore glorificatio.

PVNCTVM I.

I. Causa ob fidem. *Iob 19.26.*

I. Ad fidem Resurrectionis confirmandam in eodem prorsus corpore, quandam in eodem prorsus corpore, quamuis conciso & malèaffecto, vt Iob, *qui dicebat: & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum.*

II. In signum triumphi. *Gala.6.17.*

2. in signum triumphi, quod per ea vulnera vicisset, & quòd de passionibus gloriaretur. vnde nos excitaret ad patiendum, & gloriandum cum Paulo dicente: *Ego stigmata Domini mei Iesu in corpore meo porto.* Do-

to. Domine ego seruus tuus, nota me charactere tuo, vnde agnoscar tuus, nec subducere me valeam à tuo seruitio.

PVNCTVM II.

III. CAVSA. Vt ei essent memoriale, quãtùm nos amarit, quantique redemerit: vnde ad benè nobis faciendum excitaretur: *nam in manibus suis descripsit nos.* significat etiam apertas sibi esse manus, ad benedicendũ nobis largiter, idq; ab hianti corde, ex summo in nos amore. *Ponã* ego vicissim *te, vt signaculum super cor meum, vt signaculum super brachium meum*: vt omnia opera mea ex amore tuo fiant, & ad te dirigantur. *IV*. causa. Vt essent in signũ tanquã *arcus* cęlestis, *vt recordaretur Deus fœderis sui* nobiscum, *quod pepigit* in Christo. *Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui.* Ergo anima mea, *vide arcum, & benedic eum, qui fecit illum; valdè speciosus est in splendore suo, gyrauit cœlum in circuitu gloriæ suæ, manus excelsi aperuerunt illũ.* V. causa. vt eorũ aspectu nos vicissim commoueremur ad amandum & seruiendum ipsi, intendentes, quantũ ille nos amauerit, quantaq; pro nobis egerit, quod latus, manusq; perfossæ loquuntur. Inuitamur etiam, vt columba, *ad foramina petræ, ad cauernam maceriæ*, si milites infernales adoriantur nos; si mundus, & caro infestet, vt huc confugiamus, si turbent curæ, hîc requiem requiramus, & pacem.

Aperit cor suum mihi, vt aperiam ipsi meũ,

III. Ad memoriale Passionis.

Isa. 49. 16.

Can. 8. 6.

IV. In signum reconciliationis.

Gen. 9. 14.

Psal. 83 10.

Eccl. 43. 12.

V. Ad incitamen tum amoris.

ostendit apertas manus, vt vicissim ego pugnē pro gloria ipsius. denique pedes, vt dirigam ego passus meos ad obsequium ipsius vsque in finem perseueranter. Atque ita *hauriam aquas de fontibus Saluatoris*, aquas refectionis.

Isai.12.3.

PVNCTVM III.

4. Ad confusionem damnatorum.

6. CAusa. Ad confusionem damnatorum in die Iudicij, dum sic ostendet, quantum pro eis fecerit, quantumque contempserint ipsi. Contrà verò ad solatiū saluandorum, quibus illa profuerunt, & ad solatium sempiternum, dum aspicient in omnem æternitatem talia amoris erga se documenta.

Fac Domine, vt in his ego commorer, & requiescam. Discam sic amare te operibus meis placere tibi, & tuis vestigijs vsque in ad finem insistere. Amen.

MEDITATIO XII

Apparet in Galilæa septem discipulis piscantibus.

PVNCTVM I.

PEtro inuitante, reliqui se offerunt. Documentum concordiæ animorum, piscatum eunt, causa paupertatis, & vitandi otij, imitabor has virtutes.

1.Cor. 3. 7 Tota nocte nihil capiunt, vti aliàs contigit, donec veniret Christus. Frustrà sine Christo; *neq; qui plantat est aliquid, neq; qui rigat, sed qui incrementum dat Deus.* Operarius ita in humilitate sit fundatus, quòd *sine me nihil potest facere.*

Ioan. 15. 5.

nocte

Nocte nō capiunt, quia vsque ad lumen Euangelij nō succeſsit conuerſio animarũ: in nocte etiã peccati non proficitur ad vitã æternã. Diſcipulos credibile eſt memoraſſe tunc, quomodo aliàs Chriſtus, in ſimili caſu adfuiſſet, & prouentum dediſſet, & expectaſſe eius præſentiam. Faciam idem, cùm fructus non reſpondet labori. nam *deſiderium pauperum exaudiet Dominus*. *Pſal. 9. 37.*

PVNCTVM II.

Charitas Chriſti.

STETIT Ieſus in littore, & petijt ab eis pulmentarium. Non tardat Deus viſitare ſuos; in littore ſtat tanquam extra mortalitatem iam poſitus; petijt, *num haberent pulmentarium*, cùm ſciret eos non habere. ſic ſolet, vt agnoſcat homo egeſtatem ſuam, quando ſuccurrere vult, ſic petijt etiã à *Samaritana* aquã. *Ioan. 4. 7.*

Ad dexteram nauigij iubet iaci rete, in typum piſcationis animarum pro vita æterna, quæ ſignificatur per dexteram. Obediunt, & ecce non valebãt trahere *præ multitudine*. hic fructus obedientiæ. *Vir obediens loquetur victoriam*, vindicatis animabus à perditione. In altera piſcatione agnouit Petrus Chriſtum, & dixit: *in verbo tuo laxabo rete*; in hac nõ agnoſcit, & tamen, paret cum ſimili prouentu. Quia vult Deus etiam hominibus præſtari obediẽtiam, & ſimiliter remunerat. *Obedite*, inquit idem Petrus, *omni humanæ creaturæ propter Chriſtum*. *1. Pet. 2. 13.*

PVNCTVM III.

IOANNES agnoſcit Chriſtum, & *ait Petro. Dominus eſt: Petrus autem tunica ſuccinxit* Ioan. 21.7.
ſe, & miſit ſe in mare, vt adnataret ad Chriſtũ. In Ioanne lumen vitæ cõtemplatiuæ exprimitur, perſpicacis, ad agnoſcendũ Deum, & indicantis eum alijs. In Petro feruor vitæ actiuæ, properantis ad terram viuentium, & tardum nimis ducentis motum nauigantium in ſæculi mari, ideòque quibuſuis laborum fluctibus ſe obijcientis, pro aſſequenda æternitate.

Trahitur rete ad littus, & *Petrus extraxit in* verſ. 11.
terram plenum magnis piſcibus, centum quinquaginta tribus, & cùm tanti eſſent, nõ eſt ſciſ- Luc. 15. 7.
ſum rete. Piſcatio iſta differt ab altera Lucæ 5. quòd priore ſignificaretur vocatio ad Eccleſiam, poſteriore autem peruentio ad gloriam; ideo illa facta eſt ad omnem partem; hæc autẽ ad dexteram tantùm, ad quam conſiſtent electi, in illa implebãtur duæ naues vario piſciũ genere, in hac exponuntur piſces in terram, & magni tantùm ſunt, quia omnes in cœlo magni erunt, & extra fluctus: in illa rumpebatur rete, quia patitur ſciſſuram nunc Eccleſia, tùm verò nullam.

Prandium interea Chriſtus diſcipulis pa- Ioan. 21.10.
rauerat, miniſterio Angelorum. *viderunt prunas poſitas, & piſcem ſuperpoſitum, & panem.* quin inuitat amanter: *venite prandete*, quin diſtribuit ipſe, *accipiens panem dabat eis, & piſcem ſimiliter.* Mira cura ſuorum, laboran-

tibus in hac vita parat conuiuium in altera. *Beati qui manducabunt panem in Regno Dei.* Luc. 14.15.

MEDITATIO XIII.

Committit Petro oues in eadem apparitione.

PVNCTVM I.

Antequam oues tradat, & vicarium suum constituat, examinat illum de charitate. *Amas me?* quia prælati debent præcellere charitate. compellat autem: *Simon Ioannis,* nam *Simon* significat *obedientē Ioannis,* gratiā siue, Ionas columbam, quia idem esse debet gratia, & obedientia præditus. Examinat Petrum.

Ter examinat pro triplici negatione, quæ ex præsumptione manauit. Vnde cautior & humilior redditus, non respondet: se plus amare cæteris, sed ad ipsum Dominum se refert: *Tu scis Domine quia amo te*: veritus, ne fortè aliter se haberet. Placet Deo humilitas condiens charitatem, & vt homo cum D. Paulo dicat: *nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum; quia qui iudicat me Dominus est.* Trina negatio quid notet? 1. Cor. 4. 4.

Ter etiam examinat, quia talis debet in charitate esse fundatus, secundùm triplicem gradum purgatiuæ, Illuminatiuæ, & Vnitiuæ viæ, exutus imperfectionibus, exercitatus in virtutibus, & Deo vnitus, & denique præstare charitate erga Deum, & proximū, & erga seipsū.

Christus, cū bis dixisset: *Pasce agnos meos,* ad tertium Petri responsum subiunxit: *Pasce oues meas*, quòd non tantùm communes fide- Petrus pastor vniuersalis Ecclesiæ

les, sed reliquos etiam pastores, tanquam ma-cres, ipsius curæ committeret.

Non dixit tuas, sed *meas*; vt intelligeret, se non constitui Dominum, sed Vicarium, &, vt tanquam Christi ipsius oues curaret. Mira elucet Christi erga nos charitas, quando inde probatam esse vult charitatem pastoris erga ipsum, si bene pascat ipsius oues, & tunc se verè amari existimat, si ouibus prospiciatur suis, hoc est, nobis.

Ter ait, *Pasce*: quia vult iuuari oratione, doctrina, exemplo: seu doctrina, sacramentis & exemplis pasci: seu beneficijs, tum spiritualibus, tum corporalibus. Seuerè minatur per

Ezech. 34. Ezechielem illis, *qui se, non oues pascunt.*

PVNCTVM II.

PRAEDICIT Dominus Petro mortem, & illius genus tanquam certũ signum amo-

Verum amoris signum. ris, quem professus fuerat. *Bonus enim Pastor animam suam ponit pro ouibus suis, & maiorem*

Ioan. 10. 11. *hac dilectionem nemo habet.*

c. 15. 13. Significat Dominus duo genera passionum: aliæ spontè suscipiuntur, vt mortificatio carnis, maximè ab incipientibus, de quibus illud:

Ioan. 21. 18. *cùm esses iunior, cingebas te, & ambulabas vbi volebas.* Aliæ inferuntur ab alijs, ad quas extendit vir perfectus manus suas, libenter acceptans, sed *alius eum cingit & ducit, quò non*

Psa. 114. 3. *vult* secundùm carnem, licèt velit secundùm

Ps. 118. 143. spiritum. De primis sumi potest illud: *Tribulationem & dolorem inueni*: de secundis: *Tribulatio & angustia inuenerunt me.*

Quod

Quod Dominus parabolicè dixerat, quod, esset cingendus ab alio, declarat Euangelista, significasse Dominum: *qua morte Petrus clarificaturus erat Deum.* Mors Sanctorũ, glorificatio est Dei. *moriatur anima mea morte iustorum.* Num. 23. 10.

PVNCTVM III.

Post hæc *ait Dominus Petro: sequere me* Videtur Christus progredi cœpisse, eoque actu exprimere voluisse peculiarem sequelam Petri ad mortem crucis, vt & in officio pascendi. Ioannes autem, exemplo Petri, cœpit etiam sequi, licèt ei non fuisset intimatum. Videlicet, nolebat separari à Christo, & inuidebat Petro sanctè. Est vocationis genus ab exemplo coniunctorum, sed non absque diuina motione. Festo S. Ioannis Euangelistæ.

Petrus pro Ioanne solicitus, quærit: *Hic autem quid?* an non similiter sequetur? Redarguitur à Domiuo: *sic eum volo manere, donec veniam, quid ad te? tu me sequere.* Ne simus curiosi, & vt coniunctorum curam Deo relinquamus; & vt nostris rebus simus intenti, alienis relictis.

MEDITATIO XIV.

Apparet in monte Galilææ omnibus Discipulis, &c.

PVNCTVM I.

APOSTOLI, vt Dominus iusserat, læti in Galilæam migrant, fruituri ibi præ- *Zel⁹ Apostolorum.*

tentia Magistri iuxta ipsius promissum. Renunciant etiam aliis per Galilæam dispersis discipulis de Resurrectione, & futura apparitione in monte, ad quam adeò conuenerunt plusquam quingenti fratres.

In monte apparet Deus, quia mens tunc illuminatur, quando ad perfectionem assurgit, & iuuat ad hoc consociatio bonorum, & mutua charitas, & cohortatio.

Mons putatur fuisse Thabor, vbi aliàs se gloriosum exhibuit tribus Apostolis; & credibile, tunc etiam aliquid suæ gloriæ ostendisse, certè eos ineffabili consolatione perfudisse, vt figere ibi cum Christo tabernacula sibi bonum ducerent.

Mat. 28. 16. Et *videntes eum adorauerunt, quidam autem dubitauerunt*, non ex Apostolis; sed illi ipsi mox sunt confirmati à Domino.

PVNCTVM II.

Mat. 28. 18. Mar. 11. 15. PRofitetur, *datam sibi potestatem omnem in cœlo & in terra*. Habuit omnem, quia Deus, vt homini etiam debebatur, propter vnionem Personæ Verbi, sed ampliùs obtinuit illam iure suorum meritorum.

In cœlo: vt illud aperiret hominibus, & dominaretur Angelis. *In terra*, ad remittenda peccata, & quæuis dona impertienda, & ad disponendum in Ecclesia.

Missio Apostolorũ. Secundùm hanc potestatem mittit Apostolos in mundum vniuersum, vt *doceant omnes gentes, & Euangelium prædicent omni creatu-*

ra, non Iudæis tantùm, nec tantùm magnis & potentibus, sed omni creaturæ. Nam sicut *solem* istum *oriri facit Pater cœlestis super bonos & malos*: ita Christus solem Euangelij non minùs patere vult in omnes plagas, atque illuminare omnẽ hominem venientem in hunc mundum. Matt. 5. 45.

PVNCTVM III.

PRAECIPIT *baptizare in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Baptismus succedit Circumcisionẽ, & est ianua ad Euangelium, sicut illa ad legẽ. Circumcisio inurebat corpori notam, cum acri dolore: Baptismus signaculum spirituale imprimit, & tangendo corpus, abluit animam; per Circumcisionem fiebat homo obnoxius toti legi seruandæ, quæ erat onus importabile, vt ait S. Petrus: per Baptismum subditur Euangelij suaui iugo. quare subdit: *docentes eos seruare omnia quæcunque mandaui vobis.* Confertur in nomine Trium Personarum Diuinarum, quia efficitur Patris æterni adoptione Filius, Christi frater & cohæres, & à Spiritu sancto desponsatur exornaturque donis cœlestibus *sponsabo te mihi in sempiternum, & sponsabo in fide, & iustitia & misericordia.*

Mat. 28. 19.

Comparatio baptismi & circumcisionis.

Personæ SS. Trinitatis quid operentur in Baptismo.

Ose. 2. 19.

PVNCTVM IV.

PROMISSIONEM addit; *qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit,* quin & minas: *qui verò non crediderit condemnabitur.* Non promittit bona temporalia, aut intentat ma-

Mar. 16. 16.

Promissio rerum spiritualium.

mala: sed vtraque æterna. O, qui perciperet latentia illis duobus verbis! *saluus erit*, & *condemnabitur.*

PVNCTVM V.

Mar. 16. 17. PROMITTIT signa, *qui crediderint, in nomine meo, dæmonia eijcient*, &c. nimirum quatenus ad fidei confirmationem opus erit; iuxta Dei consilium. Fiunt etiam omnia illa spiritualiter. De qua re legendus Lud. de Ponte hic.

MEDITATIO XV.

De mansione Christi vobiscum vsque ad consummationem sæculi &c.

PVNCTVM I.

I. Consolatio Discipulorum. CAusæ huius promissionis! 1. vt solaretur Discipulos, à quibus parabat discessum in cœlum; & quibus per interualla tantùm se ostendebat tunc. 2. vt animaret ad expeditionem, ad quam eos mittebat, certos faciens de sua præsentia & auxilio. 3. vt attentos & diligentes redderet in opere, vt qui testem habituri essent ipsum Christum, eadem applicabo mihi.

2. Animatio.

3. Excitatio.

PVNCTVM II.

Præstantia promissionis. VERBA promissionis: Ego: non sicuti Moysi, promitttit Angelum, qui præcedat &

custo-

custodiat in via; sed ipsemet adesse vult: *Et ego*: Deus vester, Saluator, debellator inferni, peccati, & mortis: *Vobiscum sum*. 1. vt in rebus omnibus dans esse, viuere, operari. 2. per gratiam conferens vitam supernaturalem. 3. per specialem prouidentiam, quò fiet. vt Ecclesia nunquam dificiat. 4. in Eucharistiæ Sacramento, *Vobiscum*: & adeò in Ecclesia, quam repræsentatis, & in omnibus, qui vos sequentur.

Exo. 32. 30. & 32. 34.

PVNCTVM III.

VSQVE *ad consummationem sæculi*, non ad certos annos, sed ad omnes, nec interpolatè, sed continuatè, & semper. O, sit mecum! neque absit vnquam.

Præsentia Dei sempiterna.

MEDITATIO. XVI.

De varijs apparitionibus per eos dies.

PVNCTVM I.

PRAEBVIT *se ipsum viuum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis*. Erat semper inuisibiliter cum eis, sed visibiliter etiam se ostendebat, variè confirmans veritatem resurrectionis suæ. Ita agit cum seruis suis per spacium huius vitæ: vt cum semper sit cum illis, subinde certis argumentis probet, se præsentem, illuminando, & consolando animas, idque singulariter in sumptione SS. Eucharistiæ. O, ita il-

Actu. 1. 3. Christus semper præsens, sed non semper visibilis.

lam sumam , vt sentiam, ibi esse Deum, & non, ac si communem panem sumerem, quod mihi contingit culpa mea, & defectu dispositionis. Petam etiam, vt vera præsentiæ diuinæ signa ita discernam, vt à sathana, trãsfigurante se in Angelum lucis, non deludar.

PVNCTVM II.

De Regno Dei quomodo Christus locutus. Et semper de rebus serijs

QVales Christi sermones, cum apparebat? *Loquebatur de Regno Dei*: Reuocabat eis in memoriam, quæ priùs docuerat; noua reuelabat, scripturas aperiebat illuminabat, cõfortabat accendebat mirificè illuminatos relinquebat, nihil curiosi, aut otiosi, aut ad rẽnõ pertinens, recensebat, sed tantùm de *Regno Dei*, quod est *Iustitia, Pax, & Gaudium in spiritu sancto*. Inde manarunt illa, quæ ex traditione Apostolorum in Ecclesia habentur. Similia loquitur & agit in anima iusti. Igitur *audiam: quid loquatur in me Dominus, quoniam loquetur pacem in plebem suam*; quando *ducet illam in solitudinem, & ibi loquetur ad cor eius*.

Rom. 14.17.

Psal. 84.9.

Osea. 2.14.

PVNCTVM III.

PROPRIETATES quædam illarum apparitionum. 1. quod non continuatæ erant, sed interruptæ, & plùs minus frequentes, pro dispositione, & desiderij feruore, quod & seruat Deus in communicando se animæ interiùs. Ergo exardescam Christi desiderio, & ad

iurabo Angelos beatasq; animas: *si inueneritis dilectum meum, nuntiate ei, quia amore langueo.* 2. Apparebat inopinatò: & similiter subducebat se: moraque erat breuis, sicque alebat desiderium sui. idem euenit in visitationibus spiritualibus; vnde ait Bernardus: gaudium in hac vita ex sponsi præsentia esse posse, non saturitatem. Modicum, & videbitis me & iterum modicum, & non videbitis me. 3 Locus & tempus apparitionum erat varium: sic & visitationes internæ, aliquando in oratione, aliàs in lectione, aliàs in negotio. *Spiritus enim, vbi vult spirat.* 4. Modus etiam fuit diuersus: nam aliquando præcessit visio Angelorum; aliquando in aliena figura visus; & non eadem claritate semper; iuxta dispositionem, aut beneplacitum prouidentiæ diuinæ. Idem contingit animæ. Nos interim fidenter orabimus cum Moyse: *Ostende te mihi ipsum;* fortè audiemus: *Ego ostendam tibi omne bonum:* & cum Dauide; *Tibi dixit cor meum: exquisiuit te facies mea; faciem tuam Domine requiram:* & cum Philippo: *Domine ostende nobis Patrem &, sufficit nobis,* & cum sponsa: *indica mihi vbi pascas, vbi cubes.*

Cant. 5. 8.
Serm. 32. in Cant.
Ioan. 3. 8.
Exo. 33. 18.
Psal. 26. 8.
Ioan. 14. 9.
Cant. 1. 7.

MEDI-

MEDITATIO XVII.

Apparet Apostolis die Ascensionis.

PVNCTVM I.

Mar. 16. 14. Actu. I. 4. Ioan. 14. 2. Ver. 28. c. 16. 7.

ACcumbentibus Apostolis apparuit: simulq; conuescens de abitu suo significauit, vsus fortè similibus sententijs, atque super vltimam cœnam: *Vado parare vobis locum, & iterum veniam, & accipiam vos ad me ipsum, vt vbi ego sum & vos sitis.* item *si diligeretis me, gauderetis vtique, quia vado ad Patrem. Et expedit vobis, vt ego vadam, si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos.*

PVNCTVM II.

Luc. 24. 49. I. SEDETE, inquit, *in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* Iubet sedere in quiete, & expectare, tā mentis, quàm corporis, non huc illucque obeundo, aut anxiè desiderando; sed rem Deo committendo, vnde nec præfiniuit tempus, etsi *post dies haud multos* futurum

II. prædixit.

In ciuitate Ierusalem. quietior locus fuisset extra frequētiam: at Spiritus sanctus dari debuit, vbi mox illius virtus innotesceret, & quia dabatur ad promulgandam Euangelicā legem: de qua Isaias: *De Sion exibit lex & verbum Domini de Ierusalem.* Et quia solitudo

Isai. 2. 3. cordis est præcipua, quæ potest etiam in fre-

quentia

quentia conseruari. vnde illa ciuitas vocatur *Ierusalem, id est, visio pacis.* Sim talis: vt *in omni loco leuare valeam purũ cor, & manus ad Deũ.* 1 Tim. 2. 8.

3. *Donec induamini virtute ex alto,* tanquam armatura forti, ad expeditionem Euangelicam, qualis è cœlo tantùm dari potest. Discam hinc 1. humilitatem; qua agnoscam imbecillitatem meam ex me. 2. temerarium esse, absque tali præsidio aggredi opus Euangelii. 3. vbi induti fuerimus, non morandum; *donec,* inquit, *induamini:* & sic Apostoli fecerunt.

PVNCTVM III.

EDVXIT *eos foras in Bethaniam, in montem qui dicitur Oliueti.* Non liquet, an ipse simul cum eis visibilis exierit; an tantùm iusserit, ire; & disparuerit vsq; ad locũ ipsum. Haud dubiè properarunt mixto tristitiæ gaudio; & eundo recoluerunt, quomodo ante passionem ex eodem cœnaculo prodijssent cum Magistro suo ad eundem montem. Luc. 24. 50. Diuersitas exitus ex Cœnaculo.

Elegit Christus pro ascensione sua montem, quem elegerat pro principio passionum; ibi enim vsque ad agoniam sanguinis tristatus est; proditus, & captus; atque à Discipulis suis derelictus; nempe significat, sibi per passionem ascensum ad cœlum parasse. Et quia ibi erat Bethania: (quæ domus obedientiæ interpretatur) vtrique intelligi vult per obedientiam, & per excelsam charitatem, monte ipso significatam; & per misericordiam oliua adumbratam conscendi in cœlum. Mons Oliueti.

In festo Ascensionis.

MEDITATIO XVIII.

Ascendit in cælum.

PVNCTVM I.

Amabilis Christi discessus.

EXHIBVIT se Christus in monte Oliuarum splendidiorem, quàm antea; & pro complexu dari solito in discessu, permisit sacra vulnera osculo attingi: quod præ aliis fecit Mater ardenter, optans cum filio ascendere; sed eius se voluntati committens.

Benedictio qualis.

Et eleuatis manibus benedixit eis: quo ritu significauit, non terrena, sed cœlestia ipsis bona precari, & largiri, atque ad abundantiam largitionis indicandam, ambas eleuat manus: *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo.* Ephes. 1.3

Fortè benedictio fuit, qualis olim à Deo præcepta fuit, cùm benediceretur populo Israel à Sacerdote: *Benedicat tibi Dominus, & custodiat te: ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui, conuertat Dominus vultum suũ ad te, & det tibi pacem.* Num. 6.23 Vel sicut in vltima cœna precatus est; *Pater sancte, serua eos in nomine tuo, vt sint vnum sicut & nos.* Ioan. 17.11. 22. Et proculdubio dixit, & factum est. ô, sim particeps tuæ benedictionis, quia non solùm præsentes, sed etiam absentes in te credituros complecti haud dubiè voluisti.

(§)

PVNCTVM II.

ET *ferebatur in cœlum*, non curru, aut equis, vt Elias, sed propria virtute sustollente. Hærebant oculis & animis in illum intenti qui aderant. Obstupescebant rei miraculo, exultabant gaudio, ob gloriam Magistri: Rapiebantur simul desiderio, vt ipsis etiam conueniret illud: *captiuam duxit captiuitatem*: quod re ipsa impletum est in comitatu Sanctorum, quos è lymbo duxerat, cum ipso ascendentium. Sed & multitudo Angelorum hunc ascensum celebrauit, non minùs, quàm descensum in terras. Ergo abit *sicuti aquila prouocans ad volatum pullos suos*: vt *ibi nostra sint corda, vbi vera sunt gaudia*. Domine, da mihi alas sicut aquilæ.

Luc. 24.51. Ascensio qualis.

Psal. 67.19

Deut.32.2:

PVNCTVM III.

ET *nubes suscepit eum ab oculis eorum*: fuit haud dubiè lucida & pulchra, qualis decebat in ea ascendentem, & impletum est corporaliter illud, *qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum*. Potuissent clamare, vt Elisæus ad Eliam ascendentem: *Pater mi, Pater mi currus Israel & auriga eius*. ô, excipiar ego in istam nubem, & rapiar tecum! Nubes hæc postmodum occultauit Christum, & abstulit ab oculis discipulorum. Id facit etiam nubes peccatorum, vt apud Ieremiam: *opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio ad cœlum*. Aliquando, sine peculiari nostra culpa,

Actu.1.9.

Psal.103.3.

4.*Reg*.2.12

Mysteriũ nubis.

Thre.3.44.

se subducit ipse Deus aspectui nostro. Sed & corpus, quod corrumpitur, & curæ mortales idem efficiunt. Discute Domine, quidquid obstat, quò minùs videam te.

PVNCTVM IV.

Actu. 1. 10. Documẽta Angelorum data Apostolis.

HAESISSENT discipuli diutius intenti in cœlũ, postquam etiam ab oculis subductus erat, nisi interpellassent Angeli duo, in vestibus albis, tacitè redarguentes: *quid statis aspicientes in cœlum?* vult Deus, nos à contemplatione redire ad officium. Deinde ingerunt cogitationem secundi aduentûs: *sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum,* gloriosus hic ascensus fidem facit futuri aduentus: cuius expectatione oportet nos circumspectè viuere. Nec definiunt tempus, vt simus semper sollicitì; & quòd ita etiam veniet, ad gloriam spectat, non ad Personæ speciem: tunc enim vt seuerus Iudex; cùm modò abeat vt Pater amantissimus à filiis. Ergo *in die bonorum memor esto malorum.*

Eccl 11.27.

Et *adorantes regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno:* ad verba Angelorum postrati in terram præ reuerentia, adorauerunt, quem assumptum in cœlum, iudicemque venturum audierant.

Luc. 24. 52.

Gaudij caussæ.

Gaudij illius causa triplex. 1. fides in ipsis confirmata ex tam glorioso exitu Magistri sui. 2 Spes roborata, recipiendi Spiritum sanctum & aliquando perueniendi, quò præcesserat magister. 3. Amor Christi de cuius gloria exultabant, ac de propria

proficiam in ijsdem, vt volare possim ad Christum tamquam aquila: *vbi enim corpus erit illuc congregabuntur & aquilæ*: nimirum, quorum, *iuuentus innouatur vt aquilæ*; & etiam, *qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas, sicut aquilæ*. *Mat. 24. 28* *Psal. 102. 5.* *Isai. 40. 31.*

MEDITATIO XIX.

Triumphalis ingressus Christi in cœlum & sessio.

PVNCTVM I.

ASCENDENS *Christus in altum captiuam duxit captiuitatem*: iustos, quos ex lymbo liberauerat; & captiuos nihilominus ducebat *in funiculis Adam, in vinculis charitatis*. Hi ad ingressum cœli Empyrei obstupefacti, loci pulchritudine; cumque lymbi squalore conferentes, haud dubiè exclamarunt; *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima nostra in atria Domini*. *Psal. 67. 19* *Oseæ 11. 4.* Triũphus Christi. *Psal. 83. 2.*

Non defuit in hac pompa cantus iubilationum: nam scriptum est; *ascendit Deus in Iubilatione, & Dominus in voce tubæ.* quare se mutuò cohortantes, dicebant: *Psallite Deo nostro, psallite, psallite Regi nostro; psallite quoniam Rex omnis terræ Deus, psallite sapienter. Psallite Deo, qui ascendit super cœlum cœli ad Ori-* *Psal. 46. 6.* *Vers. 7.* *Psal. 67. 34.*

entem. applaudebat simul multitudo Angelorum. Nam *currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium.* Instar currus triumphalis erant millia Angelorum, non ad subuectionem; sed ad Maiestatem. Et hi, cæteros alloquentes, qui in cœlo manserant, dicebant: *Attollite portas principes vestras, & introibit Rex gloriæ.* quærentibus autem: *quis est iste Rex gloriæ:* Respondent; *Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio:* conspicati Christum, interrogant: *Quis est iste, qui venit de Edom tinctis vestib⁹ de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ?* nam virtute sua Christus ascendit in cœlum. Tinctus autem humanitatis indumento ex passione sua qui respondet: *Ego sum qui loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum.* Tunc simul omnes acclamarunt: *Dignus est Agnus, qui occisus est accipere virtutem & diuinitatem, & sapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem, & laudem in sæcula sæculorum.*

Psal. 67. 18. Psal. 23. 7. Isai. 63. 1. Apoc. 5. 12.

Præ cæteris exultabat ipsemet Christus gaudens, quod ouem perditam humeris suis reportaret, ob quam descenderat in terram, Dicebatque Angelis; *congratulamini mihi, quia inueni ouem quæ perierat.*

Gaudium Christi. Luc. 15. 6.

PVNCTVM II.

CHRISTVS ad Thronum Patris perueniens, offert ei spolia inferno detracta, Iustorum cœtum. Dein, quasi confecti operis rationem reddens, sic eum alloquitur: *Pater manifestaui nomen tuum hominibus, & te clarificaui super terram, opus consummaui, quod dedisti mihi vt facerem. Et nunc clarifica tu me Pater apud temetipsum claritate, quam habui priusquàm mundus fieret, apud te.* Ingressus Christi in cœlum. Ioan. 17.4.

Pater oblatum donum gratanter accepit, aitque Filio: *sede à dextris meis*, supra omnem creaturam constituens *eum, vt in nomine eius flectatur omne genu.* Fiduciam concipiam, quando os meum & caro mea sedet à dextris Dei, illuc perueniendi, tantùm, vt illud impleam, *quæ sursum sunt quærite, vbi Christus est in dextera Dei sedens, quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Psal. 109.1. Phil. 2.9. Colos. 3.1.

PVNCTVM III.

VBI consedit Christus ad dexteram Patris, mox Sanctis, quos adduxerat, proprios thronos assignauit inter Angelorum choros, pro merito cuiusq;, & impletæ sunt ruinæ Luciferi, & sociorũ, gratulantibus Angelis. Sedes Sanctarum animarum in cœlis.

Ex eo item tempore munus sui Pontificatûs obire Christus cœpit, interpellans assiduè pro nobis, sacratissimas cicatrices Patri repræsentando. Non enim in manu facta *sancta* Heb. 9.12.

Iesus introiuit, sed in ipsum cœlum, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis.

Heb. 4. 14. *Habentes ergo Pontificem magnum, qui penetrauit cœlos, Iesum Filium Dei, teneamus spei nostræ confeßionem.* *Filioli*, inquit Ioannes, *hæc*

1. Ioan. 2. 1. *scribo vobis, vt non peccetis, sed & si quis peccauerit, Aduocatum habemus apud Patrem, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris.*

MEDITATIO XX.

Expectatio Aduentus Spiritus sancti.

PVNCTVM I.

RECeperunt se discipuli in cœnaculum; & ibi orabant, vt mererentur accipere Spiritum sanctum: nam etsi Christus promiserat eũ, intelligebant tamen, per media debita impetrandum.

Vnanimitas in oratione.

1. Act. 2. 13. Mat. 18. 19. *Erant perseuerantes vnanimiter in oratione.* Oratio concordium est efficax. *Vbi duo consenserint, fiet illis à Patre meo.* est etiam vnanimis oratio, quando exterior & interior homo conspirant, pariter collecti.

2. Luc. 18. 5. Deinde erant perseuerantes, vti Christus monuit: *Oportet semper orare, & non deficere.* & Deus, saltem ob importunitatem, exaudit, vt iudex malus viduam illam: & cùm nescirent tẽpus aduenturi Spiritûs sancti, sine intermissione instabant orationi, vt inuenirentur parati.

Cum mulieribus, & Maria Matre Iesu, & fratribus eius. Magni intereſt, quòd Maria ſimul orat. *Act. 1. 14.*

Igitur oratio mea ſit collecta extra turbam *in cœnaculo*, vnanimis per charitatem cum omnibus, perſeuerans vſque ad importunitatem, Matre Dei ſuffragante. Cœnaculum illud fuit typus Eccleſiæ, in qua orationes ſunt efficaces propter communionem Sanctorum.

PVNCTVM II.

IGITVR Apoſtoli ſe collegerunt in cœnaculo. 1. quia Chriſtus iuſſerat eos *ſedere in ciuitate*, & quiete deliteſcere, ibi cōmemorabant, quæ Chriſtus in eo loco fecerat & dixerat; & ſicut ille, ante prædicationem per quadraginta dies in deſertum ſe recepit; ita ipſi illuc, vt reciperent Spiritum ſanctum. 2. quia conſcij propriæ imbecillitatis, vt in paſſione CHRISTI apparuerat, & deſtituti præſentia Chriſti, non ſibi fidebant, & tantò cupidiùs Spiritum ſanctum poſtulabant. Poſtulabo etiam ego: *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me. Emitte ſpiritum tuum, & renouabis faciem terræ,* animæ meæ.

Cauſæ collectionis Apoſtolorum. *Luc. 24. 49.* 1. 2. *Pſal. 50. 12.* *Pſ. 103. 30.* 3.

Ipſemet Spiritus ſanctus faciebat eos poſtulare gemitibus inenarrabilibus; tantoque ardentioribus, quò propinquabat magis illius aduentus. Deſideria ſancta prænuntij ſunt adfuturæ gratiæ. *Ignis enim ante ipſum præcedet.* *Pſal. 96. 3.*

PVNCTVM III.

Causæ dilectionis Spiritus S.

DIlatus est aduentus vsque ad dies decem, is numerus significat multitudinem, vt vel quàm diutissimè exspectandum esse dicamus; quia plus satis compensauit omnem moram vel modica eius præsentia. Et quod ægriùs obtinetur, cautiùs custoditur, plus multò meretur doni magnitudo, quare non deficiam, *si moram fecerit, qui veniens veniet & non tardabit.* Denique denarius numerus significat perfectionem, vnde monemur, quàm perfecto studio quærendus sit Spiritus sanctus: nempe, vt quidam Propheta ait, *decies tantum conuertentes requiretis Deum, quàm erraueritis ab ipso.*

*Habac.*2.3.

*Bar.*4.28.

MEDITATIO XXI.

In festo S. Matthiæ Apostoli.

De electione Matthiæ in locum Iudæ.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA Dei circa Ecclesiam, supplendo semper necessarios pastores, & cùm aliqui deficiunt vel etiam ipsæ prouinciæ, substituendo alios, iuxta illud: *tene quod habes, vt nemo accipiat coronam tuam:* & de Iuda: *Episcopatũ accipiat alter:* Similem prouidentiam exhibet erga ordines Religiosos, aliasque congregationes, pro earum conseruatione. Concipiam salutarem timorem, ne alteri cedam locum meum.

*Apoc.*3.11.
*Psal.*108.8.

Suauitas etiam prouidentiæ ſpectatur in eo, quòd non ipſe per eos quadraginta dies conſtituere alium pro Iuda voluerit, ſed per ipſos Apoſtolos, ad commendandam eorum auctoritatem.

PVNCTVM II.

IN hac electione eminet 1. obedientia, qua cógregatio illa ſancta acquieuit Petro, tanquam capiti, proponenti de electione facienda, cùm opponere potuiſſent, expectandum eſſe Spiritus ſancti aduentum: ſed nimirum Deus illuſtrauerat Petrum, ita fieri oportere, iuxta Scripturam: *Epiſcopatum eius accipiat alter.* 2. concordia, qua conuenerunt in duos, & humilitas, nemine pro ſe ambiente: vnde ſolet turbari concordia. 3. Oratio ad Deum, qui nouit corda hominum, & quid expediat.

Apoſtolorum 1. Obedientia.

2. Cócordia. 3.

PVNCTVM III.

DIVINO calculo prælatus eſt Matthias Barſabæ, qui ob ſanctitatem cognominabatur Iuſtus, tametſi hic primo loco fuiſſet nominatus. Videtur Deus fauere voluiſſe humilitati, quia Matthias non ita eminebat, vt alter. Et ita legitur ea die Euangelium: *Confiteor tibi Pater, quia reuelaſti ea paruulis.*

Humilitas S. Matthiæ cauſa electionis.

Non eſt indignatus Barſabas, nec elatus Matthias: ita ego ſi prætererear, acquieſcam diuinæ diſpoſitioni, meque indignum iudicabo; ſi promouear, ne ideò putem me digniorem, cùm ob alias cauſas fieri poſſit: & cum timore ſuſcipiam.

MEDITATIO XXII.

De beneficio dati Spiritus sancti, & cur?

PVNCTVM I.

Causę missionis. CAusæ dandi mouentes fuêre. 1. Bonitas Dei, qui *ita dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* & quamuis hunc tam 1. Ioan. 3. 16. malè tractasset mundus, nihilominus etiam daret Spiritum sanctum. 2. Meritum Christi, qui 2. passione sua nobis illum promeruerat, & assistens iam ad Patris dexteram impetrauit, sicut dixerat: *ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis.* 3. Misericordia, ex parte Dei, Ioan 14. 16. 3. ex parte verò nostra ingens necessitas & miseria. 4. Quia per ipsum consūmari debuit opus 4. redemptionis, exhibendo nobis illius fructum. Misit eum Pater, misit eum Filius: *qui captiuam ducens captiuitatem dedit dona hominibus.* sed Psal. 67. 19. & Spiritus sanctus dedit semetipsum: & ita est donum & donans. *Veni dator munerum, veni lumen cordium.*

PVNCTVM II.

In quem finē missus. FINIS & effectus istius donationis. 1. Vt esset aduocatus, & consolator pro Christo. *Alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat* Ioan. 14. 16. *vobiscum in æternum.* Aduocatus est: hoc est, apostulare facit & orare. Solatur autem, & arguit in aduersis. *Manet in æternum*, inuisibilis Christus autem, cùm esset apud illos visi-

biliter, sic non conueniebat, vt in æternum. 2. Vt doceat: *Cùm venerit Paraclitus, ipse vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis.* Reducet in memoriam & faciet intelligere, *quæcunque dixerim vobis, apud vos manens.* 3. Vt testificaretur de Christo: *ille testimonium perhibibit de me*, illuminans & mouens ad credendum, quis ego sim, & per vos testificans coram mundo; nam *& vos testimonium perhibebitis de me, quia ab initio mecum estis.* 4. *Vt arguat mundum de peccato & de iustitia, & de iudicio. De peccato quidem*, conuincens eos impiè agere, *quòd in me non credant; de iustitia*, confirmans innocentiam meam, ac legis meæ sanctitatem; *de iudicio*, quod feci expellens Diabolum, cuius tamen castra homines sequuntur. Sic in anima operatur Spiritus sanctus, coarguens malum, inducens ad iustitiam, discernere faciens inter Christum & diabolum, & sequi in omnibus meliora.

Ioan. 14. 6.

Ioan. 16. 8.

Pvnctvm III.

Datvr ipse dator donorum, vt nunquã deficiant dona, quando ipse posidetur: ideo Spiritus sanctus comparatur perenni fluuio: *qui credit in me flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ* indeficientis. Et *aqua, quam ego dabo, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Ioannes etiam vidit *fluuium aquæ viuæ splendidum tanquam crystallum, procedentem de sede Dei, & Agni*, qui est Spiritus sanctus, à Patre & Filio procedens ad cuius ri-

Spiritus S. dator donorũ Dei.

Ioan. 7. 38.

Ioan. 4. 14.

Apoc. 22. 1.

pas *lignum vitæ* consitum est, *proferens duodecim fructus, singulos per menses singulos.* Hæc sunt dona Spiritus sancti, & speciatim, quæ Paulus vocat *fructus Spiritus sancti.* Gal. 5. 22.

Concipiam fiduciam. nam si fontem nobis largitur, quomodo non omnia nobis cum ipso donabit? Petam duodecim illos fructus, singulos speciatim.

PVNCTVM IV.

Quibus detur Spiritus sanctus.

QVIBVS datur? Idiotis piscatoribus, sed & omnibus hominibus, quamuis barbaris pessimis, dum ritè velint. sicut promisit: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem.* Nec prohibet, quod aliquando dixerat: *Non permanebit Spiritus meus in homine, quia caro est*, dum secundùm carnem viuit. *Non est, personarum acceptor Deus, sed in omni gente, quæ timet eum, & operatur iustitiam, acceptus est illi.* Hoc dixit Petrus, cum super Centurionem & alios gentiles Spiritus sanctus descendisset.

Ioel. 2. 28.

Gen. 6. 3.

Act. 10. 34.

MEDITATIO XXIII.

De modo, quo datus est Spiritus sanctus.

In festo Pentecostes.

PVNCTVM I.

CIRCVMSTANTIAE loci & temporis. 1. In cœnaculo, quò soliti erant conuenire. est typus Ecclesiæ, in qua solùm datur Spiritus sanctus, sicut *columba non inuenit*

Spiritus sanctus datur fidelibus.

Gen. 8. 9.

vbi

vbi requiesceret pes eius, nisi in *arca Noe*, & Christus ait: *Quem mundus non potest accipere.* Erant autem ad centum viginti perseuerantes in oratione, qua petebatur ipsum donum, quæ oratio ascendit in conspectu Dei. Ioan. 14. 17.

Erat dies quinquagesima à Paschate Iudæorum, Pentecoste, qua recolebatur memoria legis datæ in monte Sinai inter fulgura & tonitrua, & scriptæ in tabulis lapideis. Nunc autem dabatur lex noua, lex charitatis, inscripta in tabulis cordis carnalibus, non duris instar lapidis, sicut promiserat Dominus: *Auferam cor lapideum, & dabo cor carneum* molle ac flexile. Quinquagesima autem dies (qui numerus Iubilæum ac remissionem significat (nota est plenæ remissionis peccatorum. Nam in Iubilæo debita relaxabantur, & captiui. Vnde dicitur de Spiritu sancto, *quia ipse est remissio peccatorum.*

Cur die 50. post Pascha.

Eze. 36. 26.

PVNCTVM II.

Modus veniendi. Actor. 2. 2.

1. MODVS veniendi: *Factus est repentè de cœlo sonus tanquam aduenientis Spiritus vehementis.* *Repentè* visitatio diuina non habet præfixum tempus, omni tempore expetenda, & expectanda: sed repentè & ignoranti aduenit *de cœlo*: non ab aliqua plaga mundi, nam *omne datum optimum de sursum est.*

2. Iacob. 1. 17.

3. *Tanquam Spiritus vehementis:* id est, venti. Habet Spiritus sanctus similes vento effectus. Inspiratione aëris conseruatur vita, & ardor internus mitigatur. Sic Spiritus sancti gratia

conseruat vitam spiritualem, & concupiscentiæ mitigat ardores. Ventus efflat paleas à tritico, & promouet impellendo: sic Spiritus sanctus efflat imperfectiones, & inuitat ad

Cant. 4. 16 bonum: *Veni auster & persla hortum meum, & fluant aromata*, exempla beneolentia virtutum. Fiat *medium fornacis* (sicut tribus pue-

Dan. 3. 50. ris) *quasi*, *ventus roris flantis*, ne ignis contri-

Ambr. lib. stet, aut quidquam molestiæ inferat. *Vehemen-*

2. in. Lucã. *tis, nescit enim tarda molimina Spiritus san-*

Rom. 8. 14. *cti gratia*. excutit torporem vehementer, sed suauiter. *qui Spiritu Dei aguntur hi sunt filij Dei.*

4. *Factus est sonus*: instar tonitrui, vt tota vr-

Psal 81 5. be audiretur. typus prædicationis Euangeli-

Rom. 10 18. cæ: *in omnem terram exiuit sonus eorum, & in*

Marc. 3. 17. *fines orbis terræ verba eorum*. Inde illi duo Apostoli à Christo nominati sunt, *Boanerges filij tonitrui.*

PVNCTVM III.

Mysteria huius repletionis. ET *repleuit totam domum, vbi erant sedentes*. 1. Significatur abundantia donorum collata Ecclesię, vt prædixit Isaias: *Re-*

Actor. 1. 7. *pleta est terra scientia Domini sicut aquæ maris cooperientes eam*. 2. Quòd nemo exima-

1. Isaiæ. 11. 9. tur ab hac gratia: *Quoniam Spiritus Domini*

2. *repleuit orbem terrarum. Et effundam Spiritum*

Sapi. 1. 7. *meum super omnem carnem*. 3. Quòd cùm in

Ioel. 2. 28. animam venit, omnes illius potentias sic im-

3. plet, vt omnia interiora benedicant domino.

4. 4. Vbi erant *sedentes*. non implet animam vagam, atq; ad exteriora effusam, sed collectam,

PVNCTVM IV.

APparuerunt *illis dispertitæ linguæ, tanquam ignis.* In varijs formis apparuit Spiritus sanctus, ad diuersos effectus significandos. In Baptismo Christi in forma columbæ, ob innocentiam, & fœcunditatem bonorum operum, quam tribuit. in Transfiguratione, vt nubes lucida; quia obumbrat & protegit, nec non fundit vmbram scientiæ. In apparitione post Resurrectionem in sufflatione; quod sit Spiritus vitalis, qui per Sacramenta confertur. In Pentecoste, vt ignis. I. Cur in forma ignis.

1. Quia purificat, & scoriam reijcit ab auro & argento, videlicet peccatorum. 2. Illuminat, vt de mysterijs fidei certiores faciat quàm si cernerentur oculis corporeis. 3. Accendit charitate in Deum & proximum 4 Sursum eleuat mentes, vt conuersatio in cœlis sit. 5 Transformat in se, quæ apprehendit, vt anima fiat vnus spiritus cum Deo. De hoc dixit Christus; *Ignem veni mittere in terras: & quid volo nisi vt accendatur?* linguæ erant, non cor; quia non dabatur, vt ipsi soli amarēt; sed vt linguis suis, & prædicatione cæteros purificarent, illuminarent, accenderent, sursum proueherent, Deoque vnirent. Lingua etiam ignea est deuotio in affectus prorumpens admirabiles. Luc. 12. 49.

Apparuerunt dispertitæ, quia *diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus.* In Ecclesia alius aliam accipit gratiam, omnes autem II. Cur dispertitæ linguæ.

ſunt in vtilitatem ſingulorum membrorum, vt in corpore naturali, in quo bonum oculi eſt etiam manus, & viciſsim.

III. *Sedit* autem *ſuper ſingulos eorum*: ſicut di-
Ioan.14.16. xit Chriſtus: *vt maneat vobiſcum in æternum.* nam, quantum in ipſo eſt, non recedit, niſi à
Sap.1.5. nobis repellatur. *Spiritus ſanctus diſciplinæ effugiet fictū, & auferet ſe à cogitationibus, quæ ſunt ſine intellectu, & corripietur à ſuperueniente iniquitate.*

PVNCTVM V.

ET *repleti ſunt omnes Spiritu ſancto.* cùm eſſent inæqualis meriti, omnes tamen repleti ſunt, vt nihil extra Deum optarent aliud. Repleti ſunt, quoad omnes facultates, animæ, vt in omnibus perfecti repentè euaderent. *Mutatio dextræ excelſi.* Cæterùm re-
Pſal.76.11. pleti ſunt pro capacitate vaſorum, & diſpoſitione, ac ita plus accepit Chriſti Mater, tum Apoſtoli, tum cæteri. Proinde dilatabo cor
Pſal.80.11. meum, vt quàm plurimum capiat. *Dilata os tuum, & adimplebo illud.* Iuuant ad hoc quatuor. 1. Puritas conſcientiæ. 2. Humilitas cordis. 3. Fiducia dilatans. 4. Feruens oratio.

Denique repleti ſunt, quiſque pro officij, & gradus ſui menſura.

PVNCTVM VI.

Actor.2.4 ET *cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus ſanctus dabat eloqui eis.*

Linguarum donum eis datum est, vt omnibus gentibus Euangelium prædicarent. Et sicut *diffusio linguarum* à Deo immissa est ob superbiam, in cœlum vsque ædificantium, ita ad culmen perfectionis contendentibus, & ciuitatem ædificantibus, ad visionem Dei pertingentem, quę est Ierusalem cœlestis, data est omnium notitia linguarum.

Donum. linguarũ. *Gen.* 11. 17.

Loquebantur autem, *prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis*: nempe sicut dicit Paulus: *Non sumus adulterantes verbum Dei, sed ex synceritate sed sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur.* Vbi quatuor circumstantiæ recti sermonis indicantur. 1. Vt ex syncera intentione ad Dei gloriam. 2. Vt sicut ex Deo, non perturbato affectu. 3. Vt tanquam Deo adiuuante. 4. Vt in Christo, qualia non sunt verba vana & impertinentia.

2. *Cor.* 2. 17.

Tandem hinc discimus, quales affectus in anima excitet Spiritus sanctus, sicut dicit Apostolus: *Implemini Spiritu sancto loquentes vobismetipsis in psalmis, & hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino: gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.* Fecerunt hoc illa die sancti illi, ac præ omnibus Beatissima Virgo. O si audire licuisset voces laudis & gratiarum!

Ephes. 5. 18.

Colo. 3. 16.

MEDITATIO XXIV.

De gestis ab Apostolis ipsa die Pentecostes.

PVNCTVM I.

Act. 2.5. AD sonitum Spiritus vehementis *conuenit multitudo.* sic Diuina inspiratio facit accurrere quò vocat.

Apostoli autem, accepto Spiritu sancto, mox prodeunt in publicum, quia vult Deus, vt gratiam eius non sinamus esse otiosam. Et sicut superbiæ est semet ingerere absque virtute ex alto in opus Euãgelii, ita pusillanimitatis & vitii, gratia suppetente velle delitescere.

Loquebantur autem *magnalia Dei*: id fecit lingua Spiritus sancti: lingua autem mundi, & carnis loquuntur sua magnalia. & loquebantur Apostoli linguis ignitis, feruore ingnati, vt stuperent omnes, & mirarentur ad inuicem dicentes: *quidnam vult hoc esse?*

PVNCTVM II.

1. Reg. 1.13. ALII *irridentes dicebant, quia musto pleni sunt.* Nunquam desunt irrisores boni operis. *Heli Sacerdoti visa est Anna temulenta* præ feruore orandi. Et cognati ipsius

Mar. 3.21. Christi dicebant: *eum in furorem versum*, cùm prædicaret, sic isti modò. Iuuat ad humilitatem irrisio, & vt sic discamus, quàm aberret

iudicium mundi, &, vt non facilè damnemus quæ à Iustis fiunt extra ordinem.

Ex irrisione captant Apostoli occasionem docendi veritatem. ac primus Petrus tanquam caput, loquitur; & modestè redarguit caluminam, quòd tam manè non sit præsumenda ebrietas, sed meliùs esse mustum à *Spiritu* sancto, qui per Ioëlem promissus fuerat. O Domine, *introduc me in cellam* istam, & ibi *ordina in me charitatem*, tu qui inuitas: *Bibite & inebriamini charissimi*.

Irrisio occasio prædicandi.

Ioel. 2. 78.
Cant. 2. 4.
Cant. 5. 1.

PVNCTVM III.

SERMO efficax, quo Petrus testimonium dedit Christo, in quo elucent miræ virtutes Petri. 1. Sapientia in Christi mysterio astruendo; & confirmando ex scripturis. 2. Libertas & fortitudo animi qua Christum confitetur, quem ipsi crucifixerint; quod etiam postea fecit coram ipsis Pontificibus, Anna, & Caypha, eisque prohibentibus, respondit; *si iustum est, vos potius quàm Deum audire iudicate*. idemque alij fecerunt loquentes verbum Dei cum fiducia. 3. Zelus & ardor dicendi, vt compuncti corde dicerent: *quid faciemus, viri fratres?*

S. Petri virtutes.
1.
2.
Actor. 4. 19.
3.

Conuersi sunt circiter tria millia baptizati, non absque mysterio sanctissimæ Trinitatis: vt alia vice quinque millia pro quinque Christi vulneribus. Quæ exultatio Apostolorum, Matris, Angelorum Christi ipsius!

MEDITATIO XXV.

De vita primorum Christianorum.

PVNCTVM I.

Act. 2. 42. ERANT *perseuerantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.* his tribus vita spiritualis & nutritur, & augetur. 1. Audiendo & legendo, vnde magis instruamur. 2. Frequentatione sacrosanctæ Eucharistiæ. 3. Assidua oratione. In Actis legitur Spiritum sanctum datum fuisse vel inter *audiendum verbum Dei,* vt Centurioni; *adhuc loquente Petro cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant verbum Dei.* vel in receptione Sacramentorum, imponebant manus super illos, & *accipebant Spiritum sanctum.* Sermo est de Confirmationis Sacramento. vel in oratione, cùm orassent, motus est locus, in quo erant congregati, & *repleti sunt omnes Spiritu sancto.* His igitur ego insistam medijs.

Tria exercitia virtutum.
1.
2.
3.
Act. 10. 44.

PVNCTVM II.

PERFECTIONEM consiliorum quã Christus commendauerat, Spiritus sanctus adueniẽs induxit in primis Christianis; ait enim: *omnes qui credebant erant pariter.* communẽ vitam agebant, sicut *omnium erat cor vnum, & anima vna.* id promissum fuerat: *dabo eis cor vnum, & animam vnam,* & pro hoc Christus orabat *vt sint vnum sicut & nos.* sic impletum illud

Act. 2. 44.
Act. 4. 33.
Iere. 32. 39.
Ioan. 17. 11.

illud Isaiæ: *Habitabit lupus cum agno, pardus cum hœdo, vitulus & leo & ouis simul morabuntur, & puer paruulus minabit eos.* Homines diuersi ingenij & morum, imò feri & intractabiles consuescent mansuetis. *Videte opera Dei quæ posuit prodigia super terram.* *Isai.* 11. 6. *Psal.* 45. 9.

Deinde paupertatem Euangelicam complexi sunt: *vendebant possessiones, pretia ante pedes Apostolorum ponebant, nullus eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, diuidebatur inter omnes prout cuiq; opus erat nec quisquam erat egens inter ipsos.* sic fiebat, vt qui nihil habuerant, omnia possiderent; & qui sua reliquerant, centuplum acciperent. Et sanctæ huius paupertatis trangressor *Ananias cum vxore, quòd de pretio fraudasset,* terribili exemplo à S. Petro morte mulctatus est: *quia,* inquit, *non es mentitus hominibus, sed Deo.* *Act.* 4. 32. 24. *c.* 5. 2. 4.

Pvnctvm III.

Act. 2. 46. Vita Christianorum in tribus.

Reliqva Christianorum vita: *quotidie erant perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione, & simplicitate cordis, collaudantes Deum, & habebant gratiam ad omnem plebem* 1. frequentatio loci sacri causa orationis, cum perseuerantia vno animo. 2. fraterna coniunctio, & conuiuatio, qualis à Dauide exprimitur: *Iusti epulentur & exultent in conspectu Dei,* sine fictione aut duplicitate cordis; mutuò se excitantes, ad laudandum 1. 2. *Psal.* 67. 4.

Deum pro impertita sibi gratia. Euangelij.
3. 3. Redundabat in plebem ædificatio magna ex sancta, & fraterna conuersatione, quam inter se colebant, erantque in pretio. Disce, Religiose.

MEDITATIO XXVI.

De Spiritus sancti inspirationibus.

PVNCTVM I.

Spiritus S. effectus in renatis. Ioan. 3. 6. QVÒD homo gratia Spiritus sancti fit spiritus, sicut ait Christus; *quod natum est ex carne caro est, & quod natum est ex spiritu spiritus est*, quæ summa est perfectio. Nempe, vti homo secundùm naturam fit similis generanti: ita natus ex spiritu sancto, fit eidem similis. Porrò sicut homo non statim ac est genitus, habet omnem perfectionem agendi naturalem; sed acquirit per incrementa, ita spiritus sanctus, quos sibi assimilauit, sensim perficit in operando: quod præstat inspirationibus suis, quarum tres sunt proprietates à Christo Nicodemo insinuatæ apud Ioannem Ioan. 3. 6. ex similitudine venti.

PVNCTVM II.

I. Spiritus S. quomodo spiret. PRIMA proprietas: *Spiritus vbi vult, spirat*, quibus vult, quando vult, sicut vult. 1. inspirat non petentibus, nec cogitantibus. 2. immerentibus, & indignis. 3. etiam contradicentibus, vt Paulo, præcipuè tamen filijs, qui Spiritu Dei aguntur. His inspirat optima quæque,

1.
2.
3.

& vt cum libertate spiritûs, illa faciant, non cum tædio, non ex timore, non sicut mercenarij; sed studio placendi Deo, quæ est libertas spiritus. Et quemadmodum Deus omnibus benefacit: ita iustus ab eodem spiritu motus etiam inimicis & persequentibus reddit bona. Et quia vult idem quod Deus, dum facit, quod Deus vult, suam semper implet voluntatem, quod est quodammodo esse omnipotentem.

PVNCTVM III.

SECVNDA proprietas est: *Et vocem eius audis*: sic est potens, vt nullo obstaculo prohiberi posit, quin audiatur; & penetrat ad intima mentis & voluntatis, illam illuminans, hanc mouens, tametsi in potestate hominis sit non consentire motioni, sed & flectere eum potest, ne dissentiat, idque suauiter, vt etiam cum voluptate ducatur, dicatque: *Domine, quid me vis facere?* Est auris quædam interior, discernens verba Spiritus sancti: nam is mutat cor in melius semper, & à caducis abducit, eiusque finis est iustitia, gaudium, & pax: contra quam malus spiritus agit. II. Liberè spirat. *Actu. 9. 6.*

Habet etiam homo, in quo manet Spiritus sanctus, voces suas; vnde agnoscitur Spiritus inhabitans, eæ sunt exempla virtutum.

PVNCTVM IV.

TERTIA proprietas: *Nescis vnde veniat, aut quò vadat.* Vnde minimè putatur, sæpe in- III. Occultè venit.

pe inspiratio oboritur. finis etiam peculiaris, quem Spiritus sanctus intendit, latet: vt cùm dicebat S. Paulus: *alligatus spiritu vado in Ierusalem, quæ in ea euentura sunt mihi, ignorans*. Ego autem inspiratione bene vtar ad profectum animæ.

Act. 2. 22.

MEDITATIO XXVII.
De septem donis Spiritus sancti.

PVNCTVM I.

Dona S. Spiritus,

IN regeneratione spirituali hominis, præter virtutes Theologicas, Fidem, spem & Charitatem, quibus perficitur ipsa iustificatio; infunduntur etiam animæ dona septem Spiritus sancti, quæ à virtutibus distinguuntur: quòd hę sint habitus, per quos operamur; dona autem sunt qualitates quædam, animam reddentes aptam diuinis motionibus & inspirationibus excipiendis, ad insignes quosdam actus. Sunt autem hæc dona cum charitate coniuncta; & illa amissa, perduntur. Iuuant autem, tum ad declinandum malum, tum ad faciendum bonum.

PVNCTVM II.

Vsus diuersus donorũ

IVVANT ad malum declinandum, & expellendum, iuxta diuersas tentationes, affectionesq; malas, quę solēt animam exagitare.

I. est *tædium* fastidiumque diuinorum vt plane desipiant: & ita anima ad sensualia se

conuertit,& effundit. Sic Israelitæ *nauseabant* *supra manna*, tanquam *cibo leuissimo*, & expe- Num.21.5.
ctebant *ollas Ægypti*. huic morbo medetur *donum Sapientiæ*, quæ rationes diuinas suggerit, vt cœlestia sapiant magis; desipiant carnalia &, terrena. Vocatur iste morbus, stultitia: quæ verè est maxima in illa inappetentia diuinorum, prauaque æstimatione.

II. Est *ruditas* siue obscuritas quędam mentis circa res fidei capiendas; vnde existunt dubia, perplexitates, torpor ad credendum & sperandum. Huic medetur donum *intellectus*, illustrans, nebulasque dissipans, vnde pacem & gaudium habeamus in credendo. II.

III. *Hæsitatio*, in subitis præsertim tentationibus, vnde periclitamur. Huic occurrit donum *Consilii*, suggerens expeditam rationem euadendi: vt cùm Ioseph *reliquit pallium* in manu adulteræ. III. Genes. 39. 12.

IV. *Ignorantia*, & incircumspectio, vnde à dæmone circumuenimur, & in fraudem inducimur. Opponitur donum *Scientiæ*, quo illuminati discernimus imposturas Diaboli; carnisque & mundi fallacias. IV.

V. *Imbecillitas* animi ad ferenda damna potiùs, quàm peccandum, si vitæ aut rerum iactura sit facienda, Roborat donum *Fortitudinis*, vt sanctos Martyres. V.

VI. *Durities* cordis, ad compatiendum proximis, & ferendum ab eis quidpiam, Emollit donum *pietatis*. VI.

VII. Motus *superbiæ*, & *arrogantiæ* VII.

frænat

frænat *Timor Dei*: qui conspicitur ex intelligentia iudiciorum diuinorum, & notitia illius Maiestatis: vnde anima se humiliat. Studebo tam necessaria dona conseruare, & in qua uis illarum tẽtationum ad Spiritum sanctum pro opportuno auxilio confugere. *Psal. 117. 13.* *Impulsus euersus sum, vt caderem, & Dominus suscepit me*

PVNCTVM III.

Modus quo Spiritus S. suis donis iuuat.

IVVANT eadem dona ad prosequendum bonum etiam perfectum. 1 *Sapientia*, ad diuinas perfectiones subtiliter intelligendas cum gustu affectuque amoris. 2. *Intellectus*, ad penetranda fidei mysteria, & quæ in eis latent altissimas rationes, simulque credenda certitudine tanta, ac si cernerentur, vnde copia suauissimarum cogitationum, quibus exardescit ignis salutaris in meditatione. 3. *Scientia* rerum creatarum, quatenus à Deo, & in se sunt, atque in Deum ducunt, moresque formant. Atque hæc tria dona iuuant vitam contemplatiuam, & illius exercitationes, quæ sunt *Lectio*, *Meditatio*, *Oratio*, *Contemplatio*. sed quia hæ ipsæ debent spectare praxin virtutum, accedit donum *consilij*, quo dirigimur in illis, vt sigillatim & in particulari concipiamus proposita opportuna, & efficacia: alioqui vaga & arida erit mens, vt est apud Sapientem: *Eccl. 34. 6.* *Sicut parturientis cor tuum phantasias patietur, nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio.*

Restant alia tria dona, quæ perficiunt nos

in operibus vitæ actiuæ erga proximos.

Donum *Pietatis* nos perficit, vt erga superiores, tanquam filij nos geramus, erga inferiores, vt matres, erga æquales, in visceribus charitatis. 5.

Donum *Fortitudinis* perficit nos ipsos ad ardua quæque pro diuino obsequio aggrediendа intrepidè. 6.

Donum *Timoris* in ordine ad Deum, per intimam reuerentiam illius maiestatis, gloriam ei reddendo pro omnibus bonis.

Inter hæc septem dona donum *Consilij* medium est tanquam sol inter planetas, vtrique vitæ consulens, tùm contemplatiuæ, tùm actiuæ, vt in vtraque optimum eligamus, nec à Sathana, se in angelum lucis transformante, deludamur. Et quia periculosum est, sibimet credere ac fidere, eodem *Consilij* dono impellimur, vt aliorum ductu præsertim superiorum dirigi velimus, iuxta illud; *Cor boni consilij statue tecum, credens quòd anima viri sancti enuntiat vera, quàm septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum.* Eccle. 37. 17.

MEDTIATIO XXVIII.

De S. Stephano Protomartyre.

In Festo S. Stephani Protomartyriis.

FVIT Stephanus post missionem Spiritus sancti inter celeberrimos post Apostolos, vnus ex septem Diaconis delectis ab Apostolis, de quo apud Lucam leguntur quatuor insignia. *Act.* 6. 8.

signia. 1. dona eximia ei collata. 2. quòd excellenter illis vſus fuerit. 3. extraordinarij fauores Dei erga illum. 4. exitus vitæ clariſsimus, adde præmium. Ferè in alijs ſanctis poſſunt ſimilia conſiderari.

PVNCTVM I.

Liberalitas Spiritus S. in Stephanum.

DONA ei collata intelligi poſſunt ex eo, quod dicitur, *plenus Spiritu S.* in quo continentur quatuor ipſi nominatum attributa, quòd plenus eſſet gratia, ſapientia, fide, & fortitudine. *Gratia*, qua Deo gratus & amicus erat in præcipuis. *Sapientia* in diuinis excellenter percipiendis, communicandiſque in alios. *Fide*, fiduciæ plena & operatrice mirabilium. *Fortitudine*, qua inuictus reddebatur in profitenda, propugnandaque veritate. Accepit iſta à Deo gratis: ſed haud dubiè, diſpoſuit ſe, vt acciperet, diſponente illum ipſamet gratia Dei, quam per illius merita flagitabo, vt aliquo modo etiam ego replear Spiritu ſancto, quod ille perſecutori ſuo Paulo in terra adhuc poſitus impetrauit. Deinde conſiderandum, quàm benè vſus fuerit acceptis donis. 1. Sapientia, pro Chriſti gloria ad reuincendos Iudæos: vt *non poſſent reſiſtere ſapientiæ & ſpiritui, qui loquebatur*, iuxta Chriſti promiſſum: *Non vos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis.* 2. Fide eminenti *faciebat prodigia & ſigna magna in populo* ad confirmandam doctrinam. 3. *Fortitudinem* exhibuit ſingularem in cõcilio malignantium

Quomodo vſus donis ſuis.
1. *Act.* 6. 10.
2. *Mat.* 10. 20.
3.

Iudæorum, intrepidè eos redarguens, & Christi gloriam prædicans, quādo & *apparuit vultus eius tanquam Angeli*, quippe modestè, & grauiter, & seruata mentis & oris serenitate loquebatur, vt verum in eo esset illud Iob: *Lux vultus mei non cadebat in terram.* Non concidebat nec confundebatur, sed mira gratia atque constantia inter furentium contradictiones, & contumelias perseuerabat; obijciens illis, quod *semper Spiritui sancto restitissent, prophetas occidissent, &* ipsum Dominum: quare *stridebant dentibus in eum.* Iob. 29.24.

PVNCTVM II.

EXIMII fauores, quibus illum Deus prosecutus est. Refert enim Scriptura: *Cùm esset plenus Spiritu sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei.* Vbi obserua, quòd plenitudo spiritus, hoc est, gratiæ & sanctitatis, & intenta in cœlum mens per orationem, valent ad obtinendum eiusmodi extraordinarios fauores, quales, etsi non sunt expetendi curandum tamē, ne illis reddamur indigni, sed aptemur potius: nam dispositiones illas promittit Dominus: *Effundam super domum Dauid, & super habitatores Ierusalem spiritum gratiæ & precum.* 2. obserua, quòd dicitur: *Vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris Dei.* Ad hoc in primis datur cœleste lumen, vt Diuinitatis gloria in tribus personis, & Humanitatis in Christo exaltatæ dispēsatio intelligantur; nam *hæc est vita æterna, vt cognoscant te*

Fauores extraordinarij.
I.
Act. 7.55.

II.
Ioan. 17.3.

Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Vidisse autem dicitur, quo notatur sublimior intelligentia diuinorum, qualem significat
2. Cor. 3. 18. Paulus, cùm dicit: *Nos verò omnes reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur,* (vtique per amorem) *à claritate in claritatem tanquam à Domini spiritu.* Nempe proficiendo semper à lu-
III. mine in lumen, & de virtute in virtutem, cooperante Spiritu sancto. 3. Visio hæc à Deo concessa fuit tunc Christi Athletæ; primò, vt remuneraret illius constantiam in reddendo testimonium Christo. Nam solet etiam nunc vicem reddere, etiam centuplam in hoc sęculo. Secūdò, ad roborandum magis pugnantem: vnde Christus se exhibet stantem, quasi ad auxiliandum paratum. Tertiò, vt conspecta veritate eorum, quæ annunciabat, magis magisque accenderetur ad testificandum. Vnde erumpit clamans: *Ecce video cœlos apertos, & Iesum stantem à dextris Dei.*

PVNCTVM III.

MORS Stephani pretiosa. 1. sumpsit occasionem ex illo fauore singulari, quo
1. se Christus illi exhibuerat, si ut & venditio
Patitur pro Deo. Ioseph Patriarchæ ex viso diuinitus oblato. Ita Deo gratum est, vt causa illius patiamur, siquidem eò dirigit impertitos fauores. Vnde & nos quoque debemus eadem referre, vt
2. comparemur ad plus patiendum. 2. per summum furorem est illata ei mors: nam pro eo,

quòd debuissent in cœlum oculos leuare, vbi Christus se ostendebat, etiam aures obturauerunt, ne verba audirent dicentis, se *videre Christum stantem à dextris Dei*: atque impetu facto extra ciuitatem eiecerunt, & lapidibus necarunt. quos ille placidissimè excipiebat fixus in cœlo, vnde & lapides ei dulces fuerunt. contingat etiam mihi, vt præ gustu contemplationis Dei dulcescant labores & dolores.

Martiriū S. Stephani quale?

Pvnctvm IV.

Orat pro lapidatoribus suis. Imitatur Magistrum & præceptum illius exequitur: *Orate pro persequētibus vos*. Spiritum quoque suum commendabat exemplo Magistri. Orat autem instanter, quippe *flexis genibus, & voce magna clamans*: cùm pro se stans orauerit, nec tali clamore: quippe necessitas erat maior & illi obsistebat gratiæ, tulit autem fructum conuersionem Pauli; priùs tamen pro se orauit, quàm pro inimicis: cùm Christus priùs pro inimicis: tum verò spiritum suum Patri commendauerit: nam Christus non egebat gratia in eo transitu; sed Stephanus, qui antè de se debuit esse sollicitus; orans pro inimicis meretur exaudiri pro seipso. Tandem de eo dicitur: quòd *obdormiuit in Domino*; in charitate & vnione cum Deo; vel pro confessione Domini. *Beati, qui in Domino moriuntur: opera enim illorum sequuntur illos.* Singulariter Stephano conuenit: *Posuisti*

Feruor S. Stephani.

Mat.5.44.

Orat pro se stās, pro inimicis flexis genibus.

Apoc.14.13.

Psal.20.4.

Domine super caput eius coronam de lapide pretioso.

MEDITATIO XXIX.

In Festo Conuersionis S. Pauli.

Conuersio Pauli.

PVNCTVM I.

QValis fuerit, summus persecutor, vt præ zelo contra Christum *custodiret vestimenta lapidantium Stephanum*, quin, vt testatur Lucas, *deuastabat Ecclesiam per domos intrans, & trahens viros & mulieres tradebat in custodiam.* In quo impletum: *Beniamin lupus rapax, manè comedet prædam, & vespere diuidet spolia.* manè & vespere, semper in hoc intentus, vt laniaret. Nec contentus Hierosolymis id agere, Damascum petijt, vt inde vinctos ad duceret, *spirans minarum & cædis.*

Act. 7. 57. Cap. 8. 3. Saulus quantus peccator. Gen. 49. 27. Act. 9. 1.

Primò quidem permisit Deus, Saulum ita insanire, vt quoniam ad magna illum elegerat, sic fundaret illum in magna humilitate, quando meminisset, qualis fuisset: quod & memorabat humili grataque recordatione: *Qui priùs blasphemus fui & persecutor & contumeliosus.* vnde etiam se vocabat, *minimum Apostolorum, & indignum vocari Apostolum, quòd persecutus esset Ecclesiam Dei.* Hunc fructum humilitatis ex peccatis præteritis colligere oportet. quod qui facit, de eo dicitur: *Melior est iniquitas viri, quàm mulier bene faciens.*

Cur permiserit Deus Saulo persequi Ecclesiam. I. 1. Tim. 1. 13 1 Cor. 1. 9. Eccl. 42. 14.

ciens, Vir est, qui ex peccatis surgit ardentior, mulier, qui languet in opere bono.

Secundò, vt ipsemet ait, *Ideò misericordiam consecutus sum, vt in me primò ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam.* nec modò patientiam in sustinendo, sed charitatem in amando tam infestum inimicum; bonitatem in vocando ita auersum, & fugientem; potentiam in compellenlendo rebellem; misericordiam in recipiendo pœnitentem; gratiæ vim in commutando in virum alterũ. Et voluit, sicut in terra degens insignes peccatores verbo conuertit, Magdalenam, Matthæum, Zachæum: ita è cœlo documentum dare eiusdem pietatis, vt peccator non diffidat. II. Causa. 1. Tim. 2. 16.

Tertiò demum ad exemplum nobis, ne sinamus nos abripi ab impetu vehementis naturę, vel ab indiscreto zelo, vel ab ira, quamuis per boni speciem, vti Paulus. ac si tale quid contingat, redeamus ad cor, Christo dante, quàm primùm, & feruenter. III. Causa.

PVNCTVM II.

CHRISTVS apparet Saulo appropinquanti Damasco, de qua apparitione ipse scribit: *Nouißimè autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi*, id est, tanquam immaturo fœtui, & præter ordinem, ac violenter edito. Mira Dei charitas & dignatio, quòd iam à dextris Maiestatis sedens in excelso Charitas. Christi erga Saulũ. 1. Cor. 15. 8.

pleniet Christus in vero suo corpore se præsentem exhibuerit acerrimo persecutori. Nam quòd Apostolis post resurrectionem apparuerit, mirus fuit, tum quia terras nondum reliquerat, tùm quia amantibus & desiderantibus ipsius præsentiam. Verè impleuit illud pastoris boni officium, qui *relictis*
Luc.15.4. *nonaginta nouem ouibus in deserto, vadit ad illam, quæ perierat*, quanquam deseruisse cœlum non est credendus. Multum est, quòd *in-*
Isai.65.1. Rom. 10. 20. *ueniri se* faciat *à non quærentibus*; at quòd etiam à persequentibus, id verò est supra omnem modum.

Deinde considerandus apparitionis modus. 1 *subitò circumfulsit eum lux de cœlo*. Subitò, inquit, non solùm quia, repentè instar fulguris, sed, quia inopinanti, & immerenti contigit. Sic Deus agit, vt est apud Iob:

Proprietates illustrationum cœlestium. 1.

In manibus abscondit lucem, & præcipit ei, vt rursus adueniat. Annunciat de ea amico suo, quòd possessio eius sit, & ad eã possit ascendere.
Iob.36. 32. 2. Immissa est lux, *cùm iam appropinquaret Damasco*, in ipso aggressu intercipiens conatus.
2. Aliàs Deus peccatoribus sepit viam spinis, vt reuocet ad se obijciens difficultates, & impedimenta cupiditatibus. Saulum blandè allexit, luce perfusum. Et accidit circa *meridiem*,
Act.22.6. vt ipse refert, qua hora Christus crucem subijt, nempe in feruore charitatis præuenit illum Deus: quod agnoscens ipse Paulus ait:
Gal.2. 20. *quòd viuo in carne, in fide viuo Filij Dei qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me* Aliter

teretiam in meridie id factum, cùm ad summum peruenerat persecutoris rabies, quo augetur beneficij magnitudo, & Paulus dicere iure potuit: *Nisi quia Dominus adiuuit me, paulò minus habitasset in inferno anima mea.* 3. *Circumfulsit eum*: quaqua versus vallauit, vt nusquam pateret ad alia intuitus, nisi per eam lucem. Id fit, quando anima sic est illustrata, vt nihil extra Deum, nisi propter Deum cogitet, aut velit. 4. Blandè compellat: *Saule, Saule, quid me persequeris?* nomine proprio appellat, vt notum, & ad emolliendum. Causam rogat, veluti paratus satisfacere, si quam dederit, persequendi. Ita Iob: *si contempsi subire iudicium cum seruo meo, & ancilla mea, cum disceptarent aduersum me*, quæ est suprema dignatio: & id facit Deus cum peccatore. Porrò persecutionem seruorum suorum ducit suam; &, qui in cruce non est questus de crucifixoribus suis, nunc queritur de membris suis. Felix peccator, cui Deus ita ad cor loquitur, vt intelligat, quem offendit.

Psa. 93.17.

3.

4.

Iob. 31.13.

PVNCTVM III.

Cognitio Dei & sui ipsius.

PAVLI interrogatio, *quis es Domine?* qui interiùs à Deo illuminatur, continuò appetit magis magisque nosse eum, qui loquitur in ipso. Dominum autem vocat pro reuerentia erga eum iam concepta. *Respondet Dominus, ego sum Iesus Nazarenus, quem tu*

persequeris. Vbi duo aperit: Et quis ipse sit, & qualis sit Saulus. Ego, inquit sum Saluator, & tu Saluatoris persecutor. Hoc intelligat probè peccator, vnde bonitas eminet Dei, qui ita benignus est erga contemptores sui: & iniquitas peccatoris, qui talem non veretur offendere. O nouerim te, Domine, & nouerim me, vt te solùm amem, detester verò meipsum. Addidit Dominus: *Durum tibi est, contra stimulum calcitrare.* nam tibimet noces, te cruentas, non exstimulantem. Ita qui obsistunt motionibus diuinis, suo malo faciunt.

PVNCTVM IV.

Act.9.6. Stupor Sauli.

EFfectus diuini responsi: *Et Saulus tremens ac stupens dixit: Domine quid me vis facere?* Tremit ex conscientia facti, stupet de misericordia Dei erga se; & quod ita cæcutiuerit. Hæc duo operatur diuina lux in

Psa.76.19. & 96.4. anima peccatoris. *Illuxerunt coruscationes tuæ, commota est & contremuit terra.* Offert tandem se paratum ad omnia. *Hæc mu-*

Psa.76.11. *tatio dexteræ excelsi.* Nolim Domine, me

Luc.18.41. interroges vt cæcum illum, *quid tibi vis faciam?* sed tu mihi dicito, *quid me vis facere?* quia non mea, sed tua debet voluntas fieri.

Interrogatio Sauli qualis?

Iubetur itaque ingredi ciuitatem, ibi docendus, *quid oporteat eum facere.* Vult Deus per otium, & accuratè, nos cognosce-

re diuinam voluntatem, non obiter, & perfunctoriè.

Tandem ex comitibus non dicitur aliquis conuersus, sed quòd *stupefacti stabant, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.* Ea est profunditas diuinorum consiliorum. Quanquam nec indicium vllum datur, quòd omnes permanserint in perfidia neque est verosimile, quin à Saulo postea instructi, saltem aliqui in Dominum crediderint.

MEDITATIO XXX.

De ijs, quæ secuta sunt Sauli conuersionem.

Pvnctvm I.

Svrgit *de terra: apertisque oculis nihil videbat, ad manus autem trahentes introducunt Damascum.* 1. Iacuerat toto tempore visionis in terra prostratus à lumine & voce. Humiliari enim debuit, & cum reuerentia excipere mandatum Dei. sed & in talibus debilitari solent vires corporis, vt contigit Danieli, & Iacob *claudicauit* ex visione Dei. Languet caro, vigente spiritu. 2. Ad iussum dicentis: *Surge*, resumptis viribus, surrexit non è terra tantùm, sed ex terrenis affectibus, roboratus Spiritu. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* 3. *Apertis oculis, nihil videbat*: quia mens cælitus illustrata despicit terrena, & ad ea non attendit, nec mouetur.

Act. 9. 8. & 22. 11.

1. Humiliatur Saul⁹.

Dan. 10. 8. *Gen* 32. 31.

2. Obedit Deo.

Ephe. 5. 14. *Act.* 22. 11.

3. Fit cæcus corpore.

PVNCTVM II.

QVID egit illo triduo à visione? *Erat ibi tribus diebus, non videns, & non manducauit, neque bibit*, sed orauit, vt Christus Ananiæ dixit: *Ecce orat*. 1. Tribus diebus erudiri debuit de Mysterio SS. Trinitatis, in cuius nomine baptizandus erat. Et sicut Christus triduò iacuit in sepulchro ante resurrectionem suam: ita Paulus in illo secessu contemplationis, priusquam resurgeret per Baptismum. Ac Apostoli per decem dies præparati sunt ad recipiendam plenitudinem Spiritus sancti, Paulus autem triduo tantùm; quòd festinaret Deus illum adhibere ad opus prædicationis. 2. Præparatio fuit triplex; visus exterioris priuatio, & abstractio à visibilibus, ieiunium, oratio. 3. Illo triduo eruditus est à Christo de omnibus excellenter, non externo magisterio, sed interno. Vnde ait: *se non ab homine accepisse & didicisse Euangelium, sed per reuelationem Iesu Christi*. Et hoc ipsum indicauit Ananias, cùm ad eum veniens, dixit: *Deus præordinauit te, vt cognosceres volũtatem eius, & videres iustum, & audires vocem ex ore eius, quia eris testis illius ad omnes homines eorum, quæ vidisti & audisti*. Et inter alia etiam didicit: quòd per *Ananiam visus ei foret restituendus*.

Actor. 9. 9. — 1. Mysterium tridui Sauli. — v. 11. — 2. — 3. Gratiæ Saulo datę — *Galat.* 1, 12. — *Act.* 22. 14. — *Act.* 9. 12.

PVNCTVM III.

ANANIAS interpellatur à Domino. 1. Monetur in visu vel somno, cùm Saulus

1. Modi reuelationum varij.

vigilans vocatus fuisset, nempe siue vigilantes, siue dormientes, decet nos ita esse compositos, vt idonei simus recipiendo diuino lumini. *Nox illuminatio mea in deliciis meis.* Et *ego dormio, sed cor meũ vigilat.* 2. Designatur vicus, vbi diuersabatur Saulꝰ, quòd vocaretur *Rectus*, & dominus domus *Iudas*, quod est confessio, siue peccatorum, siue diuinæ laudis. Aptè omnia, nam cœperat gressus suos rectos facere, & agnoscens sua peccata, laudabat Patrem misericordiarum. 3. Iubetur Ananias adire Saulum non accersire ad se, quia ægrotus adeundus est à medico, & quia vult Deus quæri oues suas, & quadrat nomen *Ananiæ*, quod est *Nubes Domini*, quales esse debent prædicatores, nempe veloces, agilesque, & imbre cælesti pleni ad irrigandas animas.

Psa. 138.11.
Cant 5.2.
2.
Mysterium in vocibus.
3.

Pvnctvm IV.

ANnanias obtendit difficultates, quas diluit Dominus. 1. Ait: *Domine audiui de viro hoc, quanta mala fecerit.* Non oportet conceptas opiniones de proximo, præsertim ex solo auditu, tenaciter retinere, maximè cùm potuerit interea emendari. Et Ananias audierat ex ore Domini de Saulo, *Ecce orat:* quod erat signum mutatæ mentis. 2. Videtur Ananias affectu humano ductus, quòd timeret sibi à lupo. Vnde velut interrupit initio sermonẽ Domini, obijciendo difficultates. Licet quidem difficultates proponere, vt discamus modum eas vincendi; non verò, vt de-

1.
Fallacia iudicia relinque.
2.
Tergiuersatur Ananias.

clinemus executionem mandati. Neque Ananias sic proposuisse putandus est, sed vt cognosceret, quo modo agendum sibi cum Saulo.

3. Christi ad eum responsio.

3. Dominus respondit. *Vas electionis est mihi iste.* Verè electionis, hoc est, modo singulari, nullisque eius meritis electum, & ad summa quæque electum. Vas autem, hoc est, instrumentum, *ad portandum nomen meum coram gentibus, & regibus, & filiis Israel* : & quod de sole dicitur: *Vas admirabile, opus excelsi.* Nec portabit modò nomen meum, sed pro illo etiam multa patietur. *Ostendam enim illi quanta eum oporteat pati pro nomine meo.* Recenset ipsemet, qui tulit: *in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, &c.* Et quidem iure optimo ita Deus disposuit. Primò vt lueret in se, quæ alijs intulerat sanctis, & per hæc præpararetur ad insignem gloriæ coronam, ipsi à Deo destinatam. Deinde, vt discamus extraordinarios gratiæ fauores non conferri, nisi multa pro Christo passis, aut per afflictiones disponi hominem ad illos. Denique, ne foret discipulus supra Magistrum, aut Apostolus, præ eo, qui misit illum.

Eccl. 43. 2.

2. Cor. 11. 23

PVNCTVM V.

Suauis prouidentia Dei.

1.

ANanias exequitur mandatum Domini. 1. Adit Saulum. poterat Deus, qui tam potenter, vocauerat, absq; ministerio cuiusquam reddere Saulo visum, sed amat subiectionem in quolibet, quantumuis magno. Vnde etiam per Ananiam Saulo denuntiat, quòd esset munus eius, *testificari de Christo in omnes*

gentes. Compellat Ananias eum benignè, vocans fratrē: sed cū authoritate tamē agit: *Saule frater respice, Deus praeordinauit te, vt cognosceres voluntatem eius, exurge, baptizare, & ablue peccata tua, inuocato nomine ipsius.* 2. Voluit Deus, illuminari eum ante baptismū, vt magis gauderet, conspecto baptizante, & inde intelligeret effectum baptismi, qui illuminat, & squamas peccatorum abstergit. Accepit simul donum linguarum, aliaq; Apostolis impertita. Quomodo exultauit? quas Deo gratias egit? pro Epistolis autem, quas attulerat ad vinciendos credentes, ipse factus est viua epistola, ad Christi gloriam euulgandam. 3. *Continuò ingressus synagogas praedicabat Iesum, quoniam hic est Filius Dei* Non acquieuit *carni, & sanguini,* vt ipse ait, sed absque respectu suorum (quibus leuis, & inconstans videri poterat, & quorum indignationem ac persecutionē metuere) tanquam musto plenus statim prosilijt, vt Apostoli, post acceptum Spiritum sanctum: *& conualescebat, & confundebat Iudaeos, affirmans, quoniam hic est Christus.* Ita nimirum redimere volens priorem culpam, & resarcire damna illata, implereque, quod alijs postea ipse praescripsit: *Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditiae & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitiae in sanctificationem.*

Actor. 22. 13.

2. Baptismi virtus ostēditur.

3. Feruor Sauli conuersi. *Actor. 9. 20. Gal. 1. 16.*

Rom. 6. 19.

MEDITATIO XXXI.

Illustres Pauli virtutes.

PVNCTVM I.

Paupertas B. Pauli. PAupertas eximia. 1. reliquit omnia, vt cæteri Apostoli; & impleuit, quod suasit: 1. Tim. 6. 8. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus;* & , 2. Cor. 6. 10 *tanquam nihil habentes, & omnia possidentes*: nam bonum paupertatis erat ipsi præ totius mundi possessione. 2 sustinuit multam egestatem; *in fame, & siti, in ieiuniis multis,* c. 11. 27. *in frigore & nuditate.* 3 ne grauaret fideles, cùm posset viuere de Euangelio; *sibi, & sociis victum* 2. Thes. 3. 8. *labore manuum* quæsiuit.

PVNCTVM II.

1. Castitas. CASTITAS inconcussa. 1. se proponit exemplum cælibatus: 1. Cor. 7. 7. *Volo omnes vos esse, sicut me ipsum*: vt essent *sancti corpore & spiritu*, *& possent sine impedimento Dominum obsecrare.* 2. noluit *mulierem circumducere* 2. (quod alij faciebant) quæ sibi necessaria sup- c. 9. 5. 12. peditaret, ad cautelam & exemplum. 3. Pro- 3. Interna pugna. batus fuit tentationibus, *Angelo Sathanæ eum colaphizante*; & roganti pro liberatione responsum fuit: *Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur*: nempe, dum op- 2. Cor. 12. 7. pugnata vincit. Et continet tentatio hominem in humilitate. *Ne magnitudo*, inquit, *re-*

uelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis. Eodem spectat, quod dicebat: *sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ.* Verùm, vt alibi ait: *Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.* Rom. 7. 22. 1. Cor. 15. 17.

PVNCTVM III.

MOrtificatio carnis, & sensuũ, custos castitatis, ait enim: *Ego sic pugno, non quasi aerem verberans sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne cùm alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.* Et alibi: *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circũferentes, vt & vita Iesu manifestetur in corporibus nostris.* Nam ille multa tulit in corpore suo propter nos. Vnde etiam dicebat: *Ego stigmata Iesu in corpore meo porto,* ipsum imitor ferendis carnis afflictionibus. Pœnitentia 1 Cor. 9. 26. 2. Cor. 4. 10. Gal. 7. 10

PVNCTVM IV.

HVmilitas demissis-ima. I. Nam sibi alios præferebat: *Christus venit peccatores saluos facere, quorum primus ego sum.* Et: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus.* Et: *mihi omnium sanctorum minimo data est hæc gratia.* Sanctorum, inquit, id, est credentium. Videlicet considerabat in se, quod suum erat, peccata: non dona gratiæ, quæ erant Dei. In alijs autem gratiam suspiciebat, non infirmitatem naturæ attendebat. Humilitas B. Pauli. I. Se infimũ censuit. 1. Tim. 1. 1 1 Cor. 15 9. Ephes. 3. 8.

II.
Confitetur peccata
1.Tim.1.13.
Act. 22.19.
2.Cor.12.11.
v.6.

II. Palàm ſua peccata confitebatur, *Blaſphemus fui, & perſecutor & contumelioſus, & perſequebar Eccleſiam Dei.* Et: *Cùm funderetur ſanguis Stephani, ego adſtabam; & conſentiebam, & cuſtodiebam veſtimenta interficientium illum.* Quod ſi pro ſe dicere cogeretur: inuitus faciebat: *Factus ſum inſipiens: vos me coegiſtis.* Et reticebat tamen multa: *Ne quis,* inquit, *me exiſtimet ſupra id, quod videt in me, aut audit aliquid ex me.* Nimirum humilis eſt promptus ad ſua imperfecta manifeſtanda: tardus ad ea, vnde commendatur; quod ipſum, cùm facit: humiliat ſe, dum idcirco ab aliquibus vanus reputatur.

III.
Deo gloriam tribuit
1.Cor.5.10.
2.Cor.12.5.
Act. 14.13.
1.Cor.4.7.

III. Bona, quæ habere ſe nouerat, in Deum referebat. *Gratia Dei ſum id, quod ſum. Abundantius omnibus laboraui; non ego, ſed gratia Dei mecum.* Et: *Pro me nihil gloriabor, niſi in infirmitatibus meis.* Et cùm ei deferrentur diuini honores, ſciſſa tunica exiliens in turbas clamabat: *Viri, quid hoc facitis; Et ego homo mortalis ſum ſimilis vobis.* Meminerat illud ſuum: *Quid habes, quod non accepiſti? & ſi accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis?*

4.
Timor in ſeipſum.
v.4.
c.9.27.
Coloſ. 4.3.
Rom 15.30.
Coloſſ. 4.3.

IV. Quòd ſibi non fideret, ſed ſancto timore afficeretur. Vt cùm dicebat: *Nihil mihi conſcius ſum: ſed non in hoc iuſtificatus ſum.* Et: *ne fortè reprobus efficiar.* Et idcirco ſtudioſè petebat preces fratrum pro ſe; & ne per ſe aliquod obijceretur impedimentum diuinę circa ſe, & Euangelium diſpoſitioni. Et tādem cùm ac-

episset Euangelium à Christo, subiecit se alij Apostolis, *ne fortè in vacuum curreret.* Galat. 2. 2.

V. Quia gaudebat contemni se: *Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Et: *Pro minimo mihi est, vt à vobis iudicer aut ab humano die.* Et: *An quæro hominibus placere? si adhuc hominibus placerem* (placere quærerem,) *seruus Christi non essem.* V. Mundum contemnit. 1. Cor. 4. 3. Galat. 1. 10.

PVNCTVM V.

PATIENTIA inuicta. 1. Labores fuerunt maximi: *Grauati sumus supra modum & supra virtutem, ita vt tæderet nos etiam viuere, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus, foris pugnæ, intus timores.* 2. Sic ferebat: vt ad maiores paratus esset: *Ego non solùm alligari, sed & mori paratus sum propter nomen Domini Iesu* 3. inter labores fiduciâ magna erigebatur in Deum: *Vt non simus confidentes in nobis, sed in Deo qui nos de tantis periculis eripuit, & eruit; in quem speramus, quoniam & adhuc eripiet.* Et, *scio abundare, & penuriam pati: omnia possum in eo, qui me confortat.* 4. Reficiebatur diuinis solatijs: *Benedictus Deus, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, vt possimus & eos consolari, qui in omni pressura sunt.* Et: *Repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* Et: *Placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumelijs, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustijs pro Christo.* Sic Deus compensat tolerantiam.

Patientia. 1. 2. Cor. 1. 8. c. 7. 5. 2. Actu. 21. 13. 3. 2. Cor. 1. 9. Philip. 4. 11. 4. 2. Cor. 1. 4. c. 7. 4. c. 12. 20.

PVNCTVM VI.

Oratio & contemplatio. 1. Rom. 1. 9. 1. Tim. 2. 8. 2. 1. Cor. 14. 15. Phil. 3. 20. 3. 2. Cor. 12. 2. v. 7. c 2. 12. 7. c. 5 13. 4.

ORATIO & Contemplatio. 1. aſsiduè orabat. *Teſtis eſt mihi Deus, quòd ſine intermiſsione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis*. quod & alijs ſuadebat: *Volo vos orare in omni loco leuantes puras manus ad Deum*. 2. orabat affectuosè, nam dicebat: *Orabo ſpiritu, orabo & mente*: Videlicet *conuerſatio eius in cœlis erat*. 3. contemplatio eius fuit altiſsima: *Raptus ad tertium cœlum audiuit arcana verba: quæ non licet homini loqui*. ait: *Ne magnitudo reuelationum extollat me*. & illud: *ſi mente excedimus Deo*: vbi ſignificantur extaſes mentis. 4. Hinc prouenerunt altiſsimi ſenſus, quos de Chriſto, & eius gratia, de arcanis prouidentiæ, de Deo, & Angelis, deque alijs rebus protulit: & inde factum, vt omnia alia parui penderet: *Exiſtimo omnia detrimentum, propter eminentem ſcientiam Ieſu Chriſti Domini mei, & arbitror vt ſtercora*. Age anima mea, contende in ſtudium orationis, vnde affluit tanta bonorum copia.

PVNCTVM VII.

Amor vnionis cum Chriſto. Gal. 2. 19.

CHARITAS erga Chriſtum: qua erat ei ſummo vnionis gradu coniunctus, quod expreſsit, dicens: *Chriſto confixus ſum cruci. Viuo autem iam non ego, ſed viuit in me Chriſtus*. Vbi ſignificantur duo vnionis modi; alter per amorem crucifixi, eiuſque imitandi in

omnibus studium: vnde dicebat: *Non iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum*: Hoc cogitat, hoc loquitur, hoc agit, vt se conformet crucifixo. Alter modus est abstractior, ac si Christus, eius anima esset, omniaq; in ipso operaretur. *Viuo ego, iam non ego: viuit verò in me Christus.* O tunc beatum meum viuere, si Christus in me viuat, non ego. — 1. Cor. 2. 2.

Ab hoc amore veniebat ille feruor: *quis nos separabit à charitate Dei?* vbi enumeratis aduersis omnibus, cōcludit: per nullum eorum, nec per omnia simul, se tantillum dimoueri nunquam posse. *Multæ*, videlicet, *aquæ non potuerunt extinguere charitatem neq; flumina obruent illā*. Est *ignis, qui nunquam dicit, sufficit.* — Rom. 8. 35. Cant. 8. 7. Prou. 30. 16.

PVNCTVM VIII.

Zelus animarum.

CHARITAS feruens erga proixmos. 1. Hæc ex charitate Christi accendebatur in corde ipsius: vnde dicebat; *Charitas Christi vrget nos.* 2. Præ se tulit eam varijs modis. Nam Ephesios alloquens ait: *per triennium nocte & die non cessaui, cum lachrymis monens vnumquemq; vestrum.* Et: *Omnium me seruum feci, vt plures lucrifacerem.* Et: *Per omnia omnibus placeo, non quærens, quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.* Ideò tot peregrinationes suscepit; & tot labores exantlauit. 3. Inde afficiebatur alienis malis tanquam proprijs: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego* — 1. 2. Cor. 5. 14. 2. Act. 20. 31. 1. Cor. 9. 19. 22. c. 10. 33. 3. 2. Cor. 11. 29.

non vror? Et: *Tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo propter Iudæos incredulos.* Et: *filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* 4. Anteferebat salutem proximorum suo spirituali commodo, dicebat enim: *Dissolui, & esse cum Christo, multò melius: permanere autem in carne, necessarium propter vos.* Quin *optabat anathema esse à Christo pro fratribus.* 5. non excludebat eius charitas inimicos: *Maledicimur, & benedicimus: blasphemamur, & obsecramus. Superimpendar pro animabus vestris: licèt plus vos diligens minus diligar.* Non ægrè ferebat, quòd alij prædicarent Christum, ad ipsius inuidiam & pressuram: sed *in hoc*, inquit, *gaudeo & gaudebo, vt Christus annuntietur, siue per occasionem,* siue per veritatem.

Rom. 9. 2. Gala. 4. 19. 4. Phil. 1. 23. Rom. 9. 3. 5. 1. Cor. 4. 12. 2. Cor. 12. 15. Phil. 1. 18.

PVNCTVM IX.

Aliæ virtutes.

Ex ista charitate oriebantur aliæ virtutes, I. obedientia ad nutum, cum aliquo se conferre iubebatur; licèt se offerrēt difficultates, & pericula: nec inde gloriabatur. *nam si*, inquit, *Euangelizauero, non est mihi gloria; necessitas verò mihi incumbit; & Væ mihi, si non euangelizauero.* Meminerat illud. *Cum feceritis omnia dicite: serui inutiles sumus, quod debuimus, fecimus.*

I. Obediētia. 1. Cor. 9. 16. Luc. 71. 10.

II. Circumspectio verborum. *Non sumus adulterantes verbum Domini, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo in Christo loquimur.* Ita agebat siue in prædicando, si-

II. Solicitudo. 2. Cor. 2. 17

o, siue in conuersando: quippe semper habens Deum in intentione sua

III. Studiū proficiendi semper in melius: *Ego me nō arbitror comprehendisse. Vnū autem, quæ quidē retro sunt obliuiscens, ad ea verò, quæ priora sunt, extendens me ipsum ad destinatum persequor brauium supernæ vocationis Dei.* — III. Desideriū profectus. *Phil. 3. 12.*

IV. Dexteritas in tenendo medium, inter virtutes, quæ ægrè copulantur, puta inter humilitatem & magnanimitatem; inter mansuetudinem, & zelum; inter misericordiam & iustitiæ rectitudinem. — IV. Dexteritas.

V. Desiderium æternorum. Gemebat libertatem filiorum Dei expectans. *Mihi viuere Christus est, & mori lucrum. Voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentes esse ad Dominum, & ideo contendimus, siue absentes siue præsentes, placere illi.* — V. *Phil. 1. 21.* *2. Cor. 5. 3*

VI. Fiducia obtinendæ beatitudinis. *Bonū certamen certaui: in reliquo reposita est mihi corona iustitiæ.* Hinc illa alacritas per omnem vitam ad offerendum se in pericula: *semper nos qui viuimus, in mortem tradimur propter Iesum.* Et: *quotidie morior per vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Iesu.* — VI. Fiducia. *2 Tim 4. 7.* *1. Cor. 4. 11.* *2. Cor. 15. 31*

VII. Constantia moriendi cuius mors ideo lenior à Deo ordinata fuit, quòd tota vita fuisset crux. — VII. Constãtia.

MEDITATIO XXXII.

Vocatio Cornelij, & visum Petri, de vocatione Gentium.

PVNCTVM I.

I. Cornelij virtutes ad Baptismű. Actu. 10. 1.

QVOMODO Cornelius se disponebat ad fidem, & vocationis modus. 1. dicitur fuisse *religiosus*, nempe sedulus circa cultum Dei; nam etsi gentilis, verum Deum colebat. 2. *timens Deum*; cauēs peccata, quibus Deus offenditur: ac eius exemplo, tota domus erat talis. 3. *faciens eleemosynas multas plebi.* 4. & *deprecans Deum semper*, frequenter, & statis horis, Vnde hora nona oranti adfuit Angelus. Talia faciebat præuentus gratia Dei, vt per ea præpararetur ad percipiendum, quod ipsi deerat.

II. Modus vocation. Hebr. 1. 14. Tob. 12. 12. Actu. 10. 4. Eccl. 35. 21. Eccl. 29. 15.

Modus vocationis fuit *per Angelum*, manifestè hora *diei nona apparentem.* Nam *sunt administratorij spiritus in salutem hominum*: & ipsi *offerunt orationes & bona opera nostra ante Deum.* 1. dicit Cornelio: *Orationes tuæ, & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei.* videlicet *oratio humiliantis se nubes penetrabit; & donec propinquet, non consolabitur; & non descendet, donec Altißimus aspiciat.* Rursum: *Conclude eleemosynā in sinu pauperis: & hæc pro te exorabit ab omni malo.* 2. iubet accersere Petrum; & ab eo discere,

quid oporteat ipsum facere. Non Angelus eum docet; sed remittit ad hominem, vt commendetur subordinatio inter nos, & humilis subiectio. *Misit ergo Cornelius duos ex domesticis & militem timentem Deum.*

PVNCTVM II.

Modus orandi.

PEtrus sub aduentum nuntiorum orat *Ascendit autem in superiora domus hora sexta, vt oraret.* Locus secretus ad orationem quærendus debet. *Intra in cubiculum, & clauso ostio, ora patrem tuum.* Tempus etiam aptum, & statum debet esse. Antiquis fuêre in vsu hora tertia, sexta, & nona: vt Danieli, & Dauidi; & maximè Apostolis. Tertia ob spiritus sancti aduentum; Sexta, quòd tunc erat Christus cruci affixus; Nona, qua exspirauit, atque ad inferos descendit. Constituam mihi certa tempora, quibus reliqua negotia postponam. *Inter orandum cecidit super Simonem mentis excessus*, qui est abstractio à sensibus; & supra naturæ conditionem eleuatio quædam animæ ad superna contemplanda. Solet Deus maximè inter orandum ita se communicare.

Matt.6.6.

PVNCTVM III.

Similia. spiritalia.

VIsum Petro oblatum. Sicut intra nos agens Dominus vtebatur parabolis, ad repræsentandas res: ita nunc per obiectas imagines idem facit; ita cum Ioanne in Apocalypsi, & iam cum Petro agit. Nos talia requirere non conuenit: iuuat tamen mysteria Chri-

sti Humanitatis repræsentare nobis ad meditandū, efformatis per imaginationē eiusmodi imagnibus: in quibus velut res cernamus; sed citra capitis offensionem & vitata illusione. I. *in linteo quatuor initijs submisso de cælo in terrā, inerāt quadrupedia & serpentia terræ & volatilia cæli.* Linteum est Christi humanitas, quam de cœlo veniens assumpsit. Ad linteum istud colligūtur ex quatuor cœli plagis mortales, dum per Baptismum Christo incorporantur, eiusque fiunt membra: Omnia insunt animalia, quia nemo excluditur, si velit: & nominatim exprimuntur tria illa genera, quibus notantur auari, carnales, & superbi: quos non auersatur Christus, sed sanctificat.

II. Occide, manduca, mysticè quid?

II. Facta est vox ad Petrum: *surge, occide, & manduca.* Occidere iubet peccatores, vt peccato moriantur: manducare autem illos, hoc est, Christo incorporare per nouam vitam.

III. Responsio Petri.

III Auersatur Petrus, quia, inquit, nunquam manducaui commune & immundum. Erant quippe ibi multa ex animalibus lege prohibitis. Sed non animalia, sed per illa significatas intelligebat Deus gentes, quæ Iudæis habebātur immundæ. Igitur respondet: *Quod Deus sanctificauit, tu commune ne dixeris*: quo significauit, gentibus etiam communicari oportere gratiam Euangelij. Deus sanctificauit, eò quòd elegit, vt participarent gratiam. Hoc esto motiuum, vt non auerseris vllum peccatorem: sed lucrari magis satagas,

quando

quando Deus omnes recipit.

4. *Per ter* factum esse dicitur, vt Petrus detrectaret manducare, & nihilominus iuberetur: sicut tertiò interrogatus fuit de charitate *Amás me?* voluit Deus docere, ratam sibi esse eam voluntatem admittendi gentes, & velle, id esse quam testatissimum. Vas autem siue linteum receptum est in cœlum, vt intelligeretur propalatam esse omnibus, quamuis immundis, viam ad cœlum. 4. Ternarius numerus.

PVNCTVM IV.

HAEsitante Petro quidnam esset visio, adsunt à Cornelio nuntij, & cum eis iubetur ire. Venit prædicat, credunt, & descendit super eos Spiritus sanctus, cum dono etiam linguarum, & baptizantur. Deus non semper manifestat statim visorum intelligentiam, vel, vt humilietur homo, & oratione impetret, vel, vt commodiore occasione Deus rem aperiat, vt hic contigit, per euentum, dum accersitur Petrus à gentilibus, & ipso prædicante, attestatur Deus etiam gentibus pœnitentiam dari. Visiones non semper exponuntur.

MEDITATIONES DE B. VIRGINE.

MEDITATIO. XXXIII

Qualiter vixerit post aduentum Spiritus sancti.

PVNCTVM I.

EVangelica vota seruauit, non solitariam agens, sed communem vitam, quò alijs etiam prodesset. I. *Paupertatis* votum fecit (nisi antea fecerat:) viuens ex communibus, quæ diuidebantur, prout cuique opus erat, contenta tenui victu & vestitu memor fellis & aceti, atque nuditatis Filij sui in cruce.

I. B. Virginis paupertas.

II. *Obedientiam* perfectè coluit, non solùm circa mandata Euangelica Filij sui, verùm etiam circa omnes Petri & Apostolorum constitutiones & decreta exprimens in seipsa viuam imaginem obedientiæ Filij sui, & sic eum in spiritu suo quasi iterum parturiens. pariat vtinam illum etiam in me.

II. Obediẽtia.

III. *Castitatem* Angelicam perseuerauit costodire. Vnde meruit ab Ecclesia inuocari *Virgo virginum*, imò virginitas ipsa, cùm canit: *Sancta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam?* Porrò vt Arca Testamenti ex lignis imputribilibus compacta, auro insuper contecta fuit: ita Virgo Mater Castitati adiecit aliarum custodiam virtutum

III. Castitas.

IV. Inerat *modestia* in omni motu, gestuque corporis, index internæ compositionis. Parca *sermonis*: non nisi necessaria, & ea paucis, submisseque proloquens: quam ei laudem tribuit sponsus, *sicut vitta coccinea labia tua*, quippe astricta, & minimè diffluentia, & charitate rubescentia. *Abstinens cibi*, vsque quò viuere posset, & quidni ieiunaret ablato sponso? *Vigil* semper, nisi grauante necessitate, & tunc quidem *cor eius vigilabat*, versans mente cœlestia, quæ in vigilia tractauerat. *Solicita* in externis obsequijs, vel diuini cultus, vel commodi proximorum, vel domesticorum. Denique *omni custodia seruans cor suum, quia ex ipso vita procedit*, intenta sensibus foris custodiendis, soli Deo intus placere studens. Solita, inquit Ambrosius, arbitrum mentis non homines, sed Deum quærere.

IV. Modestia.

Can. 4. 3.

V. Vigilantia.

Can. 5. 1.

VI. Custodia cordis.

Prou. 4. 23.

PVNCTVM II.

STVDIVM *orationis & contemplationis* viguerunt semper in B. Maria: sed vt aliæ virtutes, ita etiam ipsæ incrementum indies acceperunt. 1. aberant illi quatuor impedimenta, quæ Bernardus recenset, *culpa mordens, cura pungens, sensus egens, irruentia imaginum corporearum phantasmata*. Mala quadriga animam à Deo adbucens: in quam conuenit illud sponsæ: *Anima mea conturbauit me propter quadrigas* Aminadab. 2. inerant summo gradu omnes illæ virtutes, quibus tanquam alis eleuatur anima in contemplationem,

Oratio & Contemplatio.

1. Sine impedimentis.

Cant. 6. 11.

2. Quibus virtutibus Oratio ferebatur.

tionum: *Fides* mysteriorum viua. *Fiducia* in Deum magna, *Humilitas* profunda, *Charitas* ardens, *Sapientia* & reliqua Spiritûs sancti dona

Can.3 6. na eximia: vt admirantes Angeli dicerent tunc maximè, si vnquam aliàs: *quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij.*

3\. 3. Obibat loca, vbi mysteria Redemptionis patrata fuerant, magno sensu illa recolens, & inde mirificè illustrata.

4\. 4. Continuabat orationem etiam inter labores manuum, & in somnis etiam erudiebatur, vt Patriarcha Iacob.

5\. 5. Percipiebat extraordinarios sæpè fauores præ sanctis alijs, de quibus legitur, vel quòd facie ad faciem eis loqueretur Deus, vt Moysi; vel quod ad tertium cœlum rapti, audierint arcana verba, vt Paulus; vel quod spiritu eleuati fuerint ad prænoscenda futura, vt Ioannes; vel quod gloriam Dei viderint, vt

6\. Communicat quotidiè. Stephanus. 6. communicabat quotidiè cum fide, reuerentia, reuerentia, & deuotione incredibili, memorans, quomodo eundem olim vtero gestasset, lactasset, contrectasset, fructumque referens, qualem oportebat ex tam excellenti dispositione, qua ad communicandum accedebat.

PVNCTVM III.

Salutem animarum curat Orando. ZELVS gloriæ Dei, & salutis animarum. 1. Cooperabatur, ardentissimè orando; tum pro ipsis Euangelij præconibus, vt essent

efficaces, tum pro conuertendis, vt emollirentur, & pro ipsorum martyrum constantia, ita vt tantæ illæ primi temporis conuersiones peculiariter ipsi acceptæ referendæ sint. 2. promouebat salutem proximorum ipsa eius vitæ sanctimonia, vt stupori esset, & diuinum quid, sicut ait Areopagita, præferret. 3. iuuabat etiam verbo doctrinæ, quando illa præ ipsis Apostolis altiùs erat de diuinis edocta, & conueniebatur à remotioribus quoque partibus, vnoquoque illam videre ac alloqui desiderante, vt affirmat Ignatius, quin est traditio: sicut olim ad montana excurrit, vt sanctificaret præcursorem; ita per hoc tempus ad varia loca fuisse profectam, vt fideles confirmaret. 4. patiebatur à Iudæis obtrectationes, sicut eius filius, & de illorum incredulitate, & aliorum lapsibus angebatur, zelo Dei ipsam comedente.

2. Exemplo.

3. Verbo.

4. Aduersa patitur.

PVNCTVM IV.

QVomodo B. Virgo operabatur. Nimirum toto conatu, secundùm omnem virtutem à Deo acceptam, & quia charitas illius erat intensissima, eliciebat actus intensissimos. Porrò Deus benè agentes statim remunerat incremento gratiæ, & charitatis, quo fiebat, vt proximi actus elicerentur duplo perfectiores, atque ita progrediendo, fieret auctio meritorum inæstimabilis.

Augmentum virtutum.

Hinc est, quod B. Virgo perfectissimè impleuit præceptum *dilectionis Dei ex tota mente, cor*

Dilectio Dei in sũmo gradu.

te, corde, anima, & viribus. Item illud: *Fiat vo-*
Deut. 6. 5. *luntas tua, sicut in cœlo & in terra*; idque in
Matt. 6. 10. paruis æquè, ac magnis rebus. Denique nouis semper profectibus intenta fuit, quotidie mutans fortitudinem; nouasq; pennas assumens,
Cant. 7. 1. & exultans ad currendam viam. *Quàm pulchri sunt gressus tui, Filia Principis?* progrederis *quasi aurora consurgens vsque ad perfe-*
Cant. 6. 9. *ctam diem.*

MEDITATIO XXIV.

Transitus B. virginis à vita mortali, &c.

PVNCTVM I.

Ardens desideriũ videndi Deum.

PRAEPARATIO per ardentia desideria videndi Deum. Nam, cũ semper arsit post ascensionem Filij, tum maximè postremis annis, cùm appropinquabat tempus nec id tædio laborum, sed puro amore Dilecti. Et quia versata erat in sacris litteris, inde seipsam magis accendebat. Modò sibi ipsi loquens dicebat: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus*
Psal. 119. 5. *est.* Nunc Deo: *Quemadmodum desiderat cer-*
Psal. 41. 2. *uus ad fontes aquarum. Educ de custodia ani-*
Psal. 141. 8. *mam meam ad confitendum tibi.* Interdũ Angelis ipsam visitantibus: *Nuntiate dilecto*
Cant. 5. 8. *meo, quia amore langueo.* Nihilominus voluntatem suam diuinæ subijciebat: *desiderium*
Phil. 1. 23. *habens dissolui, & esse cum Christo*: parata tamen permanere in carne, si propter alios esset

neces-

necessarium, quod & Paulus sentiebat, & Martinus. sed vbi appropinquare diem sensit, tum verò se totam in affectus effundens dicebat: *fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Nunc prodeant flores fragrantissimi internorũ affectuum, & mala pulcherrima bonorum operũ, quibus deficiens præ amore anima reficiatur. Pudeat me illius summi boni non tangi desiderio, atque ad illud non anhelare.

Nou⁹ feruor ante mortem. *Cant.* 2. 5.

PVNCTVM II.

QVÒD debuerit mori: nam etsi ab originali labe fuerat præseruata, non ideò à debito moriendi. etenim *statutum est omnibus hominibus semel mori*; & Filus eius mortuus est, suprà quem non conueniebat illam esse. Et experiri ac vincere debuit, ad maius meritum, illam mortis difficultatem, eò *quòd nolumus spoliari, sed superuestiri.* atque in ea etiam re exemplum nobis relinquere, quò etiam fidentiùs eam interpellaremus. *Maria, mater gratiæ, mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.* Fuit procul dubio denuntiata ipsi hora dormitionis, & quidem per Gabrielem Archangelum, qui secundò eam salutauerit: *Aue gratia plena, Dominus tecum*; simulq; exposuerit, quanto eius desiderio tenerentur omnes cælites. Quis valeat concipere, quanto fuerit gaudio perfusa, *Lætata sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domũ Domini ibimus.* Et submisit se diuinæ dispo-

Cur mori debuit. *Heb.* 9.

2. *Cor.* 5. 4.

Mortis hora ei denũciatã.

Psal. 121. 1.

ſitioni: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.*

Apoſtolorum præſentia.

Ad hæc voluit Chriſtus, vt Matris diſceſſui Apoſtoli intereſſent, ad illius honorem, & ipſorum ſolatium, quos ſolata eſt, & benedictione ſua impertijt, precata Deum pro illis. conuenerunt autem ſub id tempus, Deo mirabiliter eos transferente.

PVNCTVM III.

Chriſtus morituræ apparet.

Cant.2.10.

EXPIRAT. Adfuit Filius cum multo Angelorum comitatu, inuitans ad migrandum ſimilibus verbis: *Surge propera amica mea, formoſa mea, & veni. Iam hyems tranſit, imber abijt, & receſſit. Veni de Libano* ab excelſo culmine perfectionis, quam tenuiſti: veni *coronaberis.* Ad filij conſpectum ſupra quàm cogitari poteſt, exhilarata, & memor horæ, qua Filium viderat expirantem. Fili inquit, *in manus tuas commendo ſpiritum meum.* O verè pretioſa mors in conſpectu Domini. 1. Quia non morbus, aut ægritudo, ſed amoris vis animam eduxit è corpore deficientibus viribus. 2. Quia ſine doloris ſenſu ſeparata eſt anima; ita Chriſto prouidente, pro doloribus acerbiſsimis, quos in ipſius morte apud crucem ſuſtinuerat, quando *eius animam pertranſiuit gladius.* Sed & gaudium ex præſentia Filij, & ex timoris magnitudine, ademerat omnem, ex diſiunctione Animæ à corpore, doloris ſenſum. Vt in eam præcipuè illud conueniat: *Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt, & non tan-*

Gaudium B. Virginis viſo Filio

Mors eius pretioſa.

1.

2.

Luc.2.35.

Sap.3.1.

gis eos torment muort u. 3. Quia, *si beati mortui, qui in Dominio moriuntur, quod opera illorum sequuntur illos*: quàm beata fuerit mors Virginis, quam tot tantaque comitabantur merita? Verè *Virgo prudentißima quam Dominus vigilantem inuenit*, & affluentem oleo. *Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouißima mea huius similia*. 3. Luc. 12. 45. Num 23. 10.

PVNCTVM IV.

FVNVS eius gloriosissimum fuit. Elata est tum Apostolis, alijsque discipulis deducentibus, hymnosque diuinitus inspiratos in eam concinentibus, tum Angelorum choris eandem celebrantibus. Patrata sunt ad eius sepulchrum miracula. & Apostoli mira suauitate cælitus perfusi de gloria suæ Magistræ, & quòd eam nacti essent aduocatam apud Filium. Funus S. defertur comitantibus Angelis.

MEDITATIO XXXV.

In Festo Assumptionis Deiparæ Virginis.

Glorificatio animæ B. Virginis.

PVNCTVM I.

INTRODVCTIO animæ in cælum empyreum. Id quamuis momento peractum est, licet per partes contemplari. 1. exeuntem animam Christus complexu suo excepit, & qui hactenus eam *læua sub capite* eius quasi sustentauerat; nunc *amplexatur dexterâ*: hoc est, quam fouerat contemplatione operum mirabilum Dei, (præsertim in assumpta carne) I. Amplexus Matris & Filij. Cant. 2. 6. c. 8. 3.

nunc complet clara sui visione. Tunc dixit B: Mater: *Inueni quem diligit anima mea tenui eum, nec dimittam.*

Cant. 3. 4.

2. Angelicus comitatus

2. Effusi obuiam cælites salutant, gratulantesque deducunt, Gabriele præcinente: *Aue gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus:* quin ego me illis misceo, & pariter occino: *Tu gloria Ierusalem, in lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri, quia fecisti viriliter, & confortatum est cor tuum, eò quòd castitatem amaueris, ideò eris benedicta in æternum*

Luc. 1. 28.

Iudith. 15. 11. 20.

3. A Filio deportatur.

3. Non Angelorum manibus portatur, vt *Lazarus in sinum Abrahæ*, sed ipsius Christi, reddentis ei vicem, quòd olim infans fuisset in vlnis ab ea gestatus: quod vt insolitum, mirantes Angeli, dicunt: *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, delicijs affluens, innixa super dilectum suum?* Sic ouans ingreditur cœlum empyreum, a bblandientibus ipsi diuinis Personis: Pater excipit, vti filiam dilectam, Filius vt Matrem, Spiritus sanctus sicut sponsam. quales ibi sensus? excedit cogitationes mortalium. Adsectabor euntis vestigia. Relinquam desertum huius mundi, pro nihilo habendo eius voluptates, & commoda. Progrediar innixus D'o, non meis viribus *ad anteriora me extendens.*

Cant. 8. 5.

Phil. 3. 14.

PVNCTVM II.

Essentialis gloria B. Virginis.

MAGNITVDO gloriæ animæ Mariæ æstimari potest ex eo, quòd omnibu

iustis dicitur : *Mensuram bonam & confertam, & coagitatam dabunt in sinum vestrum.* qualem igitur Dei Matri? Item ex eo, quod : *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.* At quali D. Virgo mensa est; quæ sic amauit, sic vixit? talia pertulit? Nouit sola ipsa, quæ accepit, quantum acceperit. supra Cherubim videt; supra Seraphim amat; satiatur à torrente deliciarum præ omni spirituali creatura: quæ Deum ipsum lactauerat; quæ eius causa calice passionis amarissimum hauserat: quid non ei rependat Filius? alioqui solitus nec frigidæ haustum indonatum relinquere. Luc. 6.38.

PVNCTVM III.

EXALTATIO & coronatio B. Virginis. I. exaltata est supra nouem choros Angelorum, & collocata in throno ad dexteram Filij: multò dignius, quàm Solomon matrem suam, similiter collocauit. Huc spectauit Dauid, quando ait : *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Nam sicut Christus à dextris Patris sedere dicitur, (quòd præ omnibus post Deum emineat:) ita Maria à dextris Filij, quòd excellat omnes alias creaturas; quantò videlicet gloriosius est nomen Matris, quàm serui. Vestis eius aurea, & omni distincta varietate: quia cæterorum omnium gratias, & prærogatiuas in vnam illam simul Deus contulit : sicut de præ-

I. Coronatio B. Virginis.

Psal. 44.

uaricatore Angelo dicitur: *operimentum eius fuisse omnem lapidem pretiosum.* Ezec. 28. 12.

II. Coronata à SS. Trinitate.

II. Multiplici corona decorata est à sacrosancta Trinitate. A Patre accepit coronam potestatis supra omnes creaturas post Christum, vt ei etiam conueniat: *Constituisti eam super opera manuum tuarum.* Psal. 8. 6. A Filio coronam sapientiæ, quæ deceat Aduocatam omnium, vt omnibus prodesse queat. A Spiritu sancto coronam charitatis, qua zelet ardentissimè pro omnibus.

III. Tres laureolæ.

III. Donata est tribus laureolis, *Virginitatis, Martyrij, & Magisterij*: nam fuit Virgo Virginum, Regina Martyrum in Christi passione sustinenda, & Magistra Apostolorum. Atque ita tulit fructum trigesimum cum Virginibus, sexagesimum cum Doctoribus, centesimum cum Martyribus.

IV.

IV. Accessit corona *Stellarum duodecim*, quia vna omnium virtutum, quarum alijs alij Sancti floruerunt, simul omnes coronas reportauit. *Multæ* videlicet *filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas.* Prou. 31. 29. *Egredimini* ergò, & *videte Matrem* Salomonis, *in corona, quibus coronauit eam* Filius eius *in die solennitatis, & lætitiæ.* Cant. 3. 11. Tunc illa vetus instaurauit canticum: *Magnificat anima mea Dominum, quia fecit mihi magna, qui potens est.* Luc. 1. 46.

(§)

MEDITATIO XXXVI.

Assumptio in corpore.

PVNCTVM I.

CARO eius in sepulchro non vidit corruptionem. 1. Ob gloriam Virginitatis, vt, quæ caro Virgo pepererat, incorruptione donaretur. 2. Ob animæ puritatem ab omni prorsus labe, cuius habitaculum debuit ita honorari. 3. Quia Christi caro de carne illius erat, vnde decuit, vt sicut Christi caro, ita Matris non corrumperetur.

Corpus B. Virginis incorruptum. 1. 2. 3.

PVNCTVM II.

CVR resuscitari debuit. 1. Vt expleretur innatum desiderium animæ illius sanctissimæ, resumendi corpus. Nam pro amore singulari, quo Matrem prosequebatur, id ei præstare conueniebat. 2. Ad spem nobis faciendam, seu confirmandam futuræ resurrectionis. 3. Vt nomen ei seruaretur Matris quod in animam separatam non conuenit; & vt pro nobis interpellando exhibere posset ventrem & vbera, quæ Dominum portauerunt & lactauerunt; quin & corpus vnde ipse Christus suum accepisset: ita Christus Patri ostendit cicatrices, &c.

Resurrectionis B. Virginis causę tres. 1. 2. 3.

PVNCTVM III.

ASSVMPTIONIS modus, qualis olim eleuacio Arcæ testamenti, cum hymnis & canticis Angelorum, inter manus Cheru-

Quomodo assumpta.

bim ac Seraphim, excipiente illam Christo in empyreo cœlo, cui per hoc accessit alterum luminare maius, ipso cœlo splendidius. quæ omnium gratulatio? quæ exultatio Virginis, quæ actiones gratiarum? quanta celebritas?

MEDITATIO XXXVII.

De humilitate B. Virginis, qua meruit ita exaltari.

Ephes. 4. 9. QVOD *ascendit; quid est, nisi quia & descendit?* Verba sunt Pauli de Christo, & possunt aptari B. Virgini, quòd eò exaltata est super omnem creaturam, quia se humiliauit infra omnem. Corona duodecim stellarum respondet totidem insignibus eius actibus humilitatis.

Actus Humilitatis B. Virginis.

Porrò est quædam humilitas erga Deum, quædam erga alios.

PVNCTVM I.

1\. Occultare dona.

PRimus actus est occultare dona, nec nisi mera necessitate gloriæ Dei, aut salutis proximi vrgente, vllum indicium dare, quia, vt dicit Gregorius, spoliari vult, qui publicè thesaurum portat. Illud Isaiæ commendatum habeat humilis: *secretum meum mihi secretum meum mihi*: inculcat bis, ob rei necessitatem. Hoc ita executa est B. Virgo, vt mysterium concepti Verbi nec dilecto sponso Iosepho indicauerit, erat omnino *hortus conclusus, fons signatus.*

Isaiæ. 24. 6.

Cant. 4. 12.

Hinc

Hinc nascitur *secundus* actus, vt horreat laudari. nam, vel non agnoscit in se causam laudis, & tunc velut indebitam auersatur; vel, si subest, metuit complacentiam, &, ne sic recipiat mercedē suam. Hinc B. Virgo, cùm salutaretur à Gabriele tam honorificè, *turbata est.* 2. Odisse laudes.

Tertius similis, vt, si contingat manifestari, totam laudem velit esse Dei: *Nō nobis Domine, sed nomini tuo da gloriam.* & studeat, vt similiter ab alijs laudetur Deus. *Magnificate Dominum mecum: Exultent, qui volunt iustitiam meam, & dicant semper: magnificetur Dominus.* Ita B. Virgo, cùm Elisabetha propalasset mysterium concepti Verbi, prorupit in laudes Dei, & sui abiectionē: *Magnificat anima mea Dominum, quia respexit humilitatem ancillæ suæ.* *Luc.* 1. 29. 3. Deo dat gloriam. *Psal.* 118. 9. *Psal.* 33. 4. *Psa.* 34. 27. *Luc.* 1. 46.

Pvnctvm II.

Hvmilitas versus Deum. *Quartus* ergo actus, cùm à Deo euehimur, præoptare infima, & recumbere in nouissimo loco. Ita, cùm fieret Mater Dei, voluit esse ancillā, & in Bethlehem stabulum elegit. 4. Elegit abiecta esse.

Quintus actus: subijcere se Dei, & Superioris ordinationibus (quando etiam iure quis posset eximi, ac licèt sibi inde aliquid decedat) & nolle gaudere priuilegijs. Ita B. Virgo impleuit legem Purificationis, sicut Filius Circumcisionis, cùm neuter lege teneretur, & inde nota contraheretur peccati. 5. Subiecit se legibus.

Sextus, etiam æqualibus & inferioribus se 6. Submittere

se inferioribus. submittere, cedēdo prima loca, & præuenien do eos honore: quod suadet Paulus: *Honore* Rom. 12. 10. *inuicem præuenientes*: & in humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. Et Petrus: *subiecti estote omni humanæ creaturæ propter* 1. Pet. 2. 13. *Deum*. Hinc B. Virgo detulit Elisabethæ honorem, visitando, salutando, & vbique id agebat.

7. Seruire alijs. *Septimus*, obsequia etiam humilia exhibere alijs, sicut *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare*: & exercuit *fabrilem*, inde Mat. 20. 28. etiam victum parans; denique *lauit pedes discipulorum*. Non secus eius Mater ancillabatur Marc. 6. 3. domi, ministeria omnia obiens.

Ioan. 25. 5. *Octauus* præcedenti affinis, recusare functiones, & omnia honorifica. Idcirco B. Vir- 8. Recusare dignitates. go semper delituit, nunquam palàm docuit, nec vlla fecit miracula.

PVNCTVM III.

SPectatur etiam humilitas in humiliationibus ferendis, vel vltrò exercendis. Vnde exsistit actus *nonus*, cùm quis libenter habet, 9. Libenter esse pauperem. quòd tractetur, vt pauper, & abiectæ conditionis homo. Vt talis B. Virgo in Bethleem exclusa est hospitio, vt diuersari *in stabulo* debuerit, & in Purificatione non agnum, sed *co-* Luc. 2. 7. 24. *lumbas offerre voluit*, quod erat pauperum.

Decimus, in ferendo ignominiam, & contemptum cum silentio. Vbi sunt gradus. 1. Cū 10. Patienter ferre ignominia nobis euenit tale quid ob culpam nostram. 2. cùm absque culpa, & per falsa testimonia. 3.

quan-

quando per calumniam; propter opus, vnde laudari debueramus. 4. cum sustinemus non ab inimicis tantùm & alienis; sed à fratribus & coniunctis, vt Christus in passione: & cùm eum cognati, quasi *furiosum* vincire voluerunt. Similia per occasionem Christi mater ferre debuit, maximè propter Filium. *Mar.* 3. 21.

11. Ferre reprehensiones.

Vndecimus, cum pace cordis & serenitate vultus tolerare reprehensiones, punctiones, & insulsa responsa à quocunque, tulit B. Virgo nonnunquam à Filio minus placidas in speciem responsiones, vt illic: *Quid est, quod me quærebatis?* Et *quid mihi & tibi est mulier?* Et, *quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?* In quibus nec culpa suberat Virginis, nec offensio Filij: sed documentum mysterij, & quædam probatio virtutis. *Luc.* 2. 49. *Ioan.* 2. 4. *Mat.* 12. 48.

12. Participem se facere iniuriarum alienarum.

Duodicimus actus est, non se subtrahere, cùm ij, qui nobis coniuncti sunt, contemptum aut calumniam patiuntur, quasi nolimus videri ex illis esse, ne participemus simul incommodum confusionis. Non ita B. Virgo, quæ cruci astitit, matrem se professa tam ignominiosè crucifixi; eoque nomine à furentibus Iudæis appetita contumelijs. Itaque B. Virgo perfectè impleuit illud Sapientis consilium *quantò maior es, humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam.* *Eccl.* 3. 20.

(.·.)

MEDITATIO. XXXVIII.

De deuotione erga B. Virginem.

PVNCTVM I.

Cur amãda B. Virgo.

I. Quia à SS. Trinitate amatur.

HANC deuotionem conciliare possunt multa. 1. quòd sanctissima Trinitas prę cæteris omnibus, tam hominibus, quàm Angelis amat hanc Virginem, tanquam illis omnibus sanctiorem. Vnde æquũ est, à me etiam summè amari post Christum; ac de illius sanctitate, bonisq; excellentibus gaudere, eique gratulari, ac Deo gratias agere.

II. Quia mater Christi. Matt. 25. 40

II. Quòd sit Mater Christi Domini, & ab eo summè dilecta: qui proinde vult eã ab omnibus amari & coli pro tam excellenti dignitate. Ac si de quibusuis pauperibus idem Dominus dixit: *Quod vni ex his fratribus meis minimis fecistis mihi fecistis*: quantò magis, quod Matri suæ delatum fuerit, quasi proprium reputabit?

III. Quia Mater nostra. Ioan. 19. 27.

III. Quòd sit Mater omnium nostrûm, & quidem amantissima nostri, & indulgentissima, debetur autem matri amor, & præsertim tali, ac tantæ. Imitabor Ioannem, cui cùm à Domino dictum fuisset, *Ecce Mater tua*, cupidè *illam in sua accepit*, pro magna felicitate habens, quòd inseruire ei posset.

IV. Matt. 15. 14. Quia benefica.

IV. Quòd ab ea accipiamus multa bona. Nam *assiduè orat pro populo, & vniuersa sancta ciuitate*; hoc est, Ecclesia; multò magis, quàm Ieremias faciebat. Deinde, non solùm

repræ-

repræsentat Filio petitiones suorum clientum; sed gnara necessitatum, præuenit orationes; vt in nuptijs innuens Filio: *Vinum non habent.* Præterea est potens ad impetrandum; & ,quia soli misericordiæ est intenta, per eam faciliùs contingit impetrari à filio, vt ait Anselmus, quā si ipse Filius rogetur, qui, cùm iustitiæ quoque rationem habeat, vt iudex abnuit interdum ob demerita nostra, quæ Matri supplicanti libēter largitur. Accedit, quòd (vt dicit idem Anselmus) deuotio erga Dei Matrem quoddam est peculiare electionis signum, eò nimirum, quòd illa circa suos deuotos valdè sollicita sit, & intēta, vt à peccatis præseruentur; dum ipsi respondere velint gratiæ. Denique est omnium mortalium, in qualibet necessitate singulare perfugium. *Ille solus* inquit Bernardus, *O Virgo beata, tuas laudes sileat: qui te fideliter inuocatam senserit vnquam in suis necessitatibus sibi defuisse:* quasi dicat, fore neminem. quis ergo non amet te, beata Mater? quis non ambiat tuus esse? Age: *In Iacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis tuis mitte radices.*

Ioan. 2. 3.

Eccl. 24. 13.

PVNCTVM II.

QVòD Spiritus sanctus singularem erga B. Virginem toti Ecclesiæ deuotionē inspirauerit, quæ apparet. I. in genere cultus eidem exhibiti, qui vocatur *hyperdulia*: supra cultū aliorū sanctorū, infra diuinū. Vnde etiā cōpellat eā perculiaribus titulis: *Mater misericordiæ,*

I. Cultus Hyperduliæ.

ricordia, vita, dulcedo & spes nostra: petit etiam ab ea, quæ muneris diuini sunt: *Solue vincla reis profer lumen cæcis, mala nostra pelle, bona cuncta posce*: & *Iesum fructum ventris tui nobis ostende*. Nam pro gratia, qua pollet apud Filium, velut in potestate sua habere omnia existimatur.

2. Templa ædificantur B. Virgini.

2. apparet generalis deuotio ex tot templis, tamque magnificis in illius honorem extructis & tot eius imaginibus piè dedicatis ac sumptuosè ornatis; approbante cœlitus Numine per innumera miracula: nec non ex Ordinibus integris Religiosorum sub eius nomine militantibus; totque alijs sodalitatibus eidem consecratis, quin & regnis totis.

3. Festa multa B. Virginis.

3. Ex solenni frequentique memoria, qua colitur in Ecclesia, tot diebus festis institutis per menses ferè singulos, ac hebdomadatim in sabbatis; proprio item de Virgine officio ad recitandum omnibus proposito cum indulgentijs; quotidiano, & eo terno ad salutandam Virginem, signo publicè dato; Psalterio Virginis & Corona in vsum receptis; officium Canonicum haud aliter ritè claudēdo, quàm antiphona ad Virginem; præter alia complura pia erga illam deuotionis exercitia. Qui certè sensus totius Ecclesiæ tam generalis & propensus mirè commendatam reddit deuotionem erga sacratissimam Virginem Dei matrem.

De modis recitandi Coronam B. Virginis, vel Rosarium.

1. Quid faciēdum ante lectionem Rosarij.

Principiò accersenda est ante oculos diuina præsentita, exhibitaque intima reuerentiâ, pe-

tenda

enda est gratia hoc obsequium dignè, & fru-ctuosè perficiendi, &c.

2. Deinde dirigenda intentio ad honorem diuæ Matris; & gratiarum actionem pro acceptis beneficijs & pro impetrandis nouis; & denique ad satisfactionem pro peccatis, quæ vltima pars cùm applicatur alicui alii, nihilominus prioris semper locum habet. 2.

3. Deinde percurrenda est vnaquæque decas attentione adhibita ad verba singula; non solùm vt rectè pronuntientur; sed vt bona aliqua cogitatio, sensúsque eliciatur. Post vnamquamque verò decadem, interponenda est breuis meditatio velut condimentum, & excitamentum deuotionis, quæ triplex esse potest: atque inde tres modi recitandi coronam, siue Rosarium, existunt. 3.

1. Sumi potest salutatio Angelica in tot particulas diuisa, quot sunt Decades in corona, atque ad singulas Decades interponi debet vna ex particulis meditanda: quod fiet iuxta modum orandi traditum, in introductione totius compendij. Aliàs adhibenda erit Oratio Dominica in petitiones distributa, similiter secundùm Decades, deque singulis meditandum, sicut P. 3. Medit. 14 ostenditur. Iuuat etiam variare, Cantico Virginis, Magnificat secundùm versiculos distributo, post quamlibet decadem de quo P. 2. Medit. 12. 1. Modus cũ Medit. salutationis Angelicæ.

2. Modus vix differt ab isto, nisi in materia meditandi: nam sumuntur quindecim mysteria B. Virginis: quorum quinq; dicuntur gau- 2. Modus cũ 5. mysterijs B. Virg.

dio-

dioſa. *Annuntiatio, Viſitatio, Natiuitas* Christi, *Præſentatio, Inuentio* in téplo: quinq; doloroſa, *Oratio* Christi in horto *flagellatio, coronatio, baiulatio crucis, crucifixio*. quinq; glorioſa. *Reſurrectio, aſcenſio, Aduentus Spiritus ſancti, Aſſumptio* ipſius Virginis, *coronatio eiuſdem*: quæ quoniam ſunt quindecim, conueniunt Pſalterio B. Virginis, quod quindecim conſtat decadibus, ac ita poſt ſingulas poteſt vnum myſterium interponi, meditando. Nec opus eſt continuatè totum Pſalterium decurrere, at ſufficit per partes; imò, ſi libeat in vno myſterio poſt plures decades hærere, commodè fit. Quia licebit præter dicta myſteria, ſubinde alia interponere, velut *Circumciſionem Chriſti*, *adorationem à Magis, fugam in AEgyptum, & reditum*; ſed & ipſius Virginis *Conceptionem*, *Natiuitatem*, *& Præſentationem*. Porrò modus circa iſta meditandi eſt, qui ſolet cum ex profeſſo tractantur in oratione, eliciendo documenta, & affectus, & ſemet per colloquia excitando; niſi quòd carptim hoc loco, non exactè iſta fieri poſſunt.

3. Modus cũ virtutum B. Virg. meditatione.

Tertius modus; vt virtutes B. Virginis ſint materia interponendæ meditationis. Vbi heroici actus ſingularum, in B. Virgine expendendi erunt: Deinde, mei defectus circa eaſdem: denique feruentia propoſita concipienda meliorum.

Cæterùm, iſti modi diuturnius requirunt tempus; nec videntur ſubuenire tædio, quod ex eiuſdem precationis tam frequent-

re-

repetitione concipi solet, nec iuuare attentionem circa verba ipsa, cùm decurritur Decas. Quare cum difficile sit, & non necessarium inhærere semper verbis, consuleretur difficultati, & tempori parceretur, præsertim ab hominibus occupatis, si inter ipsam recitationem cuiusque Decadis, voluerent mente mysterium illud, conando affici. Tenebit autem quisque modum, quem sibi vtilissimum sentiet. Porrò illi modi tres vtiles videntur, maximè illis, qui ægriùs meditantur, & tamen vellent conari: nam per eam alternationem orationis vocalis, & aliqualis meditationis, vitabunt fastidium, & ex alterutro aliquatenus afficientur, & quasi manu ducentur ad meditandum.

MEDITATIO XXXIX.

Pro Festis Sanctorum.

Aliqua puncta generalia sunt, quæ aptari facilè poterunt.

PVNCTVM I.

ÆTERNA electio, & illius exequendæ modus, ac ratio, quam significat Paulus illis verbis: *Quos prædestinauit, hos & vocauit, & quos vocauit, hos & iustificauit, quos autem iustificauit, illos & glorificauit.* Prima igitur est *electio* gratuita ante mundi constitutionem, vt essent *Sancti, & immaculati in conspectu Dei*; vt eis ostenderet diuitias gloriæ Electio Sanctorũ. *Rom. 8. 29.*

suæ

suæ. nam cùm id omnibus, qui saluantur, conueniat, præcipuè illis, quos Deus mirificare voluit etiam in terris.

II. Vocatio. Secunda est *Vocatio*, quæ varia extitit in diuersis Sanctis, & habuit semper aliquid singulare, quod in vnoquoque erit obseruandum.

III. Iustificatio. Tertia est *Iustificatio*: vbi consideranda sunt specialia dona cuiusque, & insignia sanctitatis. Agendæ porrò erunt Deo grates pro donis in eos collatis, gratulãdumq; ipsismet, nobis autem ex imitatione fructus colligendus.

IV. Glorificatio. Quarta est *Glorificatio* : vbi recoli poterit pretiosa illorum mors, & transitus ad beatam æternitatem.

PVNCTVM II.

SS. mortificatio. Mat. 16. 24. QVOMODO responderint gratiæ Dei sibi communicatæ, exequentes illud: *si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me.* Vbi continentur tria: *Abnegatio sui*, *gestatio crucis* Dominicæ, *sequela Christi*: in quibus sancti excelluerunt. *Abnegatio* est mortificatio carnis & appetitionum : In hac excelluerunt Sancti: nam si aliquando in peccato vixerunt, post conuersionem acri pœnitentia vindicarunt: quòd si ab initio præuenti gratia fuerunt, nihilominus contenderunt, carnem domare, & subiectam spiritui reddere, & leues etiam culpas seuerè castigare; *carnem suam crucifigentes cum vitijs & concupiscentijs.* Nec modò appetitiones circa illicita frenarunt; verùm Gal. 5. 24.

etiam circa concessa, vt violentè cœlum raperent

Baiulatio autem *crucis* in laboribus pro Dei gloria fortiter subeundis, difficultatibus superandis, atque aduersis tolerandis præcipuè spectatur. Denique *sequela* Christi, in studio illum imitandi, & voluntatem illius accuratè implendi, consistit. Ex quibus colligam cõfusionem mei ipsius, & proficiendi desiderium.

Imitatio Christi.

PVNCTVM III.

QVibus fauoribus Deus illos affecerit? Huc pertinent *Visiones, reuelationes, gratiæ sanitatum, operationes virtutum*, aliaque extra ordinem communem. Deinde in ipsa morte peculiaris visitatio diuina, aut Angelorum, & prægustatio cœlestis suauitatis; post mortem autem honores publici decreti, & veneratio eius exhibita à potentatibus, qui eos olim despexissent. Præterea in die Iudicij honorifica sessio, & exaltatio, præter id, quod intrinsecus latet.

Liberalitas Dei in Sanctos.

PARS SEXTA
DE PERFECTIONIBVS Dei & Beneficÿs.
INTRODVCTIO AD MEditationes VI. Partis.
DE *MYSTERIIS* D*IVI*nitatis, *& feruentibus amoris & gratitudinis affectibus*

Scopus huius partis sextæ.

Editationes, quæ in hac sexta parte tradentur, spectabunt potissimùm diuinitatem, Trinitatem, & opera, quæ à Deo in hominum vtilitatem procedunt, no exclusis tamen nonnullis humanitati proprijs, quæ his ipsis, propter connexionem, quam cum illis habent, adiungentur.

Et quamuis eæ, quæ in alijs partibus (circa Christi humanitatem versantes) continentur, debili nostræ naturæ magis conueniant, præsentes tamen sextæ partis considerationes in seipsis longè sunt excellentiores, quibus Angeli, Beati in cœlis, ac perfecti omnes in hac vita degentes, maximè delectantur, atque in seipsis flagrantem *Dei amorem*, (qui est proprius huius sextæ partis ac *Viæ vnitiuæ scopus*)

rerum cœlestium meditationem augent, atque
perficiunt.
Qualis autem hic affectus, quo Deo serui-
mus, esse debeat, tradit breuiter S. *Basilius*, di- *In Reg.*
cens, debere esse *desiderium vehemens, insa-* *Breuior.*
tiabile, stabile, atq; immotum seu perseuerans. *Reg. 157.*
Quatuor, videlicet, illius conditiones insinu- Desideria
ans, quarum prima est, vt sit desiderium *non* pia qualia
tepidum aut remissum, quale pigrorum esse so- esse debe-
let; & de quo Sapiens: *Desideria occidunt pi-* ant.
grum; sed *vehemens*, forte, efficax, quale fer- 1.
uentium esse solet, vt non desistat, nisi opere *Prou. 2.*
perficiat, idque perfectè atque exactè. 2. Vt
sit *insatiabile*, ne in faciendo, aut perfe- 2.
rendo paucis contentus sit; sed ad plura
se extendat, remoto non tantùm tædio atque
fastidio, sed excitata fame, quæ numquam di-
cat: *sufficit.* 3. Sit *stabile*, ne facilè moueatur,
vt is, de quo Sapiẽs: *vult, & non vult piger,* qui *Prou. 30.*
varia experitur, eaque præ tædio relinquit si- 3.
ne vlla stabilitate, quæ ad perfectionem om-
ninò requiritur. 4. Sit constans & perseuerans *Prou. 17. 4.*
ad mortem, non dimittendo, laxando, inte- 4.
pescendo, ob tentationes aut persecutiones,
sed pectore firmo se opponat: sicut ceruus ad *Psalm. 4.*
fontes aquarum contendens per dura & as-
pera, donec sitim restinguat. Has conditio-
nes habet Christus D. (vt ex. 3. &. 4. parte con- Aliæ duæ
stat) cuius exemplum, vt Domini ac Magistri conditio-
nobis sufficere deberet. Quanquam S. Basilius nes.
ibidem duas adhuc considerationes adijciat.
1. vt versetur circa magnalia, perfectiones at-

atq; excellentias Dei, quibus affectus amoris, laudum, seruitij & obedientiæ excitatur, si non modo infinito (prout Deus mereretur:) at *pro nostra fragilitate* agnoscentes eũ superualere.

Ecli.43.32 II. Vt occupetur præcipuè circa beneficia, quæ ex tali amore (scilicet vehementi insatiabili, constanti) nobis donantur: sic enim lege gratitudinis ad similia reddenda(si nobis possibile foret) obligaremur.

Effectus harum cõsiderationum.

Ex his S. Basilius colligit, sensim hisce considerationibus generari perfectum amorem, quo Deus à nobis diligi desiderat, scilicet ex toto corde mente, anima, fortitudine, omnibus viribus; si omnes nempe sensus interni & externi, cunctaque membra in eius amore (eo quo possunt modo) occupentur; dum scilicet memoria intellectus, appetitus sensusq; oẽs affectui amoris deseruiunt, donec ita radicetur, ac fundetur, vt nulla creatura separare posit, imò nec flumina(Cant. 8.7.) obruere valeant, sed potiùs augeant. Hæc complectetur via vnitiua, quæ huius sextæ partis finis est. Quamuis enim amor ille præcipuè Spiritus S. donum sit, ex parte tamen nostra cellæ diuini amoris propinquamus, binis quasi alis sublati, putà meditatione perfectionum Dei, ac beneficiorum eiusdem in nos, & vtriusque meditatio ita connexa est vt vna sine altera perfectè non habeatur.

Eph.5.17.
Rom.8.39.

MODVS

MODVS MEDITANDI Dei beneficia ex affectu gratitudinis.

VT beneficiorum infinitatem agnoſcas, teque gratum exhibeas, quinque potiſsimùm conſideranda ſunt. Quinque conſiderationes de beneficijs diuinis. 1. *infinita* Dei *magnitudo*: vnde fit, vt minimum beneficium à tanto Domino magni faciendum ſit. 1. 2. *infinitus amoris*, ex quo confert, & ſeipſum quaſi ſimul donat, rem amatam ingrediendo, ſemperque paratus eſt maiora adijcere. 2. 3 ipſius *beneficij magnitudo*, quæ ſuo modo infinita eſt, vel numero, vel excellentia. 3. Quia quædam continent bona innumera, vt mundi creatio, conſeruatio: quædam complectuntur excellentiam infinitam, vt Incarnatio, redemptio, SS. Euchariſtia, glorificatio; proque his omnibus gratiæ agendæ: pro puſillis (ait S. Bernardus ſerm. in Cant.) quia numero, ſunt infinita, & quamuis parua videantur, alio nomine ſunt maxima. 4. *infinita* eius, cui conferuntur, *vilitas hominis*, ſcilicet miſeri, ingrati, & indigni, cuius Deus memor ſit, vt iure cum S. Auguſtino (Soliloq. 1. 10.) dicat: *quis ego ſum Deus, vt laudem te? nempe puluis & cinis, putredo & vermis.* 4.

5. *Infinita Dei* in conferendo beneficio *liberalitas*, quia gratis donat, non exſpectando cōmodum ab eo, cui donat, idq; tribuit, non tantùm immerenti, ſed ſæpè mala merito, & hoc non vno, ſed infinitis modis propter peccata atq; ingratitudinem. Et cùm peccator tantus 5.

sit Dei hostis, tamen non fatigetur ei benefaciendo quotidie. Hæc indicauit Christus illa sententia. *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret.* In qua quinque sunt verba, quæ hæc quinq; indicant, vt *2.p.med.2. dictum.* Pro his beneficijs ex parte nostra restat sola *gratitudo*, cuius tres sunt actus. 1. agnoscere beneficium 2. laudare benefactorem. 3. præstare obsequia gratis.

Ioan.3.6.

Quinimò *gratitudo* nostra, vt plena sit, debet esse *vniuersalis*, vt (1.Tim.2.) *pro omnibus gratiæ agantur*, nullo beneficio prætermisso, nec pro me solo, sed etiam pro omnibus hominibus.

Tria genera creaturum.

Et quoniam *creaturarum tria* sunt *genera*. 1. quædam creaturæ gratias agere volunt, & possunt vt *Angeli* & *Beati* in cœlo, imò & *animæ purgatorij*, & iusti in hac terra versantes. 2. quædam possent gratias agere, sed nolunt, idq; vel ex ignorantia (vt fit in idolatris, qui Deum verum ignorant, & infidelibus) aut ex malitia sicut accidit in damnatis, tam Dæmonibus, quàm hominibus. 3. ac postremò quædam non possunt aut velle, aut actu ipso gratias reddere (quia intellectu carent, vt beneficia comprehendant) quales sunt cœli, elementa, plantæ, animantes.

1.

2.

3.

Pro beneficiis ergo, quæ his omnibus conferuntur, gratiæ nobis agendæ, coniungendo nos cum creaturis primi generis, & supplendo ignorantiam & malitiam secundi generis, atque impotentiam tertij, inuitando tamen

eas ad laudes, vt hac ratione nos ipsos excitemus ad laudandum & glorificandum Deum vtendo ea forma, *Deo gratias*, quam ex Apostolo (Ephes. 5. 4.) sæpè vsurpat Ecclesia in Missa & horis, quamque S. Aug. (Ephes. 7. 7) vehementer laudat.

MEDITATIO I.

Quòd Deus sit.

PVNCTVM I.

I. ACCEDENTEM *ad Deum oportet credere, quia est.* id omnes creaturæ clamant; ac, si per singulas percurras, audies dicentes. *Ipse fecit nos, & non ipsi nos.* Quemadmodum, si perelegantem, imaginem, aut opus aliud insigne perspicias, statim cogitas, à peritissimo artifice, profectum fuisse, & aues illum nosse, ac de ipso quæris: ita cõspecto hoc admirabili cœli terræque globo, quæque in eo sunt, subit animum, esse quoddam primum, & inaspectabile principium, & effectorem, qui non frustrà, sed certi finis gratiâ id opus molitus sit, & assidua gubernet prouidentia: cuius pernoscendi, fruendiq; disiderio meritò exardescas.

I. *Heb.* 11. 6. Omnes creaturæ Deum esse dicunt. *Psal.* 99. 3. Simile.

II. Ergo oculos in altum attolle, & audi, quemadmodum. *Cœli enarrant gloriam Dei & opera manuum eius annuntiat firmamentum. Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientam;* quin *interroga iumenta, & docebunt te, & volatilia cœli, & indicabunt tibi: loquere terræ, & respondebit tibi, & narrabunt pisces*

II. *Psal.* 18. 1. *Iob.* 12. 7.

maris. Respondebunt autem: *Quis ignorat quòd omnia hæc fecerit manus Domini?* O audiam hasce voces, & ferar in auctorem totus

III. Inuitatio ad laudã-dum Deũ. *Dan.*3.57. *Isai.*12.6. III. Quin prouocabo creaturas omnes ad laudandum opificem suum: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula. O habitatio Sion! exulta & lauda, quia magnus in medio tui sanctus Israel.* O anima mea, ascende tanquam super speculam & contemplare quicquid est, et vide, quia in medio omnium Deus est, vt in singulis cognosci valeat. *Act.*14.16. *Non enim sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de cœlo, dans pluuias & tempora fructifera, implens cibo, & lætitia corda nostra.* Gratias agam quod hanc sui cogitationem impertiuerit,

PVNCTVM II.

1. Homo ex se Deum cognoscit *Psal.*138.6 *Psalm.*4.7 QVÒD peculiariter ex homine ipso, tanquã minori mundo cognoscatur Deus, iuxta illud *Mirabilis facta est scientia tua ex me.* In primis, *signatum est super nos lumen vultus tui, Domine, dedisti lætitiam in corde meo.* Hoc est, lumen rationis, tanquam splendor quidam Diuini vultus, ab eo procedens, per quod cognoscimus, quid sit bonum, & amplectendum, ac præcipuè ipsum, qui est summum bonum, & regula in nostris actionibus omnis bonitatis. Nam proprium est, & solius hominis, præ cæteris creaturis corporeis, vt Deum cognoscat.

2. Ex potentijs & sensibus. 2. Hoc lumen consequitur inclinatio homini indita, ad bonum cognitum prosequen-

um, ac proinde ad rectè viuendum secundùm rationem, ac præcipuè ad Deum amandum, quę prima, ac summa rectitudo, vnde cæteræ actiones regulantur. Huius luminis fulgurationem prohibent peccata illud obnubilantia, & simul lætitiam cordis, quæ ex testimonio bonæ conscientiæ solet oriri, ac potissimùm ex dilectione Dei; nam fructus Spiritus sunt charitas, gaudium, pax. Contrà autem ex malefactis oritur aculeus conscientiæ. Gal. 5.22.

3. Deinde ipsa corporis humani architectura, partium innumerabilium proportio, connexio, officia, tum sensuum, ac potentiarum externarum ac internarum mira varietas, in vnũ conspirans finem, planè supremum quendam Architectum digito demonstrant; vt verè David: *Omnia ossa mea dicent, Domine quis similis tibi?* 3. Ex corporis structura. Psal. 34.10

4. Sed præ his, Spiritus ipse immortalis corpori inspiratus, ducit hominem in supremi ac purissimi Spiritûs notitiam, quo mundus iste continetur, ac viuificatur, de quo scriptum est: *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum, & qui continet omnia, scientiam habet vocis:* præbens nimirum lumen, vt ex effectis suis cognoscatur, & prædicetur Deus. Igitur in spiritu hominis considerandæ sunt tres nobilissimæ potentiæ, *Memoria, Intellectus, & Voluntas*, quarum operationes minimè sunt corpori alligatæ, sed exspatiantur libere ad cœlos vsq;, & naturæ abdita rimãtur, quò sensus ipsi nõ perueniunt, excogitant artes, inueniunt di- 4. Ex spiritu hominis. Sap. 1.17.

ciplinas, rerumq; agendarum, ac moderandi hominum ipsorum mentes modum rationemq; reperiunt. Ex quibus efficitur, hominis animũ extra ordinem corporeorũ esse immaterialem, inuisibilem, atq; immortalem, qui proinde corpore soluto, subsistat ipse, atq; permaneat.

5. 5. Hinc idem ipse noster spiritus intelligit, necessariò esse alium quendam spiritum, ex quo ista participet, siquidem ea non habet ex se, & qui similiter totum mundum regat, impertiatque vitam, & motum, tametsi non vt forma, aut pars ipsius mundi; & qui tandem sine mundo esse possit, vt ante illũ fuit, multò meliùs, quam anima sine corpore. Namq; hæc naturali caret perfectione, cùm exuta est corpore. *Verè Domine, mirabilis facta est scientia tua ex me.* Psal. 138. 6.

PVNCTVM III.

1. Motus sublunares Deum demonstrant.

NON solùm bona vtriusq; mundi, magni & parui, sed mala etiam nos in Deum ferunt. Terrores de cœlo, fulgura, fulmina aëris iniuriæ, & intemperies, maris tempestates, terræ motus, morbi, bella, fames, & quicquid ingruit malorum, dum, velut naturali instinctu permouent ad quærendam ex alto opem, quasi arrepta manu ad Deum nos ducunt: quare sapienter & piè Iosaphat Rex: *cũ ignoremus quid agere debeamus, hoc solùm habemus residui, vt oculos nostros dirigamus ad te.* 2. Para. 20. 12.

2. Pugnæ in corpore.

2. Deinde, in ipso quoque paruo mundo, interna pugna carnis & spiritus, passionum & rationis, pronitasq; ad peccandum, admo-

nent

nent nos ſupremi opitulatoris Dei, ad quē oporteat confugere, modò vincere velimus. Quamobrem homo inter proſpera & aduerſa conſtitutus, ex vtriſque ad Deū contendat: Dum bona ab vno Deo auctore recognoſcit, mala autem non niſi eiuſdem ope amoliri poſſe confidit, quod eſt *pugnare*, vt ait Paulus, *per arma iuſtitia, à dextris & à ſiniſtris*, & ex vtriſque, ſiue bonis, ſiue malis, fructum capere cognitionis Dei. 2.Cor.6.7.

Hæc viua notitia, quòd Deus ſit, & aſsidua eius veritatis memoria, frænum eſt vitiorum, calcar virtutum. Atteſtatur Dauid: *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.* quid autem inde conſecutum? *corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in ſtudijs ſuis.* Nam ſi in aliqua Republica nec ſuperiorem, nec vindicem eſſe vllum homines intelligerent, planè in vitia diffluerent; ita niſi credant, & præ oculis habeāt, Deum eſſe. *Sic*, inquit Iob, *viæ omnium qui obliuiſcuntur Deum.* Contrà verò: *Memor fui Dei, & delectatus ſum, & exercitatus ſum; defecit ſpiritus meus.* Porrò peccatores *confitentur, ſe noſſe Deum, factis autem negant.* Ego & verbo, & opere confitebor Pſal.13.1. Iob.8.13. Pſal.76.4. Tit.1.16

MEDITATIO II.

Quòd Deus ſit æternus, & Qui eſt.

PVNCTVM I. 1.

1. EST æternus; quod ſignificatur illo Dei nomine: *Qui eſt.* nam Moyſi quærenti Deus AEternus.

nomen ipsius, qui apparebat in rubo, respondit. *Ego sum, qui sum. Et dices Filiis Israel: Qui est*, misit me ad vos. Vocatur ergo: *Qui est*: quia nunquam non est. Fuit ergo ante mundum, & omnem creaturam, non paruo aliquo interuallo, sed si annorum millia millionum fingas, ante illa fuit, quia semper fuit, vnde & vocatur: *Antiquus dierum*; quia quidquid aliquando cœpit esse nouum est.

Exod. 3. 14.

Ante mũdum.

Dan. 7. 9.

2. Deinde perseuerat esse absque mutatione vlla, & variatione: quod est, verè & simpliciter esse, quippe nullatenus deficiente ipsius esse, vnde iure vocatur *Qui est. Ego Dominus, & non mutor, & apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.*

2. Immutabilis.

Mala. 3. 6.

Iacob. 1 7.

3. Postremò; *Erit semper. Tu Domine idem ipse es, & anni tui non deficient.* Atque hæc est æternitas, fuisse semper, vt non cœperit aliquando esse, & desiturum esse nunquam, vt nihil ei decedat, vel accedat, quia vtrumque est imperfectionis, nam, si accedat, non habuit esse perfectum, si decedat aliquid de esse, fiet imperfectum esse.

3.

Psa. 101. 28. sine fine.

Glorificabo igitur ipsum cum cælestibus choris supplici confessione dicens: *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, Qui erat, Qui est, & Qui venturus est.* Et quia peccator, quantum in se est, vellet quodammodo Esse Dei destructum, quò impunè peccaret, dolebo, me fuisse talem; gaudebo autem de ipsius æternitate.

Apoc. 4. 8.

PVNCTVM II.

1. QVòd solus Deus sit æternus, quia essentialiter est *Qui est*, vnde dicitur; *qui solus habet immortalitatem.* Res cæteræ ex se ipsis habent, vt non sint: vnde ab alio debent accipere, vt sint: nempè à Deo, *Qui est*: & illo subtrahēte manum, recidunt in suum nihilum. *Vanitati creatura subiecta est, & sicut vestimentum omnes veterascent; Auferes spiritum eorum & deficient, & in puluerem suum reuertentur, substantia mea tanquam nihilum ante te* 1.
Dei esse à seipso.
1. *Tim.* 6.16
Rom. 8.20.
Psal. 13.9.
Psa. 101.27.
Psal. 38.6.

2. Hoc est fundamentum veræ humilitatis, & submissisimæ subiectionis erga Deum: Diffidentiæ sui, fiduciæ in Deo, contemptus proprii, & Diuinæ excellentiæ admirationis. Nunquam efferetur ob vlla bona, qui seriò cogitauerit, quid sit ex se. 2.

PVNCTVM III.

EÒ quòd DEVS est, *Qui est*, continet in suo Esse omnes perfectiones absque compositione, modo simplicissimo & perfectissimo vt præ illo creata omnia *sint quasi stilla situlæ, & quasi momentū statera*, vt dicit Isaias. Tanti sunt res, quæ corda mortalium ad se rapiunt, posthabito ipso Deo! quin potius illi adhæresco, *Qui est*, vt, non deficiam, vt in eo omnia possideam, omnium post hac creaturarum *detrimentum faciam, vt illum lucrifaciam.*
Dei esse excedit omnia.
Isa. 40.15.
Exod. 6.3.

O *Qui es*, qui nomen hoc ineffabile nō Abraham, Isaac, & Iacob sed Moysi manifestasti pro

ſingulari beneficio: fac, illius vim penitus intelligam, vt poſt odorem illius curram.

MEDITATIO III.

Quòd Deus ſit infinitus & incomprehenſibilis.

OPPORTVNE conſideratio infinitatis & incomprehenſibilitatis DEI ſuſcipitur, vt circa Deum humana mens non præſumat, quãdo nouerit, eũ non poſſe comprehẽdi. Sunt porrò duo modi aliquid efformandi, vel appoſitione, vel detractione. Pictor apponendo colores figurat imaginem; ſculptor detrahendo à rudi ligno, aut lapide ſegmenta. Sic Deum cogitare poſſumus; vel tribuendo ipſi perfectiones, quarum veſtigia conſpiciuntur in creatis; atque ita vocando bonum, ſapientem, iuſtum; vel amouendo ab ipſo imperfectiones creaturarum, dicendoque ipſum infinitum, incomprehenſibilem, immenſum. Eſt doctrina Areopagitæ de Myſtica Theol. cap. 3. & de diuinis nominibus cap. 7. Ac de hoc ſecundo modo cognoſcendi Deum procedit iſta meditatio.

PVNCTVM I.

DEVS non eſt, vt quæ ſenſibus percipi poſſunt; non pulcher, vt aſtra; non lucens, vt ſol; non magnus, vt corpora; non ſuauis vt cibi & concentus; non denique, vt ali-

quid istorum: sed supra hæc. Quare ipse ait: *Cui similem fecistis Deum, & cui assimilastis, & adæquastis me, dicit sanctus? dicant omnia ossa mea: Domine quis similis tibi?* Isai. 40. 18. 25. Psal 34. 10. & 85. 8.

PVNCTVM II.

A SENSIBVS externis ad internos transi, vel etiam ad intelligendi vim, tum hominis, tum Angelorum. Nihil est eorum Deus; nec qualia sunt, quæ ab illis, capiuntur; sed supra illa. 1.

2. Proinde cogitabo, quòd cognitio Dei in hac vita, & ex creatis, dicitur caligo & nebula, nam, cùm supremum attigeris gradum: id tandem intelligis, non esse Deũ, vt ista; sed supra ista: quod non est scire, *quid sit*; sed *quid non sit*. Et hoc est, quòd *Moyses* dicitur *ascendisse ad caliginem, in qua erat Deus.* Et *ingressus in medium nebulæ ascendit in montem.* Et *Dominus dixit, vt inhabitaret in nebula.* Quia etsi *lucem, inhabitat,* at *inaccessibilem.* Exo. 20. 21. 24. 18. 3. Reg. 8. 12. 1 Tim. 6. 16

3. Igitur non est bonus iustus, non sapiens, non potens, non aliquid eorum, quà homo aut Angelus esse potest, aut quale intelligit: sed quid inæstimabiliter maius. Vnde Iob; *Ecce Deus magnus, vincens scientiam nostram.* Nam si, vt ait Sapiens: *difficile æstimamus quæ in terra sunt; & quæ in prospectu sunt, inuenimus cum labore: quæ in cœlis sunt, quis inuestigabit?* In hac caligine & nebula libenter morabor, gaudens, quòd tantus sit Deus meus, vt non sim sufficiens cognoscendo. Supplebo amando, 3. Iob. 36. 26. Sap. 9. 16.

do, quod minus valeo intelligendo. Suspirabo ad illum statum quando *non iam in ænigmate; sed facie ad faciem cognoscam: sicut & cognitus sum.*

1.Cor.13. 12.

PVNCTVM III.

1. NON solùm Deus non est vt creata quantumuis perfecta; sed est infinitè supra illa in quouis genere perfectionis, quod est dicere: nec solùm est supra omnia, sed infinitè supra omnia,: *Magnus Dominus & laudabilis nimis; magnitudinis eius non est finis.* proinde & incomprehensibilis; nam Angeli, cum sint substantia & virtute finiti, quod infinitum est comprehendere nequeunt. Et ita quando etiam reuelata facie cernitur, non potest comprehendi. Quo sensu Apostolus dixit: *quem nemo vidit vnquam, sed nec videre potest*

Psal.144.3. Prou.3.25.

1.Tim.6. 16.

2. Vbi aduerte, quòd in secundo puncto etiam dicebatur Deus non posse capi; sed id ex comparatione creaturarum: at modò consideratur incomprehensibilis simpliciter; etiam, cùm in se ipso clarè cernitur in gloria: quia creata intelligentia, etsi potest eleuari atque sustolli, vt non iam ab effectis, sed ipsam in se cognoscat diuinitatem; tamen, quia creata est & finita, non potest exhaurire cognoscendo infinitatem eius in Esse

3. Hinc est, quod Seraphini apud Isaiam ex senis alis. *duabus* tantùm *volabant, duabus autem faciem Dei, & duabus alijs pedes operiebant:* quia Deus incomprehensibilis est, tum

ex effectis suis, tum ex facie sua, quando etiam illam datur conspicere: pedes sunt creaturæ ab eo conditæ; facies autem, visio beatifica: vbi cernitur sicut est: sed in vtraque cognitione opertus est: quia ex effectis non intelligimus, quid sit; sed, quòd ex ijs non sit, quæ sensibus, aut mente percipiuntur. In visione autem clara etiam latet incomprehensibilis Maiestas; quatenus exæquari intelligendo, nisi à se ipsa, non potest: vt nec infinitum à finito.

PVNCTVM IV.

1. Æstimandum est beneficium, quòd Deus nobis de se reuelauerit; tum ista, non excedentia humanum lumen, quò certius & sine errore à nobis perciperentur, tum alia, supra captum. *Incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi*, & ad hoc misit filium: *Vnigenitus qui est in sinu Patris, ipse enarrauit.*

1. Dei bonitas in reuelando. *Psal.* 50.8.

Ioan. 1. 18.

2. Hinc gaudium concipiam de tanta gloria Dei mei; gratusque existam, quòd se mihi reuelârit. Deinde excitabo, exerceboque fidem, ideò credens, quia ipse reuelauit. 2.

3. Denique spem illuc perueniendi, vbi non ampliùs in ænigmate, sed apertè credita conspiciam facie ad faciem. Quin in hac vita assequi possum clariorem mysteriorum intelligentiam; dum studeam mentis puritati. Nam *beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt.* 3.

Matt. 5. 8.

MEDI-

MEDITATIO IV.

Quòd sit vnus Essentia, trinus Personis.

PVNCTVM I.

I. Deus noster vnus est.

1. QVÒD sit vnus essentia. 1. quia vnum est summum bonum, in quo sunt omnes rationes boni. nam, si aliud ab illo esset tunc careret ea ratione boni, quâ alterum ab ipso differret; ita non esset omne bonum; sed limitatum, ac proinde, non esset Deus. 2. In hac veritate fundatur debitum amandi Deum ex toto corde, & supra omnia, quia ipse est vnum, summum, atque omne bonum, de quo participant creaturæ, quod habent bonitatis. Et ita sicut ex Deo sunt bonæ, ita propter illum diligenda bonitas ipsarum, non aliter; quod est amare ipsum bonum creatum in suo fonte potius, quàm in se ipso: amatur enim in se ipso, non in Deo: quando ratio amandi, non est Deus ipse, sed sistit affectus in bono creato secundùm se, quod facit omnis peccans; vnde dicitur, *frui vtendis* à D. Augustino: frui enim est, ibi quiescere, non aliò referre; oportet autem vti bono creato ad fruendum bono increato.

2. Deus vnus & solus.

2. Quia vnus tantùm Dominus, & gubernator mundi esse potest: alioqui, si plures, dissidere possent voluntate, & alter alteri repugnare: ex quo mundi ordo non subsisteret.

Omne enim regnum in se diuisum desolabitur. quòd si subordinatus vnus esset alteri; iam non esset Deus, qui subijceretur: quia nec supremus Dominus. In hac veritate fundatur præceptum illud: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruies. Nemo potest duobus Dominis seruire*: quia possunt contraria præcipere; vnde oportebit vni obedire, & alterum contemnere. est igitur vnus Deus, vnus Dominus; vni seruiam. Luc. 11. 17. Deut. 6. 13. Mat. 6. 24.

III. vnus supremus legislator, & Iudex, & finis vltimus esse debet. si plures legislatores: cuinam conformari oporteret? Si Iudices: nulla foret suprema sentẽtia; si plures fines: vnus non expleret, satiaret ve hominẽ: & sic neuter esset finis vltimus. In hac veritate fundatur, quòd vna esse debet nostra intẽtio, & in vnum tendens. Colligam, quàm infelices sint Idololatræ, qui vnum Deum ignorant. Item qui, cùm non ignorent, ventrem, aut pecuniã pro Dijs colunt. Studebo cogitationes, desideria, studia omnia in vnum dirigere; *quid turbaris erga plurima? Vnum est necessarium.* Complectar omnes charitate non ficta, quando vnum omnes habemus Deum, principium, finem: *Numquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque nostrûm fratrem suum?* III. Deus legislator supremus. Luc. 10. 41. Mala. 2. 10.

PVNCTVM II.

QVòD sit trinus Personis. Hîc debet captiuari intellectus in obsequium fidei. licet autem ita ratiocinari: Deus, est infi- Deus vnus & trinus.

nitum bonum, in quo sunt omnes creaturarũ perfectiones eminentiùs, absq; imperfectionibus earundem: Igitur est *vnum*, sine diuisione; quæ est imperfectio; & *plures* sine diuersitate; quæ est etiam imperfectio; nam, quæ diuersa sunt, eorum quoduis caret alterius bono. Habent ergò vnam essentiam, sapientiam, potentiam, voluntatem, & quidquid boni est; nec in eo diuiduntur: sunt tamen plures, quò bono etiam societatis inter se fruantur; & plures sunt per communicationem; quâ Filius à Patre, & ab vtroque accipit Spiritus sanctus Diuinitatem: Sicque illud etiam bonum in Deo reperitur, quod semet cummunicat, non ad extra tantùm, per quandam participationem limitatam; sed intra etiam, per totius substantiæ communicationem.

II. affectus. II. Hinc primò concipiam admirationem ex incomprehensa Maiestate: cuius si sapientia, & iudicia incomprehensibilia sunt, quomodo non eius Esse & Diuinitas? Domine adauge fidem, quò valeam intelligere: intelligam, vt amem.

III. III. Deinde concipiam gaudium de arctissima illa vnitate inter Diuinas personas: quibus associari, & vnum fieri, pro modulo, cupiam. Nam & Christus ita orauit: *vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus.* Id etiam fiet, si quèadmodum Patris, & filij, & Spiritus sancti est vnum sentire, & velle: ita meum sit idem cum illis per omnia. Fiam etiam vnum cum superioribus meis, qui locum Dei tenent, confor- *Ioan.* 17. 11.

mitate iudicij & voluntatis: item cum fratribus meis, idem sapiendo, & dicendo. Quare exprimam viuam imaginem illius vnitatis & amicitiæ, qua inter se Diuinæ personæ communicant.

PVNCTVM. III.

I. MOdus processionis diuinarum personarum. Pater intelligendo seipsum, clarè, & perfectè, format sui imaginem adæquatam; non accidentariam, vt quam format homo rei conceptæ; sed substantialē, quæ sit eadem cum substantia Patris intelligentis; quòd in Deo nihil accidentale esse possit. Hæc igitur imago, vt prodiens à PATRE concipiente seipsum dicitur, & est FILIVS: Est etiam Verbum, quia mentis quidam partus; & Sapientia, quia per notitiam, qua se PATER comprehendit, exprimitur. Hinc *splendor gloriæ, & figura substantiæ eius, & imago inuisibilis* nominatur.

I. Modus cōsiderandi mysterij.

Heb. 1.3. *Colos.* 1.15.

II. Rursum PATER hanc sui imaginem contemplans, in eaque communicatam cernens omnem suam perfectionem substantialiter; fertur in illam amore adæquato, hoc est, infinito. Et vicissim Verbum cernens in Patre eandem naturam, tanquam in principio cōmunicante, pari impetu amoris impellitur: isque impetus reciprocus SPIRITVM SANCTVM spirat. Est enim ille impetus cōmunicatiuus illius ipsius boni, in quod fertur; & cōmunicando producit tertiam personam diuinitatis, quę vocatur Amor, quia amando producitur, & est amoris quasi termin⁹, seu amor terminat⁹. Nā

II.

& in creatis sicut intelligendo producitur verbum, seu conceptus expressus; ita amando producitur quædam in rem amatam siue propensio, siue magis quies, sed in creatis vtrumque est accidens; in Deo autem est ipsamet Dei substantia.

3. 3. Igitur ab vna substantia quam Pater in se habet, & ex se: Filius autem & spiritus sanctus per communicationem, dicuntur omnes tres, & sunt vnus Deus, vnus creator, vnus sanctificator, vnus glorificator. Sunt autem ab æterno omnes, quia non liberè, sed naturaliter eò quòd est Pater, generat: ipseque, & Filius spirant. Idcirco nulla est inter personas prioritas existentiæ; sed ordo tantùm processionis. Quia verò omne ac infinitum bonum in se continent, non opus habent creaturis ad partem aliquam felicitatis: sed sui boni inamissibili possessione beatæ sunt: quo fruuntur comprehendendo inuicem, & amando ex omni æternitate.

Colloquium ad Patrem.

I. Cũ Patre. *Isaia 66.* I. Approbando quod ait; *Nunquid ego; qui alios parere facio, ipse non pariam?* parit autem vnicum non plures filios: quia est generatio adæquata; qua totum esse communicat; non simile, sed idem omnino: Neque idem pluribus communicare potest generando: quia vna est tantùm sui ipsius notitia, & comprehensio, qua gignit; non alia, atque alia; & ita semel dicit PATER, quod cõprehendit; non sæpius:

proindeque vnum est tantùm illius Verbum, & Filius.

II. Porro ; ô Pater æterne, quantopere tibi complaces in hac generatione, in hoc Filio? Nã si *filius sapiens lætificat Patrem*, quantò hic magis te, cùm sit ipsa sapientia? ideo in Iordane, & in monte testificatus es: Quia *hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Et ad ipsum ais, *Filius meus es tu: ego hodie genui te.* istud *hodie* omnem continet duratio nis differentiam, præteritum, præsens, & futurum : quia æternitatem significat. Ergò ab æterno, & nunc, & in perpetuum gignis filiũ! quia semper manet & est illa notitia, & comprehensio, qua procedit ex te Filius. Quin in nobis, postquam mens nostra formauit verbũ intelligendo, dum hoc permanet, à mente formante procedit, desinit autem cùm mens desinit formare. Tu autem, PATER æterne, nũquam desinis, neque desinere potes comprehendere te ; atque ita producis verbum indefectibile, prout tu ipse es: *Verbum enim Domini manet in æternum.* Hæc est paternitas, à qua *omnis paternitas nominatur in cœlo, & in terra.* Ad exemplar istius nos quoque efficimur adoptione filij, fratres autem Christi. O totus mundus transeat in adoptionem tuam, Pater æterne. ô Pater luminum, cuius splendor est filius tuus: per hunc, & propter hunc illumina cor meum, vt *cognoscam te verum Deũ, & Filiũ tuũ Iesum Christũ:* quo sim filius lucis & aliquãdo te videã in lumine tuo facie ad feciẽ.

II.
Prou. 10. 1.
Matt. 3. 17.
Psal. 2. 7.

1. *Pet.* 1. 25.
Ephes. 3. 15

Ioan. 17. 3

Colloquium ad Filium.

O Fili æterni Patris, & Fili vnigenite; quã tibi congaudeo de hac Filiatione, qua es vnus Deus cum Patre! Verè & vnigenitus: nõ modò quia vnus; sed quia nec esse plures potuerunt: quia non ex parte filius, sed ex toto, Deus de Deo. Tu vera imago Patris, totũ adæquatè repræsentans: quia per id es imago Patris, per quod Pater est Deus. Ille enim, dũ cõtemplando se, exprimit sui verbum, & imaginem: suam tibi diuinitatem impertit: vt per hanc ipsam tibi communicatam repræsentes Patrẽ, à quo accepisti diuinitatẽ. Quare tu es imago consubstantialis, Patriq; æqualis: Quòd si vnigenitus & hæres. Verè vnicus heres; qui totum, quod habet Pater, accepisti. ô sim ego ex participib⁹ tuis. Vtiq; si filius existã, etiã hæ-
Rom. 8. 17. res; sicut dicit seruus tu⁹: *Quòd si filij, & hæredes: Hæredes quidẽ Dei, cohæredes autẽ Christi.* O vnigenite, quies in sinu Patris: & nũquam ab eius recedis sinu, ibi penetras secretũ Diuinitatis, & planè comprehẽdis; ibi amas pro eo, quod est infinitum bonũ, ibi gaudio frueris tanto quantus est Deus. ô sinus tantò melior, quàm Abrahæ! ô illic recipi merear, atque in idipsum requiescere! Memento quòd dixeris: *Volo vt vbi ego sum, illic sit & minister meus.*
Ioan. 12. 26.

In hoc sinu existens, & amori Patris tui indulgens, vnà cum illo producis Spiritum sanctum, qui est Amor vtrique consubstantialis. ô spiratio beata! ô amem! ô spirem amorẽ! Flãmescat igne charitas, accẽdat ardor proximos.

Colloquium ad Spiritum sanctum.

TV es per excellentiam Spiritus, vitam à Patre & Filio accipiens, qua illi viuunt, quæ est Diuinitas ipsa: accipiendo autem gaudes, prout illi dando, omnes pari & vno gaudio gaudentes, quia vnus estis Deus, & de vno gaudetis bono, quod ipsimet estis.

Procedis, vt impulsus quidam, quia amando spiraris à Patre & Filio: sed non ideo foras prodis, sed in vtroque manes; procedis enim vt amor Patris ad Filium, & vicissim Filij ad Patrem, &, cùm intra Deum procedas, & in eo maneas necessariò es Deus.

Vocaris *Sanctus*, quia es amor diuinus, qui est vera sanctitas, certé nos eò sancti sumus, quòd Deum amamus, sicut oportet. Huius igitur amoris inspirator, cùm sis ipsemet amor, singulariter *sanctus* diceris, quippe fons sanctitatis.

Vocaris per excellentiam *Donum, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis*. Tu ergò donaris nobis, quando charitas donatur. Dona te mihi libenter, liberaliter, dilata cor meum, vt impleatur à te, & de te. Rom. 5. 5.

PVNCTVM V.

QVòD oratio mentalis ad similitudinem istius mysterij conformari debet. 1. vt mens Deum, quoad fieri potest, perfectè concipiat intra se ipsam, & in ea contemplatione per- 1. De mentis oratione ad similitudinem Trinitatis.

perseueret. 2. vt in apprehensam bonitatem
2. totus ferar per amorem, eique inhæream. Vt
Can. 3. 4. sponsa, *inueni quem diligit anima mea, tenui*
1. Ioan. 3. 2. *eum, nec dimittam*. Hinc sequetur fruitio, & gaudium, quale promittitur in cœlo, ex simi-
1. Cor. 13. 9. litudine diuina. *Ibi enim similes Deo erimus, quia videbimus eum, sicuti est*; quam similitu-
3. dinem nunc ex parte assequi possumus, sicut *ex parte cognoscimus, & ex parte propheta-mus*. 3. sicut diuinæ personæ ineffabiliter sibi inhærentes, vnum habent velle, & sentire; ita ego per hanc cum Deo internam communicationem non aliud velim, quàm quod ille. Et quia Deus sic intra se sibi sufficientissimus est, vt tamen ad creaturas se diffundat; ita ego cupiam aliis quoque prodesse. Hoc vocatur otium animæ, quia vacat strepitu, & solicitudine exteriorum; & est negotium omnium
Psal. 45. 11. præstantissimum, ad quod inuitamur: *vacate & videte, quia ego sum Deus*.

1. Ioan. 5. 7. *Tres* igitur *sunt, qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus*: ipsi testificantur de se, vt in mundi creatione & præcipuè hominis, *quem fecerunt ad imaginem &*
Gen. 1. 6. *similitudinem suam*, in Christi Baptismo, & transfiguratione.

MEDITATIO V.

Quod Deus sit infinitè perfectus.

PVNCTVM I.

Deus perfectissimus. PERFECTVM dicitur, cui nihil deest, quod ei cómunicari posſit, & debeat: Deus autē

proculdubio perfectus est, ac proinde habet, quæ ei conuenire possunt: conuenit autem ipsi omnis omnino ratio Entis, quo fit, vt omnis in illo sit, siquidem est Ens perfectum, cui nihil deest, quod ad eius perfectionem faciat. Differt igitur à creatura, quacunque etiam posibili, quòd hæc, cùm limitata sit, perficitur certis rationibus. Deus autem cum sit Ens illimitatum; non potest concipi perfectus, nisi omnia in se contineat. Quare dicitur: *ex ipso, & per ipsum & in ipso sunt omnia.* Deus meus, & omnia, cur quæram aliquid extra te, quando in te habeo omnia? in Deo igitur sunt tanquam in Ente simpliciter perfecto, & simul tanquam in Idea & principio efficiente, ex quo omnia: agit enim vnumquodque, secundùm quod habet in se: quia nemo dat, quod non habet, habet autem Deus omnia eminentiori modo, quàm sint in seipsis. *Rom.* 11. 36.

PVNCTVM II.

ET *reliqua huius Medit.* Speciatim in Deo sunt omnes perfectiones corporum inanimatorum, ac proinde potest sine illis agere, quidquid illa agunt. Deinde viuentium, sentientium, & intellectualium creaturarum; omnes autem sunt in Deo vna simplex infinitaque perfectio, vti in aureo nummo continentur multi minuti, nam si distinguerentur, vna excluderet alteram, & singulæ finitæ essent & limitatæ. Sic enitar omnes meas actiones, quasi vnum facere per intentionem, qua soli

In Deo eminenter perfectiones creaturarum.

Deo placere in omnibus velim. *Si oculus tuus*
Matt. 6.22. *simplex fuerit, totum corpus tuum lucidũ erit.*
Item in quouis bono opere plures iungam af-
fectus bonos qui me ad id impellant, vt vnica
actio sit multiplex virtus.

MEDITATIO VI.

Quòd Deus sit summè bonus.

BONITAS est duplex, naturalis, & mora-
Gen. 1.31. lis. de priori: *Vidit Deus omnia, quæ fecit, &*
erant valdè bona, habebant scilicet, quicquid
naturæ cuiusq; cõueniebat, quo fiebant ama-
bilia. Moralis autem bonitas inest actionibus
liberis, vt debitè fiant, & ex recta ratione. Cæ-
terùm Deo hæc etiam bonitas est naturalis, &
essentialis, cùm homini sit aduentitia, ab eaq;
possit deflectere.

PVNCTVM I.

Dei bonitas in tribus. QVÒD Deus est summè & infinitè bonus.
1. quia omnem rationem bonitatis in se
cõtinet, sicut & essendi. Vnde ad Moysen Deus,
1. *ostendam tibi omne bonum*. 2. quia per essentiã
Exo. 33.19. habet, ac proinde indefectibiliter. 3. quòd cre-
2. aturæ, præ illo, non sint bonæ, sicut nec sunt:
nam limitata est bonitas illarum, & partici-
3. pata, ac defectibilis. quare Christus. *Nemo bo-*
Luc. 18.19. *nus nisi solus Deus.* & apud Iob: *Inter sanctos*
Iob. 15.15. *eius nemo immutabilis, & cœli, non sunt mundi*
in conspectu eius. Hinc quiuis coram Deo hu-
Isa. 6.3. miliari debet licèt sanctus: quia *Sanctus, San-*
45.5. *ctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum.* Non

est

…sanctus, vt Dominus, nec est alius extra te. 1. Reg. 2. 2.
…nctitas autem est bonitas moralis.

PVNCTVM II.

SPECIALLIVS licet discurrere per singulas virtutes, easque in Deo cogitare, absq; imperfectionibus simulq; vnitas: nam hoc habẽt virtutes, vt quando ad summum veniunt, sint inuicem connexæ & colligatæ, trahantque se mutuò, vt annuli in catena. Deinde quòd virtutes in Deo sunt exemplar nostrarum: quare nostræ eò sunt perfectiores, quò exemplari diuino similiores. Cæterùm solent quatuor genera virtutum distingui 1. *Moralium*, in quibus spectatur conformatio ad regulam rectæ rationis. 2. *sublimiorum*, quibus aspiratur ad similitudinem Dei, cùm Christus dicat: *Estote perfecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est*. 3. illarum, quæ hominem, iam assecutum illam similitudinem, comitantur, siue ex parte, vt in viris valdè perfectis in hac etiã vita; vel planè, vt, in beatis. 4. Demum sunt ipsa exemplaria virtutum in Deo, qui proinde est etiam largitor virtutum, à quo & peti debent.

1. Idea plenitudo virtutum.

2. Idea reliquarum.

Mat. 5. 48.

PVNCTVM III.

HINC est, quòd duplex illa iustitiæ pars, *declinare à malo, & facere bonũ*, Diuinæ bonitati maximè conuenit. quoad. 1. non potest ipse peccare, nec peccati esse caussa, imò nec in natura assumpta potuit peccare, quòd repugnet bonitati Diuinæ, & infinitæ. Quoad 2. *Fidelis Deus in omnibus verbis suis, & iustus*

Psal. 36. 27. virtutes Dei purissimæ.

in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Et: *Sancti estote, quia ego sanctus sum.* æmulabor hanc sanctitatem, illud memorans: *Perfectus eris, & absque macula cum Domino Deo tuo.* Talem voluit Ecclesiam suam esse *absque ruga & macula.* Et talem laudat, *Tota pulchra es & macula non est in te.* A sanctitate cognomen accipit tertia persona Diuina, vt *Spiritus sanctus* diceretur per excellentiam, & sub hoc nomine tota Trinitas laudatur *Sanctus, sanctus, sanctus.*

Psal. 144. 13. 14. *Leuit. 19. 2.* *Deut. 18. 13.* *Ephes. 5. 27.* *Cant. 4. 7.*

MEDITATIO VII.

Quòd Deus sit, vt summè bonus, ita summè communicatiuus sui.

PVNCTVM I.

BONVM *est diffusiuum sui*, teste Dionysio: Deus autem cùm sit summum bonum, ita maximè cõmunicatiuus sui, quod facit excellenter. 1. Quia liberé pro bona voluntate sua, non coactè. Vicissim ego *voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum est.* 2. Quia nullo suo emolumento: *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.* sequitur autem, *sanctis, qui sunt in terra eius, mirificauit omnes voluntates meas in eis:* quasi dicat, quia non poteram ei benè facere, conuertit voluntatem meam, vt sanctis eius cõbenefacerem pro ipso. 3. Quia summè se cõmunicat pro modo suæ sapientiæ. sic & ego.

De Diuinis nomi. c. 4. *Psal. 53. 8.* *Psal. 15. 2.*

PVN-

PVNCTVM II.

COMMVNICAT se, dans esse naturale rebus, secundùm quatuor gradus, substantiæ corporeæ, viuentis, sentientis, & intelligentis; quos singulos diuersis creaturis tribuit, homini omnes, vt sint tanquam quatuor flumina ex fonte paradisi egredientia, ex summo bono, & irrigantia vniuersum mundum: quæ cùm in vno homine colliguntur, meritò requiritur ab eo, vt Deum amet ex toto corde pro bono corporis, ex tota anima pro bono vitæ, ex omnibus viribus pro bono sentiendi, ex tota mente pro bono intelligendi.

PVNCTVM. III

COmmunicat ampliùs se, dans esse supernaturale, idque quatuor etiam modis. 1. Dans esse *gratiæ*, qua Diuinæ efficimur consortes naturæ, & Filij Dei. 2. Esse *gloriæ* in qua *similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est.* 3. Esse *personale* Verbi diuini, vt homo sit verus Deus. 4. Hoc Verbum Caro factum est, communicatur ineffabiliter omnibus volentibus, in Eucharistiæ mysterio.

Excellentius se cõmunicat.

1. *Pet.* 1. 4.

1. *Ioan.* 3. 2.

Ex his quatuor communicationis modis, duo posteriores soli homini concessi sunt, non Angelis, quæ est prærogatiua singularis. Itaque homo non solùm factus est ad imaginem Dei per naturam, sed est factus imago Dei substantialis per vnionem hypostaticam. O si ego me vicissim totum communicem, red-

dam-

damque Deo, vt, vnde fluxerunt aquæ ad Deũ reuertantur.

Deinde obſerua, quòd cùm conueniret, vt Deus hypocasticè ſe communicaret cuiuis creaturæ, elegit hominem, in quo omnes creaturas ſibi aſſumeret, quòd in eo ſint omnes gradus eſſendi: Ergò omnes laudent illum: & ego præſertim exhibebo me ſanctum, tum corpore, tum ſpiritu, quando in homine ſic honorificauit Deus vtramque ſubſtantiam per vnionem Perſonalem.

MEDITATIO. VIII.

Quòd Deus ſit ſummè amabilis.

BOnum eſt, quod omnia appetunt, vt definit Philoſophus. expetitur autem vel propter ſeipſum, vel propter vtilitatem, vel cauſà delectationis: vnde triplex bonum exiſtit, honeſtum, vtile, delectabile.

PVNCTVM I.

DEVS eſt ſummè amabilis propter ſeipſum, quia eſt ſummè & infinitè bonus; & ipſa bonitas. Et eſt vltimatè propter ſeipſum amabilis, vt non ob alium finem debeat amari, cum ſit ipſe ſummum bonum, ſed alia omnia propter ipſum: ſiquidem eſt fons omnium, & ideò finis vltimus. 1. Sequitur non poſſe amari à creatura, quantum eſt amabilis; ſiquidem eſt infinitè bonus, ſed à ſeipſo tantũ. O amem ſaltem, quantum poſſum. 2 Debere amari ſaltem ſuper omnia alia, & ita *ex to-*

corde, mente, & viribus. 3. In illa bonitate posse spectari varias perfectiones, singulasq; infinitas, quasi totidẽ motiua amandi ipsum: est enim totus desiderabilis. 4. Quam detestabile sit odisse Deum, in quo nihil odio dignum. vnde Dominus ait: *oderunt me gratis;* sine causa; nam quando etiam punit, amabilis est illius iustitia. *Ioan. 15. 25.*

PVNCTVM II.

EST amabilis etiam ob vtilitatem nobis ex illo prouenientem. 1. Propter esse naturale acceptum, & quod res omnes in vsum nostrum procreauerit. Cogita, te audire singulas tibi dicentes: *Da, & accipe, & iustifica animam tuam*: accipe me ipsam, tanquam Dei munus, & vicissim, da animum gratum largitori, sicque iustitiæ partes implebis. *caue, ne sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.* 2. Propter esse Gratiæ & Gloriæ, quod si amorem illi debeo ob naturalia, quantò maiorem ob supernaturalia? si propter temporalia, quid propter æterna? si ob res extra ipsum positas, quid pro eo, quod seipsum fruendum mihi dat? ô anima mea, da, & accipe. 3. Quia omnis ratio boni vtilis, quæ reperitur in creatis, in Deo est perfectiùs, & ab illo impertitur rebus. Si ergo amo creaturas, quà vtiles, ad finem aliquem consequendum, amem ipsum fontem magis, vbi bonum illud vtile est melius, & à quo accipio. *Eccl. 14. 16.* *Eccl. 4. 36.*

Cæterùm motiuum hoc amandi Deum ob

vtilitatem sic vsurpabo, vt non Deum referam ad meum commodum, tanquam ad finem, sed vt illam ipsius Dei bonitatem præcipuè amem, qua ille se in nos effundit.

PVNCTVM III.

DEVS est bonum summè delectabile. est autem delectatio actus quidam animi conquiescentis, & gaudentis de bono possesso: sequitur autem cognitionem, & amorem Dei, per quæ posidetur Deus.

1. Hinc I. DEVS ipse, qui seipsum perfectè comprehendit, & amat, adæquatam infinito bono suo delectationem ex seipso percipit, hoc est, infinitam. Porrò illius delectationis mens creata fit particeps, pro vt plus minus de noti-

2. tia Dei, & amore participat. 2. Oblectatur

Psa.103.31. communicando seipsum creaturis: *Lætatur Dominus in operibus suis.* & : *delecta-*

Prou.8.30. *bar per singulos dies, ludens in orbe terrarum*;

Gen.1.31. quod significat approbatio illa circa creata: *& erant valde bona.* Atque hoc ipso, quòd de nobis delectatur, redditur nobis ipse valde delectabilis, siquidem ait: *deliciæ meæ esse*

Prou.8.31. *cum filijs hominum.* 3. Quæcunque rationes delectabilium insunt creaturis, reperiuntu in Deo perfectiùs. Vnde potest per seipsum absque creaturis nos mirabiliùs delectare; quod & insinuat, quando promittit *centuplum*; quia inæstimabiliter maius gaudium confert relinquentibus terrenas oblectationes propter ipsum, quàm quod afferre possunt

omnia

omnia simul mundi delectabilia. 4. Cùm tam delectabilis sit Deus, & ipse tanta affluat delectatione, & delectabiliter se nobis communicet, & nobiscum sit: planè conuenit, vt delectabiliter ipsi seruiamus. *Iubilate Deo: seruite Domino in lætitia; & introite in conspectu eius in exultatione: non enim habet amaritudinem conuersatio eius, nec tædium conuictus illius, sed lætitiam & gaudium.* &, *hilarem datorem diligit Deus.* Disce, quàm abominabile sit, ob delectationem ex creaturis, posthabere summũ delectabile, & infinitum. Et sunt, qui sic agũt; innumerabiles. *Absit à me. Ego in omnipotente delectabor:* & *exultabo in Deo Iesu meo.* 4. Psal. 99. 2. Sap. 8. 16. 2. Cor. 9. 7. Iob. 27. 18. Haba. 3. 18.

MEDITATIO IX.

Qualem charitatem Deus habeat.

AMOR tres habet actus. 1. est *beneuolentiæ*, qua bene volumus amato, & in eo, quod habet, acquiescimus. 2. *concupiscentiæ* in rem, quam alicui, vel nobis cupimus. 3. *amicitiæ* inter plures, ob bonum, in quo communicant; quod si supernaturale sit, dicitur *charitas* ex his oritur *beneficentia* erga *amatum.*

PVNCTVM I.

De Amore Diuino erga seipsum.

1. DEVS Amore beneuolentiæ amat seipsum, quantũ est mabilis infinita eius

bonitas, qui amor rectissimus est & debitus; non vt amor proprius, quo creatura amat se præ Deo, illius postponens voluntatem. nempe amor in creaturam debet esse subordinatus amori in summum bonum, alioqui vitiosus est. 2. Inter diuinas personas est amor amicitiæ perfectæ. nam sunt æquales, & communicant in bono infinito, & habent vnum velle, quin vnum intelligere, & operari.

Gaudebo, quòd sit aliquis amor, quo Dei bonitas ametur, quantum est amabilis, nempe Diuinus, quo se Deus amat.

Deinde gratulabor mihi, quòd ex illo amore oritur, vt etiam amet nos, quasi quid sui. Ita vicissim amor noster erga Deum vrgere debet nos ad amandum proximum, quem ille sic amat; amor enim noster debet esse participatio Diuini: ergo sicut ille se amando, conuertit amorem in hominem; ita nos, Deum amando, debemus similiter in proximum conuerti.

PVNCTVM II.

QVOMODO Deus amat alia extra se. I. Differt modus amandi à nostro, quoniam Deus amando confert creaturis id ipsum, vnde sint amabiles: quare amare & benefacere in Deo sunt coniuncta. Amando cœlum, stellas, elementa, plantas, animantes, hominem, dedit esse, quod sint, & sic amat spontaneè, non ex necessitate. At ego, Do-

mine.

mine, non valeo sic amare te, vt aliquid tibi conferam; amabo autem sic, vt, quod abs te accepi, totum in obsequium tuum impendam; nec non, vt proximis meis loco tui benefaciam.

II. Amat hominem præ aliis creaturis corporeis; quia homo est ad imaginem Dei conditus, similitudo autem est causa amoris. Hic dupliciter ad amandum Deum excitabor, & quia fecit mihi magna, imaginem sui me faciens, & quia, si *omne animal diligit sibi simile*, quantò magis ego Deum, cuius similitudinem gero, & cui similem esse, tantæ est excellentiæ? Eccl. 13.19.

III. Creaturas irrationales amat Deus amore concupiscentiæ, non amicitiæ, amat eorum, vt seruiant homini, alioqui eas non producturus. Non sunt autem capaces, vt amentur amore amicitiæ, quia non possunt Deum redamare: voluit autem eas creare, vt ex illis, & in illis, homo amaret, laudaretque Deum. *Domine, quid est homo, quòd memor es eius? omnia subiecisti sub pedibus eius: quàm admirabile est nomen tuum!* Psal. 8. 5. Ideo admirabile, quia sic hominem amasti. quot sunt res, in singulis amasti hominem, & ego non te vicissim in singulis amabo? totidem donarem corda, si suppeterent totidem vitas.

)o(

PVNCTVM III

QVòD Deus nihil excludit à suo amore, sed amat omnem creaturam, eò saltem, quòd ab illo habet esse. Diligis omnia, quæ
Sap. 11. 25. sunt: & *nihil odisti eorum, quæ fecisti*: vnde & tribuit singulis, quæ à natura ei cōueniunt. Hominem quoque peccatorem amat, tametsi minimè peccatum eius.

Hinc. 1. petam à Deo, vt remoueat, quicquid ego mali adieci ad bonum naturæ quod
Iob. 10, 8. ipse contulit: *manus tuæ fecerunt me & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repentè præcipitas me?* Abñt: sed tolle à me, vnde me præcipitas. 2. Discam amare omnes, & velle ijs suum bonum; tantùm peccatum odisse:
Matt. 5. 44. *Diligite inimicos vestros, benefacite ijs qui oderunt vos, vt sitis filij Patris vestri, qui in cœlis est.* 3. Imitabor Deum, qui omnia ex amore operatur, sicut ait Sapiens: *Neque odiens*
Sap. 11. 25. *aliquid constituisti, aut fecisti* & Dionysius: Amor est causa omnium rerum, ac, si amare Deus desineret, interirent omnia. Ego vicis-
Cap. 4. de Diuin. Nomin. sim omnia opera mea, vt in charitate fiant, elaborabo, vt suadet Apostolus: alioqui *si charitatem non habuero nihil sum*, perit fructus.
1. Cor. 13. 2.

PVNCTVM IV.

QVòD Deus hominem non solùm amauerit, sed amicum etiam suum fecerit.
I. Amicitiæ autem conditiones sunt istæ I Debet esse inter æquales, & quia creatura infini-

tè inferior est Creatore, quò nos essemus capaces amicitiæ Diuinæ : *maxima & pretiosa nobis promissa donauit , vt per hæc efficeremur diuinæ naturæ consortes.* vnde animam iusti vocare dignatur, *sororem & sponsam*, quæ sunt nomina æqualium, vt passim Filius, imò Deus: *Ego dixi , Dij estis & filij excelsi omnes.* quòd si Dauid iure miratur, quòd Deus hominem constituerit super omnia bona sua, & paulò minus ab Angelis minorem fecerit, quantò istud mirabilius, quòd æqualem Angelis per gratiam, & suæ naturæ consortem effecerit ?

2. Pet. 1. 4.
Cant. 4.9
Psal. 81.6.

II. Amicorum est communicare in bonis vnde illud : amicorum sunt omnia communia. Certè Deus communicat sua iusto, quando naturam, gratiam, & gloriam confert, vt verè vsurpet illud : *omnia mea tua sunt.* At iustus ex parte sua non habet bona, quæ vicissim communicet, n si quæ à Deo ipso acceperit : hæc igitur reddet, agnoscendo ab illo omnia, atque in illius gloriam ijsdem vtendo.

II.
Luc. 15.31.

III. Amici sunt vnum, est alter ego, est vna anima in duobus corporibus , magis est vbi amat, quàm vbi animat. hinc auent conuiuere mutuaque præsentia & colloquio frui, nihil inter se celant. Ita *qui adhæret Deo* per amorem, *vnus spiritus cum illo fit*, teste Paulo. pro pupilla sua iustos habet : *qui vos tetigerit, tangit pupillam oculi mei* , quasi dicat : vos estis oculi mei. Porrò *deliciæ* sunt eius, *esse cum filijs hominum.* Et tandum totum

III.
1. Cor. 6.17.
Zach. 2. 8.
Prou. 8. 31.
Ioan. 15.14.

totum se eis aperit. *iam non dicam vos seruos, quia seruus nescit, quid faciat Dominus eius, vos autem dixi amicos, quia omnia quæcunque accepi à Patre meo, nota feci vobis.* Quid autem, cùm

Iob. 7. 17. *se reuelabit facie ad faciem?* O Domine, *quid est homo: quia sic magnificas eum, & apponis erga eum cor tuum?* O, valeam reddere vicem! sed quod minùs possum Deo exhibere, præstabo proximo meo propter ipsum; imò ipsi Deo in proximo, exercens amicitiæ proprietates, & munia. Præstabo me æqualem & humanum etiam infimis: communicabo libenter cum illis quæcunque habuero, eisque proderunt, tum corporalia, tum spiritualia. Denique fiam cum illis vnum, vt & ipsi cum Deo sint vnum per charitatem.

MEDITATIO X.

De quatuor excellentiis Diuinæ Amicitiæ, & Charitatis.

Ephes. 3. 18. EAE continentur verbis Apostoli: *vt possitis comprehendere, quæ sit longitudo, & latitudo, & sublimitas, & profundum.* Est autem *longitudo* amicitiæ æternitas; *latitudo*, qua neminem excludit, sed omnibus patet; *sublimitas*, in cœlestium bonorum communicatione; *profundum* est abyssus secretorum, quæ amicis patescunt.

Hæ proprietates & excellentiæ non in humana, sed in diuina tantùm amicitia insunt, de quibus aliquid insinuatum in præcedenti meditatione: sed nunc ex instituto.

PVNCTVM I.

AMICITIA & Charitas, Dei sunt æterna ex parte Dei, nam ex quo est Deus, amauit, quos creare constituit; & gratia ac gloria donare, quantũ in se erat, sed præcipuè prędestinatos, vt verè dicat: *In charitate perpetua dilexi te*. ô, si ex quo ego sum homo, amassẽ illum! saltem, ne vlteriùs differam seriò amare amicum tam antiquum. verè monet Sapiens: *Ne derelinquas amicum antiquum: nouus enim non erit similis ei.* Ier. 3. 8. Eccl. 9.14.

Iam qui ab æterno amauit, proculdubio amauit prior: in quo charitas eius commendatur, sicut ait eius dilectus: *In hoc apparuit charitas Dei in nobis, non quasi nos dilexerimus Deum; sed quoniam ipse prior dilexit nos.* Vnde sequitur, quòd non amauerit propter aliquod suum commodum, sed gratis: quia bonus est ipse. Colligit hinc Ioannes: *Nos ergo diligamus Deum, quia ipse prior dilexit nos.* Fiat, fiat. 1. Ioan. 4. 9.

Neque ab æterno solùm amat; sed in æternum. Et *misericordia eius ab æterno vsque in æternum*, vtique & amor. *Quis nos separabit à charitate Dei?* inquit Paulus. Quis efficiet, vt nos Deus non amet? à quo amore accipimus Psal. 102. 27. Rom. 8. 35.

virtutem. *In omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos.* Quòd si à gratia excidamus; pergit amare, dum paratus est in gratiam nos recipere: *Tu fornicata es cum amatoribus mul-* Iere. 3. 1. *tis, tamen reuertere, & ego suscipiam te.* ô Domine ita me ama, & ad hoc ama, vt constanter amem; nec amandi te, cursum interrũpam; multò verò minus in fine abrumpam, sic fiet, vt neque mors, neque vlla creatura præualeat aduersum me. Ioan. 13. 1. *Cùm dilexisses tuos, in finem dilexisti eos.* ô, & me in finem dilige: da perseuerare in charitate.

PVNCTVM. II.

LATITVDO charitatis Dei est infinita, sinu suo complectens omnes omnino homines: quia omnes vult saluos fieri, quantum in se est: & *solem* iustitiæ, Filium suum, *oriri* Mat. 5. 45. *facit super iustos & iniustos*, & *pluit* doctrinæ illius imbre *super bonos & malos*; quin recedentes à se, blandé reuocat, & beneficijs de- Rom. 12. 20. meretur: *congregans carbones ignis, super caput inimicorum suorum* : *dissimulans peccata* Sap. 11. 24. *hominum propter pœnitentiam* : ita cum illis agens, ac si ignoraret eorum culpas, dum ad pœnitentiam eos adducit, suæque restituit amicitiæ. Nihilominus electos peculiari prosequitur amore; vnde dicit: *Iacob dilexi, Esau* Rom. 9. 13. *autem odio habui.* Sed heu, *infernus dilatauit os* Isai. 5. 14. *suum absque termino*, ô claude, claude Domine Deus; & cœlum potiùs pande, vt repleatur domus tua.

Deinde

Deinde considera, quòd etsi amicitia humana, teste Philosopho, debeat esse inter paucos, quòd, qui fideles amici sint, non est reperire multos; & quia familiaris conuictus non potest esse ad multos: at diuinæ alia est ratio; potens est enim Deus sibi multos parere sinceros & fideles amicos: & ita singulis potest conuiuere, seq; ipsum communicare, ac si vnus tantùm foret. quare de multitudine fidelium, tanquam de vna persona, & ad vnam loquitur: *Vna est columba mea, perfecta mea.* ô sim columba per innocentiam, perfecta per charitatem. æmulabor diuinam, dilatans cor in amorem omnium absque exceptione. Et omnes sint mihi instar vnius amici, in Deo omnes complectendo. Cant. 6. 8.

PVNCTVM III.

SVBLIMITAS charitatis est immensa, vt dona communicata. Nam, 1. *videte qualem charitatem dedit vobis Pater? vt Filij Dei nominemur, & simus*, quid sublimius? & porrò ad dignitatem filiorum adiecit, quidquid decet Filios Dei: quod quantum sit, non assequimur modò, teste Ioanne: *Nunc Filij Dei sumus, & nondum apparuit, quid erimus; scimus, quoniam, cùm apparuerit, similes erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* 2. Amplius se extulit charitas Dei, *sic enim dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret, & in hoc apparuit charitas Dei in nobis, quia filiū suum vnigeni-* 1. Ioan. 3. Ioan. 3. 16. 1. Ioan. 4. 9.

nigenitum misit in hunc mundum, vt viuamus per eum. Voluit Deus ex hominibus sumere, qui esset simul verus Deus, & talem cum homine amicitiam contrahere, quæ propria foret illi, qua diuinæ inter se personæ cohærescunt, illę enim sunt vnum essentia: Deus autem & homo per Incarnationem, sunt vnum persona. In qua coniunctione & amicitia Christi hominis cum Deo fundatur nostra, quam cum Deo contrahimus, nam quia Filium suũ nobis per Incarnationem dedit, ideo *cum illo omnia nobis donauit.* O charitas sublimis, quousque extolleris? qui est Deus verus, fit verus homo; vt in hoc Deo & homine adoptemur ipsi in filios, atq; in amicos intimos adsciscamur. Fiam vnus ex istis! *Respice Domine in faciem Christi tui*, meque ad imaginem illius renoua. 3. adiecit charitas ad hæc, vt Deus in assumpta humanitate abderet sese sub speciebus panis & vini: quò mirabiliter in pectus & animam ipsam vniuscuiusque perua deret, nexuque ineffabili iungeretur singulis. 4. ipsum Spiritum sanctum suũ donat nobis, donorum maximũ, & charitatem ipsam: vt postquam cætera dedit, fontem ipsum donorum effunderet in nos. Quid non hic cõcipiam desideriorum? quid nõ aggrediar? auscultabo monenti Apostolo: *hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia & in omni sensu spirituali, vt probetis potiora, vt sitis sinceri; & sine offensa, repleti fructu iustitiæ per Iesum Christum, in gloriam, & laudem* Dei, Amen.

Rom. 8,32.

Philip. 1. 9.

PVNCTVM IV.

PROFVNDITAS charitatis tanta est, vt Deum, quo nihil excelsius, humiliauerit ad humanam conditionem: *Exinaniuit semetipsum formam serui accipiens & habitu inuentus vt homo*, quia enim amicitia quandam requirit æqualitatem, demisit se Deus, *assimilatus per omnia nobis*, vt fiduciam præberet suæ amicitiæ consequendæ. Hoc modo naturam nostram assumere propter nos voluit; sed etiam ærumnas, quia *maiorem hac charitatem nemo habet, quàm, vt animam suam ponat quis pro amicis suis*. Impleuit supremum officium amicitiæ. Quanquam maius aliquid facit, non enim pro amicis id promerentibus mortem subijt, sed pro inimicis; vt sibi eos faceret amicos. Et hoc *commendat charitatem suã: quoniam cũ adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est*. ô charitas Dei verè patiens, verè benigna; sed & in mysterio Eucharistię Deus se profundè humiliat, vsque in nostra ipsa viscera se demitti volens, secundũ viscera charitatis suæ. Postremò, profunda etiã iudicia sunt Dei, & viæ, per quas deducit amicos suos ad optatũ finẽ: *Nã diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, etiã aduersitates, & tentationes; nec non subinde ipsi lapsus: vnde cautiores firmioresq; resurgunt. Et quis possit inuestigare secreta prouidentiæ Dei erga suos amicos? Igitur *in charitate radicati & fundati æmulemur charismata meliora*, has Diuinę charitatis quatuor Excellẽtias; *Lõgitudinẽ*, vt ma-

Phil. 2. 7.
Heb. 2. 17.
Ioan. 15. 13.
Rom. 5. 8.
c. 8. 28.
Ephes. 3. 17.

neat per omnem vitam; *latitudinem*, vt nullũ hominem, nullum genus officii non complectatur; *sublimitatem*, vt nihil sapiat terrenum, Deum in omnibus intueatur: denique *profunditatem*, vt velit etiam conculcari propter dilectum suum.

MEDITATIO XI.

Quòd Deus vult amari à nobis.

PVNCTVM. I.

CHaritatis quidem est amare potiùs, quàm velle amari; sed & hoc auet charitas Dei erga nos, vnde & præceptum condidit, quo iubet se amari, & quidem sine modo, *ex toto corde*, &c. Postquam ipse ita amauit, & de facto amat, & quò plus amatur, plus amat. *Ego diligentes me diligo*; & pro dilectionis modo ego etiam diligo; nam quantò magis diligitur, plura confert, vnde diligatur. Prou. 8. 17.

Hoc præceptum vocat Christus *primum*, & *maximum*, pluribus de causis. 1. quia est *fundamentum* reliquorum, & omnis perfectionis. 2. *dignitate*: quia sine charitate reliquæ virtutes nihil sunt. 3. *merito*, quia *si distribuero facultates in cibos pauperum, & corpus tradam, ita vt ardeam, nihil mihi prodest sine charitate*. 4. *suauitate*: hinc enim *iugum Christi, suaue est, & onus eius leue*; & charitatis fructus est *gaudium in Spiritu Sancto*. 5. *efficacitate*: quia facit implere omnia præcepta. Vnde Christus, in hoc *tota Lex pendet & Prophetæ*; & *plenitudo*

Mat. 22. 37
1. Cor. 13. 13
Mat. 11. 30
Rom. 14. 17

legis est dilectio, & finis præcepti charitas. quare monemur: *Omnia vestra in charitate fiant.* Siquidem tanti est, ſatagam, vt illud impleam perfectè, quod fiet, ſi remoueam omnem alium amorem à me, & quæcunque charitati aduerſantur, aut eius feruorem remittunt. Deinde ſi accingar ad exequenda illa, vnde conſeruatur & augeſcit. Rom.13.10. 1.Tim. 1.5. 1.Cor.16.14

Diligam igitur ex *toto corde*, mortificans quidquid eſt amoris proprii, & meam abnegans voluntatem, vt impleam diuinam, ex *tota anima* refrenans illius paſsiones, & ſeruire faciens Deo, ex *tota mente* captiuans intellectum in obſequium fidei, & diuinæ voluntatis. Ex *omnibus viribus*, vt omnes facultates animæ impendam in Dei ſeruitium.

PVNCTVM II.

NON præcipit ſolùm, vt amemus: ſed ipſam infundit charitatem, qua id præſtare poſsimus, & inſuper inſpirat per inſpirationes internas ad amandum, vtendumque charitate infuſa: vnde illa magis augeatur & roboretur.

Ampliùs confert charitatis fontem, Spiritum ſanctum: *Deus charitas eſt, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo*, & *in hoc cognouimus, quoniam in eo manemus, & ipſe in nobis, quoniam de ſpiritu ſuo dedit nobis.* Porrò Spiritus ſanctus eſt in nobis, fouens donum ſuum, & ad operandum ſecundùm illud nos inſtigans. 1.Ioan.4. 13.16.

Quin Pater & Filius adueniunt: *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum & ad eum viniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Conuiuũt personæ diuinæ amanti animæ per communicationem amicitiæ singularis ac intimæ, quali vniuntur inter se ipsæ.

Ioan. 14. 23.

O diligam te Domine, fortitudo mea. Si Deus charitas est, quid ea potest esse melius? si is qui est in charitate, est in Deo, quid potest est securius? & si Deus in eo est, quid potest esse lætius? quid itaque diligis, si talem charitatem non diligis?

PVNCTVM III.

LICET Deus id non præcepisset, amari debuit: at inuitat etiam præmijs amplissimis: nam cùm posuisset dilectionis mandatum, subdit: *Vt benè sit tibi:* non mihi inde benè, sed tibi. 1. mensura gloriæ datur pro mensura charitatis. *qui diligit me, ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.* prout dilectio fuerit, ita erit manifestatio sui in gloria, quæ est beatitudo essentialis. 2 Dona & fauores Dei peculiares in hac vita promeretur charitas. vnde Sapientia; *In vijs iustitiæ ambulo, in medio semitarum iudicij; vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.* 3. fouet Deus in nobis ignem charitatis adiectione beneficiorum, tanquam materiæ optatæ; vnde magis inflammetur. *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi vt ardeat?* hi sũt *funiculi Adæ,*

Deut. 10. 13.
Ioan. 24. 21.
Prou. 8. 20.
Luc. 12. 49.
Oseæ. 11. 4.

vincula charitatis, quibus nos trahit ad amandum se: vult enim in terra habere suos Seraphinos. O sim. 4. Comminatur supplicia, nisi amemus: vt vel sic adigat. *Qui non diligit, manet in morte.* Et, *qui non diligit Dominum Iesum Christum sit anathema*, maranatha. 1. Ioan. 3. 14. 1. Cor. 16. 22.

Porrò Deus diligendus est, propter bonitatem suam præcipuè; non propter spem mercedis, aut metum supplicij, licet tamen hoc quasi triplici vinculo se obstringere ad amandum; & propter bona, quæ nunc recipimus; & propter futura sperata, & ob mala declinanda.

MEDITATIO. XII.

Quòd Deus sit infinitè misericors.

PVNCTVM I.

IN operibus Dei misericordia & iustitia vigent; sed magis illa iuxta illud: *Misericordia superexaltat iudicium*, vincit. Iacob. 2. 13.

I. Misericordia præcedit iustitiam: quia non plectuntur, nisi qui misericordia abusi sunt: *Numquid voluntas mea est mors impij, & non vt conuertatur & viuat? Deus mortem non fecit nec delectatur in perditione viuorum.* Ezec. 18. 23 & c. 33. 11. Sap. 1. 13.

II. Comitatur vbique iustitiam, etiam in puniendo admiscet Deus misericordiam. *Nũquid obliuiscetur misereri Deus, aut continebit in ira sua misericordias suas?* quasi dicat: nec in Psal. 76. 10.

irascendo desinet misereri. *Cùm iratus fueris, misericordiæ recordaberis.* Nempe offert ve-
Hab. 3.2.
niam, etiam tunc; & ad hoc castigat, vt resipiscam, & infra meritum flagellat: quin in ipso inferno citra condignum mulctat. est igitur misericordia veluti finis iustitiæ: nam & ex damnatione reproborum intendit & procurat salutem electorum, qui inde proficiunt.

Psal. 144. 9.
III. Maiora Deus præstitit misericordiæ documenta, quàm iustitiæ, vt mox dicetur. *Miserationes eius super omnia opera eius.* Hinc fiduciam concipiam. oportet quidem iustitiam præ oculis habere, ne præsumam, sed præcipuè inhærebo misericordiæ: ad quam tanquam ad maius quodammodo tribunal prouocabo; hortante Paulo. *Adeamus ergò*
Heb. 4. 16.
cum fiducia thronum gratiæ, vt misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.

Misericors Dominus & iustus, & Deus noster miseretur, quasi dicat: sed præcipuè miseretur,
Psal. 114. 5.
iustus Dominus & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius. Ego sum Deus zelotes, visitans patrum iniquitatem in filios, in tertiam, & quartam generationem. At sequitur: *& faciens*
Psal. 10. 8.
misericordiam in millia his, qui diligunt me, &
Exod. 20. 5.
custodiunt præcepta mea.

PVNCTVM II.

AMPLITVDO diuinæ misericordiæ, quæ omnes craturas complectitur, & omnibus meserijs subuenit: vnde misericordia

fun-

fundatur in omnipotentia. *Misereris omnium; quia omnia potes.* Bonum factum; quòd ambæ adsunt; vt cùm per misericordiam velit, per potentiam valeat opitulari. *Semel locutus est Deus, duo hæc audiui; quia potestas Dei est; & tibi Domine misericordia.* Sap. 11. 24 / Psal. 61. 12.

Ad omnes creaturas extenditur: quia *misericordia Dei plena est terra.* omnes res habent aliquem defectum; vnde misericordiâ Dei egent. de brutis; *homines, & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Et: *qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis coruorum inuocantibus eum.* At quantò magis hominibus impendet? vnde ad Ionam ait: *Tu doles de hedera; & ego non parcam Niniue?* Psal. 32. 5 / Psal. 35. 7. / Psal. 146. 9. / Ion. 4. 11.

Verè Domine; *melior est misericordia tua super vitas:* quia nihil nisi abs te venit. *Veniant igitur mihi miserationes tuæ, & viuam.* Gaudeo, quia nihil est miseriarum, quod leuare non posit, & velit, pro ordinatissima sua prouidentia, quantum expedit mihi. Psal. 62. 4. / Ps. 118. 77.

PVNCTVM III.

SIGILLATIM misericordia Dei erga peccatores expendenda est. De qua Sapiens: *Misereris Domine omnium, quia omnia potes, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Diligis enim omnia, quæ sunt; parcis autem omnibus; quoniam tua sunt Domine, qui amas animas.* Hinc colligūtur Sap. 11. 24.

proprietates misericordiæ diuinæ 1. est, quòd neminem excludit. *Misereris omnium Domine.* duas tantùm reddit caussas. 1. quòd omnes ab ipso facti. 2. quia amat omnes.

2. Ad omnia peccata extenditur, quantumuis magna & multa. 3. quòd expectat patienter, dum resipiscat peccator: & non semel, aut
Mat. 18. 22. *septies, sed septuagesies septies*, & infinities re-
Rom. 2. 4. cipit pœnitentem. Quæ *benignitas Dei ad pœnitentiam nos adducit*, non fræna laxat peccandi. 4. Quòd misericordia Dei maximè se
Matth. 5. 7. impendit eis, qui & ipsi misericordes sunt erga proximos. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.*

PVNCTVM IV.

Rom. 9. 23. MISERICORDIA Dei erga electos,
Ps. 102. 17. quos Paulus vocat *vasa misericodiæ.* 1. est *æterna*, & *vsque in æternum, super timentes eum*: & quidem erga electos, omninò erga omnes quantum in ipso est. 2. Comitatur ele-
Psal. 58. 11. ctos ab ortu, & *misericordia eius præueniet*
Psal. 107. 5. *me.* 3. est altissima quia euehit ad summa: *Magna est in cœ'o*, & super cœlos *misericordia tua.* Et *secundùm altitudinem cœli à*
Psal. 102. 11. *terra corroborauit Dns misericordiam super timentes se.*

PVNCTVM V.

DOCVMENTA diuinæ misericordiæ. 1. cùm Deus non esset capax affectûs tristitiæ, ex miserijs nostris: *voluit per omnia fratribus aßimilari, vt misericors fieret.* 2. non affectu tantùm, sed re cômunicare voluit miserijs nostris: *Non enim habemus Pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris; tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.* 3. *memoriã fecit mirabiliũ suorũ misericors & miserator Dominus, escã dedit timentibus se.* Summa hæc misericordia, qua voluit esse cibus noster, medicina, hostia, & quid non? *Confiteantur tibi misericordiæ tuæ, quia satiasti animam inanem, & animam esurientem replesti bonis.* Heb. 2. 17 cap. 4. 15. Psal. 110. 4 Psal. 106. 9

Siquidem Deus ita misericors est: imitabor ipsum pro viribus erga proximum, quod monet Christus ipse: *estote misericordes, sicut & Pater vester cœlestis misericors est*: quare cupiã dari mihi occasionem exercendi, vt cùm Dauid dicebat: *Numquid superest aliquis de domo Saul, vt faciã cum eo misericordiam Dei?* Dei inquit, qualẽ Deus exhibet. O *Pater misericordiarum, ostende nobis misericordiam tuam*: fac intelligamus illius magnitudinem, & experiamur in nobis, quò tanquam filij tibi similes in exercenda illa reddamur. Luc. 6. 36. 2. Reg. 9. 3. 2. Cor. 1. 3.

MEDITATIO XIII.

Quòd Deus sit infinitè liberalis.

PVNCTVM. I.

Iacob. 1. 5. EST summè liberalis: quia *dat omnibus affluenter, & non improperat.* Spectatur in istis. 1. in multitudine donorum naturæ, & gratiæ. 2. in excellentia, siquidem se etiam ipsum dat. 3. ergà omnes absque acceptione personarum. 4. nullo debito, tantùm quia bonus est, & per se propensus ad largiendum, vnde ab eo cœpit liberalitas. *quis antè dedit mihi vt reddam ei?* ait apud Iob, sicut Paulus: *quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* 5. non spectat compensationem; quia *bonorum nostrorum non eget.* Quòd si requirit gratitudinem, facit, quòd iustitia id postulet, & quò plura largiatur. Similiter, si obedientiã, cùm sit summus legislator, iubet autem quæ nobis expediunt. Ità sicut *nemo bonus, nisi solus Deus:* ita neque liberalis.

Dei liberalitas ex quibus cognoscitur

Iob. 41. 2

Rom. 11. 35.

Psal. 15. 2.

Luc. 18. 19.

Studebo vicissim liberalem me exhibere Deo in omnibus quæ ei grata fore cognouero: idque *non ex tristitia aut necessitate, hilarem enim datorem diligit Deus:* neque spe retributionis: sed pro bonitate ipsius; & quia is maximè cupit imò petit: *Fili præbe mihi cor tuum.* illud ei tradam, quia non alibi melius locari potest; cumque illo omnia mea desideria &

2. Cor. 9. 7.

Prou. 23. 16.

affectus offeram vti sponsa: *omnia poma noua & vetera, dilecte mi, seruaui tibi.* Cant. 7. 13.

PVNCTVM II.

SINGVLARITER liberalis est in eos, qui ipsi se præstant liberales. 1. in eorũ exaudiendis orationibus: siquidẽ ipsi prompti sunt, placita ei præstare. 2. si nos immemores simus petẽdi, *ipse spiritus postulat pro nobis*: inspirás, vt petamus, quia dare cupit. 3. dat etiam non petentibus: *antequam clament, ego exaudiam.* 4. replet consolationibus cœlestibus, in primis eos, qui eius causa reliquerunt omnia. 5. prouidentiam eorum gerit singularem peculiaremque in tentationibus & periculis: assumit ad magna opera: virtutes meritaque accumulat, quò liberaliùs remuneret; iuxta illud: *Date & dabitur vobis; mensuram bonam, & confertam, & coagitatam & superaffluentem dabunt in sinum vestrum.* Vincit immensum liberalitas diuina nostrum. Ergo *non sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta. Aperit* enim ille *manum suam, & implet benedictione.*

Deus liberalis erga eos qui ipsi sunt liberales.

Rom. 8. 26.

Isai. 65. 24.

Luc. 6. 38.

Eccl. 4. 36.

PVNCTVM III.

QVAM ego sim parcus erga Deum. Petenti aquam Samaritana non dedit, sitienti; in cruce Iudæi obtulerunt acetum. Sic ego aut non facio, aut vitiosa facio. Percurram præcepta, consilia, regulas Instituti, præscripta superiorum, inspirationes diuinas. Par-

Deus parcus in te, quia tu parcus.

cum me præsto in omnibus, vt mirum non sit, si experiar Deum mihi parcum, si non exaudiar, si consolatione priuer; & bonis, quibus à Deo abundant liberales. Mihi dici cogitem à
Isa.50.2. Deo: *nunquid abbreuiata & paruula facta est manus mea, vt non poßim redimere?* nequaquam, sed tua me prohibet parcitas. & dolet, sic se cogi, ne sit liberalis. O expergiscar à torpore isto.

MEDITATIO XIV.

Quòd Deus sit immensus, & vbique præsens.

PVNCTVM I.

Dei imménsitas. DEVS est in omni loco. *Nunquid non cælum & terram ego impleo.* &: *spiritus Domini repleuit orbem terrarum.* quare quocun-
Iere.23.24. Sap.1.7. que vadam, per Deum ipsum vado, & illic eum inueniam. *Si ascendero in cælum, tu illic*
Psal.138. 7.8. *es; si descendero ad infernum, ades; si sumpsero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Quin si millia millium orbium essent, omnes repleret: ita vt mundus hic pro puncto sit respectu spacij, quod reple-
3.Reg.8.27. re potest. Quare Salomon: *Cæli cælorum te capere non possunt.* Viua fides huius præsentiæ efficax est, & iuuat eleuationem mentis ad Deum, iaculatoriè per interualla. Si fiat, quod de Moyse scribitur: *inuisibilem tanquam videas sustinuit.* & huc respexit Paulus

Volo

Volo viros orare in omni loco. O, *Israel quàm magna est domus Domini, & ingens locus possessionis illius. Magnus est, & non habet finem, excelsus & immensus. Excelsior cœlo es, & super stellarum verticem sublimaris, esq; profundior inferno.* Heb. 11.27. 1.Tim.2.8. Bar. 3. 24. Iob. 11.8.

PVNCTVM II.

MODVS existendi vbique. 1. Vbique est per essentiam, hoc est, per suam substantiam; &, quia substantia eius est etiam ipsius operatio, vbique est, seipsum comprehendens, amans generans, spirans, gubernans, & creans omnia. Quare frui eo vbique potes, & perfectiones eius præsentes contemplari, amare. Non enim est diuisus, vt alia alibi illius pars existat, sed indiuisibiliter totus est vbique. 2. Per præsentiam: quia cognoscit, quidquid agitur vbique. Non enim est in loco, vt homo dormiens & ignorans, quid ibi agitur, nec vt anima nostra in corpore; nequaquam videns, quæ in illo sunt, nec tenebræ obstant: quia *tenebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur.* Deus vbiq; 1. Per essentiam. 2. Præsentiam. Psal.138.12

Quare ô anima si oras: ipse *videt in abscondito*: si tentatio vrget, cogita, quòd *oculi eius sint mundi, ne videant malum & respicere ad iniquitatem non possunt.* Si affligeris, vtiq; videt, & vult in tempore subuenire: si bonum operaris, non hominibus, sed omnia intuenti placere stude. nam *oculi eius in omni loco contemplantur bonos & malos.* 3. Per potentiam, Mala.1. 13. Prou. 15.3. & c. 16.2. 3. Potentiã.

quâ dat omnibus esse, nec non etiam operari, & eos conseruat. *In ipso enim viuimus, mouemur & sumus.* Itaque sicut intuens hominem, eiusque actiones, cogito animam in eo existentem, dantemque ei esse, & operari: ita res omnes, & singulas considerans, Deum in ijs communicantem, quòd sint & agant, contemplabor; non tanquam sit forma, aut pars rerũ, sed modo eminentiori, vt prima caussa omnis esse.

Act. 17. 27.

Quare gaudebo, quòd ita Deus creaturis suis coniunctus sit. ac, si pulchræ sint, non capiar tamen ab illis, sed dantem quòd sunt, potius amabo, si fœdæ & terribiles, nec multum mouebor, in eis contemplans Deum. *Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum. Prouidebam Deum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commouear.*

Iob. 17.3. Psal. 26. 3. Psal. 15. 8.

PVNCTVM III.

Deus. 1. Circa me.

SPECIALIOR consideratio Diuinæ præsentiæ in me. 1. Quòd sit circa me, ambiens circum me totum, vt mare pisces, vt mater prolem vtero claudit. Gaudebo, me sic vallatum, & conclusum à Deo, quasi intimis visceribus. Cogitabo, Deum tanquam ignem toto mundo effusum, (nam *Deus ignis consumens est*) & mirabor, si non ignescam. Item, vt lucem purissimam, à qua optem illustrari.

Deut. 4. 14.

2. In me.

2. Quòd sit in me, & intra me magis, quam anima in corpore, & intimiùs, per triplicem mo-

dum, essentiæ, præsentiæ, & potentiæ. Ibi tres personæ Diuinæ sunt, & Diuinitas, ibi perfectiones; *bonitas* se mihi communicans; *Sapientia*, mentem illuminans; *potentia*, faciens me operari, oculos videre, aures audire, &c. sum ego quasi domus continens Deum, sed quæ, illo abscedente, mox corruit. Ibi est Deus tanquam in conclaui, ad quod proinde me recipiam, oraturus, vt Christus monet: *Cũ orauerĩs, intra in cubiculũ tuum.* circũspiciam, ne quid ibi sit, quod displicere possit habitatori Deo. quid foris quæram, qui intus habeo totum? *Matth. 6. 6.*

PVNCTVM IV.

Alij modi præsentiæ Dei.

SVNT alij modi peculiares, quibus Deus est in certis locis 1. *In* cœlis est manifestus, vbi suam essentiam beatis ostendit, proinde dicitur: *tabernaculum Dei cum hominibus, vbi ipsi populus eius erunt, & Deus cum eis erit eorum Deus.* 2. Specialiter est in locis alijs, vbi suæ præsentiæ singulare aliquod exhibet signum, vt cùm apparuit Iacob in scalis; vnde dixit: *Verè Deus est in loco isto. Non est hic aliud, nisi Domus Dei, & porta cœli.* quod in templa, & orationis loca conuenit. 3. In iustis per gratiam. nam ait Ioannes: *qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Vicissim in se manent, quia amans est vbi amat amant autem se inuicem Deus & iustus. Deinde iustus in Deo est per protectionem, habitans in adiutorio Altissimi; Deus autem in iusto, operans in illo opera gratiæ. 4. Est in

1. *Apoc. 21. 3.*
2. *Gen. 28. 12.*
3. *1. Ioan 4. 16.*
4.

quibusdam eximijs amicis modo singulari, insinuans se illis intimè. vnde existit in illis fiducia magna, securitas, gaudium, & quoddam internum testimonium gratiæ præsentis, & futurum gloriæ pignus.

Ex his modis tertius nobis sollicitè procurandus est, quartus autem suspiciendus.

MEDITATIO. XV.

Quòd Deus sit infinitè sapiens.

PVNCTVM I.

Comprehendit seipsum, & omnia extra se in seipso.

COMPREHENDIT seipsum, & ita omnia, quæ per suam omnipotentiam facere potest, & omnes rerum euentus possibiles, & quidquid à se disponi potest circa creata, atque hæc in seipso cognoscit. Quæ est ipsius beatitudo. Congaudeo ipsi de tanto gaudio; & ô, sim aliquando particeps; non iam ipsum in creaturis, sed ipsum in se, & in eo creata contemplans. Tunc satiabitur illud inexplebile sciendi desiderium: *satiabor, cùm apparuerit gloria* eius. Nam, vt ait Gregorius, quid non videt, qui videntem omnia videt. Tunc *erimus sicuti Dij, scientes bonum & malum*, sed minimè per experimentum.

Psal. 16.15.
Gen. 3.5.
Lib. 4. *Dialog. cap.* 33.

PVNCTVM II.

Sapiēs per essentiam.

EST sapiens, non accidentali sapientia, sed per suam essentiam: vnde non ab alio didicit: *quis enim consiliarius eius fuit*, aut

Isa. 40. 13.

Magister ?& est sapiens, non limitatè circa aliqua tantùm, vel aliquatenus, sed *sapientiæ eius non est numerus.* qui proinde solus est sapiens, sicut solus bonus. Humilietur ergo homuncio, & dicat cum Salomone ipso: *stultissimus sum virorum, non didici sapientiam.* Et quod Ieremias, *stultus factus est omnis homo à scientia.* vnde rectè Socrates: *hoc vnum scio, me nihil scire.* A natiuitate nullam habet scientiam homo; quod autem acquirit, tenue est; & quantum tandem, præ infinita sapientia? quare est insignis arrogantiæ, vt homo assequi velit Diuinæ Sapientiæ rationes. Quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei, & *sapientiam Dei præcedentem omnia quis inuestigabit? Abscondita est*, inquit Iob, *ab oculis omnium viuentium, volucres quoque cœli latet*, ipsos Angelos. vnde dicitur, *qui ascendis super Cherubim*: qui alioqui à scientia nomen acceperunt.

Psa. 14.6.5 *Prou. 30.2.* *Ierem. 10.14* *Eccl. 1. 3.* *Iob. 28. 21.* *Psal. 57.11.*

PVNCTVM III.

PECVLIARIA Diuinæ Sapientiæ inuenta. *Meditabor in omnibus operibus eius, & in adinuentionibus eius exercebor.* *Psal. 76.13.*

Sapientiæ diuinæ inuenta.

I. Est opus orationis: Fide enim *intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei*, vt ex inuisibilibus visibilia fierent: hoc est, quæ in arcano Diuinæ Sapientiæ latebant, foras prodirent. Vbi de opere sex dierum licet cogitare.

I. *Hebr. 11.3.*

II. II. Opus sapientiæ est ipse homo: quem *ex* Genes. 2. 7. *limo plasmauit*; &, inspirato spiritu incorporeo & immortali, *fecit in animam viuentem*. Mira est in hominibus ingeniorum, propensionum, facierũ varietas; & his excogitatę artes mirabiles, inuentæ scientiæ: quæ sunt omnia diuinæ 1. Reg. 2. 3. sapientiæ participatio. Nam *Deus scientiarum Dominus est*.

III. III. Opus gratiæ: quò pertinet stupenda humanæ naturæ assumptio in personæ Verbi vnitatem: tum ineffabilis communicatio Dei cum singulis hominibus per Eucharistiæ mysterium; & viæ mirabiles per quas deducit electos ad salutem: quæque cum singulis agit, intus, forisque disponit.

IV. IV. Vniuersè in operibus Dei relucent ipsius perfectiones: quod est eximiæ sapientiæ inuentum, quòd ita se Deus exhibet cognoscendum. vnde dicitur: *omnia in sapientia fecisti;* Psa. 103. 24. *& effudit illam super omnia opera sua.* Eccle. 1. 10

Ergo in rebus licèt deploratis non diffidam, quando Dei sapientia potens est exitum reperire. Ego quoque adinuentiones excogitabo, magis quotitidie Deo placendi, meque ipsum mor- Isai. 3. 10. tificandi: quoniam *iustus fructum adinuentionum suarum comedet*.

PVNCTVM IV.

QVOMODO sapientia Dei omnia fecerit in numero pondere, & mensura: nã comprehendit, & definiuit numerum dierum, rerumque omnium, vel minutissimarum: indi-

dit rebus propensiones, & dirigit in proprios fines; definitum perfectionis gradum vnicuique attribuit.

PVNCTVM V.

SAPIENTIA exæquat æternitatem. 1. nouit omnia præterita; & ita habet præsentia, vt non posſit in eum cadere obliuio, & nouit perfectè absque errore, ambiguitate, aut dubitatione. *Oculi enim Domini multò plus lucidiores sunt super solem.* Ac ita nihil boni, aut mali, quod egerim, ipsum latet. 2. intuetur præsentia. *Viuus sermo eius & penetrabilior omni gladio ancipiti: omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius*: vnde circumspectè me geram in oculis Dei, seruans illud: *Videant oculi tui recta, & palpebræ tuæ præcedant gressus meos.* 3. prospicit futura, quasi existentia.

1.
Eccl. 23. 28.
2.
Iere. 17. 10.
Heb. 4. 12.
Pro. 4. 25.
3.

PVNCTVM VI.

PRAETER dicta, nouit, quæcumque cadunt sub diuinam omnipotentiam, innumerabiles mundos, & alios alijs perfectiores. Porrò de sua sapientia *communicauit* creaturis *sine inuidia*, præsertim Angelis & beatis; & ante omnes Christo homini: *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei*, ita vt nouerit prorsus omnia ab æternitate in æternitatem: posſibilia autem non potest comprehendere vt homo; quia nec omnipotentiam. *Verè magnus es Domine, vincens scientiam nostram.* ô, *doce me vtilia: Mitte sapientiam de cœlo sancto tuo,*

Cognoscit omnia posſibilia.
Sap. 7. 13.
Colos. 2. 3.
Iob. 36. 26.
Isai. 48. 17.

cto tuo, vt mecum sit, mecumq; laboret; vt sciam, quid acceptum sit ante te omni tempore. Sap. 9. 10.

MEDITATIO XVI.

Quòd Deus sit omnipotens.

PVNCTVM I.

DEVS est omnipotẽs, ita vt posſit facere, quidquid non implicat contradictionem in genere entis, vt Philoſophi loquuntur. Et hoc indicauit Gabriel: *quia non erit impoßibile apud Deum omne verbum.* Luc. 1. 37.

1. Excellẽtiæ Diuinæ omnipotentiæ.

Quare. 1. poteſt plures res, & mundos abſque certo numero facere, & perfectiores: vt quidquid factum eſt, præ eo, quod facere poſſit, quaſi nihil ſit. Nam diuina eſſentia eſt infinita: creaturæ autem ſunt participatio quædam illius: cùm igitur eius perfectio nunquam poſſit exhauriri, aliæ atque aliæ ſine fine res à Deo produci poſſunt. Vnde Sapiens, *multa abſcondita ſunt maiora his, pauca enim vidimus operum eius. Terribilis Dominus, & magnus vehementer, & mirabilis potentia illius, glorificantes Dominum quantumcunque potueritis, ſupervalebit adhuc: & admirabilis magnificentia illius.* 2. poteſt circa res iam creatas facere quidquid libuerit. *Ipſe eſt omnipotens ſuper omnia opera ſua.* Hinc miracula. 3. velle eius eſt poſſe: *omnia quæcunque voluit Dominus*

Eccl. 43. 36. Ver. 31. 2. Ver. 30. 3. Pſal. 113. 11.

fecit: *subest ei cùm voluerit, posse.* Dicam ergo cum lèproso illo: *Domine, si vis potes.* Sap. 12. 18. Matt. 8. 2.

PVNCTVM II.

OMNIPOTENTIA est propria Dei. 1. quia est per essentiã potens: vnde & *solus potens*: creatura autem sicut ex se non est, ita nihil potest. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* 2. quia potest solus omnia facere, absque alicuius adminiculo: creaturæ autẽ, quod, Deo dare possunt, non faciũt nisi Deo mouente. *qui* vt ait Isaias, *opera nostra operatur in nobis.* & Christus: *sine me nihil potestis facere.* 3. quòd omnipotentiam suam communicat creaturis, maximè Angelis, & hominibus; vt Deo coniuncti, tanquam eius instrumenta, valeant quiduis. sic Paulus: *Omnia possum in eo qui me confortat*: & Christus, *si credis: omnia poßibilia sunt credenti.* 1. 1. Tim. 6. 15. 2. Cor. 3. 5. 2. Isai. 26. 12. Ioan. 15. 5. 3. Philip. 4. 13 Matt. 9. 23

PVNCTVM III.

QVÒD Deus non otiosam habeat omnipotentiam; sed asiduè exerceat; simul cum sapientia & bonitate; quibus tanquãm *tribus digitis appendit molem terræ*, conseruat, gubernat. Nam sapientia disponit, bonitas vult, potentia exequitur. Hæc appropriatur Patri; sapientia Filio; bonitas Spiritui sancto, qui, vt vnum sunt principium, ac fons omnium, ita sunt vna sapientia, bonitas, & potentia. His respondent tres virtutes, sapientiæ fides, potentiæ spes, bonitati charitas. Isai 40. 12.

MEDITATIO. XVII.

De Omnipotentia Dei in creatione; & de huius beneficio.

PVNCTVM I.

PRIMVS articulus fidei hic est, quòd *in principio creauit Deus cœlum & terram; mare, & omnia, quæ in eis sunt,* visibilia, & inuisibilia. *Omnia per ipsum facta sunt; & sine ipso factum est nihil.*

Gen. 1. 1.

Ioan. 1. 3.

Circa quòd cogita, 1. quòd ante illud initium nihil extitit; nisi Deus solus; cætera nihil erant. Hoc fundamentum humilitatis proprię. 2. quod creauerit non necessitate, non commodo suo, non bonitate creaturæ: sed sua impellente. *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus.* 3. quòd huius ordinis rerum exemplar ipse sibi fuit; non aliunde sumpsit; quòd ista, non alia: hoc modo, non alio fecerit; ipse sapientia & bonitate sua disposuit. Agnoscam; & gratus ero, quòd me inter ea esse voluerit, quæ ex nihilo euocauit, tot alijs sibi relictis in suo non esse.

1. 2. Prou. 16. 4. 3.

PVNCTVM II.

IN Creatione mundi elucet omnipotentia multipliciter: 1. quòd ex nulla præcedente materia creauerit; Efficientia autem creata nihil agunt sine illa: *vocat ea quæ non sunt, tanquam*

Ex quatuor relucet omnipotentia: 1. Rom. 4. 17.

quam ea quæ sunt. 2. quòd ex creatis rursum produxit alia, ex elementis plantas, & animantes. quò disceremus potentiam illius super res à se factas. 3. quòd solus fecit; nec adhibito ministerio Angelorum. *Qui extendit cœlos solus*, ait Iob: nempe, vt solus agnosceretur auctor: & ita Sancti dant illi gloriam in cœlo: *quia tu creasti omnia; & propter voluntatem tuam erant.* 4. fecit sine resistentia, sine mora, Verbo. *Dixit, & facta sunt.* ô, sic ego obediam creatori. heu, sola resistit peruersa voluntas. ô, dic efficaciter, & fiet.

2. 3. *Iob.* 9.8. 4. *Apoc.* 4.11. *Psal.* 148.5.

PVNCTVM III.

QVÒD per interualla sex dierum perfecit, cùm momento potuisset; ita voluit. 1. vt sapientiæ Diuinæ dispositio meliùs à nobis attenderetur. 2. vt rerum ipsarum consequentia, & necessitas cerneretur, dum aliæ per alias perficiuntur. 3. ad insinuandũ, quòd ita fit in sanctificatione hominis, per quosdam gradus deducendo hominem ad perfectionem.

Modus creationis. 1. 2. 3.

MEDITATIO XVIII.

Circa id, quod initio temporis creatum est.

IN *principio creauit Deus cœlum & terram; terra autem erat inanis & vacua; & tenebræ* — *Genes.* 1.1.

erant super faciem abyßi ; & Spiritus Domini ferebatur super aquas.

PVNCTVM I.

Creatio cœli. IN Principio temporis creauit cœlum, corpus illud pulcherrimum & amplissimum, quod quantum quantum est, *palmo ponderauit*, vt ait Isaias : & cùm sit perfectè sphæricum

Isai. 40. 12. nullo fulciente stare iussit ; omnes autem cœlestes orbes Empyreo circumdedit : qui foret aula & thronus Dei sedesque sanctorum tum Angelorum, tum hominum: vbi eis manifestaret gloriam suam. *Cœlum cœli Domino : ter-*

Psal. 113. 16. *ram autem dedit filijs hominum*, pro tempore viæ & peregrinationis. *Beati qui habitant in domo tua Domine : in sæcula sæculorum lauda-*

Psal. 83. 5 *bunt te.*

Porrò cœlum condidit non vacuum, sed refertum nouem ordinibus Angelorum, multitudine innumerabili, quos naturæ & gratiæ donis ornatissimos creauit ; mox etiam donãdos gloria : qui in auctorem suum conuersi, primo illo suæ creationis momento exultauerunt in Deo suo : nam de illis apud Iob Dominus ait : *vbi eras, cùm me laudarent simul astra matutina, & iubilarent omnes filij Dei?*

Iob. 38. 7. Astra dicuntur matutina ; quòd in primo exortu mundi, & quasi diluculò extiterunt. Gratulabor, & congaudebo ipsis ; atq; ad Dei lau-

Psal. 48. 2. des celebrandas prouocabo. *Laudate Deum omnes Angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius.*

PVNCTVM II.

SIMVL etiam creauit terram intra cœlum, & in centro illius posuit, & quasi appendit: sicut dicit Iob: *& appendit terram super nihilum*: & Isaias: *appendit tribus digitis molem terræ, & librauit in pondere montes, & colles in statera.* librata dicitur, quia in neutram partem reclinare potest: *fundata est super stabilitatem suam, non inclinabitur in sæculum sæculi.* Sic terra mea, corpus meum non degrauabit animum, si super nihilum suum steterit; & cogitauero, quia terra sum, & mox dissoluenda.

Creatio terræ.

Isai. 40. 12.

Ps. 103. 5.

Porrò terram operiebat abyssus aquarum vt non conspiceretur: ita cor terrenum operiunt malorum gurgites. Quare ad Deum clamandum: *circumdederunt me aquæ Domine vsque ad animam: abyssus vallauit me. pelagus operuit caput meum: sed tu Domine Deus meus sublenabis de corruptione vitam meam.*

Ionæ 2, 6.

PVNCTVM III.

TERRA, cùm creata est, *inanis erat, & vacua* absque omni ornatu plantarum, & incolentium animalium: Insuper *tenebræ erant super faciem abyssi*: hoc est, spatium inter cœlum & terram, quod aquis ac nebulosis vaporibus repletum, omni prorsus luce carebat.

Genes. 1. 2.

Ruditas terræ & aquæ.

Per hæc repræsentatur status hominis post Adæ lapsum; inanis à fine suo, frustratus fine,

vacuus gratia & donis, tenebris peccati & ig norantiæ obrutus.

Cur aliter cœlum Empyreum, aliter terra initio producta sit. 1. quòd cœlum significat statum gratiæ: terra autem, conditionem hominis ex se ipso. *vniuersa vanitas, omnis homo viuens.* 2. quòd cœlum Empyreum est sedes perfectorum, qui finem suum consecuti sunt: terra autem viatorũ, & pergentium ad finem, & pro tempore tantùm habitanda. Nunc ego me peregrinum cogitabo in terra miseriæ: & suspiciam, quò tendam, *ascensiones in corde meo, disponẽs in valle lachrymarum: donec videam Deum Deorum in Sion.*

1. Psal. 38.6.

2.

Psal. 83, 6.

PVNCTVM IV.

Genes. 1 2. Spiritus sanctus, super aquas.

QVòD *Spiritus Domini ferebatur super aquas*, quas vocauerat abyssũ, nimirũ, virtuté tribuens: vt ex aquis gignerẽtur volatilia, & pisces, & terræ etiam fœcunditaté impertiens. Significabatur etiam sanctificatio aquarum ad regenerandos in Christo homines, quam postea Spiritus sanctus operaturus erat. Et quòd idem Spiritus peccatoribus, gratia vacuis & in obscuro positis, se communicat, vt ad meliorem statum reuocet. *Ferebatur*, inquit, quo significatur irrequieta curaprouidentiæ circa nos, & ferebatur quasi confouens aquas ad gignendum; sicut gallina sub alis pullos, vt succrescant & solidentur.

MEDITATIO XIX.

De opere primæ diei.

DIXIT *Deus: fiat lux; & facta est lux: & vidit, quòd esset bona: & diuisit lucem à tenebris. appellauitq; lucem, diem: & tenebras, noctem.* Gen. 1. 3.

PVNCTVM. I.

I. Lux corporalis.

OPVS fuit luce in mũdo, qui licèt omnem aliam accepisset perfectionem; sine luce inutilis fuisset: nam eius pulchritudo non fuisset homini perspecta; nec homo ipse suis functionibus, ad vitam necessarijs, commodè vti posset. Lux exhilarat omnia, præcipuè hominem. vnde Tobias dicebat, *quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video?* Tob. 5. 12. per lucem quoque in mundo inferiori gignuntur, & fouentur omnia. Ergo gratias Deo agam pro hoc dono, & bene illo vtar, ad cognoscendum Deum ex omnibus operibus suis. Contrà detestabor eos, qui abutuntur ad peccandum, vel, *qui oderunt lucem, vt malè faciant, & ne arguantur opera eorum.* Ioan. 3. 20.

II. Lux spiritalis.

Est & lux spiritualis, qua pellantur ex anima tenebræ peccati, & ignorantiæ, qua Deum ipsum cognoscimus, & agenda à nobis. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, dedisti lætitiam in corde meo.* Psal. 4. 7. per hanc gignũtur fouenturque virtutes. ô Pater luminum gratias tibi ago pro hac potissimùm luce. ô fons luminis, *illumina tenebras meas.* Psal. 17. 29. Fiat in

me *sicut lux splendens, quæ procedit & crescit*
Prou. 4. 18. *vsque ad perfectam diem.*

PVNCTVM II.

I. Tria in luce perpendenda.

PRIMA die lux facta est, quia nec dies fuisset sine luce; ac proinde principium dierum à creatione lucis esse debuit. Potuisset tamen creari post alium mundi ornatum; sed voluit in luce creare cætera; nam & in spiritualibus lux præcedit omnem actionem. *Vanum est vobis ante lucem surgere.* ô Domine, præueni me luce tua, quò te agnoscam & amem. *Præueniam* & ego *solem ad benedictionem tuam, & ad ortum solis te adorabo*; nam ita faciendum, monet Sapiens exemplo Israelitarum, qui manna ante ortum solis colligere debebant.

Psal. 126. 3. Sap. 16. 28.

II. Nihil præter lucem prima die creauit; quam obire circum totum mundum voluit, diemque efficere. Sat operis pro vna die existimans, diem constituisse. Docemur & nos magni facere lucem spiritualem; & bene diem esse collocatum, quo in luce profecerimus. Quod studium constanter adhibendum vsque ad extremam vitæ periodum, quasi ad summum diei. O Sapientia, quæ fecisti *in cœlis, vt oriatur lumen indeficiens*; oriatur, obsecro, in me etiam vt nunquam occidat. ô *Lucifer, qui nescis occasum*, tu mihi nunquam occidas.

Eccl. 24. 5.

III. *Dixit, fiat lux.* Dixit Pater per Verbum

suum, qui est eius Filius, *vidit* Filius, qui est
sapientia : *quòd esset bona* ; & Spiritus sanctus
qui est amor, complacuit in ea. Tota Trinitas
vnus Deus, iussit fieri, & facta est; vidit,& in
opere complacuit. O Domine dic quoque, vt
in anima mea fiat lux.

PVNCTVM III.

Diuisio lucis à tenebris.

DIVISIT *lucem à tenebris* : voluit vicis-
situdinem esse, vt die operarentur ho- Dan. 3.71.
mines, & animalia, noctu quiescerent, in hoc
etiam gerens curam nostri : quare *benedicite*
lux & tenebræ Domino, benedicite nox & dies 1.
Domino. 1. Ioan.1.5.

Sed & spiritualiter idem contingit. in pri-
mis Deus est serena illa lux, de qua Ioannes, *&*
tenebræ in eo non sunt vllæ. Et qui illam vident
sancti, semper in luce sunt, absque vicissitu- Apoc.21.25.
dine tenebrarum. *Nox enim non erit illic*, ait
Ioannes. At in terra alij ambulant sicut in die
filij lucis, alij in nocte. quin idem homo nunc 2.Cor.6.14
lucis, nunc tenebrarum filius est. Diuidet au-
tem Deus inter vtrosque (nam *quæ societas lu-* 2.
ci ad tenebras?) cùm ad iudicandum venerit. O
pertineam ad lucem, & ad hanc diem!

Præterea in ipsis iustis datur diuisio lucis
& noctis: quin in vno atque eodem, dum mo-
dò aduersa, modò prospera accidunt, & con-
solationum, ac desolationum vices alternant; 3.
feram vtramque sortem cum gaudio de ma-
nu Dei.

Ipse, *qui dixit de tenebris lucem splendescere,*

eluceat in cordibus nostris ad illuminationem
2.Cor. 4.6. *scientiæ claritatis Dei, in facie Christi Iesu.* claritatis inquam, qualis relucet in facie Christi. *Væ qui dicitis, malum bonum, & bo-*
Isai.5.20. *num malum, ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras.* Non sic ego, sed quod Deus lucem dixit, mihi erit lux; similiter de tenebris.

MEDITATIO XX.

De opere secundæ diei.

Gen.1.6. DIXIT Deus: *Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis, & factum est ita: vocauitq; Deus firmamentum cælum, & factus est mane vespere dies secundus.*

PVNCTVM I.

Aëris elementnm. FIRMAMENTVM est aër fusus inter cœlum & terram, cuius elementi miræ sunt vtilitates: in eo stamus, & mouemur, respirationem & vitam ducimus, per illum species rerum ad sensus deferuntur colorum, sonorum, odorum: & de cœlo lux transmittitur cum reliquo influxu planetarum; ibi coalescunt pluuiæ, niues, ros, & venti, ne siti inferiora torpescant, atque marcescant, in omnem partem adspirant. igitur & propter hunc gratias agam Auctori, quoties respiro.

Cur aër firmamétum. Cæterùm etsi est corpus tenuissimum, & maximè instabile, vocatur tamen firmamentum:

tum: quia constanter ac firmiter obit sua munia, & locum suum tenet, omnia replens, quocunque accessus datur, nec disiungi inter se corpora, vacuo interuallo, vllatenus sinens. Ergo assignatam stationem sibi immobiliter tuetur, non secus, atque ipsi cœli, licèt secundùm partes huc illucque agitatus.

Punctum II.

Nubes.

Divisit *aquas ab aquis.* oportebat enim discooperiri terram propter germina, & nihilominus irrigari ad fœcunditatem. in hunc ergo finem super aëra coëgit nubes, seu locum nubium, quæ sunt aquæ supra firmamentum.

Nec id modò, sed nubes ipsas dispensat, & prouocat, promouetque, sicut placet eius prouidentiæ. Nam apud Iobum de nubibus dicitur, *quæ lustrant per circuitum, quocunque eas voluntas gubernantis duxerit, ad omne quod præceperit illis super faciem orbis terrarum.* Et quasi glorians ait: *quis est pluuiæ Pater, vel quis genuit stillas roris?* O qui pluis super iustos, & iniustos, ne quæso ab anima mea subtrahas imbrem salutarem gratiæ tuæ.

Iob. 37. 12. & c. 38. 28. Matt. 5. 45.

Aliter etiam Deus est mirabilis in nubibus cœli, quòd tantas moles sustinet suspensas, cumque defluere sinit, guttatim demittit, ne obruant animantes, & terrã eluuione destruant. vtrumq; Iob deprædicat: *Qui ligat aquas in nubibus suis, vt non erumpant pariter deorsum.* Iob. 26. 8.

Iob.37.11. Ampliùs, nubes pro vmbraculo sunt, excipientes lumen solis, & ardores à terra arcentes. vnde illud: *frumentum desiderat nubes, & nubes spargunt lumen suum*: reflectunt videlicet; ne feriat aduratque fruges. En quot, & quanta bona ab huius diei opere.

PVNCTVM III.

Cur firmamentũ cœlum. FIRMAMENTVM appellauit cœlum. Nam aër aspectu similis est orbibus cœlestibus, vt nihil oculus distinguat. Est enim diaphanus pariter, & lucem, astrorumque influxus transmittit. Firmamentum hoc, seu cœlum est anima iusti, illustrata à Deo secundùm intellectum, firma & stabilis in bono per gratiam, licèt conditione sua mobilis. In ea diuiduntur aquæ, dum spiritus cœlestia

Psal. 83. 3. petit, caro autem ei subiecta obedit: sed & hæc à spiritu irroratur, vt etiam *exultet in Deum viuum*.

At cur opus Deus huius diei nõ approbauit, vt præcedentis? quia nõ illud hac die perfecit, sed sequenti, quoad aquarum diuisionẽ: postera enim die congregauit aquas inferiores in certa

Mat.10.22. loca, vt detegeretur terra. Nempè docet, non qui cœperit, sed *qui perseuerauerit*, atque perfecerit, laude dignum.

Aliqui putant, hac die peccasse Angelos, & separatos bonos fuisse supra firmamentum, à

Iob.26.5. malis in abysso: de quibus apud Iob: *Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cum*

eis

eis. Atque in odium peccati illorum reticeri laudem huius diei. Adde, quòd hæc dies initium dedit disiunctioni diei à die, cùm sit secunda: Deus autem amat vnitatem, atque concordiam.

MEDITATIO XXI.

De opere tertiæ diei.

PVNCTVM I.

DIXIT Deus *congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum vnum, & appareat arida.* Enituit omnipotentia. 1. quòd momento, aut imperceptibili tempore paruerunt aquæ voci creatoris. *Abyssus sicut vestimentum amictus eius,* nempe terræ: *super montes stabunt aquæ:* nam & hos operiebant. *Ab increpatione tua fugient, à voce tonitrui formidabunt,* & quasi trepidæ festinatò parebunt. 2. quòd quamuis naturali inclinatione appeterent superstare terræ, eâ postposita recesserunt. O sic abnegare discam propriam voluntatem & propensionem. Et quando etiam ad humiliorem locum detrusus fuero, obsequar libenter. *Non quæram,* cum Paulo: *quod mihi vtile est, sed quod multis.* 3. quòd ibi se continent, nec excedunt: *circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos.* de quo etiam gloriatur Deus apud Iob: *quis conclusit ostijs mare, quando erumpebat quasi*

Genes. 1. 9.
1.
In aquis maris patet Omnipotentia Dei.
Psal. 103. 6.
2.
1. Cor. 10. 33.
3.
Psal. 103. 9.

de vulua? circumdedi illud terminis meis, & posui vectem & ostia, & dixi, hic confringes tumentes fluctus tuos.

Ierem. 5. 22. Ad mirabor potentiam, & timebo, cùm dicat ipse: *me non timebitis; & à facie mea non dolebitis, qui posui arenā terminum maris,* &c. Timebo offendere tantum Dominum, & dolebo, quòd toties offenderim. Tu Domine cor

Isai. 40. 12. meum tanquā mare procellosum timore tuo, & protectione tua circumda, & contine. Sperabo in te: quoniam sic potens es, & *mensus es pugillo aquas.*

PVNCTVM II.

QVOMODO terra iussu Dei aperit amplissimos sinus ad recipiendas aquas,

Montes & valles. & repentè montes, vallesque existunt. *Ascendunt montes, & descendunt campi in locum,*

1. Psal. 10. 3 *quem fundasti eis. Qui commouet terram de loco*

Iob. 9. 6. *suo, & columnæ eius concutiuntur*: quis non timeat à potentia illius. At & fiduciam concipiam, quando is promittit: *si habueritis fidem, dicetis monti huic: transi illuc, & transibit;*

Mat. 17. 19. *& nihil impossibile erit vobis.*

Illud quoque Omnipotentiæ: quòd subitò terra siccata est, non per dies multos, vt post

2. diluuium; nec immisso vento vrente, vt mare rubrum, sed nutu Dei. ô exsiccet etiam in me humores prauarum cogitationum & affe-

Iob. 40. 16. ctionum, ne locum inueniat ille, qui *sub vmbra dormit, in secreto calami, & locis humentibus.*

Sed

Sed ita Deus aquas congregauit in maria, vt quasi venas in terra ipsa aperuerit, per quas aquæ dulces commearent. vnde fontium ac fluuiorum varietas, vel ex ipsis rupibus prodeuntium. Nec temporariæ sunt scaturigines, sed perennes. Et cùm flumina ex mari prodeant salso, percolata dulcescunt ad humanos vsus, qui multiplices sunt, ad rigandam terram, ad potum animalium, ad lauandum, ad temperandum æstum, ad sanandos morbos. quare benedicite Deo, maria, flumina, fontes, terra, montes, & colles. 3. Fontes.

Postremò terram ipsam ita disposuit, vt pars esset pinguis, ad alendas plantas, & fruges; pars duresceret in metalla, quorum varia foret vtilitas. pro quo etiam gratias agam.

Verùm hæc non sunt recensita, vti reliqui terræ fructus, quòd intra terram abdita sint, & nolit Deus eorum nos cupiditate teneri. nam in cupidos dicetur: *Domine à paucis de terra diuide eos in vita eorum* Hoc est ne partē illi habeant cum electis tuis, qui sunt pauci, quoniam inhiarunt & repleuerunt se thesauris, quæ tu extra oculos posueras, ne concupiscerentur. Cur nihil de metallis *Psal.* 16.14.

PVNCTVM III.

VBI terra detecta fuit, placuit Deo & dixit: *Germinet terra herbam virentem* Noluit ornatum terræ differre in diem alterum, sed postquam aquis quasi vestimento fuerat nudata, noluit rudem relinquere sed su- *Gen*.1. 11. Plantæ.

per

perueniri meliori veste. Ita vult exuere nos veterem hominem, vt statim nouum nos induat. neque plantas ex nihilo creauit, sed ex materia terræ produxit, quia vult nos cooperari ad iustificationem nostram, sed quæ, & quomodo fecit ex terra? multa, & mirabiliter.

Dei prouidentia erga creaturas.

1. 1. Produxit innumerabiles species plantarum, herbarum, florum; nec quiduis vbique, sed conuenienter ad clima, cœlique temperamentum. Sic omnia suauiter disposuit. Vnde etiam dona gratiæ attemperat naturis, vt suauiùs, & constantiùs operentur homines.

2. 2. Perfecit totum momento, per omnia terræ spacia, subitoq; apparuit terra conuestita pulcherrimè. vnde ait: *pulchritudo agri mecum est.*

3. 3. Produxit iam perfecta, non per incrementa, quia ita decet Deum. vnde arbores extitêre subitò adultæ, folijs, fructibusque decoræ. O, sic Domine perfice me: *facilè est enim in oculis tuis subitò honestare pauperem.*

Psal. 49.11.

Eccle. 11.23.

4. 4. Talia fecit, vnde nobis vtilitates maximæ prouenirent: nam & sunt, quæ singulos sensus oblectant, & vitam sustentant, & vtraq; non vnius generis, sed multiplicia; quin ad curandos morbus virtutem indidit mirificam, & quæ carere fructu videntur, vt quædam arbores, habent vsus necessarios ad ædificia, ad instrumenta varia conficienda, ad alendum ignem. Et quæ ipsi per se homini non sunt vsui, seruiunt brutis in commodum hominis: *qui produxit fœnum iumentis, & herbam seruituti hominum. omnia à te expectant, vt des*

Psal. 103. 14.27.

illis

illis escam in tempore: aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione. 5. Vt commodum foret perpetuum, dedit plantis virtutem seminalem ad propagandum se. 5.

Ergo his tot nominibus *benedicam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi.* *Psal.* 115.12.

PVNCTVM IV.

Gen. 2.8. Paradisi terrestris excellentia.

INTER hæc *plantauit Paradisum voluptatis* hac ipia die, in sedem peculiarem hominis, antequam ipsum conderet. 1. Is locus fuit in optima cœli temperie, & terræ qualitate. 2. Omnigenis consitus plantis ad omnem oblectationem & alimentum, vt carnium vsus nunquam foret. 3. In medio erat lignum vitæ à morte & corruptione præseruans, donec fuisset Deo visum, transferre hominem ad statum immortalem. 4. Interfluebat amœnissimus fluuius, & saluberrimus ad potum, atque ad fœcundandam eam terram, qui mox in quatuor partiebatur, ad vicinas circum oras irrigandas. 5. Fuit locus haud dubiè amplissimus, ad plurimorum incolatum, instar prouinciæ alicuius. Gratus existam, quia non Adæ soli, sed mihi etiam Paradisum hunc cōdidit Deus. Et quando inde eiectus sum, adipiscor pro eo cœlestem. illum amisi interueniente culpa originali, qua iam deleta per Baptismum, satagam, ne proprijs actibus excidā à spe cœlestis. Conserua me Domine in Ecclesia tua, tanquam in Paradiso deliciarum, & præbe fructum ligni vitæ in cibum, quo

præ-

præseruatus, tandem assumar ad te, vbi viuis & regnas in æternum.

PVNCTVM V.

ET *vidit Deus, quòd esset bonum*, quidquid hac die fecerat. Bona sunt, quæ Deus in alimentum hominis creauit; vsus autem aliquando malus esse potest: quando scilicet prohibetur, vt lignum scientiæ boni & mali, ad probationem obedientiæ, vel cùm ob alios fines, vel ab Ecclesia, vel sponte interdicitur ad mortificationem carnis, vel cùm inordinatè rebus vtimur. Alioqui omnis creatura bona est, & *nihil reijciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem.* Nam verbo diuino approbatur, vt bonum, & oratione in sumendo benedicitur.

Omnes res bonæ. Vsus malus.

1. Tim. 4. 4.

Inter alia spinæ & herbæ mortiferæ creatæ sunt, sed hæc etiam ipsa bona sunt, si non homini, alijs saltem animantibus, vel ob alios fines vniuersi: quin ipsi homini conducunt pro antidotis. & tandem instrumenta sunt institiæ Diuinæ, cui etiam seruiunt res alioqui nobis vtilissimæ, vt aqua, dum suffocat, ignis dum exurit. Quare, vt ait quidam, omnes creaturæ dicunt homini: *accipe, redde, fuge.* Accipe beneficium; redde debitum; fuge supplicium. quasi dicat: si non ob beneficium, saltem ob supplicium bene vtere.

MEDITATIO. XXII.

De opere quartæ diei.

PVNCTVM I.

QVOD creauit solem, luminare ma- Commoda
ius: in quo multa insunt miranda. 1. ex sole.
magnitudo lucis, vt ad eius ortum obfuscen- 1.
tur reliquæ stellæ, qui & fons lucis dicitur,
quòd ab eo astra eam mutuentur. 2. lux eius 2.
perpetua est, & constans, absque vlla varia-
tione: quod Lunæ non conuenit. 3. ampli- 3.
tudo corporis, vt sexies millies superet lu-
nam; terram autem centies. 4. efficacitas,
qua momento totum hemisphærium per-
uadit sua luce: motu verò diurno diem con- 4.
ficit, totam obiens illustransque terram. 5. 5.
vis calefactiua, qua omnia gignit, & viuifi- 6.
cat. 6. distinguit tempora: facit annum *Eccl.* 43. 2.
proprio motu; & in eo statas temporum vari-
etates, veris, æstatis, autumni, hyemis. Ob
hæc vocatur *vas admirabile, opus excelsi*: per *Psal.* 18. 6.
excellentiam *procedit vt sponsus; exultat vt*
gigas ad currendam viam. Est symbolum Di-
uinitatis, quare dicitur: *In sole posuit*, DEVS, *Cant.* 6. 9.
tabernaculum suum. Et conueniunt DEO mul-
tò amplius prædictæ solis excellentiæ. Ani-
ma quoque perfecta est quasi Sol, *electa*
vt Sol, & radios fundit bono-
rum operum.

()

PVNCTVM II.

Lunæ excellentia.
1.
2.
Eccl. 43.8.
3.
4.

ITEM creauit Lunam, luminare minus; cuius sunt excellentiæ. 1. Magnitudo aspectabilis, & pulchritudo singularis, cùm plena est, à sole, à quo suum lumen accipit; quod non intra se continet, sed noctem pro sole illustrat. 2. AEquabilis respectus ad solem, à quo pars ei obiecta semper illustratur, *crescens mirabiliter in consummatione*, vt ait Sapiens: hoc est, sensim deficiens; donec consumetur eius lux. 3. Vires habet magnas in mare, & corpora, quas experimur. 4. Suo motu efficit menses, varietates temporum inducit, & particulares effectus gignit.

Cant. 6.9.
Luna symbolum animæ sanctæ.

Symbolum est animæ sanctæ, de qua dicitur: *Pulchra vt Luna.* nám respicit semper Solem iustitiæ, & ab eo illuminatur, crescit in consummatione, dum proficit in cognitioine propriæ obscuritatis, & vilitatis, vsque ad defectum luminis, nihil se habere de suo intelligens. Crescit vicissim in studio virtutum, *vsque ad perfectam lucem.* O, decrescam per veram humiliationem, crescam autem, vadens de virtute in virtutem!

PVNCTVM III.

Stellarum excellentiæ.
1.
Psa. 146.4

CREAVIT etiam stellas, in quibus mira sunt. 1. Multitudo innumerabilis, vnde pro magno dicitur de Deo, *qui numerat multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat*, qui admirabiliter eas disposuit, tanquam

quam aciem castrorum ordinatam: *nec deficiunt*, vt ait Sapiens, *in vigiliis suis*. 2. Præsunt etiam nocti cum luna, ac mirificè cœlum ornant, *species cœli gloria stellarum, mundum illuminans in excelsis Dominus*. Præterea dirigunt nauigantium cursum, & viarum duces sunt. 3. Influunt in hæc inferiora, etsi nobis minùs notæ sunt illarum vires; de ijs dicitur: *in verbis sancti stabunt ad iudicium*, nempe paratæ ad agendum secundùm inditam ipsis à Deo vim, & præscriptum. & alibi: *vocatæ sunt, & dixerunt: adsumus, & luxerunt ei cum iucunditate eius, qui fecit illas*.

Eccl. 43. 11. 2.

vers. 10.

3.

Bar. 3.

Pro his gratias agam, & laudabo Deum. porrò *qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ fulgebunt in perpetuas æternitates*. quãtò pulchrius erit cœlum empyreum à gloria sanctorum! quàm ibi ordinatissimè disponentur secundùm merita cuiuscunque! Luceam nunc in Ecclesia militante, itẽ in vigiliis meis, vt illuc transferar aliquando.

Dan. 12. 3

PVNCTVM IV.

VIDIT *Deus, quòd esset bonum*. Vtique Domine, & eo vsque bonum, & pulcherrimum est, vt aliqui pro Deo habuerint hasce creaturas. At *si horum specie delectati, Deos putauerunt: sciant quantò his dominator eorum speciosior est Speciei enim generator omnia hæc constituit*. Igitur in hoc ipso errore disce, qualis quantusque sit Deus in se qui

Sap. 13. 3.

sic in effectis suis est admirabilis. Ama illum, qui istam pulchritudinem produxit ad obsequium tuum; nam monet Moyses: *Attende, ne*
Deut. 4. 19. *fortè eleuatis oculis ad cœlum videas solem & lunam, & astra: & errore deceptus, adores ea, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo sunt.*

PVNCTVM V.

Creatio ignis. Eius commoda.

ELEMENTVM quoque ignis non est omittendum, quod cœlis proximum est: sed à Moyse non commendatum, nec commemoratum, quòd non sit nobis conspicuum. Licèt autem ignis ille ab inferiore differat: huius hîc proprietates considerare opportunum fuerit, quòd Soli persimilis sit.
1. 1. Vicem solis noctu supplet intra ipsa cubilia.
2. 2. Pro sole per hyemem distante calefacit fouetque corpora.
3. 3. Impertit se sine diminutione sui, cùm ignis ignem accendit.
4. 4. Plurima commoda præstat, tanquam quædam vniuersalis causa: decoquit cibos, purgat metalla, absumit humiditates, emollit, liquatque dura, & plura alia præstat: vt deceat inde glorificare datorem.

Psal. 135. 1. 7. Ergo *confitemini Domino: quoniam bonus, qui fecit luminaria magna solem in potestatem diei: lunam & stellas in potestatem noctis*, quin & ignem *vt luceret eis per noctem.*

Ignis est symbolum Diuinitatis: vt in aduentu Spiritus sancti consideratum fuit, &

nunc

nunc in eo, quòd supplet defectus creaturarum, vt dictum de igne, cùm humana desunt auxilia, & communicat seipsum liberaliter. *Accedite ad eum & illuminamini, & facies vestræ non confundentur.* Psal. 33. 6.

MEDITATIO XXIII.

De opere quintæ diei.

Pvnctvm I.

Prodvcant *aquæ reptile animæ viuentis.* Ad hoc imperium repleta sunt maria, & flumina piscibus supra numerum terrestrium, & volatilium animantium, figura & specie diuersissimis, magnitudine excedentibus quæuis terrestria. *Hoc mare magnum & spatiosum manibus: illic reptilia, quorum non est numerus, animalia pusilla cum magnis: illic draco, quem formasti ad illudendum ei.* & hæc ad vsum & delicias hominis, & oblectationem in capiendis. *Vt præesset*, inquit, *piscibus maris.* & Noë dixit: *omnes pisces maris manui vestræ traditi sunt, & erunt vobis in cibum.*

Gen. 1. 20. Pisces. Psa. 103. 25. Gen. 1. 26. Cap. 9. 2.

Atque vt beneficium esset perenne, benedixit illis, dicens: *Crescite & multiplicamini, & replete aquas maris.* Lauda potentiam atque prouidentiam.

PVNCTVM II.

ET *aquæ producant volatile super terram, sub firmamento cœli.* Ex eadem materia, qua pisces; sed subtiliori, & magis aerea, vt aër etiam concurreret ad animantes, quarum sedes erat, agnosce potentiam.

Gen. 1. 20. Aues.

Commoda.

At prouidentiam ex commodis. Aliæ aues delicatè nutriunt nos, aliæ cantu demulcent, aliæ plumis suis ornant, aliæ docent, dum artificiosè nidos construunt, prouident pullis, tempora obseruant. Et Deus ipse talibus se similem facit: Aquilæ *prouocanti pullos ad volatum*, Gallinæ *congreganti sub alas.* Discere autem vult nos ex miluo agnoscente tempus suum, & turture, hirundine, cyconia, *populus autem meus non cognouit iudicia Domini.* Vtimur quibusdam ad venandum alias, & sagacitatem ab eis discimus. Apis verò qualis industria, quod regimen, quæ vtilitates?

Deut. 32. 11. Matt. 23. 7. Ier. 8. 7.

Gratias agam: imitabor aues pernicitate in Diuino seruitio, volatu ad cœlestia, & reliquâ industria.

PVNCTVM III.

VIDIT, *quòd bonum esset.* Probauit Deus, conuenit, vt simul aquæ, & aër replerentur, & ornarentur, quia sunt affinia. ita Deus benefacit coniunctis charitate; sed & significatur, quòd ex regeneratis aqua baptismi alij in sæculo manent, alij cœlestem vitam amplectuntur: *ex aquis ortum genus, partim*

tim remittis gurgiti, partim leuas in aera. duplex est vita, actiua, & contemplatiua: priores sunt, vt Martha; qui turbantur circa plurima, vt qui in mari; posteriores, vt Magdalena, quæ partem optimam elegit; vtrosque probat Deus; sed hos maximè, illi in salsis & amaris aquis manent, quia pœnitentiæ lachrymis opus habent assiduis: istorum etiam lachrymæ sunt aquæ dulces, vt ex quibus aues extiterũt. priùs narratur de piscibus, quia in actiua priùs exerceri oportet: & Lia prior ducta fuit, quàm Rachel.

Benedixit eis, vt multiplicarentur: vtraque vita gignit Christo filios: sed Actiua plures; vti & pisces, quàm aues, & Lia, quam Rachel; sed hæc perfectos. Cupiam iungere vtramque, vt & vna die pisces & aues.

MEDITATIO XXIV.

De opere sextæ diei.

PVNCTVM I.

DIXIT Deus: *producat terra animam viuentem.* 1. post aquas & aërem, repleuit terram animantibus, ex ipsa similiter productis pro imperio, alia alijs potissimùm locis, vt conueniebat naturis, ac de alimento conuenienti prouidit illis, & quidem singulis. Quanta potentia, & prouidentia! 2. tria re- | *Gene.* 1. 24. 1. Animalia terrestria. 4. Tria genera.

censet genera; iumenta, sic dicta, quòd iuuent hominem, vt sunt domestica; reptilia, à motu; bestias syluestres, & feras. In quouis genere
Iob.38. ex tribus seqq. diuersas species, & verò multa, cum miris proprietatibus: de quibus gloriatur Deus apud Iob, & de prouidentia circa illa. quantò ampliorem habeat hominis, propter quem illa!
3. Commoda 3. commoda ex eis multa, & magna percipit homo: nutritur, vestitur, calceatur ornatur, iuuatur, docetur: *Vade ad formicam piger.* Prou. 6.6.
Gratias agam pro bono concesso ipsis animantibus, quæ nequeunt per se agnoscere Auctorem: & quia id est totum meum.

PVNCTVM II.

VIDIT, *quòd esset bonum*: etiam reptilia, licèt venenata; & bestiæ, licèt noceant: nam ita subiecerat homini, vt nisi peccasset, lædi nequiuisset. Et nunc iustitiæ instrumenta: sed & in ijs conspicitur prouidentia: dum non lædunt, nisi permissu, vt significat Sapiens: *creatura tibi factori deseruiens, exardescit in tormentum aduersus iniustos: & lenior fit ad benefaciendum pro his, qui in te confidunt.* Sap.16.24. Mat.10.19. Psal.72.22. Psal.48.13.

Deinde docent hominem, quid sequendum, aut fugiendum: *estote prudentes, sicut serpentes.* & à iumento discimus subijci diuinæ legi: *vt iumentum factus sum apud te.* Psal. 31.9. Contrà verò vitare stoliditatem: *Homo cùm in honore esset, non intellexit, comparatus est iumen-*

mentis insipientibus: & *nolite fieri, sicut equus, & mulus.*

Pvnctvm III.

Cvr non benedixit terrestribus animalibus, sicut alijs. 1. Quia eadem die erat facturus hominem eique benedicturus: & in homine etiam istis, vt quæ cũ homine in terra habitarent. 2. Quia benedictio istorum pendebat ex iustitia hominis. Qua re Iudæis promisit multiplicationem vtilium animalium, si legem custodirent; aut contrà fore, vt deficerent, feræ autem, & venenata augerentur. Attamen ibidem similiter de fructibus terræ loquitur, & aliæ etiam animantes possunt cedere ad præmium & pœnam. 1. 2. *Deut.* 28. 1. *c.* 32. 24.

Intelligam, quòd pasiones brutales in homine inualescunt, cùm secundùm voluntatem rationalem ipse non est subiectus Deo: contrà verò debilitantur, & cicurantur, obsequentesque fiunt rationi, cùm Deo homo subiacet; adeo, vt etiam iuuent ad virtutem, & *caro* ipsa *exultet in Deum viuum.* *Psal.* 83. 3.

MEDITATIO XXV.

De creatione hominis.

Pvnctvm I.

Eadem die cum bestijs creauit hominem, vt commonefaceret humilitatis, dum considerat, se cum illis participare naturam animalem, & sensitiuam. Creatio hominis.

Deus in creatione viuentium cœpit ab imperfectioribus, & sensim ad perfectiora progressus est, quo monemur profectûs quotidiani in virtutibus; & vt cantemus DEO quotidie canticum nouum, ex nouo profectu.

Postremò creauit hominem, vt perfectissimum, & in quo omnem naturam copulabat, & cuius causa erãt cætera: ac ita, vt statim eis frui posset, veniens ad habitationem plenè instructam.

PVNCTVM II.

ALITER in creatione hominis loquitur Deus. 1. non ait; FIAT, aut, *producat*

Mysteria. 1. *terra*, quòd homo secùndum animam non fieret ex aliquo, sed à solo Deo ex nihilo; quo monemur, vt & ipsũ super omnia diligamus, à quo solo sumus. ô Deus *perfice vineam* hanc,

Psal. 79.15. animam istam, *quam plantauit dextera tua.* 2.

2. ait, *faciamus:* ad insinuandum mysterium diuinarum personarum, quarũ imaginem refert homo; & quasi deliberarent de creando homine, quem præuiderent fore ingratum, & tanto

3. *Eccl.* 32.24. reparandum opere, & tamen concludunt, *Faciamus.* Quid tibi rertribuã? 3. monemur, omnia cum consilio agere, præsertim grauia. *Fili, sine consilio nihil facias: & post factum non pœ-*

Eccl. 6.6. *nitebis. Consiliarius autem sit tibi vnus de mille* Deus potissimùm. *Consilium meum iustifica-*

Psal. 18.24. *tiones tuæ*, Secundùm has consilia captanda.

4.

4. In-

4. Insinuat, se facere hominem tanquam capacem consortis cum Deo ipso, & amicitiæ illius. Nempè *deliciæ eius ab initio fuerunt esse cum filijs hominum.* Prou. 8. 31.

Pvnctvm III.

Excellentiae sex, secundùm quas anima hominis est imago Dei. 1. Deus est Spiritus, & ita inuisibilis, & indiuisibilis; proinde totus in quauis rei parte; & dat esse, vitam & motum rebus. Sic anima nostra inuisibilis est, & indiuisibiliter existens in quauis corporis parte, dant singulis vitam, & operationem, pro cuiusque partis exigentia. *Auferes spiritum eorum & deficient, & in pulverem reuertentur.* gratias ago, quòd talem mihi dederis, vt adorem te in spiritu; & veritate. Da, vt etiam *spiritu facta carnis mortificem.* 2. Quòd sit immortalis, vt à corpore non pendeat vita eius; & eo pereunte, Spiritus redeat ad Devm, qui dedit illum, à quo recipit locum pro meritis: O Domine, qui mihi dedisti spiritum immortalem secundùm naturam, da etiam secũdùm gratiam, quæ est vita beata. Porrò Deus est immortalis per suam essentiam; homo per participationẽ; ac ita ex voluntate Dei pẽdet. *Soli Deo immortali & inuisibili honor & gloria.* 3. Anima refert Trinitatem, quòd vna existens, habet tres potentias, intelligendi, memoran-

Excelletię 1.
Psa. 103. 29.
Rom. 18. 13
2.
1. Tim. 1. 17.

morandi, quæ intellexerit, & volendi. Et sicut
3. Tres potẽtiæ animæ. Pater intelligendo producit Verbum, & amando cum Filio producit Spiritum sanctum:
ita anima format Verbum ipsius Dei, & amorem spirat in illum. 4. Prædita est libertate,
quod sequitur ex præcedenti, vt à nemine cogi queat. 5. Est capax sapientiæ & gratiæ, vt à solo
4. Deo expleri possit. 6. habet dominium in omnia visibilia, & est finis proximus illorum:
5. nam & compendiò continet in se totum mundum,
6. dum, vt Deus eminentissimè omnia possibilia. Hæc est dignitas hominis. Cuius est imago
hæc? si Dei redde eã Deo. Agnosce homo dignitatem tuam.

PVNCTVM IV.

QVòd Deus creauit hominem ad similitudinẽ suam, secundùm gratiam & dona spiritualia. Vnde dicitur: quod *Deus fecerit hominem rectum*. Nam opera Dei sunt perfecta; cùm ergo homo capax esset supernatura-
Eccl. 7. 30. lis similitudinis cum Deo, conueniebat, vt talis conderetur: accepit autem perfectam.
1. Quia anima perfectè subdebatur Deo, per
1. gratiam. 2. quia dominabatur appetitui per
2. iustitiam originalem, vt nullam sentiret rebellionem. 3. in ipsum corpus redundabat im-
3. mortalitas, qua posset non mori; nec mortuus fuisset homo, nisi Adam peccasset. Hæc data primis parentibus, at & mihi, & omnibus in illis, ex diuina dispositione, si Adam persti-

tisset. quare, vt pro acceptis, seu mihi exhibitis gratias agam.

PVNCTVM V.

QVÒD Deus fecit hominem aliarum rerum Dominum. quam dignitatem miratur Dauid: *quid est homo, quòd memor es eius? omnia subiecisti sub pedibus eius.* vnde eis vti potest pro libitu, & mactare pro vsu, vel ad voluptatem. *Dominamini*, inquit *piscibus* maris, &c. quare etiam adduxit ea ad Adam, velut ad homagium ei præstandum, & vt nomina imponeret. Eccellentiæ hominis. *Psal.* 8.5.

Post peccatum etiam ius habet vtendi, & industriã à Deo accepit, vt sibi subijciat, etiam feras, vt ait S. Iocob, *Omnis natura bestiarũ, & volucrum, & serpentium, & reliquorum domantur & domita sunt à natura humana.* Vtinam & passiones bestiales ego domarem, in animalibus significatas, in piscibus concupiscentiam carnalem, in volatilibus ambitionem & superbiam, in serpentibus cupiditatem terrenorum, in feris, & bestijs iram & vindictæ appetitum. Vna est *lingua*, quam *nemo domare potest*, vt idem subijcit Apostolus. *Iacob.* 3.7.

MEDITATIO XXVI.

De formatione corporis Adæ, & inspiratione animæ.

PVNCTVM I.

Corpus formatum ante animam.

QVÒD Deus voluit seorsim narrari formationem corporis, & quidem priùs quàm animæ infusionem. Nempè, vt intelligeretur, cùm reliquæ animantes ex terra sint secundùm animam & corpus, hominem non nisi secundùm corpus. Non creauit autem ex nihilo, sed *formauit ex limo*, vt intelligeret fragilitatem suam, & quòd ex se mortalis sit.

Documenta.

Eccl. 10.9.

Rom. 9.20.

Isai. 64.8.

Iere. 18.6.

Gen. 3.19.

Hinc. 1. humiliabitur, sibimet dicens: *quid superbis terra & cinis?* 2. non obloquetur Deo, quidquid sibi eueniat: *Nunquid dicet figmentum ei, qui se finxit, quid me fecisti sic?* 3. confidet: & *nunc, Domine, Pater noster es tu: nos verò lutum, & fictor noster tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Ne irascaris Domine satis.* 4. vt me resignem Deo; *Ecce sicut lutum in manu figuli, ita vos in manu mea, dicit Dominus.* 5. Vt cogitem, vas istud confringi per peccatum, & in suum redigi puluerem, *puluis es, & in puluerem reuerteris.*

PVNCTVM II.

Corporis excellentię.

OMNIPOTENTIA Dei in corpore humano formando ex tam rudi, viliq́ue mate-

nateria. 1. quia tot & tam diuersis partibus,
tamque delicatis constat, & coaluerunt om- 1.
nes momento. *Domine, omnia ossa mea dicent:* Psal.34.10.
Quis similis tibi? Eadem membra in vtero formantur ex vili quoque materia, sed per interuallum, à Deo tamen, vt mater Machabæorum professa est: *Non ego membra compegi, sed mundi Creator, qui formauit hominis natiuitatem.* 2. Quòd tam pulchrum corpus, & complexionis tam eximiæ, in iustam magnitudinem subitò eduxerit, cùm aliàs per triginta annorum incrementa perfici soleat. 3. quòd figura erectum, & spectans in cœlum, quò mens & cor sustolli debent. At sunt, quos alligauit Sathan, vt mulierem illam, quã Dominus soluit, & inclinati ad terram incedunt, nec possunt sursùm respicere. 4. quòd tametsi ob perfectam complexionem corpus formatum est nudum, & inerme, cùm reliqua animalia vestita, & instructa ad sui defensionem feré sint à natura; tamen defectum hunc omnem supplet industria, qua pollet homo, ad se contegendum, muniendumque.

2.Mac. 7. 22.

Eccles.11.5.

2.

3.

Luc. 13. 16.

4.

Pvnctvm III.

Et *inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ.* quo in primis significatur, animam hominis non esse ex terra, vt corpus, vel ex alia quapiam re productam, sed creatam à Deo ex nihilo, atque ex præcordijs Dei procedere, ex amore singulari, & per os eius, quod de sapientia diuina dicitur: *Ex ore altissimi prodij:*

Gen. 2.7.
Anima ex nihilo.

Eccli.24.5.

nempè

nempè, quòd anima sit imago Dei, vt ipsa sapientia: sed hæc increata, & consubstantialis. Tanta est animæ nostræ nobilitas; de qua gloriari oporteat, non de prosapia maiorum, & glorificare largitorem, & illuc contendere, vnde exiuit, nempè ad Deum, in eoq́ue esse per charitatem.

Animam vocat *spiraculum vitæ* quia inspirata corpori, facit illud viuere, & respirare, quod est signum vitæ. *In faciem* autem inspirauit; quia in ea vigent pręcipui sensus, & ipsa respiratio, quibus maximè vita constat. Igitur quoties respiro, suspirabo ad illum, qui respirationem dat mihi. Nam sicut corpus absque animæ spiraculo non potest viuere, ita nec anima mea, nisi Deo illam conseruante, & quasi semper spirante.

Vita gratiæ.

Cogita etiam, esse aliam vitam spiritualem gratiæ, quam similiter inspirat Deus, & fortè ideò in Hebræo dicitur: *quòd inspirauit spiraculum vitarum*: hoc est, vitæ naturalis, & gratiæ nam primus homo accepit simul ambas, creatus in gratia. Quanquam & naturalis vita est multiplex, vegetans, sentiens, & rationalis. Ad significandam inspirationem vitæ gratiæ, Christus dedit *Spiritum sanctum per insufflationem*. Nam Spiritus sanctus sanctificator animarum, procedit à Patre per os Filij, tanquam diuinus flatus. O hunc, Deus, asiduè mihi affla, vt hac vita viuam.

Ioan. 20. 22.

PVNCTVM IV.

QVIS sensus Adæ, vbi se primùm, & creata circumspexit, cœlos, solem, astra, & conuestitam terram amœnitate admirabili; vbi in paradisum inductus? vbi animalia ad eum adducta? quibus & nomina dedit; & acceperat diuinitus scientiam, qua æstimare posset donorum magnitudinem! O quid erit in cœlestem illum Paradisum introduci! & tantò meliorem mundum spectare!

PVNCTVM V.

Creatio viri prior.

CVM aues, & terrestria animalia Deus creauerit in vtroque sexu: hominem non item; sed virum tantùm. 1. quòd homo creabatur, vt Deo vacaret, non generationi; etsi id tunc erat necessarium ad propagationem, sed quasi per accidens. Vnde & in sopore ex eius latere Eua est producta: quòd coniugium non debet impedire studium orationis, *& qui habent vxores, sint tanquam non habentes.* 2. ad fouendam inter nos charitatem: quòd ex vno omnes, ex vno Patre in cœlo, & ex vno Patre in terris. Vnde Malachias: *Nunquid non vnus Pater omnium nostrum? nunquid non vnus Deus creauit nos? quare ergo despicit vnusquisque fratrem suum?* 3. Significatur vnus Pater in esse gratiæ, Christus Dominus Pater futuri sæculi: ex huius latere sopiti, in cruce formata est Ecclesia, dum sanguis & aqua fluxit in lauacrum regenerationis, quo illa ædifi-

Margin: 1. — 2. 1. Cor. 7. 29 — Malachiæ 2. 10. — 3.

Ephes.5.27. catur, & efficitur *sine ruga & macula.* ex quo capite tantò plus ad mutuum amorem excitari debemus.

MEDITATIO XXVII.

De approbatione totius operis ac de Sabbatho.

PVNCTVM I.

Reflexio Dei super opera sua.

POST opera singula, *vidit Deus, quòd essent bona*: in fine autem reflectens se super omnia, vidit: *quòd essent valde bona*, nempè vnaquæque res in se bona fuit, & in ordine ad perficiendum mundum, qui ex illis constat, valdè bonus.

Solus Deus potest ita loqui de omnibus suis operibus: tùm etiam Christus, qui peccare non potuit, quòd esset Deus. de quo dicitur: *benè omnia fecit.* & B. Virgo, quæ non peccauit ex singulari priuilegio. Alij quantumuis iusti: *in multis offendimus omnes.* Debemus opera nostra examinare, primò singula, vbi aliquod perfecimus, deinde ad vesperam, quæ per diem; tertiò in fine hebdomadæ pro confessione; quartò quotannis, pro generali; dmum in fine vitæ, vt *Princeps huius Mundi* in nobis, quod suum sit, *inueniat nihil.*

Marc.7.37

Iacob. 3. 2.

Ioan.14.1.

PVNCTVM II.

DIE septimo requieuit ab omni opere, quod patrarat. Non quasi non posset plura facere; sed quia iam istud perfectum erat. Nec requieuit in ipsis creaturis, vnde nihil accepit, sed in se ipso gaudens, quòd expleuisset æternum suum consilium creandi mundum. Sic ego in Deo, non in creaturis quietem bonam, lætari licet de illis: nam & *lætatur Deus in operibus suis. Et delectasti me Domine in factura tua, & in operibus manuum tuarum exultabo:* Sed non requiescere in illis verùm ad Deum referre. *Requieuit* Deus, non quasi laborasset: sic mihi ne sit labori propter Deum operari. *Et benedixit diei septimo* Dei est benedicere, benefacere. Cessauit à creãdo sed non à conseruando & gubernando, quod fecerat, sed ex tunc vsque modò semper operatur, quæ est noua benedictio. Creaturę quoque ipsæ secundùm acceptam virtutem deinceps operari cœperunt, atque ad fines suos tendere: neque enim conditæ sunt, vt cessarent, ac imprimis homo ipse, cui Præcipuè sanctificatus est dies Sabbathi, vt moneretur æternæ quietis, & sabbatismi, quò adspirare deberet.

Benedictio diei septimæ

Psal. 103:31

Psal. 91.5.

PVNCTVM III.

PRAECIPIT Deus Iudæis: *memento, vt diem Sabbathi sanctifices:* idque ad memoriam beneficij creationis. Huic successit dies

Exod. 20.10

Mysteriũ cessationis ab omni opere.

Dominicus in memoriam renouationis, quam sua redemptione Christus perfecit, & illius, quam speramus in resurrectione corporum, & gloria cœlesti. Porrò sanctificatur dies Dominicus. 1. abstinendo à peccatis, quæ sunt o-
Ioan. 88.35. pera maximè seruilia. Nam *qui facit peccatum, seruus est peccati*: nec maior potest esse ingratitudo, quàm tunc offendere Deum, cùm recolenda est memoria illius beneficiorum. 2. meditando acceptum beneficium per exercitium orationis. 3. laudando Deum etiam voce, quod fit in Ecclesia, quò conuenire oportet,
Coloss. 3.16 *cantantes in cordibus nostris, & gratias agentes Deo, & Patri misericordiarum per Christum* 4. offerendo sacrificium, quod fit ad cultum Dei in gratiarum actionem, & ad impetranda beneficia. Offerre autem cum sacerdote quisq; debet, iungendo intentionem suam, & preces, vt acceptabile fiat Deo sacrificium, nobisque salutare. Addi etiam debet sacrificium spiritus contribulati, & cordis contriti, nec non sacrificium iustitiæ, & bonorum operum; quia non sufficit cessare à seruilibus, nisi adijciamus bona.

Quando nos ita sanctificamus diem, vicissim Deus benedicet illi diei, replens nos benedictionibus cœlestibus, ac etiam temporalibus. Ergo *conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi*: recole accepta, adspira ad futura.

(§)

MEDITATIO XXVIII.

De conseruatione rerum, & dependentia à Deo.

PVNCTVM I.

OMNIA pendent à Deo in conseruatione sui esse, quæ est quasi cõtinuata quædam creatio, sicut lumen in aëre, vt sole subtrahente concursum, statim pereat; ita, &c. Hoc est, quod Paulus ait: *portansq; omnia verbo virtutis suæ*: Et Isaias: *conseruata sunt, & nunc creata sunt, & non ex tunc.*

Omnes pendent à Deo.

Heb. 1.3.

Isa. 48. 6.

Hinc *fiduciam* concipiam ex Deo, vt ille: *Nos in omnipotente Deo confidemus, qui potest & venientes aduersus nos, & vniuersum mundum vno nutu delere.*

1. *Mac.* 8. 18

Item *timorem* à tam potenti, cùm iustus sit. *Corripe me Domine, verumtamen in iudicio, & non in furore tuo, ne fortè ad nihilũ redigas me.* Quomodo timerem offendere eum, qui me tribus digitis appensum teneret in sublimi!

Iere. 10. 24

Item affectum concipiam *humilitatis*: cùm ex me non subsistam, nisi quà sustentor; & simul *charitatis* erga sustinentem me.

PVNCTVM II.

Beneficia ex conseruatione.

AD conseruationem etiam hominis concurrunt omnia à Deo creata: cœli, astra, motores, elementa & tot alia; vnde cibus, & quæcunque faciunt ad conseruationem hominis; quod in particulari applicabo ad quasuis res, quibus vtor pro sustentatione, & commodo, quæ licèt exiguæ, non extant tamen absque multis causis, tùm particularibus, tùm vniuersalibus, à cœlo, &c.

Genes. 6. 7.

Item, quòd Deus nunquam aliquid in nihilum redigit: sed ex vno aliud existere facit, nec peccatores & dæmones ipsos: quamuis aliquando dixerit: *pœnitet me fecisse hominem.*

Item, quòd multa nos latent beneficia Dei, pro conseruatione nostra auertendo pericula mille: nec est malum, quod aliquis patitur, quin ego similiter possem: latere autem ea vult vt doceamur benefacere, non quæsita laude.

PVNCTVM III.

Actiones rerum à Deo pendent.

QVOD res omnes pendent à Deo, non in esse tantũ conseruando, sed vt & operari possint. Vbi, admiranda omnipotentia, quæ assistit omnibus in operando, ac si vni tantùm. Applicabo mihi, discurrendo per singulas operationes meas: *omnia opera nostra operatus est Dominus in nobis. Et Pater meus vsque modò operatur* Et hæc assistentia est infalli-

Isai. 26. 12.
Ioan. 5. 17.

bilis, nisi quando subtrahat ad gloriam suam manifestandam, vt cū *ignis non combußit tres pueros in fornace*; & concurrit ad ipsasmet actiones, quibus inest culpa; ne deroget humanæ libertati. O ego non abutar tuo concursu ad malum. ac siquidem *in te mouemur & sumus*: quod ago, & sum tibi seruiat. Dan. 3. 50. Act. 17. 28.

Hinc humiliabor, quòd nihil planē agere ex me possum. *Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est*: & , *sine me nihil potestis facere*: vt homo non glorietur: *Numquid potest gloriari securis contra eum qui secat in ea? Ergo humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis.* 2. Cor. 3. 5. Ioan. 15. 5. Isa. 10. 15. 1. Pet. 5. 6.

MEDITATIO XXIX.
Quid sit prouidentia & quæ bona ex ea proueniant.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA est dispositio mediorū per quæ fines suos consequantur res creatæ, ac præsertim homo. Vbi: 1. considerandū, in Deo ex parte intellectus, inesse illi perfectā noticiam finium, & mediorum nec non & impedimentorum, quæ obijci possunt, & qua ratione eis occurrendum. vnde ex ignoratione non potest falli diuina prouidentia, sicuti potest humana. *Cogitationes mortalium timidæ, & incertæ prouidentiæ*. 2. ex parte voluntatis, quæ est summè bona; voluit rebus præfigere

Quid prouidentia? 1. Sap. 9. 14. 2.

excellentissimũ finem, qualis est manifestatio suæ gloriæ. sed prætereà singulis rebus proprium & accomodatum, cũ opportunis medijs: homini autem, vt & Angelis, claram sui visionem, qui finis supra naturam est. 3. Ex parte potentiæ nihil Deo deest ad præstandũ, quod ordinauit. Quare prouidentia vtitur his tribus: *Sapientia*, *Bonitate*, *Potentia*: quibus tanquam tribus digitis sustinet mundum.

3.

1. *Pet.* 5. 7. Hæc ad me applicabo, atque ita *omnem sollicitudinem proijciam in ipsum, quia ipsi est cura de me. Dilectus meus mihi, & ego illi*, ipse mea curabit, ego, quæ illius sunt.

Cant. 2. 16.

PVNCTVM II.

Bona prouidentia Dei.

QVÒD Diuina prouidentia est mihi omnia; dat esse vt mater; gestat vlnis vt nutrix; instruit vt pædagogus, est vt Magister, Consiliarius, Rector, Amicus, Medicus, Iudex, Pastor: & quæcunque officiorum genera cogitari possunt, ex charitate & misericordia prouenientia, mihi præstat. Ab eadem proficiscitur quidquid animæ, & corpori boni obuenit: mala autem auertit, vel ex eis eripit.

PVNCTVM III.

Curam gerit suorum

PROVIDENTIA Dei. 1. Tota est circa creaturas; non etiam circa se, cùm nihil aliunde accipiat. 2. Est circa singula vel minutissima. *pusillum & magnum ipse facit, & æqualiter cura est illi de omnibus.* vnde confidãus. per se exequitur etiam prouidentiam. quia etsi vtitur ministerio, tamen ipse adest

Sap. 6. 8.

omni-

mnibus,& sine illo nihil fit etiam ex liberis 4. Nihil casu euenit respectu prouidentiæ Diuinæ.

MEDITATIO XXX.

De prouidentia in gubernatione mundi.

PVNCTVM I.

PROVIDENTIA in creatione mundi recolenda, antequam ipsum hominem conderet, ædificauit priùs illi domum.

PVNCTVM II.

QVI creauit, idem gubernat. *Quem constituit alium super terram?* ait Iob; & Sapeins: *Tua pater prouidentia gubernat à principio omnia*. Communicat tamen partẽ aliquam um creaturis; quare, *qui potestati resistit: Dei ordinationi resistit*. ipse autem vt supremus gubernator, dirigit illos ipsos ministros suos.

Iob 34. 13

Sap. 14. 3.

Rom. 13. 2.

PVNCTVM III.

Excellẽtia gubernationis,

EXCELLENTER gubernat 1. vt pater; & ita suauiter dans rebus propensionem ad fines, ad quos eas dirigit. vnde homini indidit ad virtutem inclinationem, cumque ab appetitu retardari posset: ideò cum iustitia originali eum creauit. 2. Efficaciter: vt facere posit, vt velimus, quod ipse vult, salua libertate. 3. Iustè: cùm alioqui sit Dominus absolutus, & quiduis posit de creatura. hinc

1

2.

3.

supplicia & præmia proponit, & reddit pro
4. merito. 4. Vtiliter: impertit participationem
suæ bonitatis, conseruat, promouet ad profe-
Psal. 22. 1. ctum: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.*
imitentur, qui regunt, has proprietates proui-
dentiæ circa suos.

PVNCTVM IV.

EXTENDITVR ad omnes creaturas à su-
Luc. 12. 18. premo Angelo ad vermiculum: *Numera-*
Mat. 10. 30 *ti sunt capilli, nec vnus perit, neque folium si-*
ne voluntate Dei.

MEDITATIO XXXI.

De prouidentia in victu, cultu & bonis fortunæ.

Sumitur hæc meditatio ex verbis Christi, Matt. 6 Luc. 12.

PVNCTVM I.

Mat. 6. 25. NE *sollicitt sitis animæ vestræ, quid manducetis, neque corpori vestro, quid induamini.* quæ sollicitudo reprehenditur? 1. De superfluis ad vitam vel statum. 2. Si non suo tempore. 3. Si malo modo, cum iactura spiritualium, aut præ illis, aut per media illicita, aut ob malos fines, aut si in eis constituitur finis. 4. Si anxiè, & cum turbatione, vt Martha: quia est signum inordinati affectus ad rem & parũ fiduciæ erga prouidẽtiã Dei. Examinabo
Luc. 12, 20. me de his, ne sim, vt cui dicitur: *stulte, hac nocte repetent animam tuam, & quæ parasti, cuius erunt?*

(Margin: Nimia sollicitudo.)

runt? Atque illud: *Omnem sollicitudinem proijcientes in Deum, quia ipsi est cura de vobis.* nō tamē reprehenditur debita diligentia in prouidendo, quæ careat prædictis vitijs. 1. Pet. 5. 7.

PVNCTVM II.

Ratio reddita à Christo: *nonne anima plus est quam esca; & corpus plus quàm vestimentum?* tria insunt. 1. Quòd præstat anima escæ, corpus vestimento, quibus continentur omnia ad vitam & cultum. 2. Quòd sicut ex Deo habemus animam & corpus, ita ex eius dispositione venit, quòd egeamus esca & veste. 3. Quòd qui dedit illa dabit ista, ac proinde ei fidendum. Collige hinc, quod esca & cultu vtendum, quatenus non obsint potioribus, sicut ait Paulus: *noli propter escam destruere opus Dei;* &, *quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Item, collige vniuersé, quando præbet Deus aliquod insigne donum; daturum etiam quæ illuc spectant: Sic Paulus: *qui filium suum tradidit, quomodo non omnia cum illo?* sic, qui ad perfectionem vocauit, dabit media, & qui seipsum in Sacramento ad alimentum, etiam, corporalem cibum. Item collige, quòd siquidem de cibo & amictu Deus prouidet, etiam curam gerit eorum, vnde ista nobis proueniunt, agrorum, pecorum, &c. nec non pluuiæ, venti, & influxuum, vnde illa pendent. Itaque vt propriam rem Deus curat.

Matt. 6. 25. Pro anima sollicitum esse.

Rom. 14. 20

Matt. 16. 26

Rom. 8. 32.

PVNCTVM III.

Matt.6.26 Luc.12.7. ALTERA ratio ab exemplo animalium. *Respicite volatilia cœli, & considerate coruos: quia non seminant, neque metunt, neq; congregant in horrea, & Pater Vester cœlestis pascit illa: nonne vos pluris estis illis;* de coruis Iob 38.41. Iob: *Qui præparat coruo escam suam, quando pulli eius clamant ad Deum vagantes: eò quòd non habeat cibum:* & tamen illi non sunt filij, sicut vos: & sunt tantò viliores. Deinde aues non serunt, neque metunt: & tamen habent. Iob 39.29 *Aquila contemplatur escam, & pulli eius lambunt sanguinem*, quo nutriuntur: hirundines per aera pinguescunt: depone ergo anxietatem.

Pariter nutrit. *Tu das escam illorum in tempore opportuno, qui das iumentis escam ipsorum:* Ps.144.15. psal.103.21 *catuli leonum vt rapiant, & quærant à Deo escam sibi.* Ergo *iacta super Dominum curam tuam, quia ipse te enutriet.* Psal.54.25

PVNCTVM IV.

QVIS *vestrum cogitans potest adijcere ad staturā? Si ergo nec quod minimū est potestis; quid de cæteris solliciti estis?* Statura cuique decreta est à Deo, & succrescit, ipso nihil agente: quid ni det nutrimentum ad eam necessarium; & dat sæpe modis occultis: vt magis aduertamus eius prouidentiam. Item ait: sicut frustra est sollicitudo pro statura; ita pro esca: si Deus non prouideat. Frustra ergo angeris

Matt.6.27 Luc.12.26.

geris. Hinc etiam collige, quemcunque contentum esse debere etiam statura, & alijs corporis qualitatibus, vti à Deo. *ipse fecit nos & non ipsi nos.*

PVNCTVM V.

DE *vestimento quid solliciti estis?* omnia viuentia vestiuit Deus, pisces squamis, aues plumis, pecora lanis, aut dura cute, plātas etiam cortice. Hominem autem vestiuit iustitia originali; qua tutus erat, & nihil indecori inde patiebatur. Hac exutus per culpam cùm esset, prouidit de pellibus, docuitque modum se vestiendi; adeo non deserit hominem prouidentia, quamuis gloriosam stolam abiecisset. Matt. 6. 28.

Considerate lilia agri; nec Salomon sic fuit coopertus in omni gloria sua. Non ex animalibus sumpsit exemplū; sed ex floribus qui sunt ornatissimi. 1. vt indicaret, non ad necessitatem tantùm, sed etiam ad splendorem prouidere de vestimentis. 2 quòd si rem mox interituram sic ornat, quantò magis tibi prouidebit *si fœnum agri, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur.* potest referri ad reprobos mox perituros; quos non destituit prouidentia sua: quomodo Electos?

PVNCTVM VI.

NOLITE *solliciti esse dicentes: quid manducabimus;* toties abducit à superflua sollicitudine, tanti id facit. Lucas addit: *&* Matt 6. 31. Luc. 12. 29.

nolite

nolite in sublime tolli. 1. vetat sollicitudinem de excellentia nominis, honoris, dignitatum. 2. ne de talibus inflemur, si obueniant, Deò largiente 3. ne supra nostram paruitatem eleuari optemus, aut procuremus. 4. ne in astra cœli curiosè intēti, inde speremus; sed à Deo,
Psal. 30. 16. *in cuius manu sunt positæ sortes nostræ*, & qui eas temperat. 5. ne velut absorpti præ sollicitudine incedamus. 6. ne quasi vires Dei nobis arrogantes, ac si nostra cura assequi posśimus sine Deo.

Iob 22. 13. Addit duas rationes. I. *Hæc enim omnia gētes inquirunt*, qui prouidentiam negant, di-
Psal. 72. 11. centes; *quid enim nouit Deus? nec nostra consi-*
Luc. 12. 50. *derat*; vel etiàm carnales, qui facto ipso dicunt: *quomodo scit Deus?* 2. *Scit enim Pater vester cœlestis, quoniā his omnibus indigetis*: Scit. est Pater, & potest. Hæc basis fiduciæ, quòd si
Prou. 12. 21. secus acciderit, quàm opto: *Non contristabit iustum quicquid ei acciderit*; dum reputat, ex prouidentia diuina venire.

PVNCTVM VII.

Matt. 6. 33. *QVærite ergò primùm regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adÿcientur vobis.* Ordo seruandus, vt promereamur Deo curæ esse. *Primum*: Hæc prima cura & præcipua, & cuius causa curæ cæteræ. *Quærite*: non ait, solliciti estote, quia & in hoc vitanda anxietas ex diffidentia.

Regnum Dei, cœleste & æternum, vbi cum Deo regnetis, sed vt & ipse modò regnet,

longè lateque in hominibus, & in te.

Et iustitiam eius. quia hæc est medium absolutè necessarium, perueniendi ad regnum.

Et hæc omnia adijcientur vobis; promissio est certa. *Et diuites eguerunt & esurierunt: inquirentes autem Dominum non deficient omni bono*, quòd si defectum patiantur, certò credant, ita eis expedire. Psal. 33. 11.

Non ait: *quærite regnum Dei*, & postea hæc alia, quia nec tunc vult sollicitè quæri: sed *qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtentes sint.* nec ait, dabuntur vobis, *sed adijcientur*, vt auctuarium; non, vt præmium. 1. Cor. 7. 31.

PVNCTVM VIII.

Extra ordinem etiam Deus prouidet de talibus, ad testandam suam curam. Filiis Israel, *pluit manna*, 30. annis: *petra* potum dedit: *vestimenta & calceamenta non sunt consumpta.* Eliam aluit mane, & vesperi, *carnes & panes per coruum* suppeditando, alioqui voracissimum; sic peccatores, alioqui cupidi, Deo agente, nutriunt seruos Dei. Exod. 16. 15. c. 7. 6. Deut. 29. 5. 3. Reg. 17. 6.

Aliàs per pauperem viduam, cui nihil erat, sed locupletauit eam, vt posset alere seruum suum. Prouidet suppeditando pijs, vnde alãt seruos Dei.

Item per angelos: sic Eliæ fugienti apposuit Angelus panem, & aquam. Et alius portauit Habacuc in Babyloniam ad Danielem cum prandio. Tres hi modi singularis prouidentiæ. Ibidem.

MEDITATIO XXXII.

De prouidentia Dei in aduersis & malis, tum culpæ, tum pœnæ.

PVNCTVM I.

Aduersa cur obueniant.

OMNIA mala, tum culpæ, tum pœnæ cadunt sub diuinam prouidentiam, quæ nouit ex omnibus elicere bonum, præsertim triplex
1. 1. manifestat Deus suam excellentiam in subueniendo malis.
2. 2. Conseruatio mundi id fert; quæ ex vicissitudine pendet, dum alia corrumpuntur, generantur alia. Sic naturalis inimicitia inter animalia ipsa, vt alia ex alijs nutriantur.
3. 3. peculiare bonum hominis, tum naturale, tum supernaturale: quod vtrumque ex malis contrarijs perficitur: nam virtutes inde eminent: itaque inter mala intendam animum ad bonum quod Deus inde elicit.

PVNCTVM II.

Diaboli tẽtationes

DE prouidentia in Diaboli impugnationibus.
1. 1. sine promissione Dei nihil potest, nec in porcos: cùm autem permittit, certo id limitte, vt nihil vltrà possit.
2. 2. cùm dæmon intendat perdere nos Deus elicit bonũ, vt sic ad orationem, mortificationem, aliasque virtutes exercendas excitemur, & vnde volebat nos ad luxuriam, vel impatientiam impellere, reddamur in vtroque solidiores.
3. 3. attempe-

temperat impugnationem viribus naturæ & gratiæ: *vt poßimus sustinere*; cùm & proficiamus inde: adest autem per viros spirituales, & per Angelos, & per internas inspirationes ac motus. Hinc non attendam ad Dæmonem impugnantem, sed ad Deum permittentem, de cuius manu venit. vt Iob, qui dicebat, *Dominus dedit, Dominus abstulit.* Deinde non respiciam ad mala, quæ Dæmon spectat; sed ad bona, quæ Deus inde parat mihi conferre.

1.Cor.10.13

Iob 2.10.

PVNCTVM III

Persecutiones hominum.

DE prouidentia circa mala, quæ ab alijs hominibus patimur. 1. quòd nihil possimus, nisi quantum Deus suo consilio finit. *passer non cadit in terram sine patre vestro: nec est in obliuione coram Deo. Sed & capilli vestri numerati sunt; nolite ergo timere.* Vbi duplex ratio continetur: quia, si vitæ passerum est tanta cura Deo, & si capillus nihili in numerato est, quantò magis homo, & quæ huius præcipua sunt? *qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Ergò custodi me, vt pupillam oculi tui. *sub vmbra alarum tuarum protege me.* 2. quòd Deus inde nobis procurat bonum, contrarium malo intento ab aduersarijs: & illosmet aliquando iuuat. Sic Ioseph per occasionem venditionis *exaltatus est*, & fratribus succurrit: quod vtrumque ipse obseruat: proinde dicam: *Obmutui, quoniam tu fecisti.* Et vt Dauid de Semei: *Dominus præcepit ei.* dicitur præcipere; quia permittit consultò in bonum tuum.

1.

Mat. 10.29

Luc.12.6.

Zacha.2.8.

Psal.6. 8.

2.

Gen. 50.

Psal.38.10.

2. Reg. 16. 10.

PVNCTVM IV.

Corporis aduersitates.

DE prouidentia circa mala corporis, siue communia, siue priuata; & ex quacunque causa, siue naturali, siue malitiosa, siue incuria Quia *non est malum in ciuitate quod Dominus non fecerit*. 1. Igitur cogitabo, minuta quæque euenire ex prouidentia, & in numerato esse apud Deum. *A Deo est omnis medela vita & mors à Deo sunt, percutit, & sanat, mortificat & viuificat*. 2 ista permittit in bonum animæ, dum sic purior fit à culpis, vincit passiones, exercet virtutes. *virtus in infirmitate perficitur*: & *libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi*. Quare si caro refugit, dicam: *Calicem, quem dedit mihi Pater, non vis, vt bibam illum?*

Amos 3.6.
Eccle 38.2. & 11.14.
Osee 6.2.
1 Reg.2.16.
2.Cor.12.9
Ioan.18.12.

PVNCTVM V.

Animi miseriæ.

DE Prouidentia circa mala animæ; quorum alia sunt inuoluntaria, pugna carnis & spiritus, vagæ cogitationes, & inordinati motus, oborientes ex peccato originis; quæ relicta sunt ad exercicium virtutum, & meritum, & Deus dat gratiam. Alia sunt volũtaria quæ permittit, vt constet humana libertas, & inde surgit homo humilior, cautior, feruentior. Alia vt à malis, qui peccant, exerceantur boni & perficiantur. Item: vt bonitatẽ suam ostendat, expectando peccatorem, & recipiendo; vel iustitiam, puniendo. Denique omnia cooperantur in bonum iustis, qui ex alienis etiam peccatis fiunt cauti; & ex

venia

venia aut pœna laudant misericordiam, aut iustitiam. Denique multa nos latent diuinæ prouidentiæ effecta, ob quæ laudari debet, & gratiæ agi.

MEDITATIO XXXIII.

De prouidentia in orationibus exaudiendis

PVNCTVM I.

ORATIO est medium à Deo institutum ad obtinenda bona omnia, & auertenda omnia mala, sancitum à Deo infallibili promissione: *Petite, & accipietis.* Est autem mediũ efficacissimum, quia nititur Diuina promissione; suauissimum, quia nihil facilius, quàm petere, & quidem à nostri amantissimo; & vniuersalissimum quia valet ad omnia. Item per hoc medium Deus manifestat suas perfectiones communicando se, miserando, remunerando, & mirabilia patrando supra naturam. Item quæ creauit, perficit per hoc medium, amoliens nocitura, & indulgens proficua; temperiem aeris, multiplicationem segetum & animalium, &c. Oratio medium impetrandi *Matt.* 7. 7.

PVNCTVM II.

PROVIDENTIA: concedit petenti vtilia, alioqui negat, pari charitate, *filius si petierit panem numquid pater dabit ei lapidem?* Et quando res petita non expedit, dat tamen aliud melius; vt paulò petenti, vt *stimulus carnis* *Matt.* 7. 9. *Luc.* 11. 13. 2. *Cor.* 12. 8.

à se *discederet*: data est gratia ad vincendum.

PVNCTVM III.

DAt opportunè; vel statim, si expedit; vel si differt in tempus opportunius; cùm non sumus dispositi ad accipiendum, vel ob alias causas: & perseueranti præbet copiosius, vt illi *petenti tres panes, dedit, quotquot habuit necessarios; ob improbitatem.* Luc. 11. 8.

PVNCTVM IV.

PRouidet omnibus hoc medio: *Omnis qui petit, accipit*; & ita singulis attendit, ac vni soli: & oblectatur orantium concursu; quin vrget nos: *petite, quærite, pulsate*: quia desiderat nobis benefacere. nec exterius tantùm prouocat, sed intus mouet. *quod oremus nescimus, sed spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Nec peccatores excluduntur, dum benè petunt, rem bonam, ob finem bonum, amoto obice rei petitæ, & perseueranter. v. 9. Rom. 8. 26.

MEDITATIO XXXIV.

De prouidentia in custodia Angelorum.

PVNCTVM I.

Causæ. 1. AmorDei. CVr assignauerit angelos custodes: 1. vt intelligamus, quantopere nos amat, quantique facit, & quàm cupit incolumitatem nostram, vt non satis ei fuerit, quòd cœlum & reliqua homini seruiant, nisi etiam *administratorios spiritus* exhiberet. *propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis*; quare cauete, ne con- Heb. 1. 14.

temnatis

temnatis vnum ex pusillis, quos tanti ipse facit: vt *Angeli eorum videant faciem Patris.* Matt.18. 10.
Quid ergo mirum, quòd *subiecerit alia omnia sub pedibus eius: & paulò minus ab Angelis* hominem fecerit: quando illos etiam ministros fecit nostræ salutis: quia imbecilles eramus, & multis periculis cincti: ac licèt, per se poterat custodire: decuit potiùs per angelos. *Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo, quoniam angelis suis mandauit de te*: quidnam? *vt custodiant te in omnibus viis tuis*, in omni loco, & negotio: & *in manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum*, præseruabunt à periculis. Nec vni, sed pluribus. *Angelis mandauit de te*: propter Dæmones, hostes innisibiles: vt vicissim auxiliatores inuisibiles haberemus, *plures sunt pro nobis*, aiebat Elisæus.

2. Infirmitas nostra. *Psal.*90. 13.

2. Reg. 6. 17

PVNCTVM II.

QVod omnibus omnino nominibus exhibetur hoc beneficium: non prædestinatis tantùm sed etiam reprobis: nec iustis tantùm, sed peccatoribus, quia vult omnes saluos fieri. & cùm vnus Angelus sufficeret toti ciuitati, aut regno, vult tamen singulis proprium assignare; qui vbique adsit vt pædagogus: idque ab ipso conceptu, quo nomine neminem contemnam, sed magis honore afficiam, vitabo offendere quemcunque reuerētia Angeli ipsius. Amplius, non singulis tantùm suum præfecit, sed ciuitati, Regno, cœtui proprium: qui ipse cu-

ram gerit singulorum, etiam vt membra eiu corporis; nec non peculiarem Principibus & capitibus congregationum: & non ex infimo tantùm ordine, sed etiam ex Archangelis, Principatibus: Deniq; qui præsint etiam singulis speciebus rerum conseruandis.

PVNCTVM III.

QVod Angeli magna voluptate præstant hoc ministerium. 1. præcipuè, quia ita
1. Deus vult, quo ipso illud habent pro honora-
Tob. 10.15. tissimo Videre licet in *Raphaele, ex septem v*
Ps. 102.29. *no, qui Tobiam* duxit. nec minùs cupidè mancipium custodit, quàm alius Regem. *Potentes virtute ad faciendum verbum illius.* 2. ex charitate
2. erga hominem, quem vident sic amari à
Apoc. 19.10 Deo. Ideo *Angelus* vetuit *Ioannem*, ne se *ado-*
& c. 22. 9. *raret, conseruus tuus sum, & fratrum tuorum, qui habent testimonium Iesu.* In hoc glorior, ac ita pro vno de vobis tractari volo, non iam pro
3. spiritu cœlesti, & beato. 3. quia cupiunt repleri sedes malorum angelorum: vnde magnum *gaudium in cœlo super vno peccatore pœnitentiam agente.* hinc vrgear ad profectum, vt lætificem Angelum meum: & ne contrà contristē.

PVNCTVM IV.

Vigilantia. BOna spiritualia à custode Angelo. Is, quòd videat faciem Dei, habet notitiam necessariam ad prouidendum, & pro bonitate sua volunt, ac etiam possunt. Si quando eis non constet de voluntate diuina, contingit vt contraria velint, donec innotescat. Sicut inter Ange-

los Israelis & Persarum. Ergo *ne dicas coram Angelo non est prouidentia, ne fortè iratus Deus dissipet cuncta opera manuum tuarum.* Dan. 10.13. Eccli. 5.5.

Tria sunt eorum officia, *purgare, illuminare, perficere.* *Purgant* ab erroribus & peccatis, abducendo, & ad id remedia suggerendo. *Seraphim accepto calculo ignito, tetigit labia Prophetæ & auferetur*, inquit, *iniquitas tua. Illuminant* per illustrationes internas, atque ad virtutum exercitium permouent. Suggerunt etiam, vt discere velimus à spirituali Magistro, & hunc edocent. *Perficiunt* per exercitia vnitiua homines cum Deo, & orationes nostras Deo offerunt. *In conspectu Angelorum psallam tibi.* Denique auertunt à nobis pericula. *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.* Officia tria. Isai 6. 6. Psal. 137. 1. Psal. 33. 8.

PVNCTVM V.

PRouidet etiam in temporalibus & corporalibus, quatenus expedit saluti, vt videre est in Raphaele. Hinc 1. intelligam, quantum illi debeam, vt meritò dicere possim cum Tobia: *si me ipsum tradam tibi in seruum, non ero condignus prouidentia tua.* 2. geram illum assiduè in oculis, & cauebo ne qua re oculos eius offendam: & quoniam aliquando ex latere discedit, accersam amicè 3. Consulam in dubijs, implorabo in difficultatibus, gratias agam sæpè, gratulabor ipsi de suis bonis, & in tempus, mortis cōciliare curabo defensorem, quod maximè fiet, si in vita ipsi obtemperauero. Tob. 6. 4. c. 9. 2.

MEDITATIO XXXV.

De prouidentia in reparatione hominis per Christum.

PVNCTVM I.

Primi parentis lapsus quantus

CONSIDERANDA prouidentia erga hominem in statu innocentiæ. Nam creauit Adamum, vt caput totius generis, quo persistente in iustitia, facilè etiam cæteri, nam ex Iustitia Originali carebant triplici impedimento, rebellione carnis, & spiritus, ærumnis mortalitatis, & impugnatione ab extrinseco inimico; nam etsi dæmon oppugnare potuit at non sicut modò, ipsum corpus alterando, & ingerendo phantasiæ species, sed exteriùs tantùm proponendo & suadendo.

Porrò, etsi homo hanc prouidentiam à se auertit peccando, non illum tamen deseruit Deus, sed aliam orsus est excellentiorem. nec enim permisisset illum labi cum totius generis ruina, nisi reparandi modũ habuisset. fuit etiam sic magis occasio ostendendi bonitatem suam, quando etiam inimicis benefaceret, & eundem solem oriri faceret super eos, quem propter amicos considerat. Elegit autem ex pluribus istum modum, vt ipse per se in assumpta carne fieret Redemptor.

PVNCTVM II.

COMPARATIO delicti, & doni. quantò præstat Christus Adæ, tantò donum delicto. 1. in statu primo nati fuissent infantes in gratia, nunc in maiori per Christum renascuntur, & ea non gratuita, sed debita infinitis Christi meritis. 2. tunc homines caruissent rebellione, nunc etiam illam vincere possunt per Christum. 3. caruissent miserijs mortalitatis, nunc istæ sunt materia virtutum maximarum, & in felicitate reponuntur, postquam Christus pro nobis illas experiri voluit. 4. Misericordia vicit miseriam, & plus potuit Christus conferre, quàm Adam auferre vnde sunt, qui nobis inuidere possent, qui tunc erant futuri, quia non solùm expiamur à delicto Adæ, & à proprijs, sed amplissimis fauoribus cumulamur, pro quibus Deus homo factus est, & passus, tanquam admirabile sacrificium perfecit, & Sacramenta instituit.

Gratia maior post lapsum.
1.
2.
3.
4.

PVNCTVM III.

CHRISTVS ipse gubernat nos, vt caput nostrum, qui *factus est nobis sapientia, iustitia, sanctificatio redemptio.* 1. Est gubernator sapientissimus, qui perspicit necessitates nostras, & quomodo subueniendum; propensiones nostras, & quomodo obsecundandum; I Cor. 1. 30.

qui & nos sapere facit, non *sapientia mundi,*
Rom.8.10. *sed diuina, quam dat omnibus affluenter. Terra*
Iacob.1.5. *enim repleta est scientia Domini, & omnes*
Isai.11.9. *sumus docti à Domino.* 2. est iustissimus in se,
Ioan.6.45. per excellentiam iustus, in quem non potest
cadere peccatũ, qui proinde gubernat in iu-
stitia, illuc spectans, vt iustificet multos: de
Psal.71.7. cuius tempore dictum est: *in diebus eius orie-*
Isai.48.18 *tur iustitia & abundantia pacis.* Et, *attendent*
mandatis eius, & fiet illis sicut flumen pax eo-
rum, & iustitia eorum sicut gurgites maris. 3.
sanctissimus: Sanctus Sanctorum, de cuius
plenitudine omnes accipiunt. Hoc est, non so-
lùm iustitiam impertit, qua mundamur à
peccatis, sed sanctitatem, qua assimilamur
1.Pet.1.16. Deo. *Sancti estote, sicut ego Sanctus sum* 4. po-
tentissimus ad saluandum ab inimicis, à pec-
cato, diabolo, mundo, & ad nos afferendos
in libertatem spiritus.

MEDITATIO XXXVI.

De prouidentia in Ecclesia fundanda.

Circa illa verba: *Sapientia ædificauit sibi domum*, Prouerb.9.

PVNCTVM I.

Ecclesiæ finis. FINIS Ecclesiam fundandi fuit, vt in ea esset remedium à peccato, & inferno, quæ sunt maxima mala; & adeptio gratiæ, & glo-

riæ, quæ sunt illis contraria; quin vt esset velut quædam domus voluptatis Filio Dei, ad conuersandum cum Filijs hominum in terris. Quòd si pro vita corporali tuenda tam mira fecit, quantò mirabilia pro spirituali? præsertim cùm corporalia non nisi propter spiritualia prouiderit.

PVNCTVM II.

MEDIA ad finem reduci possunt ad septem: *excidit columnas septem.* 1. est *fides*, *vt cognoscant te solum verum Deum & quem misisti Iesum Christum.* Nam *sine fide impoßibele est placere Deo. Nec aliud nomen est sub cœlo, in quo oporteat nos saluos fieri, quàm Christi.* 2. *Lex* pura & sancta, qua continentur præcepta & consilia 3. est *cultus* externus qui olim multis sacrificijs constabat in vnico templo: nunc vnico sacrificio in multis templis. 4. sunt septem *Sacramenta*, in quibus est mensa ad solidum animæ nutrimentum. 5. *chorus virtutum* sacer, quarum Theologicales tres, morales quatuor, cum eximio illarum studio, & exercitatione, quasi pulcherrima varietate. 6 *promißiones* amplissimæ, & certissimæ, tùm minæ, & supplicia. 7. sacra *Scriptura*, fons prædictorum omnium & mensa opifera, qua reficiuntur animæ. Nam *quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, vt per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus* His omnibus frui datum est mihi, & omnibus, qui in Ecclesia Christi sunt.

Media salutis. Sap. 3. 1. 1. Ioan. 17. 3. Heb. 11. 6. Act. 4. 12. Rom. 15. 4.

PVNCTVM III.

Ecclesia vna.

HAEc domus est vnica, sicut vna Arca Noe, sicut vnus Deus, & finis filius vltimus omnibus. Habet vnicum ostium, quod est Christus. *Ego sum ostium, per me siquis introiuerit, saluabitur: qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.* Gratulabor mihi, quòd ibi sim, tot extrà relictis.

Ioan. 10.9.

MEDITATIO XXXVIII.

De prouidentia in vocatione ad Ecclesiam & fidem.

PVNCTVM I.

Vocatio diuina quid sit.

VOCATIO est interna illuminatio, & motio, qua præuenitur, & adiuuatur homo ad gratiam iustificationis percipiendam. Et est donum Dei. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum*: instar illius vocis Christi: *Lazare veni foras.* Hac fit, vt homo credat: quia *sine fide impoßibile est placere Deo*; &, vt confidat de remissione peccatorum: *spe salui facti sumus*: & vt salutarem timorem concipiat: nam, *qui sine timore est, non potest iustificari*; tum demum doleat, & amet. Contingit autem vocatio absque meritis proprijs: *Qui nos vocauit, non secundùm opera nostra, sed secundùm propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis.*

Ioan. 6.44. *c.* 11.43. *Hebr.* 11.6. *Rom.* 8.24. *Eccles.* 1.28. 1. *Tim.* 19.

PVN-

PVNCTVM II.

QVod media & modi vocationis ſint varij & quòd omnes ſub modo vocat: quia *eſt lux illuminans omnem hominem*, vnde in *linteo* illo Petri *continebatur omne genus animalium*: & *ſapientia in plateis dat vocem ſuam*: & vocat per omnem vitam, *prima, tertia, ſexta, nona & vndecima* hora, vt nunquam ſit de quoquam deſperandum. Non ideò præſumam. Nam Deus finem ſuum aſſequitur, quamuis ego damner, quòd ei duo ſint brachia, vnum miſericordiæ, alterum iuſtitiæ. *Læua eius ſub capite meo*, vt timore ſuo me ſuſtineat: *dextera* autem *amplexetur me*, vt in amplexu prouidentiæ ipſius, & ſpe æternorum conquieſcam.

Media vocationis. *Ioann.* 1. 9. *Act.* 10. 11. *Prou.* 1. 20. *Matt.* 20. 1. *Cant.* 2. 6.

PVNCTVM III.

OBligor ad obſequendum vocanti. 1. Quia vocat non vllo ſuo commodo, ſed meo tantùm, quia ipſe bonus eſt, & benè mihi vult, quia Creator, Dominus, & Pater meus eſt. 2. Quia bonum mihi & honorificum, quòd dignetur vocare me: alioqui dignum, qui deſerar. 3. Quia ex miſeria peccati, quæ eſt maxima, eripere vult, & auertere æternam. 4. Quia vocat ad maxima: ad vitam gratiæ, ad pacem ſuper omnem ſenſum, ad arrham æternæ vitæ. 5. Quia ſuauiter vocat intùs, & exteriùs miris modis. 6. Quia ſi obſurdeſcam, iurauit, quia *non guſtabo cœnam eius*. Ex his ipſis

Cur obligor parere vocationi. *Luc.* 14. 24.

æstimandum beneficium vocationis, & gratiæ agendæ.

MEDITATIO XXXVIII.

De prouidentia in Sacramentorum institutione.

Zach. 4. 2. AVreum candelabrum repræsentat Ecclesiam: *super caput eius lampas*, quæ est Christus: *& circum septem lucernæ*, quæ est multitudò fidelium. *Infusoria* autem *aurea* etiam septem, quæ sunt Ecclesiæ Sacramenta, vasa diuinæ gratiæ, ad sanandos morbos, & ad roborandos, perficiendosque fideles.

PVNCTVM I.

PArticulares ac proprij fines cuiusque Sacramenti considerentur.

PVNCTVM II.

EXcellentia Sacramentorum nouæ legis. 1. Quòd non sint egena elementa, vt antiqua, sed gratiam continent, & conferunt, quam significant. 2. Quod faciunt ex attrito contritum, supplendo defectum contritionis. 3. Ex opere operato dat gratiam, ita vt præter gratiam respondentem actibus suscipiẽtis detur propria, ratione Sacramenti.

PVNCTVM III.

OFFERVNTVR: omnibus pro cuiusque indigentia, sunt vasa, non vitrea & fragilia, sed aurea & solida sẽper duratura, nunquã defi-

deficiet in eis oleum, & gratia, quam continent, quamuis innumeris hominibus conferantur: sicut oleum pauperis viduæ propter verbum Elisæi, *nunquam cessauit fluere, quamdiu fuerunt vasa vacua* in quibus reciperetur. 4.Reg.4.6. Possunt etiam frequentari ad augmentum gratiæ.

MEDITATIO XXXIX.

in Festo corporis Christi.

De prouidentia in institutione venerabilis Sacramenti.

PVNCTVM I.

1. Collatio cum ligno vitæ.

CONferam cum prouidentia erga Adamum: quando præter tot alias arbores, dedit *lignum vitæ*, quo posset non mori: Gen. 2. 9. at multò hoc præstantius, quod dat vitam animæ, & est simile cœlesti, *reddenti fructus duodecim per singulos menses, & folia illius ad sanitatem gentium.* Apoc.22.2. Nam in hoc Sacramento Christus ipse sumitur, *qui est via, veritas & vita*; Ioan.14.6. & esus illius parit in nobis duodecim fructus Spiritus: qui sunt *Charitas* &c. Gal. 5.22. Folia autem, id est, verba de hoc Sacramento, vt ait Christus, *Spiritus & vita sunt*, ad sanitatem gentium.

PVNCTVM II.

2. Cũ Mãna.

CONFERAM cum prouidentia erga filios Israel, quibus dedit *manna, panem de cœlo*, & panem Angelorum eorum ministerio præparatum. At hic verus de cœlo est, & Ioan. 6.64.

Spiri-

Spiritus sancti operâ paratus in vtero Virginis manna erat vt ros, *minutum, & in similitudinem pruinæ cadebat super terram*: hic autem descendit sicut ros, & *sicut stillicidia stillantia super terram*. Illud frangebatur mola, & coquebatur in olla, Christus laboribus attritus, & in aqua afflictionum, ab igne charitatis excoctus fuit, vt meliùs in cibum esset. quare pro maledictione illa; *in sudore vultus tui vesceris pane tuo, panem de cœlo præstitit eis sine labore.*

Num. 11. 8.

Psal. 71. 6.

Gen. 3. 19.

Sap. 16. 20.

Manna erat medicina etiam præseruans à morbis: vnde *non erat in tribubus eorum infirmus*, at hic meliùs sanat morbos peccatorum, & præseruat ab illis: quin dabit etiam corpori vitam: *qui manducat & bibit, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die*. Igitur per cibum incurrimus mortem: per hunc cibum vitam acquirimus. O, ne hic ipse fiat in mortem, indignè sumptus! *sunt* enim inter nos *infirmi multi, & imbecilles, & dormiunt multi*: quia sumunt *non dijudicantes corpus Domini*.

Psal. 104. 37

Ioan. 6. 55

1. Cor. 11. 3

Manna erat vnius saporis ex natura, vt panes oleati; at hic panis cœlestis præbet iustis omne delectamentum suauitatis: ita Eucharistia palato sapit panem, at Spiritui *omnes suauitates*: quia eius dulcedo super omnes est corporales, & quia facit, vt nobis sapiant omnes virtutes.

Sap. 16. 20.

Manna sic erat: vt nec, qui plus colligeret, præscripta mensura haberet amplius; nec, qui

minus parauerat, reperiebat minus, ita in Eucharistia: tantum enim sub fragmento, quantum toto tegitur; & manet tamen Christus totus sub vtraque specie.

PVNCTVM III.

QVòd *manna* debebat *colligi ante ortum solis*: alioqui liquefiebat & peribat: quoniam *oportet præuenire solem, ad benedictionem tuam accipiendam, & ad ortum lucis te adorare*: surgendum diluculo. 1. ad colligendum manna deuotionis, per sanctas huius Sacramenti meditationes, ante diurnas occupationes & distractiones. 2. ad memorandum beneficium, assistendo huic sacrificio. nam si dati mannæ voluit Deus extare memoriam, dum ex eo *Gomor vnum aßeruari voluit in Arca*; multò magis huius, quo nos pauit, non iam quadraginta annis, sed millenis, vsque in finem. 3. præcipuè diebus communionis id agendum: & sicut ante sabbathum colligebatur duplex portio: quod in sabbatho non decideret: ita sex diebus vitæ præsentis studiosè colligam fructus huius Sacramenti, vt in æterno sabbatho frui possim, reuelata iam facie. Ad hæc præstanda iuuabunt sequentes Meditationes de Sacramento.

Exod. 16. 21
Sapient. 16. 27. 28.
1.
2.
Exo. 16. 13.
3.

MEDITATIO XL.

Quòd Sacramentum Eucharistiæ sit memoria mirabilium Domini.

MEMORIAM *fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus. escā* Psal. 16. 4.

dedit timentibus se. reducuntur ad septem.

PVNCTVM I.

Col. 2. 9. EST memoriale ipsius Diuinitatis, quæ in Christo habitat corporaliter; & totius Trinitatis, quia vbi vna est persona etiam reliquæ ob naturæ vnitatem: & quia omnes simul operãtur, quidquid ibi est mirabile. proinde etiam ibi sunt omnes thesauri, sapientiæ & scientiæ Dei, nec non bonitatis, aliarumque perfectionum.

PVNCTVM II.

EST memoriale operũ omnipotentiæ Dei. 1. Dum accidentia separantur à substantia, ac sine illa conseruantur, ipsa desinente. 2. Quòd conuertitur in corpus Christi, quale habet in cœlo. 3. Quòd hoc sit sub speciebus indiuisibiliter totum in quauis particula. 4. Quòd manens in cœlo, tot locis reponatur, per admirabilem conuersionem.

PVNCTVM III.

EST memoriale officiorum, quæ Christus præstitit in vita mortali, & in hoc Sacramento etiam exhibet: vt sunt Medici, Magistri, Redemptoris, Pastoris.

PVNCTVM IV.

EST memoriale virtutum, quas exercuit in vita, atq; hic etiam *Humilitatis*, qua se demittit ad species panis; *Obedientiæ* ad verbũ sacerdotis; *Mansuetudinis & patientiæ*, ob ea, quæ perfert ab hæreticis, & indignè cõmuni-

municantibus, & malis sacerdotibus; *Charitatis* & misericordiæ, sic se donando in testimonium, quòd mortuus sit pro nobis, & applicare volens nobis fructum suæ mortis; *perseuerantiæ*, dum species durant, & in finem sæculi manendo nobiscum per hoc Sacramentũ. Has quinq; virtutes à Christo petam, præsertim in communicando intendendo ad quinq; plagas; per pedum plagas, petam humilitatẽ & mansuetudinem, per manuum obediẽtiam & perseuerantiam, per lateris Charitatem.

PVNCTVM V.

EST memoriale trium maximorum Dei operum: Redemptionis, Sanctificationis, Glorificationis. Recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, futuræ gloriæ nobis pignus datur. de quibus sigillatim meditandum.

MEDITATIO XLI.

De Eucharistia, vt memoriali passionis.

PVNCTVM I.

CVR Passionis amaræ memoriale voluit esse conuiuium. 1 Vt bonitatem & charitatem suam ergà nos pate faceret, qui sibi amara, nobis dulcia seruat; ita qui benè præunt. 2. Vt intelligeremus instar cõuiuij fuisse sibi, pati pro nobis; vnde dixit: *Desiderio desi-*

Cur memoriale passionis? *Luc.* 22.15.

desideraui hoc Pascha manducare vobiscum : & quia dies passionis fuit ipsi desponsationis, qui proinde conuiuio celebrandus fuit. 3. Vt quò ipse benignior, nos accendamur magis ad amplectenda insuauia propter ipsum. *Threm.3. 29.* *Memoria memor ero & tabescet in me anima mea.* 4. Vt commendaret suauitatem suæ legis : *Matth.11. 29.* *iugum meum suaue est, & onus meum leue.*

PVNCTVM II.

Cur ipse Christus verè & realiter in Sacramento.

CVR voluit ipsemet esse memoriale, cùm suffecisset panis & vinum, sicut aqua Baptismi repræsentat sepulturam. 1. Vt intelligeremus, quanti sit, quòd pro nobis mortuus sit, siquidem per semet voluit esse monitor. 2. Vt indicaret se paratum sæpiùs pro nobis, & quotidiè mori, si opus foret, aut expediret: ideò voluit quotidie immolari incruentè: sicut *ab origine mundi dicitur* occisus in typis sacrificiorum. *Apoc. 13.8.* Quid ni æmulemur, *semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes* : *2.Cor. 4.10* & *quasi oues occisionis* : *Rom.8. 36.* vt Paulus : *quotidie morior per vestram gloriam fratres*. *1.Cor. 15.31* 3. Quia nos nôn sufficiebamus gratijs agendis, voluit supplere ipsemet pro nobis. Vnde vocatur Eucharistia: *Confeßio, & magnificentia opus eius*: *Psal. 110.3.* hoc inquam opus est plena confessio laudis, & gratiarum, ac verè magnificentissima erga nos liberalitas.

PVNCTVM III.

CVR ſub ſpeciebus panis & vini. 1. vtrũque conficitur ex pluribus, conterendo & premendo, in vnum coaleſcentibus, ex quo memores ſimus paſsionum eius, qui in torculari crucis preſſus, & calcatus pependit exanguis. 2. Sicut in Baptiſmo per immerſionem ſignificatur mors, & ſepultura Christi, qui immerſus eſt in profundis paſsionum velut aquarum. Ita, dum in hoc Sacramento teritur dentibus, ſignificatur paſsio, & ſepultura illius. O, ſim dignum ſepulchrum! glorioſum, nouum, & excauatum in lapide per imitationem Chriſti, qui eſt petra. *Rom. 6. 8.* *Pſal. 68. 15.*

MEDITATIO XLII.

De Euchariſtia, vt ſigno & cauſa ſanctificationis.

PVNCTVM I.

QVÒD inter ſeptem inſtrumenta noſtræ ſanctificationis voluit Chriſtus ipſe per ſe in vno eorum latere, & ſanctificationem perficere. Ita eſt medicus, vt ipſemet applicet medicinam; Mater, vt per ſe lactet infantem.

PVNCTVM II.

MAIOR gratia datur, quàm in alijs Sacramentis. velut cum Rex manu ſua præbet eleemoſynam, ibi exhibet animæ

spirituale conuiuium, replens gaudio, & sanctis desiderijs.

PVNCTVM III.

VNimur ipsi intima charitate: *qui mãducat meam carnem, & bibit meum sanguinem,*
Ioan. 6.54 *in me manet, & ego in illo.*

PVNCTVM IV.

EFfectum huius Sacramenti explicat Christus altissima similitudine: *sicut ego viuo*
vers. 58. *propter Patrem; ita, qui manducat me, viuet propter me.* Viuit ille propter Patrem, quia ab illo accipit vitam Diuinitatis, & cum illa omnia: ita manducans, vt non iam ipse viuat, sed in eo Christus. *Propter me*, inquit: est enim ipse causa efficiens in nobis spiritualis vitæ; ipse exemplar, ipse finis, ac tandem materia, circa quam omnis nostra actio, cogitatio, affectusque verseur: vt *nihil sciat, nisi Christum,*
1. Cor. 2. 2. *& hunc crucifixum.*

PVNCTVM V.

INtelligi etiam possunt effectus Sacramenti à similibus. 1. Vt cibus suas impertit corpori qualitates: ita Christus animæ. 2. Tanquam viti Christo palmes inseritur, qui inde trahit succum salutarem omnium virtutum. 3. Est
Iacob. 1. 21. *insitum verbum, quod saluat animam:* vt cum trunco sterili surculus bonæ arboris imponitur, producit fructum bonum.

PVNCTVM VI.

CVR in pane & vino. 1. quia sunt alimentum quotidianum: vt sic moneret frequenter sumendum. vnde peti iussit, *panem nostrum quotidianum*: &, *nisi manducaueritis, non habebitis vitam in vobis.* 2. quia commune omnibus, etiam vulgaribus: huc omnes inuitantur. 3. ad commendandam mutuam charitatem: quòd ex granis pluribus conficiatur vtrumque. Hæc vestis nuptialis. 4. quia panis cor hominis confirmat, vinum lætificat, neutrum parit fastidium. ita hoc: *Qui edunt me, adhuc esurient, & qui bibunt, adhuc sitient.* non sic *manna*, super quo *nauseabant*.

Matt. 6. 11.
Ioan. 6. 53.
Ecc. 24. 29.
Num. 25. 5

MEDITATIO XLIII.

De Eucharistia, vt est pignus futuræ gloriæ.

PVNCTVM I.

AD sancienda pacta, vel promissa, solet dari pignus pretiosum, & aliquando obsides: ita Pater æternus, & ipsemet Christus dat se pignus: vnde certi simus promissorum. *Nam si dedit Filium, quomodo non cum illo omnia donauit?* pro iam donatis haberi debent.

Est pignus.

Rom. 8. 32.

PVNCTVM II.

ITa est pignus, vt simul ducat ad promissa: quia minuit concupiscentiam, præseruat à lapsu, nutrit, ac roborat ad perseuerandum:
Ioan.4.14. quin vnit cum Christo: quæ iam est quædam inchoatio gloriæ, & *tanquam fons saliens in vitam æternam.* Vnde etiam est arrha illius: est autem arrha, quæ ita in pignus datur, vt non repetatur, quamuis reddito promisso, sed manet penes eum, qui accipit: *charitas* quippe
1.Cor.3.8. *nunquam excidit.*

PVNCTVM III.

EST pignus sui ipsius, & eò præstantius. Nã quod edunt & bibunt Sancti in regno Pa-
Luc.12.37. tris, exhibetur etiam hic; sed alio modo pro statu; illic *præcingit se, & ministrat Christus discumbentibus*: quia, etsi reuelata facie vident Diuinitatem & Humanitatem Christi, illam tamen præcinctè, quia non potest comprehendi. In Sacramento etiam magis, quando velatum se exhibet. Præcingam & ego meipsum, cohibendo fluxa desideria: vt dignè accumbam isti mensæ; nam & ideò priùs orare iubemur, *fiat voluntas tua*: tum vbi in hac profecerimus; *Panem nostrum da nobis hodie.* Et quia vt conuiuium, est pignus æterni conuiuij; simul est viaticum, in cuius fortitudine cũ
3.Reg.19.8. Elia pertingere possimus *vsque ad montem Dei Horeb.* Quare quoties sumo, ita me comparabo, quasi tunc profecturus; quò potest ap-

tari illud: *quando sederis. vt comedas cum Principe, statue cultrum in gutture tuo:* mortuturum te puta, & sic ad Christi Regis mensam accumbe. *Prou. 23. 2.*

MEDITATIO XLIV.

Applicatio sensuum ad Sacrosanctam Eucharistiam.

PVNCTVM I.

ASpiciam species illas, considerans, consistere sine subiecto: & eius rei fidem exercens, ac Omnipotentiam Dei laudans: aspiciam sub illis Christum gloria coronatum; & penetrabo ad intima, quòd sit *splendor gloriæ Patris, & figura substantiæ eius.* Item, quomodo sacra illa Humanitas coniuncta sit illis speciebus ineffabiliter. *Heb. 1. 3.*

PVNCTVM II.

AVdiam, quid ibi existens loquatur mihi, audiam inuitantem: *Venite, comedite, panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis. Relinquite infantiam, & viuite, & ambulate per vias prudentiæ.* Et *comedite, amici, & bibite, & inebriamini charißimi.* Et *omnes sitientes venite ad aquas, & comedite bonum & delectabitur in crassitudine anima vestra.* Item exhortantem: *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.* Audiam Angelos, cùm iam communicaturus sum, dicentes; *Ecce spon-* *Prou. 9. 5.* *Cant. 5. 1.* *Isa. 55. 1.* *Matt. 11. 29* *c. 25. 7.*

sus venit, exite obuiam ei cum lampadibus. Et cùm accepero : *Loquere, Domine, quia audit*
1.Reg.3.9. *seruus tuus; & audiam, quid loquatur in me*
Psal.84.9. *Dominus.*

PVNCTVM III.

ODorabo ſuauitatem ſacrificij ; dum ſe Chriſtus in hoc Sacramento offert Patri, in odorem ſuauitatis. Item fragrantiam virtutum ipſius : & tanquam *aquila congregabor ad*
Matt.14.28. *corpus*; quod faciunt animæ contemplationi
Cant.1.3. deditæ : O *trahe me poſt te; curremus in odorem vnguentorum tuorum.*

PVNCTVM IV.

GVſtabo : quam ſuauis eſt Dominus præ omni manna ; facit dulceſcere virtutum exercitia, quamuis amara ſenſibus. Quin ipſe Dominus paſcitur ſuauiter, dum editur à nobis ; quia eſt panis viuus, & delectatur, dum manditur.

PVNCTVM V.

TANGAM ſpiritu, tangam & manu,
Luc.6.19. cùm oportet, *quia virtus de illo exit ad ſanandum omnes*; vt quæ dicebat : *ſi tetigero,*
Marc.5.28 *ſalua ero.* Quin oſculum petam in ſumendo *oſculetur me oſculo oris ſui, quia meliora ſunt,*
Cant.1.1. *vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Hæ ſunt ſpecies Sacramentales, quæ continent ſuauitates præ omnibus terrenis. Ampli-

ùs

ùs Spiritu penetrabo ad sacras cicatrices mittensq; ue digitos & manus exclamabo, *Dominus meus, & Deus meus.* Ioan. 20.28

MEDITATIO XLV.

De supplicatione Corporis Christi.

PVNCTVM I.

COgitabo, Christum obeuntem ciuitates, & villas, *benefaciendo, & sanando omnes oppressos à diabolo*; & quo affectu fuissem tunc illum comitaturus: faciam iam, nec dubitem etiam nunc benè eis facere, qui ipsum glorificant; & relinquere suæ præsentiæ effectus, quocunque procedit. Act. 10. 38.

PVNCTVM II.

COgitabo ingressum Hierosolymitanum; & pompam illam cum ista conferam: vehebatur autem tunc asina, iam exiguis speciebus clausus: cantabo: *Hosanna.*

PVNCTVM III.

COGITABO ignominiosas processiones, quibus Christus ab horto Gethsemani per tribunalia circumductus est: pro quibus redditur ei iste honor. *Sic honorabitur* Act. 6.9.

quem voluerit Rex honorare. Dignus es Domine accipere honorem, & gloriam & virtutem. Apoc. 4. 11.
Sic Deus clarificat, à quo clarificatus est. Quod si *Arca* à Dauide, quantò magis hic? Nec curã da Michol obtrectatio, quin tantò plus gestiendum: sed cauendum exemplum *Oze*, si irreuerenter attingatur. 2. Reg. 6. 14 Vers. 6.

PVNCTVM IV.

COGITABO cœlestem plausum, quo excipitur ibi Christus, ad cuius æmulationem nos in villa nostra aliquid faciamus. Seniores deponunt coronas ad pedes eius. *Quatuor animalia die ac nocte*, absque requie dicunt: *Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui est, erat, & venturus est*: alij offerunt phialas odoramentorum, denique per plateas Ierusalem perpetuum Halleluia cantatur. Sic ego coronam deponam ante pedes per affectum humilitatis, agnoscens, ex me nihil habere. Acclamabo, Sanctus, Sanctus, viua fide profitens: quia venit in carne, & venturus est iudex. Offeram phialam cordis auream ex charitate, plenam odoramentis thuris & myrrhæ, feruentis orationis & mortificationis. Apoc. 4. 8

MEDITATIO XLVI.

De prouidentia Dei in aßignando cuiq; statum.

Pvnctvm I.

PAternè Deus etiam prouidet de statu cuique accommodato, dùm ipse se regi sinat; cùm non quiduis cuilibet conueniat, & alioqui sint, sicut in corpore, multa membra, ita in Ecclesia, & Republ. ciuili, diuersi status. Alij sunt velut caput ad regendum; alij vt oculi, qui eminent doctrina; alij manus in vita actiua; alij pectus in recondito contemplatiuæ; alij pedes in humilioribus. Ergo qui non suscepit certum statum, ad Deum confugiat, & qui iam habet, in Deo confidat, se in illo saluum fieri, & *vnusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.* 1. Cor. 7. 20.

Pvnctvm II.

PRouidentiæ diuinæ suauitas spectatur in eo, quòd varias hominibus indit propensiones ad diuersa, vt nunquam desint, qui spontè amplectantur conditiones, quamuis molestas, & seruiles, ne in publicum desideretur aliquid. Quòd si aliquando imponat aliquid à propensione naturali alienum; sic illud dulcorat, vt reddat suaue, velut statum religiosum. Et quando non sic facit delectabile, ita ratione persuadet, vt inspirata lux vincat na-

tuæ repugnantiam. Ergo me illi totum committam.

PVNCTVM III.

QVòd Deus iuxta statum prouidet de medijs ad ferendum. vnde cùm Moyses delegisset adiutores regiminis, dictum ei à Deo

Num. 11. 17. Marc. 22.

est: *Auferam de spiritu tuo, tradamque septuaginta senioribus, vt sustentent tecum onus populi tui.* Quare si mihi duplicatur onus, etiam virtus. Hinc periculosum est amplecti statum, non ex voluntate diuina quæ inquirenda est; nam destituitur is conuenientibus subsidiis. si tamé erratum est, nec licet regredi, recurrendum est ad Deum, qui non destituet eos. Alioqui omnis plantatio, quam non plantauit Pater cœlestis, eradicabitur.

MEDITATIO XLVII.

De prouidentia circa statum Religiosum.

PVNCTVM I.

Cur diuersi status Religiosi.

FINIS instituendi hunc statum fuit multiplex. 1 vt esset schola perfectionis, quæ in charitate Dei, & proximi consistit. vbi proinde amouentur omnia impedimenta perfectæ charitatis. *Hæc est generatio quærentium*

Psal. 23. 6.

Dominum, & faciem eius semper. Est ecclesia filiorum sapientiæ, quorum natio & conditio est obedientia, & dilectio. Quare nituntur imi-

Eccl. 3. 1.

tari Deũ, & Christũ. 2. *Estote perfecti; sicut Pater vester*, qui est finis. 3. est domus refugii, à periculis mundi, 4. est domus solatij, quò diuertat Deus. *Deliciæ meæ esse cum filijs hominum.* 5. est *lucerna super candelabrum*, *& ciuitas super montem posita*, ad exemplum virtutis: *vt sitis sine querela*, &c. 6. est officina meritorum, quorum ampla seges, & gloriæ. Hæ sunt *sex alæ Seraphin.*

Matt. 5. 48

Prou. 8. 31.

Matt. 5. 14.

Philip. 2. 15

Isa. 6. 2.

PVNCTVM II.

PRouidit, vt essent varia Religiosorum instituta: quia cùm plura sint officia charitatis, non potuit vna in omnibus excellere, faciliùs autem alia sine alio. & cùm Christus sit exemplar perfectissimum omnium virtutum, non potuit per omnia exprimi ab vna aliqua Religione, & dum alia aliter eminet, redditur *Regina amicta varietate.* Et denique sunt hominum propensiones valdè diuersæ, & vires, ac facultates variæ, vt oportuerit modos assequendi perfectionem proponi diuersos.

In ordinibus Regulæ.

Psal. 44. 10

PVNCTVM III.

VOCAT ad Religionem ipse: non enim est humanarum virium. *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.* Et *nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit.* Non vocat omnes, quia non est status ad salutem necessarius, & vocat non ex merito, sed quia vult: *non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Hinc aliquando relinquit meliores, vocat au-

Vocatio Dei.

Matt. 19. 11

Ioan. 6. 44

cap. 15. 16.

tem imperfectiores, vt eos perficiat, gratias agam: proinde inurbanum est, & ingrati animi, non sequi vocantem, immò periculosum, quando ideò vocat, quòd hunc statum ducat vocatis opportunum ad salutem. Quare de renuentibus dicit: *non gustabunt cœnam meam*, & *respiciens retro non est aptus Regno Dei* Porrò in vocando Deus spectat duo, & cõmodum Religionis, ad quam vocat, & congruentiam ipsius vocati; nam prouidet tùm bono publico, tùm priuato: quare magnus error est, reniti.

Luc.14.24.
cap.9.61.

MEDITATIO XLVIII.

De bonis status Religiosi.

PVNCTVM I.

Mundus quid?

1.Ioan.2.16

QVia eruit à periculis mundi: est autem mundus multitudo seruientium *concupiscentiæ carnis, oculorum, & superbiæ vitæ*: quorum alij per infidelitatem sunt extra Ecclesiam, alii autem per fidem, membra Ecclesiæ, sed putrida; inter quos viuunt quidem iusti, sed cum periculo ab occasionibus ab exemplis conuiuentium, à rebus ipsis; siquidem facilius est, teste Domino: *Camelum intrare per foramen acus, quàm diuitem intrare in Regnum Dei.* Gratias ago tibi Domine, quia *eduxisti me de Vr Chaldæorum*, ab igne concupiscentiæ illius, triplicis. porrò varij & miri sunt modi educendi ex mundo, etiam per ten-

Matth. 15. 24.

Genes.15.7

tentationes, & persecutiones; ac per ipsos graues lapsus à Deo permissos: & quasi *Loth apprehensa manu* exire facit. c.19.17.

PVNCTVM II.

TRIA genera bonorum excellenter in statu Religioso inueniuntur: *Honestum*, ab omni choro virtutum, & donorum Spiritus sancti; *Delectabile*, à gaudio in Spiritu sancto, & pace exuperante omnem sensum; *Vtile*, à medijs salutis consequendæ; vt in Religionem conueniat illud de sapientia: *venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas, & diuitiæ plurimæ per manus illius: & ignorabam, quoniam horum omnium mater est.* Sap. 7. 11. Et fundamentum transitus vt ait Basilius, ab humano more viuendi ad coelestem; vbi est bonorum omnium cumulus.

PVNCTVM III.

SVPER colloquium Christi cum Petro. *Ecce nos reliquimus omnia*; vbi continetur quoddam pactum Dei cum Religioso. Ac ex parte Religiosi, is renũciat rebus omnibus, tum voluptati tũ libertati per vota: Denique addicit se Christi sequelæ, per imitationem perfectarum virtutum: quò faciunt, quæ Paulus de Moyse & aliis Sanctis habet ad Hebræos cap. 11. Ex parte Dei promittuntur tria. 1. Sedes inter iudicantes, qui est honor specialis: quia, vt glorificarent Christum, semet abiecerunt. 2. Centuplum in hac vita, domus, & fratres, &c. vel spirituales consolationes, quæ centuplum

Colloquiũ Petri cum Christo *Mat.19.27*

Promittitria Religiosis.

superent terrenas: ita vt ipsæ persecutiones, & abiectiones fiant dulciores, quàm honores sint mundanis. Et ideò ait: *centuplum cum persecutionibus*. 3. vita æterna, vbi intelligitur singularis prouidentia perducendi hominem illuc, ex quo hic status cum perseuerantia in signis ponitur prædestinationis, &c.

Marc. 10. 30.

MEDITATIO XLIX.

De prouidentia erga Prædestinatos.

PVNCTVM I.

CVM tres sint effectus Prædestinationis, *vocatio, iustificatio, glorificatio*: mirè Deus ea perficit circa prædestinatos.

PVNCTVM II.

VOLVIT Deus sic quosdã eligere ex bonitate sua, ne omnes perirent, & vt in his ostenderet diuitias gloriæ suæ, tùm etiam, ne infinita Christi merita frustrarentur.

PVNCTVM III.

VARIA sunt indicia prædestinationis: maximè, Verbum Dei libenter audire, obsecundare inspirationibus, studium seruandi mandata Dei, & consilia; nec non Sacramentorum, & orationis, & exercitatio in operibus misericordiæ, & ipsa demum deuotio erga beatam Virginem.

MEDITATIO L.

De humilitate, & resignatione pro consequendis fructibus prouidentiæ.

HAEC est humilitas, quæ fundatur in cognitione proprij nihili. 1. secundum esse naturæ & gratiæ. 2. in conseruando illum. 3. in operando, & in vsu potentiarum. 4. quod totum tandem nihil est, respectu Dei. 5. quòd ex me sim tantùm nihilum peccati. Et hoc est fieri, sicut paruulum.

PVNCTVM I.

EX comparatione paruuli concipienda humilitas. 1. ille, si inficiatur, non potest eluere; sic nec homo culpas: *Laua me ab iniquitate mea.* 2. si cadat, non potest se subleuare: *Domus Israel cecidit, & non adijciet, vt resurgat.* 3. si erigatur non consistit sine ope: *qui stat, videat ne cadat.* 4. si esurit, debet alius porrigere; per me implere bona desideria nequeo. 5. si algeat, si hostis immineat, nequit se iuuare; sic nec incalescere charitate, nec à carne, mũdo, diabolo, potest tutus esse homo. Porrò, vt mater præstò est infanti: ita, ac magis etiam prouidentia Dei adest mihi, nam *si illa oblita fuerit: ego*, inquit, *non obliuiscar tui. Quomodo si cui mater blandiatur, ita ego consolabor vos, ad vbera portabimini, & super genua blandien-*

Similitudo infantis.

Psal. 50.4.

Amos 5.1.

1.*Cor.* 10. 12.

Isa. 49.15.

cap. 66.12.

tur vobis. Sed oportet pro infante, se agnoscere, & gerere; Deo autem fidere.

PVNCTVM II.

RESignatio in manus Dei, vt infans, qui absque cura, per omnia se relinquit matri, à qua pro conditione tractatur, nec affectat aliud. *Omnem sollicitudinem proijcientes in eum, quia ipsi cura est de vobis, ipse me enutriet: nam si quis suorum, maximè domesticorũ curam non habeat, fidem negauit*: quomodo Deus suos deseret? *Non parcam ego Niniue, in qua sunt plus quàm centum viginti millia hominũ, qui nesciunt, quid sit inter dexteram & sinistram?* vel tales sufficiunt ad miserendum. O, ne tradam obliuioni hanc rem, vt Ephraim, de quo Propheta aqud Deum queritur, dicens: *cuius tu quasi nutritius eras, & portabas in brachijs tuis, nesciuit quòd curares eum.*

1. Pet. 5. 7. Ps. 54. 23. 1 Tim. 5. 8. Ion. 4. 11. Osea 11. 3.

PVNCTVM III.

PRærogatiuæ paruulorum. 1. *talium esse Regnum cœlorum*, 2. *qui sic se humiliauerit, magnus erit in Regno cœlorum*. 3. *qui talem recipit, Christum recipit*. 4. qui talem *scandalizat, demergendus in profundum maris*. 5. *Angeli eorum vident faciem Patris*, significatur peculiaris custodia: vt cùm *Agar abiecit paruulum, exaudiuit Dominus vocem pueri, & adfuit Angelus.*

Matth. 19. 14. cap. 18. 4. vers. 5. vers. 6. vers. 10. Gen. 21. 15.

(?)

DE COELESTI GLORIA.

MEDITATIO LI.

Quid ſit, De loco, & ſocijs.

PVNCTVM I.

QVID ſit. Eſt ſtatus bonorum omnium aggregatione perfectus, in quo nulla mala culpæ, aut pœnæ, & omnia bona, quæ deſiderari poſſunt. Nam, teſte Auguſtino, ille eſt beatus, qui habet omnia, quæ vult, & non vult aliquid mali. Porrò eſt æternus, ſecurus, abſque metu, quòd Deus nō mutet decretū, immutabilis ſine diminutione, ſatians abſque faſtidio. Contrà, ſtatus vitæ præſentis, quantumuis fœlix, admiſcetur multis malis, eſt ad tempus anxius, variabilis. Ideò, *nolite vobis theſaurizare in terra*, &c. Quid ſit. *Matt.* 6.19. *Luc.* 12.33.

PVNCTVM II.

PRAESTANTIA loci. Deſcribitur Apocalypſis 2.c. *Ex auro & lapide precioſo*, quia apud nos nihil præſtātius. At excedit immensū 1. eſt lucidiſsimus, ſuaui quadam luce. 2. temperatiſsimus abſque viciſsitudinibus. 3. firmiſsimus, abſque metu ruinæ, aut rimæ. 4. amœniſsimus, nam ſi Adæ conſitus locus deliciarum, & ſi tot hæc inferior habitatio communis cum beſtijs habet commoda, quid lo- Locus.

Psal. 83. 2. cus ille? *O quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!*

PVNCTVM III.

Societas in cœlis quæ

COnuictus iucundissimus Beatorum, Angelorum & hominũ. Nam se omnes inter se noscunt, & communicant. Sunt autem Angelorum millia millium, & hominum turba, *quã dinumerare nemo potest.* 2. sunt Angeli omni virtute ornatissimi, & amabilissimi. 3. varietas graduum, vt stella differt à stella in claritate. Ibi ordines Angelorum, ac inter eos permixti ex hominibus; quin aliqui supra omnes, ob vitæ meritum. Ibi chori Sanctorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Sacerdotum, Confessorum, Virginum, &c. 4. mira concordia: quia vnusquisque gaudet de bono cæterorum, ac de proprio.

Apoc. 7. 9

MEDITATIO LII.

De essentiali gloria animæ & corporis.

PVNCTVM I.

Bonum animæ & potentiarum.

1.

ANIMA repletur Deo, vt ferrum candens. 1. memoria sic occupabitur, vt diuertere nequeat à præsenti bono; tum memorabit omnia accepta à Deo, & recipienda, nec vllius recordatio affliget: *memoriam abundantiæ, suauitatis tuæ eructabunt, & iustitia tua exultabunt.* 2. intellectus replebitur clara visione Dei in seipso, & intuebitur diuinam essentiam, & personas, attributa, modum Incarnationis; & quomodo Deus mirabiliter o-

Psal. 144. 7

2.

paratu, sit quæcunque fecit. Vnde cessabit fides, & spes, re iam possessa. Ibi intelliget arcanum diuinorum consiliorum, & ratione prouidentiæ circa se. 3. Voluntas ineffabiliter Deo adhærebit, atque in eum transformabitur amore, qui sit omnis amor, filij, sponsæ, amici, &c. vnde immensitas gaudij redundabit, & *inebriabitur ab vbertate domus Dei*, & verè intrabit in gaudium Domini sui, vndique circumfluens. Ab hoc amore ordinabitur voluntas ad omnem rectitudinem, vnde obedientia exactissima, humilitas profundissima, religio subtilissima existent. 4. Tandem cogita, inde te beatum fore, vnde ipse Deus est: quòd se videt, & amat. Collige exercitium orationis esse adumbrationem quandam illius status, quando in illa studemus easdem animæ potentias circa Deum occupare pro modulo.

3. Voluntas.

Psal. 35. 9.

4.

Pvnctvm II.

Dotes corporis gloriosi.

Dotes corporis gloriosi. 1. *Claritas*: *iusti fulgebunt sicut Sol*; membrorum proportio, figura, color, & nitor mirabilis: inspicientur etiam internæ partes, & harmonia totius corporis, tanquam crystallum. 2. *Impatibilitas* & immortalitas: *non esurient, neque sitient*: nec ab vllo extrinseco lædi poterunt 3. *Agilitas*; etenim Anima ita dominabitur corpori, vt sine repugnantia illud celerrimè transferat quocunque, *sicut scintillæ in arundineto discurrent*. 4. *Subtillitas*, vt instar Spiritus non subiaceat necessitatibus vitæ vegetatiuæ;

Matth. 13. 43.
Apoc. 7. 16.
Isa. 49. 10.
Sap. 3. 7.
Matth. 22.

Matt.22.30 tatiuæ; sed *erunt sicut Angeli Dei*, ait Christus. poterunt etiam penetrare qer quoduis corpus: vt Christus ex sepulchro, & ad discipulos: O, verè *non sunt condignæ passiones huius temporis*, quidni *mortificationem Iesu* nunc *in corpore nostro circumferamus?*

2. Cor. 4.10 Rom. 8. 18.

PVNCTVM III.

1. GLORIA sensuum. 1. *Visus*, ex aspectu tot glorificatorum corporum, in primis Christi, quo Iob solabatur se: *scio quòd in carne mea videbo Deum Saluatorem meum.* 2. *Auditus* ex colloquiis sanctorum plenis gratiæ, & ex laudibus Dei: nam *exultationes Dei in gutture, eorum.* 3. *Odoratus*, à fragrantia corporum beatorum, quia hic fuerunt bonus odor Christi: cuius in primis est fragrantissimus. *Vbi fuerit corpus, illuc & congregabuntur aquilæ*: cœlestes nimirum, attractæ à suauitate illius. 4. *Gustatus*, vt absque cibis *omne delectamentum suauitatatis* percipiat; siquidem tale manna in terris dedit. 5. *Tactus* toto corpore diffusus purissimo perfruetur sensu.

Iob 19.25. 2. Psal. 149. 5 3. Matt. 24. 28 4. 5.

Ergò, *secundũ multitudinem dolorum meorum consolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Ergo & tu corpus, *lætare in his, quæ dicta sunt tibi*; sustine modicum.

Psal. 93. 19 Psal. 121. 1.

MEDITATIO LIII

De gloria cœlesti, vt respondet octo beatitudinibus.

PVNCTVM I.

PAVPERIBVS *spiritu, & persecutionem patientibus promittitur regnum Dei,* quod *est iustitia, pax, & gaudium in Spiritu sancto,* ex visione clara Dei, quod intra ipsos est, vt auferri nequeat, & ita cuiusq; proprium, vt citra consortium aliorum quisque Rex foret. Hinc Ecclesia dicitur *Regina assistens à dextris Dei.*

Matt. 5.3. *&c.*
Rom. 14.7.
Psal. 44.10

PVNCTVM II.

MItibus promissa est terra, non vt hæc morientium, & vallis lachrymarum, & subiecta maledicto; sed viuentium, in qua nemo ampliùs mori potest, affluens omni solatio: *vbi non est amplius neq; luctus neque dolor:* quã irrigat *fluuius aquæ, vitæ, ex sede Dei procedens,* ad cuius ripã *arbores cõsitæ sunt, ferentes fructum in singulos menses*: hi sunt beati ipsi.

Terræ possessio.
Apoc. 22.1.

PVNCTVM III.

LVgentibus est plena consolatio: vbi *absterget Deus omnem lachrymam*, vbi semper lætissimum Halleluia cantatur. vbi gaudium non tolletur ab eis.

Consolatio.
Apoc. 21. 4.

PVNCTVM IV.

Saturitas. ESurientibus *& sitientibus iustitiam* est saturitas sine fastidio. Nunc nihil hominem satiat;non terrena, quia inania, non scientia, aut virtus, quia imperfecta. *Satiabor* autem, *cùm apparuerit gloria tua. Non esurient, neque sitient amplius.*

Psal. 16.15 *Apoc.* 7.16.

PVNCTVM V.

Plenitudo misericordiæ. MIsericordibus est misericordia: sunt enim alia vasa iræ, alia misericordiæ, sicut quædam honoris, quædam contumeliæ: hæc inferis, illa cœlo dicata, vbi coronat eos misericordia, & miserationibus: nam etsi beatitudo est corona iustitiæ, tamen est misericordia maxima, quia inde sumit initium. Hæc sunt vasa aurea, & argentea à charitate & puritate: reliqua lignea, & fictilia, quia casum admittunt, & franguntur.

PVNCTVM VI.

Visio Dei. MVndis *corde* est visio: nam pro fide datur lumen gloriæ, *in lumine tuo videbimus lumen*; & *in lumine vultus tui ambulabunt & exultabunt tota die: quoniam gloria virtutis eorum tu es: quàm dulce lumen, & quàm delectabile oculis videre solem!*

Psal. 35.10. *Psal.* 88.16 *Eccl.* 11.7.

Pro *spe* datur comprehensio, & omnimoda possessio. *Inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam.*

Cant. 3.4.

Charitati demum accedet fruitio. *Dilectus meus mihi, & ego illi.*

Cant. 2.16.

PVNCTVM VII.

PACIFICIS est adoptio filiorum. Nam est duplex: vna imperfecta, & in hac vita: altera perfecta, ad quam aspirant ipsi *filij gementes, & adoptionem filiorum Dei expectantes.* Prior significata in Baptismo Christi, cùm audita est vox: *Hic est filius meus.* posterior in gloriosa transfiguratione, cùm eadem vox repetita; de vtraq; Ioannes: *Nunc filii Dei sumus, & nondum apparuit, quod erimus: scimus autem, quoniam cũ apparuerit, quod similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.*

Adoptio filiorũ Dei.

Rom. 8.23.

1. *Ioan.* 3.2.

MEDITATIO LIV.

De gloria cœlesti, vt datur vincenti. Apocal. 2.

PVNCTVM I.

VINCENTI *dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei* Lignum vitæ est Deus ipse. *Quia in ipso vita erat.* editur de illo per visionem claram. *Hæc est enim vita æterna: vt cognoscant te verum* DEVM, *& quem misisti* IESVM *Christum.* Paradisus est ipsum cœlum Empyreum: locus delitiarum Beatis: vbi suam gloriam Deus patefacit, fruendamque exhibet: sed datur vincenti.

Alia præmia.

I. Feruor.

Apoc. 2. 7

Ioan. 1. 4.

Ioan. 17. 3.

PVNCTVM II.

Corona vitæ. Apoc. 2. 10.

ESto fidelis vſque ad mortem; & dabo tibi coronam vitæ; & qui vicerit, non lædetur à morte ſecunda. Promittit coronam vitæ, hoc eſt, immortalem & immarceſcibilem. *Nec lædetur à morte ſecunda;* quæ eſt damnatio perpetua, atque æterna.

PVNCTVM III.

Manna abſconditum. Apoc. 2. 17. Pſal. 30. 20. Matth. 25. 34. Rom. 8. 16. Sapien. 5. 5.

VINCENTI *dabo manna abſconditum; & dabo illi calculum candidum; & in calculo nomen nouum ſcriptum: quod nemo ſcit, niſi qui accipit.* Manna, eſt ipſa diuinitas, verè habens omne delectamentum ſuauitatis: & eſt abſconditum: *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, quam abſcondiſti timentibus te!* hi ſunt beati. Calculus candidus, eſt approbatio rata, & immutabilis: qua Deus beatos certos reddit, ac ſecuros de æterna ſua felicitate: eſt illud: *Venite benedicti, percipite Regnum.* Quòd ſi nunc internum teſtimonium Spiritus ſancti, quòd ſimus filij Dei, ſic afficit iuſtos, quid tunc illud manifeſtum, & immutabile? Contrà, nigrum calculum reprobationis referent peccatores: *Ite maledicti.* Nomen nouum, eſt nomen Filij: quia tunc demum ſancietur æterna adoptio, quæ modò nutat, & imperfecta eſt: perficietur autem, cùm hæreditatem adibimus. *Nam ſi filii: & hæredes per Chriſtum.* Tunc lamentantes dicent impii: *Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei.*

Pvnctvm IV.

Vincenti & custodienti vsque ad finem opera eius, dabo illi potestatem supra gentes; & reget eas in virga ferrea; & tanquam vas figuli confringentur; sicut & ego accepi à Patre meo; & dabo illi stellam matutinam. Potestas regnandi. Apoc. 2. 26.

Potestatem dabit supra gentes & principes; à quibus vexati fuerũt: quos sub pedibus habebunt & exultabunt de iusto Dei iudicio; quo illorum potentia vt testacea confringetur. *Exultabunt sancti in gloria, & gladii ancipites in manibus eorum ad faciendam vindictam in nationibus, ad alligandos reges in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis; vt faciant in eis iudicium conscriptum,* atque decretum: *Hæc est gloria omnibus Sanctis eius. O quàm honorificati sunt amici tui Deus.* Stella matutina est Christus Deus & homo. Quà Deus: nam *in splendoribus Sanctorum ante Luciferum genui te.* Quà homo: natiuitas eius extitit lucis principium; & post mortem resurrexit, Primitiæ dormientium. Hinc stella datur iustis, quando ad instar illius fiunt ipsi quoque stellæ in firmamento, configurati corpori claritatis illius. Psal. 149. 5. Psal. 138. 17. Ps. 109. 4.

Pvnctvm V.

Qui vicerit vestietur, vestimentis albis, & nõ delebo nomen eius de libro vitæ, & confitebor nomen eius coram Patre meo, & coram Angelis eius. Vestitus albus. Apoc. 3. 5.

Vestimenta alba sunt, quoad animam purissimum lumen gloriæ, & byssinum iustificationum, & liquidissimum gaudium. Quoad corpus autem, immortalitas, claritas, & reliquæ dotes: quare *in terra sua duplicia Possidebunt. non delebit.* Hæc est alta securitas æternandi in bono adepto. *Confitebitur*, laudatorem aget; & deprædicabit rectè facta illorum: ac in eis gloriabitur quod in iudicio etiam faciet ad confusionem malorum, &c.

Isa. 61. 7. 10

PVNCTVM VI.

Columnæ. *Apoc. 3. 12.*

QVI vicerit, faciam eum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius, & scribam super eum nomen Dei mei & nomen ciuitatis eius Ierusalem, quæ descendit de cœlo à Deo meo, & nomen meum nouum. Columnæ erunt tanquam præcipua quædam cœli ornamenta, quæ in hac vita sustentarunt Ecclesiam, singulari sanctitate & fortitudine. *Et non egredientur amplius;* quia columnæ Ecclesiæ militantis aliquando deficiunt: in triumphante non poterunt. Tria inscribet nomina; DEI, tãquam de quibus gloriatur Deus, vt de peculiari possessione sua. IERVSALEM; quòd sint ciues Ierusalem, & beata visione pacis donati. Denique Iesu, à quo saluati, & cuius sunt noua creatura.

PVNCTVM VII.

Sedebunt in throno. *Apoc. 3. 21.*

QVI vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut & ego vici & sedi cum Pa-

tre

tre meo in throno eius. Quid maius dici potuit? non ſtabit vt famulus, ſed ſedebit vt Princeps, & mecũ: me ſedente, conſidebit: quin *in throno meo*, eiuſdem conſors præcellentiæ: Atq; id ad modum, quo ego, quoniã vici, ſedeo in throno cum Patre meo: Et hoc eſt, quod orans petierat: *Volo, vt vbi ego ſum, illic ſit & miniſter meus.* O Lucifer, qui dixeras; *ſuper aſtra exaltabo ſolium meum*: non ſic, ſed per humilitatem illuc conſcendere oportuit: nam *Deus ſuſcitat de puluere egenum, & de ſtercore eleuat pauperem, vt ſedeat cum Principibus, & ſolium gloriæ teneat.*

Ioan. 17. 24
Iſa. 14. 13.
1. Reg. 2. 8.

Ad maiorem Dei Omnipotentis gloriam, & B. Virginis eius Matris, Sanctorumque Ignatij & Xauerij laudem & honorem, & Lectoris ſpiritualem profectum. Amen.

F I N I S.

INDEX

INDEX MEDITATIONVM, QVÆ SVPER EVANGELIA DOMINICARVM ac Festorum dierum per totum annum iuxta Rom. & Gall. Ecclesiæ vsum in hoc Compendio Medit. R. P. Lud. de Ponte Soc. IESV proponuntur.

Litera R. Roma. vsum designat; vbi est discrepantia Euangeliorum.

In gratiam Concionarorum.

*Ioan.*20.*part.* 5 *medit.*6.

*Dom.*1.*post Pascha.* Cum sex esset. *Ioan.* 20 *p.*5. *med.*10.

Feria 5. De Cornelii conuersione. *ex epistola, p.*5 . *med.*32.

Feria 6. De lancea & clauis. *p.*4 *med* 53. De SS. Vulneribus. *p.*5. *med.* 11.

*Dom.*2 *post Pascha. quadam vide p.*5. *med.* 13. *& p.*3. *med.*48.

*Dom.*3. Modicum. *Ioan* 16. *p.*5. *med.* 16. *p.*3. Mulier cùm parit. *p.*4. *med.*18. *p.*8.

*Dom.*4. Vado ad eum. *Ioan.*16. *p.*5. *med.*17. *& med.*22 *p.*2.

*Dom.*5. Si quid petieritis. *Ioan* 16. *p.*4. *med.*18. *punct.*3. *part.*6. *med.* 33. *& part.*3. *med.*14.

In Vigilia Ascensionis. Subleuatis oculis: *Io.* 17. *p.*4. *med.*19.

*In Ascensione Domini. p.*5. *m.*18. *& seqq. & med.*14

Feria 6. De regressu & collectione Apostolorum. *p.*5 *med.*20.

Dom. infra octau. Ascensionis. Cùm venerit. *Io.* 15 *p.*5. *med.*22

In Festo Pentecostes. Dum complerentur. *Act.*2. *p.*5. *med.* 22. 23. 24

Si quis diligit me, *p.*4 *med.*18

Feria 2. Sic Deus dilexit mundum, *p.* 2. *med.*2

Feria 3. Qui non intrat ostium, *p.*3 *med.*48. *p.*6. *med* 36. *p.*3

In Festo SS. Trinitatis. De Nicodemo. *part.*5. *med.*26. De SS. Trinitate. *vide p.*6. *med.*4

R. Estote Misericordes. *Luc.*6. *med.*12. *&* 13

Proprium Sanctorum.

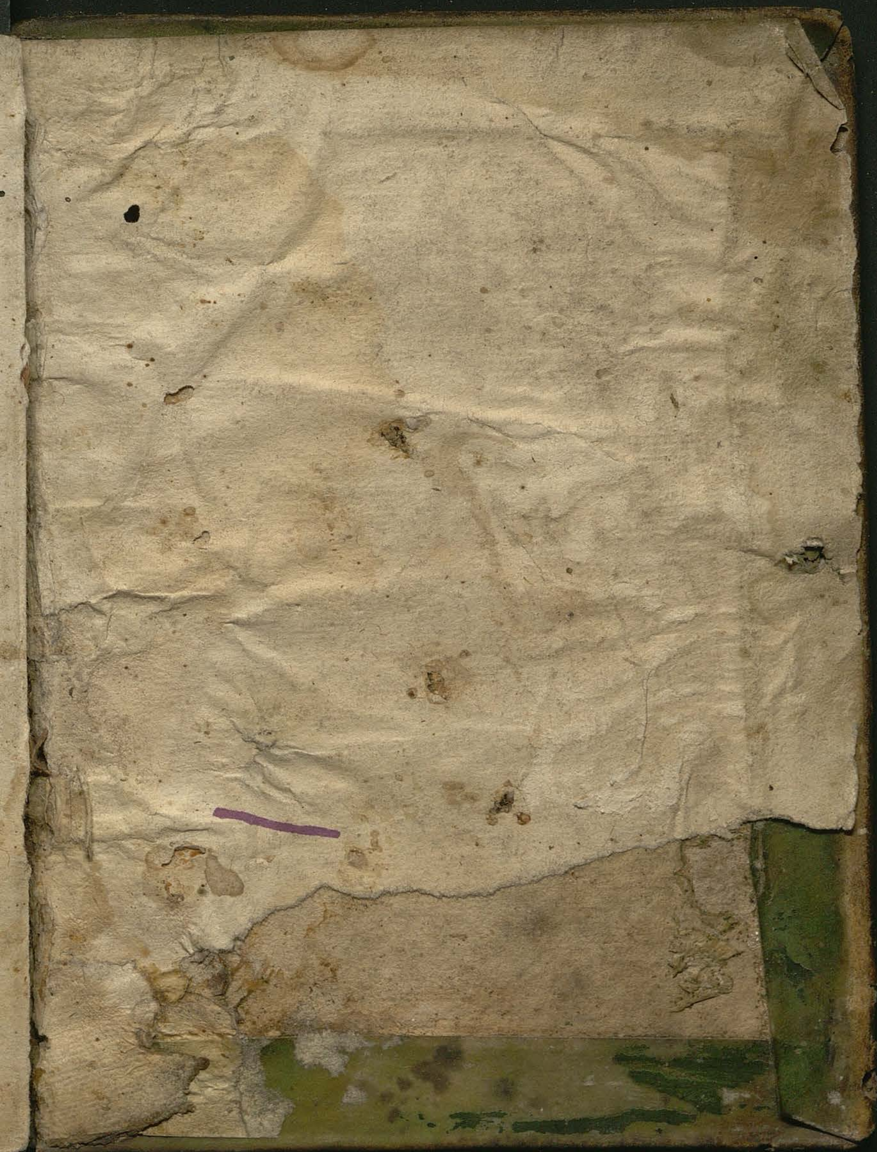
De Communi.

Errata sic corrigenda, si duæ sint hic voces, 1. est error, 2. emendatio; si vnica, illa ponenda; sin plures: ita legendum.

*Pag.6.lin.1.suum.l.eum.12 6.*Torquentes. 15.4 *concentu* 21.24. *claritatem*.27. *vacate*. 28.*vacare*.35.9. *sicut inquit*. 21. *at,ac*. 36.9. *indita,intima*.40.10 *quodvis*,42 *in Tit.pun*. 2.*quiscunque*. 44.4. *hoccine*. 45.5.*propter & lege seq.dele. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ*. 48. 12.*tamen, tantum*.76,15.*ipsi,insti*. 77. 12.*illa*. 87.7.*luti,laci*.97.2.*adempta*.4. 15. *autem lege quoque*.106.4.*dicitur*.107.1. *& ligna ei[illegible]t &*.133:6.*à fine,satisfaciendum*. 254.19 *quidem*.256.6.*mittet*. 260.17 *grauiterque,suauiterque*.269 5. *à fin.anno,modo*.270.10.*peculiaria*,274.18 *Adimpellitur, Ad id impell*. 283. 18.*Vnde,Nam*.285.14.*reædificabo*.397.4.*à fine,ingraui quauis* 3. *à fine. & condit quæuis vlt.[illegible]ntus autem med*.46.*numeri transpositi in seq*.19 *ducē,med*.47.[illegible].3.415.3. *incitari. med*. 51 *p*.3. 427.*à fi.dormitatio.in med*. 57.*pun*.2 437.19.*decet*.536 7.*eum,cui*.605.17. *cog[illegible]cimus,quærimus*, 632.1 *in tit.Cap. nobiscum*. 717. *& seq numeri transpositi*.757.*à fi.vobis*. 8 *à fi filios*. 830.5.*à fi.intentat*. 873.9. *quid*. 876.8.*à fi.poterunt*.

FINIS.

Com[illegible]

Spec[illegible]